

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav Dálného východu

Teorie a dějiny literatur zemí Asie a Afriky

Táňa Dluhošová

**Literárne pole a literatúra v ranom povojnovom období na Táiwāne
(1945–1949)**

**Literary Field and Literature in Early Post-war Period Táiwān
(1945–1949)**

Dizertačná práca

Vedúca práce: Doc. Ph.Dr. Olga Lomová, CSc.

2013

Prehlasujem, že som dizertačnú prácu vypracovala samostatne s využitím uvedených prameňov a literatúry.

Pod'akovanie

Táto práca by nemohla vzniknúť bez podpory mnohých inštitúcií a ľudí, ktorí prejavili záujem o predmet tohto výskumu. Vzhľadom na to, že pracuje s ťažko dostupnými periodikami, ktoré je možné získať len na Táiwáne, musela som niekoľkokrát navštíviť miestne knižnice a archívy. Toto mi bolo umožnené prvýkrát v septembri 2007 vďaka cestovnému grantu Medzinárodného sinologického centra Chiang Ching-kuovej nadácie pri Karlovej univerzite, kedy som získala základnú literatúru k projektu.

Od septembra 2008 do júna 2009 som vďaka grantu *The Talent Cultivation Project of Taiwanese Literature, History and Art in Globalization* pobývala na Graduate Institute of Taiwan Literature, National Cheng-chi University. Jednalo sa o štipendium Ministerstva školstva Čínskej republiky na Táiwáne. Počas tohto ročného pobytu som bola schopná získať väčšinu primárnej literatúry. Podpora a prednášky prof. Chen Fang-minga (Chén Fāngmíng), vtedajšieho riaditeľa ústavu, a prof. Fan Ming-ju (Fàn Míngjú) mi pomohli nielen v pochopení vlastnej témy, ale hlavne štúdiu literatúry a dejín táiwánskej literatúry ako celku.

Tretím grantom bol *Taiwan Fellowship*, ktorý som dostala od Ministerstva zahraničných vecí (MOFA) Čínskej republiky na Taiwane. Hostujúcou inštitúciou bolo Centre of Taiwan Studies, National Taiwan Normal University. Tento trojmesačný grant som využila na doplnenie dát pre kvalitatívnu časť tejto dizertačnej práce a jej dopísanie.

Za knižnice a archívy by som chcela spomenúť dve: v prvom rade to je Taiwan Study Research Center u National Taiwan Library, kde som získala väčšinu primárnej literatúry z ich kolekcie mikrofilmov. Druhou inštitúciou je archív časopisu *Wénxùn*. Keby nebolo ich láskavej pomoci, kvantitatívna časť tejto práce by vôbec nemohla vzniknúť.

V období písania tejto práce som sa stretla s celou radou akademikov, ktorí mi poskytli pomoc, radu a dôveru v spôsob, akým sa táto práca pozerá na ranú povojnovú táiwánsku literatúru. Medzi nich patrí prof. Olga Lomová, CS.c, moja školiteľka, ktorá mi vždy poskytla podporu, aby som mohla Táiwán vycestovať a budovať kontakty v rámci európskych akademických sietí. Vďaka tomuto postoju som mohla spoznať celú radu osobností, ktorí ďalej formovali môj prístup k predmetu práce. V neposlednom rade mi pri čítaní prvých verzií poskytla cenné postrehy, ktoré pomohli k objasneniu štýlu tejto práce.

Ďalej medzi tieto osobnosti patrí Prof. Huang Hui-chen (Huáng Huìzhēn) z National United University, ktorá mi poskytla kópie mnohých časopisov a príloh. Okrem toho v lete 2012 so mnou bola ochotná prediskutovať čiastočné výsledky, ktoré som potom mohla modifikovať, vo svetle najnovšieho vývoja v štúdiu povojnovej literatúry.

Druhým z nich je prof. Huang Ying-che (Huáng Yīngzhé) z Contemporary Chinese Area Studies na Aichi University (Japan), s ktorým som sa stretla v lete 2012. Prof. Huang Ying-che ďakujem za uistenie, že môj kvantitatívny prístup k štúdiu, je relevantná metóda štúdia povojnovej literatúry. Ďalej ma upozornil na ďalšie zdroje a spôsoby, ako možno identifikovať činiteľov z povojnového obdobia.

Moja vďaka ide i k neznámym oponentom kapitoly a článkov, ktoré som v priebehu štúdia publikovala. Ich cenné rady a výtky mi pomohli jasnešie formulovať hlavné argumenty nielen v publikovaných článkoch, ale i v predkladanej práci.

Nakoniec by som rada vyjadrile hlboké poďakovanie všetkým svojim blízkym, ktorí pri mne bezmezne stáli počas celého štúdia. Bez ich morálnej podpory by táto práca asi vôbec nevznikla a preto im ju i venujem.

Abstrakt

Cieľom predkladanej práce je analýza literárneho poľa a literatúry v rane povojnovom období (1945-1949). Toto obdobie, kedy sa Táiwān po 50. rokoch japonskej kolonizácie vrátil pod správu Číny, je pre dejiny tohto územia dôležité. V tomto období nielen vznikli opatrenia smerujúce k sinizácii táiwānskej spoločnosti, ale tiež sa začína artikulovať táiwānská kultúrna špecifickosť, ktorá sa vymedzuje voči čínskej kultúre a ktorá bola znovu objavená v 80. rokoch 20. storočia v rámci hnutia za táiwānizáciu (*běntūhuà*).

Predkladaná práca vychádza z koncepcie *literárneho poľa* od francúzskeho sociológa Pierra Bourdieu (Kapitola 1). Literárne pole je štruktúra vzťahov činiteľov, ktorí akumulovaním *symbolického kapitálu* usilujú o získanie dominantnej pozície. Symbolický kapitál v Bourdieuho chápaní je umelecká či akademická prestíž, ale na Táiwāne sa jednalo o skôr o kombináciu prestíže a politického vplyvu. Získaním dominantnej pozície činiteľa získavajú možnosti definovať, čo je Táiwān (predovšetkým vo vzťahu k Číne), aká je jeho kultúra a literatúra.

Druhá kapitola predstaví historické pozadie povojnového obdobia. Zameriava sa na proces ekonomickej a politickej integrácie ostrova a na popis Incidentu 2.28 (1947), ktorý je v práci chápaný ako predel skúmaného obdobia.

Tretia kapitola predstavuje kultúrnu scénu ako z geografického pohľadu, tak z pohľadu rôznych aktivít (knižná produkcia, salóny, spolky a divadelné predstavenia).

Analytická časť práce je rozdelená do dvoch kapitol. Prvá z nich (Kapitola 4) s názvom „Čítanie z diaľky“ sleduje výsledky kvantitatívnej analýzy dobových periodík, pomocou ktorej odhaľuje pozície na literárnom poli. Zároveň predstavuje prepojenie pozície a dispozície činiteľov (*habitus*). Zamyslí sa nad tým, aké dispozície činiteľa s najvyššou frekvenciou publikácie zdieľali, čím odpovie na otázku, z čoho pozostávala prestíž (*symbolický kapitál*) a či rane povojnové literárne pole bolo autonómne, ako predpokladá teória Bourdieuho. Jedná sa o najširšie pojatú analýzu rane povojnovej literárnej scény.

Piata kapitola s názvom „Čítanie z blízka“ na základe analýzy literárnych diel predstaví *literárny štýl* vybraných periodík. Literárnym štýlom sa v súlade s koncepciou literárneho historika modernej čínskej literatúry, Michela Hoackxa, myslí konglomerát jazyka, obsahu, formy a *habitu*. Táto časť v sérii prípadových štúdií nielen že ukáže ako bola táiwānská literatúra a kultúra definovaná v literárnych diskusiách niektorých periodík (t.j. rozdielnych pozícií v poli), ale doplní tieto definície o analýzu literárnych diel, ktoré tieto definície mali napĺňať. Niektoré z týchto diel zatiaľ neboli v sekundárnej literatúre diskutované.

Tento komplementárny prístup na jednej strane poskytuje pohľad na dynamiku a mechanizmy štruktúry literárneho poľa a zároveň sa detailne venuje analýze publikovaných diel zohľadňujúc jednotlivé pozície. Takýto paralelný prístup kombinujúci kvantitatívnu a kvalitatívnu analýzu predstavuje v štúdiu rane povojnovej literárnej scény novú metódou a dopĺňa predchádzajúce práce.

Kľúčové slová: literárne pole, rane povojnové obdobie na Táiwāne, kvantatívna analýza, literárny štýl, povojnové časopisy, literárne prílohy

Abstract

The aim of this thesis is to analyze the literature and literary field of early post-war Táiwān (1945-49). This period, when Táiwān was politically reintegrated into China after 50 years as a Japanese colony, exerted a crucial influence on later historical events and developments. During these years, measures for the sinicization of Táiwānese society were implemented, but intellectuals also articulated views of distinctively Táiwānese as opposed to Mainland Chinese cultural features that were revived by proponents of the Táiwānization (*běntǔhuà*) movement in the 1980s.

As laid out in chapter 1, the methodology of the thesis is based on the theory of the *literary field* formulated by the French sociologist Pierre Bourdieu. The literary scene is understood as a structure created by relationships between various agents who aim to attain the dominant position in the field by accumulating the largest amount of *symbolic capital*. This is defined as prestige by Bourdieu but should be understood as a combination of prestige and political clout in the Táiwānese context, as this dissertation will argue. To occupy the dominant position enables agents to define Táiwānese identity, culture, and literature (especially vis-à-vis China).

Chapter 2 introduces the historical background of the postwar period with a particular emphasis on processes of political and economic integration of Táiwān and the 2.28 Incident as a watershed in the postwar period.

Chapter 3 provides an overview of the cultural scene. It looks at the geographic distribution of literary activities across Táiwān, describes the literary production, and sketches out the activities of literary groups and salons as well as drama societies and theatres.

The analytical part of the thesis is divided into two chapters. Chapter 4, “Distant Reading”, proceeds from a quantitative analysis of post-war periodicals. This analysis helps to situate agents within the literary field. The chapter introduces the position of selected agents and describes the interdependency between their position and disposition (*habitus*). It also scrutinizes which dispositions are shared among the most frequent publishing agents. The chapter thus sheds light on the question of what constituted symbolic capital and whether the literary field in the early post-war period was autonomous, as would be suggested by Bourdieu’s theory about the independence of the literary field from external influences.

Chapter 5, “Close Reading”, presents an analysis of literary writings and articles about Táiwān culture and literature in order to outline the *literary style* of selected periodicals. In accordance with the definition of the historian of modern Chinese literature, Michel Hockx,

literary style is understood as a conglomerate of language, content and form, and *habitus*. In a series of case studies, this chapter shows how Táiwān literature was defined on the level of argumentative discourse in certain periodicals (and at different positions in the field). It also illustrates how ideas about Táiwān literature found expression in literary writings published in these periodicals. Some of the writings under discussion have not previously attracted scholarly attention.

The perspective chosen in this dissertation is thus a complementary one which, on the one hand, reveals the dynamics and mechanisms of substantial areas of the literary field while, on the other, presenting a detailed analysis of literary writings that accounts for the respective positions in the field as a whole. This two-pronged approach which combines quantitative and qualitative investigations of early post-war Táiwān literature represents a new methodological perspective on supplements, literary production and the literary field in general.

Key words: literary field, early post-war period Táiwān, quantitative analysis , literary style, post-war journals, literary supplements

Obsah

I. Úvod.....	1
II. Integrácia Táiwānu – historický kontext	24
2.1. Čína pred rokom 1945	24
2.2. Poloviční horali – neoficiálna línia procesu integrácie pred rokom 1945.....	25
2.3. Integrácia Táiwānu – prípravy Národnej strany pred rokom 1945	29
2.4. Integrácia Táiwānu po príchode na ostrov	32
III. Kultúrna scéna v ranom povojnovom období	45
3.1 Kultúrna scéna pred Incidentom 2.28	45
3.2. Kultúrna scéna po Incidente 2.28	54
3.3. Periodiká.....	58
IV. „Čítanie z diaľky“: Štruktúra literárneho poľa.....	85
4.1 Frekvencia výskytov a symbolický kapitál	89
4.2 <i>Habitus</i> a publikačná prax v periodikách	100
4.3 Mapovanie kultúrneho poľa	107
V. „Čítanie z blízka“: Činitelia kultúrneho poľa v ranom povojnovom období a ich pozície	125
5.1.Oficiálna línia do mája 1947– nastavenie paradigmatu	126
5.2. Časopis <i>Zhèng jīng bào</i> – prvé reakcie na kultúrnu politiku.....	160
5.3. Literárna príloha <i>Qiáo</i> – dominantná pozícia literárneho poľa po Incidente 2.28. 176	
5.4. Príloha <i>Táiwān fùnǚ</i> – periférna pozícia na literárnom poli?.....	214
VI. Záver	227
Príloha I: Zoznam periodík a ich príloh zahrnutých do analýzy táiwānského literárneho poľa v rane povojnovom období.	234
Príloha II: Organogram Úradu guvernéra do 1947	239
Príloha III: Organogram provinčnej vlády od mája 1947	240
Príloha IV: Zoznam novín vydávaných do Incidentu 2.28.	241
Príloha V: Zoznam časopisov, ktoré vychádzali na Táiwāne do Incidentu 2.28.	243
Príloha VI: Symbolický kapitál.....	247
Príloha VII. Predstavenie aktérov a organizácií.....	250
Použitá literatúra:	304

I. Úvod

Povojnové obdobie v rámci dejín Táiwānu i jeho literatúry patrí k jednému z najmenej preskúmaných období. A len v poslednom čase, t.j. od začiatku deväťdesiatych rokov ale zväčša až po roku 2000, táiwānski a zahraniční bádatelia začínajú postupne odhaľovať nové historické materiály.

Povojnové obdobie oplýva hneď niekoľkými špecifikami. Skupiny obyvateľstva sa totiž rôznym spôsobom vyrovnávajú so samotným faktom „prinavrátenia“ Táiwānu Číne. Proces integrácie bol veľmi komplikovaný nielen pre samotných Táiwāncov ale i pre Číňanov, ktorým mnohé kultúrne prejavy Táiwāncov pripomínali Japonsko, do nedávna ešte nepriateľa z druhej svetovej vojny. Pre obe skupiny integrácia Táiwānu prinášala iný súbor problémov a ich možných riešení.

Druhé špecifikum tohto obdobia spočíva v neštandardnej správe ostrova, ktorú na základe predchádzajúceho modelu koloniálnej vlády zaviedol guvernér Chén Yí 陳儀 (1883–1950) a ktorá sa stala pre Čínu bezprecedentným príkladom autoritatívneho spôsobu správy provincie. Na to rôznym spôsobom reagovali ako Táiwānci, tak i samotní prisťahovaní obyvatelia. Pomer síl však nebol ešte definitívny a rôzne skupiny bojovali o kontrolu nad Táiwānom jednak vo sfére moci tak i na kultúrnej scéne. Preto toto obdobie možno zároveň chápať ako boj o moc medzi jednotlivými politickými ale i spoločenskými skupinami či klikami a s mocou spojený boj o ekonomické zdroje, ktorými Táiwān v povojnovom období oplýval.

Ďalší špecifický znak predstavuje reakcia domáceho obyvateľstva na spôsob integrácie a správy ostrova. Vzrastajúca nespokojnosť domácich obyvateľov nakoniec vyústila v ľudové povstanie, tiež známe ako Incident z 28. februára 1947 (ďalej Incident 2.28).

Okolnosti Incidentu 2.28 a následných udalostí po roku 1949 až do roku 1987, t.j. obdobie *bieleho teroru*, sa stali verejným tabu. Incident a verejne prejavovaná nespokojnosť s novou vládou na ostrove sa stali zámienkou k nastoleniu policajného režimu, ktorý sa ešte viac sprísnil začiatkom roku 1949. Vtedy sa vláda Národnej strany (Guómíndǎng 國民黨, tiež i Kuomintang), utiekajúca sa pred hrozbou porážky zo strany Komunistickej strany Číny, definitívne presunula z pevniny na Táiwān. Centralizovanie moci sa nesústredilo len na politiku, či plánovanú ekonomiku, ale ovplyvnilo i oficiálny výklad dejín zameriavajúci sa väčšinou na dejiny Číny. Tento pohľad nielenže nezahrňoval Incident 2.28 či povojnové udalosti, ale vôbec nebral v úvahu dejiny Táiwānu ako také.

V 90. rokoch sa postupne začali otvárať archívy a objavili sa štúdie, ktoré skúmali najskôr okolnosti Incidentu 2.28 a neskôr i celé povojnové obdobie na Táiwáne. Autori štúdií stáli pred neľahkou úlohou nielen toto obdobie popísať, ale ho i interpretovať. Od deväťdesiatych rokov na Táiwáne vzniklo mnoho odborných publikácií, ktoré približujú jednotlivé udalosti, motivácie, či lokálne podmienky, prinášajú nové dokumenty a spomienky účastníkov, a tak odhaľujú charakter celej udalosti a jej dopadu na táiwänsku spoločnosť. Tieto pohľady však nemôžu v sebe zaprieť dobu, v ktorej vznikali. Každá doba totiž dáva do popredia iné fakory, ktoré sú pre definovanie literatúry dôležité. Nasledujúci prehľad doterajších prístupov k literatúre povojnového obdobia je zároveň zaujímavou sondou do diškurzu o táiwänskej literatúre, ako sa formoval od konca 80. rokov.

1.1 Doterajšie prístupy k hodnoteniu povojnového obdobia a ciele práce

Záujem o táiwänsku kultúrnu a politickú scénu v ranom povojnovom období sa v sekundárnej literatúre taktiež objavuje až v 80. a 90. rokoch. Charakter sekundárnej literatúry sa postupom času mení. V prvom rade sa o „znovuobjavenie“ tohto obdobia postarali samotní účastníci kultúrneho diania po roku 1945. Ako popisuje Lín Fàn (1984, 215), za aktivitou časopisu *Wénxué jiè* 文學界 [Svet literatúry], ktorý ako prvý upozornil na literárne diela z povojnového obdobia prevažne písané v japončine a niektoré preložené do čínštiny pre čínsky písané periodiká, stál Yè Shítào 葉石濤 (1925–2008). Časopis v roku 1984 nepredstavil len literatúru predvojnového obdobia, ale uviedli i vzpomienkové články pamätníkov, ako napríklad článok Péng Ruijīna (1984), či Lín Shǔguānga (1984) a neskôr Jīn Liána (1992).

Časopis *Wénxué jiè* bol vydávaný v období 1981–1989 v Gāoxióngu tromi vydávateľmi Zhèng Jiǒngmíngom 鄭炯明 (1948–), Zēng Guihǎiom 曾貴海 (1946–) a Chén Kūnlúnom 陳坤崙 (1952–). Periodikum si za svoj cieľ vytýčilo rozšíriť oblasť táiwänskej literatúry o diela pochádzajúce z pier Táiwāncov, podporovať rozvoj a výskum táiwänskej literatúry. Pre literárnu scénu „objavili“ ako autorov novej generácie, tak i autorov, ktorí publikovali v období pred *bielym terorom*. (El.zdroj Péng Ruijīn 2009) Tento časopis svojím charakterom odpovedá nastupujúcej zmene v pohľadu na táiwänsku literatúru a spoločnosť, ktorá býva označovaná ako *běntǔhuà* 本土化, táiwänizácia. Jednoducho povedané sa jedná o prejav táiwänského kultúrneho nacionalizmu, ktorý presunol ohnisko záujmu od čínskej kultúry podporovanou Národnou stranou na Táiwān a jeho kultúru.¹

¹ Viac o tomto fenoméne pojednávajú články v editovanom zborníku Hsiau a Makeham (2005), alebo v monografii Hsiau (2000).

V rámci „objavovania“ povojnového obdobia, boli znovu pretisknuté niektoré takmer zabudnuté periodiká. Za týmto počínom možno nájsť *Wú Sānliánovu nadáciu pre táiwánské historické materiály* (Wú Sānlián Táiwān shǐliào jījīnhuì 吳三連台灣史料基金會), ktorá bola založená v roku 1991 na počesť Wú Sānliána (1899–1988), významného novinára v povojnovom období a propagátora táiwánskej kultúry.² Nový pretisk sa týka kompletného znovuvydania časopisov *Táiwān wénhuà* 台灣文化 [Táiwánská kultúra] (1994), *Xīn Xīn* 新新 [Nový] (1995), *Chuàngzuò* 創作 [Tvorba] (1998), a časopisov, ktoré v pretisku vyšli ako jeden celok v roku 1998: *Xīn zhīshì* 新知識 [Nové znalosti], *Qiánfēng* 前鋒 [Predvoj], *Xīn Táiwān* 新台灣 [Nový Táiwān], *Zhèng jīng bào* 政經報 [Politická a ekonomická revue], *Táiwān pínglùn* 台灣評論 [Táiwánská revue].

Tento záujem sa odrazil i v akademickej produkcii a v časopise *Táiwān shǐliào yánjiū* 臺灣史料研究 [Výskum táiwánských historických materiálov], vydávané Múzeom táiwánskej histórie, kde sa objavuje séria článkov,³ ktoré v krátkosti informujú o obsahu týchto časopisov, ich hlavných prispievateľoch a vydavateľoch. Historici zväčša musia identifikovať tieto osobnosti a preto využívajú ako memoáre, tak i osobné interview s pamätníkmi.

Neskôr sa toto obdobie dostalo i do hľadáčika literárnych historikov. Je celkom zrejmé, že prvotné interpretácie tohto obdobia sú silne determinované diškurzom *běntǔhuà*, ktorý sa prejavuje striktným delením literatúry podľa miesta pôvodu tvorcov, t.j. dichotómia čínske vs. táiwánske. Takéto delenie, ktoré je charakteristické pre táiwánsky diškurz o táiwánskej literatúre a kultúre od začiatku 90. rokov, má (v najširšom slova zmysle) politickú motiváciu. Snaží sa vidieť povojnové kultúrne dianie cez prizmu ideí budovania národa a politického boja Táiwāncov za samostatnosť, alebo aspoň určitú (kultúrnu a/lebo politickú) autonómnosť voči pevninskej Číne.

V prvých dejinách táiwánskej literatúry vydanej ešte pred zrušením stanného práva Yè Shítāo (1987) v podsate táiwánsku literatúru špecifikuje ako súbor literárnych diel napísaných táiwánskymi autormi, pričom sa vedome snaží vytlačiť z ním stanoveného kánonu autorov, ktorí svoj pôvod odvodzujú z pevniny. Na základe takto vybraných diel charakterizuje táiwánsku literatúru ako vychádzajúcu z reality a sociálne kritickú. Vzhľadom k času, kedy dejiny vyšli, Yè Shítāo nemohol plne vyjadriť svoj zámer, ale ako sa ukázalo neskôr, myslel tým, že je literatúra „ľavicová“ (zuǒyì 左翼). Tieto dve charakteristiky, t.j. že literatúra je realistická

² Viac na webových stránkach nadácie Wú Sānlián Táiwān shǐliào jījīnhuì (2012) .

³ Huáng Yīngzhé (1995), Lǐ Xiǎofēng (1996), Hé Yílín (1996, 1997), Qín Xiáncì (1997a, b) a Zhuāng Huidūn (1999).

a ľavicová, sa stali normou pre posudzovanie literatúry na Táiwāne. Otázkou zostáva, čo sa pod pojmom „ľavicový“ v táiwānskom kontexte myslí.

Pri spoznávaní obdobia a literatúry v ranom povojnovom období v sekundárnej literatúre by čitateľ mohol nadobudnúť dojem, že najdôležitejší činitelia sú tzv. ľavicoví intelektuáli a ich diela. Treba si však uvedomiť dva dôležité problémy. Prvým z nich je paradigma, v ktorom táiwānská sekundárna literatúra vznikala: je to obdobie hľadania podstaty táiwānskosti, všeobecne nazývané ako hnutie *běntǔ*. Esencia, či podstata literatúry, bola budovaná v opozícii s vládncim režimom, ktorý bol chápaný ako pravícový. Preto korene (literárni) historici hľadali v „ľavicovom“ hnutí.

Tu sa dostávame k druhému problému a tým je otázka, čo je „ľavicová literatúra“. Ani Chén Fāngmíng (2007), ani Huáng Huìzhēn (2009) nedefinujú, čo pod „ľavicovou literatúrou“ chápú.⁴ Chén Fāngmíng (2007, 18-23) pri definícii táiwānskej ľavicovej literatúry 30. rokov upozorňuje, že odráža koloniálnu realitu, je protiimperialistická a protikoloniálna. V tejto literatúre sa podľa Chén Fāngmínga zobrazenie kapitalistov prelína so zobrazením Japoncov a utlačateľov. Preto je táto literatúra chápaná i jako obsahujúca prvky nacionalizmu. Pod vplyvom koloniálnej teórie Chén Fāngmíng ďalej vidí túto literatúru, ktorá odráža i genderový aspekt, ako feminizovanú, kde Táiwān je spodobovaný ako žena. Čo však pre túto literatúru je typické, že pod koloniálnym útlakom sa formuje uvedomenie si vlastnej kultúrnej špecifickosti.

Z diškurzu Chén Fāngmínga a Huáng Huìzhēn ďalej vyplýva, že tzv. ľavicoví činitelia nemuseli priamo hlásať myšlienky marxizmu či proletárskej literatúry, ale zahrňujú sem i širšiu skupinu intelektuálov, ktorá bude ďalej v práci označovaná ako pokrokoví intelektuáli. Ich spoločnou najvýraznejšou charakteristikou je kritika oficiálneho diškurzu. Tým sa opäť dostávame k definícii, akú predstavil Yè Shítāo (1987) vo svojich prvých dejinách, kedy definoval literatúru ako sociálne kritickú.

Tento problém sa ešte viac komplikuje tým, že mnohí doboví činitelia používali slovnú zásobu, ktorá rezonovala so slovnou zásobou marxizmu a proletárskej literatúry. Ako príklad možno uviesť termín „masifikácia literatúry“ (dàzhòng wénxué 大眾文學), „revolúcia“ (gémìng 革命) a pod., ktoré však boli súčasťou dobovej slovnej zásoby intelektuálov. Zdá sa, že tieto termíny boli oprostené od svojich pôvodného významov, a v povojnovom Táiwāne skôr fungujú ako jazykový kód, ktorým činitelia signalizovali príslušnosť k určitej

⁴ Tento postreh mi bol oboma v osobnom rozhovore potvrdený Chén Fāngmíngom i Huáng Huìzhēn.

spoločenskej vrstve. Činitelia, čo ich používali, teda nie nutne museli byť vyznávači marxizmu, socializmu, či proletárskej literatúry, ale skôr vyjadrovali príslušnosť k opozičnému názoru, než bola oficiálna idológia. Názor, že táiwānská literatúra bola, alebo má byť ľavicová, však nájdeme i v neskorších prácach táiwānských bádateľov.

Uvedme niekoľko príkladov charakterizácie táiwānskej kultúrnej a literárnej scény v povojnovom období. Lǚ Zhènghuì (1995, 18-19), táiwānský marxistický literárny historik a teoretik, v kapitole „Povojnoví táiwānski intelektuáli a táiwānská literatúra“ dejiny táiwānskej kultúry vidí ako súčasť modernej čínskej kultúry, ktorá v ranom období kládla dôraz na osvetu a modernizáciu spoločnosti. Zároveň plnenie týchto cieľov v táiwānskom kontexte v období japonskej nadvlády jednoznačne identifikuje s aktivitami jednotlivcov a organizácií, ktoré v táiwānskej historiografii bývajú označované ako ľavicové. Obdobie pred Incidentom 2.28 s určitou dávkou generalizácie označuje ako obdobie, kedy sa táiwānski intelektuáli, v reakcii na prebiehajúcu občiansku vojnu na pevnine, po druhýkrát „vo veľkom obrátili doľava“ (dà zuǒ zhuǎn 大左轉). Obdobie po Incidente 2.28, presahujúce až do 50. rokov, potom označuje ako obdobie „čistiek“ (sùqīng 肅清), kedy boli ľavicovo orientovaní intelektuáli, vďaka geopolitickej situácii v regióne a pokračujúcej studenej vojne, programovo eliminovaní. Spoločnosť v povojnovom období vojenského režimu Národnej strany potom nazýva „polo-feudálnou“ (bàn fēngjiàn 半封建) a „polokoloniálnou“ (bàn zhímín 半殖民), pretože režim bol do značnej miery závislý na finančnej pomoci USA.

Lǚ Zhènghuìova charakterizácia ukazuje jednu z interpretácií povojnového obdobia, ktorá sa však v rámci táiwānskej literárnej historiografie nestala dominantnou. Hlavný dôvod spočíva v tom, že Lǚ Zhènghuì táiwānskú kultúru a literatúru vidí ako súčasť, prípadne pokračovanie, vývoja čínskej kultúry. Tento postoj, predovšetkým v období *běntǔhuà*, kedy narastá táiwānský nacionalizmus, nebol všeobecne prijímaný. Lǚ Zhènghuì literatúru či kultúru nechápe osve, ale vsádza ich do širšieho ekonomicko-politického kontextu veľkej Číny. Taktiež termíny „polofeudálny“ a „polokoloniálny“ pripomínajú ranú čínsku, značne schematizovanú, marxistickú literárnu historiografiu (od 20. rokov ďalej), kedy obdobie vlády Národnej strany v Číne bolo označované ako „polofeudálne“, pretože Národná strana zachovávala nadradené postavenie určitých vrstiev, a „polokoloniálne“, pretože nezabránila vplyvu západných mocností.

O to viac v 90. rokoch zaujala interpretácia vychádzajúca z postkoloniálnych (literárnych) teórií. Povojnové obdobie tak býva skúmané z pohľadu dichotómie: kolonizátor /utláča-

teľ (tu reprezentovaná Národnou stranou a/lebo Číňanmi) vs. kolonizovaní/utlačení (Táiwānci). Tento prístup však skrýva nebezpečenstvo *apriori* daného (a ľahko odhadnutelného) výkladu všetkých spoločenských fenoménov len z pohľadu tejto dichotómie. Ako príklad možno uviesť hodnotenie Chén Fāngmínga (2001 a, b), ktorý je známy tým, že výklad v intenciách teórie koloniálnej a postkoloniálnej literatúry na Táiwān zaviedol:

Ak sa na táiwānskú kultúru v ranom povojnovom období pozrieme cez prizma [daného vzťahom] kolonizátora a kolonizovaných, uvidíme, že spôsob zachádzania s táiwānskou kultúrou bol prevzatý [z predchádzajúceho obdobia]: na jednej strane stojí ústredná/centrálna kultúra a na strane druhej okrajová/ periférna kultúra; ďalej na jednej strane sa objavuje dominancia sinizácie a na strane druhej zase podriadenosť [vychádzajúca zo] zotročenia. Chén Yího vláda využila prekrývajúce sa vzťahy medzi štátnou mocou a kultúrou a na Táiwáne zaviedla imperialistickú administratívu. Japonská kolonizácia síce zanikla, ale vzorec, definovaný vzťahom imperialistickej a satelitnej kultúry, nielenže zostal zachovaný i po prevzatí Táiwānu vládou Národnej strany, ale práve naopak tento vzorec správy sa ešte posílil a upevnil.

Aby sme pochopili emocionálne rozpoloženie vtedajších táiwānských spisovateľov, musíme sa na táiwānskú literatúru v ranom povojnovom období pozeráť z pohľadu opakovanej kolonizácie a len tak možno porozumieť ich vtedajším hlavným motíváciám vychádzajúcich z problému kultúrnej identity a len tak možno porozumieť, prečo v postojoch voči literatúre medzi miestnymi a čínskymi autormi vznikli názorové rozdiely.

(Chén Fāngmíng 2001 a, 153)

Problém koncepcie „opakovanej kolonizácie“ však spočíva v tom, že v tesne povojnovom období na kultúrnej scéne neexistuje ostrý predel medzi dvoma etnickými skupinami a „násilné“ delenie činiteľov podľa takejto príslušnosti nepodá celistvejší pohľad na táiwānsku spoločnosť.⁵

Chén Jiànzhōng (2007, 3) vo svojej monografii *Bèi zǔzhòu de wénxué: Zhàn hòu chūqǐ* (1945–1949) *Táiwān wénxué lùnjǐ* [Prekliata literatúra: Zborník esejov o táiwānskej literatúre v rane povojnovom období (1945–1949)] taktiež pristupuje pri štúdiu raného povojnového obdobia cez postkoloniálnu teóriu a literatúru tohto obdobia vidí ako výsledok „postkoloniálnej skúsenosti“ (hòu zhímín shíjiàn 后殖民實踐, post-colonial practices). Myslí tým predovšetkým skutočnosť, že Táiwānci vo svojej tvorbe kľbia vplyvy japonského kolonializmu, vlády Národnej strany a vlastných špecifik. Na druhej strane táiwānský prípad má, podľa autora, oproti ostatným postkoloniálnym spoločnostiam v Afrike či Latinskej

⁵ Ako najjasnejší príklad môže slúžiť nepublikovaná diplomová práca Xǔ Shìxuān (1999), kde autorka delí činiteľov aktívnych v literárnej prílohe *Qiáo* na Táiwāncov a Číňanov. Takéto delenie, ktoré chce *apriori* dokázať etnické rozpory medzi etnickými skupinami v otázkach táiwānskej literatúry a kultúry, bohužiaľ nie je schopné relevantným spôsobom uchopiť názorové priblíženie až prekrytie oboch skupín, ktoré v mnohých prípadoch bolo zapríčinené i zdieľaním rovnakého politického vyznania.

Amerike určité špecifiká, pretože „kolonizátorom“ ani raz neboli západné mocnosti, ale kultúrne blízke Japonsko a Čína. Vychádzajúc z diela spisovateľa Wú Zhuóliúa 吳濁流 (1900–1976) postkoloniálne obdobie spája s procesom „vnútornej dekolonizácie“ (zì nèi jiě zhí 自內解殖) či „mentálnej dekolonizácie“ (xīnlíng jiě zhí 心靈解殖), kedy sa autori vyrovnávajú so stávajúcou situáciou. (5)

Chén Jiànzhōng (2007, 5-8) si pri hodnotení doterajších prác o povojnovom období všima vplyvu dichotómie na zjednodušujúcu interpretáciu, ku ktorej práce sklízavali a navrhuje sledovať „trendy“ (dòngtài 動態) na kultúrnom poli, čím by sa mohlo dosiahnuť celistvejšieho obrazu vývoja táiwánskej literatúry. Chén Jiànzhōng sa vo svojej štúdií voľne inšpiruje teóriou *kultúrneho poľa* od Pierra Bourdieu, ktorú si bližšie predstavíme nižšie. Táto teória, objavujúca sa len v prvej kapitole štúdie, zastrešuje nasledujúce, viacej – menej nezávislé, kapitoly venované rôznym činiteľom kultúrneho poľa v skorom povojnovom období.

Chén Jiànzhōng, i keď si bol vedomý problému, aký dichotómia kolonizátor (utláčateľ) vs. kolonizovaný (utláčaný) spôsobuje, i tak v zásade toto delenie berie v úvahu, keď rozlišuje tri skupiny aktérov: skupina blízka oficiálnemu establishmentu, domáci táiwánski intelektuáli a skupina pevninských ľavicových intelektuálov. Takéto delenie, ktoré je výrazom určitej generalizácie tendencií na povojnovej kultúrnej scéne, však nerieši otázku, ako je možné, že existovali rôzne inštitucionálne platformy, ktoré neboli čisto čínske či čisto táiwánske. O priestupnosti medzi jednotlivými skupinami svedčí i vznik niekoľkých inštitúcií (činiteľov), ktoré si kládli za cieľ zlepšiť komunikáciu medzi oboma skupinami. Ako prvý príklad môže slúžiť Táiwān wénhuà xiéjìn huì 臺灣文化協進會 (ďalej označovaná ako Táiwánská kultúrna asociácia) a jej časopis *Táiwān wénhuà* 臺灣文化 [Táiwánská kultúra], kde sa stretli zástupcovia ako oficiálneho establishmentu, ktorí patrili k rôznym politickým klikám, tak i zástupcovia domácich intelektuálov, predovšetkým tých, čo svoju reputáciu vybudovali v predchádzajúcom koloniálnom období, ale i činitelia hlásiaci sa k myšlienkam marxizmu a komunizmu. Práve príklad Táiwánskej kultúrnej pokrokovej asociácie jasne dokazuje, že pri etablovaní sa v rámci nejakej inštitúcie môže politická motivácia, prípadne spoločná skúsenosť (napr. štúdium v Japonsku) prevládať nad príslušnosťou etnickou. Rovnako môžeme nájsť názorovú prepojenosť medzi skupinami domácich intelektuálov a pevninských ľavicových intelektuálov, ktorí zvlášť v otázkach literatúry zdieľali podobný pohľad vychádzajúci z premisií proletárskej literatúry.

Xú Xiùhuì sa vo svojej dizertačnej práci (2004) a neskôr i monografii *Táiwān de wénhuà chǎng yù yǔ wénxué sīcháó* [Kultúrne pole a uvažovanie o literatúre v rane

povojnovom období (1945–1949)] taktiež odkazuje k teórii *literárneho poľa*. Podobne ako v Chén Jiànzhōngovej práci i tu je výrazný predel medzi teóriou vysvetlenou v prvej kapitole a ďalším textom. Teória tu slúži ako odraz pri pohľade na literárnu scénu a jej aktérov. Tých stavia do binárnej opozície: štruktúry poľa moci (quánli chǎngyù de jiégòu 權力場域的結構) vs. autonómne kultúrne pole (zìzhǔxìng wénhuà chǎngyù 自主性文化場域), ktoré identifikuje s „ľudovými periodikami“, t.j. denníkom *Mín bào* 民報 [Ľudový denník] a *Rénmín dǎo bào* 人民導報 [Ľudové noviny] na jednej strane, a časopisami vydávanými pokrokovými činiteľmi na strane druhej.⁶ Aktérov tak delí len do dvoch skupín, ktorí sú v tomto prípade definovaní politickou príslušnosťou. To, čo autorka predstavuje, nie je analýza štruktúry literárneho poľa, ale skôr popis hlavných činiteľov na literárnej scéne v ranom povojnovom období. Predstavuje plejádu inštitúcií a jednotlivcov, ktorých pozícia na literárnom poli bola potvrdená *ex post*, až so zrodom naratívu táiwānskej literatúry ako samostatnej entity vydeľujúcej sa od čínskej dominancie. Do výkladu, až na výnimku prílohy *Qiáo* 橋 [Most], nezapája literárne prílohy a v zásade jej výber kopíruje články venované jednotlivým časopisom vydaných v 90. rokoch. Výčet a popis jednotlivých periodík je statický a neodhaľuje, ako fungovalo kultúrne pole. Podobne ako u Chén Jiànzhōnga autorka predkladá len výsek literárnej scény a postráda snahu o predstavenie komplexnosti literárneho poľa.

Xú Xiùhuì ďalej predstavuje obsah dobových debát o podobe táiwānskej literatúry po prechode pod čínsku správu, ako sa objavila v prílohe *Qiáo*. Do tohto rámca zapadá i kapitola o obraze Lǚ Xùn 魯迅 (1881–1936), ktorý doboví činitelia rekonštruovali a poukazuje na dobové chápanie odkazu Májového hnutia (1919) ako základu modernej čínskej kultúry a literatúry. I keď práca prekvapí množstvom dobových článkov a dokumentov, problém tejto časti práce však spočíva v jej deskriptívnosti, kde sa úplne vytráca analýza a interpretácia predkladaných dobových názorov. Na druhej strane, výrazným prínosom práce Xú Xiùhuì je zhrnutie predchádzajúcich štúdií a ich doplnenie historických súvislostí na základe extenzívnej práce v archívoch.

Práca celkovo nespĺňa to, čo sľubuje v titule a v úvodnej kapitole: t.j. síce predstavuje kultúrnu scénu, ale nie kultúrne pole povojnového Táiwānu. Netematizuje prepojenie jednotlivých činiteľov s poľom moci a nevšima s mechanizmov, ktoré stáli za zrodom štruktúry poľa.

⁶ Yáng Kuí'ov časopis *Yī yáng zhōubào*, časopis *Zhèng jīng bào*, *Táiwān pínglùn*, *Xīn zhīshì*, *Wénhuà jiāoliú* (Xú Xiùhuì 2004, 165-189).

V tomto ohľade dopĺňa diškurz Huáng Yīngzhé. Ten sa v sérii článkov (1992, 1994, 1997, 1999, 2001) a nakoniec v monografii (2007) tiež zaujíma i o dôležitých aktérov daného obdobia. Predovšetkým v monografii sa hlási k odkazu Bourdieuho a jeho koncepcii *kultúrneho poľa* ako prístupu, ktorý pomáha rozkľúčiť vzťahy medzi poľom moci a kultúrnym poľom. Na skúmané obdobie pozerá predovšetkým z pohľadu kultúrnej politiky vládnucej skupiny, predstavuje niektoré jej inštitúcie⁷ a výrazné osobnosti.⁸ Okrem toho predstavuje ďalšieho výrazného aktéra a tým je Táiwānská kultúrna asociácia (kap. 5). Rozvrhnutie Huáng Yīngzhého práce, možno preto, že sa jedná o prepracované skoršie články, si udržuje určitú partikulárnosť a roztrieštenosť výkladu. Na rozdiel od predchádzajúcich štúdií sa Huáng skôr zaujíma o mechanizmy získavania pozícií na kultúrnom poli. Predstavuje kultúrne inštitúcie, ich zriaďovateľov, ich zamestnancov a ich väzby ako na pole moci tak i medzi sebou. Zároveň predstavuje obsah ich aktivít. Jeho pohľad teda sleduje štruktúru od úrovne inštitúcií až po jednotlivcov, ktorí svojimi článkami pole konštituovali. Okrem oficiálnych inštitúcií Huáng predstavuje Táiwānskú kultúrnu asociáciu a jej časopis *Táiwān wénhuà*. Tiež sleduje politické zázemie jednotlivých činiteľov, ktorí sa podieľajú na aktivitách asociácie a časopisu. Sleduje ich zapojenie štruktúr do akademického, alebo politického života, ktoré do určitej miery vyžadovali určitú mieru konformity s vládnym režimom.

I keď to Huáng priamo nevyslovuje, práve jeho analýza ukazuje, že pozície na literárnom poli nemuseli byť dané politickou či etnickou príslušnosťou. Asociácia bola platformou pre významných osobností kultúrneho života, ktorí svoj symbolický kapitál získavajú uznaním ostatnými členmi poľa. Tým sa dokazuje, že táiwānské literárne pole sa v tomto období síce len formovalo, no môžeme v ňom vidieť určité procesy autonómnosti, ktoré by, keby nebolo *bieleho teroru*, teoreticky viedli k jeho úplnej stabilizácii.

Ďalší spoločný rys, ktorý nesdielajú len monografie Chén Jiànzhōnga (2007), Xú Xiùhuì (2007) a (zčasti i) Huáng Yīngzhého (2007) ale i články z 90. rokov, je, že vytipujú témy, ktoré sledujú plošne vo všetkých periodikách. Medzi tieto témy patrí: kultúrna politika,⁹ definícia táiwānskej literatúry,¹⁰ dobová interpretácia diela a osobnosti Lǚ Xùna,¹¹ odkaz Májového hnutia¹² a realizmus.¹³ Plošné sledovanie debaty bez ohľadu na periodikum

⁷ Konkrétne: Úrad guvernéra (kap. 1), Provinčnú komisiu pre šírenie štátneho jazyka (kap. 2), Komisiu pre propagandu (kap. 3), Táiwānský provinčný úrad pre publikácie a preklad (kap. 4).

⁸ Napríklad: Wèi Jiàngōng 魏建功, riaditeľ Provinčnej rady pre šírenie štátneho jazyka (kap.2), alebo Xǔ Shòucháng 許壽裳, riaditeľ Provinčného úradu pre publikácie a preklad (kap. 4)

⁹ Huáng Yīngzhé 2007, kap.1-4.; Xú Xiùhuì 2007, kap. 3.1.

¹⁰ Chén Jiànzhōng 2007, 141-170; Xú Xiùhuì 2007, kap. 6.1;

¹¹ Huáng Yīngzhé 1994; Huáng Yīngzhé 2007, kap. 6 a 7; Xú Xiùhuì 2007, kap. 5.2;

¹² Xú Xiùhuì 2007: kap. 6.2; Yokochi 2005;

¹³ Chén Jiànzhōng 2007, 180-213; Xú Xiùhuì 2007, kap. 6.2.2.

a pozíciu konkrétneho činiteľa zastiera rôznorodosť literárneho poľa. Ich záujem je navyše namierený na produkciu niektorých osobností v dobových periodikách, ktorých prestíž bola uznaná až koncom 80. rokov. V diškurze o povojnovom Táiwáne to sú predovšetkým Yáng Kuí¹⁴ a Xǔ Shòucháng.¹⁵

Predkladaná štúdia nadväzuje na spôsob práce Huáng Yīngzhého a doplňuje ho. Všetky hore zmienené práce sa zameriavajú na jednotlivých činiteľov, prípadne inštitúcie, ktoré týchto činiteľov združovali, ale vytráca sa z nich pohľad na pole samotné. Kultúrne a literárne pole, ako poznamenáva Bourdieu, však pozostáva i z menej významných činiteľov, bez ktorých „nelze uchopit postatu jedinečnosti a velikost význačných autorů, pokud nepostihneme svět jejich současníků, s nimiž se měřili a proti nimž sami sebe utvářeli. I autoři odsouzení svými neúspěchy či neryzími úspěchy, aby byli beze zbytku vymazáni z dějin literatury, pozměňují už svou existencí a reakcemi, jež vyvolávají, procesy, které v poli probíhají.“ (Bourdieu 2010, 100)

1.2. Teória kultúrneho poľa a povojnové obdobie na Táiwáne

Teória *kultúrneho poľa* od francúzskeho sociológa Pierra Bourdieu (1993, 1996, 2010), ako sa ukazuje, je veľmi atraktívnou koncepciou, ktorá pomáha uchopiť a popísať procesy na kultúrnej a literárnej scéne. Nejedná sa len o táiwánsku literatúru, ale inšpiráciu ňou možno nájsť i v prácach venovaných čínskej literárnej scéne. Ako príklad možno uviesť zborník esejí editovaný Michelom Hockxom *The Literary Field of the Twentieth-Century China* (1999), kde nájdeme články venujúce sa rôznym činiteľom (spisovatelia, redaktori, kritici a pod.), inštitúciám (literárne spolky, nakladateľské domy a pod.), médiám literárnej produkcie (periodiká, knihy, korešpondencie a pod.) a žánrom objavujúcich sa v 20. storočí. Inšpiráciu v Bourdieuho teórii nachádza Hockx i vo svojej monografii *Questions of Style: Literary Societies and Literary Journals in Modern China, 1911-1937* (2003), o ktorej ešte bude reč. Spôsob publikácie, obsah príspevkov a ich forma, ktorú nazýva Hockx *literárnym štýlom*, je odvodená od koncepcie *habitu* formulovaným Pierrom Bourdieu. Štúdia prvej prílohy v čínskom prostredí od Raoula Findeisena (2009), i keď sám sa k tejto teórii neodvoláva, je predstavením spôsobu literárnej produkcie a literárneho štýlu tohto periodika. Výber textov, ekonomické či umeleckého faktory, ktoré stoja za týmto procesom, usporiadanie textov,

¹⁴ Chén Jiànzhōng 2007, 113-141; Huáng Huìzhēn 2009, 51-62.

¹⁵ Huáng Yīngzhé 1992;

periodicita, cena, väzba redakcie na ďalšie inštitúcie prípadne ďalších činiteľov poľa, to všetko sú aspekty, ktoré môžu byť skúmané pomocou teórie kultúrneho poľa a dôvody, prečo táto teória je pre štúdium periodík tak inšpiratívna.

Na periodiká, ktoré sú i predmetom predkladanej práce, možno však nahliadať z viacerých hľadísk. Okrem vyššie spomenutých aspektov možno periodiká vnímať ako verejný priestor, cez ktorý sa konštruje občianska spoločnosť. Tento prístup volia autori príspevkov zborníka *Joining the Global Public: Word, Image, and City in Early Chinese Newspapers, 1870-1910* editovaného Rudolfom Wagnerom (2007). V tomto prípade sú v hľadáči predovšetkým historicky prvé periodiká na konci cisárskeho obdobia, ktoré vytvárali paradigma pre ďalšie novinárske počiny.

Teória literárneho poľa v táiwänskom kontexte pomáha prekonávať dichotómiu medzi čínskym vs. táiwänským. Umožňuje sa sústreďovať na budovanie a získavanie pozícií jednotlivých činiteľov a otázky etnicity skôr spadajú do okruhu predispozícií, ako bude ešte vysvetlené nižšie. Samotné *kultúrne pole* sa chápe ako dynamická štruktúra, ktorá je tvorená štruktúrou vzťahov medzi činiteľmi, pričom tieto vzťahy nie sú založené na binárnej opozícii kolonizátor–kolonizovaný. Pozícia v poli je podmienená uznávaným symbolickým kapitálom (t.j. jeho literárna alebo umelecká prestíž) konkrétneho aktéra, ktorý je uznávaný ostatnými aktérmi kultúrneho poľa.

Kultúrne pole, do ktorého spadá *literárne pole*, je iné než iné polia v spoločnosti. Vzťahy činiteľov v iných poliach sú riadené ekonomickým alebo politickým kapitálom. Ale *kultúrne pole* sa primárne riadi *symbolickým a kultúrnym kapitálom*,¹⁶ ktoré predurčujú iné pravidlá hry medzi vzťahmi činiteľov, a preto sa charakter *kultúrneho poľa* od ostatných polí líši. Bourdieu, na rozdiel od ruských formalistov, raných štrukturalistov či zástancov štrukturalizmu či Novej kritiky, ktorí vnímajú literatúru ako autonómnu entitu prostú vonkajších vplyvov, literatúru vidí ako produkt súperenia o získanie *symbolického kapitálu*. *Kultúrne pole* je síce chápané oproti iným spoločenským kruhom ako autonómne, pretože úplne nenasleduje hierarchizáciu podľa politických a ekonomických princípov, avšak táto autonómia nie je absolútna. *Kultúrne pole* je v rôznej miere závislé na, alebo i ovládané poľom moci. Pole

¹⁶ Ekonomický kapitál na jednej strane a kultúrny kapitál na strane druhej sú dva protipólne princípy, ktoré štruktúrujú a hierarchizujú *kultúrne pole*. Kým ekonomický kapitál pozostáva z objektívne dokázateľného komerčného úspechu činiteľa (predaje, výťažky, výstavy, zastúpenie významných vydavateľským domom a pod.), symbolický kapitál je skôr spätý s hodnotami ako uznávaná autorita (napríklad na akademickej pôde), známosť, legitimita a možnosť legitimizácie či prestíž, t.j. miera špeciálnej konsekrácie, ktorá stojí za autonómiou *kultúrneho poľa*. (Bourdieu 1993, 37-39) Lebo tiež jednoducho povedané, je to prestíž, ktorú činiteľ získava cez uznanie svojich kolegov a kritikov.

moci je súbor dominantných síl v spoločnosti alebo vládnuce triedy, ktoré sú zastúpené buď ekonomickým a/lebo politickým kapitálom. (Bourdieu 1993, 37–38).

Bourdieu pri charakterizácii *kultúrneho poľa*, zjednodušene povedané, predovšetkým sleduje osciláciu jednotlivých aktérov na ose medzi ekonomickým a symbolickým ziskom. Zároveň tento lineárny pohľad rozširuje o plán prepojenia na štruktúry v poli moci a o plán príslušnosti činiteľa k nejakej triede, oboje na základe princípu homológií.¹⁷ To mu dovoľuje charakterizovať symptomatické jednanie činiteľa v danej pozícii *kultúrneho poľa*, ktoré nazýva *habitus*.¹⁸ Treba si však uvedomiť, že Bourdieu pracuje zajedno s teoretickým modelom, ktorý síce vychádza z pozorovaní reálnej kultúrnej scény a z pozorovaní objektívnych vzťahov jednotlivých členov, ale ním predstavovaný model implicitne predpokladá, že *kultúrne pole* je viacej–menej autonómne, predovšetkým na poli moci, a tendencie ktoré ho k poľu moci približujú sú späté s politickým alebo ekonomickým ziskom činiteľov. Inak povedané, že miera autonómnosti *kultúrneho poľa* je závislá na miere autonómnosti (uprednostňovanie symbolického kapitálu pred politickým a ekonomickým) jeho činiteľov a teda že *kultúrne pole* v zásade ovláda slobodný mechanizmus závislý od pozícií a dispozícií.¹⁹ Niektoré pozície však majú bližšie k poľu moci, pretože aktéri, ktorí tieto pozície obsadzujú, sa vzdávajú svojej umeleckej slobody a vychádzajú v ústrety predstaviteľom vládnucej garnitúry.

Bourdieu vo svojej teórii vychádza predovšetkým zo situácie na francúzskej literárnej a kultúrnej scéne v druhej polovici 19. storočia, kedy došlo k výrazným socio–politickým zmenám, ktoré natoľko zmenili charakter spoločnosti, že dali vzniknúť novým štruktúram literárneho poľa. V tomto období sa vydeľuje spisovateľ ako nezávislá entita, ktorý odmieta spolupracovať so štátnou mašinériou, odmieta otrocké vyrábanie stĺpikov pre periodiká, aby sa uživil, i dobrodinie bohatých mecenášov, ktoré prináša kompromisy. Táto zmena bola doprevádzaná nielen novými činiteľmi, ale i charakterom vzťahov, ktoré vychádzajú z nových ekonomických štruktúr a ktoré výrazne ovplyvnili spôsob literárnej produkcie.²⁰ I keď na tá-

¹⁷ Jedná sa o štruktúrne priblíženie medzi činiteľmi dvoch odlišných, často i protichodných pozícií (napr. literárneho a politického poľa) na základe „náklonnosti“, solidarity so spoločenskou triedou, či politickou skupinou. Princíp homológie sa objavuje i v súvislosti vzťahu pozície a dispozície. (Bourdieu 1993, 44–45)

¹⁸ Činitelia sa v rámci poľa chovajú podľa určitého vzorca, súhrnu zjavných vlastností a dispozície, ktoré Bourdieu nazýva *habitus*.

¹⁹ Dispozície, alebo inak povedané kultúrne kompetencie, v pojatí Pierra Bourdieu (1993, 63–64) predurčujú činiteľa, aby aspiroval na určité konkrétne miesto v rámci štruktúry *kultúrneho poľa*. *Kultúrne pole* je priestorom možností, ktoré sú definované vo vzťahu štruktúry bežných možností dosiahnutia pozície (pomer počtu miest a uchádzačov) a dispozícií každého činiteľa (subjektívny základ vnímania a zhodnotenia objektívnych možností). Inak povedané o určité miesta sa uchádzajú len takí činitelia, ktorí v danej pozícii vidia určitý (ekonomický a/lebo symbolický) zisk, a ktorí sú schopní v tejto pozícii zotrvať.

²⁰ V rámci literatúry sa presasdzuje nový literárny prístup – realizmus. Vznikajú nové žánre, ale zmenil sa i spôsob literárnej produkcie, ktorá má nový, masový charakter. V neposlednej rade sa obávajú noví aktéri ako sú vydavateľstvá, či nové periodiká atď.

wānskom literárnom poli došlo k srovnateľnému posunu štruktúry, zapríčinené politickou a spoločenskou zmenou, vzťahy medzi jednotlivými činiteľmi podliehajú i ďalšej premennej a tým je politická moc, ktorá, ako sa ukáže nižšie, výrazne zasahovala do chodu umeleckej a kultúrnej scény v povojnovom Táiwāne. Táto práca bude sledovať tieto vzťahy a tým i ukáže, do akej miery je táiwānské literárne pole autonómne či heteronómne.

V ideálnom prípade, ako popisuje Bourdieu, získanie vysokého symbolického kapitálu umožňuje činiteľovi, aby definoval charakter umenia. Zároveň i to, čo určuje umeleckú prestíž, si taktiež určuje kultúrne pole samo. Avšak situácia na literárnej scéne v ranom povojnovom období na Táiwāne bola odlišná. Činitelia úzko napojení na oficiálny establishment, ktorí pôsobili vo vládou zriadených kultúrnych inštitúciách, obsadili dominantné pozície ako v poli moci, tak i v rámci kultúrneho poľa. Ďalší typ činiteľov, ktorí sa uchádzali o dominantnú pozíciu, boli táiwānski intelektuáli, ktorí počas japonskej éry boli v politickej opozícii, a mnohí z nich odmietli napojenie na pole moci v povojnovom období. Avšak i v tomto prípade sa pozícia definuje v (negujúcom) vzťahu s poľom moci a prestíž či uznanie komunity nevzniká na základe tvorby, ale politickým aktivizmom v predchádzajúcom období.²¹ A v neposlednej rade tu máme tábor pokrokových intelektuálov, ktorí stoja oproti „pravcovému“ režimu. Preto literárne pole v ranom povojnovom období na Táiwāne (a pravdepodobne i pár desiatok rokov potom) nebolo nezávislé na poli moci, ale naopak dominantné pozície definovali práve v súlade či oproti poli moci.

Bez ohľadu na závislosť táiwānského poľa na poli moci i tu najdôležitešou otázkou, ktorá akoby visí vo vzduchu, je problematika definície umenia, prípadne literatúry. *Oficiálna línia* svojím autoritatívnym prístupom a plošným zavedením svojej kultúrnej politiky nenechala období od 1945 do mája 1947 mnoho priestoru pre ďalšie definície. Existovala len jedna výrazná definícia kultúry a kto ju svojimi názormi obhajoval, prípadne v diele napĺňal, automaticky obsadzoval dôležitú pozíciu na kultúrnej scéne. Preto môžeme povedať, že pole moci cez svoje kultúrne inštitúcie „zvrchu“ určilo nielen definíciu táiwānskej kultúry, ale zároveň určovalo, čo sa chápe ako kultúra; nastavilo štandardy získavania pozícií napríklad v akadémii; a čo určuje prestíž.

Táto práca používa termín *oficiálna línia*, voči ktorej sa definovala opozícia, či už z radov Táiwāncov, alebo politická opozícia z radov pokrokových intelektuálov. Je to štruktúra inštitúcií, ktoré vytvárali a z vrchu presadzovali kultúrnu politiku na Táiwāne od novembra 1945 až do mája 1947, kedy sa táto štruktúra po Incidente 2.28 rozpadla. (Obr. 4:

²¹ Viac o konštrukte „táiwānského intelektuála“ v ranom povojnovom období v kap. 4.2.

Oficiálna línia do mája 1947 v kapitole 5.1) Tento termín sa nechápe ako exkluzívna množina jednotlivcov, ktorí by boli späť výhradne s Táiwänským provinčným výkonným úradom guvernéra (Táiwān shěng xíngzhèng zhǎngguān gōngshǔ 臺灣省行政長官公署, ďalej Úrad guvernéra), či s Národnou stranou. Naopak sa skôr jedná o abstraktný konštrukt. Takéto chápanie rozloženia síl prekonáva dichotómiu, často sa objavujúcu v súčasných článkoch táiwänskej provincie, ktoré rozdeľujú jednotlivých činiteľov na Číňanov (wàishěngrén 外省人) a Táiwāncov (běnshěngrén 本省人).²²

Okrem toho termín *oficiálna línia* umožňuje postrehnúť zmeny aktuálneho obsahu oficiálneho stanoviska. Problém je, že to čo, býva označované ako oficiálny postoj, povedzme hneď po prevzatí po roku 1945, tak ako bol prezentovaný i v oficiálnom denníku *Táiwān Xīnshēng bào* 台灣新生報 [Táiwänský denník Nový život], nie je univerzálny postoj zastupujúci Národnú stranu ako celok. Naopak je to postoj a postupy navrhnuté guvernérom Chén Yím a skupinou okolo neho.²³ Po Incidente 2.28, kedy bol Chén Yí spolu s niektorými spolupracovníkmi odvolaný, sa pozícia *oficiálnej línie* ako takej zmenila a jej *unisono* definícia Táiwānu a jeho kultúry je ohrozovaná novými definíciami nových činiteľov literárneho poľa.

I z týchto dôvodov k pochopeniu fungovania táiwänskeho kultúrneho poľa sa pozornosť teda predovšetkým musí sústrediť na inštitúcie *oficiálnej línie*, ktoré operovali do mája 1947, ich personálne obsadenie a možné nadviazanie na sféru politickej moci. Je to štruktúra vzťahov medzi aktérmi, ktorú vytvoril Úrad guvernéra pod vedením guvernéra Chén Yího. V rámci tejto štruktúry sa vyprofiloval ideologický rámec, v ktorom sa utvárala nielen oficiálna kultúrna a jazyková politika, ale i pohľad na táiwänsku kultúru a literatúru. Dominantná pozícia im poskytovala moc a prostriedky vytvárať jazykovú a kultúrnu politiku. Zároveň vďaka nimi zavedenému ideologickému rámcu mali možnosť z pozície moci hodnotiť stávajúci stav táiwänskej kultúry, určovať, čo do nej patrí a čo nie, a v neposlednej rade i de-

²² Termín *wàishěngrén* označuje skupinu v rámci táiwänskej spoločnosti: Číňanov z pevniny, ktorí na Táiwān prišli po roku 1945 a v povojnovom Táiwāne predstavovali vládnu menšinu. Pre jednoduchosť ich bude táto práca označovať ako Číňanov. Termín *běnshěngrén* označuje skupinu obyvateľov Táiwānu čínskeho pôvodu, ktorí sa na Táiwāne usadili pred rokom 1945, pôvodne rozprávali jazykmi Hoklo a Hakka. Po roku 1945 až do polovice 80. rokov predstavovali skupinu s horším prístupom k vládnej moci. Pre jednoduchosť bude táto práca používať termín Táiwānci.

²³ Chén Yí patril do kliky Národnej strany s názvom *Zhèngxué pài* 政學派. Tá pôvodne vznikla v roku 1912 ako samostatná politická sila v Pekingu. V roku 1927 sa pripojili k Národnej strane a zaradila sa medzi vplyvné kliky, pretože kontrolovala okrajové oblasti Číny. Ich vplyv sa zvýšil hlavne ku koncu vojny, o čom svedčí i napríklad výrazné zastúpenie jej stúpcov v Komisii na skúmanie Táiwānu, v ktorej čele stál práve Chén Yí. Ten po prevzatí správy z rúk japonskej koloniálnej vlády sa obklopil stúpcami z tejto kliky (napríklad Huáng Cháoqín) a bývalými spolupracovníkmi z provincie Fújiàn 福建, z ktorých niektorí patrili k nacionalistickej kliky (gúojiā zhūyì pài 國家主義派). Menné zaradenie osôb do jednotlivých klík v Chén Cuilián 1995, 246-253.

finovať jej budúci obraz. Je pochopiteľné, že tento obraz bol úzko spätý s politickými cieľmi dominantnej skupiny.

Táto práca sa na aktérov v ranom povojnovom období primárne pozerá cez ich vzťah k *oficiálnej línii* a k jej definíciám táiwānskej kultúry. Dôvodom je, že *oficiálna línia*, ktorá navyše chronologicky predchádzala obdobiu, kedy sa do hry zapojili ďalší aktéri, fungovala ako pevný bod na táiwānskom kultúrnom poli, voči ktorému sa všetci ostatní aktéri museli nejako vymedziť. Treba však pripomenúť, že obsah kultúrnej politiky v rámci daných ideologických rámcov, sa v tesne povojnovom období len artikuloval. Ostatní aktéri poľa bud' mohli s touto líniou v rôznej miere súhlasiť (čo im zabezpečovalo istejšiu pozíciu v štruktúre poľa moci, a teda i možnosť z danej situácie symbolicky alebo politicky profitovať), alebo sa voči *oficiálnej línii* vymedzili negatívne a vzniesli vlastné definície kultúry a literatúry. Už len publikovanie takýchto definícií a prípadné uznanie ostatnými aktérmi ďalej navyšovali symbolický kapitál konkrétneho aktéra.

Činitelia kultúrneho poľa patria k táiwānským spoločenským elitám. Títo mohli svoj vplyv uplatňovať skrz zavedené inštitúcie, ako sú úrady či oficiálna a polooficiálna tlač, ktoré potvrdzovali a zároveň i zaručovali určitú mieru autority a prestíže. Medzi takýchto činiteľov možno zaradiť pracovníkov blízkych inštitúciám oficiálneho establishmentu, či vysokoškolských učiteľov pôsobiaci na významných školách, ale i novinárov a dopisovateľov periodík. Činitelia mohli svoj vplyv a prestíž šíriť i cez reputáciu a sieť osobných vzťahov, ktoré boli vybudované v predchádzajúcom období. Medzi týchto činiteľov patrili zástupcovia táiwānských intelektuálov, ktorí boli vyzdvihovali za spoločenskú angažovanosť v období japonskej okupácie, ale i činitelia establishmentu, ktorí boli dosadzovaní na svoje pozície vďaka sieti osobných vzťahov, tzv. *guānxi* 關係.

Ak by sme túto skupinu chceli nejako označiť, asi by sa najviac hodil čínsky termín „intelektuáli“ (zhīshífēnzǐ 知識分子). U (2003) túto vrstvu charakterizuje: „Tento termín sa prvýkrát v Číne objavil v literárnych kruhoch v 20. rokoch 20. storočia a predchádzal mu termín „trieda intelektuálov“ (zhīshì jiējí 知識階級), ktorý odkazoval k vzdelaným elitám ako v mestách, tak i mimo nich, alebo i k vzdelancom a spisovateľom, ktorí sa aktívne zúčastňovali politických a kultúrnych diskusií.“ Táto trieda formovaná začiatkom dvadsiateho storočia bola nasledovníkom triedy konfuciánskych vzdelancov–úradníkov (shìdàifū 士大夫) z dôb cisárskej Číny. Vzdelanci–úradníci prešli vzdelávacím systémom a cisárskymi skúškami, čo im zabezpečovalo relatívne vysoké pozície v štátnej správe, kde dohliadali na, ale zároveň i aktívne spoluvytvárali, politicko–ideologické rámce vládnucej triedy. A práve táto spo-

ločenská angažovanosť, ktorá bola výsadou tých, ktorí mali prístup k určitým znalostiam, ktoré ďalej reprodukovali, predávali, či vytvárali, je charakteristickým prvkom i pre novodobú vrstvu intelektuálov. Spoločenskou angažovanosťou sa tu myslí verejná úloha či akási morálna a politická zodpovednosť intelektuála voči spoločnosti.

Gu a Goldman (2004, 5), taktiež vychádzajúci z teórie Bourdieuho (1993, 164-5) poukazujú, že rovnako ako vrstva vzdelancov–úradníkov, tak i vrstva novodobejších intelektuálov v štruktúre spoločnosti zastávala rovnakú pozíciu: obe vrstvy sú vlastne ovládané frakcie dominantnej triedy, čo ich stavia do nesnadnej situácie „medzi“ dominantnú skupinu podľa moci, t.j. mocenské elity, a medzi ovládanú triedu, t.j. ľud.

Ako autori vyzdvihujú, výhodou tohto teoretického prístupu k roli intelektuálov oproti iným²⁴ je, že sa táto trieda nevníma ako jednoliata skupina. Práve naopak, každému činiteľovi v danom čase priradzuje jeho štruktúrnu pozíciu podľa jeho vzťahu k dominantnej skupine, t.j. jeho politickú pozíciu. Aké pozície intelektuáli získavajú, závisí na množstve získaného symbolického, spoločenského či ekonomického kapitálu.

Podobne sa dá riešiť ďalšia otázka týkajúca sa hranice, ktorá oddeľuje pozície poplatné establishmentu *oficiálnej línie*. Na jednej strane sa naskýta odpoveď, že aktéri pôsobiaci v provinčnou vládou zriadených inštitúciách, ktoré im bezosporu prinášali ekonomický zisk a do určitej miery i spoločenskú prestíž, by sa mali radiť do pozícií poplatných establishmentu. Na druhej strane takéto kategorické delenie nezohľadňuje určité reformné, či názorovo odlišné hlasy v rámci štruktúr *oficiálnej línie*, ktoré nie nutne museli hlásať definície presadzujúce vládnu garnitúrou. Ako príklad možno uviesť profesorov Táiwänskej provinčnej univerzity, ktorí, ako sa ukáže neskôr v kapitole 4.2. Lín Mào shēng 林茂生 (1887–1947) či Léi Shí yú 雷石榆 (1911–1996), i keď boli zamestnaní na univerzite ako profesori, skôr možno chápať ako pokrokových intelektuálov, než podporovateľov režimu. Teória *kultúrneho podľa* však dovoľuje aktérov posudzovať z pohľadu pozícií, skúmať aký druh kapitálu túto pozíciu zabezpečuje. Preto ekonomická závislosť na štátom zriadených pracovných pozíciách nie je absolútnym meradlom pre zaradenie činiteľa do určitej skupiny.

²⁴ Gu a Goldman (2004, 2-5) však predkladajú i iné teoretické prístupy, ako možno na triedu intelektuálov nahliadať, respektíve, ako sa na nich nahliada v západnom kultúrnom kontexte. V prvom rade sa jedná o tzv. *realisticko-štruktúrny prístup*, ktorý rozdeľuje intelektuálov podľa toho, ako nakladajú so získanou znalosťou a ďalej ich i hierarchizuje: (1) tí, čo sa zaoberajú základnými kultúrnymi hodnotami a vytvárajú znalosti v rôznych intelektuálnych oblastiach (vedci, spisovatelia, umelci atď.), 2) tí, čo predávajú tieto znalosti (novinári, učitelia atď.), 3) tí, čo aplikujú tieto znalosti v rámci svojich profesií). Druhý, *fenomenologický prístup* sa sústreďuje na verejnú úlohu alebo politickú zodpovednosť intelektuálov vo vzťahu k spoločnosti a pripisuje im morálne, epistemické, psychologické, behaviorálne a sociologické charakteristiky, aby osvetlil podstatu tejto málo početnej skupiny vzdelancov.

Činitelia sa na kultúrnom poli združujú okolo inštitúcií. To, že okupujú podobné pozície, naznačuje, že sdielajú podobné predispozície, čo ich vedie k podobnému počínaniu v rámci poľa (Bourdieu to nazýva *habitus*). Zároveň môžeme predpokladať, že mnohí sdielajú i podobné politické názory či podobnú skúsenosť. Bourdieu vo svojej štúdii o francúzskom literárnom poli predstavuje inštitúcie ako sú nakladateľské domy, salóny, neformálne i formálne spolky, kde sa všade stretávali ľudia podobných názorov, osudov a dosť často i spoločenských tried, čo všetko formovalo ich názor na definíciu francúzskej literatúry v skúmanom období.

Pozorovaním diania na táiwānskom kultúrnom poli je možné vytipovať určité skupiny činiteľov, ktorí okupujú podobné pozície. Títo činitelia sa zväčša zhľukujú okolo periodík, ktoré priťahujú určitý typ intelektuála. Ako konkrétny príklad môže byť uvedená príloha *Táiwān fùnǚ* 台灣婦女 [Táiwānská žena], vychádzajúca v rámci oficiálneho periodika *Táiwān Xīnshēng bào*, vydávaná Táiwānskou provinčnou ženskou pracovnou komisiou. Jej predsedníctvo tvorili manželky vysoko postavených úradníkov, ktorí prišli z pevniny. Príloha preto slúžila ako platforma tejto organizácii. Prírodnene používala štandardnú čínštinu ako literárny jazyk. Nikoho asi nezarazí, že oproti ostatným periodikám mala vysoký podiel prispievateľok a tiež i veľmi špecifickú cieľovú skupinu. Obsah prílohy preto reflektoval túto charakteristiku a len prispievateľky konvergujúce s týmto *literárnym štýlom/habitom* boli vybrané editorkou, aby v prílohe publikovali.²⁵ Príklad prílohy *Táiwān fùnǚ* je ilustratívny a na táiwānskom kultúrnom poli pomerne extrémny, ale jasne dokazuje princípy, ako funguje *habitus*.

Na druhej strane vzťah medzi prispievateľmi a periodikmi je obojstranný: i prispievatelia sa (v rôznej miere) podieľali svojím *habitom* na podobe periodika. Preto sledovaním distribúcie prispievateľov u jednotlivých periodík získame predstavu o „príbuznosti“ týchto periodík. Ako najpríhodnejšia metóda bola vybraná hierarchická klastrová analýza, ktorá pomáha vyhľadávať, v tomto prípade, podobnosť medzi periodikami a vytvára hierarchie ich zhľukov. Táto analýza má dokázať rozmanitosť kultúrneho poľa reprezentovanou dobovými periodikami. Reaguje tak na zjednodušujúcu predstavu o kultúrnej scéne v povojnovom období zdôrazňujúcu dichotómiu oficiálnych a opozičných periodík. Výsledky tejto analýzy prináša kapitola 4.3 Mapovanie kultúrneho poľa.

Bourdieu ďalej vysvetľuje zblíženie činiteľov na základe sociálnych tried (2010, 119–122). V prípade Táiwānu sa jedná o veľmi problematický aspekt, pretože väčšina činiteľov

²⁵ Viac o prílohe *Táiwān fùnǚ* v časti 4.3.

zdieľala rovnaké sociálne zázemie. Na Táiwāne však hrali úlohu aj iné dispozície. V prvom rade sa jednalo o jazyk a jazykové vybavenie činiteľov. Pripomeňme, že pred rokom 1945 bol Táiwān po 50 rokov kolóniou Japonska. To znamená, že v čase prevzatia ostrova naprostá väčšina obyvateľstva, vrátane miestnych elít, nehovorilo štandardnou čínštinou a nie nutne ovládalo literárny jazyk. Jazykové dispozície samozrejme predurčovali činiteľov, aby sa združovali u konkrétnych periodík, ktoré im boli jazykovo blízke. Preto čínsky písané periodiká priťahovali len učitý typ činiteľov. Ako príklad uveďme časopisy a noviny: *Táiwān xīnshēng bào* či *Zhèng jīng bào*. Naopak japonsky vydávané prílohy či časopisy prirodzene oslovovali iných aktérov, ako tomu bolo napríklad u periodika *Xīnxīn*. Do kvantitatívnej analýzy tejto práce boli zahrnuté všetky periodiká, bez ohľadu na ich jazyk. Avšak pre detailnejšiu analýzu v časti 5: „Čítanie z blízka“: Činitelia kultúrneho poľa v ranom povojnovom období a ich pozície, boli zvolené len čínsky písané periodiká.

Druhým dôležitým faktorom, zvlášť keď pozície sú definované vo vzťahu k moci, je politická príslušnosť. Nejedná sa tu o príslušnosť k nejakej konkrétnej politickej strane, ale skôr o artikuláciu postoja vo vzťahu k aktuálnej vláde a jej politike. Ako príklad činiteľov uznávajúcich cieľe poľa moci možno označiť prispievateľov prílohy *Gúoyǔ* oficiálnych novín *Táiwān xīnshēng bào*, ktorí nielen šírili, ale ďalej rozvíjali oficiálne definície táiwánskej kultúry. Na druhej strane stoja činitelia okolo prílohy *Qiáo* rovnakých novín, ktorí odmietali túto definíciu a sami prichádzali s vlastnou. Ich politická opozícia im priniesla častý pobyt vo väzení. Odmietnutie poľa moci im zabezpečilo symbolický kapitál a potvrdenie ich pozície ostatnými činiteľmi kultúrneho poľa, čo sa cenilo nielen v dobovom kontexte, ale hlavne neskôr, pri znovu objavovaní a znovu definícii táiwánskej literatúry v druhej polovici 80. rokov. Medzi týchto činiteľov možno zaradiť napríklad Léi Shíyúho, Gē Léia 歌雷 (vlastným menom Shǐ Xíméi 史習枚, ?–1994), či Yáng Kuí 楊逵 (1906–1985). Všetci traja publikovali v prílohe *Qiáo*, ktorá v dobovom kontexte predstavovala asi najdominantnejšiu pozíciu v kultúrnom poli. Léi Shíyú a Gē Léi sú Číňania, ktorí na Táiwān prišli až po roku 1945. Obaja boli zapojení do štruktúry vybudovanej po roku 1945: Léi Shíyú bol profesorom na Táiwánskej univerzite a Gē Léi bol editorom prílohy *Qiáo*.²⁶ Naproti tomu táiwánsky spisovateľ Yáng Kuí predstavoval uznávanú autoritu už z dôb japonskej éry, kedy svojím dielom kritizoval koloniálne praktiky. To mu zabezpečilo stabilnú pozíciu na literárnom poli roku 1945. Kým prví dvaja mali svoje zázemie v Táiběi, Yáng Kuí dominoval kultúrnej scéne v Táizhōngu. Čo však všetkých troch spájalo bol príklon k socializmu a kritický postoj

²⁶ Viac o úlohe Gē Léia v časti 5.3.

k pravicovému režimu, ktorý predstavovala Národná strana. Tento postoj treba vnímať v kontexte prebiehajúcej občianskej vojny, kde proti sebe na pevnine stáli Komunistická strana a Národná strana, a preto príklon k ideológii socializmu bol vnímaný ako politický útok.

Predkladaná práca si kladie za cieľ popísať mechanizmy kultúrneho a literárneho poľa tak, aby sa objasnil jeho charakter a po druhé predstaviť definície literatúry a literárnu produkciu vybraných činiteľov tohto obdobia. To však nie je možné bez širšieho historicko–spoločenského kontextu, do ktorého je literatúra zasadená a ktorý ju bezprostredne ovplyvňuje. Druhá kapitola práce sa zameria na historické pozadie povojnového obdobia, ekonomické podmienky a politické záujmy rozličných skupín počas procesu integrácie Táiwānu, ktoré na jednej strane viedli k špecifickému spôsobu vlády a zároveň i k proti-reakcii zo strany domáceho obyvateľstva. Dôraz sa bude klásť predovšetkým na rôznorodosť jednotlivých záujmových skupín, ktoré na politickom poli sledovali svoje mocenské ciele, čo sa odrazilo i na rozložení síl v rámci táiwānskej kultúrnej scény. Cieľom tohto historického úvodu nie je odhaľovanie nových faktov či súvislostí v povojnovom období či hodnotenie Incidentu 2.28 a jeho následných udalostí. Naopak historický úvod sa tu chápe ako načrtnutie sociálno–politického kontextu, ktorý rámcuje dianie na kultúrnej a literárnej scéne. Dôležitým momentom sa tu javí celý proces integrácie. To znamená nielen po roku 1945, ale i pred ním, ktorý sa nadstavovali pravidlá spôsobu prevzatia ostrova z administratívneho a kultúrneho hľadiska.

Incident 2.28 tu je skôr chápaný predovšetkým ako symbolický predel, ktorý oddeľuje krátke, šesťnásťmesačné obdobie Chén Yího vlády a následného obdobia, ktoré je ukončené príchodom ústrednej vlády Národnej strany z pevniny a nastolením politiky *bieleho teroru*. Pre pochopenie spoločenskej situácie preto nie je dôležité povstanie samotné, ale zmeny, ktoré mu predchádzali a ktoré vďaka povstaniu sa ešte viac prehĺbili po jeho potlačení.

Historický exkurz vo veľkej miere vychádza zo štúdie Chén Cuilián (2003) *Pàixì dòuzhēng yú quánmóu zhèngzhì: 2.28 bēijù de lìng yī miàn* [Boj klík a politika taktizovania: iná tvár tragédie Incidentu z 28. februára]. Je to dané predovšetkým tým, akým spôsobom Chén Cuilián pristupuje k výkladu dejín okolo Incidentu 2.28. Ako názov naznačuje, autorka sa zameriava na rôzne činitele vo sfére politickej moci, ktorých boj viedol k okolnostiam historických udalostí. Výklad sa tak nezužuje na popis boja medzi oficiálnou vládou na Táiwāne a domácim obyvateľstvom. Naopak ukazuje, že vláda guvernéra Chén Yího bola len jednou z klík, ktoré pôsobili v rámci Národnej strany a že mnohé rozhodnutia, ktoré urobil

vychádzali skôr z vnútropolitického boja o kontrolu nad Táiwānom a jeho bohatstvom, než z potreby riešenia konkrétnych problémov týkajúcich sa správy ostrova. Preto táto štúdia pomáha dekonštruovať vágne definované termíny, ako sú: „vláda Národnej strany“ či „prist'ahovalci“. Otvára tak pohľad na viac členitú štruktúru, než poskytujú dichotómie, ktoré sa často objavujú v sekundárnej literatúre: prist'ahovaní obyvatelia vs. domáci obyvatelia, vláda Národnej strany vs. lokálne elity apod. Vzhľadom na to, že predkladaná práca sa zaoberá daniím na táiwānskej kultúrnej a jej podriadenej literárnej scéne, a to z pohľadu vzťahov rôznych činiteľov, ktoré v rámci tejto štruktúry pôsobili, je zaujímavé sa pozrieť na rozloženie síl v rámci poľa moci. Štúdia Chén Cuilián práve takýto pohľad umožňuje, pretože si všíma, v akom zastúpení kliky obsadzovali rôzne pozície, čo bolo ich motiváciami a kto do nich patril. Nie je nijakým prekvapením, že politickí činitelia sa často objavujú i v kultúrnych a literárnych kruhoch a majú väzby na tieto kruhy. A naopak, že činitelia kultúrnych kruhov majú väzby na politické sféry, čo im samozrejme v rôznej miere usnadňovalo presadenie sa i v rámci kultúrnej scény. Preto táto práca si bude všímať i týchto väzieb, ktoré sú kľúčové pri chápaní interakcie medzi sférou moci a kultúrnej scény. Toto prepojenie je najviac zrejmé u pozície *oficiálnej línie*, o čom neskôr pojednáva časť 5.1. tejto práce.

Tretia kapitola predstaví kultúrnu scénu, predovšetkým periodiká. Predstavenie najviac významných periodík tej doby, nám pomôže pochopiť, aké pozície činitelia okolo nich zastávali a čím sa oproti ostatným vydeľovali. Táto deskriptívna časť vychádzajúca predovšetkým zo sekundárnej literatúry predstaví ako noviny (3.3.1.), tak i časopisy (3.3.2).

Podkapitola 4.2 presúva pozornosť z periodík na jednotlivých činiteľov literárneho poľa okolo týchto periodík. Pri riešení problému, ako aktérov identifikovať a ako pristúpiť k hodnoteniu ich pozícií, sa práca nechala voľne inšpirovať prístupom Franca Morettiho, ktorý sa v publikácii *Graphs, Maps and Trees: Abstract Models for A Literary History* (2005) snaží na základe kvantitatívnej analýzy sledovať literárne fenomény v širšej perspektíve. Jeho štúdia vývoja románu, ako žánru, ktorý masovo nastúpil na literárnu scénu v 19.storočí v Európe, nesleduje tento fenomén na príkladoch konkrétnych literárnych diel, ale na úrovni štruktúry a literárnej produkcie jednotlivých národných literatúr naprieč svetovou literatúrou. Dejiny literatúry chápe v celej šírke vrátane literárnych diel, ktoré sa nedostali do literárneho kánona. Tento pohľad, ktorý Moretti nazýva „pohľadom z diaľky“, odhaľuje vyššie štruktúry literatúry, ktoré pri čítaní jednotlivých diel („čítanie z blízka“) zostávajú skryté.

Predkladaná práca sa snaží na základe kvantitatívnej analýzy popísať dynamiku poľa a konvergenciu jednotlivých periodík, ktorá naznačuje ich príbuznosť. Zároveň ukáže množinu najviac aktívnych činiteľov, či už naprieč poľom (4.1.), alebo v rámci vytipovaných periodík

(4.2.), čo priblíži skutočnú podobu poľa, ktorá nie je poznamenaná výberom literárnych historikov, ktorí *ex-post* určujú dominantné pozície na literárnom poli. Táto časť dopĺňa stávajúce štúdie o povojnovom období nielen o „tvrdé faktá“ získané z analýzy príspevkov periodík, ale zároveň odhaľuje šírku popisovanej problematiky, ktorá je v sekundárnej literatúre zväčša zúžená len na zopár činiteľov.

Táto časť vychádzajúca z kvantitatívnej analýzy pracuje s 48 periodikami a kultúrными prílohami, ktoré sú uvedené s konkrétnymi číslami v Prílohe I. Vzhľadom na to, že v povojnovom období bolo podľa Komisie propagandy okolo 80 až 90 periodík,²⁷ toto číslo by ťažko mohlo vypovedať o celkovom dianí na kultúrnom poli. Mnohé tieto peiodiká sa však nezachovali a prekladaný výber obsahuje všetky dostupné kultúrne periodiká a prílohy, ktoré na Táiwáne v tomto období vychádzali a preto ich môžeme chápať ako reprezentatívnu vzorku. Tu treba tiež pripomenúť, že väčšina periodík, s ktorými práca pracuje, sú zachované len na mikrofišoch a často vo veľmi špatnej kvalite, čo výrazne obmedzuje možnosť získať všetky potrebné informácie (predovšetkým identifikácie mien) z existujúcich čísiel.

Jedným z cieľov práce je predstaviť najviac aktívnych členov kultúrneho poľa. Mená (a pseudonymy) všetkých prispievateľov vo všetkých hore zmienených periodikách boli zoradené podľa najvyššieho počtu výskytu naprieč periodikami. Vzhľadom na to, že celý zoznam obsahuje 3 775 položiek, nebolo možné pre všetky položky urobiť kontrolu mien a pseudonymov. Preto bolo zvolených len prvých 64 položiek (Tabuľka 3: Aktéri s najvyššiu frekvenciou výskytu), ktoré sa vyskytovali viac ako štyrikrát. Hľadanie styčných bodov medzi týmito činiteľmi nám pomôže objasniť, čo mohlo byť chápané ako prestíž na kultúrnom poli a čo určovalo dominantné pozície. Treba na tomto mieste uznať, že výsledky takého párovania nie sú úplne dostačujúce a preto by bolo potrebné osloviť pamätníkov, ktorí sa na scéne pohybovali a preto môžu určiť zostávajúce miesta.

Vedľa identifikácie činiteľov s najvyšším symbolickým kapitálom druhým cieľom tejto práce je určiť pozície jednotlivých periodík na literárnom poli. Práca pracuje s hypotézou, že činitelia sú priťahovaní, ale zároveň i „pripúšťaní“ k pozíciám (napríklad postavou editora), vďaka podobným dispozíciám, podobným politickým názorom či umeleckým vkusom. Aký typ činiteľov lákal vybrané periodiká ukáže kapitola 4.2. K tomuto účelu boli vytipované tri kultúrne prílohy s nadlhším obdobím vydávania: *Hǎifēng* 海風 [Morský vietor] kultúrna príloha novín *Zhōnghuà rìbào* 中華日報 [Čínsky denník], kultúrna príloha *Xīndì* 新地 [Nové územie] a literárna príloha *Qíáo*, obe v rámci novín *Táiwān xīnshēng bào*. I keď by sa mohlo

²⁷ Táiwān shěng Xíngzhèng gōngshǔ Xuānchuán wěiyuánhui, ed. (1946).

zdat', že všetky prílohy sú napojené na tzv. *oficiálne* periodiká, preto ich pozícia bude rovnaká, analýza ukáže, že tomu tak nie nutne je a teda že prílohy boli na kmeňovom periodiku výrazne nezávislé. Úlohu tu hrá i otázka regiónu. Kým príloha *Hǎifēng* bola vydávaná v Táináne na juhu ostrova, prílohy *Xīndì* a *Qiáo* boli vydávané v Táiběi na jeho severe. Kým príloha *Hǎifēng* pokrývala celé skúmané obdobie, príloha *Xīndì* skončila v období, kedy sa začala vydávať príloha *Qiáo*.

V rámci týchto príloh bol vytvorený zoznam prispievateľov podľa frekvencie ich príspevkov. Pretože sa jednalo o prestížne prílohy s veľkým počtom čísiel, počet prispievateľov je opäť relatívne vysoký. Do bližšej analýzy boli zahrnutí len činitelia, ktorí sa vyskytli štyri a viackrát. Podobne ako v predchádzajúcom prípade, boli mená a pseudonymy porovnané s databázou a prípadne zlúčené s ich variantami. Výsledný zoznam opäť možno nájsť v kap. 4.2 *Habitus* a publikačná prax v periodikách.

Posledným cieľom kvantitatívnej analýzy bolo popísať, ktoré periodiká (a teda aj ich pozície) sú si v rámci kultúrneho poľa blízke (kapitola 4.3). Pri tejto úlohe opäť pracujeme s hypotézou, že činitelia okolo jednotlivých periodík zdieľajú podobné pozície. Tu opäť poslúžila celková tabuľka so všetkými menami a ich výskytom v jednotlivých periodikách, ktorej dáta boli použité v rámci zhlukovej analýzy. Tento nástroj nám pomocou dendogramu (Obrázok 3: Výsledky zhlukovej analýzy) ukáže, ktoré periodiká mali najvyšší počet spoločných prispievateľov a preto mali k sebe najbližšie.

Piata kapitola je vlastne sériou prípadových štúdií, ktoré pojednávajú o charakteristikách vybraných periodík a ich činiteľov. Oproti „čítaniu z dialky“ tak práca ponúka i „čítanie z blízka“ (close reading), tu chápanú ako detailnejšiu analýzu publikovaného textu a literárneho štýlu, kde sa zameria na konkrétne formulácie definícií táiwänskej literatúry a detailnú analýzu literárnych diel, ako dôkazu týchto definícií. Na rozdiel od predchádzajúcej kapitoly sa z blízka zameria na jednotlivé periodiká, ako body, kde sa pretínajú pozície mnohých činiteľov. Na základe toho sa nám vyjaví charakteristika pozície, či v Bourdieho terminológii *habitus*. Táto časť sa necháva inšpirovať koncepciou *literárneho štýlu* taktiež vychádzajúcou od teórie Bourdieho tak, ako ju chápe Michel Hockxs (2003). Michel Hockxs pri skúmaní modernej čínskej literárnej scény sleduje literárne spolky a ich periodiká predovšetkým ako inštitúcie a nie len ako skupinu jednotlivcov, ktorí zdieľajú spoločné literárne názory. Zameriava sa na koncepciu *štýlu*, ktorý nie je len literárnou kategóriou („konglomerácia jazyka, formy a obsahu“), ale i „životného štýlu, štýlu organizácie (napríklad v spolkoch) a štýlu publikovania (napríklad v časopisoch)“. (13) A práve *literárny štýl*, ktorý

nadväzuje na koncepciu *habitu* od Pierra Bourdieu, rozlišoval jednotlivé skupiny literárnej komunity.

Medzi vytipovanými periodikami sú také, ktoré zosobňujú rozdielne, často protichodné pozície: blízke *oficiálnej línii*, opozičný časopis *Zhèng jīng bào* (aktívne v prvom období 1945– 1947), ale i dve prílohy oficiálnych novín *Táiwān Xīnshēng bào*: *Táiwān fùnǚ* a *Qiáo*, dve na prvý pohľad nesúrodé prílohy, ktoré vznikli až po udalostiach Incidentu 2.28, kedy sa štruktúra literárneho poľa zmenila. Výber periodík sleduje delenie povojnového obdobia na dve obdobia: pred a po Incidente 2.28, ako dvoch rozličných štruktúr. Zároveň si, na rozdiel od ostatnej sekundárnej literatúry, všima i menej (či vôbec nie) dominantných pozícií literárneho poľa, čím sekundárnu literatúru doplňuje (*Zhèng jīng bào* a *Táiwān fùnǚ*).

Podobne ako na francúzskom literárnom poli, ktoré sleduje Bourdieu, i títo činitelia súperili o možnosť definovať, čo je táiwánska literatúra, ako by mala vyzerat', prípadne v akom vzťahu je k Číne. Túto problematiku však treba vnímať na dvoch rovinách: diškurzívnej, kde činitelia formulujú svoj postoj, ale i na rovine tvorby. Len „čítanie z blízka“ nám totiž ukáže skutočný stav literárneho poľa, ktoré sa v tomto období snažilo nájsť svoju cestu k autonómnosti. Tento pohľad tiež poukáže na priepasť medzi „teóriou“ a „praxou“ jednotlivých aktérov. Pretože iba literárne diela napísané na Táiwáne nám totiž ukážu, čo by sa mohlo chápať ako definícia táiwánskej literatúry. V tomto ohľade sa predkladaná práca líši od všetkých ostatných štúdií zaoberajúcich sa literatúrou povojnového obdobia.

Toto dvojité čítanie je komplementárne a popíše nielen dôležité pozície v literárnom poli (ako to robili predchádzajúce práce), ale hlavne ukáže jeho dynamiku a podobu poľa, ktorá nie je pokrivená optikou literárnej histórie vyberajúca len niektorých činiteľov hodiacich sa do aktuálnej definície literatúry.

Vzhľadom na to, že v práci sa vyskutuje veľký počet vlastných mien a názvov rôznych udalostí, sú tieto pre prehľadnosť uvedené zvlášť v Prílohe VII. V hlavnom texte sa čitateľ stretne len s menom v prepise *pīnyīn*. U prvého výskytu sú uvedené znaky a biografické dáta (pokiaľ sú známe). Ostatné relevantné informácie sú zhrnuté v prílohe.

II. Integrácia Táiwānu – historický kontext

2.1. Čína pred rokom 1945

Pri Káhirskej konferencii v novembri 1943 sa svetové mocnosti, Spojené štáty americké, Veľká Británia a Čína, dohodli, že po skončení Druhej svetovej vojny sa Táiwān, tak ako ostatné Japonskom obsadené čínske územia, navráti Číne. Rovnaké uznesenie bolo prijaté i na Postupimskej konferencii (17. 7. – 2. 8. 1945), kde mocnosti vyzvali Japonsko ku kapitulácii a predniesli i jej podmienky.

Aktívny záujem Číny o navrátenie Táiwānu, ktorý už od roku 1895 bol japonskou kolóniou, sa datuje už k začiatku štyridsiatych rokov. Zhèng Zǐ (1994, 3-8) uvádza tri dôvody, prečo sa vláda Národnej strany v Chóngqìngu začala zaujímať o Táiwān. V prvom rade sa jednalo o jeho strategickú polohu a tieto názory začali presakovať v 1943 z oficiálnych miest.²⁸ Avšak strategickú polohu Táiwānu si Národná strana začala uvedomovať až po útoku na Pearl Harbor (8. 12. 1941), kedy Spojené štáty americké začali uvažovať o obsadení územia a jeho možné povojnové pripojenie do americkej sféry vplyvu. Američania Táiwān považovali za strategické územie s možnosťou umiestnenia leteckej základne v boji proti Japoncom. Od augusta 1942 sa v americkej tlači začali objavovať správy o potrebe medzinárodného dohľadu nad povojnovým Táiwānom a koncom roku tajná služba amerického vojska začala zhromažďovať prvé poznatky o Táiwāne (The First Intelligence Briefs). V roku 1943 sa na Kolumbijskej univerzite, na Navy College, vytvorilo centrum na štúdium Táiwānu. (Xǔ Jièlín 1998, 12-13) Američania Číne, ako svojmu spojencovi, síce v nárokoch na Táiwān a ostatné územia ustúpili, ale zároveň neustále pozorne sledovali vývoj situácie v regióne. Ako Xǔ Jièlín (1998, 26) pripomína, Američania až do roku 1949 boli pripravení pomôcť Táiwānu vyhlásiť nezávislosť, a to len preto, aby ostrov nepripadol čínskym komunistom.

Druhým dôvodom, prečo sa chóngqìngská vláda začala zaujímať o navrátenie Táiwānu, bol ekonomický prínos, ktorý Táiwān pre vojnu zdevastovanú Čínu predstavoval. Japonská koloniálna prítomnosť na ostrove sa priamo i nepriamo postarala o modernizáciu spoločnosti a industrializáciu, ktoré sa odrazili i na vyššej životnej úrovni Táiwāncov. Preto, ako Zhèng Zǐ (1994, 8) upozorňuje, oficiálne miesta ústrednej vlády sa v prvej polovici štyri-

²⁸ Zhèng Zǐ (1994, 6) uvádza názory sekretára z Ústredia Národnej strany (Zhōngyāng dǎngbù mǐshū 中央黨部秘書) Zhāng Yuānrùo 章淵若 (1904–1996); Chén Lìfū 陳立夫 (1900–2001), ministra školstva a významného člena kliky Central Club (CC pai CC 派); Huáng Shǎogǔ 黃少谷 (1901–1996), vysoko postaveného člena politickej sekcie vojenskej komisie; Chén Yího, guvernéra Fújiānu a významného člena kliky Zhèngxué pài (政學派); Liáng Hāncāo 梁寒操 (1898–1975), ministra pre propagandu a Féng Yùxiāng 馮玉祥 (1882–1947), člena vtedajšej najvyššej komisie v národnej bezpečnosti a veliteľa území postihnutých vojnou.

dsiatych rokov zaujímali o vysoké výnosy ryže, konope a cukrovej trstiny, ďalej možnosť ťažby gáforu, dreva a nerastných surovín. Podniky a majetok Japoncov, ktoré neskôr predstavovali vojnovú korisť, sa po skončení vojny skutočne i stali predmetom záujmu čínskych politických a ekonomických špičiek.

Tretí dôvod prinavrátania Táiwānu Číne, ktorý Zhèng Zǐ (1994, 7) uvádza, predstavovala rasová a kultúrna spriaznenosť medzi oboma územiami. V názoroch podporujúcich oslobodenie Táiwānu a jeho následné pripojenie sa objavuje primordialistická metafora rodiny, krvi a spoločných predkov: „Všetkým krajanom na Táiwāne v telách prúdi krv čínskeho národa.“²⁹ Zástancovia znovuzískania Táiwānu pripomínali, že Táiwānci sú Číňania, že Táiwān býval súčasťou fújiánskej provincie a predkovia väčšiny táiwānských obyvateľov pochádza z Fújiānu: „Táiwān bol pôvodne spravovaný fújiánskou provinciou. Väčšina ľudu žijúceho na Táiwāne pochádza z Fújiānu a rané zúrodňovanie pôdy na Táiwāne bolo tiež zásluhou driny obyvateľov Fújiānu.“³⁰ Motív zúrodňovania pôdy, ako šírenia civilizácie, zdôrazňuje kultúrnu hegemoniu Číňanov nad táiwānským územím, ktorá ich nielen vydeľuje od ostatných obyvateľov Táiwānu, ale dodáva im legitimitu k správe územia: „Našich krajanov na Táiwānu nemožno porovnávať s inými rôznymi slabými národnosťami, sú to potomkovia Žltého cisára s viac ako štyritisíc ročnou kultúrnou históriou.“³¹

2.2. Poloviční horali – neoficiálna línia procesu integrácie pred rokom 1945

Veľmi významným faktorom, ktorý taktiež podporil čínsky záujem o táiwānskú otázku, boli aktivity táiwānských obyvateľov v Číne, tiež nazývaných *poloviční horali*.³² Poloviční horali boli Táiwānci, ktorí počas japonskej okupácie z rôznych dôvodov emigrovali do Číny. Do

²⁹ Wú Tièchéng 吳鐵城 (1943). „Táiwān guīlái“ 臺灣歸來. In Táiwān géming tóngméng huì 臺灣革命同盟會 (ed.). *Táiwān wèntí yánlùn jí* 臺灣問題言論集, zv. 1, Chóngqìng: Guójì wèntí yánjiū suǒ chūbǎn shè 國際問題研究所出版社, str. 12. Cit. podľa Zhèng Zǐ 1994: 7. Wú Tièchéng v danom období zastával funkciu generálneho sekretára ústredného výboru Národnej strany. Patril k významným hodnostárom strany, od roku 1932 zastával vysoké posty medzi inými i ministerské. (Zhèng Zǐ 1994, 36)

³⁰ Sūn Kē 孫科 (1943). „jiěfàng yě zài mùqián le“ 解放也在目前了“. In Táiwān géming tóngméng huì 臺灣革命同盟會 (ed.). *Táiwān wèntí yánlùn jí* 臺灣問題言論集, zv. 1, Chóngqìng: Guójì wèntí yánjiū suǒ chūbǎn shè 國際問題研究所出版社, str. 12. Cit. podľa Zhèng Zǐ 1994, 7. Sūn Kē bol synom Sunjatsena, jeho kariéra bola spätá s ústredným výborom Národnej strany, kde zastával rôzne významné posty. Viac v Zhèng Zǐ 1994, 37.

³¹ Liú Zhì 劉峙 (1943). „Zěnmě jiěfàng táiwān tóngbāo 怎麼解放臺灣同胞“ In Táiwān géming tóngméng huì 臺灣革命同盟會 (ed.). *Táiwān wèntí yánlùn jí* 臺灣問題言論集, sv. 1, Chóngqìng: Guójì wèntí yánjiū suǒ chūbǎn shè 國際問題研究所出版社, str. 12. Cit. podľa Zhèng Zǐ 1994, 7.

³² Termín *pololoviční horali* sa vzťahuje k označeniu Číny ako „Tángshān“ (唐山), ktoré požívali Táiwānci žijúci v provincii Fújiān. *Polovičný horal* teda označuje „polovičného Číňana“, t.j. Táiwānce spolupracujúceho s Čínou. Vo vojnovom období žilo na pevnine okolo sto tisíc Táiwāncov, ktorí väčšinou pobývali v provinciách Fújiān a Guǎngzhōu, ďalej v oblasti Hong Kongu, Jiulongu, Xiàntóu a Xiàménu, väčšina z nich nebola politicky aktívna. (Jacobs 1990, 18)

roku 1937 v Číne síce vzniklo viac ako štyridsať táiwánských organizácií, ktoré si za cieľ kládli proti japonský odpor, ale v tomto období sa najvýraznejšie prejavovali tri táiwánske organizácie. Prvou z nich bola Táiwánská revolučná aliancia (Táiwān gémìng tóngméng huì 臺灣革命同盟會), ktorá v októbri 1938 vznikla spojením deviatich najväčších krajaných spolkov. I keď Aliancia bola finančne podporovaná Národnou stranou, oficiálne nepatrila do jej štruktúr. Naopak sa jednalo o pomerne nesúrodú skupinu, ktorá združovala táiwánských krajanov s odlišnými politickými názormi. (Jacobs 1990, 21-24)³³

Podľa Jacobsa (1990, 25-32) druhú organizáciu predstavovali Táiwánske oddiely dobrovoľníkov (Táiwān yìyǒng duì 臺灣義勇隊), ktoré sa sformovali v roku 1943. Pôvodne boli nezávislou organizáciou, ale neskôr sa spojili s Národnou stranou a predovšetkým s ich vojenskou klikou a s Mládežníckou organizáciou Troch ľudových princípov (Sānmín zhǔyì qīngnián tuán 三民主義青年團). Toto spojenie a dokonca ani ich hierarchické usporiadanie opäť nie sú úplne jasné, ale má sa za to, že Táiwánske oddiely dobrovoľníkov boli podriadené Mládežníckej organizácii Troch ľudových princípov. Organizačná štruktúra sa ešte viac skomplikovala založením ďalšieho Táiwánskeho oddielu dobrovoľníkov pri samotnej čínskej Mládežníckej organizácii. Členovia Táiwánských oddielov boli výhradne Táiwānci. Získavali síce výcvik, ale neboli vojaci a operovali na regionálne vymedzenom území okolo Jīnhuá 金華 v provincii Zhèjiāng. Väčšina členov sa pohybovala v rámci vojenských jednotiek ako politickí pracovníci, prekladatelia a doktori, a preto mali prístup ako k dôstojníkom, tak i vojakom a civilistom. Oficiálne náplňou ich práce bolo šírenie propagandy Národnej strany a výcvik, popritom sa však zameriavali i na rozšírenie základných informácií o Táiwáne, jeho histórie a o táiwánskom protijaponskom odboji. Tomuto účelu slúžilo i periodikum Táiwánskeho oddielu dobrovoľníkov *Táiwān qīngnián* 臺灣青年, ktoré však vo veľkej miere prezentovalo názory veliteľa oddielov, Lǐ Yǒubāng 李友邦 (1906–1952).

Treťou organizáciou *polovičných horalov*, ktorá však mala silný politický charakter, bol Táiwánsky výbor Národnej strany (Táiwān dǎng bù 臺灣黨部). Od roku 1940, kedy sa Národná strana začala zaujímať o Táiwān, vytvorila komisiu pre prípravu oblastného výboru

³³ Jacobs (1990, 24) ako príklad uvádza na jednej strane významných členov Národnej strany ako boli Lián Zhèndōng 連震東 (1904–1986), syn známeho táiwánskeho spisovateľa Lián Yātāng 連雅堂 (1878–1936) a otec súčasného významného politika Lien Chana 連戰 (1936–); či Xiè Dōngmǐn 謝東閔 (1908–2001). Na druhej strane sa v Aliancii objavovali mená neskorších kritikov Národnej strany, ako napríklad Sòng Fěirú 宋斐如 (1903–1947), Lǐ Wànjū 李萬居 (1902–1966) a dokonca Xiè Nánguāng 謝南光 (1902–1969), ktorý sa neskôr pridal ku Komunistickej strane.

strany pre Táiwān a v roku 1943 nakoniec Výbor oficiálne vznikol.³⁴ V jeho čele stál Wēng Jùnmíng 翁俊明 (1893–1943) až do novembra 1943, kedy bol otrávený japonskou tajnou službou. Po smrti Wēnga sa nenašiel žiadny prirodzený vodca, ktorý by prepojil rôzne záujmové skupiny v rámci Výboru a jeho vplyv postupne upadal. Ústredie nadto na dva najvyššie posty potom obsadilo Číňanov, čo u členov vyvolalo negatívne reakcie.

Jacobs (1990, 37-41) vysvetľuje, že výbor sa zameriaval na tri oblasti: politickú, kultúrno–vzdelávaciu a výzvednú. Podobne ako predchádzajúce organizácie i Výbor sa snažil propagovať táiwānské záujmy, snažil sa o uznanie Táiwānu ako právoplatnej provincie Číny a nie špeciálnej administratívnej oblasti (tèbié xíngzhèng qū 特別行政區). Od roku 1942 začali byť organizované vzdelávacie programy na výchovu kádrov, ktorí slúžili nielen pre samotný Výbor, ale počítalo sa s nimi i po prevzatí Táiwānu.³⁵ Tieto programy neslúžili len k vzdelávaniu, ale v rámci nich tiež prebiehal výskum Japonska, japonského spôsobu vlády a v neposlednej rade i preklady dokumentov. Na rozdiel od Táiwānských oddielov dobrovoľníkov členovia Výboru neboli výhradne Táiwānci, ale i Číňania pochádzajúci z provincií Fújiàn a Guǎngdōng.

Ako Zhèng Zǐ (1994, 9-16) pripomína, *poloviční horalí* aktívne vystupovali v dobových médiách a snažili sa presvedčiť verejnú mienku o nutnosti pripojiť Táiwān k Číne, pričom upozorňovali na možné pozitíva, ale i ťažkosti celého procesu integrácie.³⁶ Ich spôsob argumentácie sa nielen stal predobrazom neskoršieho oficiálnemu diškurzu na Táiwāne, ale čerpali z neho i samotní Táiwānci, ktorí sa v povojnovom období snažili o kultúrne zblíženie s pevninou. V prvom rade kládli dôraz na rasovú či kultúrnu spriaznenosť a spoločného nepriateľa. Ďalej sa snažili predstaviť táiwānskú históriu, súčasnú spoločenskú situáciu ako dôkaz národného cítenia Táiwāncov. Zároveň sa snažili čínskych predstaviteľov a verejnosť presvedčiť o potrebe štúdia špecifickosti Táiwānu, ktorá pomôže pri povojnovom procese jeho prevzatia. Z toho vyplýva, že otázka kultúrnej integrácie hrala veľmi dôležitú úlohu v rétorike *polovičných horalov*. Ich aktivity a predovšetkým publikácie sa stali zdrojom prvých informácií o Táiwāne. Jedným z najdôležitejších argumentov, ktorý mal vládu Národnej

³⁴ Výbor sa skladal z Oddelenia zapisovateľov, ktorá sa staralo o komunikáciu medzi centrom a Táiwānom, Oddelenie pre propagandu, Oddelenie administratívy a Oddelenie pre vzdelávacie programy, ktoré bolo na ostatných troch oddeleniach relatívne nezávislé. (Jacobs 1990, 34–35)

³⁵ Nejedná sa však o vzdelávací program kádrov rovnakého mena, ktorý začal byť organizovaný na popud Čankajška v roku 1943 v Chóngqingu. Viac v Chén Cuilián 1995, 224.

³⁶ Zhèng Zǐ (1994, 59) pripomína, že Huáng Cháoqín 黃朝琴 (1897–1972), Xiè Nánguāng, Qū Niàntái 丘念台 (1894–1967), Kē Táishān 柯台山 (1914 –), Xiè Dōngmǐn a iní svoje názory publikovali v periodiku *Táiwān mín shēng bào* 臺灣民聲報 [Hlas táiwānského ľudu]. V tomto období tiež vyšli knihy venujúce sa problematike Táiwānu, napr. Huáng Cháoqín : *Táiwān shōuhuí zhī shèjì* 臺灣收回之設計 [Plán na prinavrátenie Táiwānu].

strany presvedčiť o dôležitosti a správnosti navrátenia Táiwānu Číne, bola práve kultúrna spriaznenosť oboch území.

I keď *poloviční horali* boli zastúpení v rámci oficiálnych štruktúr, ktoré mali na starosť prípravy prevzatia Táiwānu, netvorili v nich dominantnú časť, ktorá by mala právo rozhodovania. Ich návrhy na integráciu Táiwānu sa síce vymedzovali voči oficiálnemu diškurzu, ale v otázkach spôsobu integrácie neboli úplne jednotní. Zhèng Zǐ (1994, 60-61) uvádza príklady troch rôznych prístupov. Guō Yímín 郭彝民, ktorý bol od januára 1934 až do konca roku zamestnancom generálneho konzulátu na Táiwāne, sa domnieval, že integrácia Táiwānu síce musí vychádzať z doktríny Troch ľudových princípov, ale na rozdiel od iných území Číny vyžaduje špecifický prístup, pretože dlhodobo bol vystavený japonskému vplyvu. Argument negatívneho japonského vplyvu na táiwānskú spoločnosť sa stal súčasťou oficiálnej rétoriky a bude o ňom reč neskôr. Druhý, extrémny názor zastávali Xiè Nánguāng 謝南光 (1902–1969) a Xiè Zhēngqiáng 謝掙強 (1915–1979), ktorí presadzovali možnosť miestnej samosprávy. O tú sa Táiwānci usilovali už od dvadsiatych rokov dvadsiateho storočia. Avšak takáto miera autonómie pre ústrednú vládu nemohla byť vítaná. Huáng Cháoqín 黃朝琴 (1897–1972), ktorý bol blízky oficiálnemu establishmentu, naopak predstavil kompromis oboch názorov: Táiwān by mal po skončení vojny štatút provincie Číny, ale, podľa Huáng Cháoqína, kvôli inej historickej skúsenosti vyžaduje špecifický prístup. Špeciálne zachádzanie, ktoré obsahovalo napríklad obmedzenie pri voľbe zastupiteľov do vyšších administratívnych pozícií, však nemalo prekročiť hranicu šiestich rokov. Po tomto čase sa Táiwān mal stať právoplatnou provinciou. A skutočne tento plán sa nakoniec ujal. Táiwān bol oficiálne chápaný ako provincia, ale boli mu odopreté niektoré demokratické mechanizmy. Naopak administratívne, ale i vojenské pravomoci sa sústreďovali v rukách guvernéra. Tento model však vydržal len do Incidentu 2.28, kedy bol zrušený a Táiwān bol spravovaný ako iné čínske provincie.

Názory *polovičných horalov* a oficiálnych miest sa rozchádzali i v personálnych otázkach: kým vláda preferovala preverených a preškolených úradníkov, *poloviční horali* sa nebránili využiť stávajúcich táiwānských úradníkov. Takýto názor na oficiálnych miestach tiež vyvolával obavy, ako to dokladá názor sekretára ústrednej exekutívnej komisie Národnej strany, Wāng Gōngjìho 汪公紀 (1909 – ?), ktorý sa domnieval, že integrácia Táiwānu je možná len úplným splynutím s Čínou, odstránením špecifik a potlačením túžby Táiwāncov po vláde na ostrove. (podľa Zhèng Zǐ 1994, 63)

2.3. Integrácia Táiwānu – prípravy Národnej strany pred rokom 1945

Ústredná vláda v októbri 1940 pri Komisii národnej obrany (Guófāng wēiyuánhuì 國防委員會), vtedy najvyšší čínsky úrad, ktorý zastrešoval stranickú, politickú a vojenskú moc, založila Ústredný štatistický úrad (Zhōngyāng shèjì jú 中央設計局), ktorý mal za úlohu plánovať politický a ekonomický rozvoj krajiny, neskôr i zhromažďovať informácie o čínskych územiach kontrolovanými Japoncami. Následne 17. apríla 1944 bola založená Komisia na skúmanie Táiwānu (Táiwān diàochá wēiyuánhuì 臺灣調查委員會), ktorá oficiálne spadala pod správu Ústredného štatistického úradu. Do jej čela bol prezidentom Čankajškom (Jiǎng Jièshí 蔣介石 [1887–1975]) menovaný Chén Yí, bývalý guvernér Fújiānu. Komisia mala za úlohu preveriť možnosti a pripraviť hladký priebeh prevzatia Táiwānu.

Personálne obsadenie Komisie odrážalo vtedajšie rozloženie síl v rámci Národnej strany, kedy nadobúdala na význame klika Zhèngxué (Zhèngxué pài 政學派).³⁷ Zástupcami tejto kliky boli Chén Yí a Shěn Zhòngjiǔ 沈仲九. Ďaleko početnejšiu skupinu tvorili bývalí Chén Yího spolupracovníci na úrade guvernéra v provincii Fújiàn: Shěn Zhòngjiǔ, Qián Zōngqǐ 錢宗起 (1928–), Zhōu Yīè 周一鶚 a Xià Tāoshēng 夏濤聲 (1899–1968). V druhej vlne, po nátlaku iných klík, boli 25. septembra do Komisie prizvaní ďalší členovia, ktorí patrili k rôznym klikám: Huáng Cháoqín, patriaci ku klike Zhèngxué; Yóu Míjiān 游彌堅 (1897–1971) patriaci k finančnickej klike rodín Kǒng a Sòng (Kǒng Sòng pài 孔宋派)³⁸ pôsobiacej predovšetkým v Shànghǎi; Qū Niàntái 丘念台 (1894–1967) patriaci ku klike Central Club (CC);³⁹ a ďalej vyššie zmienení *poloviční horali* Xiè Nánguāng a Lǐ Yǒubāng. Ako posledný

³⁷ Skupinu Zhèngxué xì 政学系 založilo niekoľko poslancov v Pekingu už v roku 1912 a jednalo sa nezávislú politickú entitu. V roku 1927, po úspechu Severného pochodu, kedy Čankajšek konsolidoval svoju politickú moc, hľadal spojencov medzi skúsenými politikmi. Kontaktoval preto skupinu Zhèngxué xì a niektorí jej členovia sa skutočne stali členmi Národnej strany. Od vtedy možno sledovať prepojenie týchto dvoch politických štruktúr. Politici Národnej strany, ktorí majú napojenie na Zhèngxué xì, sa nazývajú klikou Zhèngxué. (Chén Cuilián 1995, 216)

³⁸ Jedná sa o kliku bohatých obchodníkov zo Shànghǎi. Jej meno sa odvodzuje od jej dvoch hlavných predstaviteľov Kǒng Xiángxīho 孔祥熙 (1880-1967) a Sòng Zīwéna 宋子文 (1891–1971). Sòng Zīwéna cez svoje sestry bol spriaznený, ako s Kǒng Xiángxīm, tak i so Sunjatsenom a Čankajškom. Klika Kǒng a Sòng ovládala predovšetkým ministerstvo financií a ústrednú banku. Obaja hlavní predstavitelia zastávali funkciu ministrov vo vláde Národnej strany po Severnom pochode. (Chén Cuilián 1995, 217-18)

³⁹ Okrem Kliky Ústredného štatistického úradu (Zhōng tǒng 中統) a vojenskej kliky, bola klika CC spolu s klikou dôstojníkov z Whampoa ďalšou významnou klikou v rámci Národnej strany. Klika bola zoležaná Čankajškom v auguste 1927, aby bola v opozícii klike z Guizhōu. Medzi významných členov tejto kliky patrili bratia Chén Guǒfū 陳果夫 (1892–1951) a Chén Lifū 陳立夫. Vo februári 1928 bol Chén Lifū poverený, aby stál v čele orgánu, ktorý mal monitorovať pôsobenie klík v rámci strany. Tento kontrolný orgán sa stal predchodcom Ústredného štatistického úradu, ktorý bol najmocnejšou organizáciou v Číne. (Chén Cuilián 1995, 212) Pôvodne bolo klika CC zapovedané sa podieľať na kontrole ekonomiky. Ale postupom času táto klika ovládla Čínsku roľnícku banku a Dopravnú banku. Po vojne sa im podarilo vytvoriť Čínsky fond spolupráce (Zhōngguó hé-

člen Komisie bol nominovaný 19. decembra Wáng Quánshēng 王泉笙 (1886–1956), ktorý taktiež patril do kliky CC.⁴⁰

Komisia mala za úlohu na základe dokumentov a svedectiev, ktoré získavala buď oficiálne alebo od súkromných osôb a amerického veľvyslanectva, pripraviť *Návrh plánu prevzatia Táiwānu* (*Táiwān jiēguǎn jìhuà gāngyào* 臺灣接管計劃綱要)⁴¹ (ďalej len *Návrh*), pripraviť úradníkov a v neposlednom rade i viesť výskum a preklad. Plán prevzatia, ako to Zhèng Zǐ (1994: 58) dokazuje, sa zameriaval na tri oblasti: administratíva (štruktúra správy by mala byť kompatibilná s pevninou), ekonomika (spôsob prebratia a založenie štátnych podnikov), spoločenská rekonštrukcia, t.j. modernizácia a odstránenie japonského vplyvu.

Návrh plánu prevzatia Táiwānu teda obsahoval i časti, ktoré sa týkali kultúry, jazyka a vzdelávania. Tieto oblasti sú viac tematizované v niekoľkých bodoch Návrhu. Hneď vo štvrtom bode, nazvanom „budovanie kultúry po prevzatí“ (*jiēguǎn hòu zhī wénhuà shèshī* 接管後之文化設施), prvého oddielu „Všeobecné pravidlá“ (*tōngzé* 通則) je toto viac rozvedené: „Budovanie kultúry: je nutné zdôrazniť národné vedomie, odstrániť zotročujúce myslenie, rozšíriť príležitosti vzdelávania a zvýšiť kultúrnu úroveň.“⁴² V bode sedem sa dozvedáme: „Po prevzatí bude zakázaná japončina v oficiálnom písomnom prejave, výučbe a tlači.“⁴³ V oddiele osem o „kultúre vzdelávania“ (*jiàoyù wénhuà* 教育文化) je v bode 44. uvedené:

Po prevzatí treba naplánovať spôsob šírenia čínštiny. Tento plán sa potom musí realizovať vo vopred určenom časovom období. Na základných a stredných školách sa čínština stane povinným predmetom a verejní pedagogickí pracovníci ju musia ovládať. Strediská na výučbu japončiny, ktoré boli rozmiestnené v rôznych oblastiach ostrova, sa pretransformujú na strediská výučby čínštiny a najskôr sa zamerajú na tréning kvalifikovaných učiteľov čínštiny. (Citované podľa Zhèng Zǐ 1994, 270)

K pedagogickým pracovníkom bod 45. pripomína:

Pedagogickí pracovníci všetkých škôl a pracovníci spoločenských či pedagogických inštitúcií, alebo iní pracovníci, ktorí sa profesionálne zaoberajú kultúrnymi záležitosťami zostanú v službe. To nebude platiť pre nepriateľov [t.j. Japoncov] (výnimka sa môže udeliť i týmto, ak ich bude treba na odborných školách a vyšších stupňoch vzdelávania) a pre tých, čo sa previnili voči nariadeniam. Pedagogickí pracovníci však musia prejsť previerkami, po ktorých dostanú certifikát. (Citované podľa Zhèng Zǐ 1994, 270-271)

zuò jīnkù 中國合作金庫), cez ktorý všetky ochodné banky a vláda vykonávali svoje transakcie. (Chén Cuilián 1995, 31)

⁴⁰ Zaradenie jednotlivých členov do klik je vypracované podľa tabuliek v Chén Cuilián 1995, 76, 246–253.

⁴¹ Plné znenie *Návrh plánu prevzatia Táiwānu* uvedeného ako príloha III. v Zhèng Zǐ (1994, 265–274)

⁴² Citované podľa Zhèng Zǐ (1994, 265)

⁴³ Citované podľa Zhèng Zǐ (1994, 265)

K šíreniu národného vedomia sa vzťahuje bod 50. tohto oddielu:

Založia sa školiace oddiely (訓練團) na úrovni provincie a okresov. Vyčlenia sa vládni úradníci a učitelia, odborníci a administratívni pracovníci a u každej školy sa zriadi trieda pre dospelých a pre ženy, kde bude prebiehať občianska výučba (普及國民訓練), ktorá im vštepí národné povedomie (民族意識) a doktríny Národnej strany (本黨主義). (Citované podľa Zhèng Zǐ 1994, 271)

Bod 51. vyjadruje postoj k už publikovaným materiálom:

Knihy, periodiká či filmy, ktoré vznikli počas japonskej okupácie a ktoré dehonestujú náš štát, Stranu, alebo prekrucujú históriu, musia byť bezpodmienečne zničené. Zároveň všetky úrady zaoberajúce sa editovaním a prekladom, kompilovaním učebníc a referenčných materiálov musia nechať preveriť svoje knižné fondy. (Citované podľa Zhèng Zǐ 1994, 271)

Zo všetkých 82 bodov *Návrhu* sa len 14 venuje kultúre, vzdelávaniu a jazyku. Ale i tak je z týchto málo bodov zrejмый rámec, v ktorom sa mala realizovať oficiálna kultúrna politika. Ďalej je z *Návrhu* patrný príklon k centralizácii a prísnej kontrole táiwánskej spoločnosti. Keď porovnáme *Návrh* so skutočným naplňovaním kultúrnej a jazykovej politiky v povojnovom Táiwáne, je zrejmé, že sa oficiálnej línii, ktorá *Návrh* vypracovala, podarilo viacej-menej ho i naplniť. Veľkú zásluhu na tom niesol i fakt, že väčšina osôb zastúpená v Komisii na skúmanie Táiwānu bola neskôr obsadená do vysokých postov vládnych inštitúcií zaoberajúcimi sa kultúrou, vzdelávaním a propagandou, ktorá mimo iného kontrolovala i publikačnú činnosť. To potvrdzuje, že Chén Yího establishment kládol na kultúrnu integráciu Táiwānu veľký dôraz a zdá sa, že to bolo jednou z významných priorit jeho vlády.

Okrem Komisie na skúmanie Táiwānu bol Chén Yí v Chóngqingu poverený riadením školiacich kurzov administratívnych kádrov pre prevzatie Táiwānu (*Táiwān xíngzhèng gānbù xùnliàn bān* 臺灣行政幹部訓練班). Oslovil Wèi Jiàngōnga 魏建功 (1901–1980), Huáng Jiālína 黃家霖 a Wáng Yùchuāna 王玉川 z Komisie pre šírenie štátneho jazyka u Ministerstva školstva, aby vypracovali plán zavedenia štátneho jazyka na Táiwáne. Tým dal základ pre vznik Provinčnej komisie pre šírenie štátneho jazyka (Guóyǔ tuīxíng wěiyuánhui 國語推行委員會), ktorá oficiálne vznikla vo februári 1946 pri Oddelení vzdelávania u Úradu guvernéra. Všetci hore menovaní sa stali členmi Provinčnej komisie pre šírenie štátneho jazyka. (Cài Chéngqí 2005, 222) Wèi Jiàngōng sa stal jej predsedom a ako svojho zástupcu si vybral svojho spolužiaka z Pekingskej univerzity, Hé Róngu 何容 (1893–1990).

2.4. Integrácia Táiwānu po príchode na ostrov

V máji 1945 výsledky skúmania Komisie boli hotové, po kapitulácii Japonska sa prezident Čankajšek rozhodol postupovať neštardatne. I keď sa Táiwān stal provinciou Čínskej republiky, jeho správa bola špecifická. Do čela novej provincie bol menovaný Chén Yí. Úrad guvernéra, ktorého bol Chén Yí najvyšším predstaviteľom, po vzoru japonskej koloniálnej administratívy spravoval administratívu a bezpečnosť. Kumulácia moci jedného úradu a hlavne v rukách jedného človeka nebola v Číne bežná a predstavovala precedens. (Chén Cuilián 1995, 72) Významnou črtou Chén Yího vlády nebola len koncentrácia moci, ale snaha o čo najširšiu kontrolu rôznych oblastí Táiwānu, ktorá bola presadzovaná na úkor záujmov lokálnych elít.

Stratégia integrácie Táiwānu sa sústredila na tri oblasti: administratívu (kontrola ostrova a kompatibilita s pevninskou administratívou), hospodárstvo a kultúrnu integráciu, ktorej charakteristika bude predstavená v kapitole 4.3.2. I keď členovia delegácie, ktorá prišla preskúmať možnosti prevzatia ostrova, tvorili zväčša príslušníci ozbrojených zložiek, samotné prevzatie nemalo vojenský charakter a Chén Yí s týmto variantom ani veľmi nepočítal.⁴⁴ To dokazuje i fakt, že v roku 1946 súhlasil s uvoľnením väčšej časti vojska pre boj na pevnine, o ktoré ho požiadala Sòng Měilíng 宋美齡 (1897–2003), manželka Čankajška. Chén Yí zjavne nepredpokladal, že by vojsko potreboval na dosiahnutie a udržanie poriadku na Táiwāne.⁴⁵

Z perspektívy administrácie ostrova mala správa ostrova nevšedný charakter. Čankajšek okrem Chén Yího menoval 47-členný tím, ktorý mal pomáhať pri procese prevzatia ostrova. Väčšinu jeho členov predstavovali Chén Yího spolupracovníci z Fújiānu a rodáci z Zhèjiāngu. Niekoľko zástupcov *polovičných horalov* sa do tohto tímu dostalo, ale okrem Huáng Cháoqína, ktorý sa najskôr stal členom Odbornej komisie pri Táiběiskom magistráte a neskôr primátorom Táiběi, zastávali nižšie funkcie v oficiálnej administratíve. (Zhèng Zǐ 1994, 70) Personálna politika v tomto duchu pokračovala i v roku 1946. Chén Cuilián (1995, 75) si všima spôsob menovania úradníkov, kde medzi osemnástimi najvyššie postavenými úradníkmi Úradu guvernéra, či už na pozícii vedúcich jednotlivých odborov alebo ich

⁴⁴ Ďalším dôležitým faktom, prečo Chén Yí nechcel spoliehať na vojsko pri prevzatí Táiwānu, je, že vojsko a polícia boli ovládané *vojenskou klikou*, ktorá Chén Yímu nebola príliš naklonená. Chén Yí síce na základe osobných vzťahov dobre vychádzal s hlavným policajným náčelníkom na Táiwāne, Kē Yuǎnfēnom 柯遠芬 (1908–1997), ale rozhodne nemal jeho absolútnu politickú podporu a ešte menšiu mal u vojenských predstaviteľov. To sa prejavilo predovšetkým pri udalostiach po 28. februári, 1947. Viac o vzťahu Chén Yího a vojenskej kliky v Chén Cuilián 1995, 229-233.

⁴⁵ Ďalšie dôvody, prečo sa Chén Yí rozhodol pre odvolanie armády plynuli z jeho nedôvery voči nej a plánu vytvoriť si vlastné vojsko. Ďalším dôvodom boli enormné výdaje Úradu guvernéra a fakt, že prítomnosť armády vyvoláva negatívne emócie u Táiwāncov. (Chén Cuilián 1995, 110)

zástupcov, pôsobil len jeden *polovičný horal*;⁴⁶ len jeden zástupca *polovičných horalov* a jeden Táiwānec zastávali pozície vysokých úradníkov na provinčnej úrovni;⁴⁷ zo sedemnástich primátorov (shìzhǎng 市長) a zástupcov okresov (xiànzhǎng 縣長) boli len traja predstavitelia *polovičných horalov*.⁴⁸ Predstavitelia miestnych táiwānských elit zastávali maximálne úrady na úrovni mestských a okresných zastupiteľstiev. Okrem toho miestnou vládou dosadení úradníci málo, alebo vôbec nekomunikovali s táiwānskými elitami, čo viedlo k pocitu rozčarovania, predovšetkým v súvislosti s páľčivou otázkou samosprávy ostrova.

V porovnaní s počtom úradníkov v japonskej administratíve mala Chén Yího administratíva vrátane policajných zložiek len polovičný stav. Okaté uprednosťovanie pristáhalcov pri obsadzovaní vyšších postov, či dokonca zamestnávanie Japoncov na odborných postoch,⁴⁹ a naopak vedomé nezamestnanie Táiwāncov (údajne kvôli neznalosti čínštiny) a výrazne odlišné platové podmienky pristáhalcov a Táiwāncov, to všetko patrili medzi dôvody, prečo nespokojnosť nakoniec pretransformovala do Incidentu 2.28. (Lai–Myers–Wou 1991, 65-67 a Chén Cuilián 1995, 74) Personálna politika čínskej vlády na jednej strane vychádzala z nedôvery kvôli koloniálnej minulosti a podceňovania odbornosti Táiwāncov, ale zároveň poukazuje i na neochotu Chén Yího vlády pristúpiť na možnosť, aby sa Táiwānci podieľali sa na správe ostrova.

Prevzatie ekonomiky, ako bolo povedané vyššie, bol jedným z hlavných motívov záujmu o prinavrátenie Táiwānu. I keď sa Táiwān stal oficiálnou provinciou Číny, spôsob prevzatia odrážal Chén Yího špecifické chápanie myšlienky „blahobytu ľudu“, jedného z Troch ľudových princípov.⁵⁰ Podľa *Návrhu plánu prevzatia Táiwānu* všetky veľké japonské

⁴⁶ Sòng Fěirú bol zástupcom vedúceho Oboru pre vzdelávanie. (Chén Cuilián 1995, 75)

⁴⁷ Wáng Yàodōng 王耀東 zastával post vedúceho Provinčného úradu ochrany zdravia v Táiběi, Chén Shàngwén 陳尚文, *polovičný horal*, zastával post vedúceho Provinčného výskumného inštitútu prírodného plynu. (Chén Cuilián 1995, 75)

⁴⁸ Huáng Cháoqín bol menovaný ako primátor Táiběi, Liú Qǐguāng 劉啓光 (1905–1968) ako zástupca okresu Xīnzhú a Xiè Dōngmǐn ako zástupca okresu Gāoxióng. (Chén Cuilián 1995, 75)

⁴⁹ Podľa správy publikovanej 13. marca 1946 v danom období na Táiwáne pôsobilo okolo 7 tis. Japoncov, ktorí zastávali vedúce odborné pozície, ako vo verejnej správe, tak i v štátnych a verejných podnikoch. (Chén Cuilián 1995, 80)

⁵⁰ Ekonomická politika ideologicky vychádzala z princípu Troch ľudových princípov, zvlášť z koncepcie blahobytu obyvateľstva (mínshēng zhūyì 民生主義), ktorý v tridsiatych rokoch pod vplyvom socializmu formuloval Sunjatsen (Sūn Zhōngshān 孫中山, 1866–1925). V zásade sa jedná o revíziu postoja ku kapitalizmu a voľnému trhu. Zastával sa názor, že štát má kontrolovať čo najväčší podiel nad ekonomikou, čím bude schopný zabezpečiť určitú životnú úroveň obyvateľstva. Ako konkrétny prejav tejto tendencie na Táiwáne možno uviesť znárodňovanie podnikov, zavedenie Monopolného úradu (Zhuānmài jú) a Úradu pre obchod (Màoyì jú) s Čínou, kontrola zmeniteľnosti meny, kontrola bankovníctva atď. Chén Yí, ktorý zdieľal Sunjatsenove názory, sa domnieval len takto vedený štát/oblasť môže svojim občanom zabezpečiť ekonomické výhody a blahobyt. Chén Yí sa už neúspešne pokúšal svoju ekonomickú víziu v provincii Fújiàn, ale i tak veril, že Táiwān bude ukázkovou provinciou zosobňujúcou ducha Troch ľudových princípov. Viac o Chén Yího ekonomickej koncepcii vo Wēng 1988, 23-46.

podniky mali byť kontrolované Úradom guvernéra. Podobne ako v iných oblastiach, i v ekonomike sa prejavila snaha Chén Yího vlády o čo najväčšiu kontrolu. Mimo znárodnenia podnikov u Úradu guvernéra vznikli Monopolný úrad (Zhuānmài jú 專賣局) a Úrad pre obchod (Màoyì jú 貿易局), ktoré boli ustanovené opäť podľa japonského vzoru správy ostrova. Tieto úrady kontrolovali ako vnútorný a vonkajší trh s určitými komoditami, tak i ich ceny. Komisia pre otázky zdrojov (zīyuán wēiyuánhui 資源委員會) pri ústrednej vláde, ktorá bola vplyvom významnej finančnej kliky rodín Kǒng a Sòng, so súhlasom Čankajška nakoniec získala kontrolu nad väčšinou významných táiwānských podnikov.⁵¹ Cieľom oficiálne bol rozvoj ľahkého priemyslu, ale na druhej strane Ústredie tak ľahko mohlo kontrolovať, aby sa Táiwān nestal sebestačným a aby všetky výhody plynúce s obchodovaním s Táiwānom zostali v Číne a neprofitoval z toho Úrad guvernéra na Táiwáne. Strata kontroly nad táiwānskými podnikmi a zhoršujúca sa ekonomická situácia v Číne, ktorá vďaka obchodnému styku ovplyvňovala i Táiwān, však Chén Yímu nedávali mnoho priestoru na to, aby udržal už i tak rozkolísanú ekonomiku na Táiwáne, ktorá sa postupne začala rúcať.⁵²

2.4.1 Incident 2.28

Incident 2.28 a udalosti, ktoré nasledovali potom, boli vyvrcholením ekonomickej a spoločenskej krízy, ktorou Táiwān prechádzal už od augusta 1945 a môže byť chápaný teda ako dôsledok integračnej politiky Chén Yího vlády. Spoločenské napätie, ktoré vznikalo medzi vládnuou elitou a miestnymi obyvateľmi, ktorým bolo odopreté právo podieľať sa na správe ostrova, sa postupne stupňovalo, až prerástlo v celotáiwānské ľudové povstanie namierené proti vládnej garnitúre a Číňanom z pevniny vo všeobecnosti.

Medzi hlavné príčiny rozčarovania Táiwāncov z politického hľadiska jednoznačne patrí problém podieľania sa na správe ostrova. Phillips (2003) vo svojej štúdii objasňuje dôležitosť koncepcie miestnej samosprávy (zìzhì 自治) pre táiwānské politické elity. Objavuje sa už od začiatku dvadsiatyh rokov, kedy Táiwānci bojovali proti koloniálnemu usporiadaniu zakotvenému v Zákone č. 63, ktorý umožňoval japonskému guvernérovi vydávať nariadenia, ktoré mali rovnakú váhu ako zákony japonského parlamentu. Túžba po miestnej samospráve

⁵¹ 1. novembra 1945 bol menovaný bývalý člen Komisie pre otázky zdrojov ako vedúci Odboru pre priemysel a začal so znárodňovaním japonského majetku. Podniky sa delili na tri druhy: štátne (dôležité priemyselné a potravinárske odvetvia), provinčné a zmiešané, kde 60% vlastníkom bol štát, ale o všetky výdaje sa starala provincia ako 40% vlastník. Zisk a výnosy zo štátnych a zmiešaných podnikov išiel do Číny. (Chén Cuilián 1995, 83) viac o úlohe Komisie pre otázky zdrojov a kliky rodín Kǒng a Sòng v Chén Cuilián 1995, 226.

⁵² Viac o ekonomickom kolapse na Táiwáne v Chén Cuilián 1995, 81-94, alebo Lai-Myers-Wou 1991, 80-89 a WÈNG Jiāxǐ 1998.

v japonskom období býva interpretovaná ako snaha o vzopretie sa japonskej koloniálnej vláde a i ako znak modernizovanej, uvedomelej občianskej spoločnosti, ktorá sa chce podieľať sa na vláde nad vlastným územím, či už úplne samostatne alebo v rámci japonskou vládou určených hraniciach. Ako bolo naznačené vyššie, koncepcia miestnej samosprávy bola tiež dôležitou požiadavkou *polovičných horalov* ešte pred koncom vojny. Preto personálna politika Úradu guvernéra a vedomé oslabovanie moci miestnych elít viedlo k rozčarovaniu Táiwāncov nad danou situáciou.

Táiwānské politické elity, ktoré sa už počas japonskej kolonizácie regrutovali z radov gentry a obchodníkov, v skorom povojnovom období mali relatívne veľký vplyv, boli vnímané s určitou mierou podozrenia a novopríchodzí predstavitelia čínskej vlády sa snažili ich vplyv obmedziť. Jedným z častých spôsobov v ranom období bolo označenie „zradcu“, po ktorom nasledovala konfiškácia majetku. Dôvody konfiškácií boli rôzne: napr. neuznanie prepisu majetku rozpredávaného Japoncami po 15. auguste 1945, ktorý sa tak stal predmetom vojnovej koristi; ďalej samotný fakt vlastníctva podnikov, ktorý bol pre Číňanov znakom kolaborácie a Táiwānci museli dokazovať svoju nevinu. To viedlo k oslabeniu majetných táiwānských elít, ktoré radšej na seba nestrhávali pozornosť vo verejnom živote. Jedným z najvýraznejších príkladov takéhoto správania môže byť zatknutie desiatich príslušníkov táiwānskej gentry blízkych koloniálnej vláde okolo známeho obchodníka Gū Zhènfa 辜振甫 (1917–2005) spolupracujúceho s japonskou koloniálnou vládou, ktorí 15. augusta vyhlásili nezávislosť Táiwānu.⁵³ Vláda Národnej strany však okrem pôvodných členov vytipovala ďalších viac ako sto podozrivých, ktorí sa údajne na Incidente vyhlásenia nezávislosti Táiwānu (Dúli Táiwān shìjiàn 獨立臺灣事件) mohli podieľať. Medzi týmito menami boli napríklad i Lín Xiàntáng 林獻堂 (1881–1956), či finančník Chén Xīn 陳焜 (1893 – 1947), ktorý svojím majetkom a schopnosťami mohol konkurovať obchodníkom z Zhèjiāngu či Jiāngsū a ktorý sa neskôr skutočne do väzenia dostal. (Chén Cuilián 1995, 239 a 105)

Okrem skupiny podieľajúcej sa na Incidente vyhlásenia samostatnosti Táiwānu však ostatní táiwānski politickí predstavitelia skôr pomáhali s navrátením Táiwānu Číne, prevzali dohľad nad poriadkom a prípravami pre prevzatie ostrova Národnou stranou.⁵⁴ Po príchode

⁵³ Šestnásť významných predstaviteľov táiwānskej gentry s podporou Isayama Harukiho 諫山春樹 (1894–1990) vyhlásilo nezávislosť Táiwānu na Číne. Vojenský guvernér Andō Rikichi 安藤 利吉 (1884–1946) však kvôli bezpečnosti pol milióna Japoncov na ostrove tento návrh nepodporil. (Phillips 2003, 43)

⁵⁴ Počas prvých 50 dní bezvládia sa o poriadok na ostrove postarali táiwānski politickí predstavitelia, ktorí v predchádzajúcom režime lobovali za táiwānsku územnú samosprávu, v čele s Lín Xiàntángom. Ďalej, aby verejne podporili navrátenie Táiwānu Číne, zorganizovali Prípravný výbor na uvítanie vlády Národnej strany (Huānyíng guómín zhèngfǔ chówèi huì 歡迎國民政府籌備會), ktorej pobočky postupne vznikali i v ďalších re-

guvernéra a ďalších úradníkov sa však pomer síl zmenil a miestne elity začali postupne strácať prevahu.⁵⁵

Druhý významný dôvod vedúci k spoločenským nepokojom a k nespokojnosti s Chén Yího vládou predstavuje dopad ekonomickej reformy na všetky vrstvy táiwānskej spoločnosti. Vďaka prístupu provinčnej a centrálnej vlády voči táiwānským podnikom, došlo k uzavretiu mnohých tovární a k poklesu výroby. Prepustení zamestnanci, vracajúci sa táiwānski vojaci bojujúci v japonskej armáde a veľká amnestia v 1946, to všetko zvýšilo počet nezamestnaných predovšetkým v mestách. A práve táto skupina predstavovala jednu z dôležitých vrstiev, ktorá hrala významnú úlohu v šírení Incidentu nielen v rámci Táiběie ale i v ďalších táiwānských mestách. (Chén Cuilián 1995, 113)

Vývoz čínskej ryže, dvojité ceny za komodity a séria prírodných pohrôm v 1946 vyústila v krízu produkcie ryže. Tento fakt spoločne s príchodom početnej čínskej armády (vyše 207 tisíc vojakov, Chén Cuilián 1995, 99) mal za následok vypuknutie hladu na juhu ostrova v júni 1946. Napriek Chén Yího snahám izolovať táiwānskú ekonomiku od čínskej, vďaka obchodným stykom medzi oboma územiami a nevýhodnému usporiadaniu provinčných a štátnych podnikov voči táiwānskej strane, došlo k devalvácii táiwānskej meny a vysokej inflácii. Okrem toho mnohé komodity podliehali kontrole Monopolného úradu, čo dávalo vzniknúť ako čiernemu trhu, tak i organizáciám, ktoré ho riadili. Kombinácia týchto faktorov vytvorila napätú situáciu, ktorá sa postupne od začiatku roku 1946 gradovala, vyústila v množstvo menších stretnutí medzi táiwānským obyvateľstvom a políciou či vojskom a neskôr viedli k Incidentu z 28. februára 1947.⁵⁶

Tretím, a nie menej závažným faktorom, prečo k Incidentu z 2.28 došlo, bolo celospoločenské rozčarovanie nad tým, ako si Táiwānci predstavovali návrat do „domo-

giónoch. Spolu s Mládežníckymi jednotkami Troch ľudových princípov (Pobočka pre Táiwānskú oblasť), ktoré sa začali formovať začiatkom septembra 1945, pomáhali udržiavať poriadok na uliciach. (Phillips 2003, 42-43)

⁵⁵ Ako príklad možno uviesť snád' najznámejší príklad konfliktu medzi známym miestnym politikom, Lín Xiántangom a Huáng Cháoqínom. V apríli 1946 došlo k voľbám do Táiwānského provinčného zhromaždenia (Táiwān shěng yìhuì 台灣省議會), ktorý predstavoval najvyšší volený orgán v provincii. Hneď na prvom stretnutí 1. mája 1946 Lín Xiántáng z poverenia miestnych politických elít predniesol kritiku vládu týkajúcu sa diskriminácie Táiwāncov, monopolov, nezamestnanosti, korupcie a nevhodného spôsobu financovania školstva. (Phillips 2003, 71) Predpokladalo sa, že predsedom provinčného zhromaždenia sa stane práve Lín Xiántáng, ako prejav uznania za jeho aktivity počas japonskej okupácie, tak i v povojnovom období. Okrem toho sa Lín Xiántáng tešil širokej podpore a úcte Táiwāncov a jeho dosadenie na post predsedu by bolo akýmsi symbolickým zavŕšením jeho snáh o miestnu samosprávu. Namiesto toho bol do funkcie menovaný Huáng Cháoqín, ktorý na Táiwáne nepobýval viac ako 20 rokov, ale mal podporu Národnej strany, respektíve kliky Zhèngxué, do ktorej patril i guvernér Chén Yí. To bolo pre mnohých Táiwāncov veľkým sklamaním. Viac o Huáng Cháoqínovi v Chén Cuilián 1995, 236-237.

⁵⁶ Detailné informácie o zmenách táiwānskej ekonomiky v Chén Cuilián 1995, 81-94.

viny“ (zǔguó 祖國),⁵⁷ ako si predstavovali svojich nových vládcov, víťazné vojsko a nových úradníkov, či ako si predstavovali svoju úlohu v povojnovom usporiadaní Táiwānu a realitou, ktorej po auguste 1945 museli čeliť. Takéto rozčarovanie možno síce chápať ako subjektívne, individuálne chápanie a hodnotenie povojnovej situácie, ale na strane druhej sa jednalo o celospoločenský jav.

Hneď prvým šokom pre mnohých Táiwāncov bol pohľad na čínsku víťaznú armádu, ktorá sa vylodila v októbri 1945 v Jílóngu na severu ostrova. Táiwānci, žijúci v podstate v autoritatívnom režime kontrolovaným ozbrojenými zložkami, si vytvorili predstavu, ako má armáda, ktorá spolu so spojencami porazili Japoncov, vyzerat'. Pre Japoncov a zároveň i pre Táiwāncov ozbrojené zložky symbolizovali štátnu moc a mocenskú i morálnu integritu, preto pohľad na čínske vojsko bolo pre mnohých Táiwāncov prekvapením:

Zbrane japonskej armády boli kvalitnejšie, jednanie živšie, impozantné a neľútostné, pohľad na nich vyvolával strach. Obyvatelia provincie si zvykli hľadiť na majestátny a vážny výzor japonského vojska a preto keď videli úbohé zbrane našich vlastných vojakov, ich nepôsobivý vzhľad, cez ramená deky, hrnce a misky, podobajúc sa utečencom, v duchu sa nemohli ubrániť rozčarovaniu, ktoré nedokázali nahlas vysloviť. (Yè Róngzhōng 1985, 286)

„Oh, už dorazili, už dorazili! Čínska armáda už dorazila“
Naťahoval som krk, aby som ich videl. Vojaci na chrbte ťahali dáždnyky, čo vo mne vyvolalo zmiešané pocity. Našli sa i takí, čo cez rameno niesli hrnce, riad a lôžkoviny. To sa mi zdalo hodne zvláštne. Toto má byť 70. armáda podliehajúca generálovi Chénovi? Potlačil som divoké emócie a sám pre seba som si pripomenul, že to boli práve títo vojaci, čo po osem rokov odvážne bojovali proti Japoncom. Vlastne až príliš odvážne! Keď som si toto uvedomil a upokojil sa, vynoril sa pocit zadosťučinenia. (Wú Zhuóliú 1988, 171)

Ďalším faktormi, ktoré vyvolávali nemenej emócií, bolo hore zmienené obsadzovanie vládnych postov. Skorumpovanosť úradníkov zjavne bola veľmi veľkým problémom i na pevnine, a preto Chén Yí hneď pri svojom prvom oficiálnom prejave vystríhal všetkých úradníkov pred korupciou. (Běn bào xùn 1945) Ako sa však ukázalo neskôr, korupcia sa stala jednou z najzákladnejších charakteristík Chén Yího administratívy. Wú Zhuóliú stav úradníctva komentuje nasledovne:

Medzi Chén Yího podriadených patrili i pomerne schopní muži, ale tiež nemálo osôb pochybnej úrovne. V tejto nevyrovnanej situácii sa našli pokrokoví zástancovia demokracie, ale naopak sa našlo nemálo feudálnych spiatočníkov.

⁵⁷ Termín má viac sémantických vrstiev. Zǔ (祖) naznačuje, že je to krajina predkov, respektíve predkov po mužskej línii. To znamená, že vzťah medzi oboma krajinami je nerovný.

Celkovo vzaté moderných intelektuálov bolo menej a tradičných úradníkov bolo viac. Najviac zarážajúce však je, že sa medzi nich zamiešali [nízke] osoby ako holiči, kuchári a krajčíri. Nadto sa väčšina z nich domnievala, že víťazstva bolo dosiahnuté len ich zásluhou, a preto u nich vzklíčil pocit výnimočnosti. Táiwānci na rozdiel od nich síce majú širší rozhľad, ale nedostali príležitosť, pretože nemajú dost konexií medzi úradníkmi, čo preberali Táiwān. Medzi tými, čo využili príležitosť prevziať Táiwān, boli Shànghāici a rôzni oportunisti, či obchodníci a utečenci prichádzajúci z rôznych kútov. Ale časť z nich boli i miestni oportunisti a podvodníci. ... Keď došlo na konečné prevzatie, v ich záujme nebol tzv. prospech vlasti, ale len vlastný zisk, túžby a korupcia. I keď až do úmoru propagovali heslo „premeniť katastrofu národa na bohatstvo“, to, o čom išlo, bolo len päť vecí: zlato, domy, ženy, automobily a zanechať dobrý dojem. (Wú Zhuóliú 1988, 176)

Citácia z Wú Zhuóliúových pamätí odhaľuje priepasť, ktorá sa medzi skupinou pevninských Číňanov a domácich postupne prehlbovala. Priepasť bola prehlbovaná i kultúrnymi rozdielmi a hlavne odlišným jazykom oboch skupín, ktorý znemožňoval ich komunikáciu. Ďalší dôvod zväčšovania priepasti medzi oboma skupinami obyvateľstva bola i kultúrna politika oficiálnej línie, ktorá predpokladala kultúrnu menejcenosť Táiwāncov, pretože miestna kultúra obsahovala prvky japonskej kultúry, čo sa Číňanom opäť zdalo ako znak kolaborácie. To samozrejme viedlo k nesúhlasu zo strany táiwānských intelektuálov, ktorí sa cítili byť zneuznaní a hlavne takáto interpretácia neuznávala snahu Táiwāncov o zachovanie kultúrnej a národnej integrity počas japonskej okupácie. Ako príklad takéhoto názoru možno uviesť článok Wáng Báiyuāna (1946a), ktorý obsahuje niekoľko hlavných argumentov diškurzu skupiny domácich intelektuálov:

Mnoho Číňanov z pevniny hovorí, že Táiwānci po päťdesiatich rokoch japonského zotročenia majú pokrivené myslenie. Domnievajú sa snád, že Táiwānci nemôžu zastávať žiadnu politickú funkciu. Tieto domnienky sú úplne mylné a skôr poukazujú na postranné zámery. Ved, akoby sa Číňania vôbec mohli ujať moci potom, čo boli tristo rokov podrobení mandžuskému zotročeniu? A nadôvažok si dnešné čínske ženy obliekajú *qípáo* [ktoré vychádza z módy dynastie Qīng, takže by mohlo slúžiť ako znak podrobenia Mandžuum]? I keď Táiwānci po päťdesiat rokov boli vystavení otrockým politickým nariadeniam, to neznamená, že boli zotročení. Možno povedať, že 99 ľudí zo sta určite nepodľahlo zotročeniu. Domnievať sa, že keď nevedia rozprávať peknu čínštinou, a stopercentne plynule písať, tak sa jedná o zotročenie, to ukazuje k povrchnosti názoru a ku klamstvu. ... Tiež existuje časť Číňanov z pevniny, ktorí sa domnievajú, že keď prišli z Chóngqìngu [sídla vlády] a po dosiahnutí víťazstva po ôsmich rokoch, prinavrátene Táiwānu Číne je len ich zásluhou. Akoby Táiwānci nevynaložili nijaké úsilie! Akoby Táiwān považovali za určitý druh kolónie a akoby sa nad Táiwāncov povyšovali, čím nevedome medzi Táiwāncami a Číňanmi postupne vytvárajú priepasť. Títo ľudia sú pomerne úbohí a postrádajú postoj veľkých osobností. ... I keď Táiwān bol pod japonským tlakom, prešiel obdobím vysokého kapitalizmu, a preto sa tu len

veľmi zriedka objavuje jed feudalizmu, v tomto bode môžu byť Táiwānci na seba hrdí. Počas uplynulých päťdesiatich rokov sa nemohli stretávať s Číňanmi z pevniny, a preto sa domnievali, že Číňania sú neprekonateľní. Zvlášť tí, čo prišli z Chóngqingu – keď to neboli vojnoví hrdinovia, tak to museli byť chytrí politici – sa na Táiwāne dočkali vreľého privítania. Ale po týchto niekoľkých mesiacoch už Táiwānci vytriezveli a začínajú kritizovať ako seba samých, tak i Číňanov.

Ako Wáng Báiyuān ironický úvodník ukazuje, Táiwānci po piatich mesiacoch pevninskej vlády nielenže odmietli diškurz „zotročenia“, ale začali sa aktívne brániť podceňovaniu zo strany Číňanov. Otvorene hovorili o priepasti medzi oboma skupinami obyvateľstva, ktorú pripisovali necitlivému prístupu pevninských vládcov, a ktorá bola neskôr jedným z dôležitých faktorov Incidentu z 28. februára.

Rovnaké rozčarovanie Táiwāncov čakalo, keď zistili, že nie je možné sa dostať práva, pretože ako právo, tak i súdnictvo nebolo nezávislé. Ako príklad možno uviesť prípad Jiāng Wèichuān 蔣渭川 (1896–1975), v tom čase zastávajúci funkciu riaditeľa Obchodnej komory v Táiběi, zverejnil spreneveru na Úrade guvernéra. Ten na neho podal oznámenie za „odporovanie vláde a narušovanie poriadku,“ ale pretože pri prešetrovaní Jiāng Wèichuān vyjadril poľutovanie nad svojím činom, tak bolo riadenie zastavené. Ďalší príklad môže byť proces s Wáng Tiāndēngom 王添燈 (1901–1947), ktorý potom, čo sa dostal do vedenia periodika *Rénmín dǎo bào*, uverejnil správy o policajnom zákroku voči roľníkom v Gāoxióngu (9. 6.1946). Za čo bol následne odsúdený za krivého obvinenie. Proces bol zastavený až v odvolacom riadení. Naopak evidentné korupčné aféry v najvyšších miestach Úradu guvernéra, ktoré boli verejným tajomstvom, sa vôbec nedostali pred súd. (Chén Cuilián 1995, 107-108) Takýto dvojité prístup k právu, ktorý jednoznačne uprednostňoval jednu skupinu obyvateľstva pred druhou viedol k všeobecnej nespokojnosti.

Okrem snahy o kontrolu v administratíve a v ekonomike, od novembra 1945 možno badať i snahu kontroly spoločnosti, predovšetkým občianskych združení, ktoré mnohokrát mali politický charakter a politické ambície. Ako príklad možno uviesť polooficiálnu organizáciu Mládežníckej jednotky Troch ľudových princípov, Táiwānská oblastná pobočka (Sānmín zhūyì qīngnián tuán Táiwān qū tuán 三民主義青年團臺灣區團), ktorá vznikla na podnet čínskeho úradníka a *polovičného horala*, patriaceho k vojenskej klike, Zhāng Shidého 張士德 a Táiwānského právnika a neskôr i vydavateľa časopisu *Zhèng jīng bào*, Chén Yisōnga 陳逸松(1907–1999). Jednalo sa o polovojenskú jednotku, ktorá združovala mladých nezamestnaných, často bývalých vojakov japonskej armády. Okrem udržiavania verejného

poriadku sa taktiež zúčastňovali konfiškácie japonského majetku, ktorý si ponechávali. Ako Chén Cuilián (1995, 230) uvádza, táto organizácia príliš nezapadala do pôvodného rámca mládežníckych organizácií Troch ľudových princípov operujúcich v Číne, ktoré sa poväčšinou venovali výcviku mladých kádrov pre Národnú stranu, ale naopak ju chápali ako naplnenie túžby po miestnej samospráve, ktoré nadto disponovali vojenskou mocou. Okrem toho právomoci Mládežníckych jednotiek na Táiwāne sa dostávali do konfliktu s právomocami vojska.⁵⁸

Ako ďalší príklad snahy o kontrolu spoločnosti možno uviesť *Ľudovú asociáciu* (Rénmín xiéhuì 人民協會), ktorá vznikla 5. októbra 1945 v Táizhōngu a sústredovala opozičných intelektuálov a revolucionárov známych už z dôb japonskej okupácie. Jej členovia väčšinou pozostávali z členov bývalej Táiwānskej komunistickej strany a v jej čele stála Xiè Xuěhóng 謝雪紅 (1901–1970), vodkyňa komunistického hnutia na Táiwāne už za japonskej okupácie. Vzhľadom na to, že *Ľudová Asociácia* už behom mesiaca začala mať pobočky po celom Táiwāne a začala vydávať vlastné periodikum *Ľudové noviny* (Rénmín gōngbào 人民公報), stala sa pre Úrad guvernéra hrozbou. (Chén Cuilián 1995, 241)

Úrad guvernéra, aby zabránil sileniu občianskych združení, ktoré boli často viazané na miestne politické, ekonomické či intelektuálne špičky, 17. novembra 1945 vydal príkaz zakazujúci ľudové organizácie, čím zamedzil politický vzostup miestnych elít.

Okrem politických, ekonomických a spoločenských problémov, ktoré úzko súviseli so spôsobom vlády Chén Yího úradu, sa na Táiwāne prejavovali nepokoje, ktorých korene možno sledovať už v Číne. Od japonskej kapitulácie sa na pevnine rozhorela občianska vojna, kde sa proti sebe znovu postavili Národná strana a Komunistická strana Číny. Prehľbujúci sa konflikt samozrejme negatívne ovplyvňoval rekonštrukciu vojnu poničenej čínskej spoločnosti. Na to reagovala behom roku 1946 vlna študentských protestov, ktoré vyzývali k ukončeniu konfliktu. (Chén Cuilián 1995, 111) Študentské protesty s rovnakými heslami sa objavili i na Táiwāne.

Ďalším faktorom, ktorý neskôršie vyvolal študentské nepokoje, bola miera a spôsob zasahovania amerických úradov do povojnového vývoja v regióne. Na Táiwāne sa objavili protesty, známe ako Demonštrácie proti Američanom z 12.12. 1946 (12.12. fǎn Měi shìwēi 一二·一二反美示威). Reagovali na incident, ktorý sa udial v Japonsku medzi Japoncami

⁵⁸ Okrem Mládežníckych organizácií v povojnovom období operovalo niekoľko skupín „domobrany“ (Zìjǐng tuán 自警團), ktorých členovia väčšinou predstavovali „vagabundov“ (liú máng 流氓). Niektoré jednotky boli organizované Xǔ Déhuīom 許德輝 (?) a podieľali sa na udržiavaní poriadku než prišla Chén Yího vláda. Tieto organizácie však nemali politický charakter, práve naopak mali skôr napojenie na podsvetie. Neskôr boli povolané na potlačenie Incidentu 2.28. (Chén Cuilián 1995, 61; 107; 180)

a Táiwāncami. Zástupcovia USA, ako predsedajúci predstavitelia medzinárodného súdu, uznali Táiwāncov vinnými a vyhostili ich z Japonska.

Podobné nálady zamerané voči Američanom sa postupne stupňovali i v Číne⁵⁹ a vyvrcholili protestmi voči americkej prítomnosti potom, čo došlo k znásilneniu čínskej študentky Chén Chóng na pôde Pekinskej univerzity (Chén Chóng shìjiàn 沈崇事件). I táiwānski študenti sa 9. januára 1947 pripojili k protestom vzťahujúcim sa proti tomuto incidentu. Vzhľadom na to, že hlavní organizátori⁶⁰ oboch študentských protestov na Táiwáne boli členovia tajnej organizácie Komunistickej strany Číny, Národná strana tieto protesty spolu s následným Incidentom 2.28 označila práve za dielo Komunistickej strany. (Chén Cuilián 1995, 111)

Študentské protesty spolu s ďalšími pouličnými potýčkami s políciou jednoznačne poukazujú na napätú spoločenskú situáciu, kde akákoľvek malá príčina mohla vyvolať masívnu odozvu zo strany Táiwāncov.

2.4.2 Táiwān po Incidente 2.28

Incident z 28. februára vznikol deň predtým roztržkou medzi predavačkou cigariet a zamestnancami Monopolného úradu, ktorí robili záťah na nelegálnych priekupníkov. Okolo roztržky sa zhromaždil dav okolo 500 ľudí, ktorí podporovali predavačku. Dôstojník vystrelil a náhodne sa trafil do prizerajúceho (mimochodom brata hlavy podsvetia), čo vyvolalo vlnu násilia zo strany davu. Nasledujúci deň okolo dva až tri tisíc ľudí sa zhromaždilo pred Monopolným úradom a niekoľko stoviek pred Úradom guvernéra, kde došlo i k ďalšej streľbe do davu. Vlna násilia väčšinou zameraná proti pristáhalcom z pevniny a vládnym úradom zachvátila nielen Táiběi, ale vďaka médiám sa šírila i do ďalších miest. Vláda hlboko podcenila nálady Táiwāncov a v prvých dňoch incidentu bola takmer bezbranná. Na celom ostrove až do prvých marcových dní bolo prerušené železničné spojenie, dodávky elektriky a telefóny. (Phillips 2003, 75) Vojenské velenie, v čele s generálom Kē Yuǎnfēn 柯遠芬 (1908–1997) z generálneho štábu, 28. februára večer vyhlásilo stanné právo, ktoré bolo odvolané Chén Yím hneď ďalší deň.

1. marca Táiběiská mestské zhromaždenie (Táiběi shì cān yìhuì 台北市參議會) ustanovila Komisiu na preskúmanie Incidentu 2.28 (Èrèrbā shìjiàn chǔlǐ wěiyuánhui 二二八事件處理委員會), ktorá mala za úlohu prešetriť a potrestať policajtov zodpovedných za streľbu do davu 27. a 28. februára a upokojiť situáciu v uliciach. Do tejto komisie boli pozvaní významní

⁵⁹ Viac o študentských protestoch v Číne v období 1945–1949 v Lutz 1971, 89-110.

⁶⁰ Viac v Chén Cuilián 1995, 111 a 189-190.

politici vrátane predstaviteľov mestských a provinčných poradných zhromaždení. Chén Yí do tejto komisie nominoval päť svojich ľudí. A tak bola komisia zložená ako z vládnych a tak i ľudových zástupcov. Podobné komisie začali vznikať i na nižších úrovniach správy. Na potlačenie násilia v uliciach sa znovu povolali mládežnícke (ale i polo mafiánske) organizácie, ktoré však kľud do ulíc nepriniesli.⁶¹

Úpadok spoločenského poriadku, ktorý nasledoval po samotnom Incidente, umožnil každej mocenskej skupine, aby sa pokúsila v mocenskom vákuu preskúpiť rozloženie síl. Ak pominieme členov poriadkových síl a „vagabundov“, ktorí využili situáciu k osobnému obohateniu, na politickom poli sa začali významnejšie presadzovať predovšetkým čínske politické kliky, ktoré využívali svojich táiwänských zástupcov v Komisii na preskúmanie Incidentu 2.28. Ich záujmom, ako to dokladá Chén Cuilián (1995, 254–294), bola na jednej strane destabilizácia situácie, zdiskreditovanie guvernéra Chén Yího pred ústrednou vládou a zároveň zabezpečenie pozícií k prevzatiu moci po možnom zosadení Chén Yího. Naopak táiwänske politické špičky, reprezentované ako *polovičnými horalmi* tak i miestnymi politikmi sa snažili využiť situáciu tak, aby posilnili svoj podiel na správe ostrove. (Phillips 2003, 78-79)

Komisia na preskúmanie Incidentu 2.28 si v prvom rade kládla za cieľ prešetriť udalosti okolo Incidentu, potrestať vinníkov a odškodniť jeho obeť. Ale 6. marca Komisia na preskúmanie Incidentu 2.28 Chén Yímu predniesla „Rámcový plán riešenia situácie“ (Chǔlǐ dàgāng 處理大綱), ktorý obsahoval tridsaťdva požiadaviek zamerané na posilnenie táiwänského vplyvu v politike, zníženie kontroly štátu v ekonomike a spoločnosti.⁶² Týchto tridsaťdva požiadaviek sa už netýkalo Incidentu samotného, ale mali jasný politický odkaz, že Táiwānci majú záujem sa vo väčšej miere podieľať na správe ostrova. Ako Phillips (2003, 79-80) upozorňuje, výzva Táiwāncov však nemala ohroziť stávajúcu štruktúru a spôsob vlády prípadne ideológiu Národnej strany. Požadovali síce základnú zmenu, ale nespochybňovali legitímnosť vlády Národnej strany, ani to nebol krok smerom k nezávislosti ostrova. Chén Yí prijal po-

⁶¹ Vid' poznámku č. 58. Chén Cuilián (1995, 254-294) ďalej pripomína, že za angažovaním týchto skupín stála klika CC, ktorá na dôvažok úmyselne podporovala potýčky týchto skupín, aby vyvolala väčší nepokoj v uliciach. To tejto skupine nahrávalo v prospech, pretože kontinuálne nezvládanie situácie zo strany Úradu guvernéra postupne zdiskreditovávalo Chén Yího a jeho skupinu ako v očiach prezidenta Čankajška, tak i Ústrednej vlády. Vodcovia týchto skupín boli po príchode vojsk tiež perzekvovaní.

⁶² Medzi výrazné požiadavky patrilo: premenovanie Táiwänského provinčného poradného zhromaždenia na Táiwänské provinčné zhromaždenie, čo malo predznamenať, že Táiwān je právoplatnou provinciou Číny a nepotrebuje zvláštne zachádzanie; požadovali viac postov v provinčnej administratíve; priamu voľbu primátorov a okresných zástupcov; najvyšší veliteľ polície bude Táiwānec; väčšie táiwänske zastúpenie v justícii; zrušenie úradov pre propagandu, monopoly a obchod; garancie slobody slova, tlače a zhromažďovania sa; garancie, že Táiwānci nebudú posielaní do občianskej vojny na pevnine. (Phillips 2003, 79)

žiadavky Komisie na preskúmanie Incidentu 2.28 s tým, že sa bude snažiť o ich čo najskoršie plnenie.

Táiwānskí politickí vodcovia, pravdepodobne pod tlakom zospodu, ďalej navrhli Chén Yímu zrušenie Úradu guvernéra a rozpustenia generálneho štábu, čím by nielen získali kontrolu nad administratívou a vojskom, ale zároveň výrazne ovplyvnili rozloženie síl medzi ústrednou a provinčnou vládou. Tým prekročili nielen rámec požiadaviek, ktoré boli vznesené počas japonskej koloniálnej správy, ale zároveň prekročili hranicu, kedy bol Chén Yí ochotný s nimi spolupracovať.

V priebehu konania rozhovorov ako medzi guvernérom Chén Yí, tak i zástupcov Komisie na preskúmanie Incidentu 2.28, guvernér osobne ubezpečoval⁶³ o ochote riešiť problém pokojnou cestou a ukázal niekoľko zmierlivých politických gest.⁶⁴ Avšak Chén Yí paralelne komunikoval s prezidentom Čankajškom, ktorý sa na základe kusých informácií, ktoré prichádzali i z iných inštitúcií na Táiwāne,⁶⁵ rozhodol poslať na Táiwān jeden prápor 21. pluku na čele s generálom Liú Yǔqīngom 劉雨卿 (1892–1970) a ešte jeden prápor vojenskej polície 4. pluku, v celkovej sile okolo 4 600 vojakov. Sekundárna literatúra sa zhoduje na tom, že jednou s hlavných motivácií, prečo vojská boli na Táiwān poslané, bola nepodložená hrozba komunistického prevratu, ktorú zmieňovali telegramy prichádzajúce z Táiwānu. Tieto obavy zo strany jednotlivcov tak i táiwānských inštitúcií (Chén Yí, Úrad guvernéra⁶⁶ i Táiwānský generálny štáb) sa v očiach pevninských orgánov javili ako možná hrozba, zvlášť v kontexte prebiehajúcej občianskej vojny na pevnine. Ďalší dôvod bola i chybná interpretácia požiadavky samosprávy pre Táiwān, ako snahy o osamostatnenie.⁶⁷ Čo navyše mal podľa informácií Chén Yího podporovať i Americký konzulát na Táiwāne.

Po príchode vojsk (8. 3. 1947) okamžite nasledovalo rozhodnutie o zrušení Komisie na preskúmanie Incidentu 2.28 a jej pobočiek v ďalších mestách, kde sa nepokoje po 5. 3. 1947

⁶³ Stalo sa tak počas priamych prenosov Chén Yího prejavov 1. marca, 2. marca a 6. marca, 1947.

⁶⁴ Ako príklad možno zobrať Chén Yího tretie vysielanie v rádiu, kde pristúpil na požiadavku Komisie na preskúmanie Incidentu 2.28, že sa Úrad guvernéra pretransformuje na provinčnú vládu, ďalej do júla sľúbil voľby na posty predsedov okresov a primátorov, ktorí predtým boli dosadení. Ak by ľud nebol spokojný s terajším obsadením, môžu navrhnúť troch kandidátov a Chén Yí by vybral jedného. (Chén Cuilián 1995, 334)

⁶⁵ Viac o komunikácii medzi prezidentom Čankajškom, Ústrednou vládou s Táiwānskými inštitúciami v Chén Cuilián 1995, 321–359.

⁶⁶ Obsah telegramu Chén Yího Čankajškovi zo 6.marca 1947 obsahuje 4 dôvody vzniku nepokojov. Hneď na prvom mieste sa objavuje zmienka o zradných politických živloch (jiandang fenzi 奸黨份子), čím sa myslia komunisti. (Chén Cuilián 1995, 332)

⁶⁷ Generál Kē Yuǎnfēn z Táiwānskeho generálneho štábu a dokonca i generál Bái Chóngxǐ 白崇禧 (1893–1966), minister obrany vyslaný na inšpekciu Táiwānu po udalostiach Incidentu 2.28, sa zhodujú, že 10. 3. 1947 bol vyhlásený Nový čínsky demokratický štát (Xīn huá mínzhǔ guó 新華民主國). Tieto informácie sa však objavujú len v ich hlásení a ako Chén Cuilián (1995, 341-342) konštatuje, žiadna iná zmienka o existencii takéhoto štátu nebola doposiaľ nájdená.

postupne rozšírili. V období až do príchodu (15. 5. 1947) Wèi Dàomíng (魏道明 (1899–1978), novo zvoleného a Čankajškom menovaného guvernéra provincie, sa Liú Yǔqīngova armáda jala prenasledovať prívržencov jednotlivých Komisií na preskúmanie Incidentu 2.28 a ich ozbrojených prívržencov, ktorí sa v jednotlivých oblastiach živelne sformovali v nepokojnom čase po Incidente. Toto obdobie bolo obdobím zabíjania, procesov a väznenia bez zvláštneho udania dôvodov, často na základe udania alebo osobnej pomsty. Čistky sa nediali len v samotnom centre provincie, v Táiběi, ale na území celej provincie, často i v horách, kde sa títo prívrženci ukryli, a preto sa i nazýva *čistenie vidieka* (qīng xiāng 清鄉).⁶⁸ Počty obetí samotného Incidentu, obdobia do príchodu vojsk a v prvom rade po ich príchode sa výrazne rozchádzajú. Rozptyl odhadu je od 1000 až 100 tisíc obetí.⁶⁹

Hore uvedené udalosti vytvárajú historický a spoločenský kontext, na pozadí ktorého sa v období 1947–1948 rozvíjala úplne iná spoločenská debata o definícii Táiwānu, jeho kultúre a literatúre. I keď sa na prvý pohľad zdá, že vývoj na kultúrnej scéne v druhej polovici roku 1947 akoby úplne ignoroval udalosti spojené s Incidentom 2.28, spoločenské problémy, ktoré viedli ku vzniku Incidentu jeho potlačením rozhodne nezmizli. Boli v táiwānskej spoločnosti i naďalej prítomné. Naďalej trvala priepasť medzi Táiwāncami a prisťahovanými Číňanmi; nie veľmi sa zlepšilo personálne obsadzovanie v rámci provinčnej administratívy; ekonomika tiež výrazne neposilovala a oficiálny establishment sa neustále obával možného komunistického nebezpečia, a preto kontroloval podozrivé aktivity ako v spoločnosti, tak i v kultúrnej scéne. Tieto faktory by človek mal mať napamäti, keď skúma okolnosti vývoja kultúrneho poľa v období po Incidente 2.28 a ktoré tvoria obsah nasledujúcich kapitol.

⁶⁸ Viac o čistkách v Lai – Myers– Wou 1991, 151-164.

⁶⁹ Obhajcovia nižších čísel boli blízki vláde Národnej strany. Naopak kritici prezidenta Čankajška sa klonia k vyšším číslam. Medzi odborníkmi sa dospelo k odhadu okolo 10 000 obetí (zabití i zranení). K diskusii o počte obetí vid' Phillips 2003, 83.

III. Kultúrna scéna v ranom povojnovom období

3.1 Kultúrna scéna pred Incidentom 2.28

Vývoj na táiwánskej kultúrnej scéne môžeme rozdeliť do dvoch období, ktorých hranicu tvorí Incident 2.28. Prvé obdobie, t.j. august 1945 až máj 1947, možno charakterizovať ako relatívne slobodné obdobie, kedy vzniklo okolo 80 až 90 periodík. Niektoré z nich sa neskôr profilovali ako opozičné voči provinčnej vláde, ako napríklad *Zhèng jīng bào*, *Mín bào* či *Rénmín dǎo bào*. Toto obdobie je však charakteristické i tým, že činitelia poľa politickej moci ovládali dôležité pozície v kultúrnom poli, čo im dovoľovalo presadzovať nimi stanovenú kultúrnu politiku. Incident 2.28 nezabrzdil len rozvoj rôznych aktivít na kultúrnej scéne, ktoré často boli spojené s činiteľmi, ktorí boli v politickej opozícii s Chén Yího vládou, ale zapríčinil i rozpad štruktúry *oficiálnej* línie. Kultúrna scéna však pol roka po Incidencii znovu oživa, i keď v inej podobe, než tomu bolo pre ním. Preto obdobie od mája 1947 až do mája 1949, môžeme chápať ako druhé obdobie.

V prvom období sa formulovala oficiálna predstava, čo je a v akom vzťahu je táiwánska kultúra k čínskej kultúre a na dôvažok i akým spôsobom by sa mala takto chápaná táiwánska kultúra presadzovať. Tieto otázky a novo formulovaná predstava *oficiálnej línie* vsádzajúca táiwánsku kultúru do nerovného vzťahu s nadradenou čínskou kultúrou a volajúca po „počínštení“ táiwánskej kultúry atď. skutočne dominovali na stránkach oficiálnych denníkov, ale i ich kultúrnych príloh, či súkromných periodík v tomto období. Pri pohľade na tieto periodiká sa zdá, že dopredu pripravená kultúrna politika „prehlušila“ všetky ostatné hlasy, ktoré by mohli s oficiálnou predstavou nesúhlasiť.

Neznamená to však, že by neexistovali aktéri podávajúci iné definície. Ale kým ich definície sa v len formovali či hľadali argumenty, definície *oficiálnej línie* boli výrazne ucelenejšie.⁷⁰ V tomto bode treba pripomenúť i objektívne príčiny takéhoto stavu po auguste 1945: prevzatie ostrova, i keď bolo relatívne pokojné, sa neobišlo bez určitej nedôverčivosti voči Táiwāncom ako kolaborantom s japonským režimom; táiwánski intelektuáli, sami väčšinou učiteľia alebo novinári, si nemohli byť istí svojim ďalším postavením, pretože nevyhnutný prechod k štandardnej čínštine a príchod nových kádrov z Číny mohol byť pre mnohých likvidačný; štandardná čínština sa postupne stávala jazykom nielen oficiálnych nariadení, ale i polemík, čo ich postupne vyradovalo z týchto diskusií. Z toho sa dá vytušiť, že celá štruktúra táiwánskeho kultúrneho poľa, formovaná v japonskom období, bola

⁷⁰ Viac o ďalších činiteľoch, ktorí sa stavali oproti *oficiálnej línii*, v častiach 5.2.1 a 5.2.2.

prechodom pod nový režim rozrušená a *oficiálna línia*, asi ako jediný aktér, bola dostatočne pripravená a skonsolidovaná na to, aby predostrela svoju predstavu o stávajúcej a budúcej táiwánskej kultúre. Ako sa ukáže nižšie, formulácie definície táiwánskej kultúry (a literatúry) a zavádzanie kultúrnej politiky boli pomerne autoritatívne, a preto niet divu, že na ne ostatní činitelia časom reagovali. Je však zaujímavé, že výraznejšie konkurenčné formulácie a definície táiwánskej kultúry a literatúry sa objavujú až po Incidente 2.28.

Aktivity na kultúrnej scéne boli ovplyvňované ekonomickými, spoločenskými a politickými okolnosťami, ktoré zasahovali širšie vrstvy táiwánskej spoločnosti. Po prechodu ostrova pod čínsku správu, môžeme hovoriť o určitom „horúčkovitom“ dianí, ktoré sa objavuje ako medzi miestnymi intelektuálmi, ktorí prejavovali nadšenie z konca vojny a z návratu Táiwānu Číne, tak i na úrovni inštitúcií Úradu guvernéra, ktoré stáli pred neľahkou úlohou zorganizovať nové územie a integrovať ho do čínskeho priestoru. Aktivity na kultúrnej scéne možno rozdeliť na 1) vznik rôznych združení či organizácií, 2) knižnú produkciu zahrňujúcu i vznik nakladateľstiev a 3) vznik periodík a ich aktivity.

Na aktivity sa možno pozrieť i regionálneho hľadiska. Táiběi bola mocenské centrum a všetky oficiálne inštitúcie, o ktorých ešte bude reč v kapitole 5.1., sídlili práve tu. Okrem nich boli v Táiběi i dve prestížne univerzity: Táiwánska provinčná univerzita (teraz Táiwánska národná univerzita) a Pedagogický inštitút (teraz Táiwánska národná pedagogická univerzita), ktoré okolo seba sústreďujú mladú generáciu intelektuálov.

Až sedemnást' nakladateľstiev, ktoré spomína v článku Cǎi Shèngqí (2005), malo svoje sídlo práve v Táiběi, čo z tohto mesta robí i centrum publikačnej činnosti. Medzi nimi bolo i oficiálne nakladateľstvo Táiwān Shūjú 台灣書局. Minimálne osem novín a sedemnást' časopisov po skončení vojny si vybralo ako svoje sídlo hlavné mesto provincie, čím výrazne prevýšilo počty vydávaných periodík v ostatných mestách (zrovňaj s Prílohou IV. a V.) Tieto periodiká neboli len oficiálne (napr. *Táiwān xīn shēng bào*), ale i opozičné (napríklad hore zmienené *Zhèng jīng bào*, *Mín bào* a *Rénmín dǎo bào*).

Aby sme dotvorili obraz kultúrnej scény, treba pripomenúť, že nie všetky časopisy nadväzovali na koncepciu modernej čínskej kultúry, ako bola formulovaná po Májovom hnutí. Napríklad časopis *Dàtóng* 大同 [Veľká jednota] publikoval básne žánru *shī*, paralelné dvojveršia a iné tradičné žánre. Pritom medzi prispievateľmi nájdeme mená neskoršieho dekana Fakulty literatúry (humanitných štúdií) a vydavateľa opozičného periodika, Lín Mào shēng, neskôr známou političku Xiè É 謝娥 (1918–1995), či novinára Huáng Déshího 黃

得時 (1909–1999). I časopis *Xīn fēng* 新風 [Nový vietor], ktorý bol dvojjazyčný, mal podobný obsah a v jeho okolí možno vidieť spisovateľov, ktorí sa neskôr asociovali s iným typom periodík, ako napríklad Huáng Déshí, spisovateľ a editor Wú Mànshā 吳漫沙 (1911–2005), známy spisovateľ Lóng Yīngzōng 龍瑛宗 (1911–1999). (Cài Chéngqí 2002, 24) Príklon k tradičným žánrom po skončení vojny, ktoré si miestni intelektuáli zvolili k svojej literárnej tvorbe, však nie je úplne nepochopiteľný jav, pretože tieto žánre boli počas japonskej éry podporované a tvorili najväčšiu literárnu produkciu toho obdobia.

Pri popise táiběiskej scény nemožno nespomenúť Táiwānskú kultúrnu asociáciu a ich časopis *Táiwān wénhuà*. Na zakladacej ceremónii v novembri 1945 sa zúčastnilo viac ako 400 hostí. Špecifikum tejto organizácie bolo, že združovala výrazné osobnosti kultúrnej scény, bez ohľadu na ich politickú príslušnosť či etnicitu. Vedľa osobností z politického života, ako boli Yóu Míjiān (primátor Táiběi a predseda stálej rady Asociácie), Lín Xiàntánga (politik z dôb japonskej kolonizácie, člen Ľudovej politickej rady a člen rady Asociácie), Chén Yisōng (vydavateľ, organizátor polovojenských jednotiek mládeže a poslanec provinčného zhromaždenia), vyššie spomínaná Xiè É atď., stoja Xǔ Nǎichāng 許乃昌 (1906 – 1975), Wáng Báiyuān 王白淵 (1902–1965), či Sū Xīn 蘇新 (1907–1981), ktorí sú napojení na novinársky svet a svojim politickým presvedčením stáli v opozícii k provinčnej vláde. Veľké zastúpenie v Asociácii mali predovšetkým vysoko postavení činitelia v rámci *oficiálnej línie*: riaditeľ provinčnej knižnice, riaditeľ oddelenia školstva na magistráte, riaditeľ oddelenia školstva pri Úrade guvernéra atď. (Huáng Yīngzhé 2007, 124-125)

Táiwānská kultúrna asociácia okrem publikačnej činnosti organizovala rôznorodé aktivity. Huáng Yīngzhé (2007, 126-127) ich podľa dobových dokumentov triedi do: odborných prednášok a diskusií o kultúre, usporiadanie koncertov, organizácie výstav, propagácie štátneho jazyka, poskytovanie ubytovania, rešerše týkajúce sa kultúrnych aktivít v Číne i mimo ňu, zastúpenie niektorých pekinských a shànghǎiských nakladateľstiev.

Cài Shūmǎn (2002, 37-47), ktorá sa vo svojej magisterskej práci snaží popísať dianie na táiběiskej kultúrnej scéne, sa venuje dôležitým osobnostiam, ktoré rozdeľuje do niekoľkých skupín: 1) profesionálni spisovatelia: Wú Zhuóliú, Wáng Chǎngxióng 王昶雄 (1916–2000), Lóng Yīngzōng, Wáng Báiyuān, Yè Shítāo; 2) bývalých spisovateľov, ktorí sa v povojnovom období preorientovali na editorskú činnosť, prípadne historiografiu: Wáng Shīláng 王詩琅, Liào Hànchén 廖漢臣 (1912–1980), Huáng Déshí a Yáng Yúnpíng 楊雲萍 (1906–2000); 3) politicky angažovaných spisovateľov ako Lǚ Hèruò 呂赫若 (1914 – 1951) a Zhū Diǎnrén 朱

點人; 4) činiteľov, ktorí prišli z Číny Xǔ Shòucháng a Léi Shíyú. Výber týchto osobností však je nejasný a skôr kopíruje trend táiwánskej literárnej histórie, ktorá sa zaujíma o osudy spisovateľov pôsobiacich za japonskej éry. Druhým častým kritériom je politická inklinácia činiteľov, kedy sa vyzdvihujú takí, ktorí boli v politickej opozícii voči vláde. Preto sa do výberu dostávajú Xǔ Shòucháng, ktorému býva prisudzovaný záujem o socialistické myšlienky a Léi Shíyú, ktorý bol za svoje postoje perzekvovaný.

Okrem toho sa Táiběi mohla pýšiť „salónmi“, ktoré taktiež popisuje Cài Shūmǎn (2002, 53-65) a prisudzuje im dôležitú úlohu v kultúrnom živote Táiběi. Kaviareň Bolero (Bōlilù 波麗路) vznikla v roku 1934 a je pravdepodobne kaviarňou (v súčasnosti reštauráciou) s najdlhšou históriou na Táiwáne. Svojím zariadením, menu a celkovou atmosférou sa nechala ovplyvniť západnou módou, ktorá na Táiwán prišla sprostredkované cez Japonsko. Stretávali sa tu známe osobnosti tej doby, ktoré zostali dôležitými činiteľmi i po roku 1945. Cài Shūmǎn spomína maliarov Yáng Sānláng 楊三郎 (1907–1995) a Guō Xuěhú 郭雪湖 (1908–2012), z literárneho sveta potom Lǚ Hèruò 呂赫若 a Zhāng Wénhuán 張文環 (1909–1978).

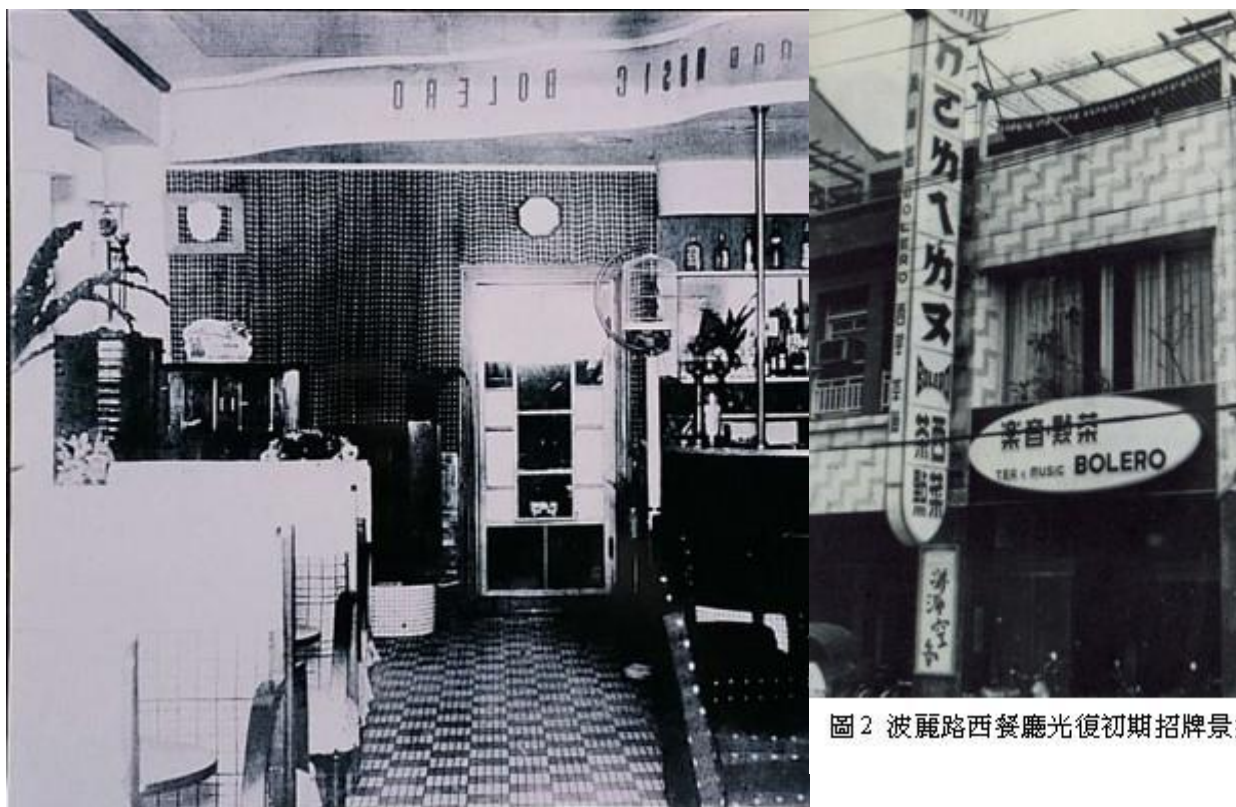

圖 2 波麗路西餐廳光復初期招牌景象

Obrázok 1: Dobové obrázky z Kaviarne Bolero z roku 1943. Kaviareň bola centrom spoločenského života ako predtak i po vojne (Zdroj: <http://cprc.cute.edu.tw/bolero/d1-1.htm> a <http://web.gwes.tnc.edu.tw/www/993a/>)

Kým kaviareň Bolero sa štylizovala do západnej kultúry, druhý salón bol skôr v tradičnom duchu. Jednalo sa o reštauráciu Shānshuǐ tíng 山水亭, ktorú založil a od roku 1939 riadil Wáng Jǐngquán 王井泉 (1905–1965). Reštaurácia mala tri poschodia a zachovávala si skôr tradičný ráz. Cài Shūmǎn (2002, 58) podľa rôznych prameňov zrekonštruovala, že do reštaurácie chodili výtvarníci ako Yáng Sānláng, Guō Xuěhú, Xǔ Shēngjī 許聲基 (1914–), Hóng Ruǐlín 洪瑞麟 (1912–1996), Lǐ Shíjiāo 李石樵, Chén Xià yǔ 陳夏雨 (1917–2000), Tateishi Tetsuomi 立石鐵臣 (1905–1980), Zhāng Kūnlín 張崑麟 a Chén Chūndé 陳春德 (1915–1947). Majiteľ reštaurácie pôsobil i ako manažér pre mladých výtvarníkov, ktorým sprostredkoval predaj ich diel a zároveň bol aj ich mecenáš a podporovateľ.

Ďalšími hosťami boli postavy z literárnych kruhov Zhāng Wénhuán, Huáng Déshí, Wú Xīnróng 吳新榮 (1907–1967), Wáng Chǎngxióng, Lǚ Hèruò, Yáng Yúnpíng, Lín Mào shēng, Xú Kūnquán 徐坤泉 (1907–1954) a ďalší. Podobne ako u kaviarne Bolero i títo mladí intelektuáli, výtvarníci či spisovatelia boli činní už v období japonskej správy ostrova.

Reštaurácia však nebola len miestom stretávania sa priateľov z umeleckých kruhov. Usporiadali sa tam koncerty a 12. septembra 1946 tam zvolal časopis *Xīn xīn* diskutujúcich, ktorý sa zamýšľali, kam by mala smerovať táiwänská kultúra. Príspevky tejto diskusie potom vyšli i písomne. Napojenie reštaurácie bolo i na novinársky svet. Wáng Jǐngquán sa stal vydavateľom neskôr opozičného periodika *Rénmín dǎo bào*, kde popri iných pôsobili i hostia jeho podniku Lín Mào shēng a Lǚ Hèruò.

Vzhľadom na aktívne zapojenie majiteľa reštaurácie do diania na kultúrnej a politickej scéne, udalosti po Incidente 2.28. mali vplyv na ďalšiu existenciu reštaurácie. Cài Shūmǎn (2002, 60) uzatvára svoje rozprávanie o reštaurácii Shānshuǐ tíng tým, že reštaurácia sa v roku 1953 presťahovala do menších priestorov a nakoniec bola v roku 1955 zavretá.

Tretím dôležitým miestom, kde sa sústreďovali kultúrne aktivity, bola Sunjatsenova budova (Zhōngshān táng 中山堂). Tú však ťažko možno chápať ako salón v pravom slova zmysle, ale skôr sa jednalo kultúrne centrum. Na mieste terajšej budovy bol pôvodne *yamen*, ktorý však v roku 1936 japonská vláda prestavala na reprezentatívne sídlo provinčnej vlády, ktorá svojou veľkosťou bola štvrtá v celej ríši. (Cài Shūmǎn 2002, 61) Po vojne sa táto vládna budova stala miestom podpisu zmluvy prenechávajúcej Táiwān Číne. Svojimi 4 poschodiami, ktoré boli rozdelené na reštauráciu a to, čo by sme dnes nazvali kongresové centrum, budova ponúkala príležitosť na rôzne kultúrne aktivity.

Pod záštitou Táiwānskej kultúrnej asociácie sa tu 12. decembra 1946 uskutočnil koncert *guoyue* 國樂 (dosl. štátna hudba, oficiálna patriotická hudba). 7. januára 1947 tu potom bolo usporiadané tanečné vystúpenie. (Cài Shūmǎn 2002, 63)

V kultúrnych prílohách tej doby sa môžeme dočítať o prijatí divadelných hier, ktoré boli uvádzané v tejto budove. Jednou z nich bola i kritická hra *Stena* (Bi 壁), ktorá bola uvedená Spolkom Shèngfēng pre štúdium hrania a divadla (Shèngfēng yǎnjù yánjiū huì 聖烽演劇研究會). Jednalo sa o združenie prevažne táiwānských činiteľov, ktorí v hre kritizovali stávajúce politické praktiky, a preto bolo i zakázané. Ďalšie hry boli *Koxinga* (Zhèng Chénggōng 鄭成功), *Pastier a priadka* (Niú láng zhī nǚ 牛郎織女), *Východ slnka* (Chū rì 出日), *Vejár s broskyňovými kvetmi* (Táo huā shàn 桃花扇), ktoré predviedol shànghǎiský ansámbl Divadelná spoločnosť Novej Číny (Xīn Zhōngguó jù shè 新中國劇社) pod taktovkou režiséra Ōu-yáng Yǔqiàna 歐陽予倩 (1889–1962). Táto spoločnosť prišla na Táiwān na pozvanie Úradu guvernéra. (Cài Shūmǎn 2002, 63)

Okrem toho sa v Sunjatsenovej budove odohrali i povestné „čajové stretnutia“ organizované literárnou prílohou *Qiáo*. Tieto stretnutia boli určené pre činiteľov kultúrneho poľa, bez ohľadu na ich pôvod či politickú príslušnosť. Prvé z nich sa udialo 28. marca 1948 a nieslo názov „Čajové stretnutie spisovateľov“ (zuòzhě cháhuì 作者茶會). Kládlo si za cieľ odpovedať si na otázku, ktorú formuloval Yáng Kuí: „Ako vybudovať táiwānskú novú literatúru?“ Druhé stretnutie sa udialo 7. apríla a prejavy z oboch stretnutí boli publikované v jubilejnom 100. a 101. čísle prílohy.⁷¹ 3. mája 1948 bolo zorganizované stretnutie umelcov a editorov kultúrnych príloh s názvom „Čajové stretnutie nad literatúrou a umením“ (Wényì cháhuì 文藝茶會). Ďalšie stretnutia neboli avizované, ale deviate stretnutie potom bolo zorganizované na 27. júna a zaoberalo sa diskusiou o táiwānskom literárnom hnutí. Príspevky boli zhrnuté v 130. čísle prílohy *Qiáo*.

Druhým kultúrnym centrom môže byť chápané mesto Táizhōng, mesto v strednom Táiwáne. Táizhōng však oproti Táběi z pohľadu vzťahu k sfére politickej moci zaujíma inú pozíciu. V centre kultúrneho diania totiž stojí niekoľko významných opozičných činiteľov napojených na Komunistickú stranu Táiwānu. Medzi ne patrí v prvom rade Yáng Kuí, ďalej Wáng Sīxiáng 王思翔 (1921–), jeho bratranec Zhōu Mèngjiāng 周夢江 (1922–) a Lóu Xiàn 樓憲 (1918–1997), ktorí prišli z Číny. V neposlednom rade treba do tohto výčtu zahrnúť i Xiè

⁷¹ Obsah diskusií je predstavený v časti 5.3 tejto práce.

Xùehóng, vodkyňu táiwānského komunistického hnutia. Okolo týchto osobností vznikli časopisy: *Xīn zhīshì* a *Wénhuà jiāoliú* 文化交流 [Kultúrna výmena], ktoré podľa Qín Xiánciho (1997 a, b) boli výrazne naviazané na lokálne elity v Táizhōngu. Rovnaké osobnosti tiež pôsobia i v novinách *Héping rìbào* 和平日報 [Denník mier]. Dopad udalostí po Incidente 2.28 bol pre kultúrnu scénu v Táizhōngu, práve pre opozičné politické názory jej členov, katastrofálny.

Celkovo v Táizhōngu vychádzalo päť novín a päť časopisov (pozri Prílohy IV. a V.). Yáng Kuí tu zakladá spoločnosť Yī yáng zhōubào, ktorá okrem rovnomenného periodika tak tiež vydáva i knihy a sústreďuje sa na predstavenie koncepcie Troch ľudových princípov. Podľa výčtu v Càì Shèngqí (2005) vedľa tohto nakladateľstva v Táizhōngu pôsobia ďalšie tri.

Významným spolkom, ktorý pôsobí v Táizhōngu a sústreďuje i činiteľov z blízkeho okolia, bol Spolok strieborných zvoncov (Yín líng huì 銀鈴會), ktorý bol založený už počas druhej svetovej vojny a združoval mladých básnikov. Po vojne sa jeho aktivity znovu oživil a do jeho čela sa nepostavil nikto iný než Yáng Kuí. V tomto období vo spolku pôsobí celá rada mladých intelektuálov, ktorých väčšina sa neskôr dostáva do Táiběi a publikuje ako v prílohe *Qiáo* tak i v študentskom časopise *Lóng 'ān wényì* 龍安文藝.

V porovnaní so stredným a severným Táiwānom juh v aktivitách zaostáva. V Táináne vychádza druhé oficiálne periodikum *Zhōnghuá rìbào* a ďalšie dvojce noviny.⁷² Ďalej tu pôsobia dve nakladateľstvá.

Dôležitým faktorom, ktorý tiež určuje charakter kultúrnej scény, je vydavateľská činnosť. Hneď po príchode na ostrov bolo jednou z priorít Úradu guvernéra prevzatie kľúčových podnikov a kultúrnych inštitúcií po Japoncoch. Jednalo sa buď o redakcie novín či tlačiarň, továrň na výrobu papiera a tlačovej černe.⁷³ Càì Shèngqí (2005, 224-226) popisuje situáciu pri preberaní továrň na papier, kedy Úrad guvernéra znárodnil všetky továrne po Japoncoch. Zlým vedením však došlo k postupnému prepúšťaniu a následnému nedostatku papiera pre tlačiarne. Znárodnené podniky po Japoncoch, ktoré pred koncom vojny pokrývali 70% celkového trhu, vytvorili jednu spoločnosť.⁷⁴ Kvôli nevhodnému hospodáreniu produkcia ale prepadla o tretinu. Tým vznikol na trhu nedostatok papiera, a preto sa väčšina vyrobeného papiera dostávala predovšetkým do štátom podporovaných inštitúcií, ktoré tlačili študijné

⁷² Pozri Prílohu IV.

⁷³ Záujem však bol i o filmové ateliéry, múzeum, knižnice alebo školy. Càì Shèngqí (2005,224-226)

⁷⁴ Táiwān shěng yìnshuā zhǐ yè gōngsī 臺灣省印刷紙業公司

materiály a rôzne nariadenia. Táto situácia samozrejme ovplyvnila i súkromné podniky, ktoré okrem zvyšujúcich sa cien na čiernom trhu s papierom čelili i inflácii. To malo za následok nielen stále nižšiu produkciu kníh, ale i periodík, prípadne ich nepravidelné vychádzanie.

Opakované výzvy editorov kultúrnych a literárnych príloh *Xīndì*, *Qiáo*, *Hàifēng* atď., aby prispievatelia posielali krátke manuskripty, pretože dlhé sa nemôžu otlačiť, predstavujú konkrétny dopad nedostatku papiera na kultúrnu scénu. Prílohy totiž zväčša zaberali len polovicu celkovej rozlohy strany (niekedy i menej), druhú vyplňali inzeráty. Popri mizivej knižnej produkcii literatúry, ktorá tiež bola ovplyvnená nedostatkom papiera, boli prílohy jedinou platformou, kde spisovatelia mohli publikovať a takýto vonkajší faktor výrazne ovplyvnil autonómny rozvoj literárneho poľa.

Knižná produkcia *oficiálnej línie* sa sústreďovala okolo niekoľkých inštitúcií: Komisie pre propagandu (Xuānchuán wēiyuánhùi 宣傳委員會), Úrad pre editáciu a preklad (Táiwān shěng biānyì guǎn 台灣省編譯館) či Oddelenie školstva (Jiàoyù chù 教育處) a jemu podriadenému orgánu, Komisie pre šírenie štátneho jazyka. Komisia pre propagandu, o ktorej bude reč, bola okrem iného zodpovedala za tvorbu a šírenie oficiálnych materiálov, ktoré často mali ideologický podtext. Cài Shèngqí (2005, 231-232) uvádza tieto tituly: *Tri ľudové princípy* (Sānmín zhǔyì 三民主義), *Stratégia budovania štátu* (Jiànguó fānglüè 建國方略), *Názory predsedu* (Zǒngcái yánlùn 總裁言論) v celkovom náklade od troch až do piatich tisíc výtlačkov. Na počet výtlačkov najväčším počinom Komisie pre propagandu bola *Zbierka názorov guvernéra Chéna na správu Táiwānu* (Chén zhǎngguān zhì Tái yánlùn jí 陳長官治臺言論集), ktorá vyšla po prvom roku vlády a mala 15 tisíc výtlačkov. V ranom povojnovom období, keď ešte nebola zakázaná japončina mohla Komisia vydať *Tri ľudové princípy* v japonskej mutácii a postarala sa o čínsky preklad pôvodne japonskej knižky *Sprievodca po Táiwāne* (Táiwān zhǐnán 台灣指南), ktorá bola určená prichádzajúcim Číňanom.

Ďalšou významnou inštitúciou, ktorej je venovaný väčší priestor nižšie (kap. 4.1), je Úrad pre editáciu a preklad, ktorý vznikol až v auguste 1946. Úrad, napriek svojim plánom týkajúcich sa publikácie literatúry, sa v prvom rade sústredil na prípravu študijných materiálov pre základné a stredné školy. Chén Yí túto kompetenciu previedol z Oddelenia školstva práve na Úrad pre editáciu a preklad, dúfajúc, že rýchlejšie zvládnu túto neľahkú úlohu. Cài Shèngqí (2005, 23-5) odkazujúc na reakcie v dobovej tlači dokazuje, že ani výsledky Úradu pre editáciu a preklad neboli príliš uspokojivé, pretože učebnice nezohľadňovali úroveň čínštiny miestnych študentov. Po jazykovej stránke boli pre Táiwāncov, ktorí čínštinu vôbec neovládali, náročné a ich obsah nebol prispôsobený miestnym reáliám.

Komisia pre šírenie štátneho jazyka, fungujúca pod Oddelením školstva, sa starala o tvorbu študijných materiálov ako pre školy, tak i pre širšiu verejnosť. Cài Shèngqí (2005, 237-239) však ukazuje, že tento cieľ si vytkli i súkromné nakladateľstvá a rôzne študijné skupiny, ktoré čínštinu (štátny jazyk) sprostredkovali cez táiwānský dialekt, japonskú kanu, alebo cez systém *zhùyì zìmǔ*.

Okrem oficiálnych inštitúcií sa na táiwānskej kultúrnej scéne objavovali i súkromné nakladateľské domy a kníhkupectvá, ktoré dopĺňali hore zmienenú produkciu. Cài Shèngqí (2005, 240-242), ktorá sledovala reklamy v dobovej tlači, si všimla, že prvé knižky, ktoré vychádzali v súkromných nakladateľstvách boli taktiež venované predstaveniu Troch ľudových princípov, hnutia za Nový život (*Xīn shēnghuó yùndòng* 新生活運動), moderných dejín Číny a podobne, ktoré však vychádzali v japonskom jazyku a teda viac vyhovovali možnostiam táiwānského čitateľstva. Okrem súkromných nakladateľstiev (*shūjú* 書局 a *shūdiàn* 書店),⁷⁵ ktorých v článku Cài je okolo 30, scénu dopĺňali nakladateľské domy u jednotlivých periodík. Ako príklad možno uviesť polooficiálne nakladateľstvo *Táiwān xīnshēng bào shè* 台灣新生報社, ktoré vydávalo historické knihy zaoberajúce sa nedávnymi udalosťami druhej svetovej vojny v japonskom jazyku, ale i vlastnou sériou v čínštine nazvanou *Séria Nový život* (*Xīnshēng cóngshū* 新生叢書). Vlastné nakladateľstvá mali i spoločnosti súkromných novín *Mín bào* (*Mín bào yìn shūguǎn* 民報印書館), alebo *Rénmín dǎo bào* (*Rénmín dǎo bào huì* 人民導報會).

Cài Shèngqí (2005, 24-45) sleduje i trend publikácie literárnych diel, ktorých však predstavoval menšiu časť celkovej produkcie súkromných nakladateľstiev. Tie sa totiž skôr zameriavali na sprostredkovávanie štátneho jazyka. Prvé publikované diela boli jednotlivé poviedky japonsky píšucich autorov, ako napríklad Lóng Yīngzōngove poviedky v časopisoch *Xīn xīn* alebo *Xīn fēng* hneď v novembri 1945. Prvá knižka sa objavuje až v marci 1946 a je to japonsky písaná zbierka noviel, ktorá pôvodne vyšla v roku 1942, od najznámejšieho táiwānského autora, Yáng Kuía, *Matka hus sa vydáva* (čínsky: *É māmā chūjià* 鵝媽媽出嫁, japonsky: *Gachō no yomeiri* 鵝鳥の嫁入り) vydaná nakladateľstvom *Táiwān sān shěng táng* 台灣三省堂. V rovnakom roku vychádzajú štyri diely románu *Hú Zhì míng* (胡志明) od ďalšieho táiwānského spisovateľa pôsobiaceho za japonskej éry, Wú Zhuólíuá. Napísal ich do

⁷⁵ Hé Yílín (1997, 4-5) uvádza príklady známych kníhkupectiev *Sānmín shūdiàn* 三民書店, provozovaný Jiāng Wèichuánom, či *Dōngfāng chūbànshe* 東方出版社, ktoré vznikli transformáciou skorších inštitúcií. Výhodou takýchto podnikov bolo, že mali sady znakov ako pre čínštinu, tak i pre japončinu.

šuplíka a v roku 1946 vyšli v nakladateľstve Guó huá shūjú 國華書局. Neskôr sa stali základom pre známy román *Ázijská sirota* (Yàxiyà de gūér 亞細亞的孤兒).

Tento výber spisovateľov je celkom pochopiteľný, všetci traja boli výrazní spisovatelia predchádzajúceho obdobia, ktoré slobodnej tvorbe domácich spisovateľov nebolo moc naklonené. Všetci traja boli výraznými činiteľmi na kultúrnom poli v povojnovom období a pôsobili v rôznych periodikách. Okamžitá publikácia zavedených autorov ukazuje životaschopnosť táiwänskej literárnej scény ako smerom k novo prichádzajúcim ale i domácej publiku.

3.2. Kultúrna scéna po Incidente 2.28

Dopad udalostí po Incidente 2.28 na kultúrnu a literárnu scénu má hneď niekoľko rovín: bezprostredná perzekúcia táiwänských elít, dopad na vydávanie periodík, rozpad štruktúry *oficiálnej línie* a nakoniec i určité uvoľnenie kultúrnej a literárnej scény.

„Čistenie vidieka“, ako bola nazývaná perzekúcia jednotlivcov a skupín, ktoré sa do Incidentu 2.28 zapojili, bolo oficiálne zamerané na elimináciu komunistov. Lenže v skutočnosti sa čínske ozbrojené zložky zamierovali na všetkých, ktorí sa po Incidente 2.28 angažovali v Komisiách na preskúmanie Incidentu 2.28. Jednalo sa predovšetkým o Táiwāncov a *polovičných horalov*, t.j. táiwänských elít, ktorí v udalostiach videli možnosť, ako sa zapojiť do diania a spravovania vlastného územia. Likvidácia týchto elít bola pre Táiwāncov výraznou ranou, pretože stratili nielen svoje intelektuálne a politické špičky, ale i možnosť veci riešiť reformou zvnútra oficiálneho establishmentu.

Lai–Myers–Wou (1991, 162-163) vo svojej publikácii uvádzajú tabuľku 80 členov táiwänských elít, ktorí boli počas nepokojov buď zabití alebo zavretí, tiež uvádzajú ich profesiu či príslušnosť k etnickej skupine. Medzi uvedenými členmi sú činitelia aktívni vo vládných orgánoch, t.j. v rámci oficiálnej línie: volení členovia mestských a okresných zastupiteľstiev (Táiběi, Jiāyì, Táizhōng, Gāoxióng) i provinčného zhromaždenia. Ďalej významní právnici, prokurátor a sudcovia.

Ďalšiu skupinu tvoria pedagogickí pracovníci, ktorí na jednej strane boli zainteresovaní v presadzovaní vzdelávacích a kultúrnych nariadení Chén Yího vlády, ale zároveň to bola i skupina, z ktorej sa najčastejšie regrutovali aktéri kultúrneho a pod neho spadajúceho literárneho poľa: ako napr. riaditelia škôl či učitelia. Medzi obeťami je dokonca i dekan Fakulty literatúry (humanitných štúdií), Provinčnej Táiwänskej univerzity, Lín Màooshēng.

Nemalý počet obetí potlačenia Incidentu 2.28 predstavujú intelektuáli, ktorí vychádzali z novinárskeho sveta, ktorý, ako vieme, poskytoval platformu pre šírenie ako oficiálnych sta-

novísk (oficiálne periodiká), tak dával priestor i opozičným hlasom. Len v rámci redakcie *Táiwān Xīnshēng bào* a jej regionálnych pobočiek sa jednalo o týchto významných činiteľov, ktorí všetci v rámci čistiek prišli o život: riaditeľ pobočky v Gāoxióngu (Jiu Jinshan), hlavný manažer (Rūan Zhāori 阮朝日), riaditeľ tlačiarne (Lín Jiè 林界), riaditeľ pobočky v Jiāyì (Su Xianzhang), hlavný redaktor japonského vydania (Wú Jīnliàn 吳金鏈). V rámci redakcie *Héping rìbào* to boli: riaditeľ pobočky Jiāyì (Rao Weiyue) a novinár (Cai Dingzan). Ďalšími obeťami boli i vydavatelia kriticky ladených periodík: Sòng Fěirú, riaditeľ vydavateľstva *Rénmín dǎo bào* a zároveň bol i najvyššie postaveným Táiwāncom v Chén Yího vláde. Ďalším príkladom je Lín Màooshēng, hore spomínaný dekan a vydavateľ periodika *Mín bào*.

Ako Cài Shèngqí (2005, 228-229) pripomína, vydavateľ *Táiwān Xīnshēng bào* Lǐ Wànjū bol niekoľkokrát zbitý ako políciou tak i vojakmi. Medzi väznenými intelektuálmi boli významné osobnosti z oblasti médií: Wáng Tiāndēng zo súkromných novín *Mín bào*; vydavateľ periodika *Zhōngwài rìbào* 中外日報 [Denník Čína a zahraničie], Lín Zhōngxián 林忠賢; hlavný editor periodika *Dà míng bào* 大明報 [Noviny *Dà míng*], Mǎ Ruìchóu 馬銳籌; hlavný prispievateľ Wáng Fúguó 王孚國; editori Chén Xùnguì 陳遜桂 a Wén Yě 文野 všetci traja z *Dà míng bào*; vydavateľ periodika *Chóngjiàn rìbào* 重建日報 [Denník Rekonštrukcia], Sū Chūnjiē 蘇春皆. Ani časopis *Táiwān wénhuà* a jeho zriaďovateľ Táiwānská kultúrna asociácia sa nezaobišli bez strát: hore zmienený Lín Màooshēng bol členom rady Asociácie; Xú Chūnqīng 徐春卿, ktorý zastával rovnakú pozíciu, bol zranený; Sū Xīn, člen komisie pre propagáciu a editor časopisu, utiekol do Číny.

Čistky zasiahli i samotnú literárnu scénu a spisovateľov. Medzi mnohými možno uviesť významného spisovateľa už z predchádzajúceho japonského obdobia, ľavicového intelektuála hlásiaceho sa k proletárskej literatúre a osobnosť uznávanú ako táiwānskými tak i pevninskými intelektuálmi, Yáng Kuí, ktorý bol uväznený. Popri ňom to bol i Wáng Báiyuān, ktorý pôsobil ako redaktor v oficiálnom periodiku *Táiwān Xīnshēng bào* a neskôr v časopise *Zhèng jīng bào* a *Táiwān wénhuà*. Spisovateľ Lǚ Hèruò, ktorý pôsobil v denniku *Rénmín dǎo bào*, zomrel pri prenasledovaní ozbrojenými jednotkami. Zhāng Wénhuán, významný spisovateľ z japonského obdobia, sa po Incidente odmlčal. (Xǔ Shīxuān 1999, 41-42).

Ako pripomínajú Chén–Zhù (1987, 35), záujem sa nesústredil len na jednotlivcov, ale zasiahol i celé periodiká. Po incidente skončilo osem z nich: *Mín bào*, *Rénmín dǎo bào*, *Dà míng bào*, *Chóngjiàn rìbào*, *Zìyóu rìbào* 自由日報 [Denník Sloboda], *Guóshēng bào* 國聲報 [Hlas štátu], *Zhōngwài rìbào* a *Xīng Tái rìbào* 興台日報 [Denník povzbudenie Táiwānu].

Okrem toho ďalšie štyri periodiká sa dostali po Incidente do politických či ekonomických problémov a do pol roka ukončili činnosť: *Guó shì rìbào* 國是日報, *Gōngshāng rìbào* 工商日報 [Denník Priemysel a obchod], *Táiwān jīngjì rìbào* 臺灣經濟日報 [Denník Táiwánská ekonomika] a *Zìqiáng bào* 自強報 [Sebaposílenie]. Situácia pred a počas Incidentu 2.28 bola v novinárskom prostredí pomerne neprehľadná a mnohé periodiká prichádzali s kritickými hlasmi búriacimi sa voči Chén Yího vláde. I preto bolo po Incidente založené Provinčné oddelenie pre noviny (Táiwān shěng xīnwén chù 臺灣省新聞處), ktoré malo na starosť dodržovanie nariadení a kontrolu periodík.

To však neznamená, že by všetky aktivity na scéne periodík po Incidente úplne ustrnuli. Už od júla 1947 sa scéna opäť oživuje. Na jednej strane vznikajú nové periodiká: 7. júla 1947 bolo založené *Quánmín rìbào* 全民日報 [Denník celého ľudu] na čele s vydavateľom Xiè Dōngmīnom 謝東閔 (1908–2001), alebo 25. októbra 1947 bolo založené *Gōnglùn bào* 公論報 [Verejná diskusia],⁷⁶ ktorého vydavateľ nebol nikto iný než vydavateľ dovtedy najväčšieho periodika *Táiwān Xīnshēng bào* – Lǐ Wànjū. A 10. októbra 1947 vznikol napríklad i prvý večerník v Táiběi *Zìlì wǎnbào* 自立晚報 [Nezávislý večerník] na čele s vydavateľom Gù Péigēnom 顧培根.⁷⁷

Čo sa týka vydávania kníh i po roku 1947 bolo stále možné stále publikovať japonsky písané knihy (nie však články v novinách). V roku 1947 a 1948 vyšli Wú Zhuóliúovi dve publikácie, obe v japonskom jazyku a obe u súkromných nakladateľov. Prvá čínsky písaná kniha bola až Lài Hého 賴和 (1894–1943) *Příbehy o ľud'och, čo sa vedia súdiť* (Shàn sòng rén de gùshì 善訟人的故事), ktorá je reprintom poviedok z 30. rokov. Vyšla v nakladateľstve Míngzhòng chūbǎn shè 民衆出版社 v Táizhōngu. Lài Hé bol známy spisovateľ táiwánskej modernej literatúry z japonského obdobia píšuci čínsky.

Ako Cǎi Shèngqí (2005, 244) pripomína, od roku 1947 celkom populárne boli i dvoj-jazyčné vydania rôznych literárnych diel, medzi ktorými však viedli preklady Lǚ Xùna. Ale máme i sériu o šiestich knihách editovanú Yáng Kuóm (Zhōng–Rìwén duìzhào Zhōngguó

⁷⁶ *Gōnglùn bào* boli v porovnaní s ostatnými periodikami vyvážené a obľúbené, správy preberali z viacerých zahraničných zdrojov (na rozdiel od iných periodík, ktoré čerpali len z vládou podporovanej Centrálny informačnej agentúry). V roku 1951 sa toto periodikum stalo najvýznamnejším súkromným periodikom, ktorému konkurovali len denníky *Táiwān Xīnshēng bào* a obe redakcie *Zhōnghuà rìbào*. Zhu – Chen (1987: 36)

⁷⁷ V 50. rokoch večerník bol jeden z mála, ktorý informoval o kauzách s disidentmi a tým *de facto* porušoval Zákon o spravodajstve a časopisoch v čase stanného práva na Táiwáne (Táiwān jièyán qǐjiān xīnwén zázhi guǎnlǐ bànfǎ 臺灣戒嚴期間新聞雜誌管理辦法) z roku 1950. Spoločnosť vydávajúca večerník prešla mnohými majiteľmi a nakoniec v 80. rokoch sa z nej stal významný vydavateľský dom, vydával historicky orientované knihy na obdobie japonskej okupácie alebo obdobie tesne po vojne.

wényì cóngshū 中日文對照中國文藝叢書), ktorý okrem čínskych spisovateľov ako Lǚ Xùn, Yù Dáfu 郁達夫 (1896–1945), Máo Dùn 茅盾 (1896–1981) predstavuje táiwānskú literatúru, zastúpenú prekladom jeho vlastnej novely „Shinbun haitatsu otto“ 新聞配達夫 [Kamelot], ktorá bola začiatkom 30. rokov ocenená japonskou literárnou cenou. Takýto prístup hovorí o snahe kultúrneho a literárneho priblíženia oboch území a vzájomného porozumenia, čo, ako sa ukáže neskôr, bolo jednou z priorít Yáng Kuíu.

Relatívne slobodné vydávanie kníh však 25. júna 1947 narušil zákaz používania japončiny vo všetkých tlačných médiách, čo zapríčinilo odmlčanie sa táiwānských spisovateľov a domácim čitateľom znemožnilo prístup k tlačným médiám.⁷⁸

Prebúdžanie literárnej scény po udalostiach Incidentu taktiež dokazuje založenie študentského časopisu *Chuàngzuò* 創作 [Tvorba], ktorý fungoval od 1. apríla do septembra 1948. Študenti Pedagogického inštitútu v máji 1949 začali vydávať *Lóng'ān wényì*. Ten okolo seba zoskupoval progresívnych intelektuálov a spisovateľov, ktorí publikovali v prílohe *Qiáo*, ako napríklad Lín Shǔguāng 林曙光 (1926–2000), Cài Déběn 蔡德本 (1925–), Huáng Kūnbīn 黃昆彬 (1925–), Lín Hēngtài 林亨泰 (1924–), Xiāo Jīndū 蕭金堆 (1927–), Cài Cuishuǐ 蔡粹水, Bù Jīn 埔金, Ér Shēng 而生, Zǐ Qián 子潛.

V podstate rovnaká skupina bola naviazaná na táizhōngský Spolok strieborných zvoncov,⁷⁹ ktorí publikovali najskôr v prílohe *Yuán cǎo* 緣草 [Tráva karmy]. Tá sa v roku 1948 premenovala na časopis *Cháoliú* 潮流 [Prúdy]. Časopis *Cháoliú* je čínsko-japonské periodikum, ktoré však nevychádzalo v tlačenej podobe, ale existovalo ako ručne písané periodikum. Ako jeden z členov, Lín Hēngtài, na toto obdobie spomína: „Časopis *Cháoliú* sa začal vydávať v období po Incidente 2.28 (1947); práve vtedy boli aktivity táiwānských spisovateľov na ústupe. Kolegialita Spolku strieborných zvoncov, ich aktívny prístup a neochvejné vybudzovanie, si preto zaslúži zvláštnu pozornosť.“ (1998, 65)

Na záver treba pripomenúť, že na táiwānskom trhu sa objavovali i knihy z Číny, ktoré boli na táiwānský trh dovážané predovšetkým zo Shànghǎie. (Cài Shèngqí 2005, 230) Avšak i toto malo svoje komplikácie. Dovezené knihy stáli okolo 30 *yuánov*, kým staršie japonské knihy niečo okolo 5 až 10 *yuánov* (Hé Yílín 1997, 7), čo výrazne obmedzovalo ich možnosť

⁷⁸ Zoznam vydaných literárnych diel prináša Cài Shūmǎn 2002, 49–51.

⁷⁹ V časopise *Cháoliú* publikovalo 38 prispievateľov medzi ktorými boli: Zhān Bīng 詹冰 (Lù Yán 綠炎), Zhū Shí 朱實, Hóng Mèng 紅夢 (Zhāng Yànxūn 張彥勳), Dàn Xīng 淡星 (Xiāo Xiángwén 蕭翔文), Wēi Xūn 微醺 (Zhān Míngxīng 詹明星), Hēng rén 亨人 (Lín Hēngtài 林亨泰), Jīn Lián 金連 (Jīn Lián 錦連), Zǐ Qián 子潛 (Xǔ Yùchéng 許育誠), Bù Jīn 埔金, Zhāng Yǒuyì 張有義, Wàng Liàng 望亮, Míng Fēi 鳴飛, Sōng Cui 松翠, Chūn Qiū 春秋, Zhēn Shā 真砂. (Cài Shūmǎn 2002, 32)

cirkulácie v spoločnosti. Knihy z Číny však už nebolo možné po roku 1949 dovážať, pretože boli prerušené styky s Čínou. Okrem toho vláda 28. mája 1949 vydala Nariadenie regulujúce vydávanie novín, časopisov a kníh v období stanného práva (Táiwān shěng jièyán qíjiān xīnwén zázhi túshū guānlǐ bànfǎ 台灣省戒嚴期間新聞雜誌圖書管理辦法), ktoré na celé desaťročia výrazne ovplyvnilo slobodu tlače na Táiwāne.

Po období relatívneho uvoľnenia tak v roku 1949 prichádza druhá vlna sprísnenia dohľadu nad táiwānskou spoločnosťou. Začiatok obdobia *bieleho teroru* býva spojované s dvomi dátami. Prvé z nich je 6. apríl 1949, kedy sa udial Incident zo 6. apríla (Sì liù shìjiàn 四六事件).⁸⁰ Druhé dátum je 19. máj 1949, kedy bol vyhlásený výnimočný stav, ktorý trval až do 15. júla 1987. Siliaci tlak zo strany vládnucej garnitúry voči kultúrnemu poľu mal za následok vlnu migrácie zo strany (väčšinou pevninských a ľavicovo orientovaných) intelektuálov späť do Číny. Mnohí činitelia sa odmlčali, alebo boli perzekvovaní.

3.3. Periodiká

Z tohto predstavenia vyplýva, že skôr než okolo vydavateľských domov sa aktivity sústreďovali okolo periodík, prípadne okolo ich príloh. Periodiká možno chápať, ako na významné body v rámci kultúrneho poľa, ktoré priťahovali a okolo ktorých sa sústreďovali činitelia s podobnými dispozíciami a ktorí zdieľali podobné literárne či politické názory. Periodiká boli platformou, kde sa formulovali a vpisovali definície Táiwānu, čím sa aktívne podieľali na pretváraní literárneho poľa. Definície, artikulované v skorom povojnovom období a potvrdené autoritou poľa moci, sa neskôr stali normou pretrvávajúcou až do polovice 80. rokov. Za vydávaním periodík stávali buď jednotlivci, alebo spoločnosti (shè 社) pozostávajúce z kmeňových členov, v čele ktorých stál jej vydavateľ, riaditeľ, prípadne rada podniku. Tieto spoločnosti však, ako bolo ukázané vyššie, mohli mať i iné aktivity, napríklad vydávanie kníh.

⁸⁰ Incident má svoje korene už v roku 1948, kedy sa kampusoch Pedagogického inštitútu a Táiwānskej provinčnej univerzity študenti mobilizovali proti hladomoru, proti občianskej vojne a pod. Tieto kritické hlasy do značnej miery boli ovplyvnené socialistickými myšlienkami. 20. 3. 1949 došlo k potýčke dvoch študentov a policajta, ktorá vyvrcholila ich uväznením; v ten istý deň sa okolo policajného veliteľstva zhromaždilo okolo 400 až 500 študentov požadujúcich ich prepustenie, ospravedlnenie sa voči nim a verejný sľub, že sa takéto násilie nebude opakovať. Na druhý deň sa okolo veliteľstva zhromaždilo okolo 1000 ľudí (nielen študenti), ktorí spísali petíciu a verejne spievali piesne z oslobodených oblastí. Podobné udalosti nakoniec vedú 6. 4. 1949 k razii na internátoch oboch univerzít. Okolo 100 študentov je uväznených a sedem zastrelených. Rektor Táiwānskej provinčnej univerzity vyjadruje nesúhlas nad neoprávneným vstupom na pôdu univerzity. Učitelia, čo sa zastali študentov, boli následne prepustení. Pedagogický inštitút prestáva učiť a študenti sa znovu musia zaregistrovať. Od tej doby boli obe univerzity pod ostrým dohľadom ozbrojených síl. (viac o incidente a o výpovediach účastníkov v Lán Bózhōu 2000 a 2001)

Vo všeobecnosti sekundárna literatúra periodiká z tohto obdobia rozdeľujú na dve skupiny: na *periodiká riadené stranou či verejnou správou* (dǎng – gōng yíng bào 黨公營報) a *súkromne riadené periodiká* (mínyíng bào 民營報),⁸¹ prípadne na *oficiálne periodiká* (guānfāng bàokàn 官方報刊) a „*ľudové*“ *periodiká* (mínjiān bàokàn 民間報刊).⁸² Kým v prvom prípade sa definícia jednoznačne odvíja od toho, kto bol zriaďovateľom (inštitúcie blízke vláde alebo Národnej strane), tak druhé delenie môže indikovať viac významov: *vládne* vs. *súkromné* ale i *vládne* vs. *nevládne*, t.j. opozičné.

Význam sa tu konštruje z opozície *mínjiān* 民間 a *guānfāng* 官方. *Mínjiān*, doslova „medzi ľuďom“ alebo „ľud ľudu“,⁸³ podľa Liáng Zhìpíng (2003, 59-60), tradične implikuje myšlienku spoločenského priestoru, ktorý existuje popri a „mimo“ štát, teda spoločnosť, ktorá nie je pod priamou kontrolou vlády, reprezentovanou „úradníkmi“ (guān 官). V súčasnosti sa termín *mínjiān* používa i na označenie spoločenského priestoru, ktorý nielen že je mimo kontrolu štátu, ale i vlastne stojí proti nemu a preto môže mať význam i *disidentský*. Tento význam termínu *mínjiān* môže hrať úlohu v sekundárnej literatúre napríklad pri označovaní a hodnotení periodika *Mín bào*, ktoré na jednej strane bolo súkromným periodikom, ale na dôvažok je známe svojím kritickým prístupom voči establishmentu, ktoré nakoniec 8. marca 1947 viedlo k jeho zrušeniu.

Hé Yílín (1997, 5), berúc ohľad na pôvod vydavateľa vychádzajúci z dichotómie čínski vs. táiwānski aktéri, rozdeľuje periodiká podľa iného kľúča: vydávané Táiwāncami; periodiká vydávané oficiálnymi inštitúciami, školami a združeniami, ktoré väčšinou boli ovládané Číňanmi z pevniny; a nakoniec na periodiká, ktoré boli podporované Táiwāncami prichádzajúcimi z Číny, t.j. *polovičnými horalmi*, ale neudáva príklady.

Okrem periodík, ktoré vznikali na Táiwāne, sa v sekundárnej literatúre venuje pozornosť periodikám, ktoré vznikali v Číne a v ktorých publikovali významní táiwānski intelektuáli. Je symptomatické, že práve prítomnosť známych mien z dôb japonskej okupácie, tieto časopisy dostala do stredobodu záujmu táiwānských bádateľov, a tak sa stali súčasťou diškurzu o ranom povojnovom období na Táiwāne. Ako príklad možno usviest' *Táiwān yuèkǎn* 臺灣月刊 [Mesačník Táiwān] alebo *Xīn Táiwān* 新臺灣 [Nový Táiwān], ktorý sa začal vydávať 15. februára 1946 v Pekingu.

⁸¹ Chén a Zhù (1987)

⁸² Napr. Chén Fāngmíng (2001a), Huáng Yīngzhé (2007), Xú Xiùhui (2004 a 2007) a ďalší.

⁸³ Odtiaľ i ďalší význam ľudový, folklórny.

Ako Hé Yílín (1997, 6) pripomína, obdobie tesne po skončení vojny bolo relatívne slobodné. Orgány moci sa postupne dostávali na Táiwān a ich pozícia ešte nebola dostatočne silná. Ale s rokom 1946 sa táto situácia postupne mení. Do augusta 1946 sa musia všetky periodiká registrovať (podobne ako kiná, divadlá a firmy, čo ich prevádzkovali). Komisia pre propagandu k výročiu prevzatia ostrova publikovala správu *Propaganda prvého roku na Táiwāne*,⁸⁴ kde predstavuje 50 periodík, ktoré už vychádzajú; 13 periodík, ktoré sa registrovali, ale ešte v novembri 1946 nevychádzali; 36 periodík, ktoré boli zaregistrované, ale už prestali vychádzať. Okrem toho tabuľka tejto správy obsahuje informácie o vydavateľovi, hlavnom editorovi, mieste vydání, adrese a ďalšie poznámky. Registrácia periodík bola prvou snahou, ako živelné vydávanie nejako kontrolovať. 12 periodík muselo na príkaz Úradu guvernéra skončiť svoju činnosť, práve preto, že sa neregistrovali. I keď, ako Hé Yílín (1997, 6) dokazuje, cenzúra v tomto období nebola až taká dôsledná, pretože časopisy *Táiwān pínglùn* 台灣評論 skončil až v októbri a *Táiwān gōnglùn* 台灣公論 [Verejná debata na Táiwāne] v novembri 1946. Kontrolu médií mala na starosti ako Komisia pre propagandu, tak i Provinčné oddelenie Strany (Shěng dǎng bù 省黨部), ktoré kontrolovalo, či sa médiá vo svojom diškurze nepribližujú komunistickým názorom. Druhým výrazným zásahom do rozvoja novinárskej scény bol zákaz používania japončiny v tlači z 25. októbra 1946. Tento zásah zvrchu spôsobil, že táiwānski intelektuáli píšuci japonsky, ktorí dovtedy mali možnosť sa prezentovať na už i tak marginalizovanom priestore, o tento priestor nakoniec prišli. Tretím faktorom, ktorý ovplyvňoval produkciu periodík bola zlá ekonomická situácia: inflácia, nedostatok papiera. Hé Yílín (1997, 7) uvádza príklad periodika *Zhèng jīng bào*, ktoré v máji 1946 zvýšilo cenu z 2 yuánov na 5 yuánov. Vydavateľ Chén Yìsōng predal dom, aby mohol časopis vydávať, ale i tak nakoniec časopis musel skončiť. V editorskom stĺpiku (Anonym 1946 b) žiadajú čitateľov o finančnú pomoc.

Ďalšia časť predstaví niektoré noviny a časopisy, ktoré sú zahrnuté do analýzy v kapitole IV. a zároveň bývajú v sekundárnej chápané ako dôležité periodiká v rane povojnovom období. Preferencia bola daná periodikám, ktoré boli tlačene, mali viac ako jedno číslo a mohli tak viac zasiahnuť do novo vytvárajúcej sa štruktúry literárneho poľa.

3.1.1 Noviny v ranom povojnovom období

Tabuľka v Prílohe IV. predstavuje zoznam novín, ktoré pôsobili na Táiwāne do Incidentu 2.28. *Oficiálnou líniou* boli podporované len noviny *Táiwān Xīnshēng bào*. Ostatné inštitúcie

⁸⁴ Táiwān shěng xíngzhèng zhǎngguān gōngshù, Xuānchuán wěiyuánhui (1946).

(prepojené na ústrednú vládu, vedenie Národnej strany či armády, ktoré však boli ovládané inými klikami v rámci Národnej strany) potom kontrolovali denníky *Zhōnghuá rìbào*, *Gúo shì rìbào*, *Héping rìbào* a *Ziqiáng bào*.

Ako Zēng Jiànmín (2006, 180) pripomína, prvých 15 dní po kapitulácii Japonska jedinými novinami, ktoré na Táiwáne prinášali spravodajstvo boli japonsky písané *Taiwan shinpō* 台灣新報 [Táiwänské nové noviny]. V tej dobe redakciu už neovládali Japonci, ale postúpili svoje pozície táiwänským kolegom⁸⁵ a noviny sa vrátili k svojmu pôvodnému názvu *Kōnan shinbun* 興南新聞 [Správy vybudenie juhu]. V októbri začali vydávať čínsky písaný stĺpik a v období príchodu Chén Yího garnitúry už väčšina periodika bola v čínštine a japonská mutácia bola len prílohou. 25. 10. 1945 bolo periodikum premenované na *Táiwān Xīnshēng bào*.

Zēng Jiànmín (2006, 181) ďalej upozorňuje, že od 11. októbra 1945 do 24. októbra 1945 vychádzal malý stĺpik *Cíhuá* 詞華 [Kvetnatosť slov], ktorý prinášal básne oslavujúce prinavrátene Táiwānu Číne, písané však v klasickom čínskom jazyku a štýle.⁸⁶ Od 13. októbra do 24. októbra vychádzal i stĺpik *Yì wén* 藝文 [Umenie a literatúra] – 6 čísel. Obsahoval články predstavujúce (tradičnú) táiwänsku literatúru ešte z doby cisárskej Číny od Huáng Dëshího a články venované súdobým problémom (potreba vzdelávania, Táiwān a otázka postavenia žien). Vzhľadom k tomu, že trvanie oboch stĺpikov bolo len dva týždne, nijako zvlášť nezasiahli do podoby či definície táiwänskej literatúry a kultúry. Dôležité však je, že i táiwänski intelektuáli hneď po kapitulácii Japonska cítili potrebu sa začať vyjadrovať k určitým páľčivým otázkam doby, ktoré súviseli ako s charakterom táiwänskej kultúry (napríklad tradičná poézia na Táiwáne) či so vzdelávaním, ktoré, ako sa ukáže neskôr, má veľmi blízko k definícii a k zavádzaniu kultúrnej politiky.

Prvé čínsky písané noviny, ktoré vznikli už 10. októbra 1945 v Táiběi, neboli oficiálne noviny, ale stal sa ním denník *Mín bào* [Ľudový denník], ktorého riaditeľ od roku 1946 bol Lín Màooshēng a vydavateľ Wú Chūnlín 吳春霖 (1901–?). Okolo tohto periodika sa sústre-

⁸⁵ Zēng Jiànmín (2009, 180) sa sústreďuje na spisovateľov a literárnych kritikov, a preto uvádza len Wáng Báiyuāna, Lǚ Hèruòa, Wú Zhuóliúa.

⁸⁶ Zēng Jiànmín (2009, 182) pri skúmaní rannej povojnovej tlače napočítal viac ako 60 básní písaných v tradičnom literárnom štýle. Táto situácia nie je nepochopiteľná, pretože používanie jazyka blízkeho hovorovej čínštine bolo v 1937 zakázané a počas japonského obdobia bolo obtiažne sa zoznámiť s modernou čínskou literatúrou. Naopak tradičná čínska literatúra sa u Japoncov tešila veľkej obľube, a preto až do polovice 30. rokov 20. storočia boli podporované rôzne básnické spolky a ich aktivity. Dokonca produkcia literárnej produkcie v tradičnom štýle mnohokrát prevýšila v sekundárnej literatúre toľko vyzdvihovanú Táiwänsku novú literatúru (20. roky 20. storočia).

ďovala skupina činiteľov, ktorá bola aktívna už v období japonskej okupácie, predovšetkým v periodikách *Taiwan shin minpō* 臺灣新民報 [Táiwānské nové ľudové noviny] a *Kōnan shinbun*. Spojením týchto periodík vzniklo periodikum *Taiwan shinpō*.⁸⁷ Členovia redakcie *Mín bào* sa aktívne zapájali do spoločenského diania už v období japonskej koloniálnej éry. Medzi inými to boli napr. Xǔ Nǎichāng, hlavný redaktor denníka, a Chén Wàngchéng 陳旺成 (? – 1978), hlavný prispievateľ denníka *Mín bào*. Ako z ich medailónov vyplýva, členovia redakcie boli i významné osobnosti na kultúrnom poli, kde si vyslúžili prestíž (symbolický kapitál) predovšetkým aktivitami v predchádzajúcom období. Napriek tomu, a ako Hé Yílín (1996, 89) pripomína, špecifikum periodika *Mín bào* spočívalo predovšetkým v tom, že nezaviedlo japonskú mutáciu, autori sa snažili písať len štandardnou čínštinou, ale za štylisticky nevybrúsený jazyk boli i kritizovaní.

Obr. 1: Úvodná stránka periodika *Minbào* z 28. 10. 1945

Obr. 2: Príloha *Xuélin* a druhá časť románu na pokračovanie *Tiānmíng*

Denník *Mín bào* sa radí medzi tzv. ľudové periodiká a to hneď z dvoch dôvodov. Po prvé bol vydávaný súkromnou spoločnosťou nezávislou na inštitúciách Úradu guvernéra, ale,

⁸⁷ Vedúci spoločnosti periodika bol opäť Lín Mào shēng, vydavateľ Wú Chūnlín, hlavný redaktor Chen (Huang) Wangcheng, hlavný editor Xu Naichang, editor Wú Zhuóliú.

a to je dôležitejšie, na svojich stránkach uvádzal kritickejšie články.⁸⁸ Táto relatívna sloboda slova a možnosť kritiky Úradu guvernéra prípadne vlády ako takej bola ukončená po Incidente 2.28. Vtedy, keď bez stopy zmizol riaditeľ spoločnosti, denník *Mín bào* po roku a piatich mesiacoch skončil svoju činnosť. Ako Lǐ Xiǎofēng (1996, 100) však poukazuje, *Mín bào* s oficiálnym diškurzom zdieľal predstavu, že Táiwān je súčasťou Číny a preto treba pestovať národného ducha a odkaz Troch ľudových princípov.⁸⁹ Čo však bolo pre *Mín bào* typické, je ich kritický prístup k politickým, ekonomickým a spoločenským fenoménom,⁹⁰ ktoré viedli ku všeobecnej nespokojnosti.

Denník *Mín bào* mal literárne orientovanú rubriku *Xuélin* 學林 [Les štúdia], ktorá vychádzala od novembra 1945 do 28. januára 1946 (34 čísel), a ktorú riadil Yáng Yúnpíng. Ako vidno z Obr. 3 nejednalo sa o plnohodnotnú prílohu, ale skôr o stĺpik. Príloha vychádzala každý deň a zameriavala sa na publikáciu článkov a literárnych diel v písanom jazyku blízkomu hovorovej čínštine (báihuàwén 白話文). Obsah prílohy tvorili zajedno pojednania, ktoré sa týkali páľčivých otázok tej doby: politika, vzdelávanie, sloboda, štát a pod., tzn. tém, ktoré nie nutne súviseli s literatúrou. Na druhej strane predstavovalo i konkrétne literárne diela, ktoré možno rozdeliť do dvoch skupín: vzniknuté za japonskej okupácie, vzniknuté po roku 1945.

Od štvrtého čísla prílohy (4. decembra 1945 do 7. decembra 1945) príloha v troch dieloch priniesla poviedku „Poníženie“ (Rǔ 辱) od Lài Hého. Výber tohto autora nie je náhodný. Lài Hé, označovaný ako otec táiwānskej modernej literatúry, bol jedným z najvýznamnejších čínsky píšucich autorov japonského obdobia. Uvedenie jeho diela na jednej strane malo novo prichádzajúcim čínskym krajanom predstaviť táiwānsku literárnu tradíciu, ale zároveň implicitne dokázať, že táto tradícia je budovaná na rovnakých princípoch ako moderná čínska literatúra. Ako Zēng Jiànmín (2006, 189) sleduje, ostatní autori literárnych diel (či už prozaických alebo poézie) sú predovšetkým mladí táiwānski či pevninskí autori,⁹¹ pre ktorých (až na

⁸⁸ Viac o obsahu a tóne úvodníkov v periodiku *Mín bào* v Lǐ Xiǎofēng (1996).

⁸⁹ Ako príklad možno uviesť články Yáng Yúnpíng (1945a a 1945b), kde autor implicitne uznáva kultúrnu nadradenosť Číny. Objavuje sa motív rodiny, kde Táiwān je symbolicky predstavený ako syn, kým Čína ako rodičia. Na druhej strane Yáng Yúnpíng, podobne ako predstaviteľia *oficiálnej línie* (napr. Chén Yí, či Xǔ Shòucháng (riaditeľ Úradu pre publikácie a preklad), priznávali táiwānskej kultúre, vďaka jej znalosti japončiny, určitý kredit, pretože sa lepšie zoznámavala so svetovým kultúrnym dedičstvom a vedeckými výdobytkami. Viac o tomto v kap.5.1.Oficiálna línia do mája 1947– nadstavenie paradigmatu .

⁹⁰ Medzi tieto fenomény patrila korupcia, z pohľadu príslušnosti k provincii nerovnomerné obsadzovanie pozícií, otázka národného jazyka ako zámienka pre odsunutie Táiwāncov na druhú koľaj, protekcia, nekompetentnosť vedenia, nedodržovanie právnych noriem, obohacovanie úradníkov, ekonomické dopady reforiem, zvýšenie kriminality, kultúrne rozpory medzi etnickými menšinami. Detailná analýza úvodníkov v Lǐ Xiǎofēng (1996)

⁹¹ Zēng Jiànmín (2006, 190) identifikuje týchto autorov ako pevninských: Hòu Yàohuá 侯耀華, Lǐ Yún 李雲.

výnimky)⁹² je typické, že ich literárny štýl (predovšetkým literárny jazyk) je výrazne nevybrúsený. Jednou z výnimiek, podľa Zēng Jiànmína, tvorí román na pokračovanie *Tiānmíng* 天明 [Svitanie]⁹³ od Wú Mànshā. Tematicky sa diela (predovšetkým poézia) po väčšinou venujú (oslave) návratu Táiwānu späť Číne.

Literárna príloha *Xuélín* je nielen prvou prílohou prinášajúcou modernú literatúru, ale zároveň slúži ako dobrý príklad na sledovanie, ako literárna/kultúrna scéna vyzerala, aké témy boli najpálčivejšie, a s akými problémami sa autori stretávali. V čase keď príloha vychádzala sa len začala formulovať *oficiálna* kultúrna politika a reštrikcie s ňou späté, a tak sa jedná o obraz, ktorý nebol zvonku výrazne ovplyvnený. Skladba autorov prílohy i personálne obsadenie denníka *Mín bào* ukazuje, že v rannom povojnovom období bola spolupráca medzi pevninskými a táiwánskymi autormi pomerne úzka a že i táiwánski autori/činitelia sa aktívne podieľali na „kultúrnom“ návratu Táiwānu Číne (už len tým, že písali čínsky), ale i aktívnou oslavou prinavrátenia.

Druhé zriadené periodikum bolo *Táiwān Xīnshēng bào* [Denník Táiwánský Nový život] (25. októbra, 1945), ktoré je v sekundárnej literatúre označované ako *oficiálne* periodikum. Bolo najväčšie periodikum a malo celoprovinčnú pôsobnosť; jeho zriaďovateľ bol Úrad guvernéra a do Incidentu 2.28 spadalo pod správu Komisie pre propagandu. Periodikum vzniklo na základe konfiškácie redakcie po japonskom periodiku *Táiwān shinpō*. *Táiwān Xīnshēng bào* možno pokojne označiť ako *oficiálne* periodikum, pretože slúžilo ako kanál šírenia propagandy *oficiálnej línie*, preto mu je venovaná väčšia pozornosť v kapitole zaoberajúcou sa oficiálnou líniou.

Ako bolo spomenuté, vydavateľom bol Lǐ Wànjū, jeho zástupcom bol Lí Lièwén 黎烈文 (1904–1972), hlavným editorom bol Zhōu Zírú 周自如, hlavným editorom pre japonskú verziu bol Wú Jīnliàn, vedúci editor bol Wáng Báiyuān. Medzi novinárov patrili Wú Zhuóliú a Xú Qióngèr 徐瓊二, ktorí obaja pochádzali z Táiwānu. Shěn Yúnlóng 沈雲龍 a Lǐ Chúnqīng 李純青, ktorí obaja prišli na Táiwān až po roku 1945, boli dôležití prispievatelia. (Cài Shūmǎn 2002, 72)

Najskôr denník pozostával z troch strán. Na prvej okrem titulu sa objavovali oficiálne nariadenia a reklamy, na druhej strane potom úvodník, prípadne špeciálna týždenná polemika

⁹² Zēng Jiànmín (2006, 190) ako výnimky uvádza autorov: Wú Mànshā, Tiě Hàn 鐵漢 (pseudonym), Xīn Rén 新人 (pseudonym), Qiū Hóng 秋鴻 (pseudonym).

⁹³ Román, bohužiaľ, nie je dostupný celý, preto nebude predmetom rozboru v časti venovanej ranej povojnovej táiwánskej literatúre.

(xīngqī zhuānlùn 星期專論), správy z rôznych provincií Číny a prehľad medzinárodných udalostí, a tretia predstavovala japonské vydanie. Od 3. 1. 1946 boli domáce a medzinárodné správy rozdelené na dve strany. Od mája 1946 sa každé vydanie rozšírilo na šesť strán, kde posledné dve strany tvorili správy z Táiwānu. Od 19. 5. 1946 bola šiesta strana venovaná prílohám.

Udalosti okolo 2.28 Incidentu poznamenali ako formát tak i obsah denníka. Prvé dva dni po Incidente noviny stále nereagovali na udalosti na ostrove. Ale od marca došlo zajedno k zmenšeniu formátu, tak ku zníženiu počtu strán na dve a deník začal výhradne informovať o udalostiach na Táiwāne. Z čísla z 3. 3. 1947 sa dochoval len útržok jednej strany, ale z neho je zrejmé, že článok informujúci o požiadavkách Komisie na preskúmanie Incidentu 2.28 bol písaný japonsky (!). Čo sa týka obsahovej stránky, v prvom rade skončilo hneď 6 príloh denníka. Jediná príloha, ktorá pokračovala i po Incidente, bola príloha *Xīn dì*. Návrat k veľkému formátu možno sledovať od 15. marca 1947 a návrat k väčšiemu počtu strán (4) až od 26. marca 1947. Vtedy oficiálne miesta dostali situáciu na ostrove pod svoju kontrolu. Až od 1. mája 1947 periodikum znova nadobúda svojich pôvodných šesť strán a začína znova publikovať prílohy. Od mája až augusta rovnakého roku sa do novín dostalo sedem nových príloh, ktoré nahradili tie predchádzajúce a noviny sa rozšírili na osem strán. V tomto období rubrika venovaná medzinárodným udalostiam sa stala číslovanou prílohou, ale nemala príliš dlhého trvania. Rubrika ekonomika po vizuálnej stránke vyzerá ako príloha, ale nie je číslovaná. Ďalšie prílohy a rubriky sú uvedené v tabuľke.

Tabuľka 1: Zoznam príloh novín *Táiwān Xīnshēng bào*

Názov prílohy	Obsah Prílohy	Čas trvania	Počet čísiel
Zhōukān 刊 [Týždenná príloha]	Obrazová príloha vychádzajúca raz týždenne; obsahom boli buď kreslené obrázky, alebo fotografie k vybranej téme. 30. 1. avizuje skrátenie plochy, zmeny dáta publikácie na štvrtok a zmeny mena na 画刊. Tá však začala vychádzať až 1. 1. 1948.	19. 5. 1946 – 20. 2. 1947	37
Xīndì 新地 [Nová zem]	Kultúrne zameraná príloha, tematicky nevyhranená. Mala byť orientovaná na čitateľa (odľahčené). Končí vznikom nových príloh v lete roku 1947.	20. 5. 1946–	106
Guóyǔ 國語 [Štátny jazyk] Komisia pre šírenie štátneho jazyka	Príloha diskutujúca povahu a spôsoby zavádzania štátneho jazyka; obsahovala výukové materiály.	21.5. 1946 – 21. 1. 1947	32

(Guóyǔ tuīxíng wěiyuánhui 國語推行委員會)			
Kēxué 科學 [Prírodné vedy] Provinčné múzeum (Táiwān shěng bówùguǎn 台灣省博物館)	Príloha zameriavajúca sa na chémiu, fyziku, astronómiu.	23. 5. 1945 – 16. 1. 1947	32
Diànyǐng xìjù 電影戲劇 [Film a divadlo]	Príloha, ktorá prinášala recenzie súdobej americkej filmovej produkcie, ukážky divadelných hier; recenzie divadelných hier; úvahy a interpretácie divadelných hier.	25. 5. 1945 – 15. 2. 1947	35
Jiàoyù 教育 [Vzdelanie]	Príloha zaoberajúca sa vzdelávaním.	5. 7. 1946 – 15. 1. 1947	28
Gōngmín xùnlìàn 公民訓練 [Verejná výchova] Komisia pre verejnú výchovu (Gōngmín xùnlìàn wěiyuánhui 公民訓練委員會)	Príspevky sa zamýšľali nad možnosťami vzdelávania verejnosti a šírenia ideológie Národnej strany. Obsahovala i výukové materiály.	18. 10. 1946 – 24. 1. 1947	18
Wényì 文藝 [Umenie a literatúra]	Príloha mala predstaviť tradíciu Májového hnutia i svetového kultúrneho dedičstva (diela i teórie), čím by sa motivovalo Táiwānské kultúrne hnutie. Rozpútanie polemiky o Táiwánskej kultúre. Podpora vlastnej tvorby.	4. 5. 1947 –	13
Shǐ dì 史地 [Dejiny a zemepis]	Príloha, ktorá mala sprostredkovať dejinné udalosti. Slúžila ako študijný materiál. Kládla si za cieľ priblížiť i dejiny Táiwānu.	5. 5. 1947 – 28. 7. 1947	13
Rénwén 人文 [Humanitné obory]	Sprostredkované články sa zaoberali otázkou vedy a učiteľa v súčasnosti.	7. 5. 1947 – 20. 6. 1947	6
Xīn gōngyuán 新公園 [Nový park]	Rubrika, kde vychádzali príspevky skôr zábavného charakteru. Na ňu naväzujú prílohy 周末 a 俱樂部.	15. 6. 1947 – 20. 7. 1947	5
Qiáo 橋 [Most]	Platforma, kde prispievali významní činitelia doby, mnohí z nich boli ľavicovo orientovaní. Polemika o charaktere Táiwánskej kultúry a literatúry. Príloha prinášala prekladovú tvorbu, ďalej pevninskú literatúru i pôvodnú tvorbu vzniknutú na ostrove.	27. 7. 1947 – 18. 4. 1949	223
Zhōumò 周末 [Víkend]	Rubrika, kde vychádzali príspevky skôr zábavného charakteru.	3. 8. 1947 – 27. 12. 1947	20
Xuéshēng shìjiè 學生	Príloha najskôr venovaná problematike	7. 8. 1947 –	63

世界 [Svet študentov]	vzdelávania. Neskôr platforma pre študentských názorov a prác. Začiatkom roku 1949 sa príloha po vizuálnej stránke podobá prílohe Qiáo. Publikujú tam niektorí prispievatelia prílohy Qiáo a objavujú sa tam i preklady. V apríli 1949 však zásadne mení charakter a sprostredkováva slohy stredoškolských študentov.	22. 4. 1949 ⁹⁴	
Jùlèbù 俱樂部 [Klub]	Príloha sprostredkováajúca skôr odľahčenejšiu zábavu, predstavenie filmov a pod.	7. 8. 1947 – 25. 12. 1947	19
Táiwān fùnǚ 台灣婦女 [Táiwänská žena] Táiwänská provinčná ženská pracovná komisia (Táiwān shèng fùnǚ gōngzuò wēiyuánhui 臺灣省婦女工作委員會)	Platforma Táiwänskej provinčnej ženskej pracovnej komisie, na stránkach ktorej mali byť publikované informácie o komisii, jej aktivitách	31. 8. 1947 – 27. 4. 1949	89
Huà kān 画刊 [Obrazová príloha]	Príloha prinášajúca obrazový materiál: fotografie, alebo drevoryty. Nadväzuje na <i>Zhōukān</i> .	4. 1. 1948 – 20. 10. 1948	12
Bǎnnà jí 版納集 [Rôzne]	Nečíslovaná rubrika, ktorá nadväzuje na prílohy <i>Zhōumò</i> a <i>Jùlèbù</i> . Vychádza na pol stránke každé dva dni, prípadne každý deň. Strieda špecializované prílohy.	8. 1. 1948 – ⁹⁵	—
Wén hǎi 文海 [More literatúry]	Príloha, ktorá mala sprostredkovať tradičnú čínsku kultúru a literatúru. Slúžila ako študijný materiál.	8. 1. 1948 – 2. 12. 1948	26
Xízuò 習作 [Tvorba]	Príloha prinášajúca autorské diela, väčšinou poéziu.	8. 5. 1948 – 4. 12. 1948	7
Yóuyì 游藝 [Cesta umením] (neštandardné znaky)	Rubrika zaoberajúca sa filmom. Na rozdiel od prílohy <i>Diànyǐng xìjù</i> sa nejedná o nič závažné, obsahuje obrázky z filmov.	1. 12. 1948	—

Od 10. októbra 1947 opäť dochádza k zmene formátu a na poslednú stranu sa dostávajú krátke správy z jednotlivých provincií Číny. Od 1. januára 1948 sú tieto zhrnuté v jednej rubrike nazvanej *Gèdì xīnwén* 各地新聞 [Správy z rôznych kútov]. Od rovnakého dáta sa ekonomike dostáva priestor na jednej strane. Od 4. januára 1948 vzniká obrazová príloha *Huà kān* 画刊, kde sa objavujú vedľa aktuálnych fotiek i drevorezy.

Na rozdiel od novín *Mín bào*, kedy môžeme skôr hovoriť o rubrikách, sa v *Táiwān xīnshèng bào* objavuje fenomén číslovaných príloh. Z tabuľky vidno, že okrem prvej prílohy

⁹⁴ Rubrika pokračuje i po sledovanom období.

⁹⁵ Je vydávané i v období, ktoré prekračuje tuto prácu.

Xīndì, ktorá začala vychádzať už v máji 1946, rozkvet príloh nastáva o rok neskôr, po máji 1947, t.j. v čase, keď dochádza k výmene provinčnej vlády a reštrukturalizácii oficiálnej línie v rámci kultúrneho poľa. Treba si však uvedomiť, že i prílohy ako napríklad *Táiwān fūnǔ*, vydávaná od augusta 1947 Táiwānskou provinčnou ženskou pracovnou skupinou, alebo *Guóyǔ*, vydávaná Provinčnou komisiou pre šírenie štátneho jazyka, prinášali ako prekladovú tak pôvodnú tvorbu, alebo aspoň o tomto uvažovali (prípád prílohy *Guóyǔ*).⁹⁶ Prílohy mali vlastného editora, ktorý zodpovedal za obsah a smerovanie prílohy. Editorské rozhodnutia sú často vysvetlené v poznámkach editora niektorých čísel a dávajú nám nahliadnuť do zákulisia vytvárania príloh.

V sekundárnej literatúre, ktorá sa vzťahuje k ranej povojnovej literárnej či novinovej scéne, sa vo všeobecnosti zdôrazňujú len prílohy *Qiáo* (v tejto práci kapitola 4.3) a *Wényì*, naopak iné prílohy, ktoré sú často tematicky a zameraním špecifické, prípadne sú to prílohy regionálne orientovaných periodík, úplne z hlavného diškurzu vypadávajú. Na jednej strane je pravda, že tieto prílohy netvorili „kmeňové“ platformy, v rámci ktorých sa diskutovala povaha táiwānskej literatúry a nepublikovali v nich zvučné mená tej doby. Na strane druhej, i tieto platformy sú súčasťou táiwānskej literárnej scény, ktorú svojím spôsobom formovali a doplňovali. I keď neboli súčasťou dobového mainstreamu a ani teraz k nemu nebvávajú priradované, dávali priestor lokálnym či menej prestížnym aktérom, aby sa zapojili do aktivít v rámci kultúrneho poľa a získali prestíž povedzme v lokálnom prostredí. V tejto práci preto predstavíme prílohu *Táiwān fūnǔ* (kapitola 4.4), ktorá prinášala pôvodnú literárnu tvorbu, ako príklad takejto „okrajovej“ prílohy.

Prílohy fungovali do veľkej miery ako samostatné entity. Ich politická inklinácia sa tiež nemusela zhodovať s hlavným periodikom. Denník *Táiwān Xīnshēng bào* i po Incidente 2.28 zostal platformou pre publikovanie postojov vládneho establishmentu, ale príloha *Qiáo* predstavovala celú škálu postojov, od tých ovplyvnených socializmom až po proletársky ladené články.

V apríli 1949, kedy polícia zasahovala proti študentom, bolo týmito udalosťami ovplyvnené i kultúrne pole. Sprísnená kontrola voči ľavicovým myšlienkam a akémukoľvek prejavu nesúhlasu opäť viedla k zmene štruktúry kultúrneho poľa, k špecifickej literárnej produkcii potvrdzovanou poľom moci a k odmlčaniu veľkého počtu jeho činiteľov. Podobne, ako tomu bolo v prvom období (1945–1947), i v roku 1949 dochádza k heteronómii

⁹⁶ V 24. čísle prílohy *Guoyu* sa objavuje „Dotazník pre čitateľov“ (*Biānjí shènchá zǔ*, 1946), kde sa editori pýtajú čitateľov, aký druh článkov by privítali v rámci prílohy. V rámci troch možností sa objavuje i žáner krátkych príbehov či literárnych diel.

a kultúrneho poľa, či inak povedané, kultúrne pole na nejakú dobu stráca svoju krehkú autonómnosť. Viachlas prílohy *Qiáo*, ktorý sa snažil definovať táiwānskú literatúru a dokazoval rozmanitosť táiwānského kultúrneho poľa v období od augusta 1947 až apríla 1949, utíchol.

V decembri 1945 bola v Táiběi založená spoločnosť pre vydávanie denníka *Rénmín dǎobào* 人民導報 [Ľudové noviny]. Ten začal byť vydávaný od 1. januára 1946 až do marca 1947, kedy jeho hlavní funkcionári i novinári začali byť perzekvovaní v rámci čistiek po Incidente 2.28. Riaditeľ spoločnosti denníka bol Sòng Fěirú, vtedajší zástupca riaditeľa Oddelenia pre školstvo Úradu guvernéra a zároveň jediný rodený Táiwānec v Chén Yího vláde. Vydavateľ bol Zhèng Mínglù 鄭明祿 (1902 – ?).

Rénmín dǎo bào pôvodne používalo japonský typ znakov a vychádzalo na štyroch stranách, kde tretiu strany tvorila japonská mutácia vydania. Ale potom, čo 16. februára začala pracovať Táiběiská pobočka Ústrednej tlačovej agentúry (Zhōngyāng shì 中央社), redakcia prešla na čínsky typ znakov a jej rozsah sa zmenšil na dve strany. Pôvodná japonská mutácia sa tiež zmenšila na polovicu. (Yokochi 2002, 85)

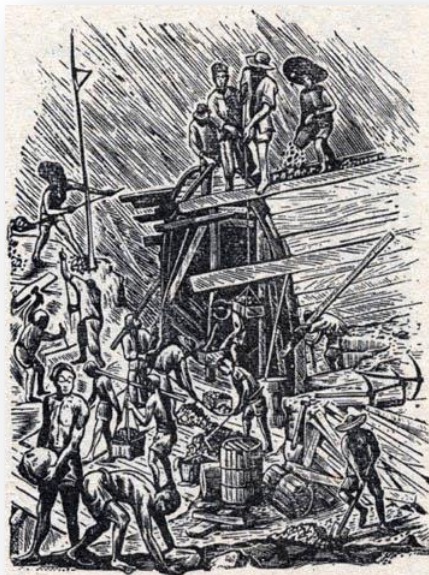

Obr. 2: Titulná strana novín *Rénmín dǎobào*

Ako Yokochi (2002, 85) pripomína, v marci 1946 sa chóngqìngská vláda rozhodla získať späť severovýchodnú oblasť Číny, čo malo za následok sprísnenie dozoru nad tým, čo sa publikuje. Sòng Fěirú, ktorý pôsobil na Úrade guvernéra, upovedomil redakciu, aby zmiernila svoju kritiku a nepreberala články z niektorých pevninských periodík, ktoré boli považované za komunistické. Aby predišiel blokáde periodika, sám odstúpil z pozície riaditeľa spoločnosti a nahradil ho Wáng Tiāndēng. Wáng Jǐngquán potom nahradil vydavateľa Zhèng Mínglù. Medzi dôležitých redaktorov patrili Sū Xīn, Bái Kè 白克 (1914 – 1964), Yáng Yì 楊毅. Jedným z hlavných prispievateľov bol Chén Wénbīn 陳文彬. Ďalej Xià

Bāngjùn 夏邦俊, Wú Kètài 吳克泰 (1925 – 2004), Zhōu Qīng 周青 (1920–) a Lǚ Hèruò boli kmeňovými novinármi. (Yokochi 2002, 77) Huáng Róngcàn 黃榮燦 (1916 – 1952), editor

kultúrnej prílohy, musel kvôli sprísneniu kontroly slobody slova v marci 1946 odísť. V júni ho nasledoval i redaktor Sū Xīn.

Obr. 3: Huáng Róngcàn: Oprava železnice (Xiū tiělù 修鐵路, 1946)

Denník *Rénmín dǎo bào* bol, podobne ako *Mín bào* známy svojím kritickým postojom k Chén Yího vláde, čo nakoniec viedlo k jeho zákazu. Činitelia oboch periodík zdieľajú podobné dispozície: sú to táiwānskí intelektuáli činní už z japonského obdobia, mnohí z nich v rovnakom čase študovali v Japonsku a pohybovali sa v rovnakých kultúrnych kruhoch už pred vojnou. Politicky sa vymedzujú proti autoritatívnej vláde, za čo sú perzekvovaní po Incidente 2.28 a v sekundárnej literatúre sú vnímaní ako ľavicoví (napr. Sū Xīn, Wáng Tiāndēng, Lǚ Hèruò a iní). Táto opozícia ich zblížuje s činiteľmi, ktorí prišli z Číny, ale voči poľu moci si osvojujú rovnakú pozíciu ako napríklad Huáng Róngcàn.

Noviny *Rénmín dǎo bào* majú prílohu *Nán hóng* 南虹 [Dúha juhu], ktorú editovali Mùmǎ 木馬 (1914–?) a Huáng Róngcàn, obaja pochádzajúci z pevniny. Cieľom prílohy, ako preklad jej názvu napovedá, bolo vybudovať cez Táiwānskú úžinu dúhu, ktorá by premostila obe územia. (Mùmǎ 1946) Yokochi (2002, 79) si všíma, že prvých desať čísel, ktoré editoval Mùmǎ, zväčša prinášali básne a články členov Spolku táiwānských absolventov vyštudovaných v Číne, ktoré vyjadrovali nadšenie nad návratom Táiwānu k Číne. Jediný článok, ktorý predstavoval čínsku kultúru bol od Huáng Róngcàna. Zhruba od jedenásteho čísla sa obsah prílohy mení: väčšina článkov pochádzajú z pier autorov z pevniny, alebo sa jedná o prevzaté články z pevninských periodík. Naopak menej sa objavujú články od táiwānských autorov. Okrem básní od Jiāng Qího 姜琦 (1886–1951), Yáng Yúnpínga a Yáng Mòyīna 楊漢因 (1922–), sa väčšinou jednalo o prebraté príspevky pevninských spisovateľov.⁹⁷

⁹⁷ Máo Dùn, Guō Mòruò (郭沫若, 1892–1978), Záng Kèjiā (臧克家, 1905 – 2004), Jīn Lín (荃麟), Duānmù Hòngliáng (端木蕻良, 1912–1996), Táo Xíngzhī (陶行知, 1891–1946), Shàngguān Mèngyuán (上官夢源), Wáng Pínglíng (王平陵, 1898–1964), Tián Jiān (田間, 1916–1985), Často sa stretával s pevninskými drevorytcami); Ài Wú (艾蕪, 1904–1992), Zhāng Hènshuǐ (張恨水, 1897–1967) a iní.

Yokochi (2002, 79) komentuje i ladenie týchto článkov, ktoré si kládli za cieľ vyburcovať mladých intelektuálov, aby „opustili svoje slonovinové veže“. Politicky väčšinou zastávajú líniu spojeného frontu, t.j. spoluprácou medzi Národnou a Komunistickou stranou. Na druhej strane sa objavujú i prvky, typické pre čínske proletárske hnutie: odchod mladých na vidiek a učenia sa od roľníkov, samo vzdelávania sa, či vlastného prerodu (zìwǒ biàngé自我變革). Články boli často prevzaté predovšetkým z pevninských periodík: *Wén shào* 文哨 [Literárny vestník], ktorý vychádzal od roku 1945 v Chóngqìng; *Wénlián* 文聯 [Literárna jednota], ktorý v Shànghǎi editoval Máo Dùn; *Zhōng-Sū wénhuà* 中蘇文化 [Čínsko-sovietska kultúra] – periodikum Asociácie pre čínsko-sovietsku kultúru; periodikum vydávané komunistickou stranou v Shànghǎi *Wén cuì* 文萃 [Literárna zbierka]; *Wényì chén dì* (文藝陳地) [Prehliadka literatúry a umenia] a *Mínzhǔ* 民主 [Demokracia].

Zhōnghuà rìbào [Čínsky denník] je druhým tzv. oficiálnym periodikom, ktoré bolo založené Národnou stranou, ale inou mocenskou klikou než bola Chén Yího klika. Najskôr malo regionálnu pôsobnosť na juhu ostrova a postupne sa stalo druhým najväčším denníkom. Keďže sa inštitúciám Ústrednej vlády v Chóngqìng nepodarilo získať kontrolu nad najväčším vtedajším periodikom *Táiwān Xīnshēng bào*, vyslali na Táiwān svojho človeka, Lú Guānqúna 盧冠群 (1908–), ktorý mal prevziať ostatné japonské periodiká a založiť na Táiwāne pobočku Ústredného oddelenia propagandy. Chén Yí pod tlakom ústredných inštitúcií nakoniec súhlasil, že Ústredné oddelenie propagandy v strednom a južnom Táiwāne prevezme kapitál a vybavenie bývalých pobočiek japonského periodika *Táiwān shìnpō*, a že v Táináne založí ďalšie periodikum s Lú Guānqúnom v jeho čele. Periodikum ako zástupcu šéfredaktora zamestnávalo Li Guānlǐho 李冠禮. Dīng Wénpú 丁文樸 a Lín Shìzhāng 林世璋 zastávali funkciu hlavných redaktorov.

Zhōnghuà rìbào síce býva označované ako oficiálne periodikum, ale vďaka svojej spriaznenosti s Ústrednou vládou a predovšetkým s ústredím Národnej strany nezdíeľali s *Táiwān Xīnshēng bào* úplne rovnaké politické východiská a na jeho stránkach možno nájsť i kritické články voči Chén Yího vláde. Prvé číslo vyšlo na dvoch stranách, ale hneď od druhého čísla denník vychádza na štyroch stranách. Jednu z nich tvorí japonská mutácia vydania. Medzi stále rubriky patria *Jiātíng* 家庭 [Rodina] písaná japonsky, *Shāng qíng* 商情 [Obchodné správy] vydávané v oboch jazykoch, *Jīngjì* 經濟 [Ekonomika] a *Shèhuì fúwù* 社會服務 [Služba spoločnosti].

Ďalšia rubrika bola *Wényì lán* 文藝欄 [Stĺpik literatúry a umenia], ktorá vychádzala na japonskej stránke denníka a hlavným redaktorom bol známy spisovateľ z obdobia japonskej okupácie, Lóng Yīngzōng. Špecifikum stĺpika spočíva v možnosti publikácie ako starších tak i nových diel japonsky píšucich autorov. Pričom sa medzi týmito autormi ukázali ako zavedení spisovatelia z predchádzajúcej éry, tak i nová generácia. Japončina ako literárny jazyk oslovovala pomerne veľkú časť táiwānského obyvateľstva a preto tento stĺpik mal pomerne veľký dopad na kultúrnu scénu.

Ďalšími rubrikami boli *Wénhuà* 文化 [Kultúra], vychádzajúca od augusta 1946 a *Guóyǔ jiǎngzuò* 國語講座 [Lekcie zo štátneho jazyka], ktoré vychádzali od septembra 1946.

Denník od prvého vydania prináša prílohu *Hǎifēng* 海風 [Morský vietor]. Tá zo začiatku nebola príliš rozsiahla a v skorom období prinášala práce úzkeho okruhu prispievateľov. O celi prílohy zameriavajúci sa na „budovanie novej kultúry“ (*jiànshè xīn wénhuà* 建設新文化) vypovedá i článok publikovaný v jej prvom čísle:

Hǎifēng úprimne vyzýva čitateľov, aby sa spoločnými silami podieľali na kultivácii. [Táto výzva] nie je obmedzená na priateľov z kultúrnej sféry. Zvlášť uvítame príspevky dychtivo zaslané tými, čo sa [skôr] usadili na tejto novej hrude – od táiwānských krajanov. ... Charakter textu a jeho jazyk sú tiež bez akéhokoľvek obmedzenia, len sa [obsahovo] musí jednať o príspevky podporujúce rast novej kultúry. Také, čo by jej mohli ublížiť, bez ľútosti zničíme. („Yīng míng“ 嚶鳴, *Hǎifēng* č. 1, *Zhōnghuà rìbào*, 20. 2. 1946; cit. podľa Xǔ Shīxuān 1999, 19; mikrofiš je nečitateľný)

Nemožno si nevšimnúť, že mnohé články sa vyznačujú určitou nostalgiou po pevnine, prípadne nepriateľským postojom k Táiwānu, čo dáva tušiť, že autormi boli zväčša Číňania. Príloha vychádza každé dva dni. Avšak po 81. čísle (20. 9. 1946) nastáva mesačná prestávka. Príloha do 30.4. 1949, kde končí skúmané obdobie tejto práce, mala 426 čísel.

Hlavnými prispievateľmi najskôr boli predovšetkým menej známi autori, ale po diskusii, ktorá sa rozvinula v literárnej prílohe *Qiáo* denníka *Táiwān Xīnshēng bào* (tzn. koniec roku 1947 a rok 1948), do *Hǎifēngu* začali prispievať i známe osobnosti, ako napríklad Yáng Kuí, Léi Shíyú, či Yè Shítāo.⁹⁸ Od júla 1948 dokonca začal v rámci prílohy *Qiáo* vychádzať *Výbor táiwānskej literatúry rodného kraja* (*Táiwān xiāngtǔ wénxué xuǎnjí* 臺灣鄉土文學選輯). Pre všeobecnú charakterizáciu si však uvedieme citát z článku, ktorý *Výbor* predchádzal.

Táiwānská literatúra rodného kraja prináša hodnotnú literatúru predchádzajúceho obdobia; hojne zobrazujúcu charakteristický a mimoriadny obsah literatúry rodného kraja. Jej námety, pochádzajúce z predchádzajúcej polovice storočia, sú

⁹⁸ Viac o prispievateľoch v tejto prílohe bude v nasledujúcej časti.

nevyčerpatel'né. Vyzývame ako čitateľov tak i spisovateľov, aby vo veľkom a na rôzne témy začali prispievať, čoho si samozrejme veľmi vážime. *Výbor* nie je stánok; dúfame, že nezaujímavý luxusný tovar sa na trh nedostane. Ak čitatelia precítia ľúbeznosť miestnych zvláštností (tǔchǎn de kě'ài 土產的可愛) – pravdivo nám to dokážte. Toto však nie je tzv. *táiwānská nová literatúra* (Táiwān xīn wénxué 台灣新文學), ale je to jedna časť hlavného prúdu čínskej literatúry (Zhōngguó wénxué de zhǔliú zhōng de yīduān 中國文學的主流中的一端). (Ōuyáng Màngāng 1948)

Za všimnutie stojí, že literárne diela táiwánskej literatúry rodného kraja boli definované témou vzťahujúcou sa k Táiwānu, ale koncepcne boli chápané ako súčasť čínskej literatúry. Autor sa dokonca výslovne ohradzuje voči tomu, že by sa jednalo o táiwánsku literatúru.

Od septembra 1946 denník zvyšuje objem správ a oficiálnych oznámení rôznych inštitúcií. 25. 10. 1946 sa uplatňuje nariadenie o zákazu japončiny, a tak končí japonská mutácia denníka. To však nie je jediná zmena. Od 27. novembra 1946 vychádza číslovaná rubrika *Qīngnián yuándì* 青年园地 [Park mladých], ktorá chce publikovať názory mladých a prinášať nové poznatky pre mládež. Prvé čísla však ukazujú, že prispievatelia sa regrutujú z prílohy *Hǎifēng* a snaží sa poukázať na dôležitosť niektorých tém ako napríklad štátny jazyk a pod. V rovnaký deň začína vychádzať príloha *Zhōuhuì* 週會, ktorá si kladie za cieľ informovať o vážnych, ale zaujímavých veciach menej závažnou formou. Deň na to, tj. 28. novembra 1946 začína vychádzať rubrika *Xīn jiātíng* 新家庭 [Nová rodina], ktorá je určená pre ženy. Okrem osvetových informácií ohľadne hygieny, je (na rozdiel od prílohy *Táiwān fūnǚ* novín *Táiwān xīnshēng bào*) výrazne odľahčená a dosť často sa venuje móde. Sériu nových príloh potom uzatvára *Xīn wényì* 新文藝 [Nová literatúra a umenie]. Príloha *Wényì* 文藝 [Literatúra a umenie], ktorá zaberala polovicu strany novín a publikovali v nej neskôr známi táiwánski autori, začala vychádzať až od septembra 1947.

Po Incidente 2.28, kedy sa rozpadla štruktúra *oficiálnej línie*, pozícia denníka *Zhōng-huà rìbào* posílila. 1. augusta 1947 im bola, podobne ako denníku *Táiwān Xīnshēng bào*, nariadená reštrukturalizácia a bola zriadená akciová spoločnosť, na čelo ktorej sa postavil Liáng Hāncāo 梁寒操 (1899–1975), kontrolórom sa stal Lǐ Yìzhōng 李翼中 a vedúci spoločnosti zostal Lú Guānqún. Jej sídlo sa 20. 2. 1948 príznačne z juhu presunulo do Táiběi, kde bolo vtedajšie mocenské centrum.

Ďalší denník *Héping rìbào* 和平日報 [Denník mier], vychádzajúci od 5. mája 1946 až do 31. januára 1947, kedy bol zakázaný Oddelením propagandy Ministerstva národnej bezpečnosti (Guófáng bù xuānchuán chù 國防部宣傳處). Vychádzal v Táizhōngu, t.j. mimo mocenské centrum ovládané Chén Yího vládou. Táiwänské periodikum bolo jednou z ôsmich pobočiek, ktoré po roku 1945 vychádzali v ďalších mestách ako Shànghǎi, Chóngqìng, Wǔhàn, Lánzhōu, Guǎngzhōu, Shěnyáng a Hǎikǒu. *Héping rìbào* nadviazalo na tradíciu vojenského periodika *Sǎodàng bào* 掃蕩報 a bolo priamo podriadené Oddeleniu propagandy Ministerstva národnej bezpečnosti, čo predstavovalo inú mocenskú kliku než bola Chén Yího a jeho blízkych spolupracovníkov.

Vydavateľom táiwänskej mutácie bol Lǐ Shànggēn 李上根 (1919–), pôvodným hlavným redaktorom bol Chén Xǐ 陳洗, ďalším redaktorom bol Zhōu Mèngjiāng, riaditeľom Yǐn Gēng 尹庚 (1918–1997), vlastným menom Lóu Xiàn, a hlavným prispievateľom Wáng Sīxiáng. Zaujímavou spojnicou medzi pevninskými autormi je i to, že sú všetci rodáci z provincie Zhèjiāng. Ako z medailónov vyplýva, pevninskí novinári pôsobiaci v denníku *Héping rìbào* boli naviazaní na kliku ozbrojených zložiek, napr. Wáng Sīxiáng a Lǐ Shànggēn obaja študovali na Tretej ústrednej vojenskej akadémii, a samotný denník sa transformoval z pôvodne vojenského periodika. Napriek takémuto politickému zázemiu, pevninskí prispievatelia sa v sekundárnej literatúre označujú ako ľavicoví intelektuáli, ktorí skutočne úzko spolupracovali so známymi táiwänskými ľavicovými aktérmi, ktorí taktiež pôsobili v Táizhōngu, napr. s Yáng Kuíom a Xiè Xuèhóng,⁹⁹ s ktorými na dôvažok pôsobili i v iných periodikách než *Héping rìbào*.¹⁰⁰

Periodikum malo čínsko–japonský stĺpik *Xīn qīngnián* 新青年 [Nová mládež], ktorý bol krátko vydávaný v máji 1946. V rovnakom čase (máj – august, 1946) vychádzal i druhý čínsko–japonský stĺpik *Xīn wénxué* 新文學 [Nová literatúra], ktorý krátko redigoval Yáng Kuí. Huáng Huìzhēn (2009, 293–295) obsah stĺpika delí do troch kategórií: 1) predstavenie čínskej kultúry a literatúry;¹⁰¹ 2) predstavovanie svetovej literatúry a umenia;¹⁰² 3)

⁹⁹ Huáng Huìzhēn (2009, 292) pripomína, že Xiè Xuèhóng do redakcie *Héping rìbào* odporúčala ďalších spolupracovníkov ako napríklad Yáng Kèhuáng 楊克煌 (1908–); Lín Xīlù 林西陸, Cài Tièchéng 蔡鐵城, tiež Cài Jīnchéng 蔡金城.

¹⁰⁰ Lóu Xiàn, Wáng Sīxi, Zhōu Mèngjiāng s finančnou podporou Xiè Xuèhóng 15. 8. 1946 založili periodikum *Xīn zhīshì*. S Yáng Kuíom potom v januári 1947 spolupracovali *Wénhuà jiāoliú*. (Huáng Huìzhēn 2009, 295–296)

¹⁰¹ Medzi predstavenými spisovateľmi boli uznávaní predstavitelia a nasledovníci Májového hnutia ako Lǎo Shě 老舍 (1899–1966), Máo Dùn, Guō Mòruò, Fēng Zīkǎi 豐子愷 (1898–1975), Xǔ Jié 許傑 (1901 – 1999), či Ài Qīng 艾青 (1910– 1996). Je príznačné, že sa, až na Fēng Zīkǎia, jedná o predstaviteľov literatúry sociálnej kritiky, ktorá sa na pevnine neskôr stala „kánonom“ čínskej modernej literatúry.

zhodnotenie táiwānského hnutia za novú literatúru. Výber ako čínskych či svetových osobností a ich diel je symptomatický a poukazuje na záujem editorov o realistickú, sociálne–kritickú literatúru, ktorá často nesie ľavicové myšlienky.

Tretia čínsko–japonská kultúrna príloha *Xīn shìjì* 新世紀 [Nové storočie], ktorá vychádzala trikrát týždenne, uvádzala preklady, úvahy, recenzie a poéziu. Od 34. čísla sa však obsah mení. Víkendová príloha *Zhōumò bǎn* 周末版, ktorá tiež bola najskôr dvojjazyčná, mala skôr zábavný charakter.

3.1.2 Časopisy v ranom povojnovom období

V období od 1945–1947 bolo na Táiwáne vydávaných okolo 40 až 50 časopisov (Zhuāng Huìdūn 1999, 55). Podobne ako tomu bolo u novín prvá vlna časopisov vzniká ešte pred príchodom Chén Yího vlády, kedy prevládajú súkromné časopisy, ktoré sú zväčša vydávané súkromnými vydavateľmi táiwānského pôvodu. Toto je celkom pochopiteľné, pretože vládne orgány potrebovali určitú dobu na aklimatizáciu a nastavenie procesov vydávania svojich časopisov.

Prvý časopis vydávaný na Táiwáne bol čínsko–japonský *Yīyáng zhōubào* 一陽週報 [Týždenník Slnko], ktorý vznikol už v septembri 1945 v Táizhōngu a v jeho čele stál Yáng Kuí. *Yīyáng zhōubào* mal slúžiť predovšetkým ako platforma pre aktérov z rôznych nezávislých organizácií združujúcich robotníkov a roľníkov aktívnych už v predchádzajúcom období. Z nepublikovanej správy časopisu Wénxùn¹⁰³ vyplýva, že sa pravdepodobne dochovalo len sedem a pol čísla časopisu. Veľká pozornosť v tomto čísle je venovaná osobnosti Sunjatsena a jeho Troch ľudovým princípom. Huáng Huìzhēn Yáng Kuíov dlhotrvajúci záujem o Sunjatsenovu ideológiu vysvetľuje socialistickými prvkami, ktoré Yáng Kuí v Sunjatsenovom učení videl. Okrem Troch ľudových princípov sa v danom čísle *Yīyáng zhōubào* objavuje i poviedka od Máo Dùna.

Yáng Kuí ďalej používal názov svojho periodika k publikácii série kníh, ktoré opäť mali za cieľ šíriť povedomie o Troch ľudových princípoch. Huáng Huìzhēn (2009, 286) uzatvára, že až na jedinú, sú všetky v súčasnosti stratené.

¹⁰² Medzi predstavenými umelcami a ich dielami, ako Huáng Huìzhēn pripomína (2009, 294), prevládajú predstavitelia literatúry, ktorá tiež má silný sociálnokritický a nacionalistický podtext: bulharský spisovateľ Ivan Vazov (1850–1921), Lev Tolstoj (1828 – 1910), Boris Lavrenev (1891–1959), Vasilij Grossman (1905–1964), predstavenie spisovateľov: Maxim Gorkij (1868–1936) , André Gide (189–1951), a nemeckej výtvarníčky Käthe Kollwitz (1867–1945).

¹⁰³ Cáituán fǎrén Táiwān wénxué fāzhǎn jījīn huì (2011).

Ďalším významným časopis bol **Qiánfēng** 前鋒 [Predvoj], ktorý bol založený 25. októbra 1945 novinármi, ktorí pôvodne v Shànghǎi vydávali časopis *Táiwān yuèkān* 臺灣月刊 [Mesačník Táiwān]. Po presune na Táiwān potom začali vydávať i časopis *Qiánfēng* a týždenník *Qiánfēng*. Po vypuknutí Incidentu 2.28 boli obe periodiká zakázané. Periodiká sú viazané na Spolok táiwānských absolventov vyštudovaných v Číne (Táiwān liúxué guó nèi xuéyǒu huì 台灣留學國內學友會), takže sa dá predpokladať, že väčšina jeho členov boli *poloviční horalí*. Po obsahovej stránke periodiká predstavovali nielen diela táiwānských autorov, ale i prednášky a diela poznamenané ideológiou Národnej strany.¹⁰⁴ Časopis, tak ako to formuloval Liào Wényì 廖文毅 (1910–1986), jeho šéfredaktor a predseda Spolku, síce vítal príležitosť, že sa Táiwān stane súčasťou Číny, čím sa dostane na roveň ostatným národom, ale zároveň to chápal i ako príležitosť k „prebudeniu“ Táiwāncov a zlepšeniu celkových podmienok.

Čo sa týka pozície časopisu na literárnom poli je zo zloženia jeho prispievateľov zrejmé, že zoskupuje predovšetkým táiwānských intelektuálov a bývalých študentov v zahraničí (nie nutne len v Japonsku; Liào Wényì a Lín Mào shēng získali doktorát v USA). I keď zo začiatku časopis podporoval integráciu Táiwānu, čo dokazujú články Sòng Měilíng, manželky Čankajška a ministra školstva, Zhū Jiāhuá 朱家驊 (1893–1963), ktorí dodávajú časopisu potrebnú prestíž, tento postoj sa mení. Politická príslušnosť prispievateľov naznačuje, že sa skôr jednalo o, k Chén Yího vláde, opozičných činiteľov. To časopis radí po bok novín *Rénmín dǎo bào*¹⁰⁵ a *Zhèng jīng bào*. Nie je preto prekvapením, že časopis zanikol po vypuknutí Incidentu 2.28.

Časopis **Zhèng jīng bào** 政經報 [Politická a ekonomická revue] bol založený 25. októbra 1945 Zhèngzhì jīngjì yánjiū huì 政治經濟研究會 [Spoločnosťou pre štúdium politiky a ekonomiky]. Vychádzal vždy 10. a 25. dňa v mesiaci. Časopis slúžil ako platforma pre publikáciu ich výsledkov diskusií, ktoré sa konali pravidelne. V sekundárnej literatúre¹⁰⁶ sa *Zhèng jīng bào* označuje ako opozičné médium, pretože na jeho stránkach sa od novembra objavovali kritické články upozorňujúce na nekompetentnosť úradníkov, zhoršujúcu sa ekonomickú situáciu, otázky znárodnenia podnikov po Japoncoch. Ako jedni z prvých poukazo-

¹⁰⁴ Krátku charakteristiku periodík a anotované bibliografické údaje prvého čísla časopisu možno nájsť v Zhāng Yánxiàn 1997, 56–61.

¹⁰⁵ Obe periodiká boli prepojené i cez postavy Lín Mào shēnga, vydavateľa *Rénmín dǎo bào* a Lín Jīnbōa (Mùmǎ), ktorý editoval kultúrnu prílohu novín *Rénmín dǎo bào*.

¹⁰⁶ Napríklad Hé Yílín (1998, 5–6)

vali na protiústavnosť krátkodobých opatrení, ktoré Táiwāncom nezaručovali rovnaké právo voliť do všetkých orgánov a naopak pridávali právomoc guvernérovi provincie.

Vydavateľom časopisu bol Chén Yisōng, ktorý na dôvažok bol jediným sponzorom časopisu; šéfredaktor bol Sū Xīn. Ako Chén Yisōng tak i Sū Xīn stáli za autorstvom väčšiny úvodníkov časopisu a všetkých „Poznámok po editovaní“ (Biānjí hòujì 編輯後記), kde objasňovali význam vybraných článkov a objasňovali svoje redakčné rozhodnutia. Do redakčnej rady potom patrili Wáng Báiyuān, Yán Yǒngxián 顏永賢, Hú Jǐnróng 胡錦榮 a od 4. čísla i Lín Jīnjīng 林金莖 (1923–).

Hé Yílín (1998, 5-6) upozorňuje, že cez postavy Sū Xīna, Chén Yisōnga a Wáng Báiyuāna bol časopis naviazaný na časopis *Táiwān pínglùn*. Sū Xīn v obidvoch časopis pracoval ako šéfredaktor a Wáng Báiyuān ako redaktor. Hé Yílín ďalej oba časopisy označuje ako „ľavicové“, rovnako i prispievateľov oboch časopisov zaraďuje k ľavicovému hnutiu. Ako dôkaz mu slúži autobiografia Sū Xīna a rozhovory s Lín Jīnjīngom, ktorí takto svoju činnosť charakterizujú. Problém však je, že časopis nevykazuje príklon k marxizmu či k proletariátu. Články sú síce kritické, ale ideologicky sa hlásia k odkazu Sunjatsena a jeho Troch ľudových princípov.

V auguste 1946 časopis po 12 číslach skončil činnosť. Hé Yílín (1998) uzatvára, že väčšina redakcie pripravovala nové periodikum *Zìyóu bào* 自由報 [Sloboda]. Toto periodikum však nikdy nevyšlo. Viac o časopise a vytváraní pozícií s ním spätých v kapitole 5.2 Časopis *Zhèng jīng bào* – prvé reakcie na kultúrnu politiku.

20. novembra 1945 začal v Xīnzhú vychádzať časopis **Xīn xīn** 新新 [Nový].¹⁰⁷ Hlavným editorom bol Huáng Jīnsuì 黃金穗 (1915–1967), ďalšími členmi redakcie boli Chén Jiāpéng 陳家鵬, Wáng Huā 王花, Yè Hóngjiǎ 葉宏甲 a Hóng Cháomíng 洪朝明. Obsah časopisu tvorili články zaoberajúce sa ako politikou, tak i kultúrou a literatúrou. Zaujímaví sú však prispievatelia tohto časopisu, ktorí väčšinou boli miestni intelektuáli. Medzi najznámejších prispievateľov patrili Lóng Yīngzōng, Lǚ Hèruò, Wú Zhuóliú, Wáng Báiyuān, táiwānský básnik Wú Yíngtāo 吳瀛濤 (1934–1971), Jiāng Xiàoméi 江肖梅 a Zhèng Shìfán 鄭世璠. Sú to intelektuáli, ktorí zdieľajú podobné skúsenosti: sú narodení počas japonského obdobia; získali vzdelanie na japonských školách a často študovali univerzitu v Japonsku; v tomto období sa tiež začali zapájať do aktivít kultúrnej scény a pokračovali i po prechodu po čínsku

¹⁰⁷ Nasledujúca časť je interpretovaná podľa Huáng 1995.

správu. Mali nielen podobnú životnú skúsenosť, ale i jazykové zázemie, čo im zabezpečilo podobné pozície na literárnom poli, ktoré však do istej miery boli v opozícii s činiteľmi z okolia *oficiálnej línie*, ktorých pozície boli garantované poľom politickej moci.

Cieľom časopisu nebola zabáva, ale mala to byť platforma pre výmenu názorov pre mladých. I keď 70% článkov bolo písaných japonsky, v prvom čísle sa redaktori priznávajú, že by chceli písať čínsky a tešia z budúcej kultúrnej výmeny medzi Táiwānom a Čínou. Z literárneho hľadiska časopis prináša poviedky, básne, dráma, eseje, kritiky, preklady, ale i manga.

Časopis sa zo začiatku dobre predával a preto vydavatelia chceli rozšíriť jeho redakciu. V máji 1946 sa redakcia presunula do Táiběi, kde sa zapájajú do ďalších kultúrnych aktivít. Podobne ako to v roku 1948 urobila literárna príloha *Qiáo*, časopis už v roku 1946 inicioval stretnutie intelektuálov nad otázkami budúcnosti táiwánskej kultúry. Medzi diskutujúcimi nájdeme známych intelektuálov tej doby, ktorí i keď zastávali rôzne posty, zastávali podobné pozície na literárnom poli: Sū Xīn, ktorý v tom čase bol predsedom komisie pre propagandu Táiwánskeho kultúrneho spolku, Wáng Báiyuān, ktorý bol šéfredaktorom denníka *Táiwān xīnshēng bào*; Huáng Déshí, ktorý bol profesorom na Táiwánskej provinčnej univerzite a zároveň i spisovateľ; Zhāng Dōngfāng 張冬芳 (1917–1968), ktorý tiež bol prozaik a profesor na Táiwánskej národnej univerzite; Lǐ Shíqiáo, maliar; Wáng Jǐngquán, vydavateľ novín *Rénmín dǎo bào* a majiteľ reštaurácie, kde sa stretávali; Liú Chūnmù 劉春木, novinár *Dà míng bào*; Lín Bóqiū 林博秋 (1920–1998), dramatik; Zhāng Měihui 張美惠, odborný asistent na Táiwánskej univerzite. V 7. čísle (17. októbra 1946) potom vyšlo plné znenie ich diskusie.

Ale časopis bol i kritický voči daniu na ostrove. Tesne pred zákazom používania japončiny v periodikách sa Wú Zhuóliú, inak novinár japonskej mutácie oficiálneho periodika *Táiwān xīnshēng bào*, 17. októbra 1946 ohradil proti oficiálnemu odsúdeniu japončiny, ako jazyka, ktorý svojím zhubným vplyvom kazí mysle Táiwāncov. Argumentuje, že japončina je kultúrny jazyk, zvlášť keď sa zbavila špecifik, ktoré na Táiwáne pretrvávali kvôli koloniálnej vláde.¹⁰⁸

Časopis teda okolo seba sústreďoval predovšetkým činiteľov, ktorí pochádzali z Táiwānu a nie nutne museli predstavovať politickú opozíciu voči činiteľom dominantných pozícií v poli moci. Činitelia, ktorí sa okolo časopisu zoskupovali, boli obmedzení i jazykom časopisu (i keď sa redaktori nebránili príspevkom v čínštine) a oslovovali tak i inú časť čitateľov, než čínsky písané periodiká.

¹⁰⁸ Interpretoavné podľa Cǎi Shéngqí 2005, 221.

Napriek popularite časopis čelil niekoľkým problémom, ktoré ho nakoniec doviedli k ukončeniu činnosti. Jedným z nich bola zvyšujúca sa cena výroby časopisu a druhým, nie menej závažným problémom, bol zákaz japončiny.

Oficiálnych časopisov v období 1945 až 1947 nebolo mnoho. Komisia pre propagandu od novembra 1945 vydávala časopis *Táiwān tōng xùn* 台灣通訊 [Spravodajstvo Táiwānu], v čele ktorého stál Xià Tāoshēng, zároveň i predseda Komisie pre propagandu. Politické oddelenie 71. pozemnej armády vydávalo časopis *Ziqiáng xúnào* 自強旬報 [Sebapossilnenie, noviny vychádzajúce každých 10 dní] a Mládežnícke jednotky Troch ľudových princípov vydávali časopis *Táiwān qīngnián* 台灣青年 [Táiwānská mládež]. (Zhuāng Huìdūn 1999, 57) Situácia sa však zmenila začiatkom roku 1946, kedy sa konsolidovala provinčná vláda. Okrem veľkého počtu časopisov, ktoré propagovali štátny jazyk, malo svoj časopis i Provinčné oddelenie Strany, policajný zbor a výcvikový oddiel. Okrem týchto časopisov vznikali časopisy, ktoré dopĺňovali rádiové vysielanie, ako *Táiwān zhī shēng* 台灣之聲 [Hlas Táiwānu], ktorý však mal skôr vzdelávací charakter. (Zhuāng Huìdūn 1999, 58) Nárastom oficiálnych časopisov, ale i vzrastajúcou kontrolou zo strany provinčnej vlády a ekonomickými tlakmi postupne klesá počet súkromných časopisov. V druhej polovici roku 1946 a začiatkom roku 1947 dochádza k fenoménu, kedy vydavateľmi súkromných časopisov nie sú fyzické osoby, ale spoločnosti. (Zhuāng Huìdūn 1999, 60) Ako príklad môže časopis *Táiwān wénhuà*.

Časopis *Táiwān wénhuà* 台灣文化 [Táiwānská kultúra] bol vydávaný v období od 10. júna 1946 až do mája 1950 Táiwānskou kultúrnou asociáciou. Jedná sa najdlhšie vydávaný časopis v rane povojnovom období. Pravdepodobným redaktorom bol Sū Xīn, predseda Komisie pre propagáciu, Táiwānskej kultúrnej asociácie. Druhým redaktorom bol Yáng Yúnpíng, ktorý zastával funkciu vedúceho Táiwānskej študijnej skupiny pri Úrade pre editáciu a preklad. Ako Huáng Yīngzhé (2007, 136) s odvolaním na iný zdroj uvádza, piate číslo prvého zväzku bolo pravdepodobne editované Chén Shàoxīnom 陳紹馨 (1906–1966), ktorý bol predsedom Výskumnej komisie, Táiwānskej kultúrnej asociácie.

Ciele časopisu a ciele Asociácie vyjadril jeho predseda Yóu Míjiān v denníku *Táiwān xīnshēng bào*, kde oznamoval založenie Asociácie:

Táiwān bol pod japonskou vládou po päťdesiat jeden rokov... Pod tlakom imperializmu sa deň po dni pestovali baktérie fašizmu a tak Táiwānci počas týchto päťdesiatich rokov

boli vystavení jeho zhubnému jedu. Zásah imperializmu do táiwānskej spoločnosti bol pomerne hlboký. ... Cieľom Táiwānskej kultúrnej asociácie je predstavenie podstaty troch ľudových princípov; naplnenie myšlienok demokratickej politiky; náprava táiwānskej kultúry, ktorá bola otrávená; pomoc vláde so šírením nariadení; rozširovanie štátneho jazyka a písma a služba spoločnosti. (Yóu Míjiān 1945)

Tieto ciele boli ďalej rozvedené v prvom čísle časopisu, kde Yóu Míjiān figuruje ako šéfredaktor:

Po reštaurácii táiwānská kultúrna scéna stíchla, ako tomu býva po silných búrkach. Všetci sa odmlčali a nebolo o nich ani vidu ani sluchu. Len bezprizornosť a neexistencia ničoho, o čo sa možno oprieť. Tak tomu býva po veľkých zmätkoch. Netreba sa však na to pozerat' ako na úplný koniec, ale naopak [táto situácia] obsahuje silu prípadnej obnovy nového života. [Táiwānská kultúrna scéna len] stratila prostriedky na vyjadrenie a nenašla vhodný priestor k svojmu rozvoju.

...

Utíchnutie táiwānskej kultúrnej scény spôsobilo hlad po kultúre. Obyčajný milovník kultúry pociťuje to, čo popisuje príslovie: „pri veľkom suchu hľadá na oblohe obláčky“ a dúfa, že sa kultúrna scéna skonsoliduje. Nový svet potrebuje novú kultúru, aby novou kultúrou vypestoval nové názory a novým náhľadom zmenil objektívny svet – aby vytvoril nový svet. V súlade s týmto princípom je pre Táiwān, oslobodeného po päťdesiatich rokoch, požiadavka novej kultúry obzvlášť naliehavá. Náš štát je štát Troch ľudových princípov a svet v blízkej budúcnosti bude taktiež svetom Troch ľudových princípov, takže nová kultúra, ktorú potrebujeme, je kultúra Troch ľudových princípov. Čo je kultúra Troch ľudových princípov? Je to nová kultúra, ktorú Táiwān nového života bezodkladne potrebuje, ale tiež je to nová kultúra, ktorú potrebuje i Čína. Táiwān bude jadernisko tejto novej kultúry. Nesmieme zabudnúť, že my nesieme zodpovednosť za toto veľkolepé poslanie. Buďme usilovní! Buďme dôstojní! (Yóu Míjiān 1946)

Tieto úvodné články odhaľujú hneď niekoľko zaujímavých aspektov, ktoré prispievajú svojou troškou do diskusie o podstate táiwānskej kultúry. Prvá citácia chápe stávajúcu kultúru ako defektnú, ktorá vyžaduje nápravu. Táto náprava spočíva vo vykorenení nebezpečných vplyvov japonskej kultúry a ich nahradením ideológiou Troch ľudových princípov. Asociácia nelenže súzni s oficiálnou kultúrnou politikou, ako je vysvetlená v kapitole: 5.1. Oficiálna línia do mája 1947– nadstavenie paradigmatu , ale otvorene sa hlási k aktívnemu šíreniu tejto politiky a vládnych nariadení. Druhý citát, ktorý predstavuje prvý a posledný odsek článku, zachádza v charakterizácii táiwānskej kultúrnej scény ešte ďalej. Hovorí o jej stíšení a neexistencii akýkoľvek aktivít. Yóu Míjiān ignoruje všetku aktivitu, ktorá sa na kultúrnej scéne diala, či už sa jednalo vydávanie časopisov a kníh, uvádzanie divadelných hier či poriadanie diskusií. Jediná kultúra, ktorá by sa mala na Táiwāne podporovať je čínska kultúra vychádzajúca z oficiálnej definície Národnej strany. Členovia vedenia Táiwānskej kultúrnej asociácie (nie jej členovia a všetci prispievatelia časopisu), ktorá bola zriaďovateľom časopisu,

v reálnom živote zastávali väčšinou i nejaký post v rámci štátom zriadených inštitúcií. Preto nie je prekvapením, že Yóu Míjiānove chápanie táiwānskej kultúry súzni s *oficiálnou líniou*.

Ale Asociácia združovala aj iný druh činiteľov. Ako boli napríklad Yáng Yūnpíng, Sū Xīn, Lín Màooshēng, Xǔ Nǎichāng, či Wáng Báiyuān. Títo činitelia zastávali voči vláde negatívne postoje, ktoré oscilovali od ľahkého rozčarovania (Yáng Yūnpíng) cez otvorený nesúhlas (Lín Màooshēng) až po politickú opozíciu (Xǔ Nǎichāng). Členstvo a menovanie do funkcií Asociácie teda nebolo dané na základe ani politickej, ale ani etnickej príslušnosti, pretože tu máme zastúpených ako Číňanov, tak i *polovičných horalov*, tak i Táiwāncov. To dokazuje, že do Asociácie sa dostali činitelia, ktorí boli kultúrnou scénou uznávaní ako dôležití aktéri.

Ako je však možné, že táiwānski činitelia súhlasili s takouto definíciou táiwānskej kultúry, ktorá negovala ich dovtedajšie úsilie? Vysvetlení môže byť niekoľko. Yóu Míjiān, primátor Táiběi, mohol takúto definíciu publikovať, pretože jeho pozícia v literárnom poli bola podporovaná poľom moci. Ďalej, ako sa ukáže v kapitole 5.1, oficiálne definície sa začali formulovať už pred skončením vojny, takže novopríchodzí mali svoje argumenty sformulované ešte pred tým, než na ostrov prišli. Naopak domáci činitelia sa museli vyrovnávať s novou situáciou a na to potrebovali určitý čas. To, že sa nejednalo o definíciu celého časopisu a celej Asociácie, hlavne dokazuje obsah jednotlivých čísel. A hneď prvé číslo ukazuje, že definíciou táiwānskej kultúry je k dispozícii hneď niekoľko.

Vedľa Yóu Míjiāna sa tu objavuje článok „Chóngjiàn Táiwān wénhuà“ [Rekonštrukcia táiwānskej kultúry] od Lín Zǐguà (1946), ktorý inak stál v čele táiwānskej pobočky Národnej strany. Ten ďalej rozvíja argumenty *oficiálnej línie*, volá po odstránení japonských vplyvov a vybudovaní kultúry postavenej na základoch kultúry čínskeho národa. Oproti týmto článkom stojí článok Yáng Yūnpínga (1946) „Táiwān xīn wénxué yùndòng de huígù“ [Ohliadnutie za Hnutím za novú literatúru na Táiwáne]. Predstavuje pomyselné ohradenie sa proti tvrdeniu Yóu Míjiāna, že Táiwān nemá žiadnu kultúru, prípadne, že jeho kultúra je výrazne poznamenaná japonským vplyvom, a preto ju treba odstrániť. Dokazuje, že Táiwān nielen že má novú literatúru, ale na dôvažok táto bola písaná jazykom blízkym hovorenej čínštine a vychádzala z odkazu Májového hnutia (1919). Rovnako pôsobí príspevok „Wénhuà zài nóngcūn“ [Kultúra na dedine] od Wú Xīnróng (1946), štylizujúceho sa úlohy literáta v ústraní. Poukazuje na nezdolnosť „čínskeho ducha“ v japonskom období reprezentovanú tradičným literátom z jeho okolia, Qín Xiāngom 芹香. S ostňom kritiky, Wú popisuje, ako Qín po reštaurácii stratil vieru v súčasnú vládu na Táiwáne. Wú to elegantne interpretuje ako odchod starej generácie. Ďalej popisuje záujem obyčajných ľudí o čínsky jazyk, ktorý je však ťažko dostupný kvôli nedostatku študijných materiálov a neschopnosti učiteľov im jazyk

priblížiť. Poukazuje na možnosť využitia táiwānského dialektu pri masovej výučbe štátneho jazyka. Využitie miestnej kultúry pri budovaní novej táiwānskej kultúry vidí Wú Xīnróng ako jednu z možných ciest. Do tretice v prvom čísle máme dve básne od Wáng Báiyuāna (1946 b), ktoré sú priamym dôkazom, že táiwānská kultúra žije a neodmlčala sa.

O čom tieto dva protichodné postoje hneď v prvom čísle vypovedajú? V prvom rade to dokazuje, že časopis *Táiwān wénhuà* bol platformou, kde sa mohli slobodne vymieňať názory. Po druhé nám to dokazuje, že okrem *oficiálnej línie* sa v roku 1946 začali formulovať definície táiwānskej kultúry a literatúry z pier domácich činiteľov, ktoré oponovali oficiálnym definíciám. Ich definície však dokladajú existenciu a spriaznenosť táiwānskej kultúry s tou čínskou.

V tomto rozsahu sa drží i obsah ďalších čísel časopisu. Predstavuje vývoj na čínskej kultúrnej scéne: jedno číslo je venované Lǚ Xùnovi, ale máme tu i články o Máo Dùnovi, Zhōu Zùorénovi a pod. Zároveň Huáng Róngcàn informuje o vývoji výtvarnej scény a predovšetkým o drevorezbe. Na druhej strane časopis predstavuje minulé a súčasné diela autorov pôsobiacich na Táiwāne (Lǚ Hèruò, Zhāng Dōngfāng, Zhōng Lǐhé, Yáng Shǒuyú, Léi Shíyú, Wáng Báiyuān atď.) Lǚ Sùshàng 呂訴上 (1915–1970) potom informoval o dianí divadelnej scény na Táiwāne.

Huáng Yīngzhé (2007, 136-137) urobil analýzu príspevkov podľa ich obsahu a uzatvára, že 86% tvoria príspevky týkajúce sa umenia a literatúry. Tieto ďalej analyzuje z tematického pohľadu a podľa toho, či autori boli z Číny alebo z Táiwānu. Najviac príspevkov sú literárne kritiky a predstavenia (83 príspevkov a z toho štyri preklady), kde dominovali čínski činitelia. Podobne tomu je i u žánru nových básní, starých básní a úvah. Opačnú situáciu však máme v oblasti poviedok (kde je predstavených šesť táiwānských autorov a len jeden čínsky) a piesní (štyria táiwānski a štyria neznámi).

Snaha o zastúpenie činiteľov z oboch táborov a predstavovanie aktivít ako na čínskej tak i táiwānskej scéne z časopisu *Táiwān wénhuà* robí celkom zaujímavú platformu. Časopis bol vydávaný v Táiběi a preto i jeho prispievatelia sú väčšinou z Táiběi. Zaujímavé je, že napriek jeho relatívnej otvorenosti sa v ňom neobjavujú činitelia aktívny v Táizhōngu. Toto zistenie však bude ďalej rozvedené v nasledujúcej časti o štruktúre literárneho poľa v ranom povojnovom období.

Obsah časopisu *Táiwān wénhuà* však rámcovo nevystupuje z celkovej charakteristiky rane povojnových časopisov. Zhuāng Huidūn (1999, 61–64) analyzuje obsah tých časopisov

v období do Incidentu 2.28, ktoré sa označujú všeobecné (zònghé xìng 綜合性), t.j. určené pre bežného čitateľa a bez bližšieho tematického zamerania. Obsah týchto časopisov (celkom 22) z jednej tretiny zväčša tvoria témy, ktoré sa týkajú umenia a literatúry. Zhuāng to vysvetľuje tým, že časopisy počas japonskej éry boli väčšinou takto zamerané a preto sa jedná o akúsi miestnu zvyklosť. Témy týkajúce sa politiky taktiež zaberajú zhruba jednu tretinu obsahu sledovaných časopisov. To Zhuāng vysvetľuje tým, že za predchádzajúceho obdobia kōminky nebolo možné sa slobodne vyjadrovať k politike, preto po skončení vojny sa politika a ekonomika stali obľúbenými témami.

Táto časť rámcovo predstavila dianie na táiwānskej kultúrnej scéne. Vývoj v rane povojnovom období bol násilne prerušený Incidentom 2.28, ktorý narušil stávajúcu štruktúru kultúrneho a literárneho poľa. Preto je i vývoj sledovaný v dvoch časových úsekoch. Vzhľadom na úzke väzby kultúrneho poľa na pole moci na pomyselnnej mape ostrova nám vystupujú dve výrazné centrá: Táiběi a Táizhōng. V Táiběi sa koncentruje väčšina vládnych a kultúrnych inštitúcií a preto priťahuje i väčší počet činiteľov, ktorí buď s vládou nejakým spôsobom spolupracovali, alebo voči nej stáli v opozícii. Inú situáciu však máme v Táizhōng, kde sa kultúrne dianie koncentruje okolo postavy Yáng Kuí a jemu blízkych spolupracovníkov. I keď s týmto záverom predbiehame ďalšiu časť, i z letného pohľadu na túto skupinu je zrejmé, že stáli v politickej opozícii voči provinčnej vláde.

Dianie na kultúrnej scéne malo rôzny charakter, ale to čo sa nám dochovalo a preto sa ľahšie analyzuje je publikačná činnosť tohto obdobia. Vedľa publikácie kníh, ktorých však okrem oficiálnych publikácií nebolo až tak veľa, prekvapí rôznorodosť periodík, ktoré v rane povojnovom období vychádzali. Táto časť nemohla predstaviť všetky a do úplného detailu. Zamerala sa na tie, ktoré okolo seba zoskupovali významných činiteľov, boli tlačené a vychádzali dlhšiu dobu. Pri predstavení bol kladený dôraz predovšetkým na charakter periodika, prípadne jeho príloh, ale i na ľudí, ktorí toto periodikum tvorili. Pochopením ich osudov totiž pochopíme pozíciu periodika na literárnom poli.

Preto do popisu periodík bola zahrnutá informácia, aký obraz literatúry a akú literatúru dané periodikum fakticky sprostredkovalo. Rozsah práce nedovoľuje detailný rozbor jednotlivých sprostredkovaných chápaní, ako má táiwānská literatúra vyzerat' a v akom je vzťahu k literatúre čínskej, prípadne svetovej. Kapitole V. „Čítanie z blízka“: Činitelia

kultúrneho poľa v ranom povojnovom období – sú vytipované niektoré periodiká, na ktorých je aplikovaná táto analýza, ktorá presne určí, kde periodikum na literárnom poli stálo.

Nasledujúca časť sa taktiež pokúsi o rekonštrukciu literárneho poľa, ale za pomoci iného prístupu než je analýza definícií literatúry. Pozrie sa na štruktúru poľa z väčšieho odstupe a popíše interakcie medzi jeho členmi.

IV. „Čítanie z diaľky“: Štruktúra literárneho poľa

Cieľom tejto časti práce je popísanie štruktúry literárneho poľa a návrh metód, pomocou ktorých možno literárne pole rekonštruovať. Ak nebudeme brať v úvahu sekundárnu literatúru, ktorá interpretuje rane povojnové obdobie z vlastných pozícií vychádzajúcich z novej paradigmy dejín táiwänskej literatúry, potom stojíme pred neľahkou úlohou, ako toto (ale i ktorékoľvek iné) obdobie uchopiť. Ako zistiť, kto bol výraznou dobovou postavou a prečo? Ako zistiť, aké boli vzťahy medzi jednotlivcami, ale i periodikami, ktoré ich združovali? Odpovede na tieto otázky sa hľadajú o to ťažšie, že sa jedná o dobu pomerne vzdialenú, málo preskúmanú a čo je závažnejšie, chýbajú nám úplné informácie a pramene. Na dôvažok boli udalosti po Incidente 2.28 verejným tabu, o ktorých sa informácie z časti dostali na verejnosť a do academickej diskusie až v 90. rokoch. Táto priepasť spôsobila, že mnohí aktéri a činitelia kultúrneho poľa sú v podstate zabudnutí a ich osudy nedohľadateľné. Vedľa hodnotenia účastníkov alebo literárnych historikov, ktoré sú vždy ovplyvnené dobovým vkusom a dobovým chápaním, je jedným z možných prístupov sledovať „tvrdé dáta,“ ktoré prinášajú pramene samotné. V tomto bode opúšťame oblasť humanitných štúdií a púšťame sa smerom ku kvantitatívnym metódam a k sociológii literatúry, ktoré pomôžu získané dáta uchopiť a spracovať. Sekundárna literatúra a pamätníci vstupujú do procesu až neskôr, keď dochádza k interpretácii týchto faktov. Predkladaná metóda však z princípu nikdy nemôže priniesť finálne závery. Pretože do analýzy môžeme pridávať ďalšie skupiny osôb z rôznych kultúrnych oblastí, môžeme o nich hľadať informácie a prepojiť ich s činiteľmi, ktorých už poznáme. Výsledky analýzy, ktoré budú predložené v tejto časti, nie sú teda z princípu úplné a pridaním ďalších prameňov by sa možno závery trochu pozmenili. Tento prístup, pretože nie je exkluzívny a nezameriava sa len na úzku skupinku činiteľov, ktorí sú v súčasnosti uznávaní ako dôležité osobnosti konkrétneho obdobia, zahrňuje veľký počet i menej známych činiteľov a odhaľuje nám literárne pole ako dynamickú a niekoľkoverstevnú štruktúru.

Táto časť pracuje s unikátnym súborom prameňov, ktorý podarilo získať z viacerých zdrojov.¹⁰⁹ Zahrňuje reprezentatívnu vzorku 48 periodík, pozostávajúcich z kultúrnych príloh novín a všetky v súčasnosti nájdené časopisy.¹¹⁰ Táto vzorka slúži ako základ pre následovnú kvantitatívnu analýzu.

¹⁰⁹ Viac v Prílohe I.

¹¹⁰ Dáta z časopisov bolo možné získať len vďaka láskavosti časopisu *Wénxùn*, ktorý v spolupráci s Múzeom táiwänskej literatúry podporili projekt na zmapovanie situácie vydávania časopisov v japonskom koloniálnom

Než pristúpime k analýze, treba osvetliť, akí aktéri do nej vstupujú. Do analýzy boli zahrnutí všetci prispievatelia, ktorí v danom období a v daných periodikách prispievali. Dôvody sú hneď dva. Je jasné, že čínski spisovatelia ako ako Lǔ Xùn, Guō Mòruò 郭沫若 (1892 – 1978) či Shěn Cóngwén (1902–1988) neposielali svoje príspevky do táiwānských periodík a nečakali na posúdenie miestnych editorov. Inak povedané, aktívne sa nezúčastňovali boja o pozície na táiwānskom literárnom poli, preto by principiálne nemali byť do analýzy zahrnutí. Na druhej strane sa vedľa týchto evidentne známych autorov v periodikách mohli objaviť menej známi čínski autori, ktorých sa nepodarilo identifikovať ako čínskych a preto neboli z analýzy vylúčení. Aby boli zachované rovnaké podmienky, boli teda do analýzy zapojení všetci prispievatelia. Zároveň toto rozhodnutie prináša i jednu výhodu. Výskyt pevninských autorov v jednotlivých periodikách aspoň ukáže, do akej miery bolo táiwānské pole závislé od toho čínskeho. Druhý dôvod, prečo v analýze sú i čínski autori je, že zaradením príspevkov týchto autorov sa nám odhaľuje literárny vkus editora. A literárny vkus editora, alebo periodika ako takého, nám hovorí o jeho pozícii v literárnom poli.

Dôvody, prečo boli do analýzy zahrnutí všetci prispievatelia a nie napríklad len tvorcovia literárnych diel, sú taktiež hneď dva. V prvom rade (a ako bude ukázané nižšie) v rane povojnovom období máme relatívne málo novo vzniknutých literárnych diel a ešte menej ich autorov. Druhým dôvodom je, že u mnohých príspevkov nie je jednoduché určiť žáner. U väčšiny sa dá povedať, že sa jedná o formu medzi úvahou, niekedy s jednoduchým príbehom, ktorý v niektorých prípadoch hraničiaci so (sociálne–) kritickou esejou. Cieľom tejto časti však nie je určovanie žánru, ale naopak sa na produkciu pozeráť z odstupu a charakterizovať symbolický a kultúrny kapitál činiteľov.

Ďalej treba priznať, že vypísané mená z periodík ešte neurčujú činiteľov. Alebo inak povedané, väčšina mien, čo sú v periodikách, sú pseudonymy. Je bežnou praxou, že jedna osoba môže používať viacero pseudonymov. Vzhľadom na to, že sa jedná o dobu politicky neistú, je publikácia pod pseudonymom celkom pochopiteľné rozhodnutie. Vyhľadávanie a párovanie mien a pseudonymov však nie je pre toto obdobie vôbec jednoduché. Ako bolo napísané vyššie, informácie sú kusé a sekundárna literatúra sa väčšinou zameriava len na jednotlivcov, prípadne skupiny, ktoré získali uznanie koncom 80. rokov. Spôsobov určovania identity pre toto obdobie je však niekoľko:

období, v povojnovom období a v 50. rokoch (tituly a mená prispievateľov). Niektoré časopisy boli zčásti predstavené v sérii článkov časopisu *Wénxùn*, ale celkové výsledky výskumu zatiaľ zverejnené neboli.

- 1) použiť Databázu čínskych autorít podporovanú Národnou ústrednou knižnicou.¹¹¹ Táto online databáza vychádza z publikovaných biografických slovníkov a umožňuje vyhľadávanie ako mena, tak i pseudonymu a odkazuje na papierový slovník. Problém tejto databázy však je, že len málo obsahuje osobnosti z ranepovojnového obdobia.
- 2) Použiť online Encyklopédiu Táiwānu,¹¹² ktorá je spravovaná Ministerstvom kultúry Čínskej republiky. Táto obsahuje autorské heslá týkajúce sa ako osobností, tak udalostí Táiwānu. Táto encyklopédia však ťažko posluží pre aktívne vyhľadávanie pseudonymov. Je skôr vhodná pre dohľadanie informácií o známych osobnostiach.
- 3) Katalóg táiwānských spisovateľov a literárnych diel,¹¹³ ktorý je operovaný Národným múzeom táiwānskej kultúry, je vhodný na dohľadanie informácií o dopredu známym spisovateľoch. Pri otvorení hesla však sú pseudonymy k dispozícii. Podobne ako Encyklopédia Táiwānu, i katalóg je skôr zameraný na výrazné osobnosti a uznávaných spisovateľov. To, ako sa ukáže neskôr, pre analýzu všetkých prispievateľov nie vždy je dostačujúce. Katalóg vychádza z knižnej podoby publikácie editovanú Fēng Dépíng (2008).
- 4) Národný kultúrny depozitár,¹¹⁴ taktiež riadený Ministerstvom kultúry, poskytuje niekoľko služieb, medzi ktorými je i vyhľadávanie osobností. Tu skôr figurujú dôležité historické osobnosti.
- 5) Biografické slovníky, či už historických alebo literárnych osobností, tiež poskytujú výber známych činiteľov a je ťažké dohľadať osobnosť podľa menej známeho pseudonymu.
- 6) Z tohto pohľadu je zaujímavá publikácia kompilovaná v roku 1947 Zhāng Zīhuìom 章子惠 *Táiwān shí rén zhì* [Záznamy o dobových osobnostiach na Táiwāne], ktorý vyšiel v reprinte v roku 2009. V prvom diele sú predstavené osobnosti z Táiwānu, v druhom prichádzajúce z Číny. Vzhľadom na to, že sa jednalo o oficiálny projekt, obsahuje informácie predovšetkým o vládnych a straníckych činiteľoch. Je to však vynikajúci zdroj pre získanie informácií o dobovo významných osobnostiach, vrátanie ich oficiálnych pozícií v danom čase. Vyhľadávanie je podľa oficiálnych mien, v texte uvádzajú aj ďalšie mená.

¹¹¹ Dostupné z: <http://twcna.ncl.edu.tw/nclacc/ttswebgen?@7:272972594:1:genopac@@0.6564532399643213>

¹¹² Dostupné z: <http://taiwanpedia.culture.tw/web/index>

¹¹³ Dostupné z: <http://www3.nmtl.gov.tw/writer2/index.html>

¹¹⁴ Dostupné z: <http://nrch.cca.gov.tw/ccahome/index.jsp>

7) V neposlednom rade je pri vyhľadávaní mien a pseudonymov užitočná sekundárna literatúra. Ako bolo napísané vyššie, v 90. rokoch nastal rozkvet záujmu o povojnové periodiká a bádatelia sa snažili odhaliť pozadie publikácie toho-ktorého periodika. V týchto historických štúdiách teda možno nájsť potrebné informácie. Koncom 90. rokov a po roku 2000 nastáva rozvoj štúdia povojnovej literatúry. Problém však spočíva v tom, že sekundárna literatúra sa zameriava len na niekoľko osobností či menších skupín a nevníma si činiteľov, ktorí sa neskôr nepresadili.

8) Osobná pomoc odborníkov a editorov.¹¹⁵

9) Okrem oficiálnych projektov a bádateľov sa o toto obdobie zaujíma i širšia verejnosť. Ich záujem je zväčša zameraný na udalosti okolo Incidentu 2.28. Na svojich blogoch prinášajú spomienky, alebo krátke životopisy osobností, ktoré boli významné na miestnej úrovni a v oficiálnych dejinách sa im nedostalo veľkého priestoru. I keď tieto informácie sú ťažšie overiteľné, sú cenným zdrojom na overenie pseudonymov a získania základných životopisných udalostí, s ktorými táto práca pracuje.

Vzhľadom k celkovému objemu vypísaných mien (3 775) zo všetkých skúmaných periodík a z nedostatku informácií, bolo spárovanie mena a pseudonymu prednostne urobené len pre tých, čo v periodikách publikovali častejšie (4 a viackrát). Bohužiaľ ani tu nemožno hovoriť o úplnej úspešnosti.

Analýza sa zameriava na dve roviny: jednotlivcov a periodiká. Sledovaním počtu výskytov prispievateľov v rôznych periodikách, prípade činiteľov činných na táiwänskom literárnom poli, odhaľuje mieru ich symbolického kapitálu. Ak podrobíme bližšiemu skúmaniu činiteľov s najvyšším počtom výskytov, môžeme popísať, o aký typ činiteľov sa z pohľadu vzdelania, zamestnania, ich vzťahu k poli moci a pod. jednalo. Odpovede na túto otázku tvoria prvú časť tejto kapitoly.

Druhá časť sa zameria na činiteľov publikujúcich okolo vybraných periodík a špeciálne sa zameria na prílohu *Qiáo*, pretože bola literárne zameraná a prinášala najviac literárnych diel. Tento pohľad, ktorý nesleduje činiteľov plošne naprieč poľom, ale sústreďuje sa na jednu pozíciu, nám odhalí charakteristiky a vzorce publikačnej produkcie činiteľov pre danú pozíciu.

¹¹⁵ Moje poďakovanie patrí predovšetkým prof. Huáng Huizhēn, ktorá mi venovala čas pri konzultáciách a objasnila mnoho nejasných miest na táiwänskej kultúrnej scéne. Ďalej prof. Huáng Yīngzhéovi za podporu a nasmerovanie na ďalšie možné materiály, ktoré viedli k rozlúšteniu ďalších pseudonymov.

Lenže sledovaním výskytu činiteľov v rôznych periodikách môžeme popísať i pozície periodík samotných. Vychádzajme z hypotézy, že prispievatelia svojim *habitom* konvergujú a zároveň vytvárajú pozíciu periodika. To znamená, že len určitý typ prispievateľov má záujem o publikáciu svojho príspevku v danom časopise a zároveň vyhovuje vkusu periodika.¹¹⁶ Ak rôzne časopisy majú spoločných prispievateľov, potom aj ich pozície budú podobné, či blízke. Táto analýza, ktorá tvorí tretiu časť tejto kapitoly, nám teda ukáže dynamiku literárneho poľa a sieť vzťahov, ktoré ho determinujú.

4.1 Frekvencia výskytov a symbolický kapitál

Prvá séria otázok a hľadania odpovedí sa teda bude týkať jednotlivých činiteľov literárneho poľa, ich charakterizácie a podstaty kultúrneho kapitálu, ktorými týmito činitelia disponovali. Do analýzy bolo zahrnutých 3 775 mien, ktoré sa objavovali v 48 periodikách uvedených v Prílohe I. Prvý predpoklad, z ktorého vychádzame, je, že činitelia s najvyšším symbolickým kapitálom sú tí, ktorí sú najviac uznávaní a preto i najviac publikovaní. Jednoduchou operáciou súčtu výskytov činiteľov v periodikách zistíme hneď niekoľko zaujímavých informácií, ktoré odhaľujú, ako funguje literárne pole v povojnovom Táiwáne.

Tabuľka 1 poukazuje na výrazný nepomer medzi počtami činiteľov a periodík, do ktorých prispievali. Takmer 87% všetkým mien sa počas skúmaného obdobia objavuje len v jednom periodiku.

Tabuľka 2: Plošné obsadenie činiteľov

Počet výskytov	Počet činiteľov, čo dosiahli tento počet výskytov
12	1
8	2
7	7
6	6
5	16
4	33
3	77
2	348
1	3282

¹¹⁶ Vkusom sa tu myslí súbor vzájomne sa ovplyvňujúcich faktorov, ktoré sú väčšinou externé a pomáhajú určovať produkciu a prijatie literatúry.

To vypovedá o tom, že prílohy a časopisy boli pomerne exkluzívne a len málo kedy dochádzalo k situácii, že by činiteľ, ktorý nebol kmeňovým prispievateľom, publikoval práve v danom periodiku. Ak si položíme otázku, prečo tomu tak je, jednou z pravdepodobných odpovedí je, že mnohé časopisy boli časopisy rôznych literárnych alebo kultúrnych spolkov. Výber príspevkov sa teda prirodzene obmedzoval na ich členov. Potvrďuje to i teória, že periodiká predstavujú pozíciu na kultúrnom poli, okolo ktorej sa sústreďuje len určitý okruh činiteľov, ktorí majú záujem o túto pozíciu. Ich dispozície (*habitus*) i aspirácie sú podobné a nemajú záujem o inú pozíciu. Konkrétne povedané, činitelia publikujúci napríklad v periodiku *Táiwān shī bào* zameraného na tradičnú čínsku poéziu, nebudú vo veľkom publikovať v literárnej prílohe *Qiáo*, ktorá presadzovala modernú čínsku literatúru, alebo v prílohe *Táiwān fūnǚ* venujúcej sa ženskej problematike. Z toho vyplýva, že táiwānské literárne pole obsahovalo niekoľko jasne vymedzených pozícií, ktoré sa od seba líšili a líšila sa i literárna produkcia, ktorú presadzovali a publikovali. Zároveň, tak ako v iných oblastiach ľudskej spoločnosti, mali na publikáciu príspevkov dosť často vplyv i osobné vzťahy. Takže je prirodzené, že okruh prispievateľov bol i okruhom známych, ktorí sa vzájomne podporovali.

Na literárnom poli teda existuje relatívne veľa nezávislých pozícií (časopisov) so svojimi kmeňovými prispievateľmi, ktorí neprejavujú záujem o, alebo im nie je umožnené preklenutie smerom inde. Vzťahy medzi jednotlivými pozíciami vytvára len malý počet osôb, ktorí vlastne formujú i celé pole. Charakterizáciou tejto relatívne malej skupiny sa môžeme dopátrať, čo vytváralo symbolický kapitál v rane povojnovom Táiwáne. A i preto činitelia s nízkym počtom výskytov nie sú pre ďalšiu analýzu relevantní.

Vo vzorke činiteľov s vyšším počtom výskytov je určovanie identity výrazne jednoduchšie. I tu však vidíme značný nepomer medzi počtom prispievateľov a výskytov. Inak povedané, len málo činiteľov oslovovalo väčší počet editorov a publikovali vo väčšom počte časopisov. Poďme sa pozrieť, kto boli títo činitelia. Tabuľka 3 obsahuje len vrchnú časť skúmaných mien.

Tabuľka 3: Aktéri s najvyššiu frekvenciou výskytu

Meno	Počet výskytov	Meno	Počet výskytov	Meno	Počet výskytov
Yáng Kuí 楊逵	12	Yánsù 嚴肅	5	Zǐqián 子潛, Xǔ Yùchéng 許育誠	4
Huáng Róngcàn 黃榮燦	8	Míng 明	5	Fēng 風	4
Xǔ Shòuchāng 許壽裳	8	Kē Biāo 柯標	5	Wú Yíngtāo 吳瀛濤	4

Lín Shǔguāng 林曙光	7	Huáng Chúnqīng 黃純青	5	Yīng 英	4
Xiāo Jīndū 蕭金堆	7	Lǐ Yìzhōng 李翼中	5	Huáng Déshí 黃得時	4
Léi Shíyú 雷石榆	7	Lǐ Jìgǔ 李季谷	5	Chén Yí 陳儀	4
Máo Wénchāng 毛文昌	7	Xiè Zūnwǔ 謝尊五	5	Huáng Sùqiū 黃肅秋	4
Yáng Yúnpíng 楊雲萍	7	Zēng Jīnkě 曾今可	5	Lán Yīndǐng 藍蔭鼎	4
Máo Yībō 毛一波	7	Zēng Jìkūn 曾紀琨/焜	5	Hé Xīn 何欣	4
Zhū Shí 朱實	6	Mèngzhōu 夢周	4	Lí Lièwén 黎烈文	4
Lǚ Sùshàng 呂訴上	6	Xiè Qīng 謝青	4	Lín Jīngnán 林荊南	4
Fàn Shòukāng 范壽康	6	Báipéng 白鵬	4	Qián Gēchuān 錢歌川	4
Lín Zǐguì 林紫貴	6	Tàibì 太壁	4	Wáng Shīláng 王詩琅	4
Jiǎng Zhōngzhèng 蔣中正	6	Lóu Xiàn 樓憲	4	Yè Qīngbǐng 葉慶炳	4
Chén Féngyuán 陳逢源	6	Guō Fēng 郭風	4	Lài Zǐqīng 賴子清	4
Chén Dìngguó 陳定國	6	Wáng Líng 王陵	4	Hé Róng 何容	4
Wáng Sīxiáng 王思翔	5	Zhū Xiàoqiū 朱嘯秋	4	Zhāng Guójiàn 張國鍵	4
Yè Shítāo 葉石濤	5	Yàn Qiū 燕秋	4	Lín Zǐhuì 林子惠	4
Mèng Chāo 孟超/海燕	5	Yáng Yáng 楊揚	4	Lín Xiàntáng 林獻堂	4
Yáng Fēng 揚風	5	Lín Màoshēng 林茂生	4	Wèi Qīngdé 魏清德	4
Yáng Nǎifān 楊乃藩	5	Wáng Báiyuān 王白淵	4		
Lóng Yīngzōng 龍瑛宗	5	Zhāng Hóngmèng 張紅夢/ Zhāng Yànxūn 張彥勳	4		

Červená farba v tabuľke znamená, že sa daný pseudonym nepodaril odhaliť a preto nemohli byť tieto osobnosti podrobené analýze. Krátke medailóniky ostatných aktérov možno nájsť v Prílohe VII. Poďme však túto skupinu diskutovať ako jeden celok a nájsť spoločné body, ktoré by sme mohli chápať ako predpoklady, ktoré vytvárajú prestíž v rane povojnovom literárnom poli.

Čo, možno prekvapí, je, že sa v tabuľke objavujú mená prezidenta Čankajška (Jiǎng Zhōngzhèng) a guvernéra Táiwānu, Chén Yího. Jedná sa o zrejmych činiteľov poľa moci, ako na celoštátnej, tak i miestnej úrovni. Preto by teoreticky na nezávislom kultúrnom poli nemali figurovať. Lenže povojnové kultúrne pole nebolo nezávislé a výskyt týchto mien to len dokazuje. Zámer redaktorov je zjavný. Chcejúc sa zastrešiť autoritou z poľa moci a tak získať

potrebnú vážnosť pri budovaní pozície časopisu, využili symbolický kapitál týchto politikov. Je preto symptomatické, že články oboch politikov možno nájsť predovšetkým v prvých číslach niektorých časopisov, ktoré mali blízko k oficiálnemu establishmentu. Vedľa týchto mien sa z poľa moci ešte objavujú mená druhého guvernéra Wèi Dàomíng a generála Chén Chéng 陳誠 (1898–1965), ktorý sa stal tretím guvernérom povojnového Tái wānu (obaja po dva výskyty). Čo sa týka obsahu, články prezidenta nie sú písané pre táiwānské periodiká, ale sú prevzaté. Guvernér Chén Yí však príspevky písal cielene. Obsah týchto článkov však nemal žiadnu nadväznosť na táiwānskú kultúru. Z analýzy, ktorá sa zymýšľa nad tým, čo majú títo činitelia spoločné, ich vylúčime.

Ďalší problematické miesto v tejto tabuľke je meno Chén Dìngguó. Sledovaním obsahu príspevkov a miesta publikácie týchto príspevkov je zrejmé, že sa jedná o dve osoby. Jednou z nich bol táiwānský miestny politik narodený v roku 1881, ktorý bol zvolený za poslanca v Táiběi okrese. Tento Chén Dìngguó prispieva do časopisov blízkych oficiálnemu establishmentu a publikuje básne v tradičných žánroch. Druhý činiteľ rovnakého mena je študent a výtvarník Chén Dìngguó, ktorý pomáhal publikovať japonsky písaný časopis *Xīnxīn*. Tento Chén Dìngguó sa neskôr presadí ako tvorca komiksu. Keď rozdelíme príspevky oboch činiteľov podľa ich obsahu a charakteru, dostávame dva príspevky pre Chén Dìngguóa–básnika a štyri príspevky pre Chén Dìngguóa–výtvarníka. Bohužiaľ sa však nepodarilo získať overený životopis Chén Dìngguóa–výtvarníka pre povojnové obdobie a preto bol z analýzy vylúčený.

Pri charakterizácii tejto skupiny začnime tým, čo sekundárnu literatúru väčšinou zaujíma najviac, a to je zastúpenie čínskych a táiwānských činiteľov. Z tabuľky v Prílohe VIII. vyplýva, že pevninskí prispievatelia majú ľahkú nadpolovičnú väčšinu (54%). Z pohľadu čísiel nemožno teda povedať, že by sa jednalo o nejakú výraznú diskrimináciu. Na druhej strane netreba zo zreteľa opustiť fakt, že prichádzajúci činitelia predstavovali len pätinu populácie Tái wānu a pre–čínsky orientovaná kultúrna politika prakticky znemožnila niektorým táiwānským činiteľom sa podieľať na aktivitách kultúrneho poľa.

Z tabuľky tiež vyplýva, že takmer všetci táiwānski činitelia študovali v Japonsku. Jedná sa o generáciu intelektuálnych elít, ktorá sa formovala už v predchádzajúcom období, kedy pôsobili na kultúrnej scéne. Títo aktéri mali rovnakú životnú skúsenosť, mnohí z nich sa združovali už v Japonsku a po návrate sa zapájali do kultúrnych aktivít. Jednalo sa o vysokoškolsky vzdelaných intelektuálov, ktorí i cez prekážky kultúrnej politiky prirodzene pokračovali v činnosti na kultúrnom poli. Vedľa nich máme i deviatich čínskych činiteľov, ktorí získali vzdelanie v Japonsku, napr. Huáng Róngcàn, Xǔ Shòucháng, Máo Yībō, Fàn Shòu-

kāng, Yáng Nǎifān a Qián Gēchuān. Títo menovaní činitelia obsadzujú relatívne vysoké pozície, čo je dôležitý poznatok, pretože mohli komunikovať a spolupracovať s táiwānskými aktérmi. Nehovoriac o tom, že podobné vzdelanie a skúsenosť ich formovala rovnako ako ich táiwānských kolegov. Celkovo vzaté je však zaujímavé, že viac ako tretina (38%) skúmaných aktérov v Japonsku študovala a určite treba tento fakt brať pri charakterizácii kultúrneho poľa do úvahy. Tí, čo v Japonsku neštudovali, sú väčšinou čínski činitelia a mladá nastupujúca generácia študujúca na Táiwāne.

Tým sa dostávame k dôležitej otázke zamestnania činiteľov. Už tu bolo niekoľkokrát zmienené, že literárne pole by malo byť nezávislé. Pri zisťovaní nezávislosti môžeme sledovať niekoľko kritérií. Jedným z nich bude existencia profesionálneho spisovateľa. Pretože, ako to koniec koncov dokazuje Bourdieu vo svojich štúdiách, len slobodný spisovateľ, ktorý nie je závislý na vrtochoch vládnucej vrstvy, alebo biča editorov, môže voľne tvoriť. Z tohto pohľadu z toho táiwānská scéna vychádza veľmi biedne a ťažko možno vôbec hovoriť o existencii literárneho poľa na Táiwāne. Dôvod je zrejmý, pretože ani jeden z činiteľov nie je striktne povedané profesionálny spisovateľ. Jediný, kto sa k tomuto ideálu najviac približuje je Yáng Kuí. Nie je síce spisovateľ „na voľnej nohe“, ale pretože sa živí ako roľník, nie je závislý na ďalších politických a ekonomických štruktúrach. Pripomeňme, čím sa Yáng Kuí v rane povojnovom období živil a čomu sa venoval. Už vieme, že hneď po vo vojne spolu so ženou zakladá periodikum *Yīyáng zhōubào* a následne i nakladateľstvo s rovnakým menom. Ďalej publikuje poviedky a edituje dvojjazyčné vydanie pevninských autorov. Ale tým sa neživí. Spolu so svojou ženou žije v ústraní na farme *Yīyáng* neďaleko Táizhōngu a živia sa poľnohospodárstvom. I keď tento typ literáta má ďaleko od bohéma Flauberta, ktorého popisuje Bourdieu ako priekopníka spisovateľa profesionála, ktorý „si môže dovoliť“ byť spisovateľom, pretože má dedičstvo a preto je vyviazaný z vonkajších tlakov na jeho tvorbu. Asi ťažko by sme mohli tvrdiť, že Yáng Kuí netrpel hmotnou núdzou, alebo že ho jeho pozícia bola úplne slobodná od poľa moci. Skôr naopak, vzhľadom k jeho politickým postojom bol pod dohľadom tajnej polície a prenasledovaný. Na druhej strane jeho priestorová odlúčenosť a relatívna finančná nezávislosť mu predsa len umožňovali, aby sa literatúre venoval viac ako ostatní. A je zaujímavé, že práve tento činiteľ do rôznych periodík prispieva výrazne častejšie než druhý činiteľ v poradí, Huáng Róngcàn.

Všetci ostatní činitelia mali regulárne zamestnanie, alebo boli študentmi a veľmi často sa ich role rôzne prelínali. Tabuľka v prílohe VI. objasňuje rozvrstvenie medzi najčastejšími rolami: učiteľ, študent, novinár, editor a pozícia v oficiálnom úrade. Treba pripomenúť, že v tejto búrlivej dobe vznikalo veľa nových periodík a došlo k zmene oficiálnej línie, a preto

nie je výnimočné, že niekoľkí činitelia zastávajú súčasne, alebo po sebe, niekoľko rolí. Takmer 39% percent skúmaných činiteľov boli učitelia základných, stredných a vysokých škôl, ale i pedagogickí pracovníci pracujúci v rámci výcvikových oddielov. Všimnime si, že na vrchole tabuľky máme vysokoškolských profesorov:

Tabuľka 4: Zoznam vysokoškolských profesorov aktívnych v literárnom poli

Xǔ Shòuchǎng	profesor čínskeho jazyka a literatúry Táiwānskej provinčnej univerzity
Léi Shíyú	profesor čínskeho jazyka a literatúry Táiwānskej provinčnej univerzity
Yáng Yúnpíng	profesor histórie na Táiwānskej provinčnej univerzity
Fàn Shòukāng	po 1947 profesor filozofie na Táiwānskej provinčnej univerzity
Lín Màooshēng	do 1947 dekan Fakulty literatúry (humanitných štúdií) Táiwānskej provinčnej univerzity
Lǐ Jìgǔ	dekan Fakulty literatúry (humanitných štúdií) Táiwānskej provinčnej univerzity
Huáng Sùqiū	docent na Pedagogickom inštitúte a na Táiwānskej provinčnej univerzite
Lǐ Lièwén	profesor na Katedre cudzích jazykov Táiwānskej provinčnej univerzity
Qián Gēchuān	dekan Fakulty literatúry (humanitných štúdií) Táiwānskej provinčnej univerzity
Yè Qìngbǐng	asistent na Fakulty literatúry (humanitných štúdií) Táiwānskej provinčnej univerzity
Hé Róng	profesor čínskeho jazyka a literatúry na Pedagogickom inštitúte

Okrem toho sa Fàn Shòukāng a Huáng Déshí¹¹⁷ podieľali na administrovaní Provinčnej táiwānskej univerzity. I keď Huáng Déshí nebol pedagogický pracovník *per se*, v akademickom prostredí sa pohyboval. U týchto činiteľov pri získavaní symbolického kapitálu určite zohrávala svoju úlohu aj ich prestíž z akademického sveta.

Medzi touto skupinou však môžeme vytípovať dve podskupiny: progresívnych intelektuálov presadzujúci modernú literatúru a milovníkov tradičnej literatúry. Do druhej skupiny, ktorá bola menšia, možno zaradiť len Lǐ Jìgǔa a Qián Gēchuāna, ktorí boli napojení na činiteľov blízkych oficiálnemu establishmentu a ktorí sa združovali v básnických spolkoch. Ich tvorba sa sústreďovala predovšetkým na básne v tradičných žánroch. I v tomto ohľade je ich pozícia profesorov veľmi dôležitá, pretože to boli predovšetkým profesori čínskeho jazyka a literatúry, ktorí na Táiwāne znovu zavádzali tradičnú čínsku kultúru a boli jej pomyselnými strážcami. Druhá, početnejšia skupina naopak propagovala modernizáciu spoločnosti, zavedenie modernej literatúry po vzoru Májového hnutia a podobne.

¹¹⁷ Hé Yilín (2012, 98) uvádza, že bol profesorom na Táiwānskej provinčnej univerzite.

Do skupiny pedagógov v širšom slova zmysle možno zaradiť Máo Yībō, ktorý bol v Táináne učiteľom v školiacom stredisku a Lí Lièwéna, ktorý pôsobil v podobnej inštitúcii v Táiběi. Lài Zīqīng a Wèi Qīngdé vyučovali klasickú čínštinu. Yáng Mèngzhōu pôsobil ako učiteľ v stredisku pri továrni. Z najviac uverejňovaných autorov len dvaja boli učiteľmi na základnej škole: Yè Shítāo, známy táiwānský spisovateľ a Zhāng Yànxūn, ktorý zároveň editoval časopis *Cháoliú*.

Editácia periodika pedagógmi nebolo nič nezvyklé, v podobnej situácii bol Yáng Yún-píng, ktorý editoval časopis *Táiwān wénhuà*. Máo Yībō bol najskôr učiteľom a potom sa stal hlavným editorom novín *Héping ribào*. Lín Màooshēng bol zase vydavateľom opozičných novín *Mín bào*. Huáng Déshího pôsobil zároveň i ako novinár pre denník *Táiwān Xīn shēng bào* i na univerzite. Lí Lièwéna bol dokonca zástupcom vydavateľa a hlavným novinárom rovnomeného periodika a neskôr sa stal profesorom. Z toho vyplýva, že editorský/novinársky a akademický svet mal k sebe relatívne blízko.

Len necelých 13% (t.j. sedem činiteľov) boli študenti, ktorí sa väčšinou regrutovali z Pedagogického inštitútu a Táiwánskej provinčnej univerzity. Avšak na nižších pozíciách tabuľky sa objavujú i stredoškolskí študenti, ktorí prispievali do rubriek určených pre študentov: v časopise *Jiànguó yuèkàn*, *Táiwān xuéshēng*, prípadne v prílohe *Xízuo* oficiálnych novín *Táiwān xīnshēng bào*.

Do Tabuľka 3: Aktéri s najvyššiu frekvenciou výskytu sa však dostal len malý zlomok väčšej skupiny (predovšetkým vysokoškolských) študentov, ktorá sa zoskupovala okolo literárnej prílohy *Qiáo* a časopisov *Chuàngzuò* a *Lóng'ān wényì*. Jedná sa o veľmi progresívnu skupinu, ktorá nielen aktívne publikovala články ohľadom charakteru táiwánskej literatúry, ale ako jedna z mála publikovala i literárne diela.¹¹⁸ Najviac aktívny sa javí Lín Shǔguāng, ktorý pochádzal z Táizhōngu, kde sa spoznal s Yáng Kuíom. Najskôr pôsobil, ako novinár v *Guó shēng bào*, ale potom začal študovať na Pedagogickom inštitúte. Cez Yáng Kuía sa spoznal s editorom Gē Léiom, a tak začal spolupracovať s prílohou *Qiáo*, kde sa stal pomocným redaktorom. Okrem toho, že do prílohy písal články, publikoval svoje poviedky, tak i prekladal poviedky svojich kolegov. Xiāo Jīnduī, ktorý je taktiež spriaznený so skupinou z Táizhōngu a so Spolkom strieborných zvoncov, sa po nastúpení na vysokú školu pohyboval v skupine študentov. Bol jeden z prvých, čo začali tvoriť čínsky a všetky jeho príspevky tvoria literárne diela, predovšetkým básne ale i poviedky. Na rozdiel od ostatných študentov však publikoval i v časopisoch, kde skôr nájdeme činiteľov blízkych establishmentu, ako

¹¹⁸ Viac o študentoch okolo prílohy *Qiáo* v časti: 5.3. Literárna príloha *Qiáo* – dominantná pozícia literárneho poľa po Incidente 2.28.

napríklad *Jiànguó yuèbào*. To v táiwānskom prostredí v období tesne po vojne nie je až tak častou praxou. Podobný osud, ale i literárny štýl, má i ďalší spisovateľ z radov študentov, Zhū Shí, ktorý však zostáva verný študentským kruhom.

Ani študenti však nie sú úplne homogénna skupina. Väčšina aktívnych študentov boli Táiwānci, ale v Tabuľka 3: Aktéri s najvyššiu frekvenciou výskytu nájdeme i dvoch čínskych študentov. Ich príspevky smerovali do iného typu periodík. Najvýraznejším prípadom môže byť chápaný Yè Qìngbǐng, ktorý bol študentom a neskôr asistentom na Katedre čínskeho jazyka a literatúry, Táiwānskej provinčnej univerzity a v zásade sa profiloval ako Lǐ Jìgǔ a Qián Gēchuān, t.j. písal tradičné básne a publikoval v časopisoch blízkych oficiálnemu establishmentu.

Tým sa dostávame k otázke, čo sa myslí tým oficiálnym establishmentom. V úvode bolo vysvetlené, že táto práca operuje s termínom *oficiálna línia*, ktorý predstavuje skupinu inštitúcií Úradu guvernéra a jednotlivcov, ktorí formulujú kultúrnu politiku na Táiwáne. Ale okrem kultúrnych inštitúcií máme rôzne iné úrady a stranícke inštitúcie, ktoré nie nutne mali niečo spoločné s kultúrou, ale ich zamestnanci vstupovali do kultúrneho poľa, či už ako spisovatelia alebo autori polemík. Aby sme tieto dve roviny funkčne rozlíšili, budeme používať termín *oficiálny establishment*.

Je zrejmé, že vysoko postavení činitelia, ako napríklad Xǔ Shòuchǎng, riaditeľ Úradu pre editáciu a preklad, či Fàn Shòukāng, pred aprílom 1947 vedúci Oddelenia školstva pri Úrade guvernéra, využívali svoju autoritu prameniáciu z ich vysokej pozície v úradnej byrokracii, aby publikovali svoje články o svojom obore. Xǔ Shòuchǎng sa zameriava na predstavenie modernej čínskej literatúry a predovšetkým postavy Lǚ Xùna, Fàn Shòukāngove články sa výhradne zaoberajú potrebou reformy školstva na Táiwáne. Ďalším podobným prípadom môže byť chápaný Lín Zǐguì, predseda Komisie pre propagandu. Po reštrukturalizácii v roku 1947 pokračoval ako vedúci Spravodajského oddelenia a neskôr prešiel do novinárskeho sveta. I Lín Zǐguì skôr publikoval články súvisiace s jeho oborom, než literárne diela. Títo však patria do skupiny *oficiálnej línie*.

Okrem nich sa však na spodku Tabuľky 3 objavuje iná skupina naviazaná na oficiálny establishment, ktorá sa aktívne podieľa na literárnej produkcii. Títo činitelia sa rôzne združujú okolo periodík *Táiwān qīngnián*, *Táiwān zhī shēng*, *Zhèngqì yuèkàn*, *Táiwān shīxué cóngkàn*, *Táiwān shībào*, *Jiànguó yuèkàn*. Na prvý pohľad by sa to mohlo zdať zarážajúce, že činitelia z poľa moci sa vo veľkom objavujú na kultúrnom poli. Pri vysvetlení sa musíme pozrieť nielen na obsah ich príspevkov, ale i na tradičnú spoločenskú prax, ktorá je s tvorbou tradičných poetických žánrov spojená.

Básnické spolky mali na Táiwāne bohatú tradíciu, ktorej najväčší rozmach možno badať na konci 19. storočia. (Liú Dēnghàn 1991, 243-287) Spolky okolo seba združovali spoločensky významných ľudí, či už sa jednalo o príslušníkov gentry, učiteľov, civilných a vojenských úradníkov, ale i úspešných živnostníkov. Toto sa nezmenilo ani s príchodom Japoncov, ktorí sa do tejto praxe sami zapájali a stali sa ich súčasťou. (LIÚ Dēnghàn 1991, 288-291) Predovšetkým z časopisov *Táiwān shīxué cóngkàn* a *Táiwān shībào* je zrejmé, že na Táiwāne pôsobilo niekoľko podobných básnických spolkov, ktoré okolo seba združovali určitý typ činiteľov. Členovia týchto spolkov sa pravidelne stretávali a oddávali sa spoločnému skladaniu básní na pokračovanie. Tieto, ale i príležitostné básne boli publikované v hore zmienených časopisoch. Jedná sa teda o veľmi tradičný spôsob spoločenskej interakcie, ktorá v sebe ukrýva i určitú spoločenskú prestíž.

Medzi činiteľov z Tabuľky 3 sem možno zaradiť Huáng Chúnqīnga (1875–1956), ktorý bol členom táiwānskej provinčnej rady,¹¹⁹ Lǐ Yìzhōnga (1896–1969), ktorý bol predsedom Táiwānskeho provinčného výkonného výboru čínskej Národnej strany,¹²⁰ Zhāng Guójiàna 張國鍵 (1906–?), ktorý bol vedúci Oddelenia pre osobné záležitosti pri Úrade guvernéra. Ďalší účastník a prispievateľ, Lín Xiàntáng, bol potomok významnej táiwānskej džentry rodiny, a bol politicky aktívny už v predchádzajúcom období, kedy sa snažil dosiahnuť politickú autonómiu Táiwānu. Po skončení vojny sa stal poslancom v provinčnom parlamente, prvým predsedom Banky v Zhānghuà, riaditeľom Táiwānskeho provinčného úradu pre lokálne histórie (*Táiwān shěng tōngzhì guǎn* 臺灣省通志館) a následne predsedom Táiwānskej provinčnej dokumentačnej komisie (*Táiwān shěng wénxiàn wèiyuánhui* 臺灣省文獻委員會). Obe dve posledné menované inštitúcie nahradili v roku 1947 po reštrukturalizácii *oficiálnej línie* Úrad pre editáciu a preklad. Ďalší účastníci, ktorí sa do našej tabuľky nedostali boli poslanci provinčného parlamentu, poslanci na miestnej úrovni, ale i manažéri bánk a dôležitých štátnych podnikov. O nich však bude viac reč v nasledujúcej časti.

K tejto skupine činiteľov však patria i Lín Jīngnán, výkonný editor časopisu *Táiwān shīxué céngkàn* a Zēng Jīnkě 曾今可 (1901–), ktorý bol členom Ústrednej komisie kultúrneho hnutia, editoval oficiálny časopis *Zhèngqì yuèkàn* a časopis s poéziou *Táiwān shībào*. Ďalej pred rokom 1947 bol riaditeľom vydavateľstva *Zhèngqì* napojeného na hlavného veliteľa ozbrojených síl na Táiwāne, Kē Yuǎnfēna.

¹¹⁹ Huáng Yīngzhé 2007, 215; Zhāng Zīhuì 2009, 40.

¹²⁰ Huáng Yīngzhé 2007, 175.

Avšak ako príklad Lín Xiàntánga dokladuje, táto skupina nebola obmedzená len na činiteľov pochádzajúcich z Číny, ale združovala i významných táiwánských činiteľov. Nájdeme tu relatívne významných táiwánských básnikov tradičných žánrov, ktorí boli kreatívni už v predchádzajúcom období ako Chén Féngyuán 陳逢源 (1893–1982), ktorý sa inak živil ako ekonóm, Xiè Zūnwǔ 謝尊五 (1872–1954), učiteľ klasickej čínštiny; a v neposlednej rade i Yáng Yúnpíng, historik, editor a nakoniec i vysokoškolský profesor.

Čo možno k tejto skupine povedať je, že sa jedná o pomerne uzavretý okruh činiteľov, ktorý sa definoval skôr podľa spoločenskej prestíže, než literárnych kvalít. Preto sa v týchto kruhoch objavujú vysokí úradníci a funkcionári z poľa moci. Tento okruh činiteľov okrem vlastných pravidiel určovania symbolického kapitálu, ktorý mal pramálo spoločné s autonómiou literárneho poľa, zdieľal i určitý spoločenský priestor, v ktorom sa reálne stretávali. To znamená, že sa svojím spôsobom jednalo o životný štýl, obsahujúci i tvorbu tradičných žánrov, ktorý však nadväzuje na dlhú tradíciu príležitostnej poézie ako v Číne tak i na Táiwáne. Čo sa týka táiwánskych činiteľov, ktorí sa v tejto skupine združovali, jednalo sa o potomkov gentry, alebo činiteľov s tradičným vzdelaním, ktorých aktivity boli pokračovaním aktivít z japonského obdobia. Z tohto pohľadu sa v mnohom líšili od skupiny pokrokových intelektuálov vnímaných ako predstaviteľov modernej literatúry.

Pri rozhodovaní, kto patrí do skupiny naviazanej na oficiálny establishment, bolo rozhodnutie nie vždy úplne zrejmé. V Prílohe VI. sú do skupiny činiteľov oficiálneho establishmentu zahrnutí i dekáni Provinčnej univerzity. V tomto bode je rozhodovanie trochu problematické. Navonok títo činitelia boli súčasťou mašinérie, ktorej vysokoškolské vzdelávanie bolo pomyselným vrcholom. Do funkcií sa nedostávali len odborníci vo svojich oblastiach výskumu, ale i ľudia, ktorí boli uznávaní (alebo aspoň uznaní) oficiálnymi miestami, alebo na základe osobných vzťahov, ako to dokazuje príklad Qián Gēchuān (Lǐ Dōnghuá 2005, 296), ktorého pozval guvernér Chén Yí. Lenže činitelia zamestnaní režimom nemusia s režimom súhlasiť a môžu vytvárať opozíciu zvnútra. Takým príkladom v táiwánskom kontexte je už niekoľkokrát spomínaný Lín Mào shēng, dekan Fakulty literatúry (humanitných štúdií), ale i vydavateľ periodika *Mín bào* a obeť čistiek po Incidente 2.28. Tak či onak, títo činitelia mali k oficiálnej línii veľmi blízko a z tohto prepojenia mohli ťažiť prospech. Z toho dôvodu boli uznaní ako jej súčasť.

Z Tabuľky 3 vyplýva, že až 46% činiteľov je v rôznej miere naviazaných na oficiálny establishment. To je alarmujúce číslo, ktoré taktiež dokazuje, že táiwánske literárne pole, ale-

bo aspoň niektoré časti, boli úzko prepojené s poľom moci a podryva myšlienku, že nezávislé literárne pole na Táiwāne existovalo.

Už niekoľkokrát tu bolo naznačené, že prispievatelia, ktorí sa dostali do vrchnej časti Tabuľky 3 nie nutne vytvárali literárne diela. Ak vezmeme do úvahy akýkoľvek napísaný žáner, tak až 61% všetkých činiteľov sú i tvorcami literatúry. Ale ako sa ukázalo vyššie, okruh okolo básnických spolkov tradičných foriem vytvára veľmi neštandardné podmienky, ktoré nie sú založené na kvalite literárneho diela ale na spoločenskej prestíži ich tvorcov. Zároveň sa jedná o veľmi exkluzívnu skupinu na okraji literárneho poľa. Preto ak oddelíme týchto činiteľov, dostávame sa k výsledku, že len 49% činiteľov vytvára literatúru. To spolu s faktom, že neexistuje štatút profesionálneho spisovateľa nás vedie k záveru, že literárne pole v skorom povojnovom období bola výrazne nevyzreté a v podstate sa jedná o prvotnú fázu jeho budovania.

Vyzretosť súvisí s procesom získavania autonómnosti poľa na ostatných poliach. Ale v táiwānskom prostredí na dôvažok vidíme, že politika hrá veľmi dôležitú úlohu. Činitelia literárneho poľa, sú zároveň intelektuálne elity a angažujú sa v rôznych spoločenských aktivitách, ktoré majú politické ambície, ale i politické dôsledky.

Otázka teda znie, či politická angažovanosť, prípadne politická opozícia (tzv. „ľavicovosť“), sú znakmi symbolického kapitálu, ako naznačuje sekundárna literatúra. Pri vyplňovaní tabuľky v Prílohe VI. bol tento problém rozdelený do troch pod kategórií zisťujúcich, či 1) činiteľ bol politický činný (napríklad ako člen strany, funkcionár a pod.), 2) či bol pokrokový intelektuál, 3) či bol perzekvovaný v danom období. Treba uznať, že všetky tri otázky sú problematické a nie u každého činiteľa je jasné, ako rozhodnúť. Prvá otázka nám odpovie na priame zapojenie poľa moci v literárnom poli, druhá odhalí pomer pokrokových intelektuálov oproti ostatným a tretia v podstate poukazuje na skutočných opozičných činiteľov, ktorý takto boli režimom uznaní.

I z tejto analýzy vyplýva, že literárne pole bolo úzko naviazané na pole moci a to v dvoch smeroch: činitelia buď režim podporovali a využívali takto získanú prestíž i v literárnom poli, alebo sa voči nemu vymedzovali. Až tretina všetkých činiteľov sa aktívne zúčastňovala politických aktivít. Toto číslo však poukazuje na aktívnych činiteľov a neodráža tých, čo v podstate ťažili z pasívneho uznania a spolupráce s režimom. Na druhej strane len sedem činiteľov z 54 možno bez pochyb označiť za pokrokových. A až dvanásť činiteľov bolo perzekvovaných v skúmanom období. Z toho, podľa môjho názoru, vyplývajú dva závery. Pokrokovosť, či ľavicovosť ako tento jav býva označovaný v táiwānskej sekundárnej literatúre, nebola určujúcim atribútom v danom období, ale bolo celkom bežné, že činitelia bol politicky aktív-

ny. Okrem toho otvorené priznanie sa ku komunizmu, marxizmu a podobne, nebolo v povojnovom období úplne bezpečnou stratégiou, pretože na pevnine prebiehala občianska vojna a komunisti boli chápaní ako nepriatelia. To taktiež môže byť dôvodom, prečo vo verejnom diskurze v okruhu pokrokových intelektuálov síce nachádzame slovnú zásobu blízku ľavicovému smeru, ale nie otvorenú podporu. Zarážajúce je však číslo perzekvovaných oproti číslu pokrokových intelektuálov. Dôvod vysvetľuje parafráza výroku generála Kē Yuǎnfēna o Incidente 2.28 zo spomienkovej eseje Lín Shǔguānga (1994, 29): „Radšej nechám zabiť 99 ľudí, než aby unikol jeden zločinec.“

Záverom k výsledkom analýzy Tabuľky 3, ktorá prináša činiteľov, ktorí najviac publikovali v dobových periodikách, zhrňme charakteristiky, ktoré môžeme chápať ako konštituentov symbolického kapitálu v povojnovom období:

- 1) Etnická príslušnosť činiteľov je relatívne rovnomerná, ale proporcionálne neodpovedá zloženiu obyvateľstva. Preto by som nevidela etnickú príslušnosť, ako hlavný faktor.
- 2) Štúdium v Japonsku je dôležitý faktor, ktorý prepája činiteľov predovšetkým vo vrchných pozíciách tabuľky. Určite zohrával svoju úlohu ako pri formovaní osobných vzťahov, tak i na takej banálnej úrovni, ako je komunikácia medzi činiteľmi. Domnievam sa, že sa nejedná o najvýznamnejší konštituent symbolického kapitálu, ale vzhľadom na to, že takmer všetci činitelia z vrchných pozícií Tabuľky 3 v Japonsku študovali, mal by sa brať do úvahy.
- 3) Literárne pole v ranom povojnovom období je len minimálne (ak vôbec) autonómne.

O čom svedčí:

- Neexistencia štatútu nezávislého spisovateľa
- Relatívne nízka literárna produkcia činiteľov
- Previazanie vysokého počtu aktívnych činiteľov na oficiálne štruktúry moci
- Výrazná politická angažovanosť činiteľov na oboch stranách politického spektra

Dovolím si teda tvrdiť, že politický kapitál hral dôležitú úlohu i v literárnom poli a povojnové literárne pole sa nachádzalo len v počiatočnej fáze svojho vývoja.

4.2 *Habitus* a publikačná prax v periodikách

V súvislosti so spôsobom publikačnej praxe v rane povojnovom období sa zastavme ešte pri jednom aspekte. Tabuľka 3 nám odhaľuje plošnú distribúciu činiteľov medzi jednotli-

vými periodikami, ale ak sa pozrieme na frekvenciu príspevkov v jednotlivých periodikách, ukáže sa nám úplne iný obrázok. Tabuľky 5, 6, 7 prinášajú mená a počty príspevkov jednotlivých činiteľov vo vybraných prílohách.

Dôvod, prečo boli vybrané práve tieto, je daný tým, že majú, čo do charakteristiky, mnoho spoločné, ale z rôznych pohľadov predstavujú iné aspekty táiwánskej kultúrnej scény. Sú to kultúrno–literárne prílohy oficiálnych novín. Ako bolo povedané, noviny *Zhōnghuá ribào* boli publikované v Táinnáne na juhu ostrova, kým *Táiwān Xīnshēng bào* vychádzali v Táiběi. Kým príloha *Hǎifēng* novín *Zhōnghuá ribào* pokrývala celé sledované obdobie, prílohy *Xīndì* a *Qiáo*, oboje prílohy novín *Táiwān Xīnshēng bào*, v podstate na seba časovo nadväzovali. Rozdiel medzi týmito prílohami spočíva i v tom, že *Hǎifēng* a *Xīndì* sú prílohy všeobecného (kultúrneho) charakteru, kým *Qiáo* je literárna príloha. Ale ako bolo povedané vyššie, všeobecné zameranie príloh a časopisov je pre toto obdobie charakteristické a odpovedajú počiatocnému štádiu kultúrneho a literárneho poľa. Až s určitou stabilizáciou, kedy sa literatúra začala vymaňovať zo vše objímajúceho kultúrneho rámca, vzniká v lete 1947 (a rozvoj zaznamenáva až v roku 1948) špecializovaná literárna príloha *Qiáo*.

V tabuľkách 5, 6, 7 sú zoradení činitelia, ktorí v prílohách publikovali minimálne štyri príspevky. Pretože príloha *Hǎifēng* vychádzala najdlhšie, objavuje sa i viac prispievateľov, ktorí sa do tabuľky dostali.

Tabuľka 5: Zoznam prispievateľov s najväčším počtom príspevkov v prílohe *Xīndì*

Meno/pseudonym	Počet výskytov	Meno/pseudonym	Počet výskytov
Yún Nóng 耘農 = Chén Yúnlóng 沈雲龍 (1910–1987)	37	Lín Fēisǔn 林飛隼	6
Lí Xuán 黎玄	13	Luó Hèquán 羅鶴泉	5
Cài Dí 蔡荻	9	Yà Níng 亞寧	5
Chén Cài 陳蔡	8	Zhāng Wàng 張望	5
Yáng Fēng 揚風	6	Máo Yuánmèi 毛元玫	4
Xiàoqiū 嘯秋 = Zhū Xiàoqiū 朱嘯秋, 1923–	6	Tóng Cháng 童常 = Tóng Chángjīng 童常經 (1917–)	4
Máo Wénchāng 毛文昌	6	Qīng Dào fū 清道夫	4
Míng Yě 鳴野	6	Dí Fán 荻凡	4

Chún 純	6	Hánsuān qí zhǔ 寒酸齊主	4
--------	---	---------------------	---

Tabuľka 6: Zoznam prispievateľov s najväčším počtom príspevkov v prílohe Qiáo

Meno	Počet výskytov	Meno	Počet výskytov	Meno	Počet výskytov
Jiānī 迦尼	44	Yè Shítāo 葉石濤	9	Tiānyě 天野	5
Gē Léi 歌雷	25	Xiāo Dī 蕭荻	9	Qìxīn 契辛	5
Zhèng Mùzhī 鄭牧之	21	Sū Fēi 蘇菲	8	Duānmù Huá 端木華	5
Lù Xībái 陸晞白	19	Yáo Sǔn 姚隼	8	Ruìbì 瑞碧	5
Sū Dàn 蘇旦	17	Zhèng Zhòng 鄭重	7	Fāng Míng 方明	4
Zǐlóng 子隴	15	Gé Qiáo 葛喬	7	Yě Dīng 野丁	4
Luó Měi 羅美	15	Lín Shǔguāng 林曙光	7	Xiè Qīng 謝青	4
Wáng Líng 王陵	14	Zhì Zhēn 稚真	6	Duānmù Zhēn 端木真	4
Shíbèi 石碚	13	Sūn Dárén 孫達人	6	Lín Hēngtài 林亨泰	5
Tián Bīng 田兵	13	Chánjuān 嬋娟	6	Ārui 阿瑞	4
Chén Dà yǔ 陳大禹	13	Bái Fāng 白方	6	Cài Déběn 蔡德本	4
Yáng Fēng 揚風	11	Hǎilán 海藍	6	Shā Xiǎofēng 沙小風	4
Lù Yáng 路陽	11	Zhū Shí 朱實	6	Luòtuó Yīng 駱駝英	4
Yáng Kuí 楊逵	11	Huáng Kūnbīn 黃昆彬	6	Xiāo Jīnduī 蕭金堆	4
Sītú Yáng 司徒陽	10	Zhèng Tiěmín 鄭鐵民	5	Lín Kè 林克	4
Jì Wēi 季薇	10	Nàhǎn 納罕	5		
Léi Shíyú 雷石榆	9	Sītú Yānméi 司徒煙沒	5		

Tabuľka 7: Zoznam prispievateľov s najväčším počtom príspevkov v prílohe Häifēng

Meno	Počet výskytov v	Meno	Počet výskytov v	Meno	Počet výskytov
Zhāng Lù 章陸	6+29	Niúbízǐ 牛鼻子	8	Yì Huái 憶懷	5
Mèng Zhōu 夢周	25	Tiánjiā 田家	8	Zhīyóu 芝友	5
Yúnní 雲泥	23	Zhuāng Míng 莊明	7	Shì Xióng 世雄	5
Lú Tiān 蘆天	22	Lán Tiān 藍天 = Wú Chónglán 吳崇蘭	7	Sīrén 斯人 = Mǎ Yànxíang 馬彥祥	4

Jīng Yī 京衣	21	Xíng Yín 行吟	7	Liúlián 流連	4
Yáo Péng 姚朋 = Péng Gē 彭歌	19	Yáng Sī 楊斯	7	Dé 德	4
Shā 沙	18	Xiǎo Mǐn 小民 = Liú Zhǎngmín 劉長民	7	Chén Zhīqīng 陳知青	4
Bèi Wén 貝紋	17	Yú Jí 于吉	6	Mài Dān 麥丹	4
Bèizǐ 貝子	17	Shā Táo 沙淘	6	Tāng Zhīpíng 湯之屏	4
Shǔ Kè 蜀客	16	Xīnrú 心如	6	Gāo Lǔ 高魯 = Jiāng Tāo 江濤	4
Lǚ Suì 呂遂	15	Zhuàngǎnrén 戇人	6	Yù Yǐng 郁影	4
Zhuāng Xīn 莊辛	14	Xióng Huáng 熊煌	6	Zhāng Jìsān 張季三	4
Mǎshā 馬莎	13	Píngfán 平凡	6	Zhōu Lěng 周冷	4
Xīn 辛	11	Wén Zhēng 文錚	6	Yì Xùn 易遜	4
Ōuyáng Màngāng 歐 陽漫岡	11	Xīng Qiān 星千 / Qiān Xīng 千星	6	Yángzǐ 陽子	4
Qián Tángjiāng 錢塘 江	9	Lián Yī 連漪	5	Hé Hǎn 何罕	4
Chén Yǔ 辰雨	9	Shuòfēng 朔風 = Yú Líng 于伶 (1907– 1997?)	5	Jì Mén 紀門	4
Wéi Bì 韋璧	9	Qiūyè 秋葉	5		
Léi Shíyú 雷石榆/ Shāyǔ 紗雨	9	Lì Xiāng 立湘	5		
Zhào Tiānwèn 趙天 問	9	Xiāng 湘	5		
Lí Hè 黎賀	8	Huǒhuā 火花	5		

Čo však tieto tabuľky dokazujú, a preto sú zaradené do výkladu, je, že medzi činiteľmi, čo najviac publikujú v týchto jednotlivých periodikách, nenájdeme činiteľov s vysokým symbolickým kapitálom, o ktorých bola reč v predchádzajúcej časti. Tento fenomén opäť potvrdzuje pozorovanie, že periodiká sa obklopovali vybranou skupinou kmeňových činiteľov. Títo buď nemali záujem, alebo ich príspevky neboli prijaté do iných periodík. Tento fenomén nie je špecifickou záležitosťou len týchto troch periodík, ale objavuje sa takmer u všetkých príloh a časopisov v ranom povojnovom období.

Podobne ako v Tabuľke 3, i tu boli neznáme pseudonymy ponechané v červenej farbe. Oproti Tabuľke 3 vidíme nárast neznámych pseudonymov, ktoré sa konvenčnými postupmi nepodarilo spárovať s konkrétnou osobou. Vidíme, že títo činitelia boli významní v okruhu daného časopisu v konkrétnom období, ale nepodarilo sa im udržať svoju pozíciu v neskor-

ších obdobiach, aby sa dostali do normatívnych biografických slovníkov. V tomto ohľade z toho najlepšie vychádza príloha *Qiáo*, kde je identifikovateľných 23 mien z uvedených 49. Najhoršie z toho vychádza príloha *Hǎifēng* (8/59). Dôvodov môže byť niekoľko. Literárna príloha *Qiáo* bola už v povojnovom období chápaná ako veľmi prestížna platforma, kde sa uplatnili významné osobnosti literárneho sveta. Oproti tomu *Hǎifēng* a *Xīndì* boli všeobecné prílohy, ktoré uverejňovali široké spektrum článkov rôznych zameraní (film, literatúra, problémy spoločnosti, vzdelávanie a pod.), a preto spektrum prispievateľov prekračuje literárne kruhy, čím sa sťažuje možnosť dohľadania ich autorov. A práve úzke zameranie prílohy *Qiáo* prilákalo i najviac bádateľov, ktorí sa snažili odhaliť, kto do prílohy prispieval. Preto nám sekundárna literatúra v tomto prípade pomôže najviac. Oproti tomu, žiadna štúdia sa špeciálne nevenovala prílohe *Hǎifēng*, a preto biografické informácie o jej prispievateľoch chýbajú. Jedinou možnosťou, ako v súčasnosti zistiť, kto boli osoby, ktoré pravidelne prispievali do menej prebádaných periodík, je kontaktovať pamätníkov a s ich pomocou zaplniť tieto biele miesta. Tretím dôvodom, prečo v prílohe *Hǎifēng* nájdeme viacej neznámych pseudonymov, je i regionálna príslušnosť príloh. Domnievam sa, že dôvodom, prečo sa okolo prílohy *Qiáo* zoskupovali relatívne známejšie osobnosti, je i dané tým, že vychádzala v hlavnom meste, kde, ako sme ukázali vyššie, bola relatívne živšia kultúrna scéna a rozhodne priťahovala viac činiteľov ako juh ostrova, kde vychádzala príloha *Hǎifēng*. Inak povedané v prílohe *Hǎifēng* pravdepodobne prispievali predovšetkým osobnosti, ktoré boli významné na regionálnej úrovni, a preto sa nedostali do normovaných slovníkov spisovateľov.

Podme sa bližšie pozrieť na zloženie známych činiteľov v prílohe *Qiáo* a na ich príklade osvetliť, čo bolo pre týchto činiteľov charakteristické, alebo inak povedané, čo bol ich *habitus*. Z pohľadu etnickej príslušnosti, sa v Tabuľka 6: Zoznam prispievateľov s najväčším počtom príspevkov v prílohe *Qiáo* objavuje 14 Číňanov a 9 Táiwāncov, pričom distribúcia s ohľadom na počet výskytov je relatívne vyrovnaná. Väčší počet Číňanov možno vysvetliť zajedno jazykom literatúry prílohy, čo je čínština, tak i postavou šéfredaktora, ktorý sám Číňan, mal pravdepodobne k tejto skupine bližšie. Na druhej strane, Gē Léi podporoval i táiwānských činiteľov a preto mnohé príspevky táiwānských autorov boli preklady, ktoré zabezpečovala redakcia. Vedľa Gē Léia bol druhým neoficiálnym redaktorom Lín Shǔguāng, ktorý bol napojený nielen na skupiny študentov v Táiběi, ale zároveň i na činiteľov pochádzajúcich z Táizhōngu, predovšetkým na Spolok strieborných zvoncov. Jeho meno nájdeme i u mnohých diel, ako meno prekladateľa. Vedomá snaha ako zo strany šéfredaktora¹²¹ a

¹²¹ Ďalšie možné interpretácie tejto vedomej snahy budú prezentované v časti: 5.3.1. Otázka definície táiwānskej literatúry.

i zo strany pomocného redaktora, publikovať ako články o táiwánskej literatúre, tak i literárne diela samotné z oboch táborov viedlo k tomu, že takmer 40% nám známych činiteľov z tabuľky 4, boli Táiwānci, ktorí na dôvažok i tvorili literárne diela.

Ani medzi týmito činiteľmi nenájdem profesionálneho spisovateľa. Čo sa týka zamestnania/rolí, ktorým sa títo činitelia venovali, najväčšie zastúpenie majú študenti.¹²² Príloha *Qiáo* však nebola študentským časopisom. Naopak bola jedinou špecializovanou prílohou na literatúru, ktorej už len existencia dokazuje postupne formujúce sa autonómne literárne pole. Vysoký počet študentov bol príslubom nástupu mladej generácie a rozvoja tohto poľa. Na dôvažok študenti vedľa príspevkov o literatúre publikovali hlavne literárne diela (básne, eseje a poviedky). Tiež je zaujímavé si všimnúť, že takmer všetci študenti, ktorí sa objavujú v Tabuľke 6, sú Táiwānci (výnimku tvoria Chén Dà yǔ 陳大禹 a Ārui 阿瑞) a väčšina z nich bola napojená na Spolok strieborných zvoncov v Táizhōngu, ktorej aktivity sa preniesli do Táiběi, keď väčšina jej členov začala študovať univerzitu.

Ďalších šesť činiteľov boli zároveň učitelia. Okrem Léi Shíyúho, ktorý, ako napísané vyššie, učil na Táiwánskej provinčnej univerzite, sa jednalo o učiteľov na nižších stupňoch. Yè Shítāo učil na základnej, Xiāo Dí 蕭荻 a Luòtuō Yīng 駱駝英 na strednej škole. Yáng Fēng krátko učil na odbornej škole. Tu vidíme výrazný rozdiel medzi touto skupinou a skupinou, ktorá najviac publikovala naprieč spektrom periodík. Pripomeňme, že tam dominovali predovšetkým univerzitní profesori, kým tu máme radových učiteľov. Neznámou v tejto otázke zostáva postava Jiānīho. Podľa Gē Léia (1949) sa jednalo o učiteľa z Hángzhōu, ktorý však nikdy neprišiel na Táiwān. Jeho básne sa však v prílohe objavujú pomerne často a dokonca mu bolo venované jedno číslo prílohy, takže bol vo svojej dobe celkom významná postava. Svoju dominantnú pozíciu si však neudržal ani na Táiwáne (čo je pochopiteľné k zhlľadom k historickým okolnostiam), ani v Číne samotnej a jeho meno zapadlo do zabudnutia.

Ďalej tu máme päť činiteľov, ktorí zároveň pôsobili ako redaktori. Okrem redaktorov samotnej prílohy *Qiáo*, Gē Léia a Lín Shǔguānga, sa tu objavuje Jì Wēi 季薇 (1924 – , vlastným menom Hú Zhàoqí 胡兆奇, ktorý je skôr spojený s vojenskou klikou a editáciou oficiálnych periodík. Posledným je Sū Dàn 蘇旦 (1923–1998), vlastným menom Wèi Duān 魏端, ktorý bol novinárom pre noviny *Táiwān Xīnshēng bào* a neskôr pôsobil v Gāoxióngu ako vedúci reportér a ako šéfredaktor južnej verzie rovnakého periodika. Štyria činitelia boli i novinármi. Túto roľu krátkodobo zastávali Lín Shǔguāng, Yáng Fēng, Jì Wēi i Sū Dàn.

¹²² Chén Dà yǔ, Lín Shǔguāng, Sūn Dàrén, Zhū Shí, Huáng Kūnbīn, Lín Hēngtài, Ārui, Cài Dēběn a Xiāo Jīndū

Oproti predchádzajúcej skupine však máme rapidnu zmenu v otázke naviazanosti na oficiálny establishment. Na rozdiel od činiteľov, ktorí boli aktívny naprieč literárnym poľom, činitelia okolo prílohy *Qiáo*, i keď na establishment boli naviazaní, nemali žiadne vysoké posty. Medzi nich patrí: Zhèng Zhòng 鄭重 (1926–), neskôr známy ako Yáng Yáng 楊揚, bol politickým dôstojníkom v armáde. Nejednalo sa však o vedúce miesta. Prepojenie literárnych a vojenských kruhov by sa mohlo zdať nepochopiteľné, ale pripomeňme, že na Táiwáne sa v druhej polovici 50. rokov práve z armády regrutovalo modernistické básnické hnutie.

O niečo problematickejšie je rozhodnúť, či šéfredaktor Gē Léi bol naviazaný na oficiálny establishment alebo nie. Vo všeobecnosti sa vie, že Gē Léi bol bratrancom generála Niǔ Xiānmíng 鈕先銘 (1912–1996), ktorý bol zástupca veliteľa tajnej polície na Táiwáne. Tento kontakt zaručoval Gē Léiovi určitú slobodu a priestor, aby publikoval, na rane povojnové pomery, celkom odvážnu prílohu, ktorá na dôvažok vznikla v rámci oficiálnych novín a v období čistiek po Incidente 2.28. Vie sa, že tento kontakt mu pomohol po udalostiach okolo Incidentu zo 6. apríla 1949, kedy bol spolu s Yáng Kuíom zatknutý. Kým Yáng Kuí zostal vo väzení 12 rokov, Gē Léi bol po pár dňoch prepustený. Ako vyplýva zo spomienkovej eseji Lín Shǔguāng (1994), Gē Léi neskôr zastával vysokú funkciu v rámci Národnej strany, ako človek organizujúci zvolenie vybraných kandidátov Národnej strany do Národného zhromaždenia. Či už naviazanie Gē Léia na tajnú políciu v povojnovom období bolo reálne, alebo nie,¹²³ rozhodne nebolo ostentatívne, ako tomu bolo u činiteľov známych naprieč literárnym poľom. Preto zapadá do všeobecného vzorca v poli moci menej známych osobností.

Relatívna nezávislosť na poli moci však nie je daná len funkciami v oficiálnom establishmente. Je daná i opozičným charakterom prílohy, ktorý sa artikulovala nielen na literárnej úrovni ako rôzne definície literatúry stojace voči definícii *oficiálnej línie*, ale vo forme politicko–spoločenskej opozície, ktorú členovia prílohy zastávali. Tá sa odráža nielen v slovnej zásobe činiteľov, ktorá nesie stopy marxistických a proletárskych termínov, ale i kritickým obsahom, ktorý volá po odhalení problémov spoločnosti a ich nápravu.¹²⁴ Túto spoločenskú opozíciu vládnuca garnitúra vnímala ako hrozbu.

Ako Xǔ Shīxuān (1999, 190) dokazuje, okrem opozície na diškurzívnej úrovni, najprogressívnejší činitelia prílohy – študenti – sa v rámci univerzitných kampusov i aktívne zapájali do opozície v podobe študentských demonštrácií, ktoré boli podporované tajnými agentmi Komunistickej strany. (ďalej i Lín Shǔguāng 1994, 28–29). Začiatkom apríla 1949 Chén Chéng pripravil „čiernu listinu,“ na ktorej sa ocitol i Yáng Kuí za publikáciu „Héping

¹²³ Viac v časti: 5.3.1. Otázka definície táiwánskej literatúry.

¹²⁴ O konkrétnych debatách v prílohe *Qiáo* pojednáva časť 5.3.

xuānyán“ 和平宣言 [Mierového memoranda] v shànghǎiskom periodiku *Dàgōngbào* 大公報 strany (Lín Shǔguāng 1994, 33). Pri udalostiach zo 6. apríla 1949 bola táto skupina študentov ohrozená najviac. Ako z práce Xǔ Shīxuān (1999, 192) vyplýva, medzi uväznenými sa okrem Gē Léia, ktorý akurát na Pedagogickom inštitúte mali prednášku, ocitli i študenti Sūn Dárén (Táiwānská provinčná univerzita), Zhāng Guāngzhí 張光直 (študent strednej školy Jiànguó) a Sòng Chéngzhì 宋承治 (Pedagogický inštitút), ktorí taktiež boli na „černej listine“. Lenže ako Lín Shǔguāng (1994) pripomína, úrady mali posvietené širší okruh študentov, ktorí sa pohybovali okolo Yáng Kuí. On sám sa musel niekoľko rokov schovávať a nebolo mu dovolené ďalej študovať. Niektorí historici, Lán Bózhōu (2000 a 2001), vidia Incident zo 6. apríla ako začiatok „bieleho teroru“. S určitosťou však možno povedať, že Incident ukončil aktivity prílohy *Qiáo* a tým i šancu na autonómnosť literárneho poľa. To sa neskôr skonsoliduje až v 60. rokoch nástupom modernistického hnutia v próze.

Ak by sme mali zhrnúť, čo sú typické predispozície pre prílohu *Qiáo* (t.j. *habitus* činiteľov okolo nej), možno povedať, že v prípade všetkých činiteľov okolo prílohy *Qiáo*, až na výnimku Léi Shíyúho a Yáng Kuí, sa títo činitelia presadzovali predovšetkým na literárnom poli. Ich prestíž bola generovaná v poli samotnom a nebola prenášaná z iných polí. Ak k tomu pripočítame fakt, že takmer 70% známych činiteľov z Tabuľky 6 mimo literárne diskusie zároveň tvorí i literárne diela, môžeme usúdiť, že symbolický kapitál bude určovaný na základe aj ich literárnych kvalít. Z tohto pohľadu príloha *Qiáo* vytvára v porovnaní s ostatnými periodikami jedinečnú pozíciu, ktorá mala potenciál ďalej budovať autonómne literárne pole. Táto časť sa sústredila na predispozície činiteľov okolo prílohy, kapitola 5.3 sa potom detailnejšie pozrie na obsah prílohy a sústreďí sa na definície literatúry, ktoré sa na jej stránkach objavovali ako na rovine diškurzívnej, tak i v rovine literárnej produkcie.

4.3 Mapovanie kultúrneho poľa

Tretia časť štvrtej kapitoly venovanej „čítaniu z diaľky“ sa pokúsi zrekonštruovať jednotlivé pozície v rámci kultúrneho poľa. K tomuto účelu bude použitá hierarchická zhluková analýza. Tá pomáha zhlukovať objekty na základe ich podobnosti. Pri tejto analýze sa nešpecifikuje, ktoré objekty budú do analýzy zahrnuté, ale naopak sa špecifikuje, čo určuje ich príbuznosť. Hierarchická zhluková analýza kategorizuje jednotlivé objekty do hierarchií a vytvára

dendogram, t.j. diagram, ktorý má podobu stromu, kde sa prezentujú vzťahy jednotlivých objektov, pričom sa jednotlivé objekty môžu prekrývať.¹²⁵

V predkladanom prípade určujeme príbuznosť časopisov podľa výskytu mien, ktoré v nich publikovali. K tomuto účelu bolo zhromaždených 48 periodík, ktoré predstavujú objekty zhlukovej analýzy, a 3 750 mien prispievateľov. Analýza sleduje prítomnosť mien v jednotlivých periodikách a tým určuje ich príbuznosť. Vzdialenosť jednotlivých objektov bola vypočítaná pomocou programu Gene Cluster 3.0, kde bola ako metóda vybraná metóda najvzdialenejšieho suseda (*complete linkage*), pretože predpokladáme, že objekty budú tvoriť prirodzene oddelené zhluky.

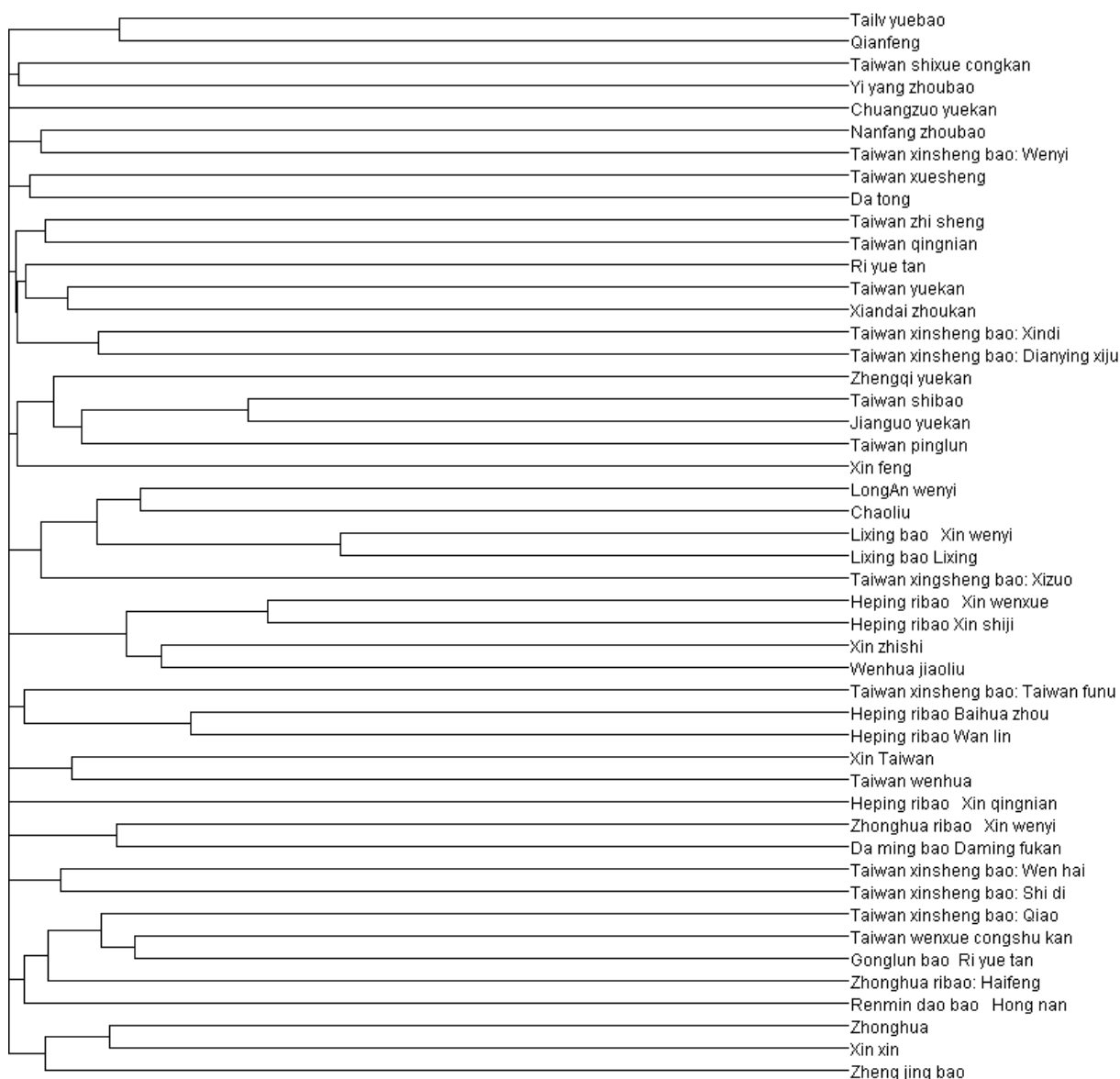
Ako u všetkých kvantitatívnych metód i tu sú dôležité dáta, ich spoľahlivosť, úplnosť a množstvo. Napriek všetkej snahe o čo najširší záber a o čo najväčší počet vstupných dát, je ich počet relatívne nízky.¹²⁶ Na dôvažok, ako bolo ukázané v Tabuľka 3: Aktéri s najvyššiu frekvenciou výskytu, v tejto analýze máme vysoký počet ojedinelých dát, čo znižuje počet parametrov, na základe ktorých sa určuje príbuznosť objektov. To je dané predovšetkým prítomnosťou neidentifikovaných pseudonymov a faktom, že povojnové časopisy trpeli nedostatkom znakov pri ich sadzbe. Preto dochádzalo k použitiu chybného znaku v mene. Táto chybovosť je v analýze ponechaná, ako dvojaká identita, pretože nebol potvrdený opak, čím narastá počet činiteľov a preto i ojedinelých dát.

Celkové výsledky zhlukovej analýzy prináša Obrázok 3. Na obrázku vidíme časopisy zoradené do dvojíc podľa toho, ako k sebe mali blízko. K nim sa cez ďalšie vetve dendogramu pripájajú ďalšie časopisy, čím vytvárajú zhluky vzájomne príbuzných časopisov. V nasledujúcich častiach sa chronologicky pozrieme na jednotlivé zhluky ako na možné pozície v literárnom poli

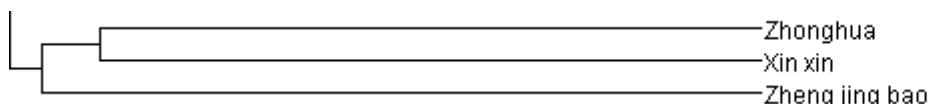
¹²⁵ Teknomo, Kardi. (2009) Hierarchical Clustering tutorial.
<http://people.revoledu.com/kardi/tutorial/clustering/>

¹²⁶ Tu sa má na mysli v porovnaní napríklad s dátami pre porovnávanie DNA na zistenie príbuznosti, pre ktoré bola táto analýza pôvodne navrhnutá.

Obrázok 3: Výsledky zhlukovej analýzy

4.3.1 Pozícia táiwänských intelektuálov v tesne povojnovom období

Tieto tri časopisy a ich obsah dokazujú, že koniec vojny pre táiwänskú scénu neznamenal koniec, ale naopak sa jednalo o nové momentum, ktoré rozhybalo aktivity domácich činiteľov.

Časopis *Zhèngjīng bào* začal vychádzať v deň, kedy Táiwān prešiel pod správu Číny. Striktne povedané sa nejednalo o časopis literárny, ale skôr politicko–spoločenský. Ako bolo povedané pri predstavovaní kultúrnej scény a vydávaných periodík, podľa postáv Sū Xīna,

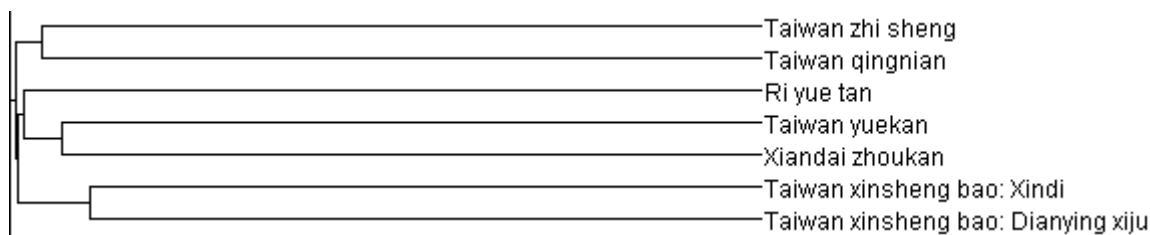
Chén Yisōnga a Wáng Báiyuāna, ktorí stáli v čele časopisu a boli tiež najaktívnejšími prispievateľmi, bol časopis naviazaný na časopis *Táiwān pínglùn*. Hé Yílín ďalej oba časopisy označuje ako „ľavicové“, rovnako i prispievateľov oboch časopisov zaraďuje k ľavicovému hnutiu. (1998, 5-6) Ale hierarchická zhluková analýza však tieto časopisy oddelila. Časopis *Zhèngjīng bào* sa dostal do skupiny časopisov, ktoré boli vydávané Táiwāncami, kým *Táiwān pínglùn* sa dostal do skupiny časopisov naviazaných na oficiálne štruktúry (koniec koncov medzi prispievateľmi boli vysoko postavení *poloviční horali*) a z literárneho hľadiska prikláňajúcich sa k tradičným žánrom poézie (pozícia konzervatívnych činiteľov). Časopis *Zhèngjīng bào*, ako bude ukázané v kapitole 5.2 venovanej literárnemu štýlu časopisu 5.2. Časopis *Zhèng jīng bào*, predstavuje vlastné paradigma táiwánskej histórie, kultúry a literatúry, ktoré sa stalo základom definícií ďalších činiteľov obhajujúcich viac autonómne pozície na literárnom poli (viac nižšie v častiach: 4.3.4 a 4.3.5). Literatúra, ktorú časopis predstavuje, pochádza z pier miestnych spisovateľov, ktorí získali uznanie na literárnej scéne už v predchádzajúcom období: Wáng Báiyuān sa tu predstavuje ako básnik a vedľa neho sa objavuje Lài Hé a Lǚ Hèruò.

Ako bolo predstavené v predchádzajúcej časti, časopis *Xīn xīn* bol založený mesiac po prevzatí Táiwānu Čínou a najskôr vychádzal v Xīnzhú, ale potom sa presunul do Táiběi. S krátko vydávaným časopisom *Zhōnghuà*, ktorý editoval ďalší významný spisovateľ s predchádzajúceho obdobia, Lóng Yīngzōng, ho spájala štvorica prispievateľov (Wáng Báiyuān, Lóng Yīngzōng, Wú Yíngtāo, Chén Chūndé), ktorá tvorila 40% prispievateľov časopisu *Zhōnghuà*. Ale to, čo časopisy spájalo neboli len rovnakí spisovatelia, ale i jazyk publikácie. *Xīn xīn* publikoval svoje príspevky ako v japončine, tak i v čínštine, *Zhōnghuà* len v japončine. Oba časopisy sa snažili o kultúrnu výmenu a tak prinášali preklady do japončiny, aby táiwánským čitateľom priblížili čínsku kultúru. *Xīn xīn* na dôvažok po presune do Táiběi okolo seba sústreďoval významné osobnosti, predovšetkým Táiwāncov, ktorí sa aktívne zaujímalí o dianie na táiwánskej scéne. Títo sa potom zúčastnili stretnutia nad otázkou „cesty táiwánskej kultúry.“ Čo sa týka obsahu oboch časopisov, u *Zhōnghuà* prevládajú skôr polemiky a úvahy (Huáng Huìzhēn 2012a, 101), kým *Xīn xīn* možno nájsť i literárne diela, predovšetkým poviedky a básne nového štýlu. (Hé Yílín 2012, 99)

Pre túto skupinu platí, že bola aktívna predovšetkým v prvom období povojnového obdobia a bola sústredená v Táiběi. Tiež je typické, že ich aktivity po Incidente 2.28 zaznamenávajú pokles a sú nahradzovaní inými činiteľmi. Všetci činitelia okolo týchto časopisov svoju prestíž získali už v predchádzajúcom období. Všetci sa aktívne podieľali na procese kultúrneho spoznávania medzi Čínou a Táiwānom. S nástupom *oficiálnej línie* sa však

ich pozícia oslabuje. Pre túto pozíciu je typické, že sa etablovala ešte pred sformulovaním kultúrnej politiky *oficiálnej línie* a preto v tomto momente nemôžeme hovoriť o opozičnom stanovisku.¹²⁷ Analogický vzorec však môžeme sledovať i v poli moci, kde táiwānski činitelia sú aktívni v prvých mesiacoch po skončení vojny. S príchodom čínskej vlády sa však ich moc oslabuje a dostávajú sa na perifériu.¹²⁸

4.3.2 Pozície *oficiálnej línie*

S rokom 1946 sa postupne formuje kultúrna politika *oficiálnej línie*, ktorá je predstavená v časti 5.1. Vysoko postavení činitelia kultúrnych inštitúcií začali v rôznych periodikách publikovať svoje názory na proces kultúrnej integrácie Táiwānu.

Stred tohto zhľuku vytvárajú časopisy *Táiwān yuèkān* a *Xiàndài Zhōukān*. Tieto časopisy spájajú publikácie: Xǔ Shòuchāng, riaditeľa Úradu pre editáciu a preklad; Fàn Shòukāng, vedúceho Provinčného oddelenia pre školstvo; Xià Tāoshēng, vedúceho Komisie pre propagandu; Chén Yúnlóng 沈雲龍, ktorý od novembra 1945 zastával funkciu sekretára Komisie pre propagandu a z titulu tejto funkcie písal pre oficiálne noviny *Táiwān Xīnshēng bào* úvodníky; a Zhāng Guójiàna, ktorý bol sekretár Úradu guvernéra. Jedná sa o vysoko postavených činiteľov na poli moci, ktorí na dôvažok prichádzajú z Číny. Z obsahu príspevkov vyplýva, že presadzujú kultúrnu politiku *oficiálnej línie*.

V ďalšej úrovni sa na túto dvojicu nadväzuje časopis *Rì yuè tán*. Časopis bol vydávaný spoločnosťou rovnakého mena od apríla do augusta 1946. Väčšinu obsahu tvorili články, ktoré vychádzali v čínskej a japonskej mutácii a propagovali vládne nariadenia, takže pozícia časopisu mala blízko k oficiálnemu establishmentu. Podľa Xiàng Yáng (2012b) boli implikovanými čitateľmi členovia školiacich oddielov a miestni úradníci. Okrem politických správ a polemík obsahuje stĺpik venujúci sa štátnemu jazyku a jazykovej politike, ktorá je v súlade s kultúrnou politikou *oficiálnej línie*.

¹²⁷ Huáng Huizhēn (2012 a, 101) taktiež upozorňuje na nadšený postoj táiwānských intelektuálov, ktorí sa zoskupovali okolo časopisu *Zhōnghuà* a ktorí boli pripravení spolupracovať na kultúrnej integrácii oboch území.

¹²⁸ Ako príklad môže slúžiť osud Lín Xiántāng a jeho postupný odchod z centra politického diania. (Phillips 2007, 302)

Vzhľadom na to, že sa jednalo o časopis všeobecného charakteru nájdeme tu obrazovú prílohu, ktorá prinášala drevorezy napríklad i Huáng Róngcàna, ale i články propagujúce divadlo a hudbu. A práve tento presah prepája hore zmienený časopis s prílohami *Xīndì* a *Diànyǐng xījù* oficiálnych novín *Táiwān Xīnshēng bào*. Tieto dve prílohy majú k sebe celkom blízko a zdieľajú až 12 spoločných činiteľov.¹²⁹ Kým *Xīndì* je príloha všeobecného charakteru, kde nájdeme príspevky venujúce sa kultúre v širšom slova zmysle, *Diànyǐng xījù* sa zaoberá filmom a divadlom. Treba však pripomenúť, že táto príloha je skôr odborná a obsahuje recenzie ako domácich tak i zahraničných filmov a divadelných hier. Pozícia príloh *Xīndì* a *Diànyǐng xījù* teda nie je úzko naviazaná na pozície blízke *oficiálnej línie*. I po obsahovej stránke sa tieto dve prílohy líšia od obsahu hore zmienených časopisov. Na druhej strane, minimálne v prílohe *Xīndì*, možno nájsť polemiky, ktoré rozoberajú stav táiwánskej kultúry a súhlasia so zavedením kultúrnej politiky na Táiwáne.¹³⁰

Poslednou dvojicou, ktorá sa pripája k tomuto zhľuku sú časopisy *Táiwān zhī shēng* 台灣之聲 [Hlas Táiwān] a *Táiwān Qīngnián* [Táiwánska mladosť]. Činitelia, ktorí prepájajú tieto časopisy, sú priam súčasťou oficiálnej línie a establishmentu: guvernér Táiwānu, Chén Yí; Lín Zìguì, ktorý organizoval Táiwánsku pobočku Národnej strany, bol členom výkonného výboru a predsedom Komisie pre propagandu a jeho meno nájdeme u mnohých periodík v po-vojnovom období; tretí známym činiteľom je Lú Guānqún, vydavateľ druhého oficiálnych novín *Zhōnghuà rìbào*, podporované práve Táiwánskou pobočkou Národnej strany.

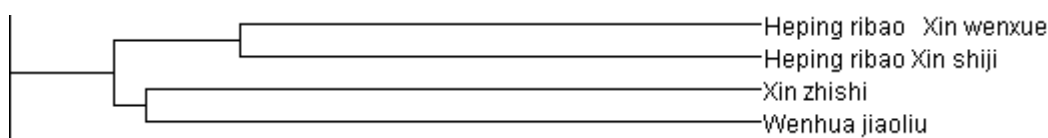
Táto pozícia, ktorá je reprezentovaná zhľukom vyššie zmienených periodík, sa etablovala až v roku 1946, čo potvrdzuje hypotézu, že *oficiálna línia* sformulovala a začala presadzovať svoju kultúrnu politiku až s určitým odstupom po prevzatí Táiwānu. Táto pozícia je previazaná na významných činiteľov z poľa moci, ktorí fakticky obsadzovali kľúčové funkcie na úradoch spojených s kultúrou, vzdelaním a propagandou. Pre činiteľov tejto pozície je typické, že písali o kultúrnej politike, prípadne ako má literatúra vyzeráť, ale netvorili literárne diela.

Hierarchická analýza vytipovala ešte jeden zhľuk časopisov, ktorý je naviazaný na oficiálny establishment, ale nie na *oficiálnu líniu*, a preto títo činitelia nie nutne boli spojení s kultúrnou politikou (4.3.6 Pozície konzervatívnych činiteľov).

¹²⁹ Kē Biāo 柯標, Yàn Qiū 燕秋, Máo Wénchāng 毛文昌, Zhū Xiàoqiū 朱嘯秋, Cài Dí 蔡荻, Lǐ Xìngcū 李杏邨, Chāng 昌, Méi 梅, Tángjiān 塘江, Yīn Lù 茵露, Chī É 痴蛾, Píng 萍.

¹³⁰ Viac v časti 5.3.1. Otázka definície táiwánskej literatúry.

4.3.3 Pozícia pokrokových intelektuálov v Táizhōngu

Počas jesene 1945 a začiatkom roku 1946 sa postupne na Táiwān dostávajú i činitelia pôvodom z Číny, ktorí sa zapájajú do miestneho kultúrneho diania. Nie všetci čínski činitelia však obsadzujú vysoké pozície v oficiálnom establishmente a nie všetci zdieľajú s *oficiálnou líniou* rovnaké názory. To, že prepojenie pozícií môže fungovať i na základe iných parametrov, než je politika a literárne kvality, je i zhluk časopisov v tejto podskupine. Všetky periodiká v tomto zhluku totiž vychádzali v Táizhōngu. Tento zhluk jasne demonštruje, že v ranom povojnovom období bola regionálna príslušnosť a previazanosť činiteľov v regióne výrazným parametrom pri vzniku pozícií. Teno fenomén neunikol pozornosti bádateľov¹³¹ a dokazuje, že zhluková analýza dochádza k rovnakým záverom, ako „čítanie z blízka“, čo dokazuje jej správnosť.

V máji 1946 boli založené noviny *Héping rìbào* a v rovnakom čase začali vychádzať i prílohy *Xīn wénxué* a *Xīn shìjì*. Pri predstavovaní periodika v predchádzajúcej kapitole bolo ukázané, že toto periodikum bolo naviazané na armádnú kliku a jeho najhlavnejší činitelia ako Zhōu Mèngjiāng, Lóu Xiàn a Wáng Sīxiáng, boli rodáci z provincie Zhèjiāng. Zároveň sa im podarilo naviazať spoluprácu s miestnymi komunistickými a marxisticky orientovanými intelektuálmi. O tejto spolupráci svedčí nielen fakt, že Yáng Kuí editoval prílohu *Xīn wénxué* a publikoval v prílohe *Xīn shìjì*, ale i výber prispievateľov v časopisoch *Xīn zhìshì* a *Wénhuà jiāliú*. Medzi najznámejších z nich patrí vodkyňa táiwānskej komunistickej strany, Xiè Xuěhóng a jej manžel Yáng Kèhuáng a iní. Editorský tím časopisu *Xīn zhìshì* opäť tvorili hore zmienení traja editori a novinári. Okrem miestnych prispievateľov editori preberali články z pevninských periodík. Dôvodom bolo podľa slov Wáng Sīxiंगा:

[V redakcii novín *Héping rìbào*] Sme často mohli vidieť rôzne periodiká pochádzajúce z Číny. Medzi nimi bolo mnoho takých, ktoré síce zastávali iný názor než oficiálne miesta, ale jednalo sa hodnotné články a materiály, ku ktorým Táiwānci nemali prístup. ... A tak sa zrodila myšlienka otláčiť výber či vytiahnuť obsah týchto článkov a materiálov, ktoré si inak normálni ľudia nemohli prečítať.¹³²

¹³¹ Napríklad Qín Xiánci (1997 a, b, 2012 a, b) a Xú Xiùhui (2007, 181).

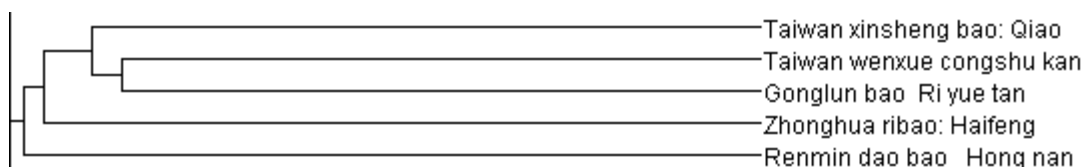
¹³² Citované podľa Qín Xiánci (2012a, 104) a Xú Xiùhui (2007, 181).

Opozičný postoj je teda hlavnou motiváciou vzniku časopisu, ktorý však mal jedno číslo. Časopis *Wénhuà jiāliú* bol nasledovníkom časopisu *Xīn zhìshì*, čo dokazuje predovšetkým zloženie jeho redakcie a prispievateľov. (Qín Xiáncì 1997 a, b, 2012b)

Z literárneho hľadiska časopis jednak predstavuje dielo Lài Hého, ktorý pochádzal z Zhānghuà v strednom Táiwāne a bol činný v predchádzajúcom období, ďalej dielo Yáng Kuí a diela básnickej skupiny píšucej tradičné žánre, Yīng shè 應社, taktiež z Zhānghuà, ktorá bola činná už od roku 1939. Z toho vyplýva, že okrem opozičného postoja, ktorý býva u tejto skupiny toľko zdôrazňovaný (napr. Qín Xiáncì 1997 a, b, 2012a, b), je druhým najdôležitejším konštituentom i regionálna príslušnosť. Všimnime si, že ani opozícia medzi starou a novou literatúrou nehrá tak dôležitú úlohu, ako by sme sa mohli domnievať.

Táto pozícia však figurovala na literárnom poli len do Incidentu 2.28, kedy úrady začali prenasledovať všetkých, čo boli podozriví zo spolupráce s komunistami. Preto sa hore zmienení redaktori znovu vrátili do Číny. I táto pozícia dokladuje, že politika, či iné mimoliterárne aspekty, hrali pri budovaní literárneho poľa dôležitú úlohu.

4.3.4 Opozícia k oficiálnej línii

Pri popise tejto skupiny časopisov a ich pozície začnime u dvojice, ktorá k sebe najbližšie: *Táiwān wénxué cóngshū kān* a príloha *Rì yuè tán* novín *Gōnglùn bào*. Toto prepojenie je vytvorené cez šesť spoločných činiteľov. Medzi ktorými nájdeme Yáng Kuí, Huáng Róngcàna, Lín Shūguānga, Yè Shítāoa, Xiāo Día a Chén Shòua 陳濤. O poslednom menovanom nič nevieme. Ako Huáng Huìzhēn (2012b, 116) poukazuje *Táiwān wénxué cóngshū kān* preberala príspevky z rôznych periodík, medzi ktorými boli jednak príloha *Rì yuè tán*, ale i príloha *Hǎifēng*, ktorá sa objavuje o dva rady vyššie. Tým by sa dali vysvetliť prieniky týchto periodík.

Ale poďme sa pozrieť na obsah týchto časopisov. V čele periodika *Táiwān wénxué cóngshū kān* stál Yáng Kuí, ktorý bol jeho šéfredaktorom. Podľa Huáng Huìzhēn (2012, 116) sa Yáng Kuí snažil o realizáciu najčastejšie objavujúcej sa definície literatúry po Incidente 2.28:

Časopis nezaujíma stanovisko nejakej politickej strany, kliky či úzkeho sektárstva, čo naši druhovia toľko nenávidia. Napriek tomuto stanovisku časopis v žiadnom prípade nepodporuje neporiadne lajdáctvo. „Spoznať táiwānskú realitu; odrážať táiwānskú realitu; vyjadriť pocity, myšlienky a motivácie táiwān-

ského ľudu“ to sú princípy, ktoré vzišli z nedávnych literárnych debát a ktoré, podľa názoru redakcie, sú v súčasnosti dôležité pre budovanie táiwánskej literatúry a tvoria jej pevnú základňu. Preto privítame literárne diela, ktoré sú v súlade s týmto princípom. Nemusí sa jednať len o ešte nevydanú tvorbu, ale dúfame, že nám odporúčate i vydané diela, aby sme ich mohli zaradiť k publikácii a predstaviť.

(Anonym 1948)

Časopis začal vychádzať až v roku 1948 a jeho definície explicitne vychádzajú z literárnych debát literárnej prílohy *Qiáo*, ktoré sú predstavené v kapitole 5.3 tejto práce. Takéto vnímanie literatúry je rozdielne oproti definícii táiwánskej literatúry *oficiálnou líniou* (kap. 5.1), ktorá videla táiwánsku kultúru výrazne ovplyvnenú japonským kultúrnym dedičstvom a literatúru ako prostriedok k náprave tohto stavu. *Qiáo* a následne i *Táiwān wénxué cóngshū kān*, teda artikuluje svoju pozíciu oproti *oficiálnej línii*. Všimnime si, že časopis explicitne deklaruje svoju apolitickosť v úvode citátu. *Qiáo* a *Táiwān wénxué cóngshū kān* na dôvažok zdieľajú až jedenásť spoločných činiteľov, čo ich robí príbuznými periodikami. Pretože však *Qiáo* bolo širokou platformou, poskytovalo priestor činiteľom z rôznych častí literárneho poľa, zhluková analýza nepriradila tieto dve periodiká priamo k sebe.

Druhým cieľom periodika *Táiwān wénxué cóngshū kān* je predstavenie táiwánskej histórie a kultúry, v rámci mantinelov, ako boli nadstavené v periodiku *Zhèngjīng bào* a ako budú popísané v kapitole 5. 2 tejto práce.

Hǎifēng sa od predchádzajúcich periodík predsa len líši, pretože sa jednalo o prílohu všeobecného charakteru, ktorá najskôr nebola zameraná literárne. Jej charakter sa po Incidente 2.28 taktiež mení a *Hǎifēng* získava v novinách nielen väčší priestor, ale prináša ako čínsku, tak i domácu literárnu produkciu. A práve diela táiwánskych autorov predovšetkým z juhu ostrova oslovili Yáng Kuí, ktorý niektoré veci z prílohy *Hǎifēng* prejal do časopisu *Táiwān wénxué cóngshū kān*.

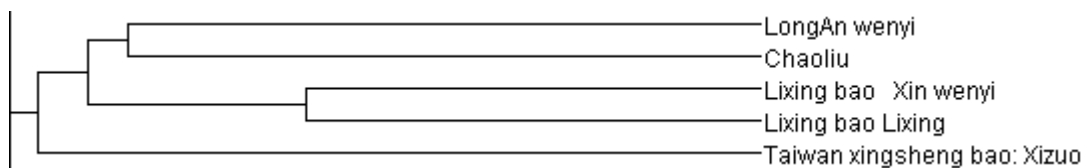
Zdá sa, že opozícia oproti *oficiálnej línii* a establishmentu je spoločným menovateľom pre túto skupinu časopisov. Noviny *Rénmín dǎobào*, ako bolo popísané v predchádzajúcej kapitole, boli voči Chén Yího vláde veľmi kritické. Okolo novín a jej prílohy *Nán hóng* sa združovali mladí intelektuáli činní už v predchádzajúcom období a mnohí z nich študovali v Japonsku. Politicky sa vymedzujú proti autoritatívnej vláde, za čo sú perzekvovaní po Incidente 2.28 (napr. Sū Xīn, Wáng Tiāndēng, Lǚ Hèruò a iní). Editorom prílohy *Huáng Róngcàn*, ktorý sa až na prílohu *Hǎifēng* objavuje vo všetkých periodikách tejto skupiny.

Vieme, že noviny *Gōnglùn bào* vydávané Lǐ Wànjūnom, ktorý predtým pôsobil ako vydavateľ oficiálnych novín *Táiwān Xīnshēng bào*, sú chápané v táiwánskom priestore ako

opozičné, čo dokladá i fakt, že boli v roku 1949 zakázané. Lǐ Wànjūn, i keď polovičný horal, nebol členom Národnej strany, ale bol členom Strany mládeže. Noviny *Gōnglùn bào* boli vydávané až po Incidente 2.28 a sú jedným z periodík, ktoré vyplňovali uvoľnené miesto po rozrušenej *oficiálnej línii*.

Takže by sa dalo zhrnúť, že táto skupina periodík predstavuje opozičnú pozíciu, či už z politického alebo literárneho pohľadu. Z časového hľadiska sa táto pozícia začína formovať už pred Incidentom 2.28 (*Nán hóng*), ale plné rozvinutie nachádza až v období po Incidente 2.28, kedy sa dostáva na dominantnú pozíciu v literárnom poli. Táto pozícia má vo svojej definícii literatúry veľa spoločné s nasledujúcim zhukom časopisov, predovšetkým z pohľadu publikácie literárnych diel táiwánskych pokrokových intelektuálov, ale predsa len sa od dole predstavenej pozície líši. V práve predstavenom zhuku sa viac odrážajú mimoliterárne záujmy a medzi prispievateľmi nájdeme viac etablovaných činiteľov, kým v nasledujúcom prevládajú predovšetkým študenti.

4.3.5 Pozícia autonómneho postavenia literatúry

Analýza nám zlúčila dve prílohy novín *Lixíng bào*, ktoré editoval Yáng Kuí. Okrem neho samotného sa však v oboch prílohách vyskytovali i dvaja z najaktívnejších členov Spolku strieborných zvoncov: Xiāo Jīnduī a Zhū Shí. Toto prepojenie nie prekvapením, pretože ako bolo povedané, Yáng Kuí pomáhal so znovuoobnovením Spolku, za ktorým stál práve Zhū Shí a Zhāng Yànxūn. Vedľa nich sa objavujú ďalšie mená, alebo pseudonymy, o ktorých sa nič nevie: Lǔ Sū 魯蘇, Zhìrén 志仁,¹³³ Zhǐ Shuǐ 芷水.

Vedľa dvojice príloh novín *Lixíng bào*, je dvojica časopisov *Cháoliú* a *Lóng'ān wényì*. *Cháoliú* bol časopis obnoveného Spolku strieborných zvoncov, ktorý združoval mladých básnikov (často píšucich v japonskom jazyku) pochádzajúcich z Táizhōngu a okolia. Avšak mnohí z nich (Zhū Shí, Lín Hēngtài, Xiāo Jīnduī) sa dostali na Pedagogický inštitút a prenikli i do táiběiských kruhov. Ako vyplýva zo spomienok Zìqíána (Xǔ Yùchéng 1995, 131), ktorý sa k spolku pridal až v Táiběi, a Xiāo Dího (2001, 11), Zhū Shí v tomto období vystupoval veľmi aktívne ako v strednom Táiwáne, tak i v Táiběi a oslovoval mladých básnikov, aby sa pridali do Spolku strieborných zvoncov.

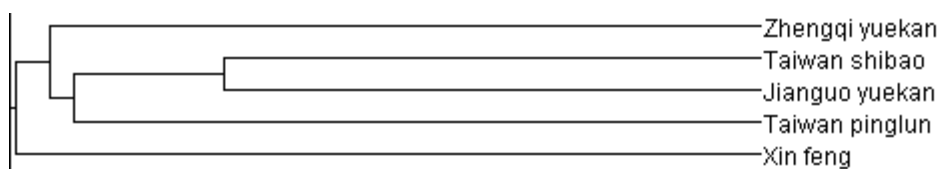
¹³³ Podľa Huáng Huìzhēn (2009, 313) sa jednalo o mladého autora z Táiwānu.

Lóng'ān wényì bol editovaný už niekoľkokrát zmieným Lín Shǔguāngom, ktorý síce pochádzal z Gāoxióngu, ale jeho učiteľkou bola Yáng Kuíova žena, Yè Táo 葉陶 (1905–1970). Cez ňu sa spoznal s Yáng Kuíom a okruhom mladých spisovateľov z Táizhōngu.¹³⁴ Skupina študentov, ktorá zároveň pôsobila v Spolku, bola jadrom časopisu *Lóng'ān wényì* a cez túto skupinu oba časopisy boli naviazané na Yáng Kuía a jeho aktivity v Táizhōngu.

Vágnejší vzťah však je k prílohe *Xízuò* oficiálnych novín *Táiwān Xīnshēng bào*. Táto príloha bola určená pre publikáciu prác študentov. V zásade sa v nej objavovali pre literárne pole neznáme mená. Jedinou výnimkou je Xiāo Jīndūi, ktorý sa snažil preraziť nielen tu, ale i v rovnako zameranom stĺpiku časopisu *Jiànguó yuèkàn*, ktorý však mal bližšie k oficiálnemu establishmentu. Tento jediný prienik s činiteľom z iných periodík prepojilo prílohu *Xízuò* s touto pozíciou na literárnom poli.

Ak by sme túto pozíciu chceli popísať, jednalo sa o významnú pozíciu v rámci literárneho poľa, ktorá bola primárne obsadzovaná činiteľmi regrutujúcich sa zo skupiny táiwānských študentov. Táto pozícia sa začala formovať až v roku 1948, kedy títo študenti nastúpili na vysoké školy v Táiběi. Regionálne prepája obe dôležité centrá, Táizhōng i Táiběi. Na rozdiel o iných pozícií, táto kládla dôraz na literárnu tvorbu, predovšetkým básne novej formy a poviedky, ktoré sa stali najprominentnejšími žánrami tohto obdobia. Činiteľov okolo tejto pozície môžeme zaradiť medzi pokrokových intelektuálov. Domnievam sa, že táto skupina činiteľov mala najbližšie k autonómnejmu chápaniu literatúry, pretože nielenže neboli napojení na oficiálne štruktúry, ale ako zo spomienkových esejí vyplýva, skutočne sa zaujímali o podstatu táiwānskej literatúry, ktorú medzi sebou vo voľných chvíľach riešili. (Xǔ Yùchéng 1995, Xiāo Dí 2001)

4.3.6 Pozície konzervatívnych činiteľov

Táto pozícia stojí na opačnom konci pomyselných map literárneho poľa. Ak hľadáme spoločného menovateľa tejto pozície, okolo ktorej sa zoskupujú tieto časopisy, tak by sme mohli povedať, že to bude A) úzke naviazanie na pole moci, ktoré u týchto činiteľov určovalo ich prestíž na kultúrnom či literárnom poli a B) záľuba v tradičnej poézii. Na rozdiel od pozície, ktorá mala blízko *oficiálnej línie* a preto i k poľu moci, pozície tejto skupiny činiteľov

¹³⁴ Za objasnenie prepojenia týchto skupín ďakujem Huáng Huizhēn.

nemuseli byť a často ani neboli priamo účastné diskusií o podstate táiwánskej literatúry, sledovali vlastné ciele a pravidlá získavania prestíže.

V strede zhľuku časopisov nájdeme časopisy *Táiwān shī bào* 台灣詩報 [Noviny táiwánskej poézie] a *Jiànguó yuèkǎn* 建國月刊 [Mesačník Budovanie štátu]. I keď na prvý pohľad toto spojenie nedáva zmysel, pretože časopis *Táiwān shī bào*, vydávaný spoločnosťou Scéna táiwánskej poézie (*Táiwān shītán* 台灣詩壇), bol zameraný na žánre tradičnej literatúry¹³⁵ a časopis *Jiànguó yuèkǎn* bol časopis zjavne naviazaný na oficiálny establishment, toto spojenie je možno jedno z najtesnejších z celej analýzy. Až 48% všetkých prispievateľov časopisu *Táiwān shī bào* predtým prispievalo do časopisu *Jiànguó yuèkǎn*, ktorý vychádzal od októbra 1946 do septembra 1947.

Medzi 51 spoločnými činiteľmi nájdeme ako táiwánskych tak i čínskych činiteľov. Pre túto skupinu je typické prestížne spoločenské postavenie. Ako krásny príklad možno uviesť banket organizovaný generálom Niǔ Xiānmíngom 鈕先銘 (1912–1996), zástupcom veliteľa tajnej polície a bratrancom už niekoľkokrát spomínaného šéfredaktora prílohy *Qiáo*, Gē Léia. Tí, čo sa banketu zúčastnili, zložili ďakovné básne, ktoré boli v časopise otlačené. Vedľa mien však bolo uvedené aj spoločenské postavenie prispievateľov, z čoho možno usudzovať charakter celej udalosti.¹³⁶ Vzhľadom na to, že mnohí z týchto činiteľov sa objavovali i v ďalších časopisoch tohto zhľuku, možno usudzovať, že sa jedná o jednu skupinu, ktorej prestíž je určovaná na základe iných, než literárnych kvalít. Práve tento časopis nám odhaľuje úplne iný kút literárneho poľa, ktorý bol na hony vzdialený dominantným pozíciám. Zároveň ukazuje nielen iný literárny štýl, ktorí títo činitelia presadzovali, ale i iný spôsob celej literárnej produkcie.

Do tejto skupiny na prvý pohľad moc nezapadá časopis *Táiwān pínglùn*, ktorý sa k nej pripája naposledy a preto je od nej trochu vzdialený. Časopis *Táiwān pínglùn* bol založený polovičnými horalmi ešte pred skončením vojny, ale vydávaný začal byť až 1. 7. 1946 na Táiwáne. Títo predstavitelia po príchode na Táiwán zastávali relatívne vysoké posty v štátnej garnitúre. Vo všeobecnosti býva časopis označovaný ako opozičný a ľavicový časopis, ktorý po 4 mesiacoch bol nakoniec zakázaný. (Hé Yílín 1998, 12) Z obsahového hľadiska prináša články a polemiky, ktoré sú skôr politického charakteru a na politickom spektre stoja na opačnej strane než časopis *Jiànguó yuèkǎn*. Pretože však časopis má relatívne málo

¹³⁵ Obsah dvoch dochovaných čísel časopisu rozoberá Xǔ Jùnyǎ (2012)

¹³⁶ V tomto bode vychádzam z nepublikovaných výsledkov výskumu Xǔ Jùnyǎ, ktorý vznikol v rámci projektu časopisu *Wénxùn*. (Cáituán fǎrén Táiwān wénxué fāzhǎn jījīn huì 2011)

prispievateľov a relatívne veľká časť z nich prispieva i vo vyššie popísanej dvojici časopisov, je *Táiwān pínglùn* priradený k nim.

Ak sa oprostíme od politiky a pozrieme sa na literatúru, *Táiwān pínglùn* s časopismi *Táiwān shībào* a *Jiànguó yuèkǎn* zdiela záľubu v tradičnej poézii. Čo sa týka zloženia činiteľov, ktoré ich prepájali, vidíme, že sa jedná o táiwānských činiteľov tvoriacich poéziu v starých žánroch. Väčšinou zastávali zamestnanie učiteľov na stredných školách ako Xiè Zūnwǔ, Lín Zǐhuì 林子惠, Wèi Qīngdé 魏清德 (1886–1964) a Yáng Zhòngzuǒ 楊仲佐, ktorí všetci pôsobili na Chénggōng zhōngxué 成功中學. Okrem nich sa tu objavuje už vyššie spomínaný Chén Féngyuán, ktorý bol známy básnik už z japonského obdobia. Tretiu skupinu tvoria činitelia zamestnaní v rámci oficiálneho establishmentu, ako napríklad Ní Bǐnghuáng 倪炳煌, ktorý bol tajomníkom Táiwānskej provinčnej obchodnej komory, či Lín Fúguó 林佛國, ktorý v roku 1948 bol zvolený za poslanca Táiběiského mestského zastupiteľstva.¹³⁷

Časopis *Táiwān shī bào* bol cez postavu Zēng Jīnkěho, ktorý bol v oboch prípadoch šéfredaktor, naviazaný na iný oficiálny časopis *Zhèngqì yuèkǎn* 正氣月刊 [Mesačník Nápravy prostredia] vychádzajúci od októbra 1946 do mája 1947. Mesačník *Zhèngqì yuèkǎn* bol v podstate vydávaný hlavným veliteľom ozbrojených síl na Táiwáne, generálom Kē Yuǎnfēnom. Prispievatelia tohto časopisu boli činitelia lojálni oficiálnemu establishmentu a často i príslušníkmi ozbrojených zložiek. I tu nájdeme žánre tradičnej poézie.

Všetky štyri časopisy však spája fakt, že sa okolo nich pohybujú činitelia, ktorí sú aktívni na poli moci, prípadne činitelia s vysokou spoločenskou prestížou, ktorí zároveň píšú a zúčastňujú sa aktivít okolo tradične organizovaných básnických spolkov.

Trochu heterogénne tu pôsobí časopis *Xīn fēng* 新風, ktorý podľa Xiàng Yánga (2012a, 96) bol prvým literárnym časopisom vydávaným po skončení vojny. Bol vydávaný ešte pred tým, než sa oficiálna garnitúra presunula na ostrov a začala sa organizovať. Preto toto prepojenie nebude na základe spoločenských stykov, ale iného faktora. Xiàng Yáng (2012a, 97) si ďalej všíma, že behom troch čísel, ktoré sa dochovali, možno badať zmenu v literárnom štýle. Kým v prvých dvoch dominovali žánre tradičnej literatúry danou vkusom vydavateľa periodika Chén Duìhòuom 陳鐸厚. Tretie číslo však už edituje Wú Mǎnshā a je zrejmy príklon k žánrom modernej literatúry (poviedka, kritika, úvaha, báseň nového typu). A práve literárny štýl prvého obdobia tohto časopisu ho prepojil s vyššie zmienenou skupinou. I z toho dôvodu táto skupina dostala nakoniec titul ako konzervatívna, pretože nie všetci činitelia

¹³⁷ Tieto informácie o spoločenskom postavení boli uvedené pri mene v časopise *Táiwān shībào*.

vytvárali homogénnu skupinu s jasným politickým programom, ale skôr tvorili a inklinovali k literárnej produkcii tradičných básnických žánrov.

4.3.7 Periférne pozície a anomálie analýzy

Okrem hore zmienených jasných zhhlukov nám však analýza predstavuje reálné vysoký počet samostatne stojacich dvojíc a v jednom prípade i jednu trojicu. K prepojeniu väčšinou stačilo len jedno meno, čo je z akéhokoľvek pohľadu málo. Tento fenomén však objasňuje dve veci. Ukazuje periférne pozície, ktoré sa málo prepájali s ostatnými, a zároveň odhaľuje slabiny zhlukovej analýzy pre popis týchto pozícií literárneho poľa. Dôvodom skresleného pohľadu je predovšetkým fakt, že do analýzy vstupuje veľmi málo činiteľov, ktorí sa objavujú viackrát a naopak prevládajú ojedinelé dáta.

Ako prvý príklad uveďme časopisy *Táiwān wénhuà* a *Xīn Táiwān*. Kým časopis *Táiwān wénhuà* je periodikum s najdlhšou tradíciou, podľa Qín Xiánciho (2012b, 106) dokonca s najvyššou úrovňou a vplyvom, ktorý na dôvažok poskytoval priestor širokému spektru prispievateľov (celkom 87 činiteľom),¹³⁸ *Xīn Táiwān* mal len 31 prispievateľov a len troch zdieľal s časopisom *Táiwān wénhuà*. Z týchto 31 činiteľov len 27 celkovo prispelo do jediného periodika – *Táiwān wénhuà*. Preto štatisticky vzaté je z pohľadu *Xīn Táiwān* väzba na časopis *Táiwān wénhuà* relatívne silná. Ťažko však možno povedať to isté z opačného hľadiska.

¹³⁸ Qín Xiánci (2012b, 107) rozlišuje skupiny: okolo Asociácie; okolo Úradu na editáciu a preklad; okolo Táiwánskej provinčnej univerzity; okolo Pedagogického inštitútu; a významné osobnosti v oblasti kultúry.

Podobný prípad bude dvojica periodík *Yīyáng zhōubào*, vydávaný v roku 1945 Yáng Kuíom, a *Táiwān shīxué cóngkān* vychádzajúci koncom roku 1948, ktorý prinášal tradičné básne. Vzhľadom na výnimočné zameranie časopisu *Yīyáng zhōubào*, ktoré prinášalo predovšetkým články týkajúce sa Troch ľudových princípov, jediný spoločný činiteľ ho pripojil k úplne odlišnému periodiku, ktoré inak, po obsahovej stránke, má veľa spoločné s časopisom *Táiwān shī bào*.

Ďalší problém vytvárajú periodiká, či prílohy, čo vychádzali len krátku dobu, prípadne v súčasnosti nie sú dostupné všetky čísla. Taký príklad možno nájsť v prepojení prílohy *Xīn wényì* novín *Zhōnghuà rìbào* a *Dà míng fùkān* novín *Dà míng bào*. U prílohy *Xīn wényì* máme jedenásť prispievateľov a u prílohy *Dà míng fùkān* dokonca len šesť. V tomto malom počte existuje jeden prienik a to v príspevkoch Xià Kāngnóng 夏康農 (1902–1970), známy čínsky reformátor školstva, ktorý ale nikdy na Táiwān neprišiel. Len jeden prienik a to ešte u prevzatých článkov nemôže vytvoriť vzťah príbuznosti týchto periodík. V tomto prípade nezostáva nič iné, len sa v budúcnosti snažiť dohľadať chýbajúce čísla a tým predísť týmto anomáliám.

V rovnakom vzťahu máme periodiká *Táilǚ yuèbào* 台旅月報 [Mesačník táiwänské cestovanie], ktorý vychádzal až v roku 1949 a obsahoval články o krásach Táiwānu z pier známych osobností tej doby, a časopis *Qián fēng* z roku 1945, kde prispievali poloviční horali, ale z ktorého máme len jedno číslo. Prípadne prílohu *Wényì* novín *Táiwān Xīnshēng bào* vychádzajúca v druhej polovici roku 1948, ktorá má len sedem čísel, a časopisu *Nánfāng zhōubào*, z ktorého sa dochovali len dve čísla. Pretože *Nánfāng zhōubào* bol politicky ľavicovo zameraný časopis, ktorý vychádzal v roku 1948, bol preto i skoro zakázaný (Xiàng Yáng 2012c, 213). Príloha *Wényì* by z pohľadu obsahu mala byť naviazaná na prílohu *Qiáo*, ktorá vznikla v rovnakom čase a postupne ovládla diskusiu, ktorá bola započatá v prílohe *Wényì*.

Časopis *Táiwān xuéshēng* 台灣學生 [Táiwänský študent] vychádzal od decembra 1946 do mája 1948. Druhá polovica doby jeho vydávania teda spadá do doby, kedy sa začala formovať skupina študentov aktívne zapájajúcich sa do diania na kultúrnom poli. Avšak progresívni študenti neboli základňou tohto časopisu. Podľa najčastejších prispievateľov vidíme, že sa jednalo o členov oficiálnej garnitúry, ktorí v časopise publikovali svoje koncepcie vzdelávania na Táiwāne, ako napríklad Fàn Shòukāng, vedúci Oddelenia pre školstvo pri Úrade ministerstva. Okrem nich a prebratých literárnych diel z Číny sa však

v časopise objavuje vysoké množstvo ojedinelých dát v podobe príspevkov študentov, predovšetkým zo stredných škôl.

Časopis *Dàtóng* však spadá do úplne inej kategórie. Za jedno vychádzal v prvých dňoch po skončení vojny, publikoval básne žánru *shī*, paralelné dvojveršia a podobne a prispievali do neho predovšetkým táiwänski autori zavedení už v predchádzajúcom období. Jediné meno, ktoré sa objavuje u oboch časopisov je Lín Jǐngyuán 林景元, ktorý v roku 1948 bol vedúcim katedry matematiky. Táto informácia sa objavuje v časopise *Táiwān xuéshēng*, ale to je všetko, čo sa o ňom vie.¹³⁹ Oba dva časopisy, pretože ich prispievatelia v porovnaní s ostatnými neprispievali dostatočne do iných periodík, teda predstavujú periférne pozície, a preto táto jediná zhoda ich v konečnom dôsledku prepojila.

Podobne možno vysvetliť prepojenie príloh časopisu *Héping ribào* a prílohy *Táiwān funǔ*. V tomto prípade o spoločný prispievateľ je pseudonym Ānnà 安娜. Podľa databáze autorít tento pseudonym používala Wáng Ānnà (1907–1988), pôvodne Anneliese Martens, v čínskej transkripcii Ānnà Lizé 安娜·利泽. Pôvodom Nemka, ktorá sa na štúdiách v Berlíne, kde získala doktorát z filozofie, vydala za mladého komunistu a neskôr diplomata Wáng Bǐngnán 王炳南 (1908–1988). Po uväznení v Nemecku sa v roku 1936 obaja vrátili do Číny, kde sa Ānnà zapojila do protijaponského odboja, bola v Yán'áne a pôsobila i v Červeného kríža a u Ôsmej pozemnej armády. Počas svojho dvadsaťročného pobytu v Číne napísala mnoho novinových článkov, ktorá sa väčšinou zaoberali situáciou v Ôsmej pozemnej armáde. Neskôr sa vrátila späť do Nemecka. (Wáng Límíng 2009, 1-8)

Wáng Ānnà mohla byť autorkou článkov vo všetkých troch periodikách. Ako bolo povedané vyššie, *Héping Ribao* bolo v Táizhōngu vedené marxisticky orientovanými intelektuálmi, ktorí vedome prejímali opozične ladené články z pevniny. Príloha *Táiwān funǔ* oficiálneho periodika *Táiwān Xīnshēng bào* by teoreticky mala byť iného charakteru, pretože vydavateľom bola Táiwänská provinčná ženská pracovná skupina, čo je oficiálna organizácia združujúca manželky vysoko postavených funkcionárov v rámci Táiwānu. Dalo by sa predpokladať, že postoj tejto prílohy bude kopírovať oficiálne stanoviská s tým, že bude viac orientovaný na ženskú problematiku. To je, ako časť 5.4. Príloha *Táiwān funǔ*– periférna pozícia na literárnom poli?“ ukazuje, z veľkej časti pravda. Ale v rámci tejto prílohy po prvé môžeme sledovať určitý príklon k tomu, čo by sme mohli z dnešného pohľadu hodnotiť ako ľavicový diškurz, ale v danej dobe sa pravdepodobne jednalo o spoločenský kód štatútu

¹³⁹ Mohlo by sa jednať o miestneho politika z Gāoxióngu, narodeného v roku 1925, ktorý po dlhú dobu zastával post poslanca mestského zastupiteľstva. To však treba ešte overiť.

intelektuála, a po druhé i zárodok budúcej ženskej literatúry, ktorá sa formovala zo ženských príloh a časopisov. Z toho dôvodu by i prípadné otláčenie článku od Anny Wáng nebol vybočením z celkového nastavenia prílohy.

Jediné dve prílohy denníka *Táiwān Xīnshēng bào: Wénhǎi* [More písomníctva] a *Shǐdì* [Dejiny a geografia] môžeme s určitosťou potvrdiť, že boli na okraji literárneho poľa. *Wénhǎi* bola venovaná pedagógom na univerzitách a jej autori sa regrutovali z rovnakej vrstvy. Jej obsahom bolo predstavenie „klenotov“ čínskeho písomníctva (tángské básne, dielo Qū Yuána 屈原, yuánské drama a pod.).¹⁴⁰ *Shǐdì* taktiež slúžila ako študijný materiál a prinášala poznatky z histórie a zemepisu Číny. I keď sa po obsahovej stránke líšili, ich motivácia a cieľová skupina bola rovnaká. Takže priradenie tejto dvojice k sebe ukazuje, že napriek úskaliam, ktorá zhluková analýza môže priniesť, funguje i na určenie periférnych pozícií, ktoré s literatúrou nemajú moc spoločné.

Záverom časti venovanej mapovaniu poľa možno povedať, že sa pomocou zhlukovej analýzy podarilo oddeliť šesť jasných pozícií literárneho poľa, ktoré stelesňujú rôzne prístupy k táiwānskej literatúre či kultúre v širšom slova zmysle. Diachrónne vzaté vidíme, že literárne pole bola vo svojej prvej fázy výraznejšie naviazané na pole moci, ale koncom roku 1948 a začiatkom roku 1949 vzniká zárodok autonómneho literárneho poľa, ktoré malo potenciál sa ďalej rozvíjať. Okrem pozície tzv. *oficiálnej línie* máme ďalšie pozície naviazané na oficiálny establishment, ktoré majú úplne inú agendu, iný spôsob literárnej produkcie a produkovanej literatúry. To dokladuje, že nemôžeme hovoriť o oficiálnej literatúre, prístupe Národnej strany, pretože i v rámci literatúry existuje viacero prístupov. V neposlednej rade snaha o interpretáciu týchto zhlukov ukázala nielen definície literatúry, ktoré boli činiteľmi okolo týchto pozícií prezentované, ale i spôsoby, akými sa činitelia na tieto pozície dostávali.

Táto časť sa pokúsila z inej perspektívy rekonštruovať literárne pole v povojnovom Táiwáne. Táto perspektíva nie je daná naším súčasným pohľadom na táiwānsku literatúru, ale vychádza z dobového literárneho štýlu a literárnych praktík, ktoré sú zachytené pomocou čísel a prezentovaných cez kvantitatívnu analýzu. Výsledkom tejto analýzy však nie je (a ani nemôže byť) konečná odpoveď, ktorá by úplne uspokojivo odpovedala na všetky otázky,

¹⁴⁰ Je zaujímavé, že výber nového kánonu tradičnej literatúry kopíruje výber predmoderných diel písaných jazykom blízkym hovorenej čínštine, ktorý propagoval Hú Shì 胡適 (1891–1962) v rámci Hnutia za novú literatúru.

ktorá sme si na začiatku položili. Ale na druhej strane ukazuje spôsob, ako na tieto, a podobné, otázky hľadať odpovede. Je to proces pokusov a omylov a predkladané výsledky sú toho dôkazom. Ďalšími krokmi, kadiaľ by sa analýza mohla vydať sú: Prvým z nich by bolo zohľadnenie počtu príspevkov v danom periodiku a nie len ich výskyt. To znamená prepojenie analýzy 4.1 a 4.2 u všetkých periodík a nie len u vybraných (kde sa tabuľka frekvencie výskytu vytvárala manuálne). Tento pohľad by nám eliminoval nepodstatné činitele, čo sa vyskytujú len raz v jednom periodiku. Viac prepracovaný model by však musel zohľadniť fakt, že činitelia s vysokým symbolickým kapitálom, nikde nepublikujú masovo. Druhým krokom je rozšírenie parametrov analýzy objektov (časopisov) o regionálny a diachrónny aspekt. Predkladaná analýza totiž predsa len ťažko zachycuje posuny štruktúr v danom čase. Všetky parametre by sa ďalej mali hierarchizovať, pretože nie všetky majú rovnakú dôležitosť. A v neposlednom rade treba zapracovať na vizuálnej prezentácii výsledkov, ktorá v súčasnej podobe nie je dostatočujúca. K vypracovaniu takéhoto prepracovaného modelu je však nutné sa vrátiť k pôvodným periodikám a zber urobiť ešte raz, pretože pri prvotnom zbere mi tieto možnosti a ich dôležitosť neboli zrejmé.

Pridávaním parametrov analýzy sa v budúcnosti môže dôjsť k ešte jemnejšiemu rozvrstveniu a tak i ďalšiemu poznaniu princípov literárneho poľa v povojnovom období. Tento model sa ďalej môže rozšíriť i na ďalšie sféry kultúrneho (divadlo, film, výtvarné umenie) a akademického života, čím by sa dosiahol kompletnejší obraz táiwánskej spoločnosti. Ďalšou možnosťou je diachrónny pohľad, kedy rozšírením časovej osy môžeme presne zistiť, odkiaľ sa činitelia regrutovali a kam ďalej smerovali. To však prekračuje momentálne možnosti individuálneho projektu.

Napriek hore zmieneným problémom a možnostiam do budúcnosti sa domnievam, že sa podarilo navrhnuť spôsob, ako uchopiť a popísať literárne pole pomocou kvantitatívnych metód. Ten sa javí ako funkčný, pretože pomocou neho sa podarilo definovať šesť dôležitých pozícií, okolo ktorých sa združovali činitelia literárneho a kultúrneho poľa, ktoré zatiaľ nikto v takejto miere neidentifikoval. Tiež sa podarilo definovať niekoľko parametrov, ktoré vytvárali kultúrny kapitál v povojnovom období.

„Čítanie z diaľky“ teda poodhalilo princípy literárneho poľa. Na ich interpretáciu a plné pochopenie sa však musíme ponoriť do diškurzu jednotlivých pozícií a „z blízka“ overiť skutočný obsah definícií a literatúry, ktorú porovnali. Nasledujúca časť detailnejšie predstaví niektoré pozície a doplní tak práve predstavené výsledky kvantitatívnej analýzy.

V. „Čítanie z blízka“: Činitelia kultúrneho poľa v ranom povojnovom období a ich pozície

V tejto časti sa predstavia niektoré periodiká ako pozície, ktoré okolo seba zoskupujú určitý druh činiteľov, ktorí teoreticky zdieľajú podobné dispozície, ale i literárny štýl. Táto časť práce sa zameria na tri roviny: 1) diškurzívnu, kde činitelia popisujú, ako by literatúra mala vyzerat'; Sledovaním diškurzu o táiwänskej literatúre vlastne sledujeme pozície na literárnom poli. Len pripomeňme, že činitelia sa snažia na poli získať čo najsilnejšiu pozíciu, aby mohli definovať literatúru. Teoreticky každé periodikum by malo byť priesečníkom (pozíciou), kde sa stretávajú činitelia s podobnými dispozíciami (*habitom*) a názormi; 2) skutočnú literárnu produkciu, ktorá nám dokazuje, aká literatúra publikovaná na Táiwāne vlastne bola. Porovnaním s diškurzívnu rovinou sa totiž môžu ukázať nezrovnalosti medzi teóriou a praxou; a 3) spôsob, ako boli príspevky publikované. To Michel Hockx (2003) nazýva „literárny štýl“ (forma, obsah a spôsob publikácie príspevkov). Porovnanie týchto rovín poskytne odpoveď na otázku, aké boli definície táiwänskej literatúry, ktoré vstupovali do priestoru literárneho poľa a zaujímali sa o to, aby boli všeobecne uznávané.

Dôležitým bodom v literárnom poli je pozícia *oficiálnej línie*, ktorá bola podporovaná poľom moci a voči ktorej sa vymedzovali ostatní činitelia. V porovnaní s definíciou *oficiálnej línie* sa bude demonštrovať miera autonómnosti daného.

Rozsah práce nedovoľuje predstaviť všetky periodiká, preto sa zameria na štyri z nich. Ako predstavitelia prvého obdobia (1945–1947) boli vybraní dvaja: v prvom rade to je *oficiálna línia*, jej štruktúra a ideologické rámce defínujúce zvrchu táiwänskú kultúru a literatúru. Druhým predstaveným činiteľom je periodikum *Zhèng jīng bào*. Výber tohto periodika ako aktéra na literárnom poli by mohol vyvolať určité pozastavenie, pretože jeho cieľom nebola literatúra, skôr naopak politika a ekonomika – ako napovedá jeho názov. Toto významné opozičné periodikum však ako jedno z prvých začalo interpretovať táiwänské dejiny a kultúru, ktoré dáva do vzťahu k Číne, čím vytvára paradigma. Zároveň tiež prináša i literárne diela. Práve výber publikovaných diel nám pomôže pochopiť nielen implicitnú definíciu táiwänskej literatúry, ale i „zrekonštruovať“ ideál táiwänského spisovateľa, ktorý periodikum prinieslo. A práve tento ideál definoval i pozíciu s najväčším symbolickým kapitálom.

Ako príklady predstaviteľov druhého obdobia (1947–1949) budú prílohy tzv. oficiálneho denníka *Táiwān Xīnshēng bào: Qiáo a Táiwān fūnǚ*. Príloha *Qiáo* je dôležitá pre pocho-

penie povojnovej literárnej scény. Ako vyplýva zo sekundárnej literatúry a zo spomienok pamätníkov príloha vytvorila platformu, kde sa prezentovali rôzne definície literatúry. Príloha *Qiáo* zoskupovala na svojich stránkach, ale i v rámci aktivít mimo nich, mnoho významných intelektuálov, prinášala literárne debaty, pôvodné i preložené diela. Na druhej strane príloha *Táiwān fùnǚ*, vychádzajúca v rovnakom období, by sa ťažko dala charakterizovať ako literárna príloha. Ale na svojich stránkach prinášala literárne diela, ktoré sa svojím štýlom líšia od ostatných periodík. Prílohy *Qiáo* a *Táiwān fùnǚ* tak predstavujú dve odlišné pozície, kedy jedna z nich je dominantná a druhá je na periférii literárneho poľa. Výber tejto časti by mohol byť bohatší a obsahovať ďalšie významné periodiká tejto doby, ktoré by odhalili rozmanitosť literárneho poľa. Sústredenie sa na hore zmienené periodiká je podmienený tým, že predstavujú extrémne pozície na osi medzi politickým a symbolickým kapitálom, a preto nám ukazujú i výrazne rozdielne literárne štýly. Predpokladáme, že ostatné periodiká a činitelia okolo nich, sa pohybovali v takto načrtnutých hraniciach.

5.1. Oficiálna línia do mája 1947 – nadstavenie paradigmatu ¹⁴¹

Oficiálna línia, Obr. 4, je štruktúra inštitúcií v rôznej miere podliehajúcich Úradu guvernéra, ktoré sa podieľali na tvorbe a presadzovaní kultúrnej politiky v prvom období (1945–1947). V tomto období, kedy guvernér Chén Yí a jeho správa¹⁴² sústreďovali výkonnú, zákonodarnú i vojenskú moc vo svojich rukách, sa jeho vláda dá označiť ako autoritatívna vláda jednotlivca, ktorá sa nezodpovedala Ústrediu. Na tento protiústavný stav poukazovali i členovia Komisií na vyriešenie Incidentu 2.28 v *32 požiadavkách*. V politickej hre po Incidente, kedy jednotlivé politické kliky súperili o uvoľnené pozície, a následnom menovaní nového guvernéra došlo k rozpusteniu *oficiálnej línie*. Nová provinčná vláda na nátlak Komisie a so súhlasom Čankajška v máji 1947 zmenila názov: z Táiwänského provinčného výkonného úradu (guvernéra) sa stala provinčná vláda (Táiwān shěng zhèngfǔ 臺灣省政府),¹⁴³ čím nominálne získala rovnoprávnú pozíciu ako iné provinčné vlády v Číne. Preto i jej niektoré priamo podriadené inštitúcie získali nominálne vyššie postavenie a z predošlých *oddelení* (chǔ 處) sa stali *dvory* (tīng 廳).

Kým predchádzajúca vláda Úradu guvernéra z pohľadu kultúrnych inštitúcií môže byť charakterizovaná ako výrazne centralizovaná, pre provinčnú vládu po máji 1947 je charakteristické, že mnohé kultúrne inštitúcie boli zrušené, prípadne ich činnosť bola

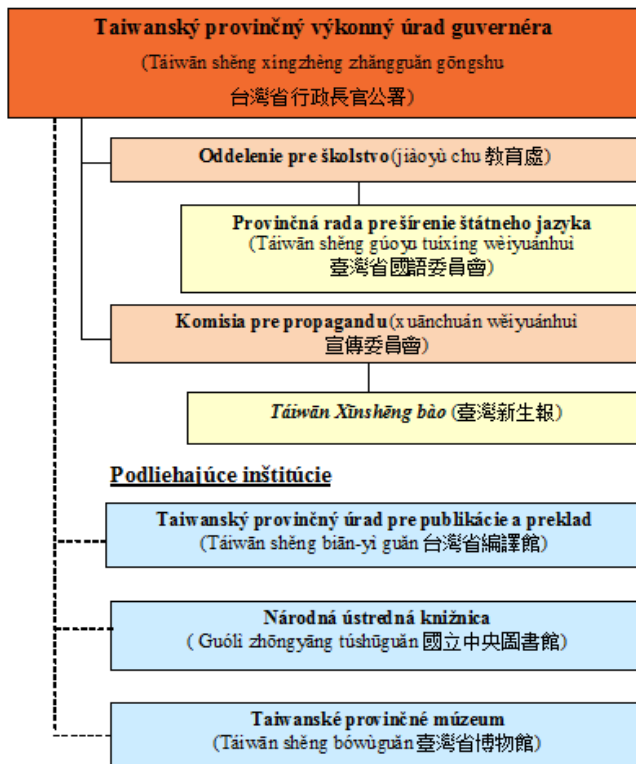
¹⁴¹ Táto časť bola v skrátenej podobe prezentovaná na konferencii 7th Annual Conference of European Association of Táiwān Studies v Tübingene (apríl 2010).

¹⁴² Celkovú organizáciu Chén Yího vlády možno nájsť v prílohe I.

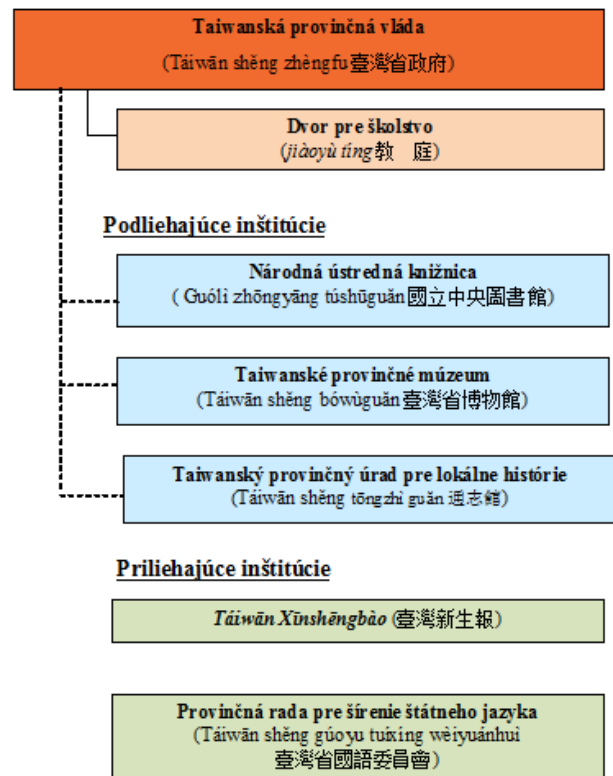
¹⁴³ Celkovú organizáciu provinčnej vlády možno nájsť v prílohe II.

pozastavená (Komisia pre propagandu, Táiwānský provinčný úrad pre publikácie a preklad) a niektoré z nich sa dostali z priameho vplyvu provinčnej vlády (Komisia pre šírenie štátneho jazyka a *Táiwān Xīnshēng bào*). (porovnaj Obr. 4 a Obr. 5) Treba si však uvedomiť, že táto náhla decentralizácia mala v štruktúre kultúrneho poľa za následok, že dominantná pozícia oficiálnych inštitúcií a ich výklad táiwánskej kultúry začali byť po máji 1947 ohrozované novými aktérmi, ktorí sa na scéne objavili.

Keď sa bližšie pozrieme na obr. 5 vidíme, že provinčná vláda po máji 1947 si pod priamym dohľadom zachovala len Dvor pre školstvo, ktorý sa však priamo kultúrou ako takou nezaoberal. Podriadené inštitúcie ako Národná ústredná knižnica, Táiwánske provinčné múzeum a Úrad pre miestne dejiny, ktorý vznikol na základe niektorých oddelení Úradu pre preklad a literatúru, tiež nie sú typy inštitúcií, ktoré sa priamo a aktívne na kultúre podieľujú, ale skôr ju konzervujú. To je však absolútne opačný postoj, než bol presadzovaný v prvom období, kedy sa kultúra mala aktívne budovať. Preto *oficiálna línia*, tak ako sa chápe v tejto práci, odkazuje len na obdobie Chén Yího vlády.

Obr. 4: *Oficiálna línia do mája 1947*

Obr. 5: *Oficiálne inštitutúcie po máji 1947*

Medzi inštitúcie, ktoré po vojne presadzovali oficiálnu kultúrnu politiku patrili Úrad guvernéra, a jemu podriadené oddelenia: Oddelenia pre vzdelávanie, Komisia pre propagandu a dokonca i inštitúcia ako Táiwanský provinčný úrad pre editáciu a preklad. Národná ústredná knižnica a Táiwanské provinčné múzeum oficiálne nepatrili pod správu Úradu guvernéra, ani sa mu priamo nezodpovedali. Zaujímavý je i vzťah medzi Úradom guvernéra a periodikom *Táiwān Xīnshēng bào*. Kontrolu nad ním mala Komisia pre propagandu (ktorá však mala svojich zástupcov i v iných periodikách) a periodikum bolo dokonca na Chén Yího vláde finančne závislé.

Obsadzovanie postov hlavných kultúrnych inštitúcií podobne, ako v iných oddeleniach Úradu guvernéra, sledovalo predovšetkým líniu politických a osobných vzťahov. Z dole uvedenej tabuľky vyplýva, že všetky najhlavnejšie posty kultúrnych inštitúcií po roku 1945 minimálne do roku 1947 boli obsadené členmi skupiny Chén Yího spolupracovníkov z Fújiànu a rodákov z Jiangsu a Zhèjiāngu, ktorú Chén Yí zformoval pri vládnutí vo Fújiànu. Jedinú výnimku tvorí Xǔ Shòucháng, ktorý do tejto skupiny nepatril, ale bol dávny známym Chén Yí z dôb štúdia v Japonsku.

Tabuľka 8: Personálne obsadenie vládnych inštitúcií. Politické kliky spracované podľa Chén Cuilián 1995.

Inštitúcia	Pozícia	Meno	Politické zaradenie
Táiwánský provinčný výkonný úrad guvernéra	guvernér	Chén Yí	Klika <i>Zhèngxué</i> .
Oddelenie pre vzdelávanie	riaditeľ	Fàn Shòukāng 范壽康	Klika <i>Zhèngxué</i> , skupina spolupracovníkov z Fújiānu; študoval v Japonsku.
	zástupca riaditeľa	Sòng Fěirú 宋斐如	Táiwānec, nepatril do pevninských politických štruktúr.
Komisia pre propagandu	predseda	Xià Tāoshēng 夏濤聲	skupina spolupracovníkov z Fújiānu, Klika patriotov (Guójiā zhǔyì pài 國家主義派)
	sekretár	Shěn Yūnlóng 沈雲龍	skupina spolupracovníkov z Fújiānu, Klika patriotov
	člen komisie	Hú Bāngxiàn 胡邦憲	skupina spolupracovníkov z Fújiānu
Táiwánský provinčný úrad pre publikácie a prekladublikačiu a preklad	riaditeľ	Xǔ Shòucháng 許壽裳	rodák z Zhèjiāng u, priateľ Chén Yího a jeho spolužiak z Japonska
Centrálna knižnica	riaditeľ	Fàn Shòukāng	skupina spolupracovníkov z Fújiānu
Táiwánské provinčné múzeum	riaditeľ	Chén Jiānshān 陳兼善	Rodák z Zhèjiāngu
Táiwān Xīnshēng bào	Vydavateľ	Lǐ Wànjū 李萬居	skupina spolupracovníkov z Fújiānu, člen politickej strany Mladých, Klika patriotov
	zástupca vydavateľa	Lǐ Lièwén 黎烈文	skupina spolupracovníkov z Fújiānu

Úzkostlivé stráženie najvyšších postov v rámci týchto inštitúcií, ktoré presadzovali kultúrnu politiku, dáva vedieť, že toto téma bolo pre Chén Yího prioritou. To mimo iného dokazuje i *Návrh prevzatia Táiwānu*, vypracovaný pred koncom vojny, ktorý bol predstavený vyššie. Otázka kultúry sa tam snúbi s otázkami školstva a štátneho jazyka a všetky tieto tri položky sú, popri politickej ideológii Národnej strany, osou pre budovanie novej čínskej identity na Táiwáne. Skôr ako sa pozrieme, čo tvorí obsah takejto identity, sa sústredíme na pôsobnosť jednotlivých inštitúcií.

Oddelenie pre školstvo malo za úlohu prevziať a zreformovať táiwánské školstvo, dohliadalo na personálne obsadenie riaditeľov a učiteľov na stredných školách a vyšších stupňoch vzdelávania. Za cieľ si kládlo i zavedenie štátneho jazyka do novo zreformovaných škôl a k nim pridružených výcvikových tried pre širokú verejnosť, a v neposlednej rade i kontrolu pedagógov a pod.¹⁴⁴

Koncom roku 1948 sa oddelenie premenovalo na Dvor pre školstvo (*Jiàoyù tíng* 教育廳) a spadal pod novovzniknutú provinčnú vládu. Kým v predchádzajúcom období sa dôraz kládol na reformovanie a zavádzanie nových pravidiel, druhé obdobie po upokojení situácie po Incidente 2.28 sa zameriavalo skôr na rozvoj školstva. Tretie obdobie, ktoré sa prakticky vzťahuje na rok 1949, bolo vyhradené plánovaniu školstva (*jìhuà jiàoyù* 計劃教育). (Huáng Shíjiā 1996, 97-98)

Pod Oddelenie pre školstvo spadala **Provinčná komisia pre šírenie štátneho jazyka** (Táiwān shěng guóyǔ tuíxíng wèiyuánhui 臺灣省國語委員會), založená vo februári 1946, ktorá sa zaoberala štúdiom štátneho jazyka a lokálnych dialektov, editovaním a publikáciou študijných materiálov, školením pedagogických pracovníkov a metodikou výučby. Ako bolo napísané vyššie, Chén Yí ešte pred koncom vojny oslovil Komisiu pre šírenie štátneho jazyka s celonárodnou pôsobnosťou, aby vypracovali plán pre šírenie štátneho jazyka na Táiwáne. Budúci predseda Provinčnej komisie, Wèi Jiàngōng, sa vtedy podieľal na školení kádrov v Chóngqìng, ktorí mali prebrať ostrov a taktiež bol poradcom komisie, ktorá vypracovávala *Návrh prevzatia Táiwānu*.

K cieľom Provinčnej komisie pre šírenie štátneho jazyka slúžila príloha *Guóyǔ* 國語 oficiálneho periodika *Táiwān Xīnshēng bào*.¹⁴⁵ Táto príloha sa vydávala len do Incidentu 2.28. Obsah prílohy zväčša tvorili cvičenia transkripcie *zhùyīn*, modelové dialógy a iné výukové materiály slúžiace predovšetkým pedagógom. V prílohe sa objavovali i odborné články, ktoré však z veľkej miery vychádzali z pera Wèi Jiàngōnga a Hé Róng, zástupcu predsedy Provinčnej komisie, ktorý zároveň spolu s Bái Dízhōuom 白滌洲 zastával i funkciu editora prílohy.

Po príchode nového guvernéra do čela provinčnej vlády sa reštrukturalizoval systém inštitúcií a Provinčná komisia pre šírenie štátneho jazyka sa osamostatnila. V rovnakom období odchádza i Wèi Jiàngōng z jej čela a nahradzuje ho Hé Róng. Wèi Jiàngōng sa v júni

¹⁴⁴ O pláne na reformu školstva viac v Zhōngyāng shè Chóngqìng niànjū rì diàn 中央社重慶廿九日電 (1945), Fàn Shòukāng (1946).

¹⁴⁵ Prvé číslo vyšlo 21.5. 1946. Príloha vychádzala týždenne, každý utorok a dohromady malo asi 29 čísel.

1947 stal profesorom na Ústave čínskej literatúry, Táiwānskej štátnej univerzity a v októbri 1948 definitívne odchádza na Pekingskú univerzitu. (Huáng Yīngzhé 2007, 62)

25.11. 1948 Provinčná komisia pre šírenie štátneho jazyka začala vydávať vlastný denník *Guóyǔ rìbào* (國語日報), ktorého špecifikum spočívalo v tom, že vedľa znakov sa objavovala transkripcia *zhùyīn*. *Guóyǔ rìbào* a samotná Provinčná komisia taktiež slúžili ako strediská výučby čínštiny pre cudzincov až pokiaľ sa neotvorili centrá výučby na jednotlivých univerzitách.

Komisia pre propagandu (Xuānchuán wēiyuánhui 宣傳委員會) vznikla 11. októbra 1945 u Úradu guvernéra a aktívne sa podieľala na prevzatí ostrova. Huáng Yīngzhé (2007, 66) pripomína, že Komisia po Japoncoch prebrala celú agendu tykajúcu sa propagandy: redakcie oficiálnej tlače, rádio, televíziu, tlačovú kanceláriu a filmové štúdiá. Komisia si za cieľ kládla vystupovať ako sprostredkovateľ „pravdivého obrazu“ (zhēn xiàng 真相), ako protipólu k pokrivenému obrazu z čias japonskej okupácie, čo malo smerovať k hladšej politickej i kultúrnej integrácii oboch území. (Xià Tāoshēng 1945) Komisia mala na starosti: propagáciu vládnych nariadení; kontrolu nad vydávaním kníh, novín a časopisov; ďalej kontrolovala obsah periodík, správ a rozhlasu; a nakoniec kontrolovala i obsah divadla i filmu.¹⁴⁶

Pôsobnosť komisie nebola namierená len horizontálne na čo najširší rozsah kultúrnych aktivít (v rozhlase, televízii, divadlách a pod.), ale i vertikálne a mala zamestnancov umiestnených na každej úrovni správy: okres (xiàn 縣), mesto (shì 市), oblasť (qū 區), okrskok (xiāng 鄉), štvrť (zhèn 鎮).¹⁴⁷

Komisia pre propagandu kontrolovala divadlá a film, vydávanie kníh a tlač. Jedným z najúčinnějších opatrení bola povinná registrácia subjektov (divadelných a filmových spoločností, vydavateľstiev a novín), ktorá sa zaviedla v novembri 1946. Registrácia, ktorú vykonávala práve Komisia pre propagandu, nebola vydávaná subjektom, ktoré predtým spolupracovali s japonskými okupantmi. (Wú Chúnjiā 1999, 55) Druhým účinným opatrením bola cenzúra obsahu divadelných diel, filmov či publikácií. 11. februára 1946 vyšlo nariadenie č. 1157, ktoré, v súlade s predvojnovým *Návrhom na prevzatie Táiwānu*, v publikáciách a časopisoch zakazovalo všetky zmienky o japonskej asimilačnej politike *kōminka*, japonských vojnových či iných aktivitách, ktoré sú v rozpore s politikou Národnej strany, štátu a ideologickým odkazom Troch ľudových princípov. Komisia v spolupráci s políciou a vojenskou polí-

¹⁴⁶ Viac o organizácii, personálnom obsadení a cieľoch Komisie pre propagandu vo Wú Chúnjiā 1999, 40-51.

¹⁴⁷ 25. januára 1946 vyšlo nariadenie č. 1063, ktoré ošetrovalo vertikálnu pôsobnosť Komisie pre propagandu. Viac v Táiwān shěng Xíngzhèng gōngshǔ mǐshū chù biānjí shì (1946 a). Obsah práce týchto zamestnancov potom upravovala nariadenie č. 4069 z 30.4. 1946. Viac v Táiwān shěng Xíngzhèng gōngshǔ mǐshū chù biānjí shì (1946 b).

ciou prešli k zabavovaniu kníh a časopisov s týmto obsahom. Huáng Yīngzhé (2007, 78) uvádza, že do konca roku 1946 spolu zabavili na 1 451 titulov, čo dohromady robí na 475 111 zväzkov, ktoré boli zničené. Udeľovanie povolení na základe registrácie a cenzúra obsahu diel boli dôležitým opatreniami, ktoré svedčia o snahách oficiálnej línie obmedziť pôsobenie činiteľov na kultúrnom poli, a zároveň cenzúra obsahu mala zabezpečiť prvú (a jedinú) definíciu táiwānskej kultúry.

Komisia pre propagandu mala tiež na starosti zhromažďovanie informácií a ich distribúciu do ďalších médií. Starali sa i o ich preklad a ďalej ich predávali napríklad americkému zastúpeniu na Táiwāne. Komisia samozrejme mala svojich ľudí priamo v oficiálnych médiách ako bolo periodikum *Táiwān Xīnshēng bào*, či rozhlas. V ranom povojnovom období sa rozohrel spor o kontrolu spravodajstva. Ústredná vláda v Číne sa tiež chcela podieľať na kontrole tlače. Takže podobne ako v iných odvetviach, i tu došlo ku kolízii mocenských záujmov. Cieľom Ústrednej vlády a špičiek Národnej strany, reprezentovanej zástupcami Oddelenia propagandy pri Ústrednej výkonnej komisii čínskej Národnej strany (Zhōngguó Guómíndǎng zhōngyāng zhíxíng wěiyuánhùi xuānchuán bù zhōngyāng tōngxùnshè 中國國民黨中央執行委員會宣傳部中央通訊社, skrátene Ústredné oddelenie propagandy)¹⁴⁸ a Ústrednej informačnej kancelárie (Zhōngyāng tōngxùnshè 中央通訊社),¹⁴⁹ bolo prevzatie nielen jednotlivých redakcií, ale i budov a zariadenia bývalých japonských periodík. To im úplne nevyšlo, pretože kontrolu získala Chén Yího klika, a museli sa uspokojiť s kontrolou druhého najväčšieho periodika *Zhōnghuà rìbào*.

15. marca 1947 pod vplyvom udalostí po Incidentu 2.28, kedy Komisia na preskúmanie Incidentu 2.28 v 32 požiadavkách nástojila jednak na zrušení registrácie periodík pre nedodržiavanie práva na slobodu prejavu, tak i na zrušení samotnej Komisie pre propagandu, bola Komisia skutočne zrušená. Pracovisko zaoberajúce sa propagáciou vládnych nariadení bolo priradené pod Oddelenie občianskych záležitostí (Mínzhèng chǔ 民政處). Následne 19. marca vznikla Kancelária pre spravodajstvo (Xīnwén shì 新聞室). V máji 1947, kedy bol zrušený Úrad guvernéra a vznikla provinčná vláda, sa Kancelária pre spravodajstvo premenovala na Oddelenie pre spravodajstvo (Xīnwén chǔ 新聞處). (Huáng Yīngzhé 2007, 72)

¹⁴⁸ Táto inštitúcia vznikla v roku 1924 a jej pôsobnosť bola z počiatku veľmi malá. Zodpovedala za texty, ktoré sa dostávali von z Národnej strany. Ale od roku 1928 sa začala angažovať ako vo vnútorných, tak i vonkajších aktivitách, ako napríklad cenzúra tlače a kníh v Číne. Jej postavenie sa posílilo v roku 1930, keď vznikol *tlačový zákon* (chūbǎn fǎ 出版法) a jeho novela v roku 1937. (Wú Chúnjiǎ 1999, 33)

¹⁴⁹ Bola založená Ústredným oddelením propagandy v roku 1924 a bola prvou organizáciou Národnej strany, ktorá mala na starosti kultúrne záležitosti. (Wú Chúnjiǎ 1999, 33)

Táiwānský provinčný úrad pre editáciu a preklad (Táiwān shěng biānyì guǎn 台灣省編譯館) vznikol 13.7. 1946 z popudu guvernéra Chén Yího. Delil sa na štyri oddelenia, ktoré mali na starosti prípravu výukových materiálov pre všetky úrovne škôl. Ďalej sa zameriavali na prípravu literatúry pre verejnosť, ktorá obsahovala i pevninskú literatúru. Tretie oddelenie sa zabývalo prekladom vedeckých a svetových literárnych diel, čím nadväzovali na tradíciu prekladu za japonskej éry. Posledné oddelenie malo na starosti skúmanie Táiwānu. Taktiež nadväzovalo na bohaté výsledky výskumu japonských vedcov. V čele oddelenia stál táiwánsky historik Yáng Yúnpíng a na oddelení pôsobilo niekoľko japonských odborníkov, ktorí predtým pôsobili na Táiběiskej cisárskej univerzite.

Avšak po Incidente 2.28, keď bol Chén Yí odvolaný z funkcie guvernéra, tak i táiwánsky provinčný úrad pre editáciu a preklad bol dva dni po nástupe nového vedenia provincie (17. 5. 1947) zavretý. Jedným z dôvodov, ktoré Huáng Yīngzhé (2007, 31–32) uvádza je, že Táiwānský provinčný úrad pre editáciu a preklad bol čisto projektom Chén Yího a preto s jeho odchodom skončil i Úrad. Druhý dôvod môže byť, že Xū Shòucháng sa ešte počas svojej pôsobnosti v Nankingu ostro staval proti klike CC a jej školskej politike, čo sa pri zmene mocenského pomeru znova vynorilo.

Oddelenia zaoberajúce sa prípravou výukových materiálov a kníh prešli pod správu novo reformovaného Dvora pre školstvo provinčnej správy. Oddelenia zaoberajúce sa štúdiom Táiwānu pripadlo v júni 1948 Táiwánskému provinčnému úradu pre lokálne histórie/archívu (Táiwān shěng tōngzhì guǎn 臺灣省通志館), ktorý sa v júni 1949 premenoval na Táiwánskú provinčnú komisiu pre archív (Táiwān shěng wénxiàn wèiyuánhui 臺灣省文獻委員會) a v roku 2002 sa z nej stal Štátny úrad pre históriu – Táiwánsky archív (Guóshǐguǎn Táiwān wénxiàn guǎn 國史館臺灣文獻館). (Huáng Yīngzhé 1992, 121-125 a Huáng Yīngzhé 2007, 89-118)

Poslednou významnou inštitúciou, ktorá bola podriadená Úradu guvernéra, bolo periodikum *Táiwān Xīnshēng bào*, ktoré vzniklo transformáciou periodika *Táiwān shinpō* z dôb japonskej koloniálnej éry. Na konci druhej svetovej vojny *Táiwān shinpō* predstavovalo na táiwánskej scéne najväčšie periodikum. O jeho prevzatie bojovali ako Úrad guvernéra tak i Ústredná vláda. Avšak prevzatím periodika bol nakoniec poverený Lǐ Wànjū, Chén Yího spolupracovník, a premenoval periodikum na *Táiwān Xīnshēng bào*.¹⁵⁰ Pod jeho vedením sa

¹⁵⁰ Wú Chúnjiā (1999, 54) uvádza, že *Táiwān Xīnshēng bào* malo náklad 170 tisíc výtlačkov, čím jednoznačne bolo najväčším periodikom. Okrem toho redakcia získala všetky zariadenia a vybavenie japonských periodík. I preto disponovala najväčšou zbierkou čínskych a japonských znakov, latinky a ďalej i najvýkonnejšími strojmi.

periodikum dostalo pod vplyv kliky Strany mládeže (Qīngnián dǎng 青年黨), ktorá bola úzko naviazaná na Úrad guvernéra a samotného Chén Yího.

Táiwān Xīnshēng bào najskôr mal čínsku a japonskú verziu, pričom obsah oboch verzií v jednom čísle sa nezhodoval a japonská verzia bola proporčne menšia. Vydávanie japonskej časti bolo ukončené s vydaním zákazu používania japončiny v tlači. Periodikum zostalo pod kontrolou Komisie pre propagandu až do marca 1947, kedy bola Komisia odvolaná. Neisté obdobie okolo Incidentu 2.28 ovplyvnilo i chod redakcie, ktorá bola obkľúčená davom požadujúcim pravdivé informácie o vývoji udalostí. Zmena formátu a strohosť informácií nakoniec vypovedá o neistote, ktorá v tom období panovala. V septembri 1947 dostalo vedenie periodika príkaz, aby sa reorganizovali na spoločnosť s ručením obmedzeným, ktorú bude viesť správna rada. V máji 1949 *Táiwān Xīnshēng bào* dostali ďalší príkaz, aby sa transformovali na Spoločnosť *Táiwān Xīnshēng bào* (*Táiwān Xīnshēng bào shè* 臺灣新生報社). (Xǔ Shīxuān 1999, 2)

Po predstavení hlavných inštitúcií *oficiálnej línie* vyvstáva otázka, aké sú politicko–ideologické rámce oficiálnej línie, ktoré sa stali ústrednou osou, okolo ktorej sa povojnové kultúrne pole konštituovalo, a ktoré definovali, čo je Táiwān a jeho kultúra.

5.1.2. Kultúrna politika oficiálnej línie

Ako bolo ukázané vyššie, kultúrna politika, ako spôsob integrácie Táiwānu, bola rámcovo naplánovaná už v *Návhrhu plánu prevzatia Táiwānu* (ďalej len *Návrh*). *Návrh* sa v oblasti kultúry sústreďuje na tri významné oblasti, ktorými sú kultúra, štátny jazyk (*guóyǔ*), štátna ideológia, pričom všetky tri oblasti sú viacej – menej chápané v intenciách reformy školstva, ktorá sa nevzťahovala len na všetky úrovne vzdelávania, ale i na vzdelávanie občanov. Preto môžeme hovoriť o vzdelávaní v zmysle Troch ľudových princípov (*sānmín zhǔyì jiàoyù* 三民主義教育), ako politickej základni, ku ktorej sa odvolávala ako oficiálna línia, tak i ostatné inštitúcie späté s Národnou stranou. Ďalej sa jednalo o vzdelávanie vo vzťahu k budovaniu národného ducha (*mínzú jīngshén jiàoyù* 民族精神教育), ktoré malo za cieľ vštepiť Táiwāncom novú, čínsku národnú identitu a implicitne stálo v opozícii k tzv. japonskému kultúrnemu dedičstvu, ktorého prejavy sa na Táiwáne uchovali i v ranom povojnovom období. Ďalší typ vzdelávania sa sústreďoval na presadzovanie čínskej kultúry (*Zhōngguó wénhuà jiàoyù* 中國文化教育), ktorá mala nahradiť japonské kultúrne dedičstvo. Presadzovanie

čínskej kultúry často išlo ruku v ruke s koncepciou budovania národného ducha, takže skôr než vzdelávaciu funkciu plnilo funkciu politickú. V rámci presadzovania čínskej kultúry dochádzalo k prehodnocovaniu vzťahu Táiwān a Čína a k následnej definícii táiwānskej kultúry. A posledným typom vzdelávania bolo vzdelávanie v štátnom jazyku (guóyǔ jiàoyù 國語教育), ktorý mal byť médiom šírenia ako čínskej kultúry, tak i novej národnej identity.

Tieto štyri oblasti vzdelávania (ideológia Troch ľudových princípov, čínska kultúra, nacionalizmus a jazyk) sú v koncepcii kultúrnej integrácie prepojené a majú za cieľ vstúpiť Táiwāncom špecifickú čínsku národnú identitu, ktorá stojí práve na týchto štyroch pilieroch. Je zaujímavé, že z pohľadu *oficiálnej línie* sa jedná o neprirodený zásah zhora nadol, ktorý implicitne počíta s tým, že národné vedomie alebo pocit spolunáležitosti môžu byť (násilne)¹⁵¹ budované, napravné či konštruované.¹⁵² Takéto chápanie čínskeho vedomia (alebo identity) stojí v protiklade k primordialistickému chápaniu novej čínskej identity, ako príbuznosti krvi.¹⁵³

Z týchto štyroch konštituentov špecifickej modernej čínskej identity, ktorá mala nahradiť identitu táiwānsku, sa budeme venovať predovšetkým kultúre. Dôvod, prečo sa práca nebude venovať koncepcii Troch ľudových princípov je daný predovšetkým tým, že sa jedná o politickú koncepciu, ktorou sa Národná strana a jej podliehajúce činitele, snažili vymedziť voči na pevnine siliacej ľavicovej hrozbe. V dobových článkoch sa Tri ľudové princípy nijako netematizujú, ale skôr slúžia ako heslo, či signál, ktorým sa autor hlási k danej politickej príslušnosti. Otázka nacionalizmu je, ako sa ukáže nižšie, úzko spätá s témami čínskej kultúry a štátneho jazyka. A preto sa o ňom pohovorí v rámci týchto dvoch tém. Z tohto pohľadu sa na definícii špecifickej modernej čínskej identity na Táiwáne podieľali len dva konštituenti: koncepcia čínskej kultúry a koncepcia štátneho jazyka.

5.1.3. Koncepcia kultúry v diškurze oficiálnej línie

Kultúrna integrácia Táiwānu teda bola jednou z najdôležitejších otázok v povojnovom období. Jednou z prvých úloh bolo zhodnotenie stávajúceho stavu a určenie miesta táiwānskej kultúry v rámci čínskeho kontextu. Ako hlavný zdroj, ktorý nám objasní stanoviská oficiálnej línie,

¹⁵¹ Zástanca násilného presadzovania čínskej kultúrnej politiky na Táiwáne bol napríklad Jiāng Qí (1946), kde autor kladie dôraz na násilné (lìxíng 厲行) zavádzanie kultúrnych a vzdelávacích nariadení, kde termín chápe v zmysle efektívny, t.j. v čo najkratšej dobe sa zbaviť japonských prejavov.

¹⁵² O tom nás presvedčajú tituly úvodníkov po roku 1945 v periodiku *Táiwān Xīnshēng bào*: Shèlùn (1945a), Zhào Nǎichuán (1945), Lú Guànrún (1945) atď. Na druhej strane v povojnovom období je motív budovania takmer celosvetovým fenoménom a často sa vyskytuje i v iných kultúrnych kontextoch.

¹⁵³ Táto bola propagovaná *polovičnými horalmi*, neskôr i niektorými Táiwāncami a dokonca i zástupcami Provinčnej rady pre šírenie štátneho jazyka (t.j. jedna vetva *oficiálnej línie*).

budú úvodníky (shèlùn 社論) a niektoré články denníka *Táiwān Xīnshēng bào*. Úvodníky v tomto období boli anonymné, ale vznikali z pera členov Komisie pre propagandu. Dá sa ale predpokladať, že vyjadrovali stanovisko redakcie a teda i činiteľov, ktorí za redakciou stáli. Oficiálny denník *Táiwān Xīnshēng bào* okrem úvodníkov ešte prinášal týždenné polemiky (xīngqī zhuānlùn 星期專論), ktoré už však autorské boli. Možno taktiež predpokladať, že autorské články boli do redakcie prijímané na základe osobnej či ideovej spriaznenosti s redakciou, či preto, že sa jednalo o významnú postavu na kultúrnom alebo politickom poli. Preto sa táto časť sústreďí predovšetkým na úvodníky a ich rétoriku, prípadne na články, na ktoré úvodníky reagujú.

Prvá otázka, čo si musíme položiť, je, čo sa považovalo za kultúru a ešte špecifickejšie, čo sa považovalo za táiwānskú kultúru:

Musíme si uvedomiť, že písomníctvo či jazyk sú kultúra; ale i veda a umenie predstavujú kultúru. Nebolo by správne sa domnievať, že „táiwānská kultúra je nízka“, len na základe faktu, že vyjadrovanie v čínštine nedosahuje štandardov, či nie je dostačujúce.
(Shèlùn 1945a)

Táiwānská kultúra sa prejavuje dvoma rôznymi spôsobmi: rozvinutý je kultúrny aparát, ktorý vychádzal z industrializácie a pokročilých technológií. [Naopak] zaostalý je obsah kultúry a duševné vyprázdnenie.

....

Kultúra je úplný [súbor] prejavov všetkých spôsobov života, ktoré vznikajú pri naplňaní ľudskej existencie.
(Lú Guànrún 1945)

Z hore citovaného úvodníku „Budovanie táiwānskej kultúry“ (1945a) vyplýva, že takéto chápanie kultúry zahŕňa i vedecký či technologický pokrok a vedie k dvojakému prístupu, ktorý je typický pre rané povojnové obdobie: na jednej strane je to výrazne vysoká (guògāo 過高) úroveň v oblasti vedy, ekonomiky a technológií, ktorá bola zapríčinená japonskou koloniálnou prítomnosťou, a na druhej strane, a z rovnakého dôvodu, výrazne nízka (guòdī 過低) úroveň kultúry spätého s písomníctvom. Tento dvojaký prístup sa objavuje i u ďalších atribútov, ktoré sú spojované s popisom (a implicitným hodnotením) táiwānskej kultúry: na jednej to je *svetovosť* (shìjiè xìng 世界性) táiwānskej kultúry, ktorá je jej prisudzovaná v oblasti vedy a technologického vývoja, tzn. vonkajšie, objektívne prejavy modernizácie spoločnosti; ale na strane druhej je nedostatočná úroveň tzv. *národnej kultúry* (mínzú wénhuà 民族文化), v zmysle, že táiwānskej kultúre chýba určitá kvalita, ktorá by sa dala nazvať ako *národný charakter*, alebo i *čínskosť*. Kým na jednej strane úvodník chváli *svetovosť*, ako

atribút, ktorý je nutný ďalej rozvíjať a uplatňovať i v samotnej Číne, naopak absencia národnej kultúry sa javí ako akútny problém, ktorý sa musí riešiť (predovšetkým za pomoci školstva a šírením poznatkov o Číne cez čínsky písané písomníctvo). Vidíme, že pri hodnotení táiwánskej kultúry tu teda vzniká dichotómia *svetovosti a národného charakteru*.

Tento dvojaký prístup k táiwánskej kultúre zastávali ako aktéri čínskeho pôvodu či *poloviční horali*, snažiaci sa ospravedlniť, či rovnoprávne včleniť táiwánsku kultúru do čínskej. *Svetovosť* táiwánskej kultúry však zdôrazňovala ešte jedna skupina profilujúca sa v *oficiálnej línii* – skupina bývalých študentov v Japonsku, ktorí s Táiwāncami zdieľali podobné životné skúsenosti. Do tejto skupiny môžeme radiť nielen Xǔ Shòucháng, riaditeľa Úradu pre publikácie a preklad,¹⁵⁴ ale i samotného Chén Yího, či i pokrokového intelektuála a profesora na Táiwánskej provinčnej univerzite, Léi Shíyúho, o ktorom ešte bude reč v súvislosti s prílohou *Qiáo*. Huáng Yīngzhé (2007, 98) túto skupinu nazýva Klikou majúcu japonskú skúsenosť (Zhī Rì pài 知日派). A práve táto skúsenosť im dovoľuje vidieť i pozitívne stránky japonskej koloniálnej prítomnosti: dostupnosť (aspoň základného) vzdelania pre širšie vrstvy obyvateľstva; vysoká úroveň vyššieho vzdelania (i keď nebolo dostupné všetkým); vysoká úroveň japonskej vedy a výskumu, čo títo aktéri pokladajú za dobrú základňu pre ďalší vývoj táiwánskej kultúry a školstva.¹⁵⁵ Tento prístup teda môžeme chápať, ako jeden z prúdov, i v rámci oficiálnej línie, ktorý však výrazne konvergoval s Chén Yího kultúrnou politikou.¹⁵⁶

Kým v období hneď po prevzatí je ešte prítomné toto, povedzme, dvojaké hodnotenie, ktoré táiwánskej kultúre priradzuje určitý kredit; pozitívne hodnotenie táiwánskej kultúry postupom vymizlo. V súvislosti s kultúrou sa ďalej objavuje diškurz hodnotiaci táiwánsku kultúru len z pohľadu *čínskeho národného charakteru*, respektíve jeho absencie.¹⁵⁷ To znamená, že táiwánska kultúra v koncepcii *oficiálnej línie* je chápaná ako súčasť čínskej kultúry, ale oproti pevninskej Číne jej je prisudzované menejcenné postavenie, pretože jej kultúra obsa-

¹⁵⁴ Viac o pozitívnom hodnotení Táiwánskej kultúry z pera Xǔ Shòucháng v Huáng Yīngzhé 2007, 95-97.

¹⁵⁵ To bol i jeden z dôvodov (povedľa závažného dôvodu, ktorým bol nedostatok kvalitných pracovníkov prichádzajúcich z Číny), prečo sa pomerne vysoký počet japonských učiteľov vyšších stupňov a vedcov ponechal na stávajúcich pozíciách.

¹⁵⁶ Napríklad Shèlùn 1946/7/5 vyzdvihuje štyri špecifiká Táiwānu: 1) dobré geografické a klimatické podmienky, 2) solídny materiálny základ pochádzajúci z predchádzajúceho obdobia, 3) solídny základ vo vzdelanosti a celkovej kultúrnej úrovni ostrova, 4) má v čele dobrého úradníka, ktorý dopredu pripravil prechod Táiwānu pod čínsku správu. Úvodník je nielen oslavou Chén Yího, ako napovedá bod štyri, ale zároveň podporuje i Chén Yího dvojaké hodnotenie Táiwānu. Čas uvedenia tohto úvodníku je tiež symptomatický, pretože tesne predchádza založeniu Úradu pre preklad a publikácie, ktorý je vlastne stelesnením tohto prístupu.

¹⁵⁷ Okrem diachrónnej perspektívy však možno sledovať vývoj postojov naprieč etnickými skupinami: Táiwānci, alebo *poloviční horali*, väčšinou zastávajú pozitívnejšie hodnotenie, aby „ospravedlnili“ charakter táiwánskej kultúry a spoločnosti a dospeli k čo najhladšej integrácii táiwánskej kultúry. Ako príklad takejto „obhajujúcej“ rétoriky možno uviesť článok Zhāng Zhàohuàna (1945), kde autor predstavuje alternatívny historický naratív Táiwānu ako boja za záchranu (čínskeho) národného ducha.

huje, z čínskeho hľadiska, heterogénne prvky. Dvojaký prístup sa však v rámci oficiálnej línie a jej nasledovníkov postupne vytráca. Znova sa objavuje až u opozičnej pozície, ktorá sa formovala okolo prílohy *Qiáo*.

To, čo však táiwānskú kultúru dostáva do menejcenného či zaostalého postavenia, malo byť tzv. *dedičstvo japonskej kultúry*, t.j. pozostatky japonskej koloniálnej prítomnosti na Táiwáne. Japonské prvky v táiwānskej kultúre bývajú v článkoch rôzne označované: japonská kultúra (riběn wénhuà 日本文化);¹⁵⁸ vplyv Japoncov (Rirén yǐngxiǎng 日人影響¹⁵⁹);¹⁶⁰ metaforické označenie: koreň otravy (dúgēn 毒根)¹⁶¹; japonská zotročujúca kultúra (Riběn núli wénhuà 日本奴隸文化);¹⁶² Dedičstvo japonskej kultúry býva spojované s pojapončením a japonskou asimilačnou politikou *kōminka*, teda „premeny v (dobrého) poddaného (japonského) cisára“. Ako vidno z tohto výčtu označení, postupom času (vlastne behom mesiaca) sa z relatívne neutrálneho označenia prešlo k expresívnym termínom spojenými buď so *zotročením*, alebo *jedom*.

Chén Cuilián (2002, 151) to, čo táto práca nazýva *dedičstvo japonskej kultúry*, rozdeľuje na dve roviny: na jednej strane sa jednalo o pojapončenie v oblasti jazyka a životných návykov, ktoré vytvárali kultúrnu bariéru medzi oboma etnickými skupinami; druhá rovina mala skôr ideologický charakter a odkazovala k „myšlienkovému“ pojapončeniu, ktoré malo byť dôsledkom japonskej asimilačnej politiky – *kōminka*. A práve druhá rovina tohto problému sa v súvislosti s (čínskym) *národným charakterom* táiwānskej kultúry javila ako najväčšia prekážka na ceste k integrácii oboch území. Ako príklad uveďme ostro vyhranený úvodník „Sùqīng sīxiǎng dúsù“ [Odstránenie otravy v myslení] zo 17. decembra 1945 (Shèlùn 1945d), ktorý tento moment vystihuje:

Táiwān bol viac ako päťdesiat rokov pod silnou dominanciou japonského imperializmu. Počas týchto päťdesiat rokov Japonsko voči Táiwānu uplatnilo niekoľko vládnych opatrení: na politickej úrovni zaviedli ohlupujúce nariadenia, ktoré „ľud mohol nasledovať, ale nemohol im rozumieť“; na úrovni ekonomiky to bolo extrémne vykorisťovanie a okrádanie; na úrovni kultúry a myslenia [Japonci] na dôvažok rozsiali nemálo jedov, ktorými boli táiwānski krajanovia denne omamovaní, kvôli ktorým sa ich predstava o domovine rozostrela, a tým sa vzdŕaľovali [čínskej komunite]. Tak [Táiwānci] dostali cieľ a politiky „pojapončenia“ a „*kōminky*“. Toto sa nedialo len na úrovni jazyka a písma, kde sa [Táiwānci] usilovne snažili napodobovať Japonsko a učiť sa od Japonska, ale dokonca i všetky knihy,

¹⁵⁸Shèlùn 1945a.

¹⁵⁹ V originále sa nachádza chybný znak, termín by asi mal znieť: Rirén yǐngxiǎng 日人影響.

¹⁶⁰ Shèlùn 1945a.

¹⁶¹ Yóu Míjiān 1945.

¹⁶² Lú Guànrún 1945.

časopisy, próza, filmy a divadelné hry sa extenzívne hrnuli k oslave národa Yamato a velebeniu absurdnej koncepcie militarizmu. To u táiwänských krajanov nevedomky a prirodzene vyvolalo ponížený pocit [vrcholiaci] uctievaním Japonska. Tento druh nekalých prostriedkov, ktoré pod „cukrovou šupkou“ skrývajú kruté jadro, predstavuje konzistentný štýl vlády imperialistov nad kolóniou, a to v žiadnom prípade nemôžeme ignorovať.

Ako jedínú možnosť úvodník vidí v odstránení všetkých japonských kultúrnych vplyvov, ktoré sú prítomné v táiwänskej kultúre: písanie v japončine; pod hrozbou trestu donútiť súkromné subjekty (nakladatelia, kníhtlači a pod.), aby odovzdali japonsky písané materiály k zničeniu; v divadlách, kinách a v hudbe presadiť zákaz japonskej produkcie a produkcie v japonskom jazyku; a v neposlednej rade i zákaz používania japonských učebníc na základných školách. Tento postoj redakcie oficiálneho periodika bol predzvesťou nariadenia Úradu guvernéra z februára 1946,¹⁶³ kedy došlo k zakazu „kníh s jedovatým obsahom zanechaných Japoncami“ (Riběnrén yí dú shūjí 日本人遺毒書籍), čo znamenalo, že sa začali revidovať knihy v japončine.

Okrem odstránenia *japonského kultúrneho dedičstva*, ktoré ohrozovalo novo-zavádzaný (čínsky) *národný charakter* táiwänskej kultúry, úvodník ďalej navrhuje:

Je nutné urobiť ešte jeden krok a aktívne rozdúchávať záujem táiwänských krajanov o štúdium čínskej kultúry; šľachtiť ich politické uvedomenie; podporovať ich znalosti o demokratickej vlne vo svete; zaistiť, aby vznešená morálka Troch ľudových princípov sa dostala do každého oddelenia väčších organizácií a do každej vrstvy, a tak spoločnými silami vybudujeme znovuzrodený Táiwän.

Keď obe citácie porovnáme, zistíme, že úvodník predstavuje dva komplementárne procesy. Na jednej strane sa jedná o proces, ktorý sa v sekundárnej literatúre nazýva *dekolonizácia* (qù zhímín huà 去殖民化) Táiwānu a na druhej strane je to proces následnej *re-sinizácie* (zài Zhōngguóhuà). (napr. Huáng Yīngzhé 2007) Dekolonizácia, tak ako ju definuje Huáng Yīngzhé (1994, 302-304), je zásah z oficiálnych miest smerom k táiwänskej spoločnosti, ktoré mali viesť k procesu „transformácie v štátnych občanov /ponárodnenia“ (guómín huà 國民化), čo je síce moderný termín, ale vystihuje proces v politickej rovine. Dekolonizácia sa zameriavala na dve roviny: t.j. pojapončenie v oblasti jazyka a životných návykov a na „myšlienkové“ pojapončenie. Pozornosť sa však v dobových článkoch sústredila predovšetkým na druhú rovinu, t.j. na odstránenie tzv. „zdedeného jedovateho myslenia“ (yí dú sīxiǎng 遺毒思

¹⁶³ Redakcia *Táiwān Xīnshēng bào* často vo svojich úvodníkoch predjímala, prípadne spätne vysvetľovala nariadenia Úradu guvernéra.

想) či „otrockého myslenia“ (núhuà sīxiǎng 奴化思想), ktoré podľa dobových článkov, a ako to nakoniec i citovaný úvodník dokazuje, boli najväčším trňom v oku *oficiálnej línie*.

Vedľa dekolonizácie presadzovali i opačný proces kultúrnej rekonštrukcie (wénhuà chóngjiàn, 文化重建), čo je dobový termín, ktorý mal zvýšiť národné vedomie (mínzú yìshì 民族意識), rozšíriť vzdelávacie príležitosti a zvýšiť i kultúrnu úroveň Táiwānu. Stávajúca táiwānská kultúra a literatúra bola vnímaná v podstate ako nevyhovujúca a podradná, a preto malo dôjsť k nahradeniu novým pro-čínskym diškurzom. Ako príklad takýchto názorov môže slúžiť článok „Rúhé gǎijìn Táiwān wénhuà jiàoyù“ [Ako vylepšiť vzdelávanie v oblasti výchovy na Táiwáne] od zástupcu riaditeľa Oddelenia pre školstvo Úradu guvernéra, Sòng Àirú (1946), ktorý sám bol táiwānského pôvodu. V článku sa objavujú všetky zásadné argumentačné stereotypy, ktoré kultúrni agitátori *oficiálnej línie* vytýkali táiwānskej kultúre vykazujúcej japonský vplyv: 1) pod vplyvom japonských zotročujúcich nariadení sa na 50 rokov zastavil vývoj čínskej kultúry na Táiwáne, 2) japonský koloniálny prístup znemožnil prístup Táiwāncom k vyššiemu akademickému vzdelaniu, 3) japonské vzdelávanie v oblasti kultúry malo viesť k slepému nasledovaniu nariadení. Autor článku týmito argumentmi dokazuje kultúrnu, politickú a ekonomickú zaostalosť Táiwānu, ktorý sa nevyrovná ani čínskym ani svetovým normám, a jediné riešenie vidí v zavedení vzdelávania v oblasti čínskej kultúry. Tu stojí za povšimnutie, ako sa posunul diškurz za tri mesiace od prvého úvodníku o kultúre, ktorý v snahe o harmonickú integráciu Táiwānu prisudzuje táiwānskej kultúre určitý kredit, kým neskorší diškurz sa zameriava len na problematické otázky *národného charakteru*.

Takýto prístup negoval táiwānské špecifiká, ktoré vznikli nielen ako dôsledok asimilačnej politiky v predchádzajúcom období, ale ignoroval i aktivity táiwānských intelektuálov, ktorí proti japonskej asimilačnej politike v minulosti vystupovali.¹⁶⁴ Tieto aktivity v období japonskej kolonizácie sa neskôr stali základom novo oživovanej táiwānskej identity budovanej koncom 80. a začiatkom 90. rokov.

Kultúrna rekonštrukcia implikovala definíciu táiwānskej kultúry čisto v rámci diškurzu čínskej tradície. Mala odstrániť základy táiwānskej kultúry, ktoré vychádzali z japonskej koloniálnej prítomnosti, a presadiť novú alternatívu:

Okrem odstránenia jedu japonskej kultúry, [musíme] aktívne budovať demokratickú a vedeckú novú kultúru [založenú na] koncepcii Troch ľudových princípov. ... Kultúra Troch ľudových princípov je zároveň demokratická kultúra.

¹⁶⁴ Viac v Chén Culián 2008, 87-138.

Každá demokratická kultúra je rovnoprávna a nevystupuje proti duchu kultúry Troch ľudových princípov. Preto aktívne ciele [Táiwänskej kultúrnej] asociácie sú len dva, demokracia a veda.

Demokracia a veda sú naplnením ducha novej kultúry, ktorá vznikala po Májovom hnutí v roku 1919.

(Shèlùn 1946b)

Demokracia a veda sa stali takmer výprázdennými heslami, na ktoré sa v ranom povojnovom období zúžil odkaz Májového hnutia. V tomto úvodníku sa odkaz Májového hnutia prepája s odkazom Sunjatsena, ktoré, a to je z pohľadu táiwänskej kultúry dôležitejšie, majú vytvoriť nový životný štýl a napraviť myslenie novo reformovanej spoločnosti. Tento príklad dokazuje, že i *oficiálna línia* sa odvolávala k Májovému hnutiu, ale obohacovala ho o ideológiu Národnej strany. Táto nová alternatíva zároveň napĺňa i vzdelávací charakter, pretože Táiwäncom mala sprostredkovať kultúrne a politické základy, na ktorých sa, podľa *oficiálnej línie*, definovala čínska moderná spoločnosť.

Úvodníky periodík a články sa pravidelne vracajú k odkazu Májového hnutia, zväčša v období jeho výročia. Pripomeňme však, ako sa Májové hnutie predstavilo v máji 1946, t.j. pri prvom výročí po prevzatí Táiwānu. Úvodník s názvom „Jiniàn Wúsi“ [Spomienka na Májové hnutie] (Shèlùn 1946a) skôr než na kultúrny odkaz Májového hnutia pripomína jeho politické pozadie a hovorí o ňom ako o študentskom vlasteneckom hnutí (xuéshēng àiguó yùndòng 學生愛國運動), ktoré zmobilizovalo čínsky ľud a predovšetkým u mladých vyvolalo politické vedomie. Ďalej autor úvodníku hovorí o spoločenskej zmene, kedy pod vplyvom vlny svetového (autor sa zámerne vyhýba termínu západný) myslenia, sa rozbila tradícia starej spoločnosti a hnutie sa v politickej rovine z nacionalistického prerodilo na demokratické hnutie a kultúrne osvetové hnutie, ktoré presadzovalo heslá „demokracie“ a „vedy“. Pričom naplnenie týchto hesiel malo Čínu dostať medzi významné krajiny tej doby.

Tento úvodník v duchu približovania zásadných udalostí Číny táiwänskému prostrediu teda predstavuje Májové hnutie predovšetkým z jeho historickej a politicko-spoločenskej perspektívy, bez snahy vziať odkaz Májového hnutia priamo na Táiwān a dokázať, že jeho odkaz je v táiwänskej spoločnosti prítomný, ako to robili predovšetkým miestni činitelia.

Podobne ako Májové hnutie, ktoré sa vymedzovalo voči predchádzajúcej tradičnej kultúre a literatúre, i v diškurze o táiwänskej kultúre možno od začiatku roku 1946 badať snahu o nastolenie jasného predelu medzi „starou“ a „novou“ táiwänskou spoločnosťou a kultúrou. Pričom „novým“ sa myslí usporiadanie založené na základe čínskej modernej spoločnosti a „starým“ sa implicitne myslí všetko, čo predchádzalo roku 1945.

Každý vie, že v roku 1919 Májové hnutie v našej zemi odstránilo niekoľko tisíc ročný jed feudalizmu a vytvorilo hnutie, ktoré propagovalo demokraciu a rozvíjalo vedu. Možno povedať, že sa jednalo o najdôležitejší medzník v moderných dejinách Číny, o obdobie nového začiatku. I keď sa ešte dodnes nedosiahlo všetkých jeho cieľov, nový osud Číny a jej budovanie sa začali odvíjať práve od Májového hnutia, a preto je toto hnutie tak neobyčajne dôležité. Domnievam sa, že náš Táiwān tiež potrebuje nové Májové hnutie, aby sa zbavil všetkých japonských jedov, aby sa propagovala demokracia a rozvíjala veda. Okrem cieľov Májového hnutia by sa však mala do praxe uviesť morálka a nacionalizmus. Z tohto pohľadu hodnota a úloha tohto nového hnutia je ešte väčšia, významnejšia a naliehavejšia! (Xǔ Shòucháng 1947b)

Autorom práve citovaného článku je Xǔ Shòucháng, riaditeľ Úradu pre editáciu a preklad, ktorý podľa guvernéra Chén Yího mal byť jednou z bášť kultúrnej rekonštrukcie Táiwānu. A práve Xǔ Shòucháng, ktorý bol priateľom Lǔ Xùna už dôb štúdií v Japonsku, aktívne podporoval odkaz Májového hnutia ako základ pre novú táiwānskú kultúru a literatúru a pre Táiwān sprostredkoval i dielo a odkaz tohto spisovateľa a ikony Hnutia za novú kultúru.

Huáng Yīngzhé (2007, 158),¹⁶⁵ ktorý Xǔ Shòuchánga implicitne vydeľuje z oficiálneho diškurzu a chápe ho oddelene, sa domnieva, že je to práve Xǔ Shòucháng, ktorý pod vplyvom myšlienkového odkazu Lǔ Xùna, prichádza s programom Nového Májového hnutia, ako základu táiwānskej kultúry, založeným na odkaze Májového hnutia. Táto definícia je však obohatená o prvky nacionalizmu a koncepcie čínskej morálky. Ako však predchádzajúci výklad ukázal, takáto koncepcia kultúry (odkaz Májového hnutia plus prvky nacionalizmu/Troch ľudových princípov) sa postupne formovala už po prevzatí ostrova, takže dávno predtým, než Xǔ Shòucháng prišiel na Táiwān.

Podobne možno i vnímať diskusiu o Lǔ Xùnovi. Je nepopierateľné, že Xǔ Shòucháng počas svojho krátkeho pobytu, i vďaka svojmu prestížnemu postaveniu v rámci *oficiálnej línie* na táiwānskom ale i čínskom kultúrnom poli, mal možnosť publikovať sériu článkov venovaných literárnemu a myšlienkovému odkazu Lǔ Xùna. Články nájdeme napríklad v časopise *Táiwān wénhuà*, ktorý redigoval Xǔ Shòuchángov podriadený Yáng Yúnpíng. Otázkou však zostáva, či diškurz, ktorý Xǔ Shòucháng vytvoril, skôr nebol súčasťou širšieho diškurzu o charaktere táiwānskej kultúry, než ako sa Huáng Yīngzhé domnieva (2007), že diškurz o Lǔ Xùnovi nejakým spôsobom aktívne pretváral definíciu táiwānskej kultúry. Pripomeňme, že podoba táiwānskej kultúry bola *oficiálnou líniou* definovaná odkazom na Májové hnutie ešte skôr než Xǔ Shòucháng na scénu vstúpil. Xǔ Shòucháng taktiež navrhnutý

¹⁶⁵ Huáng Yīngzhé ďalej odkaz Lǔ Xùna v Táiwānskom prostredí tematizuje v nasledujúcich publikáciách: kap. 6 a kap. 7 v 2007; 1994; 2001.

rámec nijako neprekračuje. Príkladom Lǚ Xùna, ktorý je všeobecne uznávaný ako symbol Májového hnutia, mu len dáva konkrétnejšiu podobu. Domnievam sa preto, že Xǔ Shòucháng skôr odráža dobový diškurz a preto patrí svojou pozíciou k *oficiálnej línii*. V súlade s ideologickým rámcom *oficiálnej línie* nastavil štandard, ako by mala literatúra na Táiwáne vyzerat' a tak predostrel svoju definíciu táiwánskej literatúry.

Májové hnutie býva chápané ako symbolický predel medzi tradičnou a modernou spoločnosťou, zároveň sa k jeho odkazu spája i nástup nového písaného jazyka vychádzajúceho z hovorovej čínštiny, tzv. *báihuàwén* (白話文), ktorý taktiež tvorí jeden z dôležitých pilierov modernej čínskej identity. Táto práca sa ďalej nebude zaoberat' problematikou písaného jazyka v Číne a ďalších diskusií okolo problematiky *báihuàwén*. Na tomto mieste si je však nutné uvedomiť, že otázka literárneho jazyka bola neoddeliteľnou súčasťou diškurzu nielen odkazu Májového hnutia, ktorý ďalej rozvíjali ďalšie skupiny na čínskom kultúrnom poli, ale že bol súčasťou akéhosi spoločenského konsenzu hlásajúceho, že *báihuàwén*, v neskoršom období nazývaný *štátny jazyk* (guóyǔ 國語), je neoddeliteľnou súčasťou novej Číny, ktorej Táiwán mal byť tiež súčasťou.

5.1.4. Literatúra presadzovaná oficiálnou líniov ¹⁶⁶

Po predstavení základného rámca kultúrnej politiky *oficiálnej línie* sa pozrieme na definíciu literatúry, ktorá mala byť presadzovaná na Táiwáne. *Oficiálna línia* literatúrou samozrejme sledovala i iné, mimo literárne ciele, preto sa zameriame na problematiku funkcie literatúry v procese *kultúrnej rekonštrukcie*; na ideologický obsah literatúry, ktorý mala sprostredkovať; na spôsob zavádzania takto pojatej literatúry a nakoniec na faktickú podobu takto definovanej literatúry zosobnenej v zbierke poviedok *Lóngmén tóngghuà jí* [Dračia brána, zbierka rozprávok].

5.1.4.1. Funkcie literatúry

Ako už bolo spomenuté, jednou z účinných metód *kultúrnej rekonštrukcie*, ktorá mala zabezpečiť hladký priebeh kultúrnej integrácie, malo byť sprostredkovávanie čínskej kultúry na Táiwáne. Úvodník „Jiànshè Táiwān xīn wénhuà“ [Budovanie novej táiwánskej kultúry], ktorý ako prvý 6. novembra 1945, t.j. 12 dní po prevzatí ostrova, otvoril túto otázku v *Táiwān Xīnshēng bào*, k tomu hovorí:

Pri budovaní novej táiwánskej kultúry dúfame, že: 1) vyberieme a znovu na Táiwáne otláčime kvalitné čínske diela, 2) podporíme táiwánskych kultúrnych

¹⁶⁶ Táto časť bola v skrátenej podobe prezentovaná na sympóziu *Táiwān Literature off the Mainstream* (Bochum november 2010) a publikovaná ako článok Dluhošová (2013).

pracovníkov, aby sa išli pozrieť do Číny a najlepších táiwánských študentov, aby išli na študijné pobyty do Číny, 3) uvítame čínskych spisovateľov, aby na Táiwáne tvorili a čínskych vydavateľov, aby na Táiwáne publikovali, ...

Další úvodník (Shèlùn 1945c) s názvom „Rènshi bēnguó, rènshi Táiwān“ [Poznať túto zem, spoznať Táiwān] sa začleňuje do línie článkov zdôrazňujúcich *národný charakter* a jasne sa vymedzujúcich proti *japonskému dedičstvu*, ktoré má podľa autora úvodníku za následok vzájomné odcudzenie a nepochopenie. Zdôrazňuje myšlienku potreby štúdia Táiwānu, ktorá rezonovala v kultúrnej politike *oficiálnej línie* a nakoniec bola stelesnená aktivitami jednej študijnej skupiny Táiwánskeho provinčného úradu pre editáciu a preklad. Úvodník sa však na Táiwān pozerá ako na niečo neznáme, cudzie, čo treba skúmať, t.j. v duchu japonských kolonizátorov, ktorí mali rovnaký postoj a na ktorých výskum neskôr študijná skupina doslova nadväzuje. Preto článok vysvetľuje potrebu spoznávania Táiwānu a jeho inštitucionálneho zakotvenia:

Táiwánski krajanovia musia do hĺbky spoznať túto krajinu [t.j. Čínu] a až potom môžu pochopiť, akú majú voči štátu zodpovednosť; musia spoznať metódy, akými túto zodpovednosť naplňovať. Všetci občania musia do hĺbky spoznať Táiwān, aby pochopili dôležitosť budovania nového Táiwānu a tiež musia spoznať metódy, ktoré k tomu vedú. Ďalej pri propagovaní spoznávania možno zdôrazniť duševnú previazanosť (jīngshén de liánxì 精神的聯繫) a z Táiwānu a Číny vytvoriť jeden celok. Treba docieľať, aby táiwánski krajanovia s čínskymi krajanmi zdieľali jednu etiku a jednu myseľ (yī dé yī xīn 一德一心), a tak sa vzájomne chápali a poznali.

Ak chceme medzi táiwánskymi krajanmi propagovať poznávanie Číny, musíme začať od kultúrneho vzdelávania. Na každom stupni škôl by mali byť bežne rozšírené hodiny nášho jazyka a literatúry a hodiny dejín a zemepisu. Učebnice, mimo schválených študijných materiálov, by mali byť písané jednoduchým jazykom. Ďalej popri editácii určitých typov kníh zameraných na dejiny, zemepis a bežné vedomosti občanov, t.j. čítanie určené pre školy, malo by sa prísť i s čítaním pre obyčajných ľudí. Okrem toho by sa mali vhodne kombinovať s reklamou, výtvarným umením, fotografiami, filmom, divadlom a rozhlasovým vysielaním, či s inými médiami tak, aby sa k táiwánskym krajanom dostali dôležité vedomosti o dejinách domoviny a súčasnej situácii.

I keď by sa mohlo zdať, že tieto dva úvodníky poukazujú na rôzne veci, pri hlbšom zamyslení sa ukáže, že vlastne sa vzájomne dopĺňajú a v zásade odkazujú k jednému, a tým je hľadanie spôsobov kultúrnej integrácie Táiwānu a Číny. Oba úvodníky literatúru nevnímajú ako samostatnú entitu, ale skôr ju vnímajú ako súčasť, dokonca ako nástroj, kultúrnej integrácie. Druhý úvodník na dôvažok literatúru, a tu by sa asi lepšie hodil výraz písomníctvo, vidí ako súčasť *kultúrneho vzdelávania*, ako doplnok k študijným materiálom a popri iných ako

vhodné médium pre spoznávanie Číny a jej reality, a preto jediným jeho predpokladom bola jazyková jednoduchosť. *Oficiálna línia* teda vnímala literatúru inštrumentálne, ako súčasť kultúrnej politiky, a preto ani zozáčiťku neexistovala konkrétna inštitúcia, ktorá by sa čisto zaoberala presadzovaním (čínskej) literatúry na Táiwāne.

5.1.4.2. (Ideologický) obsah literatúry *oficiálnej línie*

Významnú úlohu v povojnovom období hralo nadstavenie určitého štandardu, ktorý sa nevyhol ani literatúre. I v literatúre sa opäť objavuje „dvojaký“ prístup pri nastavovaní tohto štandardu: na jednej strane tu je snaha o dokázanie continuity čínskej literárnej tradície, ako akéhosi primordialistického princípu, pri budovaní národného povedomia, a na strane druhej o protichodnú tendenciu presadzovania modernej čínskej literatúry, ktorá sa vo svojej podstate vymedzuje proti tradičnej literatúre a kultúre.

Ak berieme kľúčových predstaviteľov jednotlivých inštitúcií v rámci *oficiálnej línie* ako tých, čo tento štandard nastavovali, potom sa môžeme sústrediť na články Xǔ Shòucháng. Xǔ Shòucháng, ako priamy účastník zrodu modernej čínskej literatúry a teda i osobnosť s dostatočne veľkým symbolickým kapitálom, práve dielo tohto spisovateľa aktívne presadzoval ako príklad modernej čínskej literatúry, ktorú implicitne chápe ako štandard pre táiwānskú literatúru.¹⁶⁷ Respektíve, jeho charakterizácia Lǔ Xùnovo diela až nápadne korešponduje so širším kultúrnym rámcom, ktorý pre Táiwān definovala *oficiálna línia*, a preto by sa mohol chápať ako štandard pre táiwānskú literatúru.

Pre rekonštrukciu tohto štandardu budeme vychádzať z dvoch článkov, ktoré Xǔ Shòucháng vydal v časopise *Táiwān wénhuà*: „Lǔ Xùn de jīngshén“ [Duch Lǔ Xùna] (1946) a „Lǔ Xùn de réngé hé sīxiǎng“ [Osobnosť a myšlienky Lǔ Xùna] (1947a). Už oba názvy v sebe obsahujú kľúčové slová, ktoré v programe *oficiálnej línie* hrali dôležitú úlohu: duch a myslenie. Pripomeňme, že v rámci kultúrnej rekonštrukcie *oficiálna línia* volala po zavedení *národného ducha* (mínzú jīngshén 民族精神) v táiwānskej kultúre a po náprave *otrockého*

¹⁶⁷ V táiwānskej sekundárnej literatúre sa venuje veľká pozornosť priebehu predstavovania Lǔ Xùna na Táiwāne. Záujem táiwānských bádateľov o odkaz tohto spisovateľa na Táiwāne je daný tým, že v kľúčových momentoch dejín táiwānskej literatúry a kultúry, ako napr. 20. rokoch 20. st. kedy sa táiwānská literatúra odkazujúc sa k dedičstvu Májového hnutia defínuje pod tlakom japonskej koloniálnej politiky, alebo práve v rannom povojnovom období, zosobňoval princípy Májového hnutia. Zároveň, a tento dôvod je pre táiwānských bádateľov v 90. rokoch možno ešte aktuálnejší, jeho dielo bolo po roku 1949 zakázané. Táiwānski bádatelia teda mapujú rozsah a mieru Lǔ Xùnovo odkazu v období pred *bielym terorom*. To znamená, že sa zameriavajú na plošný výčet periodík a článkov, ktoré sa Lǔ Xùnom zaoberajú. Jedná sa horizontálny prierez, ktorý však nezasadzuje jednotlivých činiteľov do štruktúry literárneho poľa a len okrajovo sleduje motivácie týchto činiteľov. Význam týchto prací predovšetkým spočíva v práci v archívoch a v schopnosti bádateľov sústrediť primárne zdroje roztrúsených v rôznych periodikách danej doby. Medzi tieto práce patria Huáng Yīngzhé 1992, 1994, 1997, 1999, 2001, 2007; Shimomura 1999, Xú Xiùhuì 2007.

mýslenia (nùhuà sīxiǎng 奴化思想) Táiwāncov. A z tohto pohľadu treba čítať i charakterizáciu Lǚ Xùna a jeho diela, ktoré malo nastúpiť v rámci druhej fázy kultúrnej rekonštrukcie, kedy po odstránení japonského vplyvu dochádza k sinizácii.

V prvom článku sa Xǔ Shòucháng snaží postihnúť celkový odkaz Lǚ Xùna ako osobnosti i jeho diela, ktorý charakterizuje označením: „Duch Lǚ Xùnovho diela možno popísať jednou vetou: má bojového ducha“. Tým autor poukazuje na neúnavný „boj“ spisovateľa proti fenoménu tradičnej spoločnosti v prospech a na strane ľudu/más, s ktorými podľa Xǔ Shòuchánga na dôvažok súcíti. To autor vníma ako prínos Lǚ Xùna voči novej čínskej literatúre. Tento „bojový duch“, ktorý skôr môžeme chápať ako striktný Lǚ Xùnov nesúhlas a ako kritiku dobovej situácie, Xǔ Shòucháng ďalej rozoberá v troch rovinách: mravov, vedy a umenia.

Pri tejto analýze sa opäť ukazuje dvojaký prístup v nadstavovaní štandardu: kombinácia tradičných hodnôt a modernity. Na jednej strane Xǔ Shòucháng vyzdvihuje kvality Lǚ Xùnovho diela v duchu konfuciánskych kategórií. Prvá z nich je *rén'ài* 仁愛, ktorá obsahuje významy ako lásku, súcitenie a ochraňovanie a Xǔ Shòucháng tak stavia Lǚ Xùna na stranu sociálne slabších a „obetí“ spoločenskej a politickej situácie. Druhá konfuciánska kategória je *zhèngyì* 正義, ktorá sa prekladá ako spravodlivosť či náležitosť. Túto Xǔ Shòucháng vidí v sociálnej kritike Lǚ Xùnovho diela. Naproti tomu druhá, vedecká rovina „bojového ducha“, ktorú Xǔ Shòucháng stotožňuje s Lǚ Xùnovou snahou o potlačenie poverčivosti v spoločnosti a podporou prístupnosti vedy, jasne odkazuje k Májovému hnutiu a teda napĺňa ideologický rámec stanovený *oficiálnou líniou* pre novú kultúru na Táiwāne. Tretia, umelecká rovina sa vzťahuje k podpore *národného umenia* (mínzú yìshù 民族藝術), ku ktorému Lǚ Xùn pristúpil ako vedec a podporovateľ: zbieral a študoval nápisy z obdobia Hàn, Wèi a Šiestich dynastií; zbieral a publikoval pred moderné drevorezy; predstavoval čínskej verejnosti zahraničných maliarov; podporoval mladých domácich drevorezcov apod. V tejto rovine sa objavuje objavuje motív nacionalizmu, ktorý tiež hral dôležitú úlohu v konštrukte táiwánskej kultúry v vojnovom období.

Druhý Xǔ Shòuchángov článok „Lǚ Xùn de réngé hé sīxiǎng“ (1947a) otvára hodnotením spisovateľa v rámci paradigmy *národného a svetového charakteru*, ktorý bol predstavený vyššie:

Lǚ Xùn je bojovník za národnú kultúru. Odhaľuje slabé stránky národného charakteru (mínzú xìng 民族性), poukazuje na stále prítomné tmavé stránky spoločnosti a pre široké obyvateľstvo otvára cestu osvietenectva a slobody, pričom svoj boj viedol úplne sám. Lǚ Xùn je však i bojovník za svetovú kultúru

a jeho knihy sú odporúčané tými najlepšimi svetovými spisovateľmi. Napríklad francúzsky spisovateľ Romain Rolland po prečítaní *Pravdivého príbehu A Q* s uznaním povedal: „Toto je svetové. Je to síce hodne satirické, ale nikdy nezabudnem na žalostnú tvár A Qua.“ Lǚ Xùnova sláva sa rozšírila po svete, v Sovietskom zväze boli veľmi obľúbené preklady jeho diel a len *Pravdivý príbeh A Q* mal niekoľko jazykových mutácií. I v Japonsku bol populárny a ani nie pol roka po Lǚ Xùnovej smrti vydali *Zobrané dielo (veľkého) Lǚ Xùna* o siedmich zväzkoch ...

Xǔ Shòucháng sa ďalej venuje výčtu kladných Lǚ Xùnových vlastností, ktoré mali skôr slúžiť ako štandard pre intelektuálov, než pre literatúru samotnú: vzdelaný, mravný a majúci politický vhl'ad.¹⁶⁸ Zvlášť vyzdvihuje tieto vlastnosti: pravdivý (vo vzťahu k vede, životu a k literatúre), prejavujúci hlbokú lásku (k priateľom, voči národu), čestný (model pre nového bojovníka v prospech nás), pracovitý.

Zaujímavejšia je však časť o jeho myslení, teda o obsahovej náplni jeho diela a odkazu, na ktorý mal Táiwān nadviazať. Xǔ Shòucháng predstavuje myslenie v jeho prerode: od teórie evolúcie k novému materializmu, od individualizmu ku kolektivismu a k bojovému realizmu, ktoré sa nezakladalo na abstraktnej teórii, ale vychádzalo z reality. Táto charakterizácia poukazuje k ľavicovému výkladu Lǚ Xùnovho diela a osobnosti, ktorý od druhej polovice 20. rokov 20. storočia na čínskej literárnej scéne postupne získaval dominantného postavenia, čomu odpovedá i slovná zásoba, ktorú Xǔ Shòucháng vo svojich článkoch používa. V tomto bode sa Xǔ Shòucháng na jednej strane odkláňa od „tvrdej“ línie Národnej strany, ale na druhej strane nevybočuje z Chén Yího „línie“, ktorý sa v rámci politických stanovísk a ekonomických vízií vyznačoval určitou „ľavicovosťou“.

Posledná časť článku sa opäť venuje otázke „ducha“ Lǚ Xùnovho diela, ktoré obsahuje *bojového ducha* (zhàndòu jīngshén 戰鬥精神), *tvorivého ducha* (chuàngzào jīngshén 創造精神) a *duch, čo obhajuje trpiace masy* (láokǔ dàzhòng qīngmìng de jīngshén 勞苦大眾請命的精神). Všetky tri charakteristiky sú komplementárne, pretože Lǚ Xùn stojac na strane ľudu formuloval svoj kritický postoj a ako Xǔ Shòucháng podotýka, *tvorivý duch*, čo vlastne má byť krása/estetická rovina, ide v ruku v ruke s *bojovým duchom*. Na dôvažok pozícia na strane trpiacich nás, podľa autora, Lǚ Xùna stavia na úroveň prózy tzv. malých (utlačaných) národov, ako je Rusko, Poľsko, či balkánske štáty. V tomto bode sa znovu objavuje prvok *sveto-*

¹⁶⁸ Veda, morálka a zaniehanie pre veci štátu (čo Xǔ Shòucháng nazýva *politickým vhl'adom* (zhèngzhì shìjiàn 政治識見) opäť odkazuje k obsahu kultúrnej rekonštrukcie: veda odkazuje k *Májovému hnutiu*, morálka skôr vychádza z konfuciánskych cností a nakoniec tu je politický rozmer, ktorý sa implicitne chápe ako politický program *Národnej strany*.

vosti, ako hodnotiaceho kritéria pre povojnovú kultúru a literatúru, ale zároveň si udržuje „ľavicové“ vyznenie.

Záver článku čitateľa vráti späť k tzv. *národnému charakteru*, kde sa vyzdvihuje Lǚ Xùnove dielo v kontexte budovania národa, a teda je adresované priamo táiwānskému príjemcovi:

Náš čínsky národ je veľký a pretože sa objavil Lǚ Xùn, táto veľká osobnosť a veľký mysliteľ posílil naše národné sebavedomie. Musíme sa učiť od Lǚ Xùna! Musíme sa učiť od Lǚ Xùna!

Oba vyššie spomenuté Xǔ Shòuchángove články na jednej strane môžu byť chápané ako nadstavovanie štandardu pre novo rekonštruovanú táiwānsku literatúru a pre samotných spisovateľov, kde tento štandard stelesňuje postava a dielo Lǚ Xùna. Xǔ Shòuchángova pozícia na táiwānského kultúrnom poli v ranom povojnovom období sa jednoznačne nachádza medzi dominantnými pozíciami *oficiálnej línie*, ktorú získal nie len ako riaditeľ Táiwānského provinčného úradu pre editáciu a preklad, ale i vďaka prestíži (symbolickému kapitálu) získanej priamym účasťením sa na procese vzniku čínskej modernej literatúry. A len vďaka tejto pozícii mohol predstaviť takto formulovaný štandard, ktorý je v kontexte ideológie Národnej strany pre svoju zrejmu „ľavicovosť“ špecifický. To, čo však Xǔ Shòucháng predstavuje, nie je žiadna konkrétna definícia táiwānskej literatúry a jej vzťahu k čínskej literatúre. Naopak sa skôr jedná o predstavenie abstraktného ideálu, ktorý mal byť platný i pre Čínu, o určitú esenciu čínskej modernej literatúry. Z toho vyplýva, že *oficiálna línia* vo vzťahu k táiwānskej literatúre nemala nijaký konkrétny plán, ale jej definícia sa mala realizovať v rámci definície táiwānskej kultúry, tak ako bola predstavená vyššie a niektoré jej aspekty, predovšetkým však vzťahnuté na postavu autora, boli ukázané na postave Lǚ Xùna.

Je príznačné pre predstaviteľov *oficiálnej línie*, že v zásade nespochybňujú a netematizujú jazyk literatúry a úprimne prirodzene predpokladajú, že jazyk literatúry by mal *báihuà wén*, teda jazyk blízky hovorenej čínštine, v táiwānskom prostredí presadzovaný ako *guóyǔ*, štátny jazyk. Tento jazyk bol jedným z výdobytkov *Hnutia za novú kultúru* a následného *Májového hnutia*. Taktiež v tejto súvislosti treba pripomenúť, že takto definovaný literárny jazyk, je zároveň i nadstavením kódu literatúry, cez ktorý čínsky písuci autor v táiwānskom prostredí oslovoval len určitú a málo početnú skupinu. Táto skupina cez jazyk literatúry bola oboznámená s kultúrnym kontextom, ktorý vznik tohto jazyka sprevádzal. Naopak takto definovaný jazykový kód nielen že zamedzil táiwānským činiteľom sa adekvátne etablovať na literárnom poli (napríklad tým, že ich dielo sa vôbec nedostalo cez „práh“ editorov), ale vnútil im nový rámec kultúrnych významov a literárneho štýlu, ktoré nový literárny jazyk prinášal.

Tento postoj, ako sa v sekundárnej literatúre často pripomína, samozrejme je prejavom prevahy dominantnej skupiny (menšiny) voči táiwānskému obyvateľstvu a nezohľadňuje jeho možnosti a preferencie.

5.1.4.3. Literárny štýl literatúry oficiálnej línie

Inštitúcia, ktorá bola poverená tvorbou a šírením takto definovanej literatúry, bol Táiwānský provinčný úrad pre editáciu a preklad. V rámci úradu až dve pracovné skupiny mali na starosti to, čo by sme chápali ako literatúra: Skupina pre (editovanie) čítania pre verejnosť (shèhuì dúwù zǔ 社會讀物組) a Skupina pre editáciu a preklad známych diel (míngzhù biānyì zǔ 名著編譯組), ktoré však nie nutne boli literárne.¹⁶⁹ Diela Skupiny pre (editovanie) čítania pre verejnosť boli, ako názov napovedá, určené širokej verejnosti, čomu mala byť prispôbená ako forma (jednoduchý, zrozumiteľný jazyk), tak i obsah. Táto skupina mala v pláne publikovať 21 diel, z ktorých svetlo sveta uvidelo len sedem z nich. Tieto publikácie mali tvoriť tzv. *knižnicu reštaurácie* (guāngfù wénkù 光復文庫), ktorá mala výjsť u oficiálneho nakladateľstva Táiwān Shūjǔ.¹⁷⁰ Už len letmý pohľad na výber týchto zvrchu určených titulov hovorí o tom, že hlavnou úlohou týchto publikácií bolo vzdelávanie, ktoré bolo smerované na ciele skupiny obyvateľstva a malo im sprostredkovať určité posolstvo.

V zásade publikácie môžeme rozdeliť na niekoľko kategórií: 1) sprostredkovávanie tradičnej a modernej čínskej kultúry (dejiny, vybraná literatúra, klasické knihy, životopisy významných osobností), ktoré malo za cieľ spoznať základy čínskej kultúry a identifikovať sa s ňou, 2) ľudová tradícia (ľudové piesne, ľudové príbehy, detská literatúra), ktorá mala zrozumiteľným spôsobom dosiahnuť rovnakého cieľa ako prvá kategória, t.j. vypestovať pocit patriotizmu; 3) téma štátneho jazyka; 4) aktuálne historické a politické témy (druhá svetová vojna, hodnotenie japonskej éry, predstavenie Troch ľudových princípov a predstavenie ústavy); 5) vedecké poznatky (fyzika, čínsky zemepis); 6) výklad táiwānskej histórie; 7) náučná literatúra určená ženám (o hygiene).

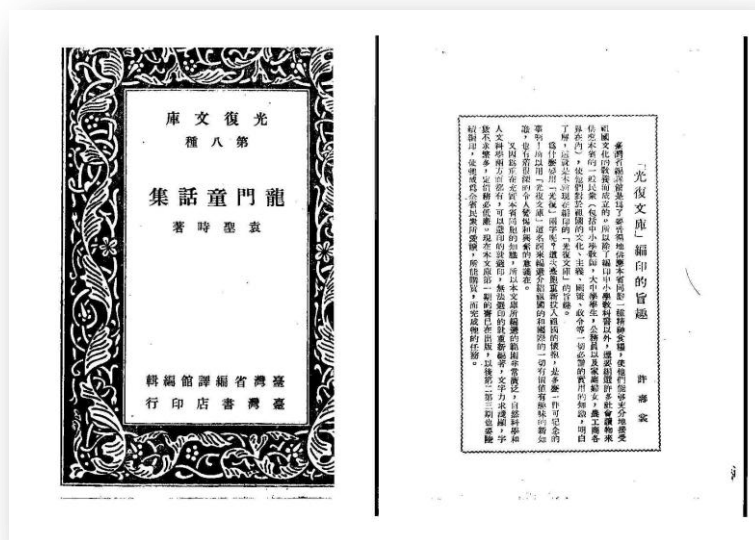
Tento výber potvrdzuje ideologický rámeč Národnej strany, ktorý bol postupne formulovaný v Hnutí za Nový život (新生活運動) od roku 1934. Cieľom hnutia bolo vychovať nového občana, pričom táto výchova mala dva rozmery: náprava správania a kultivácia ducha. Do nápravy správania nespádala len etiketa, ale i správne životné a hygienické návyky.

¹⁶⁹ Huáng Yīngzhé (2007, 102-107), ktorý vo svojej monografii rozoberá niektoré inštitúcie v povojnovom období, charakterizuje tieto skupiny a predkladá zoznam nimi pripravovaných diel. Preto výklad tejto časti bude v mnohom vychádzať z jeho zozbieraných materiálov.

¹⁷⁰ Zoznam diel v Huáng Yīngzhé 2007, 102-4.

Verilo sa, že od nápravy jednotlivca, dôjde k náprave spoločnosti a k jej vytúženej modernizácii. Základ kultivácie ducha mal stáť na konfuciánskej moralite, ktorá podľa ideológov Nového života, bola zrovnateľná s morálkou podmieňujúcou správanie v západných krajinách, ktorým sa Čína chcela vyrovnávať. Návrat k čínskym hodnotám sa i inštitucionalizoval a konfucianizmus sa stal súčasťou konzervatívnych tendencií strany. Strana sa snažila o oživenie konfuciánskych tradícií, napríklad znovu zavedením osláv narodením Konfucia. Predstavitelia strany sa vo svojich prejavoch odkazovali k reformátorom 19. storočia a v ich rétorika sa začala objavovať terminológia prejatá z konfucianizmu. (Dirlik 1975, 954-968)

Preto nie je prekvapením, že *Knižnica reštaurácie* bola budovaná na dvoch súbežných, i keď na prvý pohľad protichodných líniiach: tradície a modernity. Zároveň sa tu objavuje snaha o predstavenie Táiwānu a výkladu jeho dejín (t.j. čínskych), ktoré zase poukazujú na prístup *oficiálnej línie*, ktorá Táiwān na jednej strane brala ako neznámy až exotický objekt skúmania (čo je tak trochu koloniálny prístup), ale zároveň sa snažila o jeho včlenenie do čínskeho kultúrneho kontextu.

Obr. 6: Titulná strana zbierky *Dračia brána*

Z 21 titulov sa šesť malo venovať literatúre. Dôraz sa kládol predovšetkým na zoznámenie Táiwāncov s oboma líniami v rámci čínskej literatúry: 1) oficiálna/vysoká literatúra zastúpená: *Antológiou sto päťdesiatich textov z tradičnej a modernej literatúry* (Gǔ-jīn wén-

xuǎn bǎi wǔ shí biān 古今文選百五十編) a *Zjednodušenou interpretáciou klasických kníh* (Jīngdiǎn qiǎn shuō 經典淺說), z ktorých vyšiel len druhý titul; 2) ľudová literatúra zastúpená: *Zbierka ľudových piesní* (Tōngsú gēqǔ jí 通俗歌曲集), *Zbierka čínskych príbehov* (Zhōngguó gùshì jí 中國故事集) a *Zbierka rozprávok Dračia brána* (Lóngmén tóngguà jí 龍門童話集), z ktorých vyšiel len posledný titul. Modernú čínsku literatúru tu zastupoval len jeden titul venovaný postave a diele Lǚ Xùna, ktorý však taktiež nevyšiel.

5.1.4.4. Zbierka rozprávok Dračia brána – jediné publikované dielo oficiálnej línie

Zbierka rozprávok Dračia brána patrila do kategórie písomníctva pre širokú verejnosť a mala byť, ako sa v titule naznačuje – rozprávka (tóngguà 童話), určená deťom. Svojím obsahom a štýlom sa zbierka nachádza na pomedzí tradičnej a modernej literatúry. Autorom zbierky je Yuán Shèngshí 袁聖時 (tiež známy ako Yuán Kē 袁珂, 1916–2001), ktorý bol v ranom povojnovom období zamestnancom Úradu pre editáciu a preklad. Neskôr, po Incidente 2.28, sa vrátil naspäť do Číny, kde pôsobil ako výskumný pracovník na Sociologickom ústave v Sichuáne. Je známy predovšetkým ako filológ a publikoval autoritatívne moderné komentované vydanie *Klasickej knihy hôr a morí* (Shān hǎi jīng 山海經). Medzi jeho záujmy teda spadali i čínske mýty a neskôr sa tiež stal predsedom Čínskej spoločnosti pre štúdium mýtov.

Zbierka pozostáva z ôsmich kratších prozaických diel, ktoré tematicky čerpajú zo známych príbehov alebo mýtov. Tieto poviedky však nie sú novými verziami starých príbehov, povedzme, v jazyku prístupnejšom deťom, naopak sú nimi len voľne inšpirované. Autor vstupuje do štruktúry príbehu, mení pôvodné vyznenie, čím odhaľuje vlastné motivácie a ciele. Tieto zásahy vytvárajú priestor pre konštrukciu nových významov, ktoré v kontexte notoricky známych ľudových alebo zľudovených príbehov pôsobia rušivo a strhávajú na seba pozornosť.

Ako príklad takéhoto postupu môže slúžiť poviedka „Shè gōng jiàn lóng“ 葉公見龍 [Vojvoda Shè sa stretáva s drakom] (Yuán Shèngshí 1947, 10-20). Tento príbeh vychádza zo slovného spojenia „Shè gōng hào lóng“ 葉公好龍 [Vojvoda Shè má rád draky]. To sa objavuje prvýkrát v zbierke príbehov *Xīn xù* 新序, ktorá bola editovaná Liú Xiàngom 劉向 (77 p.n.l. – 6 n.l.).¹⁷¹ Pôvodný príbeh predstavuje Vojvodu Shè, ktorý bol známy svojou záľubou v drakoch. Keď ho však navštívil nebeský drak, ukázalo sa, že vojvoda nemá rád drakov, ale len ich dekor. Yuán Shèngshí úvádza svoju poviedku údajnou citáciou v kla-

¹⁷¹ Yè Yòumíng 1996, 202.

sickom jazyku z diela *Zhuāngzǐ* 莊子 (369 p.n.l. – 286 p.n.l.),¹⁷² v ktorej koncízne, na dvoch riadkoch, zhrnie pôvodný príbeh o vojvodovi Shè. Literárna narážka hneď v úvode textu svojím údajným zdrojovým textom, cez svoj literárny štýl, literárny jazyk a konvenciu opierania sa o autority staroveku, aktivuje a zapája normu i estetiku tradičnej literatúry. Po tomto prológu či motte nasleduje didaktický úvod písaný, ostatne ako zvyšok poviedky, v jazyku blízkeho hovorenej čínštine (*báihuà*). V didaktickom úvode sa čitateľovi postupne vysvetlí symbolický význam draka v čínskej kultúre a ďalšie lexikálne užitie „draka“ v ustálených slovných spojeniach. Až po týchto dvoch úvodoch nasleduje samotný príbeh poviedky/ rozprávky.

Dej príbehu je rámcovaný spánkom vojvodu, ktorý podobne ako v zdrojovom texte má rád drakov. Príbeh v príbehu však búra rozprávanie pôvodného príbehu, alebo prinajmenšom prináša niečo iné, než by čitateľ oboznámený s pôvodným príbehom očakával. Vojvoda Shè sa totiž stretáva s pravekým jašterom, ktorého považuje za draka. Jašter sa neúspešne snaží veľmi sofistikovaným spôsobom vojvodovi vysvetliť svoj pôvod, prehistóriu Zeme a zákonitosti evolúcie podmienené bojom o prežitie jednotlivých druhov. Pri jašterovom monológovi vzťah pripomína vzťah učiteľa a žiaka, kde jašterovi je prisúdená dominantná pozícia učiteľa. Vojvoda, ktorý v poviedke jednoznačne zastupuje tradičnú spoločnosť a tradičné vnímanie sveta, samozrejme jašterovi nie je schopný porozumieť a dožaduje sa „skutočného“ draka, ako ho pozná z dekóra umeleckých predmetov, ktorými sa obklopuje.

Vidiac, že vojvodovi nepredá svoje znalosti, jašter vykročí smerom k vojvodovi, aby ho zjedol. Ak do vzťahu oboch postáv príbehu dosadíme koncepcie *tradicie* vs. *modernity*, potom môžeme tento jašterov ťah interpretovať ako snahu na vyriešenie pnutia medzi vedeckým/moderným prístupom k svetu a tým tradičným. V tento moment sa končí rámcovaný príbeh a vojvoda sa preberie zo svojho sna.

Poviedka do bežného vnímania reality novo zapája vedecký pohľad, ktorý stojí v opozícii k tradičnému svetonázoru. Táto juxtapozícia irozinuje vojvodu a všetko, čo predstavuje. Juxtapozícia „starého“ a „nového“, prípadne *tradicie* a *modernity*, prílišný dôraz na vedecký pohľad, ktorý v tejto poviedke funkčne búra štruktúru významov pôvodného príbehu, nás privádza k odkazu Májového hnutia tak, ako ho chápala *oficiálna línia* a ako ho chcela zaviesť na Táiwáne: t.j. vybudovanie modernej spoločnosti na základe princípov demokracie, veda a Troch ľudových princípov, t.j. nacionalizmu.

¹⁷² V diele *Zhuāngzǐ* nenachádza pasáž, ktorá by odpovedala citátu nachádzajúcemu sa v poviedke/rozprávke.

Prepojenie žánru bájky a snahy o zavedenie vedeckého diškurzu vidno v poradí v siedmej poviedke „Biānfú de zǐsūn“ 蝙蝠的子孙 [*Potomkovia netopierov*] (Yuán Shèngshí 1947, 58-62). Jednoduchý príbeh, kde sú predstavené dve skupiny zvierat (myši a vtáci) žijúce v harmónii, sú rozoštvané párom netopierov, ktorí pojedajú ich mláďatá a z ich večného sváru žijú i ďalší potomkovia netopierov. Zvieratá, predovšetkým netopiere, berú na seba vlastnosti ľudí a príbeh je vlastne rozvedením múdrosti, že „kde sa dvaja bijú, víťazí tretí“, prípadne „rozdeľuj a panuj“. Zaujímavé je, že netopiere, ktorí v čínskej symbolike predstavujú „šľastie“, sú tu vykreslené ako krvi žízlivé a pragmatické stvory. Úplne rušivo v príbehu pôsobí argumentácia, prečo netopiere začali pojeďat' mladé. Vševediaci rozprávač čitateľom vysvetľuje, že v ich výžive chýbal tuk, ktorý nahradil škrob z rastlinnej stravy a proteíny, ktoré získali z vajec vtákov. Neústrojné zapojenie „vedeckého“ argumentu samozrejme odpovedá snahe *oficiálnej línie* zvýšiť povedomie obyvateľstva (v tomto prípade) o správnych pravidlách výživy, čím sa zdôrazňuje spoločenská funkcia literatúry, ale v samotnom príbehu pôsobia heterogénne a strhávajú na seba nechcenú pozornosť.

I v prvej poviedke zbierky „Kuāfù hé tā de zǐ mǐn“ 夸父和他的子民 [Kuāfù a jeho ľud], Yuán Shèngshí (1947, 1-9) pracuje s pôvodne ľudovým príbehom „Kuāfù putuje za slnkom“ z *Klasickej knihy hôr a morí*,¹⁷³ pričom rozrušuje jeho pôvodnú sémantickú rovinu a do príbehu vkladá nové významy. Pôvodný príbeh z *Knihy hôr a morí* predstavuje (obra) Kuāfù, ktorý sa z namyslenosti rozhodol, že doženie slnko. Putoval z východu na západ a na svojej ceste vypil Žltú rieku, rieku Wèi a veľké jazero. Tu treba pripomenúť, že obe rieky sú chápané ako miesto zrodu čínskej civilizácie, preto ich vysušenie je chápané ako veľká trúfalosť. Napriek tomu obor zomrel od smädu a slnko nedostihol.

Naproti tomu poviedka Yuán Shèngshího búra tento syžet, dekonštruuje významy prisudzované hlavnému hrdinovi a nahrádza ich inými: Kuāfù je vodca, ktorý vyvedie svoj ľud z Kráľovstva tmy (Ànmíng guó 閼冥國) v tmavej jaskyni. Novému syžetu nechýba gradácia, keď hrdina a jeho ľud sú trikrát aktívne ohrozovaní buď čiernym oblakom, či bratmi zo Snehového paláca: Srieň, Sneh, Krupobitie a Ľadové krúpy. Musí tiež prekonať obrovskú horu. Tí všetci chceli zatieniť slnko a zabrániť Kuāfùovi a jeho ľudu, aby sa k nemu dostali. Pri každej prekážke sa časť ľudu od Kuāfùa odlúči. Po preplávaní mora ich príde Slnku ľuto a uroní nad nimi slzu, z ktorej vyrastie Broskyňový háj (Táo lín 桃林), ktorý sa objavuje i v zdrojovom texte. Nakoniec Kuāfù zostáva vo svojej púti za Slnkom sám a v snahe sa mu priblížiť, je ním spálený.

¹⁷³ Yuán Kē 袁珂 1985, 201.

Príbeh ukončuje reč vševediaceho rozprávača, ktorý ozrejmuje, že zo spálenej tváre Kuāfùa možno vyčítať uspokojenie, pretože jeho obeť dala základ rozvoju jeho ľudu i ľudu ostatných krajín. Ľud si ctí pamiatku Kuāfùa nielen preto, že hľadal „svetlo“ a „múdrosť“, ale, ako rozprávač pripomína, tieto sú tiež synonymom „pravdy“ (zhēnlǐ 真理). Nezadržateľný vývoj ľudstva (rénlèi 人類) je teda daný práve dedičstvom Kuāfùa – hľadačom pravdy.

Kuāfù, oproti pôvodnému príbehu, tu nie je charakterizovaný ako namyslenec, ktorý na dôvažok cestou za slnkom ničí zem, ale naopak ako hrdina – záchranca, ktorý je ochotný pre svoj ideál zomrieť. Kuāfù putuje za slnečnými lúčmi, ale v závere poviedky sa dozvedáme, že bol „hľadačom svetla“ (guāngmíng de xúnqiú zhě 光明的尋求者) a jeho cesta je teda cestou symbolickou, ktorá vedie z „tmy“ smerom k „svetlu“, od nevedomosti smerom k poznaniu, od zaostalosti smerom k vyspelosti. Dôležitý moment, ktorý táto poviedka oproti iným prináša, je náhly obrat k národnej hrdosti na konci poviedky, ktorý čitateľom v závere predkladá vševediaci rozprávač zdôrazňujúci význam čínskej legendárnej postavy pre celé ľudstvo ako také.

Dekonštrukcia známej západnej rozprávky o Snehulienke a zlej kráľovnej a zasadenie do nového prostredia tvorí základ v poradí tretej poviedke „Jìngzi“ 鏡子 [Zrkadlo] (Yuán Shèngshí 1947, 21-34). Hlavný príbeh je rámcovaný akoby predhovorom rozprávača. Tento rámec je adresovaný mužskému poslucháčovi, ktorému sa vysvetľuje význam krásy a zrkadla. Opäť sa v úvode objavuje ponaučenie, kde zrkadlo je predstavené ako ukazovateľ krásy a ošklivosti, ako spôsob odhaľovania lepšieho „ja“. Dokonca v tom vidí dôvod, prečo sa človek vyvinul z ľudoopa“. Tento predhovor uzatvára myšlienkou, že „ľudstvo má veľké zrkadlo, ktoré dokáže odrážať spoločnosť“.

Hlavnou hrdinkou je stará kráľovná, ktorá si nechce pripustiť, že je stará a škaredá. Naopak si myslí, že je najkrajšia, v čom sa príbeh podobá západnej rozprávke. Preto nechá zničiť všetky zrkadlá a zakáže ich pod hrozbou smrti používať. V protiklade k západnej rozprávke neexistuje len jedna Snehulienka, ale vystupuje tu neosobný archetyp krásnych mladých žien, ktoré bývajú stvárňované mnohými ženami. Kráľovná sa postupne s nimi stretáva a ničí ich. Opozícia tu je tvorená škaredou a zlou kráľovnou a „krásnymi ženami“, medzi „škaredosťou“ a „krásou“, medzi „dobrom“ a „zlom“. Zrkadlo tu tvorí akési médium, cez ktoré sa vyjaví „krása“ a „pravý stav vecí“. Príbeh vrcholí konfrontáciou s krásnou dievčinou, ktorá má byť zabitá za držanie zrkadla. Pri obhajobe dievčina udá dôvod, prečo mala zrkadlo: „Krása je dôležitejšia než život, pretože bez zrkadla niet krásy.“ V tejto vrcholnej scéne, kde stojí kráľovná voči krásnej dievčine obklopená davom „vyznávačov a hľadačov

krásy“, ktorým bolo odopreté krásu hľadať, si náhle kráľovná uvedomí, že tvár každého prítomného v davu je zrkadlom. Tu sa príbeh spája s myšlienkou úvodného rámca a ukazuje sa, že veľké zrkadlo je dav, ktorý je síce tichý, ale zároveň jedinou silou, ktorú nemôže vôľa vladára zastaviť. Rozprávač v záverečnej časti, ktorá sa vracia k rámcovému príbehu, uzatvára, že nevie, ako kráľovná dopadla. Prirovnáva jej plán k snahe rukou zakryť slnko, ktoré však stále žiari (guāngmíng 光明) do dnes a ten, čo chce odstrániť zrkadlá, by mal odstrániť to, čo sa mu na ich odraze nepáči.

I v tomto prípade je známy príbeh výrazne modifikovaný: namiesto jednej kladnej hrdinky sa v poviedke objavuje hneď niekoľko krásnych, ale nie menovitých žien. Zrkadlo, ktoré v pôvodnom rozprávkovom príbehu bolo len zázračným nástrojom ukazujúci najkrajšiu ženu, sa v tejto poviedke dostáva do popredia a stáva sa symbolom (manifestujúci sa do mnohých zrkadiel, ktoré sa postupne dostávajú ku kráľovnej) zobrazujúcim pravdivý stav vecí. Motív davu ako zrkadla nakoniec dodáva poviedke „revolučný“ podtón a jednoznačne strháva text k jeho spoločenskej funkcii.

Motív davu, ktorý dominuje záverečnej scéne poviedky odkazuje dielu Lǚ Xùna. V jeho poviedkach však dav je tichý, neaktívny a zosoňuje slabosť čínskeho ducha. Pre Lǚ Xùna, ako to vysvetľuje v predhovore k zbierke poviedok, je tento motív významný, pretože práve scéna s pasívnym davom ho priviedla k literatúre.

Jedenkrátě jsem spatřil náhle na plátně skupinu Číňanů, od nichž jsem byl již po dlouhou dobu odloučen – jeden byl svázán a stál uprostřed, ostatní stáli kolem. Všichni byli silní a urostlí, ale jejich výraz byl zcela netečný. Podle vysvětlení spoutaný člověk pracoval jako vojenský vyzvědač pro Rusko a měl být právě japonskými vojáky veřejně popraven. Okolostojící přišli, aby zhlédli popravu a těšili se z této jedinečné podívané.

Nedokončil jsem již onen rok a odejel jsem do Tókja, neboť po tom, co jsem spatřil, cítil jsem, že studium lékařství není tím nejdůležitějším, co Čína potřebuje. Viděl jsem hloupost a zbabělost lidu, který přestože je tělesně zdravý a statný, je pouze schopen být netečným divákem a bezduchým materiálem při veřejné popravě. Onemocní-li a zemře-li jich proto více nebo méně, to není tak velké neštěstí. Ale co musí být naším prvním požadavkem a přáním, je změnit tohoto ducha lidu – a tehdy jsem věřil, že nejlepším prostředkem, jak tento duch změnit k lepšímu, je literatura.

(„Předmluva autorova“, Lu Sùn 1951, 31)

Motív davu sa v Lǚ Xùnových poviedkach objavuje pomerne často: „Yào“ 藥 [Liek]¹⁷⁴, „Ā Q zhèng zhuàn“ 阿 Q 正傳 [Pravdivý príbeh A Q]¹⁷⁵ a „Kǒng Yǐjǐ“ 孔乙己 [Kchung I-t'i].¹⁷⁶

¹⁷⁴ Lǚ Xùn (2005) 1: 463 – 472;

¹⁷⁵ Lǚ Xùn (2005) 1: 512–559.

¹⁷⁶ Lǚ Xùn (2005) 1: 457 – 462.

Alúziou na Lǚ Xùnove dielo tak autor rozohráva hru významov. Dav je zosobnením ducha či esenciou národa, ale na rozdiel od Lǚ Xùna tento dav je pasívne agresívny a vo svojej tichosti kumuluje silu spoločenský poriadok zmeniť.

Ovplyvnenie Lǚ Xùnovou tvorbou možno badať v poradí šiestej poviedke, „Fēnggrén de láiyóu“ 瘋人的來由 [Pôvod bláznov] (Yuán Shèngshí 1947, 53-57). Príbeh pojednáva o mladom bakalárovi, ktorý sa dostane do krajiny bláznov, ktorí na znak svojej choroby nosia reťaze (zároveň i symboly ich spoločenského postavenia). Bakalár, aby predišiel podozreniu, si tiež taký obstaráva a stáva sa súčasťou tejto spoločnosti ako učiteľ a potom ako úradník na súdnom dvore, jámene (obi dve profesie sú symbolom moci a spoločenského postavenia v čínskej spoločnosti). Tu si uvedomuje, že bláznovstvo sa prejavuje zjavnou nespravodlivosťou, neschopnosťou rozoznať, čo je správne a čo nie, a trestaním nevinných. Odstráni si reťaz a začne písať do novín. I keď má nemálo nasledovníkov, je nakoniec vyhlásený za blázna, zavretý do blázinca a na dôvažok sám pochybuje o svojej prítomnosti. V závere, na úrovni vševediaceho rozprávača, je nakoniec konštatované, že toto je pôvod bláznov.

Poviedka pôsobí ako variácia na prvú modernú čínsku poviedku „Kuánggrén rìjì“ 狂人日記 [Denník blázna].¹⁷⁷ Yuán Shèngshí, podobne ako Lǚ Xùn, sa pohráva s paradoxom, kďo je blázon: zdravý človek, alebo spoločenstvo bláznov, ktoré ho obklopuje. Obidvaja hlavní hrdinovia poviedok nakoniec „uznajú“, že oni boli bláznami. V Lǚ Xùnovej poviedke je spoločnosť, zastúpená tradičnou morálkou ľudskosti a mravnosti, predstavená ako požierajúca ľudí. Posledný výkrik pomäteného muža v jeho denníku je však bojovný a volá po záchrane detí, ktoré ešte neboli zasiahnuté touto morálkou. Yuán Shèngshíova poviedka nekončí takouto výzvou, je akoby rezignovanou kritikou spoločnosti.

V podobnom duchu je i poviedka/rozprávka „Lóngmén“ 龍門 [Dračia brána] (Yuán Shèngshí 1947, 35-45), podľa ktorej je pomenovaná celá zbierka. Tematicky vychádza zo zľudoveného príbehu o kaproch, čo preskakujú vodopád na Žltej rieke v mieste zvanom Dračia brána a po jej úspešnom prekonaní sa stávajú drakmi.¹⁷⁸ Dej poviedky sa však primárne nezaoberá touto udalosťou, ale čitateľovi predstavuje „zákulisie“ tejto každoročnej udalosti. Hlavnými hrdinami sú kapry, ktorí hnaní vidinou ich dračej budúcnosti hľadajú riešenie, ako preskočiť bránu bez nadania či tréningu. Starý kapor prežívajúci v bahne im poradí, že trik s kovovou pružinou pod chvost im pomôže bránu prekonať. Varuje ich, že sa

¹⁷⁷ Lǚ Xùn (2005) 1: 444–456. Do češtiny preložené v Lu Sün (1951).

¹⁷⁸ Príbeh je zaznamenaný v *Pí yǎ* (埤雅) od songského literáta Lù Diàna (陸佃, 1042~1102) v oddiele venovanému rybám. Dielo bolo mienené ako doplnok knihy *Ěr yǎ* (尔雅).

stanú len malými drakmi a nesmejú nikdy ukázať, že majú pod chvostom pružinu, inak spadnú naspäť na zem a zomrú sami v bahne tak ako on. Všetci tak až na jedného malého zlatého kapra urobia. Ten odmieta triky, tvrdo trénuje, až napokon po niekoľkých pokusoch sa stane obrovským zlatým drakom, ktorý sa nepremenil už celú večnosť. Nebeský cisár mu vystrojí hostinu, na ktorú sa zhromaždia všetci malí draci. Pozornosť sa nesústreďuje na veľkú udalosť, ale na nevhodné správanie malých drakov, ktorí sa nakoniec pohádajú, navzájom si strhnú bandáže chrániace kovové pružiny a skutočne spadnú späť na zem. Neľutujú však svojho konca, pretože aspoň na chvíľu mohli byť drakmi, i keď len malými.

Na rozdiel od ostatných poviedok tejto a poviedke „Kuǐlěi de bǎxi“ 傀儡的把戲 [Bábkové predstavenie] (Yuán Shèngshí 1947, 46-52) chýba silný didaktický podtón. V poviedke sa akoby nevyskytuje inde jasne prítomná postava rozprávača, ktorý čitateľom vysvetľuje, čo je správne, morálne, krásne a pod. Poviedka „Lóngmén“ sa sústreďuje na „malé“ charaktery kaprov/drakov, ktoré si nezaslúžia byť drakmi (t.j. vyšvihnúť sa na spoločenskom rebríčku vyššie) ani pre svoje schopnosti či morálny kredit, ale poviedka pre nich nevyznieva odmietavo či výrazne kriticky. V tomto prípade autor necháva priestor pre interpretáciu naratívu pre samotného čitateľa.

Na prvý pohľad táto zbierka pripomína Lǚ Xùnovu zbierku *Gùshì zài biān* 故事再編 [Staré príbehy v novom rúchu],¹⁷⁹ kde autor taktiež pracuje s príbehmi, ktoré sú ľudové alebo zľudovené. Lǚ Xùn voľne manipuluje s príbehmi, zapája iróniu, modifikuje pôvodné vyznenie príbehu a vkladá do neho nové významy. I keď by sa zdalo, že udalosti v zdrojovom príbehu a v Lǚ Xùnovom sú relatívne podobné, zasadenie príbehu do iného prostredia, vložením hovorového jazyka do úst postáv, to všetko jasne určuje jasnú hranicu medzi syžetom pôvodného a Lǚ Xùnovho rozprávania. Zbierka *Staré príbehy v novom rúchu* má medzi ostatnou Lǚ Xùnovou tvorbou zvláštne postavenie, pretože celkom neutrelým spôsobom vytvára priestor pre autora, aby preklenul juxtapozíciu „starého“ a „nového“. A v tomto bode sa Yuán Shèngshí s Lǚ Xùnom rozchádzajú. Yuán Shèngshí, ktorý vo väčšine poviedok predovšetkým zdôrazňuje didaktickú funkciu literatúry, nielen že určuje jasnú hranicu medzi „starým“ a „novým“, medzi *tradíciou* a *modernitou*, ale navyiac implicitne vynáša i hodnotiaci súd. Ako príklad môže slúžiť hore uvedená poviedka „Shè gōng jiàn lóng“.

Lǚ Xùn a Yuán Shèngshí sa rozchádzajú i v literárnom štýle. Kým v Lǚ Xùnových poviedkach dominuje irónia a určitá hravosť, v poviedkach od Yuán Shèngshího je väčšinou

¹⁷⁹ V českom preklade Lu Sün 1956.

všetko lapidárne vysvetlené, nič nezostáva nevyriešené, nie je tam žiadny priestor pre čitateľa, aby si urobil vlastný záver. Možno je toto usporiadanie volené zámerne, pretože implicitovanými čitateľmi mali byť táiwānské deti neznalé čínskych kultúrnych reálií. Na druhej strane nevhodne zvolený kód literárneho štýlu takto definovaného implicitného čitateľa vyslovene vylučoval (zvlášť v prostredí, kde väčšina gramotného obyvateľstva vedela čítať len japonsky): miešanie klasického jazyka s hovorovým, literárny jazyk plný obratov a ustálených slovných spojení, kultúrne alúzie a slovné hry. V tomto ohľade sa Lǔ Xùn text javí viac sofistikovaný a skýtajúci viac priestoru i pre čitateľov.

Voľba Lǔ Xùna ako vzoru pre zbierku rozprávok nie je náhodná. Ako bolo vysvetlené vyššie Lǔ Xùn, ako priamy účastník vzniku modernej čínskej literatúry, svojím pôsobením na čínskom literárnom poli nadobudol tak silný symbolický kapitál, že sa vlastne pre mnohých stal synonymom odkazu Májového hnutia. Niet preto divu, že jeho meno či literárny štýl slúžia ako legitimizujúci prvok, ktorý menej etablovaným činiteľom pomáhal získať pozície na literárnom poli. Yuán Shèngshí, mladý zamestnanec Úradu pre editáciu a preklad (súčasť *oficiálnej línie*), ktorý sa nakoniec profiloval ako vedec a nie ako spisovateľ, však po Lǔ Xùnove odkaze mohol siahnúť i z iného dôvodu. Tým mohla byť snaha zaviesť na Táiwān novú literatúru, ktorá by formou i (ideologickým) obsahom odpovedala odkazu Májového hnutia, tak ako ho chápala *oficiálna línia* a ako ju pripisovali Lǔ Xùnovi.

Zbierka rozprávok Dračia brána do veľkej miery napĺňa ideologický rámec, v ktorom sa mala konštruovať nová literatúra na Táiwāne: vychádza z odkazu Májového hnutia (dôraz na nacionalizmus, vedu a vonkajšie prejavy toho, čo chápali ako modernitu), v rôznej miere úspešnosti napĺňa kritéria ohľadom literárneho jazyka, sprostredkováva kultúrne reálie Číny táiwānskému obyvateľstvu a v neposlednej rade kopíruje literárny štýl ikony Májového hnutia, Lǔ Xùna. Možno preto, že sa autor až príliš snažil naplniť princípy definované *oficiálnou líniou*, kladie dôraz na didaktickú a rezignuje na estetickú funkciu literárneho. A to je asi najväčší rozdiel medzi Lǔ Xùn a Yuán Shèngshíom. Je teda symptomatické, že poviedky nevychádzajú z táiwānskej reality či kultúry, ba práve naopak, snažia sa priblížiť Táiwāncom tú čínsku.

Táto časť predstavila inštitucionálnu štruktúru *oficiálnej línie*, ktorá bola politicky i personálne naviazaná na spolupracovníkov okolo guvernéra Chén Yího. Kultúrna a jazyková politika, ktorá bola *oficiálnou líniou* presadzovaná a ktorá výrazne ovplyvnila i ich definíciu táiwān-

skej literatúry, bola formulovaná už pred príchodom na Táiwān. Ako z predchádzajúceho výkladu vyplýva, i keď základné rámce kultúrnej politiky ovplyvnené dobovou ideológiou boli dané, konkrétna formulácia, čo je táiwānská kultúra a v akom vzťahu je k čínskej kultúre, sa ďalej vyvíjala až po príchode na Táiwān. Oficiálna línia si ako platformu pre artikuláciu svojich stanovísk vybrala úvodníky oficiálneho denníka *Táiwān Xīnshēng bào*.

V prvých mesiacoch po prevzatí ostrova možno v kultúrnej politike badať ešte dvojaký prístup k hodnoteniu táiwānskej kultúry. Potom sa však definície radikalizujú a táiwānskú kultúru, ovplyvnenú japonskými prvkami, chápu voči čínskej kultúre ako heterogénnu až nezlučiteľnú, a preto je nutné ju nahradiť kultúrou čínskou. Nová čínska kultúra bola definovaná na odkaze Májového hnutia a s dôrazom na nacionalizmus a jej zavedenie by dovърšilo proces integrácie Táiwānu.

Podobne ako v otázkach jazyka i v otázkach literatúry sa pre Táiwān hľadal štandard, ktorý mali Táiwānci nasledovať. I keď zo začiatku literatúra bola chápaná úplne utilitárne v jej didaktickej funkcii, založením Táiwānského provinčného úradu pre publikácie a preklad a angažovaním jeho riaditeľa, Xǔ Shòucháng, tento štandard získal jasnejšie kontúry. Vychádzajúc z kultúrnej politiky *oficiálnej línie* nová literatúra na Táiwāne mala odkazovať na Májové hnutie a akcentovať národný rozmer. Xǔ Shòucháng ďalej definoval ideál spisovateľa, ktorý identifikoval s ikonou literatúry Májového hnutia, Lǔ Xùna.

Vzhľadom ku krátkej dobe, ktorú *oficiálna línia* a jej predstavitelia mali k dispozícii, publikovali len jednu zbierku poviedok, ktoré možno označiť ako modernú literatúru. *Zbierka rozprávok Dračia brána* takmer vo všetkom (rovina didaktická, ideologická i s odkazom na dielo Lǔ Xùna) splňuje definíciu literatúry, aká sa mala podľa *oficiálnej línie* na Táiwāne publikovať.

Oficiálna línia, ktorá na kultúrnej scéne pôsobila len do mája 1947, celkom jasne a razantne definovala obsah i formu Táiwānskej kultúry a literatúry. Ich dominantná pozícia, získaná prepojením s poľom moci, im nielen že dovoľovala definovať normy ako v jazyku, literatúre a v kultúre všeobecne, ale zároveň im umožnila tieto normy plošne šíriť. Na tieto definície potom reagovali ďalší aktéri kultúrneho poľa, ktorých predstavíme nižšie.

5.2. Časopis *Zhèng jīng bào* – prvé reakcie na kultúrnu politiku

Základné informácie o charakteru časopisu už boli spomenuté v časti: 3.1.2 Časopisy v ranom povojnovom období. V tejto časti sa pozrieme ako periodikum, ktoré sa na politickej úrovni vymedzovalo proti *oficiálnej línii*, definovalo, v akom vzťahu je Táiwān k Číne a ako treba vnímať táiwānskú kultúru. Dá sa predpokladať, že v periodiku, v ktorom prevažne pôsobili táiwānski intelektuáli, budú pohľady na túto problematiku iné než u *oficiálnej línie*. Prvé číslo časopisu *Zhèng jīng bào* vyšlo presne v deň, kedy na Táiwān prišla čínska vláda na čele s Chén Yím (25. októbra 1945). Rozhodnutie Asociácie na štúdium politiky a ekonomiky o vydávaní časopisu tejto udalosti predchádzalo, takže vlastne predstavuje pohľad neovplyvnený reakciou na čínske pôsobenie na Táiwāne.

5.2.1. Konštrukcia histórie Táiwānu

I keď sa časopis primárne nezaoberal kultúrnymi záležitosťami, k problematike sa predsa len v niekoľkých článkoch v rôznej miere vymedzil. V prvom rade sa jedná o (re)konštrukciu táiwānskej histórie. Výklad histórie bol totiž pre Táiwāncov zásadný, pretože, ako Chén Yisōng (1945b) v „Shèlùn“ [Úvodník] druhého čísla pripomína, prichádzajúca provinčná vláda o Táiwāne príliš nevedela. Neustále zdôrazňovanie táiwānskej histórie a aktívneho boja Táiwāncov v prospech čínskeho národa v časopise *Zhèng jīng bào*, zvlášť po 51 rokoch japonskej kolonizácie, na jednej strane dokazuje dôležitosť tejto otázky a zároveň legitimizuje postavenie Táiwānu v rámci Číny.

Prvá rekonštrukcia táiwānských dejín je predstavená už v úvodnom slove prvého čísla (Chén Yisōng 1945a). Aby sa zdôraznilo vlastenectvo Táiwāncov objavuje sa motív boja proti cudzím národom, ktoré napadli čínske územia. V prvom rade sa spomína mandžuská dynastia Qīng (1644–1912) ako cudzia mocnosť, ktorá porazila čínsku dynastiu Míng (1386–1644) a dobila na viac ako tri sto rokov Čínu. V tejto súvislosti je vyzdvihovaná úloha Koxingy (Zhèng Chénggōng 鄭成功, 1624–1662), obchodníka a zároveň i piráta pôsobiaceho medzi Japonskom a Čínou, ktorý sa postavil postupujúcim mandžuským vojskám. Pri ústupe na Táiwān vyhnal Holanďanov, ktorí sa na ostrove usadili, a zároveň, aspoň z počiatku, vyhlásil lojalitu míngskému dvoru. Tento čin v novom povojnovom historickom naratíve je predkladaný ako dôkaz národného uvedomenia Táiwāncov:

Naši Táiwānci vďaka vedeniu Zhèng Chénggōnga, jeho excelencie držiteľa cisárskeho priezviska [Koxinga], národného hrdinu, pred viac ako tristo rokmi voči mandžuským Qīngom zahájili národný boj, ktorý je hodný oslavy i poľutovania. A tak ešte na niekoľko desiatok rokov predĺžili vládu míngskej pokrvnej línie.

Neskôr kvôli nepriazni historického vývoja došlo k obráteniu situácie a cisár Kāngxī, príslušník iného národa, sa ujal vlády nad nami. Kvôli väčším či menším povstaniam objavujúcich sa v našich dejinách, mandžuská dynastia Qīng považovala Táiwān a jeho obyvateľov za územie a ľud mimo civilizáciu. Pretože nám chýbalo jednotné vedenie, naše národné vedomie postupne upadalo. Začali sme uznávať zbojníka ako svojho otca a väčšine Táiwāncov nezostalo nič iné, než sa podriaďiť. (Chén Yìsōng 1945a, 3)

Asi nie je nutné na tomto mieste dokazovať koncepčné pochybenie autora, ktorý prisudzuje Táiwāncom národné povedomie v polovici 17. storočia, kedy ťažko hovoriť o koncepcii národa. Skôr je dôležité si všímať, ako historický naratív vzniká. Konkrétne u tohto článku dejiny Táiwānu začínajú príchodom Koxingy a jeho stretom s mandžuskými vojskami. Táiwān tu je konštruovaný ako súčasť (čínskej) míngskej ríše, ktorý však prechodom pod správu novej, cudzej mocnosti, t.j. Mandžuoov, sa dostáva „mimo civilizáciu“ (huà wài 化外) a stáva sa barbarským územím. To môže byť chápané na jednej strane ako výraz nadradenosti cudzieho dvora; na druhú stranu sa z toho dá vyvodiť, že Táiwān nepatrí do kultúrnej sféry impéria ovládaného iným etnikom, a preto si zachoval svoju pôvodnú podstatu a bol vlastne „čínskejší“ než samotná Čína.

Sòng Fěirú (1945) o dva mesiace neskôr v konštrukcii vzťahov medzi Čínou a Táiwānom siaha až legendárnym obdobiam dávnoveku, čím výrazne predlžuje dĺžku zväzku oboch území. Poukazuje tak na ich spoločný kultúrny pôvod, od ktorého sa v podstate do súčasnosti odvodzuje i kultúra čínska:

Portugalci ako prví objavili Táiwān, tešiac sa z jeho krásy nazvali ho *Formosa!* Ale Portugalci neboli jeho pánmi, skutočným pánom Táiwānu bol čínsky národ. Táiwānci sú južným predvojom čínskeho národa. Hovorí sa, že vzťah Táiwānu a Číny sa datuje už dôb [legendárneho] cisára Yǔ a [legendárnej] dynastie Xià. Za dynastie Neskorých Hàn bol na Táiwān vyslaný Sūn Quán, aby sa na ostrove poobzeral. Ale až v čase vlády suiského cisára Yáng bol Táiwān riadne podmanený. Všetky tieto udalosti však boli zanedbateľného krátkodobého významu. Až na konci vlády dynastie Míng sa Táiwān stal dlhodobou súčasťou existencie a aktívnou základňou čínskeho národa. Na sklonku vlády dynastie Míng napadla [Čínu] mandžuská dynastia Qīng a vnútrozemie im podľahlo. Ľud sa stal ich poddaným. Len Zhèng Chénggōng so svojimi nasledovníkmi z Fújiànu obsadil ostrov Táiwān a nastolil vládu, rozvinul ekonomiku dúfajúc, že z Táiwānu vytvorí základňu pre znovunastolenie Míngov a porazenie Qīngov.

Sòng Fěirú a mnohí ďalší po ňom tak v Táiwāne videli poslednú baštu aktívneho odboja proti cudzej mocnosti. Stojí tak v implicitnej opozícii k čínskej (pasívnej) rezignácii.

Chén Yìsōng (1945a) i Sòng Fěirú (1945) obdobie vlády dynastie Qīng ďalej preskakuje, ale iní autori v časopise sa k tomuto obdobiu vracajú. I oni konštruujú historický naratív

v intenciách národného (t.j. čínskeho) boja proti cudzej mocnosti. Napríklad Zhāng Wénhuán (1945) predstavuje Lín Shuǎngwéna 林爽文 (1756–1788), vodcu jedného z mnohých povstaní na Táiwáne počas vlády dynastie Qīng. Tieto povstania boli často lokálneho charakteru a vychádzali buď z etnických stretov medzi príslušníkmi etník Hoklo a Hakka, alebo zo sporov o pôdu. Lín Shuǎngwén je však v článku predstavený ako vodca národne motivovanej revolúcie, ktorá chcela zničiť Mandžuvov a znovu nastoliť vládu Číňanov. Jeho trest vznesený mandžuským dvorom neniesol len on sám, ale i obyvatelia usadlosti Dàlǐ a ovplyvnil aj ich právo držby pôdy, o čom hlavne článok pojednáva. Dôležitým momentom tu však je práve zdôraznenie povstania z pohľadu národného boja.

Ďalšia udalosť, ktorá je v takto konštruovanom naratíve zdôraznená, je predanie Táiwānu Japonsku po prehratej Prvej sino-japonskej vojne, ako bolo zakotvené v zmluve zo Šimonoseki (1895). Chén Yīsōng (1945a) a Sòng Fěirú (1945) o tomto akte hovoria ako o „darovaní“ Táiwānu Japonsku. To znamená ako o akte, ktorý bol z táiwánskej strany nielen nedobrovoľný, ale naopak sa Mandžuom vyčíta povoľnosť, akou sa územia v prospech Japonska vzdali. Ako ďalší dôkaz táiwánskeho národného cítenia vidia vo vytvorení Republiky Táiwān (Táiwān mínzhǔ guó 台灣民主國) a to i napriek faktu, že táto krátka epizóda v dejinách Táiwānu bola skôr katastrofou.¹⁸⁰

Interpretácia obdobia japonskej kolonizácie sa rôzni a hlavne postupom času naberať iné akcenty. Chén Yīsōng (1945a) sa domnieva, že kvôli slabosti Qīngov a celkovému úpadku národného vedomia Čína prehrala vojnu a stratila jednotné vedenie. Z toho dôvodu, podľa autora, sa Japonsko mohlo vydať na cestu vojenského obsadenia Táiwānu. Chén Yīsōng sa teda domnieva, že vina za tento vývoj padá na vtedajšie čínske vedenie. Táiwānci sú tu vykreslení ako obeť, ktoré sa však aktívne podieľajú na protijaponskom odboji, ktorému priniesli nemalú „krvavú obeť“. Autor vidí Táiwāncov ako obeť siliaceho japonského útlaku i po vyhlásení Druhej sino-japonskej vojny (1937).

Sòng Fěirú (1945) v charakterizácii postoja Táiwāncov počas japonskej éry hodnotenie posúva ešte bližšie ku glorifikácii ich činov.

Keď Qīngovia prehrali vojnu s japonským agresorom, odrezaním Táiwānu [od územia svojej ríše] si chceli zabezpečiť mier. Ale Táiwānci sa nevzdali. Najskôr založili Republiku Táiwān, ktorá sa stala predzvesťou Čínskej republiky. Potom

¹⁸⁰ 23. 5. 1895 táiwánski predstavitelia vyhlásili *Deklaráciu o nezávislosti Táiwánskeho demokratického štátu* a o dva dni nakoniec vyhlásili i Táiwánskou republiku. Táiwánske špičky sa na jednej strane snažili o mobilizáciu táiwánskeho obyvateľstva proti japonskej expanzii, na druhej strane dúfali v pomoc západných mocností (predovšetkým Francúzska). Bohužiaľ štyri dni po vylovení japonských vojsk táiwánske politické elity reprezentujúce republiku postupne ostrov opustili. Republika nakoniec trvala len 148 dní.

pokračovali viac ako 20 rokov vo vojenskom odpore. Tých, čo sa hrdinsky obetovalo, bolo viac než 500 tisíc. Neskôr ako spôsob odporu voči japonskej vláde bola zvolená forma spoločenských hnutí. Celkovo vzaté, Táiwānci sú Číňania, prúdi v nich čínska krv; prekypujú úprimnosťou a smelosťou Zhèng Chénggōnga, jeho excelencie držiteľa cisárskeho priezviska [Koxinga]. Zároveň s provinciami Fújiàn a Guǎngdōng zdieľajú odvážneho ducha.

Ale od roku 1946, kedy *oficiálna línia* v plnom rozsahu rozvinula nielen svoju kultúrnu politiku, ale i svoju interpretáciu dejín Táiwānu počas japonskej éry ako obdobia kolaborantstva a straty národného uvedomenia, interpretácie podporujúce Táiwān začali byť v defenzíve. Články opustili glorifikujúci tón, ale dokladaním projaponských aktivít a zdôrazňovaním národného vedomia Táiwāncov v jednotlivých fázach dejín sa snažili vyvrátiť koncepciu „jedovatého“ vplyvu japonskej kultúry, ktorý z nich robil menej vlasteneckých, a preto i menejcenných občanov.

Zároveň sa zdôrazňuje snaha Táiwāncov dosiahnuť územnú samosprávu ako prejavu politického nesúhlasu, vyspelosti demokratického myslenia a samozrejme i národného uvedomenia. Článok Lián Zhèndōnga (1946) však už vykazuje skrytú kritiku voči novej vláde, keď v súvislosti s možnosťou politickej participácie Táiwāncov v správe nad vlastným územím naznačuje paralelu medzi japonskou koloniálnou vládou a Chén Yího vládou. Ďalšie články časopisu *Zhèng jīng bào* ďalej sledujú túto politickú líniu argumentácie a preto sa im nebudeme venovať. Z článku Lián Zhèndōnga (1946) a ešte viac v článku Wáng Báiyuāna (1946a)¹⁸¹ spoločne so Sū Xīnovým (1946) editorským doslovom (všetky články vyšli v 2. zväzku 2. čísla) je zrejmá roztvárajúca sa priepasť medzi Číňanmi a Táiwāncami.

Historický naratív, ktorý predstavili aktéri blízki časopisu *Zhèng jīng bào*, predstavuje jednu z prvých interpretácií dejín Táiwānu z pera táiwānských intelektuálov. Táto snaha bola vedená myšlienkou predstaviť táiwānské dejiny čitateľom prichádzajúcich z Číny, ale zároveň možno cítiť i snahu o legitimizáciu táiwānských dejín v kontexte dejín čínskych, t.j. dejín národného boja voči vonkajším agresorom. Rané historické naratívy z pera táiwānských intelektuálov prekvapujú určitou sebaistotou až glorifikáciou Táiwānu a jeho obyvateľov. Takáto definícia Táiwānu ho kladie na roveň (niekedy i ľahko vyššie) Číny, ako prinajmenšom rovnocenného partnera. Toto sa však mení v reakcii na *oficiálnu líniu* a jej hodnotenia japonskej éry, či jej vplyvu na táiwānsku kultúru. Ako uvidíme ďalej, z „hrdinov“ či „bojovníkov“ národné-

¹⁸¹ Citované v kapitole 2.4.1.

ho boja sa stávajú „obete“ koloniálnej vlády Japoncov, predovšetkým však ich politických nariadení a kultúrnej asimilácie.

5.2.2. Konštrukcia Táiwänského intelektuála / spisovateľa

Časopis *Zhèng jīng bào* predstavil i iný konštrukt, ktorý stál v opozícii s *oficiálnou líniou*: bol to portrét táiwänského intelektuála, ktorý zosobňuje a predstavuje komplikovanú nedávnu históriu Táiwānu. Nie, že by sa jednalo o očividnú snahu, naopak portrét sa konštruuje postupne a nadobúda jasnejšie kontúry v jednotlivých číslach. Na tomto obraze sa podieľali autori viacerých článkov ale i básní a výraznejšie sa začal profilovať už od druhého čísla (10. 11. 1945).

V tomto čísle sa objavili dva príspevky na pokračovanie. V prvom rade to bol „Yù zhōng rìjì“ [Denník z väzenia] od známeho, čínsky píšuceho táiwänského spisovateľa predchádzajúceho obdobia, Lài Hého (1945 a, b, c, d). Ako sa dozvedáme z „Biānjí hòujì“ [Poznámka po editovaní] (Sū Xīn 1945 a), jednalo sa o rukopis, ktorý nebol predtým vydaný a ktorý poskytol mladší brat spisovateľa, Lài Tōngyáo 賴通堯. „Predhovor“ k tomuto príspevku napísal Shǒuyú 守愚 (1945), vlastným menom Yáng Sōngmào 楊松茂 (1905–1959), ktorý je v „Biānjí hòujì“ (Sū Xīn 1945 a) predstavený ako blízky priateľ Lài Hého. Shǒu Yú bol známy spisovateľ a básnik z predchádzajúceho obdobia, ktorý však pomerne aktívne vystupoval i v povojnovom období, predovšetkým v periodikách vychádzajúcich v meste Táizhōng, bašte táiwänských komunistov a ľavicových intelektuálov. „Xù“ [Predhovor] Lài Hého predstavuje nasledovne:

Tento denník z väzenia vznikol v čase, keď sa rozpútala veľká východoázijská vojna a japonská vojenská polícia uväznila pána Lài v meste Zhānghuà. Možno povedať, že sa jedná o posledné dielo, ktoré pán Lài venoval scéne modernej literatúry. Môžeme vysledovať celkový obraz; tento denník, ktorý vznikol z krvi a slz, je zobrazením jeho mravného a obrovského charakteru. Je tiež výrazom jeho zapálenej vôle.

...

Pán Lài bol veľkým obdivovateľom Lǚ Xùna a to nielen kvôli jeho postoji k tvorbe, ale zhodovali sa i v pohľade na otázky oslobodzovacieho boja: „... preto, to, čo chceme ako prvé, je zmeniť duch (občanov) a aby táto náprava dobre dopadla, je nutné presadzovať literatúru a umenie ...“ Preto pán Lài v minulosti podpísal petície za vznik táiwänského parlamentu a vynakladal nemálo úsilia na [podporu] oslobodzovacích hnutí roľníkov a robotníkov. Vo výsledku v oblasti umenia, ktoré dokáže zmeniť ducha ľudu, zaznamenal nemálo úspechu.

[Ako sa hovorí] I keď mal [staroveký štát] Chǔ len tri [mocné] rody, i tak dokázal poraziť mocné Qín. Pán Lài sa domnieval, že pokiaľ nevymizne národné vedomie a pokiaľ sa všetci [národne] precitnú, netreba sa báť hrozby imperialistov. Veril, že jedného dňa znova zdvihneme hlavu. (Shǒuyú 1945)

Sū Xīn (1945 a) Lài Hého predstavuje:

Pán Lài Hé, tak ako je všeobecne známe, je najväčší táiwānský vodca hnutia za oslobodenie; medzi revolucionármi predstavuje človeka takej morálnej integrity, s ktorou sa málokedy stretnete.

Lài Hé je charakterizovaný na jednej strane ako revolucionár, ktorý sa aktívne zapájal ako do politického, tak i kultúrneho diania. Na druhú stranu je zároveň zobrazený ako obeť minulého režimu. Zároveň je prirovnávaný s Lǚ Xùn, ktorý takmer pre všetkých v ranom povojnovom období (až na zástancov proletárskej literatúry) predstavoval symbol moderného štátu, nacionalizmu a pod. „Denník z väzenia“ vyšiel v štyroch dieloch (do 25. 12. 1945) a zobrazené skúsenosti z japonského väzenia len dotvárali portrét Lài Hého, ktorý predstavili Shōuyú (1945) a Sū Xīn (1945 a). Z toho vyplýva, že podľa táiwānských intelektuálov, činiteľ s najväčším symbolickým kapitálom je činiteľ, ktorý je v politickej opozícii k vládnucemu režimu. Tento poznatok na diškurzívnej úrovni teda rezonuje s výsledkami kvantitatívnej analýzy, ktorá taktiež potvrdzuje, že v rane povojnovom období aktívne zapojenie do politiky a opozícia s vládnuou garnitúrou boli základom uznania a získania prestíže na literárnom poli.

Ďalším výrazným činiteľom časopisu bol Wáng Báiyuān, kmeňový člen redakčnej rady. Od druhého čísla časopisu vychádzali jeho „Wǒ de huíyì lù“ [Moje vzpomienky] (1945 a, b, c). Wáng Báiyuān v nich cez svoju osobnú históriu predstavuje svoj vlastný subjektívny historický naratív Táiwānu. Popisuje svoje detstvo, štúdium na Táiwáne i v Japonsku, a tak krok po kroku ukazuje svoju cestu k „národnému“ prebudeniu. Pripomína, že Táiwān trpel pod jarmom cudzích mocností a spomína povstanie Lín Shuǎngwéna z obdobia vlády dynastie Qīng ako symbol vzoprenia sa im.

V jeho rozprávani vystupujú tri výraznejšie postavy: otec, ktorý mu vstúpuje „národného ducha“; matka, ktorá ho priviedla k umeniu; a nakoniec Xiè Nánguāng, spolužiak Wáng Báiyuāna na Pedagogickom inštitúte; zahraničný študent v Japonsku v období, keď tam bol i Wáng; spolubývajúci počas Wángovho pobytu v Šanghǎii; a hlavne v období vojny známy politicky aktívny *polovičný horal*, ktorý zastával vysoké funkcie v Chóngqìngu. Wáng Báiyuān Xiè Nánguānga predstavuje ako človeka, ktorý mu v rôznych životných fázach svojím osobným príkladom udal smer. Xiè Nánguāng, a v podstate i Wáng Báiyuān, odhaľuje svoj vnútorný prerod z idealistického romantika v aktivistu za táiwānskú kultúru. Xiè, ktorý taktiež bol za japonskej okupácie väznený, naplňa predstavu o táiwānskom intelektuálovi,

ktorého predchádzajúce aktívne pôsobenie na kultúrnej a/lebo politickej scéne oprávňuje k reprezentácii Táiwānu a jeho elít.

Ľudia, čo vyrastali za kolonizácie, sú nezvyčajne komplikovaní. To sa obzvlášť týka smerovanie intelektuálov. Pod despotizmom japonského imperializmu, ktorý sa prejavoval i v najmenších detailoch, ľudom, čo sa odmietali podriaďovať ako otroci, a zvlášť tým prekypujúcim revolucionárstvom, nezostávalo nič iné, než byť všade narážať hlavou o múr, alebo byť rozmrzenými, protestovať, potulovať sa, či ísť sedieť do väzenia. O týchto ľuďoch možno povedať, že sú svedomím Táiwānu, sú posvätným ohňom budúcnosti. Tento oheň neustále plápolal nielen na Táiwāne, ale i v Japonsku a na čínskom vnútrozemí. (Wáng Báiyuān 1945 c)

Okrem hore uvedených diel v časopise nájdeme na podobné téma i básne „Chūyù yǒu gǎn“ [Pocity pri odchodu z väzenia] a „Yù zhōng bié tóngzhì“ [Rozlúčenie sa so súdruhmi vo väzení], o ktorých bude reč nižšie. V poslednom čísle sa nakoniec objavuje „Sòng Wáng jūn rù jiānyù xù“ [Predhovor k Odprevedeniu pána Wánga do väzenia] (Jiǎng Wèishuǐ 1946). Autorom je známy táiwānský intelektuál z dôb japonskej okupácie, Jiǎng Wèishuǐ 蔣渭水 (1891–1931). Postava autora je v tomto prípade celkom dôležitá, pretože Jiǎng Wèishuǐ bol významnou postavou na politickom a kultúrnom poli. Bol jedným zo zakladajúcich členov Táiwānskej kultúrnej asociácie (Táiwān wénhuà xiéhuì 台灣文化協會) v roku 1921.¹⁸² Vystupoval ako jeden z hlavných predstaviteľov za autonómnosť Táiwānu a stál za petičnými aktivitami, ktoré mali vyústiť vytvorením voleného táiwānského parlamentu. Vďaka svojmu kritickému postoju voči japonskej koloniálnej vláde bol viac ako desaťkrát väznený. Po rozpade Táiwānského kultúrneho spolku založil Táiwānskú ľudovú stranu (Táiwān mínzhòng dǎng, jap. Táiwān Minsyuto, 台灣民眾黨), prvú politickú stranu na Táiwāne.¹⁸³ Jiǎng Wèishuǐ sa taktiež zapojil do roľníckeho i robotníckeho hnutia na Táiwāne.

Jiǎng Wèishuǐ, podobne ako Lài Hé, symbolizuje táiwānské proti japonské aktivity a je prototypom táiwānského intelektuála: na jednej strane sa aktívne snaží o politickú

¹⁸² Asociácia mala ako kultúrne tak i politické ciele: zdôrazňovala myšlienky Hnutia za novú kultúru a Májového hnutia, ktoré sa formovali v desiatich rokoch 20. storočia v Číne. K tomuto účelu mali *Táiwānské ľudové noviny* (Táiwān mín bào 台灣民報), neskôr premenované na *Nové Táiwānské ľudové noviny* (Xīn Táiwān mín bào 新台灣民報)..

¹⁸³ Táto politická strana bola pomerne konzervatívna a odmietala otvorený boj s japonskými autoritami. Rozhodli sa s nimi bojovať právnymi prostriedkami (voľby, petície apod.). Medzi ich ciele patrili: politické a občianske práva Táiwāncov (vydávanie vlastných periodík, výučba na verejných školách v Táiwánskom jazyku, zrušenie systému *vzájomného ručenia* v štátnej administratíve, zrušenie potreby pasu pre cestu do Číny, reformu roľníckych združení a vládnych monopolov). Koncom roku 1927 mala strana kolem 456 členov a 15 miestnych pobočiek. Zanedlho sa však objavili vnútrostranícke rozpory medzi ľavicovým krídlom reprezentovaným Jiǎng Wèishuǐom a pravým krídlom reprezentovaným Péng Huáyīngom 彭華英 (1893–1968). Pravícové, konzervatívne krídlo sa nakoniec, v auguste 1930, odtrhlo a založilo *Alianciu za Táiwānskú samosprávu* (Táiwān dìfāng zìzhì liánméng 台灣地方自治聯盟).

a kultúrnu autonómnosť Táiwānu, na strane druhej je za túto činnosť japonskou koloniálnou vládou perzekvovaný.

Do popredia sa teda dostáva postava politického disidenta, ktorému sa dostáva dostatok prestíže, aby reprezentoval Táiwān, táiwānskú kultúru i literatúru. Táiwānský spisovateľ, či iný aktér, teda musel mať i politický kapitál, ktorý mu zaručoval relatívne autonómnu pozíciu na kultúrnom poli. Preto nás nemôže prekvapiť, že najviac publikujúci aktér v rane povojnovom období je spisovateľ hlásiaci sa k proletárskej literatúre a niekoľkokrát väznený, Yáng Kuí (zrovnaj s Tabuľka 3: Aktéri s najvyššiu frekvenciou výskytu).

Tu si tiež treba uvedomiť, že takto konštruovaná predstava o táiwānskom intelektuálovi / spisovateľovi sa príliš nezhoduje s predstavou *oficiálnej línie*. Obraz intelektuála, ktorý síce bojuje za autonómnosť Táiwānu, ale získal vzdelanie v japonskej ére a dokonca i študoval v Japonsku, nemôže zapadať do predstavy o homogénnej (t.j. čínskej) kultúre na Táiwāne. *Oficiálna línia* od začiatku roku 1946 odsudzovala japonské obdobie ako zdroj kultúrnej a politickej inakosti, ktorá znemožňovala Táiwāncom sa stať integrálnou súčasťou štátu. Podľa *oficiálnej línie* aktéri sa mali hlásiť a vo svojej tvorbe replikovať čínsku kultúru, tak ako bola chápaná Národnou stranou: na jednej strane budovaná na ich chápaní odkazu Májového hnutia, na strane druhej v duchu tradičných (konfuciánskych) hodnôt. Táiwānski intelektuáli toto chápanie neodsudzovali, ale implicitne sa stavali proti kultúrnej a politickej homogénnosti.

5.2.3 Literatúra a literárny štýl

I keď časopis *Zhèng jīng bào* nie je chápaný a ani nebol koncipovaný ako literárny časopis, literatúra sa predsa len na jeho stránkach objavuje. Okrem hore zmieneného „Denníka z väzenia“ a „Záznamov mojich spomienok“ medzi prvé literárne diela patrí báseň „Huānyíng wǒ jūn gē“ [Pieseň vítajúca našu armádu], ktorá vyšla v 25. novembra 1945, t.j. v treťom čísle. Autorom je Wáng Xīsēn 王溪森, člen Komunistickej strany Táiwānu založenej v Shànghǎi, ktorý na Táiwān tajne prišiel už v roku 1931. Báseň je oslavou víťazstva čínskej armády nad Japoncami a prejavom radosti nad ukončením japonskej kolonizácie.

歡迎我軍歌 王溪森作詞

我軍信從三民主義，臥薪嘗膽奪關，
八年英勇的抗戰，烈士的犧牲，
使得抗戰成功了，大家自由了。
四萬萬人齊感激！四萬萬人齊歡迎！

Pieseň vítajúca našu armádu slová od Wáng Xīsēna

Naša armáda nasleduje Tri ľudové princípy, zakúšala strádanie v boji,
Osem rokov trvajúca vojna našich hrdinov a obeta mučeníkov,
museli vyústiť vo víťazstvo, všetci sú slobodní.
Štyristo miliónov ľudí je vďačných! Štyristo miliónov ľudí ich
jednotne víta!

帝國主義支配下，五十年的桎梏，
我軍將士和烈士把它衝破了。
呀！祖國愛臺胞，臺胞愛祖國，
我們在祖國懷裏了！中華民國萬萬歲！

強權敵不過公理，我軍勝利了。
橫暴勝不得正義，河山還我了。
青天白日高高照，和平實現了。
我軍將士萬萬歲！中華民國萬萬歲！

Okovy vzniknuté pod dominanciou imperializmu v období päťdesiatich rokov,
Boli rozbité veliteľmi a vojakmi našej armády i mučeníkmi.
Ach! Domovina miluje táiwänských krajanov, táiwänski krajaniamilujú domovinu!
Sme v náruči kraja predkov! Večná sláva Čínskej republike!

Ziskali moc od nepriateľov a nastolili pravdu, naša armáda zvíťazila.
Sila nemohla vyhrať nad spravodlivosťou, územie sa navrátilo.
Za jasného dňa slnko vysoko svieti a mier sa stal skutočnosťou.
Sláva veliteľom a vojakom našej armády! Večná sláva Čínskej republike!

Tón i obsah básne odpovedajú dobovým náladám Táiwāncov tesne po Druhej svetovej vojne. Ilustruje tak nadšenie, ktoré Táiwānci zažívali po prinavrátení Číny. Ich nadšenie zanedlho opadlo, a preto táto báseň môže slúžiť ako miera, podľa ktorej možno zistiť odklon časopisu *Zhèng jīng bào* od týchto nálad smerom k politickej kritike.

Druhá báseň „Yīgè xīshēng—bèi qiáng chéng dào nányáng sǐqù de yīgè péngyǒu“ [Obet': priateľ, ktorého dostihla smrť v juhovýchodnej Ázii] vyšla v piatom čísle, ktoré prináša dvojstranu venovanou poézii (zv.1, č.5, 25. 12. 1945). Jedná sa báseň v próze pojednávajúcu o táiwänskom doktorovi, ktorý bol za trest poslaný bojovať v juhovýchodnej Ázii, ale našiel smrť v mori u Hong Kongu pri spojeneckom nálete:

一個犧牲—被強懲到南洋死去的一個朋友
張冬芳

想起來也是一件傷心的事
去年的冬天
淒清的一日
你說給我听
——死！我是不怕，怕狗似死的

x x x

他是我的好朋友
有是一個仁慈的醫生
他的磊落是我的欽佩

x x x

..... 比如..... 被美機炸死
..... 祖國能勝利..... 我也
甘願.....
你告別的一言

Obet': priateľ, ktorého dostihla smrť
v juhovýchodnej Ázii
Zhāng Dōngfāng

Udalosť, na ktorú spomínam, je bolestná
V zime minulého roku
jedného chladného jasného rána
si mi povedal
—— smrť! Tej sa nebojím, bojím sa, že zomriem
ako pes.

x x x

Bol mojím dobrým priateľom
a vľúdnym doktorom
jeho veľkosť mala môj obdiv

x x x

..... napríkladzomriet' pri americkom
bombardovaní
..... kraj našich predkov môže vyhrať..... som
pripravený.....

x x x

南海的波瀾這樣大
故島的生活這麼無聊
一隻絕望的小貨輪船
載了像奴隸似的你們
開了西貢的港口了
太陽從水平線上
剛露出她紅紅的臉
黑暗初除，怯弱軟和的光線
照出了焦瘦的黑臉
在船艙上三三五五
享受早晨自由的空氣
誰能預料到.....
F. 6. F 一架飛到
一剎那頃
機關鎗響了
炸彈的恐怖的怒吼
叫天不應喚地無聲
真是一剎那頃
海面上只剩了一個大波紋

x x x

你在天之靈
遙遙來看我們的光復
好像一場大夢！
你死了啊？
你家裏.....老父老母
等着不能回來的你
剛結婚的新娘抱着嬰兒泣哭
是你的唯一的寶具
你又不知道他的存在了

x x x

在靈桌上的像片
還在洩露那個刺諷似的笑
你是不是？
在笑壓迫者的最後嗎？

民國三十四年十二月十二日

Tvoje slová na rozlúčku

x x x

Vlny južných morí sú tak veľké
život na ostrove je tak mizerný
Nákladný parník beznádeje
prevážal vás ako otrokov
vstúpil do prístavu mesta Sai Kung
slnko stúpa z ponad horizontu
a odhaľuje svoju červenkastú tvár
tma ustupuje, zbabelé jemné lúče
osvetlili vystrašené, pochudnuté ošľahané tváre
na palube sa v skupinkách po troch či piatich
tešili z raného ovzdušia slobody
Kto to mohol tušiť
Dorazilo lietadlo F6F
V ten moment
sa rozozvučala úradná siréna
Hnevlivý ryk bômb vzbudzujúci strach
volal bez odozvy na nebesá, kričal na stíchnutú zem
Bol to iba moment
a na morskej hladine zostala len veľká vráska z vln

x x x

Tvoja duša, čo pobýva na nebesiach,
z diaľky prichádza sa pozrieť na naše znovu
pripojenie
Akoby to bol len veľký sen!
Zomrel si?
U Vás doma..... starý otec i matka
čakajú na Teba, čo sa nikdy nebudeš môcť vrátiť
Čerstvá nevesta, držiaca bábätko, narieka
Je tvoj jediný poklad
Ani nevieš, že sa narodil

x x x

Portrét na oltári predkov
stále odhaľuje ten, akoby posmievačný úsmev
Nesmeješ sa náhodou?
Koncu utláčateľov?

12. 12. 1945

Báseň pripomína, že i Táiwānci sa aktívne zapájali do Druhej svetovej vojny. I keď boli súčasťou japonskej armády, srdcom boli na strane Číny. Na príklade priateľa básnik dokladá oddanosť národnej veci: Čínu nazýva *domovinou*, doslova zemou predkov (zǔguó 祖國); Japoncov zase utláčateľmi (yāpòzhě 壓迫者); pobrežie Číny je charakterizované svetlom a ovzduším slobody. Básnik ďalej zdôrazňuje osobnú tragédiu, ktorou rodina zosnulého pre-

chádza a ktorá, podobne ako on sám, je obeť za za „veľký sen“ – prinavrátenie Táiwānu Číne. Táto báseň stojí akoby v opozícii k článkom, ktoré potláčajú zásluhy a obeť Táiwāncov v Druhej svetovej vojne a implicitne chápu Táiwāncov ako pasívnych divákov, alebo v horšom prípade ako kolaborantov s nepriateľom. Báseň tak nadväzuje ako na konštrukciu histórie, tak i na obraz táiwānského intelektuála, ktorý časopis *Zhèng jīng bào* na svojich stránkach pri-nášal. To potvrdzuje i Sū Xīn (1945 b), keď píše:

„Obet“ od pána Zhāng Dōngfāng v nás po prečítaní prehlbuje nenávisť voči zlu japonského militarizmu. Na dôvažok nás donúti spomenúť si na našich bratov, ktorí za trest boli poslaní do juhovýchodnej Ázie a už sa nikdy nevrátili.

Autor básne je Zhāng Dōngfāng, rodák z Táizhōngu, známy básnik a spisovateľ už z japonského obdobia. Po roku 1945 sa stal jedným z troch profesorov táiwānského pôvodu na Táiwānskej provinčnej univerzite. Jeho postavenie na kultúrnom poli teda bolo pomerne stabilné, podporované stabilnou pozíciou na akademickej scéne.

Ďalším autorom je už nám známy Wáng Báiyuān. Jeho báseň „Dishǔ“ [Krtko]¹⁸⁴ (1945d) sa pohráva so symbolom krtka ako predstaviteľa spiatočníkov, ktorí sa boja vyjsť na povrch, do svetla a žiť život s problémami, ktoré prináša. Básnik nabáda „krtkov“, aby sa vydali na povrch k „svetlu“ (guāngmíng 光明), ale implicitne i ku „civilizácii“ alebo „kultúre“. Báseň teda môže byť vzťahnutá na Táiwāncov ako celok a nabáda ich, aby opustili „tmu“ minulosti a oddali sa „svetlejš“ budúcnosti spoločne s Čínou.

Treťou básňou, ktorú časopis *Zhèng jīng bào* na dvojstránke predstavil, je báseň v starom štýle: „Tóngxīn tóng dé yī róng yī“ [Jednej myšli, (v mene) jednej morálky, pod jednotnou uniformou] od známeho čínskeho básnika, Guō Mòruò (1892–1978), pôvodne zo zbierky *Rôzne povzdychy po návrate do vlasti* (Guī guó zá yín 歸國雜吟). Jedná sa o 7-slabičnú báseň pojednávajúcu o tom, ako po viac ako desiatich rokoch sa z Japonska vrátil do Číny; „odložil pero, aby sa vrhol do vojny“ a verí, že spojením obrovského počtu ľudí pod jedným cieľom nepriateľa porazia. Báseň je známa posledným dvojverším, ktorého narážka sa objavila už v hore citovanej básni od Wáng Xīsēna, „Pieseň vítajúca našu armádu“:

四萬萬人齊踏厲
同心同德一戎衣
Guō Mòruò (1945)

400 miliónov jednotne vystúpi proti tyranii
jednej myšli, [v mene] jednej morálky, pod jednotnou uniformou.

¹⁸⁴ Názov v originále je *dishǔ* (地鼠), čo by odkazovalo ku škrečkovi čínskemu (*Cricetulus griseus*). Vzhľadom na to, že Wáng Báiyuān o ňom hovorí, že žije len v podzemí a má problém so zrakom, predpokladám, že sa jedná o krtka a jazykový problém táiwānského autora.

Báseň Guō Mòruò, ktorý bol v povojnovom období braný ako autorita, ako výrazný predstaviteľ literatúry po-Májovského obdobia a proletárskej literatúry v Číne, komplementárne dopĺňa a zároveň legitimizuje báseň od táiwānského básnika Zhāng Dōngfāng. Hrdina Zhāng Dōngfāngovej básne, ktorý sa v prospech vlasti obetoval, je vlastne jedným zo 400 miliónov Číňanov, ktorí sa postavili japonskému agresorovi, ako o tom píše Guō Mòruò. Takže i pri pohľade na výber a zoradenie básní v časopise *Zhèng jīng bào* možno vidieť zámer editora, v tomto čísle Sū Xīna, ktorý akcentuje vlastenecké cítenie Táiwāncov voči Číne, ktoré je zrovnateľné s cítením samotných Číňanov.

Ďalšie dve básne sa objavujú v treťom čísle druhého zväzku časopisu (10. 2. 1946): „Pocity pri odchode z väzenia“ od Wú Péngbóa 吳鵬博 a „Rozlúčenie s priateľom vo väzení“ opäť od Wáng Xīsēna.

出獄有感
吳鵬博

別也憂兮歸也憂
當年事業成灰燼
有志替民謀福利
幾時重到中華地
人生悲苦莫如囚
此日雄心付水流
無顏故里話良儔
了卻今朝滿面羞

Pocity pri odchode z väzenia
Wú Péngbó

Rozlúčenie je smutné, ach, návrat je tiež smutný.
Tenročný podnik sa zmenil v popol.
Chcel som pre ľudí vymyslieť plán pre ich blaho.
Kedy sa znovu dostanem na čínsku zem?
Ľudský život je krutý, ale nevyrovná sa väzeniu.
Ten deň sa hrdinské srdce odovzdalo riečnemu prúdu.
Druhovia z domoviny so sladkými rečami bez tváre
rozumejú, ale dnes ráno sa im tváre naplnili hanbou

獄中別同志
王溪森

八載同辛酸
徘徊思不忍
鳥飛草木青
憶昔河梁別
縲紲迫偷生
硝煙天地黑
握手一為別
努力崇明德
君留我獨去
仰視浮雲馳
萋萋滿別意
悠悠若相似
歸家少歡趣
欲去尚躊躕

Rozlúčenie sa s priateľmi/súdruhmi vo väzení
Wáng Xīsēn

Ôsmi nesieme rovnakú horkosť života
Váhame, nepripúšťame si to.
Vtáky poletujú, tráva i stromy sa zelenajú
Spomíname na dávne časy, na rozlúčku pri moste
Spútaní, náhle volíme život pred úctyhodnou smrťou
Dym z pušiek, všetko sa ponorilo do tmy
Potriasame si rukou na rozlúčku
Sú usilovní a vážim si ich morálnu integritu
Zostávajú, len ja odchádzam
Dvíham hlavu a vidím prchajúce oblaky
Je ich mnoho a naplňajú význam (slova) rozlúčka
Sú ďaleko, ale akoby sa jeden druhému podobali
Po návrate domov nebude mnoho vítania

去去從此辭
後會應有期

Som na odchode, ale stále váham
Chod', chod', tu sa rozlúč
Neskôr, určite bude ešte čas

Obe básne sú písané v tradičných žánroch: prvá je pravidelná báseň, druhá je p)řsabičná báseň v starom štýle. Obe básne sú písané v klasickom jazyku, ktorý je výrazne jednoduchý. I keď autori volia tradičnú formu, obsah básní je výrazne aktuálny. Obe básne reagujú a dotvárajú obraz táiwānského intelektuála, ktorý na jednej strane sa postavil proti autoritatívnemu režimu v prospech ľudu (zvlášť prvá báseň), zároveň bol týmto režimom perzekvovaný. Druhá báseň skôr zdôrazňuje súdržnosť a vieru v pokračovanie vo svojich cieľoch napriek obštrukciám zo strany dominantnej sily. Z tejto básne nie je jasné, či sa jedná o oslobodenie z japonského jarma, alebo o šírenie komunistických myšlienok, čomu by i nasvedčoval termín „súdruh“ z titulu básne.

V rovnakom čísle, ako hore uvedené básne, vyšla i prvá krátka poviedka od táiwānského spisovateľa Lǚ Hèruò (1946 a) a ešte s jednou neskoršou poviedkou tvoria cyklus *Vojnové príbehy z rodného kraja* (Gùxiāng de zhànshì 故鄉的戰事). Prvý príbeh nesúci titul „Gǎi xìngmíng“ [Zmena priezviska] sa na veľmi malom priestore dotýka hneď niekoľkých páľčivých tém z obdobia japonskej okupácie. Pozadím príbehu sa stáva scéna na nástupišti pri čakaní na vlak, kde japonskí žiaci, na rozdiel od čínskych cestujúcich, sporiadane stoja v rade.¹⁸⁵ Pri príchode vlaku jeden z nich predbehne ostatných. Ostatní japonskí žiaci sa ozvú a nadávajú mu:

„Maki.....ty si ale debil....si si snád' zmenil meno?!“
„Zmenil si meno! Zmenil si meno!“
Strašne mu nadávali, skoro mu i jednu vrazili. Ale ten, čo mu nadávali, sa nenechal šikanovať, pomaly obsadil prázdne sedadlo a s úsmevom im odpovedal:
„Tak si zmením meno.“
„Ako by si mohol? Ved' to nejde, zmeniť si meno?!.“
„Zmenil si meno! Zmenil si meno!“
Lǚ Hèruò (1946)

Rozprávač, Táiwānec, si najskôr myslí, že sa jedná o táiwānských žiakov. Ale nakoniec sa v rozhovore s deťmi dozvedá:

„Ty si zmenil meno? Prečo ti tvoji kamaráti nadávajú, že si si zmenil meno?“
„Neponižujte ma, ja som predsa Japonec. Kto by chcel byť Táiwāncom?“ Maki nahnevane odpovedal. Začalo mi to byť podozrivé, tak som sa znovu spýtal.
„Prečo ti teda nadávajú, že si si zmenil meno?“

¹⁸⁵ Tento obraz Japoncov, akoch tých, čo dodržiavajú poriadok, je u táiwānských autorov celkom častý. Zrovnaj citát od Yè Róngzhōnga (1985, 286), v kap.2.

„Pretože sa nevhodne správal. Zmeniť si meno je predsa tiež nevhodné,“ náhle sa ozvalo z boku a uvidel som, ako mi odpovedá jeho spolužiak.

„Nevhodné?“ vraštím obočie.

„A nie snád? Či je správne, aby ten, čo stojí v rade až na konci, sa hnal dopredu do vagónu a nerešpektoval poradie? Je to vhodné správanie?“

Lǚ Hèruò (1946a)

Rozprávač po tomto vysvetlení uzatvára, že keď Japonci nedokážu presvedčiť ani svoje deti o správnosti zmeny čínskych mien na japonské, čo sa vyžadovalo počas asimilačného hnutia *kōminka*, ako by mohli presvedčiť samotných Táiwāncov. Lǚ Hèruò poviedkou presvedča, že napriek tlaku asimilačnej politiky, ktorý bol na nich počas japonskej vlády vyvíjaný, mu Táiwānci nepodľahli.

Poviedka je súčasťou argumentácie časopisu, že Táiwānci nie sú „zotročení“. Medzi tieto články patria Wáng Báiyuānov úvodník (1946a) „Adresované pánom z pevniny“, ktorý vyšiel o jedno číslo predtým a časť ktorého bola citovaná v kapitole 2 tejto práce, alebo článok Lǐ Wànjūna (1946) „Táiwānský ľud predsa nebol zotročený“, ktorý vyšiel v rovnakom čísle ako Lǚ Hèruòova poviedka. Presadzovanie iného politického názoru sa teda premietlo nielen na výber článkov, ale v tomto kontexte objasňuje i výber literárnych diel. Zároveň je dôležité si uvedomiť, že časopis *Zhèng jīng bào* sa stavia proti silnejšie presadzujúcej sa kultúrnej politike *oficiálnej línie* a implicitne poskytuje alternatívnu definíciu táiwánskej kultúry a literatúry. V tomto, v podstate veľmi skorom období, kedy kultúrna politika bola na Táiwáne len predstavovaná, tento alternatívny názor sa sústreďuje len na nesúhlas s *oficiálnou líniou*, ktorá japonské kultúrne vplyvy chápe ako problém integrácie Táiwānu. Časopis však stále vidí táiwánsku kultúru ako súčasť kultúry čínskej.

Podobne vyznieva i posledná poviedka, ktoré sa v časopise objavuje, čím je poviedka „Yīgè jiǎngpīn“ [Odmena] taktiež od Lǚ Hèruò (1946 b). Príbeh pojednáva o roľníkovi Táng Yán 唐炎, ktorý po nálete na svojom poličku nájde nevybuchnuté bomby. V strachu pred autoritami ich zobral k svojmu japonskému pánovi a zistí, že i Japonci sa boja smrti. To zistenie mu je akousi morálnou odmenou. I táto poviedka, čerpajúca námety z japonského obdobia, dokresľuje, že Táiwānci síce boli pod nadvládou Japoncov, ale rozhodne ich neobdivovali, či neboli jednými z nich. Tým sa Lǚ Hèruò implicitne stavia proti charakterizácii Táiwāncov a ich kultúry ako „zotročenej“ Japoncami, ktorú presadzovala *oficiálna línia*.

Literárny štýl.

Vyššie zmienené diela teda dokazujú, že napriek tomu, že časopis *Zhèng jīng bào* je primárne vnímaný ako periodikum vyjadrujúce sa k politike, dbalo i na výber literárnych diel. Ako sa objavuje v pokynoch pre podanie manuskriptov (Anonym 1945), literárne diela mohli byť prijaté len pokiaľ mali presah do politiky. Preto neprekvapí, že všetky literárne diela majú politický podtext. Po obsahovej stránke diela teda korešpondujú s líniou časopisu (nová interpretácia dejín Táiwānu, alebo dotvárajú obraz Táiwāncov a táiwānských intelektuálov), ktorá sa neshodovala s definíciou, ktorú určila *oficiálna línia*. Na druhej strane, na úrovni formy a jazyka zároveň však s požiadavkami *oficiálnej línie* konverguje.

Časopis, až na dva články v klasickej čínštine, programovo volí štandardnú čínštinu. Takáto voľba v októbri 1945 vypovedá o celkovej nálade táiwānských intelektuálov publikujúcich v čínštine, ktorí sa nebáli publikovať v, pre nich, neznámom jazyku. Na druhej strane, väčšina prispievateľov mala v japonskom období kontakt s pevninou a jej kultúrou. Výber čínštiny však limitoval ako počet prispievateľov, tak i čitateľov časopisu.

Časopis v podstate prináša tri žánre: poéziu v klasických formách, poéziu vo voľnom verši a poviedku. Voľba poviedky *xiǎoshuō* 小說, ako spoločensky angažovanej prózy, ktorá sa na dôvažok stala dominantným žánrom modernej čínskej literatúry, nie je nutné ďalej vysvetľovať. Zaujímavejšie je však predstavenie troch pravidelných básní *shī* na stránkach časopisu. Snáď len možno pripomenúť, že žáner básní *shī* v klasickej forme si držal popularitu i za japonskej éry a dokonca i v období rozmachu táiwānskej čínsky písanej, modernej literatúry v 20. rokoch 20. storočia mal na objem produkcie oproti modernej literatúre navrch. Do určitej miery sa na tom podieľali i samotní Japonci, ktorí obdivovali krásu tradičnej čínskej poetiky a podporovali táiwānské básnické spolky. Možno i preto bolo pre táiwānských intelektuálov ľahšie sa dostať k štúdiu tradičných žánrov, než tých novodobých.

Zaujímavým faktom je, že až na príklad Guō Mòruò (pevninský autor) a Wú Péngbóa (jeho identita nie je známa), všetky predstavené literárne diela boli z pier táiwānských autorov. Tento fenomén však vidíme i v časopise *Táiwān wénhuà* a v prílohe *Qíáo*, o ktorej ešte bude reč. Na dôvažok väčšina známych prispievateľov patrila ku skupine pokrokových intelektuálov a niektorí boli naviazaní i na Komunistickú stranu Táiwānu. Mnohí z nich boli literárne aktívni už v predchádzajúcom období (Lài Hé, Wáng Báiyuān, Lǚ Hèruò), ale nejednalo sa o pravidlo (napr. Wáng Xīsēn). Zároveň si je potreba uvedomiť, že najviac príspevkov mali predovšetkým členovia redakcie. Ak sa zameriame len na literárne ladené príspevky, tak s tromi spomienkovými esejami a jednou básňou pomyselnú najvyššiu priečku drží Wáng Báiyuān, ktorý bol členom edičnej rady.

O výbere literárnych príspevkov veľa nevieme, pretože editorské poznámky sa vzťahovali ku všetkým príspevkom, nielen k literárnym. Je z nich jasné, že museli spĺňať požiadavky redakcie. Pravidlá časopisu boli: 1) príspevky sa mali dotýkať oblastí politiky a ekonomiky a kultúry, 2) formálne požiadavky: jazyk *báihuà*, nová diakritika a bez predchádzajúceho dohovoru maximálne len 500 znakov, 3) redakcia si vyhradila právo na úpravu textu, 4) preklady by mali obsahovať bibliografické údaje, 5) publikácia pod pseudonymom je možná, ale redakcia si vyhradzuje právo poznať identitu autora, 6) len publikovaný príspevok má právo honorár, 7) ak podaný príspevok nebude mať spiatočnú známku, redakcia ho nepošle naspäť. (Anonym 1945). Z edičnej poznámky z 10. januára 1946 je zrejmé, že redakcia dostávala dostatok manuskriptov a nemôže všetky publikovať (Sū Xīn 1946 a). Redakcia v marci 1946 (Anonym 1946 b) pripúšťa, že časopis má finančné problémy a žiada čitateľov o pomoc. Tu treba pripomenúť, že výdaje spojené s časopisom platil práve Chén Yìsōng.

Redaktori tak na jednej strane predstavovali literatúru z Táiwānu pevninským čitateľom (pretože tí boli primárnymi čitateľmi), ale zároveň i definovali literatúru Táiwānu: mala byť spoločensky (až politicky) angažovaná, mala sa dotýkať aktuálnych tém doby a mala byť písaná v štandardnej čínštine. Zároveň výberom literárnych diel doplňovali celkovú „ideologickú líniu“ časopisu. Tá sa postupom času vyvíja: nadšenie z konca vojny a snaha o predstavenie Táiwānu v kontextu čínskej kultúry a literatúry, ktoré sa objavovali zo začiatku, boli nahradené určitou dezilúziou zo skutočnosti a prehlbujúcou sa priepasťou medzi Číňanmi a Táiwāncami. Výber literárnych diel dokazuje, že Táiwānci majú svojbytnú literárnu tradíciu, ktorá je schopná sa po formálnej stránke vyrovnáť požiadavkám *oficiálnej línie*. Čo však časopis neprijal, bolo tvrdenie „pojapončenia“ táiwānskej kultúry a dokazujú to i literárne diela, ktoré nesú politický podtext ukazujúci snahu Táiwāncov vymaniť sa z japonského područia. Tento názor tak vlastne vytvára vlastnú definíciu táiwānskej kultúry, ktorá sa formuje v opozícii k *oficiálnej línii*, na ktorú nadviažu i neskorší činitelia.

5.3. Literárna príloha *Qiáo* – dominantná pozícia literárneho poľa po Incidente 2.28

Príloha *Qiáo* vznikla 1. 8. 1947, ako jedna z nových príloh oficiálneho periodika *Táiwān Xīnshēng bào* po Incidente 2.28. Na tomto mieste nebudeme ďalej rozoberať okolnosti vzniku, ale pozrieme sa, prečo príloha vzbudila pozornosť ako súdobých činiteľov, tak i u literárnych historikov. Záujem sa zameria na dve roviny: ako a kto formuloval definície táiwānskej literatúry a v druhej rovine, ako tieto definície boli reprezentované literárnou produkciou, ktorú príloha na svojich stránkach prinášala.

5.3.1 Otázka definície táiwānskej literatúry¹⁸⁶

Podobne ako sa časopis *Zhèng jīng bào* snažil definovať Táiwān v rámci novo vytvoreného historického naratívu, i príloha *Qiáo* reagovala na potrebu nejakým spôsobom ukotviť či charakterizovať táiwānskú kultúru a literatúru. Na rozdiel od časopisu *Zhèng jīng bào* sa ale zamerala na literatúru. Skôr ako sa dostaneme k prílohe *Qiáo*, pripomeňme predchádzajúce pokusy, ktoré z rôznych dôvodov zostali bez odozvy dobových činiteľov. I keď sa všeobecne má za to, že diskusie začali až v prílohách *Táiwān Xīnshēng bào*, otázky o charaktere táiwānskej literatúry si položil už Wáng Mòchóu 王莫愁 (1924–1985) v článku „Pánghuáng de Táiwān wénxué“ 彷徨的台灣文學 [Váhajúca táiwānská literatúra], ktorý vyšiel v Lóng Yīngzōngom editovanom japonskom stĺpiku *Wényì lán* v oficiálnych novinách *Zhōnghuá rìbào*.¹⁸⁷ Wáng Mòchóu sa zamýšľal nad tým, či táiwānská literatúra nie je prekliata, pretože táiwānski spisovatelia nemôžu slobodne tvoriť a vždy ich obmedzuje jazyková politika danej vlády. Ako sa ukázalo neskôr, problém jazyka literatúry bol dôležitou otázkou i v neskoršom období po Incidente 2.28. Ďalším hlasom, ktorý sa pýtal po charaktere táiwānskej literatúry, bol Yáng Kuí, ktorý ich publikoval vo svojom periodiku *Lìxíng bào*.¹⁸⁸

Vznesené otázky sa príliš neodlišujú od neskorších diskusií, ako je teda možné, že vo svojom období nevzbudili väčší ohlas? Wáng Mòchóu, tiež známy ako Wáng Yùdé 王育德, bol mladý intelektuál, ktorý možno nemal dostatočne silnú pozíciu v poli, ale Yáng Kuí bol na literárnej scéne známa postava, tak prečo nerozprúdil debatu, zvlášť keď vieme, že táto otázka bola na kultúrnom poli veľmi aktuálna? Pri hľadaní odpovedí sa môžeme pozrieť na charakter

¹⁸⁶ Podobná verzia tejto časti bola publikovaná ako kapitola v knihe Heylen–Sommers (2010). Táto časť je prepracovanou verziou kapitoly.

¹⁸⁷ Informácia prebratá od Yè Shítāo 1984, 9.

¹⁸⁸ Informácia prebratá od Péng Ruijīn 1991, 53.

periodík, ktoré prinášali. *Zhōnghuá rìbào* bolo podľa Yè Shítāoa (1984, 7) periodikum s veľmi malým pokrytím zameriavajúcim sa na juh ostrova. Jeho kultúrna príloha, podľa Yè Shítāoa ako pamätníka, predstavovala najvplyvnejšiu platformu pre intelektuálov gramotných v japončine. Ale možno práve kvôli jazyku a regionálnosti neprekročila hranicu medzi táiwānskými a čínskymi činiteľmi. Podobne možno chápať i *Lìxíng bào*, ktoré bolo výrazne regionálne späté s Táizhōngom. Priepasť medzi čínskymi a táiwānskými činiteľmi dokladá i fakt, že japonsky píšuci intelektuáli sa nemohli preorientovať behom pár mesiacov po skončení vojny, takže oba hlasy mohli len ťažko prekročiť svoje hranice.

Táiwānská sekundárna literatúra zvykne zdôrazňovať tieto pokusy o definíciu literatúry ako dôkaz životaschopnosti táiwānskej scény i po roku 1945. A publikáciu literárnych diel v japončine, či už mladých alebo zavedených autorov, chápu ako jedinečné pokračovanie protikoloniálnej literatúry za japonskej vlády.¹⁸⁹ Existencia týchto publikácií skutočne poukazuje na aktivity táiwānských činiteľov, ale v roku 1946 sa tieto strácajú v záplave článkov *oficiálnej línie*, ktoré zdôrazňujú podriadený charakter táiwānskej kultúry danej japonským kultúrnym dedičstvom. Táiwānski literárni historici v ranom období hnutia *běntǔ* v snahe o doloženie existencie kontinuity táiwānskej scény od dôb japonského koloniálneho obdobia, kedy sa táiwānská kultúra bez čínskeho vplyvu formovala, prehliadajú jej celkový obraz a nadhodnocujú dopad týchto ojedinelých hlasov na dobovú literárnu scénu.

Péng Ruijīn (1984, 45), podobne ako predkladaná práca, vníma Incident 2.28 ako rozhranie, kedy sa mení charakter literárnej scény. Podľa neho v prvom období boli viac aktívni táiwānski intelektuáli, ktorí však vďaka politickému útlaku nemohli alebo nechceli ďalej vystupovať. Namiesto toho ich miesto zaplnili čínski intelektuáli. Tento postreh, ktorý je výsledkom pohľadu na vývoj na literárnej scéne z pohľadu opozície táiwānski vs. čínski, je do určitej miery pravdivý, pretože od roku 1947 sú skutočne iniciátormi diskusií čínski činitelia. Nekladie si však otázku prečo a do akej miery.

Tým sa presúvame k denníku *Táiwān Xīnshēng bào* a jeho prílohám. Ako bolo napísané vyššie, jednalo sa o najväčší denník s najväčšou distribúciou a preto i mal najväčší dosah. Po Incidente 2.28 zostala v denníku len jedna príloha *Xīndì*. Jednalo sa o prílohu všeobecného charakteru, ktorá si však kládla za cieľ vybudovať základy táiwānskej kultúry (Anonym 1946 a). Postupom času sa príloha vypracovala k dlhším článkom a konzistentnejšiemu obsahu.

¹⁸⁹ Takýto prístup prevláda predovšetkým v 80. a 90. rokoch, kedy sa etabluje *běntǔ* diškurz (t.j. výklad vychádzajúci z táiwānskej perspektívy, stojaci v opozícii k výkladu z čínskej perspektívy) v rámci dejín táiwānskej literatúry. Medzi takéto články možno zaradiť: Yè Shítāo 1984, Péng Ruijīn 1984 a 1991, Lǐ Ruiténg 1997.

Veľmi skoro, už 17. júna 1946 sa v prílohe objavujú články dotýkajúce sa charakterizácie táiwánskej kultúry:

Na Táiwāne, ktorý opustil náruč otčiny na dobu dlhšiu viac ako päťdesiat rokov, je potreba vytvoriť záhradu, v ktorej budú pestované mladé výhonky kultúry našej otčiny. Nebude to ľahká práca. Ale táiwánska zem je predsa zem Číny a sú v nej zakopané semiačka jej kultúry. I keď tieto semiačka nemohli vyrašit', pretože boli po viac ako pol storočia vytláčané burinou, sú predsa len životaschopné a len, čo príde jar, tak vyklíčia. Preto ak chceme pestovať nádherné výhonky kultúry našej otčiny, musíme prirodzene najskôr pre nich pripraviť pôdu...
(Zhāng Wàng 1946)

Článok chápe, podobne ako vtedy dominantná definícia, táiwánsku kultúru ako súčasť kultúry čínskej, ktorá len dočasne prerušila so svojim kultúrnym zdrojom styky. Obnovou týchto stykov sa docieli i vypestovanie čínskej kultúry v rámci Táiwānu. Takáto definícia kultúry však rezonuje s definíciou *oficiálnej línie*, ktorá v tom období dominovala literárnemu poľu. Dôvod, prečo na tomto mieste spomíname prílohu *Xīndì* je daný i tým, že príloha sa môže chápať ako predchodkyňa príloh *Wényì* a *Qíáo*, i keď zhuková analýza ich kladie inam. Tieto na rozdiel od *Xīndì* sú už špecializované, a preto majú viac priestoru k formulácií nových definícií táiwánskej kultúry a literatúry.

Príloha *Wényì*, v ktorej čele stál pevninský spisovateľ Hé Xīn 何欣 (1922–1998), bola založená symbolicky 4. mája 1947, na výročie Májového hnutia (4. mája 1919) a vplyv Májového hnutia možno badať i v popise náplne časopisu.¹⁹⁰ Hé Xīn videl ciele prílohy v odstránení vplyvu japonského myslenia a uvedenia čínskej modernej kultúry. A pretože sám bol prekladateľ, ako druhý cieľ si vytýčil predstavenie svetovej literatúry v preklade. Príloha *Wényì* bola prvou prílohou, ktorá bola špecificky zameraná na literatúru. (Hé Xīn 1947a) Avšak čitatelia si predstavovali niečo iné a vo štvrtom čísle prílohy sa dozvedáme, že *Wényì* čelí kritike, že je príliš akademická a neobstála vo svojej úlohe obhajcu táiwánskej literatúry. Čitatelia žiadajú, aby príloha bola silnejšia a výraznejšia. Preto editor vyzýva čitateľov, aby posielali príspevky, ktoré by mali takýto charakter. (Hé Xīn 1947c) V rovnakom čísle otláčil článok od Shěn Míng (1947a) „Zhānkāi Táiwān wényì yùndòng“ [Zahájme táiwánské literárne a umelecké hnutie], kde autor, v súlade s *oficiálnou liniou*, odmieta existenciu akékoľvek kultúry z minulého režimu, pretože otrávil myslenie Táiwāncov. Táiwān považuje za „panenskú krajinu,“ ktorú treba zúrodiť. V podobnom duchu vystupuje i Jiāng Mòliú (1947).

¹⁹⁰ To sa odráža predovšetkým v bode dva, jeho vyhlásenia, že príloha by mala mimo iného obsahovať: „Prózu, ktorá odráža realitu, odhaľuje temné stránky a oslavuje jej svetlé“ (Hé Xīn 1947b)

Oproti nim sa stavia Wáng Jīnjiāng (Wáng Shīláng) v článku „Táiwān xīn wénxué yùndòng shǐ“ [Dejiny táiwānského hnutia za novú literatúru] (1947), kde predstavuje vznik táiwānskej literatúry písanej v čínskom jazyku v 20. rokoch 20. storočia, ktorá sa hlásila k odkazu Májového hnutia. Wáng zdôrazňuje, že literatúra z 30. rokov, i keď nebola písaná čínsky, nadväzovala na literatúru predchádzajúcu a na dôvažok bola namierená proti japonskej vláde. Preto sa jedná o literatúru, ktorá si zachováva čínske národné uvedomenie. Shěn Míng (1947b) sa v druhom článku vracia k svojmu stanovisku a zdôrazňuje, že Táiwān potrebuje nové literárne hnutie a navrhuje „literatúru a umenie nového realizmu“ (xīn xiànsí zhǔyì de wényì 新現實主義的文藝), ktoré bude odrážať „rozvoj materiálneho života spoločnosti a motance či protiklady spoločenského poriadku.“ Zároveň volá po praxi namiesto teórie. Yùwén (Liào Hānchén) v článku „Dǎpò jiānmò tán ‘wén yùn’“ [Rozbijme utíchnutú debatu o ‘literárnom hnutí’] (1947) vyzýva ako domácich tak i čínskych kultúrnych pracovníkov, aby zahájili literárne hnutie. Za nedlho potom však debata skončila, pretože príloha *Wényì* nečakane po 13. čísle zanikla.

Sekundárna literatúra sa zväčša zaujíma o intelektuálny obsah takýchto debát, ale podľa me sa na ňu pozrieť z odstupu. Táto debata je zaujímavá tým, že nám ohraničuje priestor, v ktorom sa budú odohrávať neskoršie debaty v prílohe *Qiáo*. Hneď na prvý pohľad tu máme dva tábory: jeden reprezentujúci spisovateľov z pevniny (Shěn Míng a Jiāng Mòliú), ktorí z rôznych dôvodov neuznávajú predchádzajúcu literatúru a volajú po novej literatúre vychádzajúcej z čínskej tradície. Je symptomatické, že činiteľ, ktorý je menej známy (v tomto prípade Shěn Míng), vynáša príkrejšie súdy a je radikálnejší, než činiteľ etablovaný (Jiāng Mòliú, ktorý bol editorom prílohy *Xīn wényì* oficiálnych novín *Zhōnghuá rìbào*). Shěn Míngom predstavená literatúra, ktorá jednoznačne slovnou zásobou odkazuje k ľavicovému diškurzu (bez snahy o hlbšie porozumenie), sa implicitne vymedzuje k *oficiálnej línii*. Z toho vyplýva, že sa nejedná nutne len o opozíciu voči spisovateľom z Táiwānu, ako sekundárna literatúra túto debatu vysvetľuje, ale tento vzťah je komplikovanejší. Tiež je zrejmé, že získanie symbolického kapitálu je viazané na postoj voči *oficiálnej línii*. Druhý tábor reprezentujú dvaja „veteráni“ z japonskej éry, ktorí sa zastávajú táiwānskej literatúry a snažia sa ju čínskym aktérom predstaviť. Oproti Shěn Míngovi majú zmierlivejší tón, čo podľa Péng Ruijīna (1984, 45) ale i Lín Shǔguānga (1994, 29) bolo zapríčinené udalosťami po Incidente 2.28, kedy sa činitelia báli čokoľvek povedať.

Na články, ktoré sa v rámci tejto prílohy objavili a ktoré chceli vyvolať diskusiu o táiwānskej kultúre, nadviazali diskusie v literárnej prílohe *Qiáo* 橋 [Most]. Jej hlavným editorom bol Gē Léi a dohromady mala 223 čísel. Vychádzala až do Incidentu zo 6. apríla, 1946, kedy boli Gē Léi a Yáng Kuí zatknutí. Gē Léi (1947) prílohu charakterizoval: „Most symbolizuje výmenu starého novým, most symbolizuje prechod od neznámeho k priateľstvu, most symbolizuje nový svet, most symbolizuje otvorenie novej éry.“ V rámci prílohy sa odohralo niekoľko literárnych debát na rôzne témy: diskusia o čistom umení, diskusia o budovaní táiwānskej literatúry a jej charaktere, diskusia o špecifickosti táiwānskej literatúry, diskusia o literárnom štýle a novom realizme, ktorá všetky boli výrazne previazané. Literárne diskusie v poslednej dobe vzbudili už veľký záujem u literárnych historikov, preto na tomto mieste len zhrnieme výsledky jednotlivých diskusií a odkážeme na ďalšiu literatúru.

Diskusiu o literatúre, ktorá nemusí odrážať realitu a riadi sa heslom, že hodnota umenia by nemala vychádzať z ničoho iného než umeleckých kvalít diela, otvoril Zhi Zhēn (1947 d) článkom „Lùn chún wényi“ [O čistom umení]. Na to reagoval Yáng Fēng (1947, 1948a) ostrou kritikou, hlásajúcou tesné spojenie umenia s realitou a predstavením „nového realizmu“ ako literárneho štýlu vhodný pre Táiwān. Tým presmeroval debatu z teoretickej roviny na otázku, ako má vyzeráť táiwānská literatúra. (Péng Ruijīn 1997, 40) Jedná sa o na počet článkov malú debatu, ktorá moc nevzbudila pozornosť. Pričom z teoretického hľadiska to je presne typ debát, kedy by sa mala ukázať autonómnosť literárneho poľa.¹⁹¹ Ale opak sa stal realitou, hlas volajúci po nezávislosti umenia bol prehlušený hlasom, ktorý volal po angažovanej literatúre, ktorej definícia sa podobala definícii proletárskej literatúry.

Pozrime sa na činitele, ktorí tieto stanoviská presadzovali. O Zhi Zhēnovi sa toho moc nevie, pravdepodobne sa jednalo o činiteľa, ktorý sa chcel zviditeľniť prihlásením sa k čistému umeniu, ktoré stálo v opozícii ako k *oficiálnej* definícii, ktorá literatúru videla predovšetkým ako prostriedok didaktizmu, tak i pokrokovým intelektuálom, ktorí literatúru vyzdvihovali pre jej spoločenskú funkciu. O Yáng Fēngovi 揚風 (1924– ?) sa tiež mnoho nevie, ale podľa informácií Huáng Huìzhēn, podaných v osobnej konverzácii, sa jednalo o intelektuála, ktorý publikoval už v shànghǎiskom periodiku *Shēnbào* 申報 a po vojne sa presunul na Táiwān. Po udalostiach okolo Incidentu z 6. apríla sa o ňom nič nevie. Súdiac podľa jeho príspevkov v prílohe *Qiáo*, ktoré budú predstavené nižšie, sa jednalo o zástancu proletárskej literatúry, ktorý sa ostro vymedzoval proti *oficiálnej* linii a ňou propagovanému odkazu Májového hnutia. Yáng Fēng, vedľa niekoľkých ďalších, demarkuje pozíciu, ktorá sa

¹⁹¹ T.j. literatúra by nemala byť závislá na vonkajších entitách a kvalita by sa mala určovať len podľa noriem vychádzajúcich z poľa samotného

najviac chcela vymedziť proti zásahom z poľa moci, ale z pohľadu spôsobu získavania tejto pozície sa jedná o skôr o politické gesto. Literatúra v Yáng Fēngovom ponímaní mala spĺňať spoločenskú funkciu a viesť k spoločenskej zmene. Takéto vnímanie literatúry však v čínskom kontexte nie je ničím novým a odkazuje k tradičnému chápaniu klasickej literatúry. Preto, keď uvažujeme o princípoch literárneho poľa či už v povojnovom Táiwáne, alebo v republikánskej Číne, je nutné si stále pripomínať, čo pozície určuje. I v tomto prípade, podobne ako bolo dokázané u činiteľov okolo *oficiálnej línie* a opozičného časopisu *Zhèng jīng bào* to je vzťah k poľu moci. Čím však viac činiteľ stojí v opozícii k poľu moci, tým je jeho pozícia v literárnom poli silnejšia.

Najdôležitejšou debatou je debata o tom, čo je táiwānská literatúra, t.j. jej definícia a ako ju ďalej budovať. Neuskutočňovala sa len na stránkach prílohy samotnej, ale i mimo nej. Gē Léi, ako bolo zmienené vyššie, zvolal niekoľko čajových stretnutí nielen v Táiběi ale i v ďalších mestách, kde činitelia diskutovali tieto otázky osobne a skutočne naplňali požiadavku spolupráce (Xiāo Dí 1948). Výsledky debát sa potom objavili v prílohe. Poďme sa pozrieť na tieto definície a kto ich formuloval a v akom vzťahu títo činitelia boli k poľu moci.

Prvý výraznejší názor prezentoval Ōuyáng Míng (1947), ktorý požadoval prepojenie literatúry a aktuálneho diania na Táiwáne a zároveň otvoril otázku, čo tvorí podstatu táiwānskej literatúry. Následne sa začal tematizovať odkaz Májového hnutia vo vzťahu s Táiwanom a presadzoval literatúru pre ľud (rénmín 人民文學), t.j. literatúru, ktorá bude vyhovovať požiadavkám nás, odrážať ich životnú realitu, podporujúcu mier a budujúcu štát. Otázka obsahu samozrejme zaviedla diskutujúcich k problému špecifickosti Táiwānu oproti Číne chápanej ako štandard. A odtiaľ bol len krôčik k zamysleniu sa, ako túto literatúru vôbec nazvať.

Otázku názvu tejto literatúry a jej vzťahu k čínskej literatúre podľa Shí Jiājūho (1999, 15-16) sa domnieva, že diskusiu rozvíril názor publikovaný v Zhōngyāng shèxùn (1948) mimo prílohu *Qiáo*. Článok niesol názov: „Suǒwèi ‘jiànshè Táiwān xīn wénxué’ Qián Gēchuān shuō yǒu yǔ bìng, zhǎnkāi wénxué yùndòng zé yǒu bìyào“ [Podľa Qián Gēchuāna „budovanie novej táiwānskej literatúry“ je nevhodný termín, preto je potrebné začať literárne hnutie]. Tento úvodník využíva autority Qián Gēchuāna 錢歌川 (1903–1990), ktorý v tej dobe bol dekanom Fakulty literatúry (humanitných štúdií), Provinčnej táiwānskej univerzity, a ktorý sponchybnuje existenciu niečoho takého, ako je táiwānská literatúra. Jeho argument spočíva v tom, že regionálny názov sa používa iba vtedy, keď v danom regióne existuje

niekoľko národov, píšú rôznymi jazykmi a majú rozdielne hodnoty. Preto možno odkazovať k severnej alebo južnej európskej literatúre. Táiwān je, podľa Qián Gēchuāna, iný prípad, pretože táiwānská literatúra je súčasť čínskej a nie preto dôvod budovať provinčnú literatúru. Ďalším dôvodom však bolo, že takto chápaná táiwānská literatúra by sa budovala vo vzťahu k čínskej a japonskej literatúre, ktoré sú literatúrami národnými, kým táiwānská literatúra v Qián Gēchuānových očiach národ nepredstavovala.

Ako bolo ukázané vyššie, takýto názor negujúci táiwānskú literatúru a kultúru, nebol medzi činiteľmi blízky *oficiálnej línii* ničím novým. Qián Gēchuān však svoj názor podporuje novými argumentmi. Odmietnutie existencie táiwānskej literatúry, prípadne potreby jej úplného zlúčenia s čínskou literatúrou však nebolo počuť len zo strany činiteľov, ktorí boli v literárnom poli zavedení. Ako príklady môžeme uviesť články Ārui (1948 b, vlast. menom Líu Qìngruì 劉慶瑞), Tián Bīng a Yè Shítāo všetky publikované v roku 1948. Ārui argumentuje, že „Čo sa týka Táiwānu v minulosti, možno povedať, že sa jedná o literárnu púšť. A na takejto púšti literatúra v žiadnom prípade nemohla zakoreniť.“ Podobne i Tián Bīng (1946) sa domnieva, že:

„... práve vyrašené výhonky boli zničené. O táiwānskej literatúre možno povedať, že sa nijak zvlášť nerozvíjala a nemala žiadne výsledky. Ale naopak literatúra otčiny v rovnakom čase mala za sebou enormný rozvoj.“

Yóu Shèngguān (1993, 31) ale i ďalší takýto postoj spájajú výhradne s pevninskými autormi.

Yè Shítāo (1948 a) preberá štandardy *oficiálnej línie*, ktorá presadzovala odkaz Májového hnutia. Tá predovšetkým zdôrazňovala jeho proti-imperialistický a proti-feudálny charakter. Preto Yè Shítāo uznal význam táiwānskej literatúry v predvojnovom období, ale odsúdil vojnovú literatúru. Celkovo vzaté sa však domnieval, že táiwānská literatúra sa nevyrovnala literatúre čínskej. I keď Yè Shítāove hodnotenie nie je úplným odsúdením táiwānskej literatúry, predsa len sa líši od jeho interpretácia táiwānskej literatúry z obdobia 80. rokov, kedy nacionalistické hnutie *běntǔ* bolo v plnom prúde a kedy Yè Shítāo vystúpil ako „znovu objaviteľ“ táiwānskej literatúry. Ako vysvetliť takýto posun? Yè Shítāo v povojnovom období mal len 23 rokov, učil na základnej škole a, podľa Lín Shǔguānga (1994, 21), patril medzi opory Lóng Yīngzōngovho stĺpiku *Wényì lán* v oficiálnych novinách *Zhōnghuá rìbào* publikovaného v roku 1946 v Táináne. Ten, ako vieme, je charakterizovaný ako bašta táiwānskej literatúry, ktorá sa formovala už v japonskej ére. Yè Shítāo v tomto období hľadal svoju pozíciu v novej štruktúre literárneho poľa. Počas predchádzajúceho režimu pôsobil v zavedených časopisoch a spolupracoval s významnými postavami, ktoré mali blízko k japonskej oficiálnej literatúre. V povojnovom období sa zoznámil s ľavicovou

literatúrou, ktorá nakoniec určila jeho ďalšie smerovanie až na výslnie znovuobjavenej táiwānskej literatúry v 80. rokoch. Tento posun možno vidieť i v jeho poviedkovej tvorbe, o čom bude ešte reč. Článok z roku 1948 teda vznikol niekde na rozhraní týchto dvoch životných etáp a dokumentuje Yè Shítāov prerod.

Všetky tri články sú vo svojej rétorike veľmi ostré, bojovo naladené. Podľa toho ich úlohou bolo rozprúdiť debatu a upozorniť na autora článku, ktorý si len svoju pozíciu budoval.

Qián Gēchuān (1948), ktorý sa bránil vybudovaniu táiwānskej literatúry ako samostatnej entity, navrhol koncepciu regionálnej literatúry (dìfāng wénxué 地方文學). Veľmi podobne vnímal táiwānsku literatúru i Gē Léi (1948), ktorý ju označil za pohraničnú literatúru (biānjiāng wénxué 邊疆文學).

Čo sa týka otázky špecifickosti táiwānskej literatúry, vôbec nechceme zdôrazňovať lokálnosť táiwānskej literatúry a uchovávať jej lokálnu jedinečnosť, ale musíme prijať dôvody lokálnosti dnešnej táiwānskej literatúry a odtiaľ ju ďalej rozvíjať. Je to rovnaké ako na čínskej literárnej scéne zmieňovaná „literatúra hraníc.“ Je nutné, [aby sa literatúra] oprela o odlišnosť miesta, realisticky odrážala realitu a využívala ľudových foriem. (Gē Léi 1948a)

Takéto pojmávanie literatúry zdôrazňuje jej špecifickosť, ako je jazyk, prírodné podmienky, miestnu históriu a kultúru. Na druhej strane Gē Léi (1948a) však pripomína, že špecifickosť jazyka, myslenia, ale i špecifickosť literárneho štýlu, ktoré sú dôsledkom japonskej kolonizácie, by mali byť odstránené. Takáto interpretácia, ktorá umiestňuje táiwānsku literatúru na „perifériu“ a zdôrazňuje jej inakosť oproti „centru,“ poukazuje na nerovný vzťah, ktorý takáto koncepcia implicitne prináša. Záujem Gē Léia o realistickú literatúru, ktorá má silný lokálny charakter, dokazuje i výber poviedok, ktoré príloha neskôr priniesla a o ktorých ešte bude reč. Jedná sa o poviedky, ktoré sú písané Táiwāncami a ukazujú špecifická Táiwānu.

Lokálnosť sa však objavuje i v definícii mladého táiwānského spisovateľa Zhū Shího (1948) a zavedeného činiteľa z pevniny, Léi Shíyúho (1948b), ktorí videli táiwānsku literatúru ako pokračovateľku literatúry rodného kraja (xiāngtǔ wénxué 鄉土文學). Takáto analógia aktivuje predstavu táiwānskej literatúry ako priameho dediča Májového hnutia. Literatúru rodného kraja definovala ikona Májového hnutia, Lǚ Xùn, na konci 20. rokov 20. storočia. (Wang 1992, 249-253). Podobne ako definície miestnej literatúry a literatúry hraníc, i literatúra rodného kraja si kladie za cieľ popísať miestnu špecifickosť, zachytiť zvláštnosť jazyka a tak zvýšiť autentickosť popisovanej reality. Priamym prepojením táiwānskej literatúry s Májovým hnutím však definícia literatúry rodného kraja preklenula problém nerovného hierar-

chického postavenia medzi Táiwānom a Čínou, ktorý prinášali definície miestnej literatúry a literatúry hraníc.

Rôzne definície táiwánskej literatúry sa rozvinuli okolo interpretácie vzťahu medzi ňou a odkazom Májového hnutia. Už vieme, že *oficiálna línia* sa pri uplatňovaní svojej kultúrnej politiky odkazovala k Májovému hnutiu, kde sa však zdôrazňoval predovšetkým proti-imperialistický a nacionalistický charakter hnutia a literatúry. Májové hnutie však symbolizovalo pre rôznych činiteľov vždy niečo iné.

Táiwánski intelektuáli, ktorí boli konfrontovaní s negáciou alebo prehliadaním táiwánskej literatúry, pri jej obrane využili prestíže Májového hnutia, aby táiwánskej literatúre dodali právo na existenciu, aby získala väčšiu hodnotu a uznanie. Hore zmienený Yè Shítào (1948a) pri hodnotení vychádzal z definície, že Májové hnutie bolo proti-imperialistické a proti-feudálne, a preto vyzdvihol literatúru predvojnovú a odsúdil literatúru vojnovú. Lín Shǔguāng (1948) vo svojom článku zhodnotil táiwánsku literatúru ako dediča Májového hnutia a poukázal na pokusy o zavedenie hovorovej čínštiny ako literárneho jazyka. Ďalej vytvoril paralelu medzi Lǔ Xùn a táiwánskym spisovateľom Lài Hém ako vodcovských osobností na oboch stranách úžiny. Vo svojej argumentácii zdôrazňoval nepretržitú kultúrnu výmenu medzi oboma územiami, ktorá mala dokázať ich spriaznenosť. Budúcnosť táiwánskej literatúry videl v tvorbe táiwánskych spisovateľov, ktorí ju budú ďalej rozvíjať.

Podobne ako sme to videli u vytvárania nového historického naratívu, i vo výklade dejín táiwánskej literatúry sa objavuje rovnaký, ľahko defenzívny postoj. Literatúra tu je chápaná v hraniciach, ktoré stanovili prichádzajúci činitelia (v kontexte Májového hnutia), ale je zároveň, na rozdiel od predchádzajúcich interpretácií, predstavovaná ako životaschopná s možnosťou ďalšieho nezávislého rozvoja. Sekundárna literatúra vyzdvihuje články Lín Shǔguānga, ale i Wú Zhuóliúa ako hlasy táiwánskych intelektuálov, ktorí voči čínskym činiteľom ujasnili pozíciu táiwánskej literatúry, ktorí bránili využívanie táiwánskeho jazyka, alebo japončiny v literatúre.¹⁹²

I ďalší dvaja prispievatelia, ktorí však pochádzali z pevniny, Sūn Dárén 孫達人 (1948a, b) a Léi Shíyú (1948b), si vybrali odkaz protifeudálneho a protiimperialistického boja ako odkaz Májového hnutia pre Táiwān. Podľa ich názoru, na Táiwáne ešte stále boli určité pozostatky feudalizmu, a preto bolo nutné aktualizovať odkaz hnutia i tu. Obaja verili, že zavedením odkazu Májového hnutia do táiwánskej spoločnosti sa obe územia priblížia. Tomuto mala slúžiť literatúra, ktorá by bola svojím literárnym štýlom blízka kritickému

¹⁹² Ako príklad uved'me Péng Ruijīn 1984 a 1991.

realizmu, a sprostredkovaním reality, ktorá by objasnila rozdiely medzi oboma územiaми, by spĺňala i didaktickú funkciu. Rozdiel medzi Sūnom a Léiom však spočíval v tom, že Sūn voči Táiwānu zastával zmierlivejší tón a uznával mnohé minulé úspechy táiwānskej literatúry, Léi (1948a) v násilných kriminálnych činoch, ako vražda Xǔ Shòuchánga či týranie manželiek, ktoré sa objavilo v správach, videl pozostatky japonskej militatnej kultúry. Tým si vyslúžil dobovú kritiku z tábora táiwānských intelektuálov (Péng Míngmǐn 1948). Práve Léi Shíyúho články viedli literárnych historikov k záveru, že pevninskí činitelia moc o Táiwāne a jeho spoločnosti nevedeli (napr. Péng Ruijīn 1991, 49), čo nakoniec viedlo k chápaniu scény v rámci dichotómie táiwānský vs. čínsky tábor. (Yóu Shèngguān 1993, 32)

Čo je však dôležitejšie než čínsko-táiwānský rozkol, je prezentácia Májového hnutia ako pokrokového hnutia, či ako táiwānská sekundárna literatúra hovorí, hnutia „ľavicového“. Sūn i Léi propagujú kritický realizmus, ktorý má odhaliť tmavé stránky spoločnosti spravovanou režimom Národnej strany. Výzva k odhaľovaniu nedostatkov je výzva ku kritike stávajúcej spoločnosti, a preto i ku kritike vládnucej strany. Takáto aktualizácia odkazu Májového hnutia je samozrejme iná než u *oficiálnej línie*, ktorá zdôrazňujúc nacionalistický aspekt hnutia verila, že hodnoty Májového hnutia odstránia „jedovatý“ vplyv japonskej kultúry a Táiwān navráti do „náručia otčiny.“

Lenže tábor opozičných pokrokových intelektuálov sa nám rozpadá na hneď niekoľko pozícií: 1) hore zmienení zástancovia Májového hnutia a kritického realizmu (Sūn Dárén a Léi Shíyú), 2) činitelia zastávajúci radikálne pozície proletárskej literatúry odsudzujúce odkaz Májového hnutia (Léi Shíyú,¹⁹³ Hú ShàoZhōng, Yáng Fēng, Luòtuō Yīng 駱駝英 [1917–1985] a niektorí kritici sem priradujú i hlavného editora Gē Léia¹⁹⁴), a 3) opoziční činitelia, ktorí sa nehlásili k nejakému konkrétnemu odkazu. Pre všetky tri skupiny však platí, že sa kriticky stavali voči vládnucemu režimu.

V literárnych debatách v prílohe *Qiáo* výrazne do popredia vystupujú zástancovia proletárskej literatúry. Nie len preto, že vehementne obhajovali svoj politicko-literárny program, ale i preto, že ich politické zaniehanie prehliadalo potreby a možnosti Táiwānu. Diskusiu viedli prevažne na teoretickej rovine a argumenty nevybočovali z diskusií, ktoré sa viedli o proletárskej literatúre v Číne. Hú ShàoZhōng (1948) a Yáng Fēng (1948 a, b, c, d) odmietli myšlienku, že by mal byť uplatnený odkaz Májového hnutia na Táiwāne. Domnievali sa, že

¹⁹³ Léi Shíyúho pozícia v tejto diskusii bude ešte viac rozobraná nižšie.

¹⁹⁴ Péng Ruijīn (1991, 47) sa domnieva, že Gē Léi nebol nestranný editor a je evidentné, že príloha *Qiáo* propagovala nový realizmus, ktorý sa hlásil k proletárskej literatúre. Osobne sa domnievam, že Gē Léi skôr môžeme radiť do tretej skupiny „opozičných“ činiteľov, pretože sa otvorene k proletárskej literatúre nehlási a neodsudzuje odkaz Májového hnutia.

povojnový Táiwān, ktorý má inú historickú skúsenosť ako Čína na začiatku 20. rokov 20. storočia, potrebuje tiež inú literatúru, ktorá by lepšie vyhovovala potrebám doby. Yáng Fēng ešte výraznejšie odsúdil význam Májového hnutia, zdôraznil jeho historickú prekonanosť a odsúdil jeho pochmúrny obraz Číny. To sú ktoré argumenty, ktoré pripomínajú názory mladých čínskych proletárskych kritikov z 20. rokov.¹⁹⁵

Pozícia Léi Shíyúho je však na rozhraní prvej a druhej skupiny opozičných činiteľov. Ako vieme podporoval význam odkazu Májového hnutia pre Táiwān a domnieval sa, že táiwānská literatúra by svojím odkazom mala odpovedať literatúre rodného kraja (ktorá je dedičkou Májového hnutia). Na druhej strane sa domnieva, že, čo sa týka formy, mala by to byť literatúra proletárska, kde sa snúbi revolučný romantizmus s realizmom, ktorý Léi nazýva „novým realizmom.“¹⁹⁶ Uznanie odkazu Májového hnutia vydělilo Léi Shíyúho z okruhu proletárskych činiteľov, ktorí v debata boli zastúpení predovšetkým Yáng Fēngom a Luòtuo Yīngom.

Luòtuo Yīng (1948) zhodnotil debatu o novom realizme a pri svojej analýze používal nástroje a terminológiu marxistickej dialektiky. Svojím článkom, rozdeleným na tri časti, sa snažil odpovedať na otázky táiwānského literárneho poľa. Veril, že Táiwān a Čína by mali na základe dialektickej syntézy revolučného romantizmu a realizmu vytvoriť jednotný front a tak naplniť ciele socialistickej literatúry. Podobne ako Yáng Fēng a Hú Shàozhōng i on odmietol odkaz Májového hnutia ako nevhodný pre riešenie táiwānskej otázky. Prepojenie literatúr sa malo udiat' odstránením „antagonistických“ špecifik Táiwānu (tèshūxìng 特殊性) a prijatím noriem Číny, kde určujúcim elementom bude práve čínskosť.

Všetky tieto prístupy viacej menej čerpali inšpiráciu z koncepcie proletárskeho realizmu definovaného v Číne a neboli nijako viazané na Táiwān. Pre svoju abstraktnosť by pokojne mohli vyjsť i v Číne a nikto by nepoznal, že boli písané pre táiwānské periodikum. Ale na táiwānskom literárnom poli sa pohyboval ešte jeden činiteľ, ktorý sa pozíciám proletárskej literatúry približoval, ale nezdíeľal ju s hore zmienenými pevninskými kritikmi. A týmto činiteľom nebol nikto iný než Yáng Kuí, ktorý nielenže celú diskusiu v prílohe *Qiáo* inicioval, ale taktiež prispel i svojou definíciou. Yáng Kuí volal po spolupráci a vzájomnom porozumení medzi čínskymi a táiwānskými činiteľmi. Preto jeho vnímanie vzťahu oboch literatúr je ako vzťah dvoch rovnocenných entít, ktoré vytvoria jednotku (yīhuán 一環). Vychádzal z premisy, že obe literatúry, ako čínska tak i táiwānská, sú literatúry ľudu, a preto nemôžu byť v opozícii. Ako Huáng Huìzhēn (2009, 391) vysvetľuje, spojenie týchto dvoch literatúr vychádzalo

¹⁹⁵ Viac o tomto prepojení v Dluhošová 2010, 187-188.

¹⁹⁶ Viac Dluhošová 2010, 189-193.

z existencie vyššieho konceptu svetovej literatúry, čo v Yáng Kuíovom chápaní bola literatúra proletárska pozostávajúca z takýchto jednotiek ľudových literatúr. Táto interpretácia Yáng Kuíovi dovolila interpretovať i vzťah čínskej a japonskej literatúry, pretože obe boli literatúry ľudu a podieľali sa na vytvorení svetovej literatúry. Yáng Kuí argumentuje, že pokiaľ literatúra neslúži ľudu ale iným cieľom, potom vznikajú rozpory medzi národnými literatúrami. Yáng Kuí tak týmto smerom uvažovania presunul diskusiu od regionálno-etnických kategórií ku kategórii spoločenských tried. Z jeho článkov (1948a, 1948 b, 1948c) je zrejmé, že vedel o prehlbujúcej sa priepasti medzi čínskymi a táiwänskými činiteľmi, ktorá bola predznamenáním hlbších spoločenských problémov. Bol presvedčený, že spisovatelia bez ohľadu na miesto, odkiaľ pochádzajú, by mali ísť medzi ľud, aby pochopili Táiwān a preklenuli túto priepasť. Tento apel rezonuje s výzvou Yáng Fēnga, aby spisovatelia vyrazili na vidiek (1948a) a koncepciou literatúry pre masy, ako bola koncipovaná v Číne v 30. Rokoch, kedy sa debatovalo o charaktere proletárskej literatúry. Implicitní adresáti Yáng Kuíovej výzvy však mali byť prevažne čínski činitelia, ktorí Táiwān moc nepoznali.

Aký je rozdiel medzi Yáng Kuíovou pozíciou a pozíciou proletárskych činiteľov z pevniny, ktorí v diskusii vystupujú? Dovolím si tvrdiť, že nie je daná len rozdielnym miestom pôvodu činiteľov. Z pohľadu na tabuľku činiteľov rane povojnového Táiwānu vieme, že Yáng Kuí je činiteľom s najvyšším symbolickým kapitálom, ktorý nielen publikoval v najväčšom počte periodík, ale na dôvažok organizoval aktivity na literárnej scéne. Luòtuó Yīng a Hú Shàozhōng však nikde inde než v prílohe *Qiáo* nepublikovali. Výnimkou je Yáng Fēng, ktorý sa dohromady objavil v štyroch ďalších periodikách a nepublikoval len články, ale dokonca i tvoril pôvodnú literatúru. Yáng Fēngova pozícia mala k Yáng Kuíovej blízko, pretože publikuje jednak v Yáng Kuíom editovanej prílohe *Xīn wényì* periodika *Lìxíng bào*, ale i v sérii *Táiwān wénxué cóngshū*. Pozícia Yáng Kuí a Yáng Fēng je silnejšia než u iných činiteľov, a možno predpokladať, že v dobovom kontexte mali väčšiu váhu.

Tým sa dostávame k otázke, kto boli účastníci tejto diskusie a v akom vzťahu boli k literárnemu poľu? Ak pomineme otázku, odkiaľ účastníci debaty pochádzali, môžeme povedať, že to, čo všetkých činiteľov viacej menej združovalo, bola opozícia k *oficiálnej línii* a to buď na úrovni ideovej (nesúhlasili s diškurzom o jedovatom vplyvu japonskej kultúry na táiwänskú) alebo politickej (hlásili sa k opozičnému diškurzu kritizujúci stávajúci stav spoločnosti). Čítanie článkov týchto činiteľov teda vlastne pomáha definovať pozíciu, ktorú nám určila hierarchická zhuková analýza a ktorá bola popísaná v kapitole 4.3.4. Na jednej strane tu máme etablovaných činiteľov, ktorí dosiahli svoju pozíciu vďaka prepojeniu s akadémiou

(Qián Gēchuān, Xǔ Shòucháng,¹⁹⁷ Léi Shíyú – všetci traja z Ústavu čínskeho jazyka a literatúry Táiwānskej provinčnej univerzity), vďaka editorskej a novinárskej činnosti (Gē Léi, Yáng Kuí, Wú Zhuóliú) a ako „veteráni“ z predchádzajúcej éry (Wáng Jǐngquán a Yè Ruìróng). Vedľa nich máme celkom významnú skupinu činiteľov, ktorí si chcú svoju pozíciu len získať. Väčšinou sa jedná o študentov buď z Pedagogického inštitútu, alebo z Provinčnej táiwānskej univerzity. Medzi nimi napríklad sú: Lín Shǔguāng, Huáng Kūnbīn, Āruì, Sūn Dárén, Péng Míngmǐn a ďalší. Všetci títo mladí prispievatelia, ktorým bolo okolo dvadsať rokov, sa snažili svojou troškou prispieť k debate a prilákať tak na seba pozornosť. Že sa často nejednalo o výsledok hlbokej úvahy svedčí i spomienka jedného z účastníkov, Lín Shǔguāng, ktorý popisuje okolnosti vzniku jeho prvého článku:

Najskôr som išiel pozdraviť Yáng Kuíovú manželku, Yè Táo. [Vtedy mi Yáng Kuí] predstavil hlavného editora prílohy *Qiáo*, pána Gē Léia. Bol to mladý pekný muž so svetlou briadkou. Podal mi vizitku, a tak som sa dozvedel, že jeho pravé meno je Shǐ Xíméi. Matne si pamätám, že bol absolvent žurnalistiky na Univerzite Fúdàn. Ten rok som akurát dovŕšil dvadsiaty rok, bol som mladý a ničoho som sa nebál. O čom sme sa presne ten večer bavili, si už nepamätám. Pred odchodom zo slávnosti sa ma pán Shǐ spýtal: „Vieš písať čínsky?“ Ja som mu nekriticky odpovedal: „Viem.“ A tak ma vyzval, aby som poslal manuskript.

Študoval som v Tókiu sedem rokov a takmer som zabudol svoj materinský jazyk. Ale veľmi ma bavili hodiny „klasickej čínštiny.“ Takže keď rok po znovupripojení kvôli zákazku japončiny v tlači zrušili japonské mutácie novín, nemal som pocit, že by to bola veľká nepríjemnosť. Potom, čo ma pán Gē vyzval, aby som poslal manuskript, som sa mohol radosťou zblázniť. Vrátil som sa na internát, schmatol som knižky a jedným dychom som napísal dlhatánsky článok o niekoľkých tisícoch znakoch, „Minulosť, prítomnosť a budúcnosť táiwānskej literatúry,“ ktorý som hneď odoslal. Bol napísaný len tak z hlavy a vôbec nevychádzal z nejakých podkladov. Ale vtedy beztak ani neboli žiadne podklady, ktoré by som mohol konzultovať.

(Lín Shǔguāng 1994, 21)

O určitej ľahkovážnosti pri formulovaní myšlienok hovorí i spôsob, akým títo autori tvorili. Často využívali odkazov na západnú literatúru bez jasnej spojitosti s ich argumentom, čo skôr hovorí o predvádzaní sa, než o hlbokom pochopení problému. A ich štýl je výrazne emocionálny, plný výziev a hesiel. Ideálnym príkladom takéhoto eseja je Āruìov článok (1948 b): „Táiwān xūyào yī gè ‚kuáng tái yùndòng“ [Táiwān potrebuje hnutie ‚búrky a vzdoru‘], skôr než o obsah ide o dva termíny v nadpise: „búrka“ a „vzdor“ tejto mladej generácie, ktorá si len hľadala miesto v literárnom poli. A práve z týchto dôvodov je lepšie diskusiu

¹⁹⁷ V týchto dvoch prípadoch nemôžeme hovoriť o opozícii s *oficiálnou líniou*, ako bolo vysvetlené 5.1.4.2. Ani pre jedného z týchto dvoch činiteľov sa nejednalo o materinské periodikum.

o definíciách táiwānskej literatúry skôr chápať ako arénu, kde činitelia vymedzovali svoje pozície, než doslovne sledovať intelektuálnych obsah jednotlivých článkov.

5.3.2 Literárna produkcia prílohy *Qiáo*

Predchádzajúca časť ukázala, ako bolo na táiwānskú literatúru nahliadané na diškurzívnej úrovni. Tiež sa predstavila plejáda definícií literatúry, ktoré ašpirovali na to, aby sa stali dominantnými. Čo však tieto definície prepája je opozičný postoj voči oficiálne formulovanej definícii a literárnej praxi zastávanej *oficiálnou líniou*. Lenže ako vieme z príkladu čínskeho Májového hnutia, diškurzívna úroveň a literárna produkcia môžu byť dve odlišné veci. Postoje môžu byť jasne formulované, ale stvárnenie týchto postojov v literárnych dielach až tak jasné byť nemusia. Otázka, aká literatúra má byť presadzovaná, prípadne, čo je táiwānská literatúra v povojnovom období, môže byť teda zodpovedaná i z pohľadu samotných literárnych diel.

Vo všeobecnosti sa literárnym dielam z tejto doby v sekundárnej literatúre nevenuje veľa pozornosti. Výnimku tvoria diela neskôr zavedených autorov ako boli Yè Shítāo či Yáng Kuí. Diela týchto autorov z povojnového obdobia sa objavujú jednak v ich zbraných spisoch, a v prípade Yè Shítāoa (2004) je dokonca vydaná zbierka poviedok z povojnového obdobia opatrená predhovorom. Sekundárna literatúra však takmer ignoruje dobové literárne diela. Jediná práca, ktorú som mala možnosť čítať a ktorá sa literárnej produkcii aspoň okrajovo venuje, je magisterská práca Xǔ Shīxuān (1999). Jej špecifikum a zároveň nedostatok je, že pri analýze literárnych diel sa zaujíma výhradne o domácich spisovateľov. Jedná sa o pomerne ranú prácu, vydanú koncom 90. rokov, a je produktom doby, kedy vznikla. Vtedy táiwānský nacionalizmus dosahoval svojho vrcholu a prenikal i do akademickej sféry. Možno preto, že sa jedná o magisterskú prácu, je vplyv *běntǔ* výrazne silnejší a nevyváženosť výberu objektov analýzy je príkrejšia než u zavedenejších autorov. Pri výbere a interpretácii diela sa kladie dôraz na sociálnekritický a opozičný postoj k spoločnosti, ktoré sú chápané ako atribúty táiwānskej literatúry.

Ako predísť možnému subjektívnemu výberu? Ako sa teda na literatúru pozrieť? Domnievam sa, že na tieto otázky nám opäť pomôžu odpovedať „tvrdé dáta“ z predchádzajúcej analýzy, keď sme rekonštruovali pole. Tabuľka 6: Zoznam prispievateľov s najväčším počtom príspevkov v prílohe *Qiáo*“ v časti 4.2 nám predstavuje činiteľov, ktorí v periodiku publikovali najviac, to znamená, že ich prestíž (či symbolický kapitál) pre dané periodikum

predčila ostatných činiteľov. Zemeranie sa na týchto činiteľov a ich tvorbu teda môže pomôcť zistiť, aký typ literatúry bol žiadaný a editorom vyberaný.

Skôr než pristúpime k analýze, treba však pripomenúť, že Tabuľka 6: Zoznam prispievateľov s najväčším počtom príspevkov v prílohe *Qiáo* zohľadňuje všetky druhy príspevkov: či už príspevkov do teoretických debát, alebo literárnych diel. Oddelením diskusií od tvorby sa naskytne trošku iný pohľad. Činitelia ako Gē Léi, Chén Dàyǔ, Yáng Fēng, Yáng Kuí, Léi Shíyú, Lín Shǔguāng, Sūn Dárén či Luòtuo Yīng z analýzy buď úplne vypadávajú, alebo počet ich diel je skutočne minimálny a zdá sa, že ich tvorba nebola v danom období žiadaná. To však neznamená, že by sa už v tej dobe nejednalo o dôležitých autorov. Napríklad v prílohe publikované jednoaktovky od Yáng Kuí a Chén Dàyǔho, ktoré v prípade Chén Dàyǔho boli jediným dielom a v prípade Yáng Kuí jedným z troch literárnych diel, vyvolali vlnu recenzií a celkom vzrušenú debatu o jazyku literatúry. Keďže sa jednalo o drámu, mohol sa pri predstavení použiť táiwānský jazyk a preto mohla osloviť táiwānské domáce obyvateľstvo. Viac teda vyhovala dobovej definícii, čo je táiwānská literatúra, pretože viac zohľadňovala miestne špecifiká. Z toho vyplýva, že ani presné čísla a tabuľky nie vždy všemocným nástrojom, ktorý odpovie na všetky otázky. Jednotlivé diela treba sledovať synchronne v kontexte dobovej produkcie a reakcií na ne.

Predkladaný prístup teda primárne vychádza zo sledovania charakteru diel najviac vydávaných autorov. Všíma si z diachrónneho pohľadu možnej premeny ich literárneho štýlu. Zároveň je však dôležité si uvedomiť, kedy a s akými literárnymi dielami sa jednotliví autori v prílohe objavujú. Inak povedané, nemusí sa vždy jednať len o zmenu štýlu autora, ale častý výskyt určitého typu literárnych diel poukazuje na zmenu vo vnímaní (zo strany editorov), ako by literatúra mala vyzeráť. To spätne mohlo ovplyvniť autorov, aby svoju tvorbu tomuto štýlu prispôbili. Zdá sa, že príloha zaznamenala veľký prerod okolo vydania 100. čísla, kedy: po prvé, boli organizované čajové stretnutia, takže sa činitelia mohli združovať i v reálnom živote. Po druhé, v tomto období začína debata o charaktere táiwānskej literatúry, ako bolo popísané vyššie. Po tretie, sa od 100. čísla začínajú objavovať diela táiwānských autorov. A v neposlednom rade je možno sledovať i zmenu v charaktere publikovaných diel: kým na začiatku vydávania prílohy prevláda poézia a krátke prozaické diela (úvahy a príbehy), od 100. čísla sa objavujú pomerne dlhé poviedky a niektoré z nich sú vydávané na pokračovanie.

Prvé obdobie vydávanie prílohy (august 1947 – apríl 1948)

Poézia

Na vrchnej pozícii tabuľky sa nachádza básnik **Jiāní**, o ktorom sa moc nevie. Podľa informácií uvedených na konci niektorých básní žil a pôsobil v tej dobe Shànghǎi. Gē Léi (1949) vo svojom editorskom stĺpiku „Biānzhě•zuòzhě•dúzhě“ [Editor, spisovateľ, čitateľ] vo februári 1949 hovorí, že Jiāní pôsobí ako učiteľ v Hángzhōu. Z toho istého stĺpiku taktiež vyplýva, že sú s Gē Léiom priatelia, pravdepodobne ešte z dôb, kedy Gē Léi tiež pôsobil Shànghǎi. Jiāní teda nikdy nebol na Táiwāne, ale neznamená to, že by nebol oboznámený s prílohou. Naopak pri príležitosti 100. vydania bol publikovaný jeho otvorený dopis, kde vyjadruje nádej, že príloha bude skutočným mostom medzi Táiwānom a Čínou. Záujem však bol obojstranný a vo februári 1949 v prílohe vychádzajú dve úvahy o diele Jiāního.

Až na prvú báseň „Zuótiān“ [Včera] (1947 a), ktorá je skôr romanticky ladená a pojednáva o bolesti z nenaplnenej lásky, ostatné básne majú výrazne iný charakter. Pre Jiāního je typický protiklad „tmy“ a „svetla“, ktoré doslova sprevádzajú celú jeho tvorbu vydávanú v prílohe *Qiáo*. „Tma“, ¹⁹⁸ často reprezentovaná chladnou nocou, tu predstavuje beznádej a spoločnosť, ktorá je nejakým spôsobom spútaná. Naopak „svetlo“, ¹⁹⁹ často berúce na seba podobu svetla hviezd, svetla majáka, plameňa ohňa, predstavujú nádej na zmenu. Svetlo tiež predstavuje „život“, *shēngmìng* 生命, a žitie, *shēnghuó* 生活. Svetlá budúcnosť má podobu bohatých žní a radostnej spoločnosti.

星星

像是一片血酒

給藝術以永恒的光來！

一滴血

開一朵花！

生命的火焰

發光

——……
是然²⁰⁰繞在

荒漠的草原上底 牧火

是耽²⁰¹視在

Hviezdy

Podobajú sa krvi, čo sa roztreskla

Osvetľuje umenie večnými paprskymi!

Jedna kvapka krvi

rozvitla v kvet

Plameň života

sa rozžiaril

——……

Horí v

ohňoch pastierov na pustých travnatých
pláňach

Je vzdialene vidno v

¹⁹⁸ Básne: „Xīngxīng“ [Hviezdy] (Jiāní 1947 b), „Huǒ“ [Oheň] (Jiāní 1947 c), „Shǒuwàng“ [Na stráži] (Jiāní 1947 d), „Máizàng“ [Pohreb] (Jiāní 1947 g), „Lèi“ [Slzy] (Jiāní 1947 h) atď.

¹⁹⁹ Básne: „Xīngxīng“, „Shǒuwàng“, „Shì“ [Prísaha] (Jiāní 1947 f).

²⁰⁰ Pravdepodobne chybný znak; asi tam mal byť 燒 shāo (horieť).

²⁰¹ Pravdepodobne chybný znak; asi tam mal byť 耽 dān (dívať sa).

浪濤撞擊的海島上底燈塔
向無盡的夜色底恐懼
挑戰！

majáku na ostrove plieskaného vlnami
Hrôze nekonečnej noci
je výzvou!

V raných básňach „tma“ nie je konkrétne pomenovaná, ale je zrejmé, že sa jedná o ťažké životné podmienky. Ako sa ukazuje v iných básňach „tma“ odkazuje na neslobodný režim, čo dokazuje i báseň „Huǒ“ 火 [Oheň]. Ale ako z tejto básne vyplýva, nastavenie spoločnosti už zaznamenalo zmenu (alebo aspoň vieru v ňu).

今天 冰雪中送炭火的
是被視作可尊愛的同情底賜予
今天 誰敢撤下火種，
就是罪犯

Dnes darovanie uhlíkov počas ľadového snehu
je chápané ako dar láskyplného súcitu
Dnes kto sa odváži odstrániť semiačka ohňa
je zločinec

Básne sú dopĺňané esajami, kde Jiānǐ ďalej rozvíja svoje myšlienky ohľadom významu „života“. Úvaha „Shēngmìng de sànlùn“ [Úvaha o živote] (1947e) rozoberá život z viacerých abstraktných rovín. Snaží sa však zdeliť, že silu života poznáme v krízových situáciách a že špatné obdobia vystriedajú lepšie časy. Vyznením sa esej teda výrazne nevzdďaľuje od významov naznačených v básňach z rovnakého obdobia.

Ako vyplýva z prvej citovanej básne „Xīngxīng“, plameň „života“ síce horí na vzdialených miestach, ktoré sú akoby mimo dosah básnika, ale zároveň je i nádejou pre budúcnosť. Travnaté pláne naznačujú sever a z básne „Jiǎrú wǒ hái huózhe“ [Ak ešte žijem] (Jiānǐ 1948 a) sa dozvedáme, že „na zasnežených pláňach, v krvi sa otvorili kvety slobody“, čo opäť potvrdzuje, že temnotou sa mieni opresívny režim.

Od novembra 1947 a v 1948 možno sledovať kritickejší postoj, vyjadrovaný v básňach, a básne sa tiež začínajú venovať otázke „žitia“, ako konkrétnej realizácie života jednotlivca. V esejach „Shēnghuó sànlùn“ [Úvaha o žití] (Jiānǐ 1948 b) a „Lǐxiǎng sànlùn“ [Úvaha o ideálu] (Jiānǐ 1948 c) sa dozvedáme, že život musí mať odhodlanie, ktoré má vychádzať z reality a má ústiť v pomoc spoločnosti. Podobne aj ideál, ktorý básnik nechápe abstraktne, má vychádzať z reality, stelesňovať, čo v spoločnosti chýba a tým docieľiť nápravu reality. To by sa podľa Jiānǐho malo stať náplňou života. Tieto eseje dokazujú príklon k didaktičnosti a k spoločenskej funkcii literatúry, ktoré postupne dominujú v neskoršej tvorbe tohto básnika.

Okrem toho vidno i radikalizáciu postoja. V básni „Lèi“ [Slzy] (Jiānǐ 1947 h) básnik vyzýva k „zapálení plameňa nenávisti“ a postavenie sa nepriateľovi. Báseň „Duiwǔ“ [Oddiely] (Jiānǐ 1948 d) oslavuje oddiely mladých, ktorí „na rudo zažehli obzor a obetovali sa pre túto zem“ tým, že bojovali proti Japonsku a fašizmu. V tejto básni sa teda nakoniec odhaľuje, čo

v Jiāního tvorbe symbolizuje „tma“. V básni sa opäť odkazuje na sever a objavuje sa tu revoltujúca mládež spojená s rudou farbou. Sever, kde sa rodí sloboda, by mohol naznačovať základne komunisteckej strany v provincii Shānxī, odkiaľ sa v povojnovom čase rozšíril vplyv tejto strany do celej Číny. Ale tiež, a to je pravdepodobnejšie, sa mohlo jednať o dobový spôsob vyjadrovania, ktorý akosi preberá symboliku spätú s ľavicovým hnutím.

Ak to zhrnieme, tak najviac publikovaný básnik v prílohe *Qiáo* vo svojom diele vyjadruje kritický postoj a nádej na zlepšenie spoločnosti. Táto tématika v povojnovom období asi nikoho neprekvapí. Ja zaujímavé, že sa postupne kritika pritvrďuje a básne svojím obsahom postupne zdôrazňujú spoločenskú funkciu nielen literatúry, ale snažia sa k naprave spoločnosti nabádať i čitateľa. Básne tým, že sa zaoberajú popisom „tmavých“ stránok spoločnosti, v podstate (možno nechcene) spadajú do rámca sociálne kritickéj literatúry v pomájovskom období.

Práve popísaný štýl, ktorému bolo venované viac priestoru, rezonuje v básňach ostatných autorov. Ako príklad možno uviesť poéziu Lù Xībáia 陸晞白, menej už Sū Dàna 蘇旦, ktorí taktiež pracujú s opozíciou „tmy“ a „svetla“. Predovšetkým básne Lù Xībáia, o ktorom sa nepodarilo nič zistiť, sa do veľkej miery podobajú básňam Jiāního. A to ako na úrovni tématiky, tak i výrazových prostriedkov. Podobne ako u Jiāního i u ostatných básnikov možno sledovať premenu od ľahko romantických básní na začiatku, cez kritické až burcujúce vyzývajúce k vzopretiu sa.²⁰² Pre tieto básne je typické, že nie je jasne formulovaný „nepriateľ“, voči ktorému sa majú ľudia vzoprieť. Okrem toho nie sú často ani časopriestorovo ukotvené. Ich obsah môže odkazovať ako k Táiwānu, ale i k Číne; môže odkazovať k vojnovému, ale i povojnovému obdobiu. Podľa môjho názoru však odkazovali k Číne vo vojnovom období. Obrazy trávnatých planín, nehostinného severu, ľadu a snehu sa nepoja s poetikou subtropického hornatého ostrova. Tento typ básní teda neodpovedal neskôr formulovanému názoru, že táiwāská literatúra by mala odrážať táiwānské špecifiká a skôr odráža literárny štýl pevniny.

Poviedky z Číny

Okrem básní sa v prílohe objavujú krátke prozaické žánre. Tématika a zobrazované prostredie sú oproti poézii pestrejšie. Na jednej strane tu sú jednoznačne poviedky odohrávané sa v Číne a odkazujúce na udalosti v Číne, čo pre mnohých čitateľov pochádzajúcich z pevniny, bolo blízke. Ako príklad môžeme uviesť dve poviedky od autora s pseudonymom **Sū Dàn** 蘇

²⁰² Napríklad báseň od Zhèng Mùzhī „Dākāi nǐ de chuāngzi“ 打開你的窗子 [Otvor svoje okno] (1948b), či „Chūfā“ 出發 [Odchod] od básnika Lù Xībái (1948).

旦, vlastným menom Wèi Duān, ktorý na Táiwān prišiel až v roku 1948. Predtým v Shànghǎi študoval, rovnako ako editor Gē Léi, žurnalistiku.

Prvá z poviedok vyšla v 36. čísle a niesla názov „Sònglǐ“ [Obdarovanie] (Sū Dàn 1947). Odohráva sa vo veľkom meste, pravdepodobne v Shànghǎi. Hlavný hrdina Liú Lídōng 劉黎東 po prvýkrát dostáva v práci výplatu.²⁰³ Poviedka je zaujímavá protikladným postavením jednotlivých prostredí, v ktorých sa hlavná postava pohybuje. Ukazuje v podstate úplne iné svety, ktoré existovali vedľa seba. Okrem toho odhaľuje infláciu, ktorá v tom období panovala. Liú Lídōng dostáva 7 740 000 yuánov, po zaplatení účtov rodine zostáva 160 000 yuánov a z toho odkladá 50 000 na dar (americké cigarety a alkohol). Tieto detaily pomáhajú vykresliť realistickejší obraz, cez ktorý presvitá kritika stávajúcej situácie.

Druhá poviedka, ktorá taktiež spadá do prvého obdobia prílohy *Qíáo*, sa nazýva „Èmèng“ 惡夢 [Nočná mora] (1948). Odohráva sa za neskorej jesene v jednej botanickej záhrade. Príbeh je rozprávaný Ich–formovým rozprávačom, ktorý je zároveň strážcom záhrady. Poviedka začína lyrickým úvodom, kedy rozprávač prechádza premrznutou záhradou a dojíma sa nad opadanými stromami a spomína na obdobia jari a leta. V tom ohľade jeho premietanie nad obdobiami zimy a leta pripomínajú poéziu Lù Xībáia a Jiāního, ktorí však primárne využívali metaforickej opozície „svetla“ a „tmy“. Podobne ako v ich poézii však z poviedky možno cítiť vieru v lepšiu budúcnosť, v príchod jari.²⁰⁴

Poviedka je podobne ako predchádzajúca zasadená do veľkého mesta a je výrazne sociálne kritická. Príkrošť kritiky je zdôraznená tým, že o ťažkých životných podmienkach hovorí asi desaťročná dievča, ktoré si vo svojej nevinnosti neuvedomuje, ako je situácia vlastne zlá. Keďže čitateľovi je otvorený prístup do emocionálneho sveta strážcu, nepoznáme mieru utrpenia, ktorou prechádza jej rodina. Tento naratívny prístup je zaujímavým ťahom, ktorý skutočne poviedku ozvlášťuje. Typickým dobovým naratívnym spôsobom totiž je Ich–formový rozprávač, prípadne vševediaci rozprávač detailne sledujúci vnútorné rozpoloženie

²⁰³ Liú Lídōng odchádza z práce vo štvrti plnej obchodných domov a prichádza do chudobnej štvrte, kde v tmavom dome nachádza svoju rodinu. Manželka je v posteli, pravdepodobne chorá. Z platu Liú Lídōng odoberá časť, aby kúpil dar pánovi Chénovi, ktorý mu miesto dohodil. Manželka to síce chápe, ale tuší, že peniaze, čo zostanú nebudú stačiť na všetky výdaje. Liú Lídōng trávi veľa času vyberaním vhodného daru za čiastku, ktorú si vymedzil. Nakoniec sa vydá k rezidencii pána Chéna, ktorá je v príkrom protiklade k jeho vlastnému príbytku.

²⁰⁴ Na stromoch v záhrade nie je nič okrem zámotkov. V tom strážnik stretáva dievčatko, ktoré bezosltné priznáva, že zbiera zo stromov zámotky, ktoré neskôr predáva chovateľom vtákov. Strážnik sa najskôr rozchnevá, že si neváži ďalších životov, ale potom, čo počuje jej príbeh, sa rozhodne, že jej pomôže. Dievčatko je dcérou stredoškolského učiteľa, ktorý však nie je schopný z platu uživiť rodinu. A tak dievčatko prišlo s týmto spôsobom, ako si zabezpečiť peniaze, aby mala na pomôcky do školy. (Ako sa dozvedáme, dievčatko sa domnieva, že vzdelanie je dôležité, ale rodina na to nemá.) Dievčina pri zbere ďalej strážcovi hovorí, že sa jej v noci snívajú nočné mory, kde sa objavujú zámotky, ktorým je odopreté sa stať motýlami. Toho večera sa i strážcovi snívala nočná mora.

hlavného hrdinu. Silne subjektívne predostieranie sujetu má vytvoriť pocit určitej intimity a navodiť pocit reálnosti prežitých pocitov hrdinov, čo v prípade poviedky „Èmèng“, ktorá používa túto techniku pre vedľajšiu postavu, nenastáva. V tomto ohľade sú obe poviedky, oproti ostatným, ktoré sa objavovali v prílohe *Qiáo*, pomerne vyzreté.

Sū Dànove poviedky teda ťažko možno označiť ako táiwānskú literatúru v úzkom slova zmysle. Je to literatúra, ktorá na Táiwāne vychádzala. Nie nutne však musela byť písaná pre prílohu *Qiáo*, pretože jej autor ešte na ostrove nebol a poviedky obsahom nijako k Táiwānu neodkazovali. Ale určite tvoria súčasť táiwāskej literatúry v širšom slova zmysle.

Literatúra na Táiwāne: teória a prax

Tiež sa môžeme pozrieť, ako tí, čo sa jasne profilovali v debatách o charaktere táiwānskej literatúry, v skutočnosti písali literatúru. Tu treba podotknúť, že v tomto období nachádzame len málo činiteľov, čo by publikovali ako články, tak i literárne diela. Môžeme sa však pozrieť na dvojicu, ktorá stála na začiatku debát: na Zhì Zhēna, ktorý presadzoval „čistú literatúru“, a Yáng Fēnga, ktorý mu oponoval a obhajoval spoločenskú funkciu literatúry, t.j. že literatúra ma slúžiť spoločnosti. Neskôr odmieta odkaz Májového hnutia a táiwānsku literatúru vidí ako literatúru proletársku.

Zhì Zhēn celkovo publikoval len tri krátke prozaické diela, ktoré všetky vyšli v roku 1947. Všetky tri sú, čo sa týka zápletky, pomerne jednoduché. Prvá z nich s názvom „Yè“ 夜 [Noc] (Zhì Zhēn 1947 a) predstavuje rámcovaný príbeh, ktorý je rozprávaný rozprávačovi jeho známym. Jedná sa o príbeh, ako sa tento známy počas bombardovania zaľúbil do dievčiny, ktorú v tme ani nevidel. Druhý deň mu však prišiel dopis, kde ho dievčina opúšťa, pretože je škaredá. Jedná sa teda o vcelku banálny a ľahko bizarný príbeh o nenaplnenej láske.

Druhá poviedka s názvom „Lǐmào“ 禮貌 [Zdvorilosť] (Zhì Zhēn 1947 b) popisuje deň mladého muža, ktorý ide k trom ľuďom prosiť o prácu a všade ho zvonilo odmietnu. Až doma ho žena upozorní, že má na tvári rúž od rána, keď ho pobožkala. Poviedka končí úvahou (lepšie povedané prehovorom manželky) o tom, čo vlastne znamená byť zdvorilý a že nie každý zdvorilý človek je priateľ.

Tretia poviedka, „Yīgè nǚfàn“ [Kriminálnica] (Zhì Zhēn 1947 c), je opäť rámcovaným príbehom. Dozvedáme sa, že rozprávač v horskom mestečku vidí súdny proces, ktorému však pre dialekt nerozumie. Na ceste von z mestečka ho dobehne známy a rozpráva mu príbeh, ako súdená manželka zabila manžela, pretože ju chcel nahlásiť za neveru, čo bol zločin. Rozprávač sa na záver pozostavuje nad zaostalosťou, ktorá vyústila v to, že žena nebola schopná

rozlíšiť mieru previnenia a odsúdenie za neveru či vraždu chápe ako roveň. Jedná sa teda o kritiku „feudálnej“ spoločnosti, čo bolo taktiež jedno z cieľov Májového hnutia.

Zhì Zhēn sa vo svojej polemike (1947 d) stavia proti tomu, aby kritici na diela pozerali podľa toho, či má alebo nemá nejaký skrytý odkaz, alebo výraznú ústrednú myšlienku odkazujúcu k reálnej situácii. A z tohto pohľadu sa mu celkom darí svoj ideál naplňovať. Problém však je v tom, že nie je dôsledný a nectí princípy čistého umenia. Ako v druhej, tak hlavne v tretej poviedke totiž sklzáva k didaktičnosti. Nedá sa teda povedať, že by sa mu podarilo oslobodiť sa od závislosti na riešení spoločenských otázok. Jeho literárne diela po stránke budovania naratívu, či zapojenia literárnych prostriedkov, nijako nevybočujú z dobového priemeru.

Na článok Zhì Zhēna reagoval **Yáng Fēng**. Naopak sa domnieva, že literatúra by mala slúžiť spoločnosti, mala by odrážať realitu a spisovateľov posielala na vidiek, aby sa zoznámili so životom na vidieku. Odpovedá literatúra, ktorú sám píše, týmto požiadavkám? V prílohe máme k dispozícii dve diela, ktoré však vyšli ešte pred tým, než začal formulovať svoje teoretické východiská. Budeme sa zaoberať len prvým z nich, krátkou poviedkou „Duàn le xián de qín“ [Citera s pretrhnutou strunou] (Yáng Fēng 1947 b), ktorá ja zaujímavá svojou formou. Druhé dielo je báseň, ktorá je písaná formou monológu adresovanému dievčine v ťažkej situácii.

Príbeh poviedky je rámcovaný rovinou, kde sa dozvedáme, že priateľ rozprávača spáchal semovraždu. Dôvod pre rozprávača nebol známy, až keď našiel zvyšky jeho denníka, ktorý sa priateľ pred smrťou snažil zničiť. Nezachovali sa všetky stránky a tak sa útržkovite z denníka dozvedáme o neshodách s jeho priateľkou, ktorá ho nakoniec opúšťa a ide študovať do Ameriky. Keď sa poviedka vráti opäť do úrovne rámca, rozprávač prichádza ešte s jednou nájdenou stránkou, ktorá však nie je číslovaná. Tu je celý text poslednej časti denníka:

... zastaviť boj; ľudia túžia po prúde; ľudia sa navzájom pojedajú; ľudia pijú ľudskú krv; a ešte chcú meniť zákony; morálka, morálka, táto morálka ocitnúc sa pod sekyrou mäsiara; nikdy sa mi nepodarí rozbiť tento spoločenský rozpor; niektorí ľudia trpia pod jarmom, iní tancujú na ľudských kostrách a recitujú básne či vyhľadajú potešenie. neexistuje žiadna cesta, ktorou by sa mohol mladý človek vydať?.....

Čo čitateľa zarazí je jasná narážka na poviedky „Kuáng rén rìjì“ [Denník blázna], kedy sa ľudia navzájom pojedajú, a „Yào“ [Liek], kde sa pije ľudská krv, od známeho čínskeho spisovateľa Lǚ Xùna, ktorého dielo už bolo rozobrané vyššie v súvislosti s literatúrou *oficiálnej línie*. Ale nie je to len narážka na ikonu Májového hnutia, ale celkové vyznenie interpretá-

cie samovraždy. Pripomína romantické gesto jedinca, ktorý, než aby sa vzdal svojho ideálu (náprava spoločenského poriadku), volí smrť. V popredí stíja intelektuál plný rozporu, ktorý málo venuje pozornosť okolitému prostrediu. Takto koncipovaná poviedka má však ďaleko od proletárskej literatúry, ktorú pol roka na to Yáng Fēng presadzoval ako táiwānskú literatúru. Poviedku nemožno chápať ani ako pokrokovú, či opozičnú, pretože kritický postoj zostáva nejednoznačný.

Príklad týchto dvoch činiteľov ukazuje, ako je ošidné brať pri popise literatúry v povojnovom období v úvahu len teoretické články. Ani jeden z činiteľov, ktorí na diškurzívnej úrovni zastávajú úplne odlišné názory, sa v reálnej tvorbe svojmu ideálu nepribližuje. Ba práve naopak, ich diela sa, napriek rozdielnym teoretickým východiskám, v mnohom podobajú. Vidíme tu opäť silne subjektívny pohľad, cez ktorý je sprostredkovaný pohľad na realitu. Na dôvažok v prípade Yáng Fēngovej poviedky to nie je ani pohľad úplný. Ďalším spoločným rysom pre oboch autorov je, že ich poviedky nie sú veľmi časopriestorovo zakotvené (výnimku tvorí poviedka „Yè“, ktorá odohráva sa počas vojny), takže opäť ťažko môžeme hovoriť o táiwānskej literatúre v úzkom slova zmysle.

Táiwān v literatúre

Ale v prvom období vydávania prílohy však medzi krátkymi poviedkami nájdeme i také, čo Táiwān a jeho podmienky odrážali a podľa výberu tém a motívou je zrejmé, že išlo o čínskych spisovateľov. Ako príklad takéhoto spisovateľa možno uviesť **Zhèng Mùzhīho**, o ktorom opäť nič nevieme. Zhèng Mùzhī sa v Tabuľke 4 nachádza relatívne vysoko a, až na jeden, všetky ostatné príspevky sú literárne diela. Jedná sa o spisovateľa, ktorý sa nebráni rôznym žánrom a taktiež ani po tematickej stránke sa, na rozdiel od hore zmienených Jiāního a Lù Xībáia, neviaže na jedno téma.

Pomerne skoro, už v 13. čísle, sa objavuje krátka prozaická práca s názvom „Hǎi“ [More] (Zhèng Mùzhī 1947 a). Stretávame sa tu s rozprávačom, ktorý sa kvôli svojej láske k moru rozhodol prísť na Táiwān. Po príchode je prekvapený, ako je ostrov pojaponský. Potom je po prvýkrát vystavený sile tajfúnu, čo je pre ľudí z vnútrozemia nová skúsenosť. Odchádza k moru, kde stretáva dievčinu, s ktorou nedohovorí inak než japonsky. Poviedka končí tým, že na druhý deň ide do práce nevyspalý a zaprisaháva sa, že na ňu nebude myslieť.

Poviedka predstavuje typické motívy, ktoré sa objavujú v literatúre spisovateľov pochádzajúcimi mimo ostrov (kultúrna odlišnosť, iné prírodné podmienky a často objavujúci sa motív tajfúnu). Po štylistickej stránke ide o veľmi nevyzreté dielo, kedy autor preskakuje z jednej témy na druhú bez hlbšej previazanosti. Ústredný motív mora zostáva vo vzťahu

k rozprávačovi a jeho skúsenostiam na Táiwāne nezodpovedaný. Táiwān tu vystupuje trochu ako tajomné miesto.²⁰⁵

O niečo prepracovanejší príbeh, ktorý je taktiež ukotvený na Táiwāne, je „Shāo kāi-shuī de rén“ [Muž, čo varí vodu] (1947b). Príbeh rozpráva rozprávač v prvej osobe, ktorý pracuje na súde a v susedstve stretáva starého muža, ktorý sa živí tým, že varí vodu na čaj.²⁰⁶ Rozprávač tu vystupuje ako záchranca situácie, ale na druhej strane sa predsa len dozvedáme niečo i niečo o táiwānskej spoločnosti. Máme tu zástupcov dvoch vrstiev a každý pochádza z iného prostredia. Poviedka nevyznieva ani vysmievačne, ani povýšene. Naopak implicitne volá po porozumení táiwānskej mentality a pocitov táiwānských obyvateľov.

Výber týchto poviedok, a konieckoncov vyššie spomínaných básní, môže poukazovať k cieľu editora, ktorý videl prílohu ako most prepájajúci obe územia. Vo vyššie spomínanej literatúre možno nájsť zárodky kritického postoja k aktuálnemu daniu, ktorý vychádza z odkazu Májového hnutia a ktorý sa v ďalšom období ešte viac prehĺbi. Táto tendencia rezonuje i v debatách o definícii literatúry, ktorá prebiehala v rovnakom čase.

Druhé obdobie prílohy (apríl 1948 – apríl 1949)

Ako už bolo povedané, zmena v literárnom štýle nastáva po 100. vydaní prílohy. Od vtedy môžeme sledovať ako nárast polemík o charaktere táiwānskej literatúry, tak i zvýšenie výskytu dlhších prozaických diel. Pravdepodobne v dôsledku čajových stretnutí a neustáleho povzbudzovania zo strany editora sa začínajú objavovať i diela táiwānských autorov. Prvým z nich je poviedka „Yūsān“ [Dáždnik] od Huáng Kūnbīna (1948 a). Pre diela táiwānských autorov, ktorí sa rekrutovali zo skupiny mladej generácie študentov popísanej v časti 4.3.5, je typické, že sú prekladané z japončiny. Prekladatelia opäť pochádzajú z rovnakej skupiny a medzi nimi nájdeme napríklad Lín Shǔguānga či Sūn Dáréna.²⁰⁷ Domnievam sa, že i v dôsledku debát o charaktere táiwānskej literatúry, kde sa neustále zdôrazňovali táiwānské špecifiká (či už v zmysle, že by sa mali zachovať, alebo odstrániť), literárne diela taktiež pomaly začínajú dôkladnejšie pojednávať o táiwānských podmienkach. A to bez ohľadu na to, odkiaľ títo autori pochádzali.

²⁰⁵ Podobný motív možno nájsť v poviedke „Ānán xiānshēng“ [Pán Ānán] od Duānmù Huá (1948c).

²⁰⁶ Starček osloví rozprávača s tým, že si nevie poradiť, kde má nájsť drevo na podpal. Rozprávač mu najskôr moc nerozumie, ale potom sa dohovoria a poradí. Toto sa opakuje ešte dvakrát. Potom, čo mu rozprávač poradí, aby začal páliť drevený dom, ktorý bol zbombardovaný, sa dozvedáme, že starček váha. Sám ten dom staval a potom sa stal jeho strážcom. I keď majitelia odišli, on zostal. Aby uživil rodinu však nakoniec drevo z domu používa. Príbeh končí tým, že ľudia si od starčeka kupujú vodu, ale nikto netuší, čím si emocionálne prechádza.

²⁰⁷ Títo dvaja práve menovaní činitelia skôr vystupovali v diskuziách o literatúre, ale literatúru sami nepísali.

V predchádzajúcej časti sme si ukázali, ktoré hlavné faktory mali charakterizovať táiwānskú literatúru: odkaz Májového hnutia, revolučný tón a príklon k proletárskej literatúre a samozrejme stvárnenie Táiwānu v jeho jedinečnosti (či už ako literatúru rodného kraja, či ako pohraničná literatúra). Takže prostredie Táiwānu v poviedkach zohráva výraznejšiu úlohu a mohlo byť v poviedkach zachytený rôznym spôsobom. Väčšinou slúži ako kulisy, kde sa odohrávajú súdobé príbehy. Ale niektoré poviedky s týmto prostredím nakladajú funkčne. Príbehy sú zasadené do rôznych historických období a autori v niektorých prípadoch v nich polemizujú so zavedeným výkladom historickej úlohy ostrova.

Odkaz Májového hnutia a táiwānská literatúra

Ako bolo povedané vyššie, obsah odkazu Májového hnutia môže mať v povojnovom období iné obsahy závisiace podľa toho, kto zrovna definíciu poskytuje. *Oficiálna línia* zdôrazňovala predovšetkým propagáciu modernizácie, vedy a čínskeho nacionalizmu. Pre pokrokových intelektuálov z prílohy *Qiáo* Májové hnutie predovšetkým znamenalo oslobodenie sa od pút feudalizmu, ostrý rez oddeľujúci modernú dobu od predmodernej a v neposlednej rade kritický postoj odhaľujúci nešvary doby. Verili, že poukázaním na problémy, dôjde k ich náprave a v tom videli jednu z najdôležitejších funkcií literatúry. V prílohe sa objavuje niekoľko poviedok, ktoré tento odkaz v mnohom pripomínajú.

Ako prvý príklad môžeme uviesť poviedku „Míngyùn, míngyùn“ [Osud, osud] od autora Zílóngha 子龍 (1948 a).²⁰⁸ Táto poviedka, rozprávaná vševediacim rozprávačom z pohľadu veštca Lín Yùnbóa 林運伯, tematizuje jeden z hlavných bodov Májového hnutia, t.j. odstránenie povier a prežitkov tradičnej spoločnosti. Na jednej strane ľahko ironickým spôsobom ukazuje, ako je tento vplyv zakorenený v spoločnosti a ako jeho odstránenie je žiadúce. Ale rovnako odhaľuje limity stávajúceho spôsobu šírenia osvety. Počínajúc prednáškou, z ktorej si Lín Yùnbó odniesol len zopár hesiel, ktorým neporozumel, a v dobrej vôli sa zariadil podľa seba. Ďalej kritizuje spôsob ako sa modernizácia a odstraňovanie prežitkov v skutočnosti realizovalo. Na príklade Lín Yùnbóa vidno, ako vôbec nepochopil, že celé jeho živobytie môže byť chápané ako prežitok a ako také by bolo vhodné sa ho vzdať. Poviedka

²⁰⁸ V tejto poviedke vystupuje ako hlavný hrdina veštec Lín Yùnbó, ktorý po prednáške oblastného predsedu týkajúcej sa zhubného vplyvu feudalizmu a povier na modernizujúcu sa spoločnosť sa jal prehodnotiť svoje živobytie. Prebral si to tým spôsobom, že sa pri veštení nesmie spoliehať na „idoly“, t.j. božstvo, ktoré akoby dodávalo autoritu jeho veštbe, a naopak sa bude riadiť svojím vlastným umením. Odstránil teda sochu božstva zo svojho obchodu a veľkým písmom prehlásil, že sa vzdal feudalistických prežitkov. Pretože bol čas skúšok, tak za ním prichádzali študenti a ich matky, aby im predpovedal budúcnosť. Po tomto období však za ním nikto nechodil. Naopak sa za ním prišla sťažovať jedna z matiek, že sa jeho veštba nenaplnila. Vyložil si to tak, že sa božstvo na neho nahnevalo za jeho opovážlivosť. Pokazená reputácia nakoniec viedla k jeho bankrotu a bol nútený sa odsťahovať.

síce svojím obsahom reaguje na odkaz Májového hnutia, ale nie je prispôsobená tak, aby tento odkaz aktualizovala pre Táiwān. Mohla byť kludne písaná i pre čínske periodikum.

Veľmi podobne vyznieva i poviedka „Pò Chéng sì“ [Zničený chrám Chéng] od už spomínaného autora Zhèng Mùzhīho (1948d). Hlavní „hrdinovia“ sú mnísi z akéhosi chrámu Chéng v meste, do ktorého nezasiahla vojna.²⁰⁹ Väzba na odkaz Májového hnutia nie je úplne zrejmá, ale tým, že poukazuje na zhýralosť mníchov, na faloš ich správania, vlastne podkopáva autoritu tejto náboženskej inštitúcie. Oproti tejto faloši sa stavajú veci „reálne“ a „podstatné“, ako vojna a vybudovanie nemocnice. Keď sa vrátíme k nadpisu, vyvstáva otázka, kedy bol chrám zničený: bolo to priblížením sa frontu a zmeny funkcie chrámu na verejne prospešnú inštitúciu, alebo to už bolo vlastne dávno predtým. Podobne ako poviedka „Mìngyùn, mìngyùn“ ani táto nie explicitne aktualizovaná na táiwānské prostredie a v podstate jej vyznenie možno vzťahovať k celému územiu Číny.

Čo je pre tieto diela typické, je kritický prístup k spoločnosti. Môžeme sem zaradiť i jednoaktovku od Yáng Kuí „Zhīgē zībó“ [Pán Zhīgē]. Dej sa odohráva v mieste, čo by sme asi v súčasnosti nazvali barom, ale Yáng Kuí to nazýva kaviarňou.²¹⁰ Yáng Kuí sa snaží ukázať pokrytectvo tohto prostredia, ktoré využíva a zároveň sa posmieva chudobným ľuďom. I keď dobová kritika (Mài Fāngxián 1948) v charakterizácii pána Zhīgē vidí typickú postavu vychádzajúcu z reality, to, čo jasne z hry vystupuje, je kritický postoj, ktorý hraničí s vyhraneným triednym vedomím. Ako to u táiwānských spisovateľov býva bežnejšie, hra je jasne ukotvená v táiwānskom prostredí. To sa prejavuje i v jazyku. I keď to nemuselo byť zámerom spisovateľa, pretože táto hra bola preložená z japončiny Lín Shǔguāngom, v hre sa objavujú výrazy pochádzajúce z miestneho jazyka. Tým hra pôsobí vierohodnejšie zároveň má bližšie k svojim divákovi.

Poviedka „Xiǎonǚ Liányíng xiàoxiàng“ [Portrét slečny Liányíng] od Zilóng (1948 c) je jednou z najdlhších poviedok publikovaných v prílohe.²¹¹ Príbeh je predkladaný vševedia-

²⁰⁹ Postupne sa ukazujú jednotlivé charakterové vady mníchov. Začína to mníchom Jingyúnom 淨雲, ktorý holduje alkoholu, za čo je predstaveným trestaný. Druhý mních Jinghǎi 淨海 utečie so všetkými úsporami chrámu. Nakoniec sa ukáže, že všetky úspory boli získané nelegálnym spôsobom predstaveným chrámu. Ten nakoniec úplne rezignuje na svoje postavenie, po večeroch sa prezlieka do civilu, prichádza opitý a niekedy i s prostitutkami. Jedného dňa predstavený Jingyúnovi hovorí: „Všetkému je koniec“. A na druhý deň sa priblíži fronta a z chrámu sa stane nemocnica s ranenými.

²¹⁰ Do tohto prostredia prichádza mladé dievča Āxiù 阿秀, ktoré získa zamestnanie ako obsluha. Keď vstúpi obávaný riaditeľ Lín Zhīgē 林知歌, je k nemu pridelená. Potom, čo jej urobí návrh, však utečie. Sleduje ju domov a v tom zistí, že to je jeho dcéra a že manželka, ktorá ho štyri roky podporovala, aby prerazil v meste, je vážne chorá. Zhīgē nakoniec utečie a vracia sa do kaviarne, kde sa správa úplne rovnakým spôsobom. I keď manželke necháva nejaké peniaze, tá však jeho peniaze nechce.

²¹¹ Skrátené povedané hovorí nešťastný príbeh lásky medzi začínajúcim táiwānským maliarom Lǐ Báipéngom 李白鵬 a táiwānskou študentkou v Japonsku. Maliar, túžiac po umeleckej slobode a vediac, že svoju milú nedokáže

cim rozprávačom a z pohľadu Chūnfāna, ktorý je akoby pasívny svedok udalostí a príjemca spovede starého maliara. Napriek jednoznačnému vyzneniu v závere poviedky, ako kritiky dohodnutých sobášov a očakávaní, že muž musí najskôr prekázať, že dokáže nevestu zabezpečiť a až potom sa môžu zobrať, poviedka predsa len rozoberá konfliktov viac. Ale tým, že naratívny uhol je sústredený na Chūnfāna a romantický rozmer príbehu, nie je ostatným konfliktom venovaná toľká pozornosť. Ide predovšetkým o otázky slobody umeleckej tvorby a autonómnosti umenia. Maliar Lǐ Báipéng dáva prednosť umeniu pred láskou. Vo svojom remesle je úspešný: nielen že tvorí, ale stáva sa znalcom umenia a vyberá mladé talenty. Jeho prehlásenie v známom časopise pre výtvarné umenie, že to všetko robil pre zisk, je škandalom a musí odísť. Na druhú stranu tento (možno jediný úprimný) krok nielen že podkopáva úprimnosť jeho prvého rozhodnutia neoženit' sa, ale tiež i interpretácie, že za všetko môžu tradičné zvyky. Poviedka rozohráva tieto významové roviny, ale násilný záver tieto možnosti utína. Čitateľ sa nemôže zbaviť pocitu, že záver je heterogénny voči výstavbe celej poviedky a možno to je úlitba dobovému štýlu, kedy poviedka väčšinou končí nejakým morálnym ponaučením.

Poviedka je zaujímavá tým, že sa v nej objavujú anglické výrazy a odkazy na západnú literatúru. Tieto sa objavujú v texte, keď sa popisuje japonské prostredie plné luxusu. Využitím týchto prostriedkov sa dosahuje pocitu kozmopolitnosti a bohémneho života, ktorým má maliar žiť. Všimnime si, že poviedka sa snaží priblížiť táiwānskému prostrediu, v ktorom vzniká. A na rozdiel od ostatnej Zilóngovej tvorby je zasadená do táiwānského prostredia. Predstavené prostredia sú však dané do rovnakej paradigmy ako v iných dobových poviedkach: bohaté mestské prostredie, tu reprezentované Japonskom, a chudobné dedinské prostredie ovplyvnené tradíciami, tu reprezentované Táiwānom. Rovnaký príbeh by sa však mohol odohrať napríklad v kozmopolitnej Shànghǎi a na nejakej čínskej dedine. Na druhej strane poviedka dokazuje tendenciu v literárnej produkcii prílohy *Qiáo*, ktorá sa snaží v tvorbe priblížiť táiwānskej realite.

V októbri 1948 sa na stránkach prílohy *Qiáo* objavila poviedka „Wú yī cūn“ [Dedina bez lekára] od známeho táiwānského spisovateľa, Yáng Kuí (1948e), ktorý sa veľmi aktívne

zabezpečiť tak, ako sa od neho očakávalo, ju necháva odísť späť na Táiwān, kde rodinou vydatá. Ešte pred odchodom ju však namaluje a zachytí jej tajomný výraz, ktorý obsahuje ako nádej tak zúfalstvo. Tento príbeh je rozprávaný maliarom mladému priateľovi Chūnfānovi 春帆, učiteľovi. Jedného dňa mu poštou príde zabalený obraz a list, kde sa už zostarnutý maliar priznáva, že rozhneval umelecké kruhy tým, že priznal, že všetko, čo robil, robil pre peniaze. Preto odchádza do Francúzska, aby dostal ešte jednu šancu. Keď Chūnfānova matka uvidí obraz, tak sa rozplače. Nie je jasné, či je to ona na obraze, alebo i ona mala rovnaký osud ako dievčina na obraze. Poviedka končí úvahou Chūnfāna o vplyvu feudálnych zvykov, ktoré ovplyvnili život ako maliara, tak maliarovej milej a pravdepodobne i matky.

zapájal i do diskusií o charaktere táiwānskej literatúry. Táto poviedka však nevznikla v povojnovom období, ale je preloženou verziou poviedky z roku 1942. Odohráva sa na dedine, kde pôsobí niekoľko lekárov, ale nikto z chudobných k nim nejde, pretože si to nemôžu dovoliť. Naopak sa musia spoliehať na ľudové liečiteľstvo. Rozprávač sa teda zamýšľa, k čomu je dobré, aby vláda propagovala hygienické opatrenia, keď si ich ľudia nemôžu dovoliť. Preto sa poviedka volá „Dedina bez lekára“.

Na jednej strane to je kritika vlády, na druhej strane sa jedná i o kritiku ľudového liečiteľstva ako prežitku, ktorý ľudom skôr škodí, ako pomáha. Tento motív poznáme z diela Lǚ Xùna, ikony Májového hnutia, z poviedky „Yào“ [Liek]. Poviedka sa však dá čítať i z pohľadu kritiky nerovnosti jednotlivých spoločenských vrstiev. Táto interpretácia sa síce zhoduje s ideologickým presvedčením spisovateľa, ale nie je až tak z textu samotného zrejma.

Yè Shítào v poviedke „Língdīng nǚ“ [Opustená] (1949b) odhaľuje iný cieľ Májového hnutia a tým je emancipácia žien. Príbeh je rozprávaný z pohľadu čerstvej vdovy. Rozprávačka osvetľuje okolnosti manželstva svojej matky a seba samej. Je to zamyslením nad tradičnou spoločnosťou, postavením žien, nad tým, kto určuje pravidlá, a je ukončená výzvou ženám. V podstate sa nám tu predstavujú dve generácie manželstiev: Na jednej strane je matkine manželstvo bez lásky, kde žena bola len „nástrojom na rodenie detí“. Rozprávačka upozorňuje, že pravidlá patriarchálnej spoločnosti udržujú ženy samotné v pozícii svokry. Postavenie v rodine je závislé na priazni manžela a pod. Napriek tomu, matka dcére zabezpečila vzdelanie. Na druhej strane manželstvo dcéry bolo tiež dohovorené. Ale jej manžel, absolvent japonskej univerzity, bol pokrokovým človekom. Podľa slov rozprávačky nebol ani komunista ani romantik, ale stál na strane slobody más. Ona sama sa do svojho manžela zaľúbila a je pokračovateľkou manželovho odkazu.

Emancipácia žien bolo jedno z tém Májového hnutia, ale Yè Shítào nepracuje s touto tématikou prvoplánovo. Okrem poviedky „Língdīng nǚ“ sa i v iných poviedkach²¹² objavujú ženy ako hlavné alebo dôležité hrdinky príbehu. Sú vykreslené ako silné ženy, odhodlané ísť za svojím cieľom, alebo sa o seba postarať. Ich pripodobnenie s bohyňou Māzǔ, symbolom Táiwānu, v nich vlastne vidí určitú budúcnosť pre ostrov. Výzva k mobilizácii žien, aby sa vymanili z jarma tradícií, je prítomná len v poviedke „Língdīng nǚ“. Ostatné hrdinky, i keď stále v rámci patriárchalnej spoločnosti, už autonómne konajú.

Poviedka „Língdīng nǚ“ svojou výstavbou výrazne vybočuje od dobového priemeru. Druhou zaujímavou poviedkou celého obdobia je „Sān yuè de Māzǔ“ (1949 a) taktiež od Yè

²¹² „Hépàn de bēijù“ [Tragédia na brehu rieky] (1948b), „Sān yuè de Māzǔ“ [Marcová Māzǔ] (1949a), „Tiān shàng shèngmǔ de jìdiǎn“ [Obet svätej Matke na Nebesiach] (1949c).

Shítāoa. Poviedka je vystavaná ako monológ a polopriama reč, ktorú vedie rozprávačka so slečnou Yáng, striedaných s prúdom vedomia. Tým sa človeku predkladá výrazne subjektívny pohľad na vývoj udalostí a na spoločnosť, ktorá je predmetom kritiky. Avšak to, že sa Yè Shítāo v poviedke zaoberá aktuálnymi otázkami, viedlo v sekundárnej literatúre k nesprávnemu záveru, že sa jedná o poviedku realistickú. Výzva na konci poviedky je interpretovaná ako ovplyvnenie myšlienkou socializmu. (Chén Jiànzhōng 2009 c)

Príklad týchto poviedok dokladá, že myšlienky Májového hnutia rezonovali v tvorbe autorov pôsobiacich na Táiwāne bez ohľadu na ich pôvod. Ja zaujímavé si všimnúť, že poviedky sú čím ďalej prepracovanejšie a postupne sa viac zameriavajú na Táiwān. Sústreďenie sa na miestne podmienky bolo jedným z hlavných požiadavkov na literatúru na Táiwāne a ďalšia časť preto zmapuje spôsoby zobrazovania Táiwānu u najpublikovanejších autorov.

Táiwān v literatúre

Obe posledne menované poviedky, „Xiǎonǚ Liányíng xiàoxiàng“ od Zǐlóng a „Língdīng nǚ“ od Yè Shítāoa sú si, okrem prepojaní na odkaz Májového hnutia, podobné tiež v prostredí, v ktorom sa odohrávajú. Ako bolo povedané vyššie, jednalo sa o výraznú tendenciu, ktorá sa postupne rozvíjala od čajových stretnutí. Obe vyššie poviedky predstavujú príklady neskoršej takto koncipovanej tvorby. Poďme sa však pozrieť z diachrónneho pohľadu, z akých aspektov sa na Táiwān pozerali najviac publikujúci autori.

Ako prvý medzi sledovanými autormi, ktorí sa v tomto období Táiwānom zaoberali, bol Zhèng Mùzhī. Dve poviedky sme už spomenuli, „Hǎi“ (1947a) a „Shāo kāishuǐ de rén“ (1948 b). Báseň „Táifēng“ [Tajfún] (1948 c) popisuje situáciu, kedy na rozpalenú ulicu s túlavým psom uderí tajfún. Báseň je výrazne sociálne kritická. Poukazuje na dopad tajfúnu na obyvateľov v chudinských štvrtiach, kým bohatí ľudia v betónových domoch si toho ani nevšimnú.

V ďalšom krátkom texte, „Fēng quǎn: Huánghūn xiǎo jì zhī èr“ [Besní psi: Druhý zápis za súmraku] (1948c), Ich-formovaný rozprávač popisuje svoj život v Táiběi.²¹³ Ťažko povedať, čo autor chcel týmto textom zdeliť. Každopádne sa pokúša zachytiť niečo, čo je pre Táiwān špecifické, ale zároveň odpovedujúce každodennej skúsenosti.

²¹³ Jedného dňa si v novinách prečítal, že sa po meste potulujú besní psi. Vylakal sa, pretože mal špatnú skúsenosť z detstva. A skutočne ho jedného večera psi pokúšu. Tak musel zobrať voľno, ale na konci textu sa dozvedáme, že už zase pracuje ako predtým.

Pre Zhèng Mùzhīho je typické, že ním zobrazovaný Táiwān predstavuje výhradne mestské prostredie. V jeho tvorbe nájdeme i ďalšie básne z mestského prostredia. Báseň „Chuī kǒushào“ [Pískanie] (1948b) popisuje smrť, alebo omdlenie, prostitútky v tmavej uličke. Báseň „Jiǔdiàn lǐ de shēnshì“ [Páni v bare] (1948e) popisuje mužov v špinavom bare, ktorí si pomocou whisky a steakom kupujú pozornosť ženy. Je to kritika povrchnosti a ubohosti prostredia a jeho návštevníkov. Báseň „Níúchē tuōjīnle xiǎo xiàng“ [Kravský povoz vtiahnutý do uličky] (1948g) zase popisuje čriepky mestského života v chudobnej štvrti. Pre tieto básne však platí, že nie sú explicitne naviazané na Táiwān. Všetky tri sú sociálne kritické, čím rezonujú s odkazom Májového hnutia. Na druhú stranu ani jedna z nich nenaznačuje, že by popisovaným prostredím nemohol byť Táiwān.

Vychádzajúc z tematiky predchádzajúcej tvorby môžeme usudzovať, že Zhèng Mùzhī nebol rodený Táiwānec. Jeho tvorba síce súčasný Táiwān zobrazuje, ale postráda to, čo bolo na diškurzívnej úrovni nazývané ako „táiwānské špecifiká“. Čo to je, môžeme zistiť v diele nasledujúcich táiwānských autorov.

Medzi najplodnejších táiwānských autorov patrili už spomínaný Yè Shítāo a Huáng Kūnbīn, ktorý pochádzal zo skupiny mladých začínajúcich autorov zoskupujúcich sa okolo Spolku strieborných zvoncov a časopisu *Lóng'ān wényì*. Ako už bolo povedané v 109. čísle vychádza v prílohe vôbec prvá poviedka z pera táiwānského autora. Jedná sa o poviedku „Yūsǎn“ [Dáždnik] od Huáng Kūnbīna.²¹⁴ Ako Gē Léi (1948 b) vo svojom editorskom stĺpiku konštatuje, jedná sa o dielo, ktoré zdôrazňuje citové rozpoloženie a predstavuje viac ako desať rokov rozvíjajúce myslenie na Táiwāne. Editor mu vyčíta nedostatočné prepracovanie psychológie a nejasnú motiváciu činov hrdinov. Na neho nadväzuje Yáo Yún (1948), ktorý rozvíja to, čo Gē Léi len naznačil: kruté správanie hrdinu voči matke odráža vplyv postoja bojovníkov Bushidō, ktorý podľa niektorých činiteľov sa kvôli japonskej prítomnosti prejavuje v myslení Táiwāncov. Āruì (1948 a) zase zdôrazňuje, že sa jedná o nevyzreté dielo, ktoré sa vyznačuje nelogičnosťou správania hlavného hrdinu. Ako Marukawa (2005, 288-289) pripomína postoje týchto troch činiteľov vychádzajú z diškurzu o negatívnom vplyvu japonskej kultúry na táiwānsku spoločnosť.

²¹⁴ Príbeh rozpráva o táiwānských študentoch vracajúcich sa po prázdninách do Japonska. Je rozprávaný Ich-formovým rozprávačom, ale hlavný hrdina je rozprávačov priateľ, ktorý pri rozlúčke je voči vlastnej matke veľmi nevráživý. Matka má nielen o syna starosť, ale jej výzor podľa rozprávača dáva tušiť, že obetovala mnohé, aby syn v Japonsku mohol študovať. Cestou priateľ vystupuje ako bavič spoločnosti a akoby na matku zabudol. Keď sa však loď začne po búrke ponárať, on skočí nazad, aby zo zavazadla vytiahol dáždnik, čo mu matka pri odchode strčila. Zomiera priateľovi v náručí s vetou, že by nikdy ten dáždnik nestratil.

I keď pre krátku poviedku je ústredný motív láska syna k matke, to, čo najviac zaujme, je zobrazovaná táiwānská skúsenosť, t.j. špecifiká, ktoré vznikajú vďaka jedinečným historickým, spoločenským, jazykovým či prírodným podmienkam. V tejto poviedke to je fenomén štúdia v Japonsku. I keď samotný detail nemá s ústrednou myšlienkou moc spoločného, je to niečo tak typické pre Táiwān v koloniálnom období, že čitateľ okamžite dokáže poviedku časovo a priestorovo zaradiť.

V nasledujúcom čísle prílohy Huáng Kūnbīnovi vyšla ďalšia poviedka, „Liúqíú de hái-zimen“ [Deti Ryūkyū] (1948b). Popisuje život obyvateľov ostrovov Ryūkyū na Táiwāne a jeden baseballový zápas. Ryūkyūčania boli po skončení vojny zhromažďovaní v Táiběi, kde mali čakať na loď domov.²¹⁵ Poviedka končí otázkou: „Deti Ryūkyū kam pôjdete? Nájde sa medzi vami vodca?“ Je akýmsi zamyslením nad aktuálnymi otázkami táiwānskej spoločnosti. Obyvatelia ostrovov Ryūkyū tu čelia rovnakej nevraživosti a vylúčeniu z táiwānskej spoločnosti, ako samotní Táiwānci v povojnovom období. Možno preto posledná veta by sa mohla vzťahovať rovnako i k Táiwānu, ako k ostrovom Ryūkyū. Opäť sa tu nepriamo poukazuje na koloniálnu skúsenosť a vyrovnávanie sa s ňou v nasledujúcom období.

Iný obraz sa však otvára v poviedke „Měizi yǔ zhū“ [Yoshiko a prasatá] (Huáng Kūnbīn 1948c). Ich-formový rozprávač nám predstavuje Japonku Lín Huīměi 林慧美, pôvodným menom Abe Yoshiko 阿部美子.²¹⁶ V poviedke sa opäť zdôrazňuje špecifická historická skúsenosť Táiwānu, predstavovaná koloniálnou minulosťou. V čom však poviedka možno čitateľa prekvapí, je v podstate pozitívny obraz Japonky. Ako uvedomelej matky a manželky. Je súčasťou táiwānského prostredia a prispôsobuje sa jeho požiadavkám. Tento moment sa musí čítať na pozadí diškurzu *oficiálnej línie*, ktorý nielenže Japoncov chápe ako nepriateľov, ale i všetky japonské kultúrne prejavy chápe ako podvratné a nebezpečné pre novo oživovanú čínsku identitu na Táiwāne. Tu možno pripomenúť, že pozitívny obraz Japoncov či idealizovaný pohľad na koloniálne obdobie sa stal typickou črtou pre literatúru (ale i film a pod.) v rámci obdobia *běntū* koncom 20. Storočia, ale jeho zárodky už možno badať i v povojnovom období.

²¹⁵ Žili neďaleko univerzít, tak ich rozprávač často stretával. V ubikáciách boli dvakrát denne kontrolovaní, ale inak muži pracovali ako námedzní robotníci v centre a ženy s deťmi zostávali v okolí ubytovien. Jedného dňa bol vyhlásený turnaj v baseballe, čo bola hra propagovaná na Táiwāne už počas koloniálneho obdobia, a mládež z radov Ryūkyūčanov, sa rozhodla, že sa toho zúčastnia. Ich cieľom bolo priblížiť sa obyvateľom Táiwānu a ukázať, že nie sú Japonci. Počas zápasu sa však tento cieľ zvrhol a k zblíženiu nedošlo.

²¹⁶ V Japonsku bývala rebelkou, ale potom sa vydala za Táiwānce a jej život sa rázom zmenil. Musela sa prispôbiť svokre a žiť, ako sa od nej očakávalo. Po vojne ju svokra vyzvala, aby odišla, že má pre syna lepšiu partiu, ale Yoshiko zostáva. Učí sa čínsky a jej syn vôbec nehovorí s prízvukom. Jedného dňa si umieni, že chce chovať prasatá. Jej manžel to chápe ako rozmar. Ale ona sa tak rozhodla, aby mohla manželovi kúpiť oblek. Keď obe zvieratá už boli riadne vykŕmené, zomreli na prasačí mor.

Historické poviedky

Z predchádzajúcej kategórie sa vydeľujú poviedky, ktoré sa síce odohrávajú na Táiwāne, ale sú zasadené do nejakého konkrétneho historického obdobia. V niektorých prípadoch sa jedná o funkčné zapojenie časopriestorového rámca, ale nie je to pravidlom.

Ako prvý sa o to pokúsil Zílóng (1948 b) v poviedke „Cǎiniáng“, ktorá nesie meno hlavnej hrdinky.²¹⁷ Na tematickej úrovni sa poviedka snaží upozorniť na fakt, že Táiwān a Táiwānci už od 17. storočia bojovali proti cudzej nadvláde. Svoju lojalitu dokazujú víťaním víťazného vojska. Úloha Zhèng Chénggōnga v takto postavenom historickom naratíve ako symbolu táiwānského vzdoru a lojality bola už popísaná v časti 5.2.1 Konštrukcia histórie Táiwānu.

Poviedka je pozoruhodná i na úrovni literárnych prostriedkov a formy. Dokazuje, ako bola povojnová literatúra nevyzretá a skôr než remeselná zručnosť bolo dôležité predať odkaz. Na jednej strane sa zdá, že sa jedná o historickú prózu, ale autor vtlača postavám moderný jazyk, takže až do potvrdenia dáta takmer na konci poviedky, by príbeh mohol byť zasadený i do povojnového Táiwānu. Napríklad Huáng Xián, potom, čo mu Cǎiniáng povie o smrti svojej brata, vysloví nasledujúcu vetu:

„Ach, ťažko zkušáný národ!“, pred očami mu jeden po druhom vyvstali obrazy tváří trpiacich táiwānských krajanov.

Termíny ako „národ“ (mínzú 民族) či „táiwāský krajan“ (Táiwān tóngbāo 臺灣同胞) sú termíny, ktoré sa objavujú v dobovej tlači. Ale v poviedke zasadenej do 17. storočia pôsobia rušivo. Podobne i zmienka, že Cǎiniáng pracovala v prístave, sa nezdá byť ako hodnoverná predstava postavenia žien pre toto obdobie.

17. storočie sa objavuje i v poviedkach Yè Shítāoa: „Hépàn de bēijù“ [Tragédia na brehu rieky] (1948 b) a „Lái dào Táiwān de Táng Fēn“ [Táng Fēn, čo prišiel na Táiwān] (1948 c). Prvá poviedka zapadá do snahy táiwānských činiteľov formulujúcich históriu Táiwānu ako aktívny boj proti vonkajším agresorom, ale zároveň i ako obetí, ktoré opustené

²¹⁷ Poviedka je rozdelená na dve časové roviny. Prvá časť príbehu sa odohráva v nevestinci, kde Huáng Xián 黃弦 a prostitútky Cǎiniáng 彩娘 stretávajú. V prvej časti sa dozvedáme, že Cǎiniáng sa nehodí na prácu prostitútky a Huáng Xián jej chce pomôcť dostať sa von. Žiada však o čas, aby sa vedel zariadiť. Tiež sa dozvedáme, že sa do nevestinca dostala potom, čo zomrel jej jediný príbuzný, brat, pri útoku na pevnosť Zeelandia. Druhá časová rovina rozpráva o udalostiach, ktoré sa udiali neskôr. Cǎiniáng odchádza z nevestinca, pracuje v prístave, kde vyzerá prichádzajúce lode, a nakoniec sa vydá za roľníka, s ktorým má dieťa. Zrazu sa v poviedke objavuje presné časové určenie, je rok 1661 a Táiwān bol dobytý vojskami Zhèng Chénggōnga. Cǎiniáng ide s rodinou do ulíc vítať armádu a v jej čele nevidí nikoho eného než Huáng Xiána. Nikto si neuvedomil jej rozrušenie, len malé dieťa, čo niesla v náručí.

svojou otčinou nemohli podobné boje vyhrať.²¹⁸ V poviedke, tak ako bolo už spomenuté, vystupuje do popredia postava silnej, súcitnej ženy, ktorá tu predstavuje Táiwān a jeho ľud. Tento rys je pre Yè Shítāo v tomto období celkom typický. Péng Ruijīn (2004, 8-10) ďalej upozorňuje ešte na jeden aspekt, ktorý prepája všetky tieto skoré Yè Shítāove poviedky, a tým je podľa neho motív „revolúcie“ (gémìng 革命). Termín sa taktiež objavuje i v samotnej poviedke a podobne ako v prípade poviedky Zilóng (1948 b) pôsobí takáto slovná zásoba heterogénne.

Kým prvá poviedka odohrávajúca sa v 17. storočí využíva historický rámec, aby poskytla alternatívny výklad histórie, druhá poviedka „Lái dào Táiwān de Táng Fēn“ (1948 c) pracuje s inou tematikou. Ústredným motívom je stret bohatého a krásneho Španiela²¹⁹ a táiwānského konfuciána, ktorí sa nezhodnú na tom, ako má vyzerat' spôsob námluv a sobáš. Španiel je pohoršený správaním otca, ktorý dcére nedáva priestor na vyjadrenie a tak radšej nasadne na svoju loď a odchádza. Na úrovni sprostredkovaného významu táto poviedka skôr odkazuje ku kritike tradičného zriadenia odkazujúceho sa k myšlienkam Májového hnutia. Spisovateľ však poviedku zasadil do 17. storočia a do protikladu dáva nachápajúceho Európana a miestneho konfuciána. Tým naplní typické paradigma pre pomájovskú tvorbu: (pozitívne chápaná) západná modernizácia vs. (negatívne chápaná) čínska tradícia. Z tohto rozporu však zatiaľ vychádza víťazne konfuciánec. I v tomto prípade je teda prostredie použité funkčne, ale inak než v ostatných historických poviedkach.

Stret Európana s miestnou realitou, kde Európan pôsobí ako arbiter rozumu, sa objavuje i v poviedke „Pēnghú dǎo de sǐxíng“ [Trest smrti na ostrovoch Pēnghú] (Yè Shítāo 1948 d). Príbeh sa odohráva v roku 1885, kedy je Táiwān súčasťou Sino-francúzskej vojny. To však nie je témou poviedky. Tá popisuje fiktívnu návštevu francúzskeho cestovateľa a spisovateľa Pierre Lotiho (1850–1923) na Peskadorských ostrovoch. Po vylovení sa stretáva so starčekom. Ten mu vysvetlí, že deň predtým sa obyvatelia postavili mandžuskej nadvláde. Mandžuská vláda na ostrove je krutá, o čom sa presvedčil i samotný Loti, ktorý na vlastné oči videl povesených povstalcov.

I tu dochádza k potvrdeniu myšlienky, že Táiwānci sa stavali proti nadvláde cudzích národov, čo im bolo výkladom *oficiálnej línie* upierané. Zapojenie skutočnej historickej

²¹⁸ Poviedka sa odohráva v roku 1652, kedy sa na Táiwáne rozhorelo povstanie Guō Huáiyīho 郭懷一. Príbeh sleduje utečencov neúspešného povstania, ktorí sú zatlačení na breh rieky, kde sú Holanďanmi pobití. Hlavnou postavou tu je pani Lǐ (Lǐ fūrén 李夫人), ktorej manžel pri povstaní zomrel a ona pri útoky svojím telom bráni dieťa, v dôsledku čoho tiež zomiera.

²¹⁹ Táng Fēn je fonetickým prepisom španielskeho mena. Táng je Don, ale ťažko povedať, aké priezvisko je Fēn. Pravdepodobne sa nejedná o historickú postavu.

osobnosti, ktorá je známa tým, že pre Európu sprostredkovávala udalosti zo svojich ciest, je zaujímavý ťah, ktorým sa akoby dosahuje autenticnosť popisovanej udalosti. Podobne ako v ostatných poviedkach i táto plne využíva pevné ukotvenie v časopriestorovom rámci, ktorý poukazuje na táiwānskú historickú skúsenosť.

Poviedka „Tiān shàng shèngmǔ de jìdiǎn“ [Obet' svätej Matke na Nebesiach] (Yè Shítāo 1949 c) nás po historickej ose posúva ďalej. Dej sa odohráva v období japonskej kolonizácie. Hlavní hrdinovia príbehu sú Qiū Guībì 邱圭璧 a Chūnjī 春姬, obaja na smrť odsúdení väzni. Počas prevozu však narazia na procesie bohyne Māzǔ a Chūnjī navrhne Guībìovi, ktorý už stratil životnú silu a vieru, aby utiekli. Veseliaci dav to umožní a Qiū Guībì navrhuje Chūnjī, aby spolu zostali. Ona ho však opúšťa, pretože má dôležitejšie ciele než byť niečia manželka. Vždy keď potom Guībì stratne procesí dúfa, že ju v dave objaví, aby sa s ňou mohol oženiť.

Poviedka opäť rozohráva niekoľko významov. Podobne ako ostatné historické poviedky i táto sa snaží dokázať snahu Táiwāncov bojovať proti cudzej nadvláde, teraz proti Japoncom. Zaznieva tu podtón poukazujúci na to, že sa jedná o revolúciu, ktorá v Yè Shítāoovom podaní môže mať viacero realizácií. Okrem revolúcie za národnú autonómiu, je to i revolúcia za osobnú slobodu a v neposlednej rade i za emancipáciu žien. To dokazujú i posledné riadky poviedky:

Možno Chūnjī po piatich rokoch už nebude tak tvrdohlavo proti sobášu. Ale Guībì sa už rozhodol, že si ju za ženu vezme. Prinútil by ju aj bitkou, ak by nesúhlasila. Všet len kvôli nej sa ešte neoženil....

Tento záver spochybňuje, kto je v poviedke skutočný revolucionár a o akú obeť vlastne ide. V porovnaní s pasívnym Guībìm, na ktorého sa sústreďuje vševediaci rozprávač, je skutočnou hrdinkou Chūnjī, ktorá je aktívna, nevzdáva sa a chápe sa každej príležitosti. Predstavuje archetyp silnej ženy, ktorá akoby prestupuje ranými Yè Shítāovými poviedkami. Obeťta môže v poviedke aktualizovať niekoľko významov. Na jednej strane to je skutočná ceremónia, ktorá im zachránila život. Zdanlivá obeť Chūnjī, ktorá sa vzdala osobného šťastia v prospech revolúcie, však podľa posledných riadkov poviedky obeťou nie je. Alebo to môže byť chápané ako ironická narážka ku Guībìmu odriekaniu.

Poslednou poviedkou od Yè Shítāoa zasadenou do táiwānského prostredia je poviedka „Sān yuè de Māzǔ“ [Marcová Māzǔ] (1949 a), ktorá sa odohráva sa pravdepodobne po udalostiach Incidentu 2.28. Vyčerpaný hlavný hrdina, Nurio (čín. čítanie: Lǜfū 律夫), uteká

pred vojskom a po troch dňoch sa dostáva do zapadnutej dediny, kde ho nájdu dedinčania. Na príhovor mladej ženy s dieťaťom mu poskytnú pomoc.

Na tomto mieste, urobíme odbočku k interpretácii Yè Shítāoovej tvorby v rane povojnovom období. Vzhľadom na to, že Yè Shítāo je jeden z dvoch autorov, ktorí získali uznanie neskoršími literárnymi historikmi, môžeme sa pozrieť, ako vyzerá dnes prevládajúca charakterizácia povojnovej tvorby.

V roku 1948 [Yè Shítāo] vydal „Hépàn de bēijù“ [Tragédia na brehu rieky], „Lái dào Táiwān de Táng Fēn“ [Táng Fēn, čo prišiel na Táiwān], „Pēnghú dǎo de sǐxíng“ [Trest smrti na ostrovoch Pēnghú], „Wāng Hūnpíng·māo hé yīgè nǚrén“ [Wāng Hūnpíng, mačka a žena]. V roku 1949 [Yè Shítāo] vydal nasledujúce poviedky: „Sān yuè de Māzǔ“ [Marcová Māzǔ], „Língdīng nǚ“ [Opustená], „Tiān shàng shèngmǔ de jìdiǎn“ [Obet' svätej Matke na Nebesiach]. Námety týchto poviedok a čas, kedy vznikli, ich rozdeľujú na dve skupiny. Skoršie poviedky sú historické poviedky, ktoré si berú za námet udalosti z pred 400 rokov. Druhá skupina vznikla o niečo neskôr a sú to realistické poviedky, ktorých prostredím je súdobá táiwānská realita.

.... Tri poviedky „Wāng Hūnpíng·māo hé yīgè nǚrén“, „Sān yuè de Māzǔ“, „Língdīng nǚ“ nejasne odhaľujú, že Yè Shítāo sa necháva viesť myšlienkami socializmu, stojac na strane nižšie postavených má sleduje realitu, nasleduje ideál „oslobodenia sa“.

(El. zdroj: Chén Jiànzhōng 2009 c)

Napriek tomu, že poviedka „Sān yuè de Māzǔ“, je chápaná táiwānskou literárnou históriou ako realistická a ovplyvnená myšlienkou socializmu, to, čo nám je predkladané, sú halucinácie vyhladoveného, smädného a unaveného muža. Jedná sa pravdepodobne o zámer, aby obsah v čase ut'ahujúceho sa režimu zostal rozostrený. Poviedka samotná presné časové zasadenie neudáva. Ale ako sa zhodujú Péng Ruìjīn (2004) a Chén Jiànzhōng (2009 c), príbeh odkazuje k Incidentu 2.28. Je zrejmé, že sa odohráva na Táiwāne: pri popise cesty sa popisuje spaľujúce slnko a rastliny typické pre Táiwān.

Ale ani Nurio nie je prvoplánový hrdina povstania. Z jednej spomienky vyplýva, že bol povalač, ktorého živila žena-prostitutka, ktorú pre jej súcit nazýva Māzǔ. Do čela revolty v meste N. sa dostáva akoby náhodou, ale odmieta sa vzdať okamžite, ako to urobili mnohí Táiwānci potom, čo prišli vojská. Verí, že povstanie bolo správne, ale nebolo správne zorganizované.

V poviedke jasne vystupuje motív Māzǔ, bohyne súcitu, ktorej kult je na Táiwāne rozšírený a pre Táiwān typický. V poviedke má tri podoby, ktoré vždy súvisia s pomocou a so súcitom: ne jednej strane to je vyššie spomenutá manželka, potom mladá žena kojaca dieťa, ktorá sa Nuria zastala, a tak zostal v dedine, ktorá mu poskytla azyl, a v neposlednom rade je

to chrám, kde našiel prístrešie. Obe ženy, spojované s bohyňou, sú silné ženy, ktoré prepojením na bohyňu Mázü akoby reprezentujú Táiwān.

Naratívna technika, ktorú spisovateľ používa, sa svojím subjektívnym zafarbením veľmi podobá na poviedku „Língdīng nǚ“. Tu však vystupuje vševediaci rozprávač, ktorý čitateľovi dáva nahliadnúť do myslenia hlavného hrdiny. Tento výrazne subjektívny prístup na jednej strane mozaikovite dopĺňajú obraz udalostí, čo sa udiali. Na druhej strane ten obraz i rozostčuje: rozptýlenosť jednotlivých myšlienok a rozbíjanie časovej osy akoby bránia zrekonštruovať celkový obraz. Tým autor dosahuje toho, aby toto politicky navýsosť citlivé téma, nebolo pojednané v úplnej nahote, ale zároveň je poukázané na dôvody zlyhania tohto hnutia a viera v jeho pokračovanie. Avšak tieto naratívne techniky dokazujú, že sa nejedná o realistické dielo, ako bolo povedané vo vyššie zmienenej ukážke.

Táto poviedka uzatvára sériu Yè Shítāových historických poviedok, ktoré tvoria akýsi alternatívny historický naratív zdôrazňujúci odbojný aspekt táiwānskej minulosti, poukazujúci na špecifiká táiwānskej skúsenosti a na charakteristiky miestnej kultúry. V tomto ohľade sú tieto poviedky skutočne tým, čo od táiwānskej literatúry očakávala väčšina činiteľov literárneho poľa. Všimnime si, že u Yè Shítāoa skutočne dochádza k postupnej radikalizácii a jeho poviedky sa začínajú otvorenejšie hlásiť k revolučnému postoju, ako aktívnemu spôsobu riešenia problémov na Táiwāne.

Poviedky s revolučnou a proletárskou tematikou:

Ako vieme medzi niektorými činiteľmi preblyskoval názor, že táiwānská literatúra by mala stáť na strane ľuďu a byť literatúrou proletárskou. Bohužiaľ tí, čo takúto literatúru presadzovali na teoretickej rovine, sami takúto literatúru nevytvárali. To však neznamená, že by sa tento typ literatúry na stránkach prílohy neobjavoval. Posledne menované Yè Shítāove poviedky sa do tejto kategórie dajú taktiež zaradiť. Okrem nich môžeme poukázať na to, ako sa s tematikou vporiadal/–a²²⁰ Duānmù Huá v krátkom príbehu „Mǎtóu“ [Mólo] (1948 a) a Yè Shítāo v poviedke „Wāng Hūnpíng mǎo hé yīgè nǚrén“ [Wāng Hūnpíng, mačka a žena] (1948 e).

Ako z iných poviedok²²¹ od autora/-rky Duānmù Huá vyplýva, jednalo sa o Číňana/-nku. Vyššie zmienené prípady ukázali, že u týchto autorov môžeme častejšie čakať diela,

²²⁰ Nie som si istá pohlavím autora, či autorky. Rovnaká osoba publikovala v prílohe *Táiwān fūnǚ*, kde sa dá predpokladať, že sa jednalo o ženskú autorku.

²²¹ Predovšetkým poviedka „Ān'án xiānshēng“ [Pán Ān'án] (1948 c), kde rozprávač explicitne objasňuje svoju motiváciu prísť na Táiwān. I z ostatných poviedok publikovaných v prílohe *Táiwān fūnǚ* je cítiť akýsi odstup pri popise táiwānskej spoločnosti, akoby sa jednalo o scény, ktorých sa rozprávač zúčastňuje z odstupom.

ktoré nie sú pevne zakotvené do táiwāskej reality. A to je presne prípad krátkej poviedky „Mätóu“. Popisuje stávkú a nakoniec masaker robotníkov móla. Bohatí majitelia firmy, pod ktorú mólo patrí, rozdali pušky robotníkom od vedľajšieho móla, ktoré tiež patrilo pod firmu. Vedúci stávky však neviní týchto robotníkov, ale práve majiteľov firmy. Pre umierajúceho predáka to je triedny boj namierený proti bohatým majiteľom, ktorí sa hrajú so životmi robotníkov.

Oproti tomu Yè Shítāova poviedka „Wāng Hūnpíng·māo hé yīgè nǚrén“ (1948 e) je ideálnou realizáciou toho, ako má podľa Yáng Fēnga (1948 b, e) táiwānská literatúra vyzerat'. Poviedka je postavená na protiklade dvoch hlavných postáv: rozprávača a Wāng Hūnpínga. Autor postupne odhaľuje rozovierajúce sa nožnice neshody medzi oboma priateľmi, ktorí v zásade zdieľali podobnú životnú skúsenosť. Rozpor sa postupne odhaľuje a prehľbuje: najskôr sa to začína nezhodou nad otázkou ideálnej partnerky: Hūnpíng opovrhuje Táiwānkami, že sú nevzdelané a syrové a obdivuje Japonky; rozprávač naopak vyzdvihuje čistotu táiwānských žien. Potom sa Hūnpíng zaľúbi do vydatej Japonky. Sám si ten vzťah maľuje ako platonický, ale rozprávač v ňom od začiatku vidí chtič, čo sa i nakoniec potvrdí. Rozpor medzi „idealizmom“ Hūnpínga a „realizmom“ rozprávača je nakoniec zosobnený vo vzťahu k mačke, ktorú si Hūnpíng kúpi a ktorej dal rovnaké meno, ako mala milenka. Je mu akousi iluzórnou náhradou za ňu a vytvára si tak alternatívnu realitu, s ktorou rozprávač nesúhlasí. Rozpor však prechádza na ideologickú a triednu úroveň. Wāng Hūnpíng je charakterizovaný ako potomok z bohatej rodiny a idealista odtrhnutý od reality. Kým rozprávač je z chudobných pomerov a uznáva len pred ním existujúcu skutočnosť. To ho nakoniec viedlo k tomu, že odišiel na vidiek, kde začal pracovať s roľníkmi. I keď si nebol istý svojou cestou, po poslednom stretnutí s Hūnpíngom, si je istý a dúfa, že sa i Hūnpíng pripojí.

Táto poviedka teda svedčí o príklonu spisovateľa k myšlienkam socializmu a proletárskej revolúcie. Objavujú sa tu motívy odchodu na vidiek a učenia sa od roľníkov, ktoré sú stavané do protikladu s iluzórnosťou života intelektuála. Poviedka je koncipovaná veľmi schematicky a didaktívne, ale na svoju dobu tým, že propaguje takéto myšlienky, je veľmi odvážna.

Napriek tomu, koľko priestoru dostali definície vychádzajúce z proletárskej literatúry v prílohe *Qiáo*, počet poviedok, ktorý by si osvojili tento prístup skutočne nie je vysoký. Na druhú stranu musíme brať v úvahu, kedy tieto diela vznikali. Poviedky s revolučnou tematikou sú vlastne pomyselným pokračovaním sociálne kritických poviedok, ktoré boli v tejto práci zaradené do časti reagujúce na odkaz Májového hnutie. Rozdiel medzi týmito skupina-

mi poviedok však nieke ani tak v tematike, ale skôr v miere kritičnosti a vo vôli odhaliť ideológiu, ktorá sa za touto kritikou skrýva. I v tejto kategórii vidíme trendy, ktoré boli predstavené vyššie: ako autori sa presadzujú Táiwānci, tematicky tvorba odkazuje k táiwānskému prostrediu a postupne sa radikalizuje.

Táto podkapitola predstavila jedínú prílohu, ktorá sa v povojnovom období čisto venovala literatúre. Z kvantitatívnej analýzy vieme, že pre činiteľov, ktorí sa objavovali v tejto prílohe a periodikách jej príbuzných, je typické, že boli v opozícii voči *oficiálnej línii*. Táto opozícia mohla mať politický rozmer, ale, ako dokazuje i táto podkapitola, mala i rozmer literárny. Prvá časť podkapitoly predstavila literárne diskusie, ktoré sa na stránkach prílohy *Qiáo* objavovali a ktoré sa nejakým spôsobom snažili reagovať na dobovo podmienenú situáciu hľadajúcu odpoveď na otázku, čo je Táiwān a táiwānská literatúra. Prvá časť tiež dokazuje, že príloha *Qiáo* bola pozíciou na literárnom poli, kde sa pretínajú dráhy rôznych činiteľov, pre ktorých je však typické, že sa chcú odlišiť od oficiálnej definície táiwānskej literatúry. Všimnime si, že do diskusie neprispievajú činitelia, ktorí sú súčasťou establishmentu, ale naopak skôr mladí a menej zavedení činitelia. Diskusie na stránkach *Qiáo* sú nielen zaujímavé rôznymi pohľadmi na táiwānsku literatúru, ale i z pohľadu literárneho štýlu činiteľov.

Ak by sme mali zhrnúť, ako rane povojnováliteratúra vyzerala podľa toho, ako písali najviac publikovaní autori v prílohe *Qiáo*, môžeme vypozerovať niekoľko tendencií. Kým v prvom období, to je do diskusie ohľadom charakteru táiwānskej literatúry, prevládajú diela čínskych autorov (či už skutočne pôsobiacich na ostrove alebo nie), v druhej polovine prevládajú jednoznačne autori, ktorí na Táiwāne žili. Okrem toho sa výraznejšie začína profilovať skupina miestnych spisovateľov. Tí dostávajú priestor predovšetkým preto, že redakcia umožňuje diela prekladať. Druhým faktorom je, že sa zapája mladá generácia študentov, ktorí študujú v čínskom jazyku na univerzitách, takže môžu požívať čínštinu ako jazyk literatúry. Výraznou zmenou v priebehu vydávania prílohy je záujem o zobrazenie Táiwānu a jeho špecifik. Toto vidíme ako na rovine teoretickej, tak na rovine tvorby.

Literárny štýl, ktorý z prílohy postupne presakuje, sa taktiež kryštalizuje. V súlade s diskusiami o podstate táiwānskej literatúry dostávajú väčší priestor diela, ktoré sú do táiwānského prostredia časopriestorovo zasadené. Väčšinou sprostredkovávajú, čo na diškurzívnej úrovni bolo pomenované ako táiwānské špecifiká. Tu nadobúdajú podobu jedinečnej historickej skúsenosti ostrova, ktorá podmienila súdobú podobu táiwānskej spoločnosti. Diela

taktiež prejavujú stúpavú tendenciu v ich kritickom až radikálnom postoji, ktorý sa implicitne vymedzuje voči súdobej vláde.

Pohľad na stránky prílohy však zároveň dáva tušiť, že literárna tvorba si postupom času nachádzala svojich priaznivcov a vzbudzovala nadšené debaty. Tento vývoj bol príslu-
bom rozvoja autonómnej literárnej tvorby, ktorá mala korene práve v aktivitách okolo prílohy *Qiáo*.

5.4. Príloha *Táiwān fūnǔ* – periférna pozícia na literárnom poli?²²²

Predchádzajúca časť hovorila o v sekundárnej literatúre najviac diskutovanej literárne prílohe *Qiáo*, ktorá predstavila nové alternatívy ako chápať táiwānskú literatúru. Vzhľadom k nákladu, distribúcii, dĺžke publikovania i počtu zvučných mien, môžeme povedať, že príloha *Qiáo* bola významnou pozíciou v ranom povojnovom období, predovšetkým však po Incidente 2.28.

Táto časť sa zameria na inú prílohu *Táiwān Xīnshēng bào*, konkrétne na *Táiwān fūnǔ*. Dôvodov, prečo tomu tak je, je niekoľko. Po prvé, príloha *Táiwān fūnǔ* predstavuje relevantnú, ale opomínanú pozíciu v kultúrnom poli, ktorá je na dôvažok úzko napojená na pole moci. Isteže jej cieľom nebola definícia táiwānskej literatúry, ale vzhľadom na to, že na jej stránkach vychádzalo nemálo príbehov a poviedok, určitý typ literatúry predsa len definovala. Táto literatúra bola, svojím charakterom, obsahom a zameraním na cieľovú skupinu veľmi špecifická a v porovnaní s definíciou literatúry *oficiálnej línie* či prílohy *Qiáo* i pomerne okrajová. Na druhú stranu takto špecificky definovaná literatúra poukazuje na literárnu rôznorodosť v ranom povojnovom období, ktorej sa v sekundárnej literatúre nevenuje žiadna pozornosť, pretože na jej stránkach nepublikovali významné mená (dominantní činitelia) tej doby, ani sa tam nerozpútala výrazná diskusia o charaktere kultúry. Na druhú stranu, literárne diela, ktoré sa na stránkach prílohy *Táiwān fūnǔ* objavujú, v určitom aspekte konvergujú s definíciou literatúry prílohy *Qiáo*. Táto časť sa preto zameria i na spôsob výberu a publikovania príspevkov (literárny štýl) a poukáže, ako obrazová príloha môže napomôcť pri určovaní pozície činiteľov v kultúrnom poli.

Podľa zhlukovej analýzy príloha *Táiwān fūnǔ* patrí na okraj literárneho poľa a je priradzovaná k ďalším prílohám skôr všeobecného a zábavného charakteru. Neznamená to však, že stála úplne na periférii a jej prispievatelia nepublikovali i niekde inde. 20 mien (z 114), ktoré sa nachádzajú v prílohe, publikovalo i v iných periodikách. Najviac spoločných mien príloha zdieľala s *Táiwān Xīnshēng bào*, *Zhōnghuá rìbào*, *Gōnglùn bào*, *Lìxíng bào* a *Héping rìbào* (radené podľa najväčšieho počtu výskytov). Príloha bola súčasťou *Táiwān Xīnshēng bào* a jej zriaďovateľom bola organizácia, ktorá bola výrazne napojená na politické špičky. Príloha vychádzala od augusta 1947 do mája 1949. Z toho vyplýva, že prílohy *Qiáo* a *Táiwān fūnǔ* vychádzali zhruba v rovnakom čase a v rovnakom periodiku.

Na rozdiel od prílohy *Qiáo* bola príloha *Táiwān fūnǔ* naviazaná na politické štruktúry Národnej strany a do určitej miery si kládla za cieľ šírenie oficiálnej propagandy.²²³ Zriaďo-

²²² Verzia tejto kapitoly bola publikovaná ako Dluhošová (2011).

vateľom prílohy bola totiž Táiwānská provinčná ženská pracovná komisia (Táiwān shěng fùnǚ gōngzuò wēiyuánhui 台灣省婦女工作委員會).²²⁴ Pracovná komisia bola založená v decembri 1946 Úradom guvernéra a operovala až do júla 1951, kedy sa reštrukturalizovala a stala sa Táiběiskou pobočkou Čínskej asociácie žien (Fùliánhui Táiběi fēnhuì 婦聯會臺北分會) vedenou pani Sòng Měilíng, manželkou Čankajška. V ranom povojnovom období na Táiwáne operovalo i iné ženské zoskupenie, Táiwānská provinčná asociácia žien (Táiwān shěng fùnǚ huì 台灣省婦女會). Jej pobočky vznikali v hlavných táiwānských mestách pod záštitou významných ženských aktivistiek z predchádzajúceho obdobia.²²⁵ Oproti tomu členky Táiwānskej provinčnej ženskej pracovnej komisie tvorili manželky významných pevninských úradníkov, ktorí boli vyslaní na Táiwān.²²⁶ Pôsobenie Táiwānskej provinčnej ženskej pracovnej komisie môžeme rozdeliť na dve obdobia, podľa dvoch predsedkýň. Vznik prílohy *Táiwān fùnǚ* patrí do druhého, viac aktívneho obdobia, kedy sa do vedenia dostala Zhèng Yùxiù 鄭毓秀 (1891–1959), manželka nového guvernéra Wèi Dàomíng, známa aktivistka, prvá čínska doktorka práv a právnička vôbec.

Príloha *Táiwān fùnǚ* je primárne chápaná ako platforma Táiwānskej provinčnej ženskej pracovnej komisie, na stránkach ktorej mali byť publikované informácie o komisii, jej aktivitách²²⁷ a hlavných koncepciách, ktorá si Komisia kládla za cieľ na Táiwáne zaviesť: napríklad zrušenie tradičného postoja preferujúceho mužov; boj za práva žien; podpora žien v štúdiu, v zamestnaní, či zapojení sa do politiky, aby sa stali samostatnými jedincami. (Lín Qiūmín 2003, 299-300) Príloha však priniesla i relatívne vysoký počet príspevkov, ktoré by sme mohli nazvať literárnymi.

²²³ Ako Doris T. Chang (2009, 62) pripomína, ženské organizácie, ktoré boli naviazané na Národnú stranu, mali šíriť oficiálnu ideológiu, ktorá vychádzala z *Hnutia za nový život* (Xīnshēng yùndòng 新生運動) z 30. rokov 20. storočia. Ženy mali podporovať a dopĺňať svojich partnerov: vydaté ženy sa mali starať o staršiu generáciu a o deti, pričom sa zdôrazňovala rola matky – učiteľky, mladé nevydaté ženy sa mali zamestnať a podieľať sa na rozvoji spoločnosti.

²²⁴ Lín Qiūmín (2003) používa iný názov na označenie tej istej organizácie: Táiwānská provinčná nová pracovná komisia na oslobodenie žien (Táiwān shěng xīn yùn fùnǚ gōngzuò wēiyuánhui 台灣省新運婦女工作委員會). Táto práca sa kloní k názvu Táiwānská provinčná ženská pracovná komisia, pretože sa objavuje v informácii o vydavateľovi v každom čísle prílohy. Doris T. Chang (2003) ďalej spomína, že Úrad vlády pod Chén Yího vedením založil Táiwānskú provinčnú ženskú asociáciu (Táiwān shěng fùnǚ huì 台灣省婦女會). Táto organizácia však bola označovaná ako tzv. ľudová (mínjiān 民間) a nespádala do oficiálnych aktivít, čo však stojí v opozícii s tvrdením, že bola založená Úradom guvernéra.

²²⁵ Viac o Táiwānskej provinčnej asociácii žien, jej vedení a aktivitách v Wú Yǎqí (2008).

²²⁶ Viac o organizácii a postoch v Táiwānskej provinčnej ženskej pracovnej komisii v Lín Qiūmín (2003, 228–293).

²²⁷ Z prílohy sa dozvedáme, že medzi aktivity Komisie patrili napríklad: študijné krúžky pod vedením prispievateľiek prílohy *Táiwān fùnǚ* (1948/10/3); jazykové kurzy angličtiny (1948/10/10); dobročinné akcie na pomoc ľuďom v núdzi (1949/1/23) atď.

Vo všeobecnosti možno povedať, že sa jednalo o kratšie príspevky, pohybujúce sa od pár odsekov až po dĺžku celého čísla (polovica stránky), ale tieto príspevky nevychádzali na pokračovanie, na rozdiel napríklad od prílohy *Qiáo*. Čo sa týka žánrového zaradenia, jednalo sa o poéziu „novej básne“ (xīnshī 新詩) a o prózu, ktorej žánrové zaradenie nie je jasné. Boli to kratšie prozaické diela, ktoré v prílohe zastávali najväčšiu proporciu všetkých diel s literárnou ambíciou. Mali výrazne subjektívny charakter, čím pripomínali esej, často však obsahovali jednoduchý príbeh, čím pripomínali poviedku. Čo sa týkalo literárneho jazyka boli výhradne písané štandardnou čínštinou a nejednalo sa o preklady z japončiny, ako tomu často bolo v prílohe *Qiáo*. To naznačuje, že prispievateľkami boli asi Číňanky, alebo Táiwānky zbehlé v čínštine.²²⁸ V porovnaní s inými literárnymi dielami rovnakého obdobia, literárny jazyk prílohy *Táiwān fūnǔ* bol skôr jednoduchší, často bez básnických prostriedkov a preferujúci priame vyjadrenie.

Na rozdiel napríklad od prílohy *Qiáo*, *Táiwān fūnǔ* mala jasne definovanú cieľovú skupinu čitateľov. Nie je preto prekvapujúce, že témy, ktoré sa na ich stránkach objavovali, boli orientované na ženy. Literárne diela sa väčšinou zaoberali témami súvisiacimi s každodenným životom buď zamestnaných žien alebo žien v domácnosti, čo je typická vlastnosť pre ženskú literatúru vo všeobecnosti. Táto charakteristika je pomerne dobre zmapovaná pre táiwānsku ženskú literatúru 50. rokov, ale ako príklad *Táiwān fūnǔ* dokazuje, objavuje sa už v ranej povojnovej literatúre.

Táiwān v poviedkach

Každodennosť, ktorej rámec neprekročil úroveň rodiny, môže byť chápaná ako menej dôležité téma, zvlášť keď sa porovná s témami hlavného prúdu, ktoré sekundárna literatúra identifikuje ako spoločensky angažované. I keď sa sekundárna literatúra nevenuje konkrétne rane povojnovej ženskej literatúre, je možné sa pozrieť, ako hodnotí téma každodennosti v kontexte literatúry 50. rokov. Literárna kritika, ktorá sa ženskej literatúre 50. rokov začala venovať až v 90. rokoch, ju považovala za menej „vážnu“ literatúru, pretože sa zaoberala nepodstatnými vecami. To sekundárna literatúra spájala s nedostatkom *sociálneho vedomia* (shèhuì yìshí 社會意識) tejto literatúry, ktorá navyše nemá súvis s *národným diškurzom* (guójiā lùnshù 國家論述). Takéto chápanie, na dôvažok podtrhnuté hnutím *běntǔ*, bolo neskôr prehodnotené (napr. Yīng Fènghuáng 2004, Yvonne Chang 2004, a Lǚ Zhènghuì 2005). Neskoršie diela literárnej kritiky a histórie naopak dokazujú, že i v zobrazení každodennosti je

²²⁸ Podľa obsahu prílohy venovanej ženskej problematike predpokladáme, že väčšinu textov písali ženy.

možné (a možno to je jediné riešenie ako) reflektovať sociálne aspekty táiwānskej spoločnosti. Argumenty literárnych historikov a kritikov, ktoré tak stavali proti predchádzajúcemu odsudzujúcemu postoju, ale taktiež neprekračujú na tú dobu daný rámec hnutia *běntú*. Ich prizmou je Táiwān, jeho spoločnosť a kritika predchádzajúcej éry. Ženská literatúra prílohy *Táiwān fūnǔ* má podobný charakter ako ženská literatúra v 50. rokoch: poviedky nielen odhaľujú vážne sociálne problémy, ale môžu byť chápané i ako sociálna kritika režimu Národnej strany, a tak cez maličkosti obyčajného života vlastne odrážajú témy hlavného prúdu.

Dôraz na každodennosť je zrejmý i z úvodného odseku poviedky „Zhǔfù rìjì“ [Denník manželky], podpísanou pseudonymom Min:

3. október

Ľudia v kancelárii štebotali. Diskutovali o všeličom, o dôležitých témach národnej dôležitosti, o reforme polície, o nákupných horúčkach, až došli k otázke, kedy budú vyplatené výplaty. Počúvala som ich, ale zároveň som sa zaoberala tým, že nám dochádza drevo na podpál a že už máme len polku košíka uhlia. Olej a ryža vystačia len na dva dni. Toto všetko musí počkať, než nám dajú výplatu ...

(„Zhǔfù rìjì“, Min 1948)

Pre ženskú literatúru je typické, že prizmou, cez ktorú sa na spoločnosť dívajú je rodina a jej potreby. To ale neznamená, že v nej nepreblyskávajú témy, ktoré hýbali dobovou spoločnosťou. V poviedke sa ďalej možno dočítať:

Ved' Táiwān je miesto, kde rastie ryža. Kde sa ta všetka ryža podela? Táiwān je miesto, kde sa vyrába cukor. Tak kde je? Koho sa na to spýtať? Hovorí: „Ak máš otázku, opýtaj sa Nebies“.

(„Zhǔfù rìjì“, Min 1948)

Táto ukážka odkazuje na nedostatok jedla, ktorým Táiwān trpel po prevzatí ostrova. Bol spôsobený zavedením monopolov na dôležité produkty a ich vývozom na pevninu, čím vláda riešila zlú ekonomickú situáciu počas občianskej vojny. Výsledkom bola situácia, kedy na ostrove chýbali základné potraviny a produkty. Poviedka postupne poukazuje na jednotlivé problémy tej doby: začína, ako prvá ukážka odhaľuje, neskorými výplatami štátnych úradníkov, ktoré ústia v rodinnú krízu; poukazuje na nedostatok tovaru a z toho plynúce úplatkárstvo; a končí povzdychom v druhej ukážke. Otázky vznesené rozprávačkou majú celom jednoduchú odpoveď, a preto môžu byť chápané ako kritika provinčnej vlády na Táiwāne, či ako kritika politiky Národnej strany ako takej, ktorá vyústila v ekonomickú krízu a v zníženie životnej úrovne na Táiwāne.

Veľmi výraznou témou prílohy *Táiwān fūnǚ* bola téma žien z vínnych domov (jiǔlóu 酒樓), či vykričaných domov, kde pracovali ako spoločnice, tanečnice, alebo ako prostitútky. Tento problém bol vážnym spoločenským problémom, pretože sa dotýkal nielen nelegálnej prostitúcie, násilia na ženách, či zneužívania žien zahnaných do ekonomických problémov, ale i detskej prostitúcie a obchodu s maloletými. Pre Táiwānskú provinčnú ženskú pracovnú komisiu tento problém predstavoval pozostatok patriarchálnej spoločnosti, ktorá ženy držala v spoločensky podriadenej pozícii a jeho odstránenie by viedlo k modernizácii spoločnosti. Zároveň však v tomto probléme, celkom schematicky, videli pozostatok japonského kultúrneho dedičstva, ktorého kultúra vnímala ženy v podradnej pozícii a implicitne viedla k morálnemu úpadku, čo je podľa nich potreba napraviť, aby sa táiwānská spoločnosť mohla integrovať. Tieto poviedky však zároveň odhaľujú hlbšie problémy táiwānskej spoločnosti, ktoré ženy vedú k tomu, aby vo vínnych domoch pracovali: po vojne rozbité rodiny bez mužského elementu a živiteľa,²²⁹ či ťažká ekonomická situácia, ktorá núti ženy z nižších vrstiev k tejto práci, aby uživilí rodinu. A práve ekonomický tlak a morálny rozpor (ktorý je často zobrazený ako dilema medzi peniazmi a morálnou čistotou)²³⁰ sú veľmi jasne vykreslené v týchto poviedkach.

Sociálna kritika je často podtrhnutá i naratívnymi technikami, ktoré autorky využívajú: poviedky často majú formu denníka,²³¹ alebo sa uplatňuje Ich-formový rozprávač. Subjektívnosťou vyjadrenia však poviedky dosahujú viac autentického a realistickejšieho zobrazenia, a teda i kritika sa javí ostrešie.

Na druhej strane, keď je príbeh rozprávaný Er-formovým rozprávačom, ako to je (len) v prípade poviedky „Āméi, nǐ hé chù qù?” [Āméi, kde si odišla?] od spisovateľa/-ky Duānmù Huá 端木華, príbeh ale i kritika sa náhle rozostreje. Rozprávač tu je čínsky úradník, absolvent vysokej školy, ktorý má (nielen) jazykové problémy, aby sa priblížil a pochopil konanie svojej táiwānskej slúžky Āméi. Netuší nič o jej minulosti, ktorá by mu pomohla vysvetliť jej súčasné kroky. Jej minulosť zahŕňa slabé sociálne a rodinné zázemie, ktoré ju dohnalo k pouličnému predaji cigariet a práci vo „vínnom dome“. Tam ju znásilnil zákazník. Aby sa zbavila hanby, utiekla z malého mestečka do Táiběi. Toto všetko sa nič netušiaci rozprávač dozvedá *ex-post* od svojej susedky, keď Āméi znovu utiekla potom, čo náhodne na ulici vide-

²²⁹ Napríklad „Dēnghóngjiǔlǚ lèi tōu dàn“ [Hýrenie a plač] (Chén Yuánzhāng 1947), „Wǒ de shēnghuó“ [Môj život] (Wú Āzhū 1947), „Chūnjīn jiě” [Sestra Chūnjīn] (Chén Péiqín 1947), „Yī gè gùshi” [Príbeh] (Lán Zōng 1948), „Āméi, nǐ hé chù qù?” [Āméi, kde si odišla?] (Duānmù Huá 1948b), „Yī gè gēnǚ de rìjì” [Denník speváčky] (Duānmù Huá 1948d), „Zhūfù rìjì” [Denník manželky] (Mín 1948).

²³⁰ Napríklad „Dēng hóng jiǔ lǚ lèi tōu dàn“ (Chén Yuánzhāng 1947), „Chūnjīn jiě” (Chén Péiqín 1947), „Āméi, nǐ hé chù qù?” (Duānmù Huá 1948b), „Yī gè gēnǚ de rìjì” (Duānmù Huá 1948d).

²³¹ Napríklad „Yī gè gēnǚ de rìjì” (Duānmù Huá 1948d), „Zhūfù rìjì” (Mín 1948).

la onoho násilníka. Nepochopenie alebo neschopnosť pochopiť myseľ Āméi zo strany rozprávača len odhaľuje, ako sú si ženský a mužský svety vzdialené.

Ďalšou rovinou môže byť čítanie, kde sa do opozície postaví čínske (reprezentované rozprávačom) a táiwānské (reprezentované Āméi). V tomto prípade čínske je zobrazované ako maskulínne, majúce vzdelanie a určitú gráciu, ale zároveň sa prejavuje určitá neschopnosť preniknúť do táiwānských reálií, chápať ich a hlavne prijať. Na druhej strane táiwānské, zosobnené v postave slúžky, je zobrazené ako ženské, podriadené, nevzdelané, žiadajúce si pomoc a výchovu. Zároveň sa ukazuje, že tento stav vecí nie je spôsobený neschopnosťou postavy, ale skôr okolnosťami a pasivita sa nakoniec premení na čin (útek).

Poviedky, ktoré odhaľujú negatívne stránky táiwānskej spoločnosti, však neukazujú nijakú svetlú budúcnosť. Hrdinky, ktoré sa živia ako spoločnice či tanečnice v baroch buď pred svojím osudom utekajú („Āméi, nǐ hé chù qù?“), či zapredávajú svoju morálku, aby uživilí svoje deti, rodičov alebo mladších súrodencov.²³² Tie, ktoré žijú v dohodnutých manželstvách a trpia manželovými neverami, buď spáchajú samovraždu,²³³ utečú,²³⁴ alebo sklonia hlavu a dúfajú v lepšiu životosť svojich dcér.²³⁵ Táto bezútešná situácia je niekedy podtrhnutá nepriateľským prostredím či klímou Táiwānu v závere poviedky.²³⁶ Stojí za zmienku, že realistický prístup a odhaľovanie „tmavých stránok spoločnosti“ pripomína literárny štýl Májového hnutia, ktoré chceli takouto literatúrou poukázať na negatíva v spoločnosti a tým ju i zlepšiť.

Je dôležité si uvedomiť, že príbehy týchto poviedok sa zameriavajú na súdobé táiwānské problémy v ranom povojnovom období. V tomto ohľade sa poviedky prílohy *Táiwān fūniǔ* prekvapivo približujú ideálu literárnej produkcie, ako bola prezentovaná v prílohe *Qiáo*. Ako bolo povedané vyššie, Léi Shíyú, čínsky opozičný intelektuál a profesor na Táiwānskej provinčnej univerzite, v prílohe *Qiáo* navrhoval spisovateľom na Táiwāne písať o Táiwāne, aby ho pochopili a predstavili ho Číne. Jeho návrh zostal viacej menej v teoretickej rovine a ostatní účastníci debát literatúru na Táiwāne skôr chápali v intenciách literatúry čínskej. Nestalo sa teda, že by ako táiwānski, tak i čínski autori hneď masovo písali o Táiwāne, či už v snahe poukázať na problémy, aby sa napravili, alebo preto, aby Táiwān sprístupnili Číne. Poviedky od mladých táiwānských autorov, ktoré boli v prílohe *Qiáo* publikované v závere jej existencie, však tieto požiadavky splňujú. A práve tieto poviedky svojím charakterom pripo-

²³² „Chūnjīn jiě“ (Chén Péiqín 1947), „Yī gè gēnǔ de rìjì“ (Duānmù Huá 1948d).

²³³ „Wáng tàitài“ [Pani Wángová] (Lán 1947).

²³⁴ „Yī gè gùshì“ (Lán Zōng 1947).

²³⁵ „Tā yě yǒu fānnǎo“ [Tiež má problémy] (Lián 蓮 1948).

²³⁶ „Wáng tàitài“ (Lán 1947), „Zhǔfù rìjì“ (Min 1948).

mínajú poviedky publikované i v prílohe *Táiwān fùnǚ*, ktoré vychádzali skôr. Poviedok s táiwānským námetom však v prílohe *Qiáo* nebolo mnoho, a preto sú poviedky v prílohe *Táiwān fùnǚ* také špecifické. (zvlášť z pohľadu *běntǔ* hnutia) Preto, aspoň čo sa „definície“ obsahu poviedok týka, sa autorky z prílohy *Táiwān fùnǚ* približujú k aktérom z radov progresívnych intelektuálov.

Funkcie literatúry

Obr. 7: Obrázok na obálke odkazujúci k didaktickej funkcii prílohy

Postava rozprávača/-čky, i keď poskytuje súcitný pohľad s údelom (táiwānských) žien, vždy zároveň usmerňuje čitateľa v tom, čo je správne a čo nie. Morálny súd, predanie ho širším masám, snaha o ich vzdelávanie atď. je často symbolizovaný i v tiráži časopisu. Ku koncu sledovaného obdobia sa začal objavovať obrázok (Obr. 7), kde je moderne (západne, nezávisle atď.) vyzerajúca žena, reprezentujúca modernú spoločnosť, a v popredí je sviečka. Ako bolo povedané vyššie v časti o *oficiálnej línii*, symbol „jasu“ (guāngmíng 光明) implikuje i úsilie o šírenie civilizácie a osvetu.

A práve táto didaktičnosť spolu so sociálnou kritikou pripomína odkaz Májového hnutia. Ako už bolo povedané vyššie, v ranom povojnovom období existovalo niekoľko rôznych interpretácií odkazu Májového hnutia: *oficiálna línia* zdôrazňovala dichotómiu „tradičného“ a „moderného“, vývoj, vedu a predovšetkým vlastenectvo; zástanci proletárskej literatúry Májové hnutie odsúdili ako prekonané; a pokrokoví intelektuáli sa odvolávali k realistickému zobrazovaniu, odhaľujúcemu „tmavé“ stránky čínskej spoločnosti, čím by sa dosiahlo osvetu spoločnosti a jej následnému zlepšeniu. Didaktická a sociálna funkcia literatúry teda stavia literárny štýl prílohy *Táiwān fùnǚ* bližšie k pokrokovým intelektuálom, ktorí pôsobili na Táiwáne. Takýto záver sa môže zdať prekvapujúci, zvlášť, keď vezmeme v úvahu pozíciu Táiwánskej provinčnej pracovnej ženskej komisie na poli politickej moci, ktorá nemala ďaleko od ideológie Národnej strany.

Tu treba pripomenúť, že okrem hore uvedených poviedok sa na stránkach prílohy *Táiwān fùnǚ* objavovali i príbehy, ktoré nespĺňali uvedenú charakteristiku. Napríklad esej

„Jiā“ [Rodina] (Bái Sui 1947) predstavuje idealizované zobrazenie občiansky zmýšľajúcej ženy/matky, ktorá drží pohromade trojgeneračnú rodinu, ktorá nakoniec je rozvrátená nepriateľským vojskom. Táto esej je silne ideologicky podfarbená a odkazuje k ideálu ženy–bojovníčky–matky, ktorá sa v rámci svojich možností obetuje v prospech vlasti. Druhým prípadom je esej „Sòng háizi shàngxué“ [Odprevádzanie dieťaťa do školy] (Wú Mǐn 1947), ktorý popisuje ideálnu škôlku, kde si deti hrajú so zahraničnými hračkami, učia sa milovať národnú vlajku, pijú mlieko a jedia sušienky atď. Takýto obraz je dosť nerealistický, zvlášť keď sa porovná s obrazom Táiwānu, ktorý predstavujú ostatné, hore zmienené poviedky. V oboch prípadoch dielo malo šíriť oficiálnu propagandu zriaďovateľa prílohy; konkrétne sa jedná o program Nového života. V prvom prípade idealizovaný obraz odkazuje k morálnej kultivácii a v druhom prípade sa jedná o nápravu správania obyvateľov, ktoré malo viesť k čistote, poriadku a láske k vlasti.²³⁷ Odtiaľ teda pochádzajú motívy čistého oblečenia, vyváženej stravy a blahodárneho vplyvu národnej hymny a vlajky na mysle detí. Obive roviny, správanie a morálka, mali viesť ku konečnému cieľu, t.j. modernizácii čínskej spoločnosti.

Tretí prípad predstavuje poviedka „Méi de hèn“ [Nenávist' Méi] (Yù 1948), ktorá pripomína sentimentálnu novelu. Ako príklad možno uviesť, kde hlavná hrdinka Mei rieši svoje ľubostné váhanie odchodom na vidiek. I keď príloha otláčila snád' len túto jednu poviedku, ktorá by sa dala chápať ako ľubostná/sentimentálna, v 50. a 60. rokoch sa tento prúd stane jedným z najdôležitejších v rámci ženami písanej literatúry. Zároveň sa tato literatúra jasne vymedzila ako populárna a dostala sa mimo hlavný diškurz.

Tri hore zmienené typy prozaických diel, síce po obsahovej stránke vybočujú z literárneho štýlu sociálne–angažovanej literatúry, ale na druhej strane v prílohe predstavujú len zlomok diel. Literárny štýl periodika neurčuje len obsah a forma publikovaných príspevkov. Podieľa sa na ňom viac faktorov a jedným z nich je i vizuálna stránka periodika. *Táiwān fùnǚ* bola príloha, to znamená, že vychádzala jedenkrát týždenne a jej príspevky mohli byť zmiešaného charakteru. Ako bolo napísané vyššie, jej zriaďovateľom bola organizácia, ktorá bola naviazaná na vysoko postavených úradníkov Národnej strany.

Literárny štýl

Didaktická a sociálna funkcia literatúry, dôraz na táiwānské prostredie a aktuálnosť zobrazovaných problémov, ktoré jasne vystupujú z prozaických diel prílohy *Táiwān fùnǚ*, konvergujú s definíciou literatúry, ako ich vnímali pokrokoví intelektuáli. Tento prekvapivý

²³⁷ Viac o ideologických základoch Hnutia za Nový život v Dirlik 1975.

príklon je na dôvažok podporený i vo vizuálnej stránke prílohy, predovšetkým v obrázkoch tiráže. Tieto obrázky sprevádzali titul časopisu, vydavateľa a číslo prílohy. Dá sa povedať, že tieto obrázky sú vlastne „tvárou“ prílohy, ktorá sa cez ne prezentuje. Týchto niekoľko obrázkov, ktoré sú všetky v tejto práci zobrazené, sa opakovane opakovali a striedali v tiráži prílohy. V tejto súvislosti je zaujímavé, že obrázky v tiráži až na sadiacu roľníčku (Obr. 10) zobrazujú západné ženy, pravdepodobne ako ideál modernosti a nezávislosti, ktorý by mali ženy na Táiwáne postupne dosiahnuť. Práve preto, že tiráž má takýto vysoko symbolický charakter, je zarážajúce, že sa na týchto obrázkoch objavujú symboly, ktoré by sme skôr identifikovali s ľavicovým / marxistickým / komunistickým periodikom.

Obr. 8: Obrázok obálky 20. čísla prílohy

Obr. 9: Obrázok zo 4. čísla prílohy

Napríklad pri pohľade na Obr. 8 vidíme ženu, ktorá nie je čínskeho pôvodu, píšucu list. Pohľad má upretý do neznáma, ale letí k nej päťcípá hviezda, symbol komunizmu. Ešte výraznejšie pôsobí zobrazenie štyroch žien, ako vidno na Obr. 9. Rozloženie postáv, ktoré predstavujú pravdepodobne rôzne profesie (jednoznačne možno identifikovať sestričku a roľníčku) pripomínajú známe zobrazenie Marxa, Engelsa, Lenina a Stalina, ktorí predstavujú základ komunistického hnutia v Sovietskom zväze.

Ťažko povedať, či sa jednalo o snahu jednotlivca, ktorý vytváral tieto drevorezby, alebo to bol zámer redakcie periodika *Táiwān Xīnshēng bào*, pod ktorú príloha spadala. Je zrejmé, že príloha *Qiáo* sa v tiráži, ale i v bežných ilustráciách narážkam na ľavicové hnutie nebránila. Ale vzhľadom k politickému príklonu aktérov okolo prílohy *Táiwān Xīnshēng bào* to nie je až tak prekvapujúce. Na druhej strane, ako vieme z editorského stĺpiku *Táiwān fù-*

nú (o čom ešte bude reč nižšie), editorka mohla a ovplyvňovala i vizuálnu podobu prílohy. Vzhľadom na jej postavenie v rôznych štátoch podporovaných, alebo štát podporujúcich inštitúciách je dosť nepravdepodobné, že by inklinovala k marxizmu či komunizmu.

To nás dovádza k hypotéze, že takéto symboly, i keď z nášho pohľadu môžu byť vnímané ako marxistické či komunistické, v rane povojnovom období nemali až tak silný ideologický obsah. Možno patrili k spôsobu, akým sa profiloval intelektuál v dobovej spoločnosti. Mohol to byť signál, ktorým dokazoval svoju pozíciu v rámci kultúrneho poľa (príklon k „ľavičiarstvu“ mohol prinášať určitý štatút a teda i symbolický kapitál), ktorá sa stavala k dominantnej pozícii poľa moci kriticky. Ak by sa ďalším štúdiom tohto fenoménu ukázalo, že tomu tak skutočne je, potom to, čo sekundárna literatúra nazýva ako „ľavicové“, by sme pokojne mohli nazvať ako „opozičné“, či ako „kultúrne ľavičiarstvo“ (niečo podobné ako kultúrny marxizmus). Mohlo by to byť charakteristikou intelektuálov, ktorí sa vymedzujú ako vrstva.

Obr. 10: Ďalšie obrázky na obálke prílohy *Táiwān fùnǚ*

Ak sa chceme sústrediť na literárny štýl prílohy, treba sa sústrediť na postavu editorky, Lǚ Rùnbì (呂潤璧, 1914–2000). Ako vieme z predchádzajúcich častí, editor ovplyvňuje obsah, ale i formu príspevkov. Preto nie je prekvapením, že jedno z najdôležitejších tém prílohy, slúžky (najskôr boli označované ako *xià nǚ* 下女, ale po tom, čo sa zdvihla kritika zo strany čitateľiek, boli označované ako *nǚ pú* 女僕), bolo odštartované práve Lǚ Rùnbì v júli 1948. 25. júla 1948 sa Lǚ Rùnbì vo svojom stĺpiku nazvanom „Biān hòu“ 編後 [Po editovaní]²³⁸ pozerala na problém táiwänských slúžok (t.j. ženy z nižších sociálnych vrstiev ako sú spoločnice, speváčky a tanečníčky) ako na relikv japonského koloniálneho obdobia, pretože zotročila táiwänske ženy. Lǚ Rùnbì však v kritike nezostala len u japonského obdobia. Za stávajúci stav vecí obviňuje i novoprichádzajúcich čínskych mužov, ktorí využívajú situáciu a nepomáhajú zlepšiť situáciu žien na Táiwáne. Na dôvažok táto situácia ohrozuje i sporiadané rodiny, keď muži kvôli takýmto ženám opúšťajú svoje rodiny. To Lǚ Rùnbì, ako strážkyňa manželstiev a konfuciánskej morálky, odsúdila a požadovala odstránenie týchto reliktov. Tento postoj, ktorý sa zhodoval s postojom Táiwänskej provinčnej pracovnej ženskej komisie, sa taktiež približoval i postoju tzv. *oficiálnej línie*, ktorá už síce ako taká neexistovala, ale jej postoj voči heterogénnym prvkom pochádzajúcim z japonského obdobia stále v spo-

²³⁸ „Biān hòu“ nebol vydávaný pravidelne v každom čísle, objavoval sa však minimálne raz za dva týždne. V januári 1949 sa tieto stĺpiky prestali objavovať.

ločnosti rezonoval. Po hore uvedenom článku, ktorý udával ideologický postoj voči tomuto problému, nasledovala séria poviedok, ktoré téma ďalej rozvádza. Z tohto pohľadu možno povedať, že Lü Rùnbì ako editorka, sa aktívne podieľala na obsahovej stránke prílohy a aktívne ju pretvárala.

Lü Rùnbì, ako editorka, taktiež ovplyvňovala i ostatné aspekty literárneho štýlu prílohy. I keď „Biān hòu“ neobsahovali konkrétne formálne požiadavky na príspevky a autorky, z príspevkov samotných ich možno rekonštruovať: literárnym jazykom bola štandardná čínština; obsah sa zameriaval na ženské otázky; autorky často boli aktérky zastávajúce významnú pozíciu na spoločenskom rebríčku; museli mať schopnosť trafiť sa do „signálov“ editorky, udávajúcej témy a formálne požiadavky, ktoré sú žiadané. Tieto „signály“ boli publikované práve v stĺpkoch.²³⁹ Lü Rùnbì, okrem opakovaných výziev k publikovaniu príspevkov zaoberajúcich otázkami „táiwānských slúžok“, tiež komentovala dobové udalosti a ekonomickú situáciu. Preto nemôže prekvapiť, že ňou vybrané literárne diela tieto aspekty tiež odrážali.

Zo stĺpika tiež vyplýva, že editorka nielen že mala právo vyberať príspevky,²⁴⁰ ale, ako mentorka literárneho štýlu, do textov zasahuje a prispôsobuje ich ako z pohľadu formy, tak i obsahu. (1948 b) Okrem toho každý stĺpik taktiež predstavil príspevky daného čísla, vypíchal dôležité body a osvetlil (zvlášť u poviedok) hlavnú myšlienku.

Z toho vyplýva, že relatívne homogénny literárny štýl prílohy *Táiwān fūnǔ* je dielom predovšetkým jeho editorky, ktorá usmerňovala ako jej obsahovú, tak i formálnu stránku. Takto definovaná podoba literatúry potom priťahovala len určitý okruh prispievateľov/–liek, ktoré podmienky mohli splniť. Literatúra, ktorá sa stránkach prílohy objavovala, na jednej strane bola v rámci povojnového literárneho poľa špecifická (zameranie sa na ženské otázky, dôraz na každodennosť, subjektívnosť pohľadu a ženská perspektíva a pod.), na druhej strane prekvapivo napĺňa definíciu literatúry artikulovanú pokrokovými intelektuálmi (aktuálnosť tém, dôraz na táiwānske prostredie a sociálna kritika).

Príloha *Táiwān fūnǔ* tak ukazuje, že jej pozícia bola garantovaná ako poľom moci, tak literárnym poľom: Na jednej strane sa v prílohe objavujú príspevky (často skôr neliterárneho) charakteru, ktoré v súlade s ideologickou líniou Táiwánskej provinčnej ženskej pracovnej komisie šíрили myšlienky vlastenectva a (konfuciánskych) morálnych hodnôt. Na strane druhej,

²³⁹ Napr. Lü Rùnbì (1948 d)

²⁴⁰ Lü Rùnbì vysvetľuje, prečo do čísla zaradila konkrétne príspevky a naopak, prečo vylúčila iné. Dôvody vylúčenia sú opakovanie témy, alebo nereálny obsah. (1948 a)

a obzvlášť u väčšiny prozaických diel, vidno tendenciu tej doby predstavovanú ideologickou heterogénnosťou a definujúcou sa oproti ideológii Národnej strany. Tá sa prejavovala sociálnou kritikou, sympatizovaním s najnižšími vrstvami spoločnosti, na vizuálnej rovine k príklonu ku komunistickým symbolom. Pozícia prílohy *Táiwān fùnǚ* je síce na okraji kultúrneho poľa (i práve pre jej prepojenie s poľom moci), ale práve cez túto prílohu možno pochopiť niektoré mechanizmy, ako kultúrne pole fungovalo.

Príloha *Táiwān fùnǚ* je na okraji záujmu i súčasných bádateľov. Pre tých, čo skúmajú ženské hnutia na Táiwáne, predstavuje periodikum organizácie, ktorá bola zložená prevažne z členiek pochádzajúcich z Číny, a preto ťažko hovoriť o „Táiwānskej“ organizácii. Pre tých, čo skúmajú literatúru povojnového obdobia, táto príloha nie je zaujímavá, pretože po prvé neprináša jednoznačné odpovede na otázky tej doby (čo je Táiwān a jeho kultúra?) a po druhé ani v nej nepublikovali významní aktéri tej doby. Literárne diela v prílohe nespĺňajú požiadavku, ktorá je pre táiwānské štúdia i v súčasnosti dosť zásadná, a to je, či sa jedná o literatúru odrážajúcu *sociálne vedomie*, či *národný diškurz*. Ale podobne, ako ženská literatúra 50. rokov, ktorá je však formálne i literárne prepracovanejšia, i literatúra na stránkach prílohy *Táiwān fùnǚ* vypovedá o problémoch svojej doby, i keď z inej (ženskej) perspektívy.

VI. Záver

Najdôležitejším cieľom tejto práce bolo predstaviť alternatívu v prístupe k rane povojnovej literatúre. Dôvodom je určité stereotypné vnímanie, ktoré možno badať v táiwānskej sekundárnej literatúre. Toto paradigma má svoje korene v kultúrnom hnutí *běntŭ*, v rámci ktorého nevznikala len koncepcia táiwānskej literatúry, ale vôbec Táiwānu ako samostatnej kultúrnej a politickej entity. Toto paradigma kladie dôraz na aktivity táiwānských činiteľov a stavia ich do opozície k Číňanom. Diela, aby mohli byť vnímané ako táiwānské, musia spĺňať niektoré z daných parametrov: musia byť napísané Táiwāncami, musia byť realistické a sociálne kritické, čím je definovaná aj ich „ľavicovosť“. Predkladaná práca sa v úvodnej kapitole pokúsila zrekonštruovať toto paradigma a poukázala na jeho problematickosť. Zároveň prehľad sekundárnej literatúry ukázal, že toto paradigma, i keď má svoje korene v 80. rokoch 20. storočia, výrazne ovplyvňuje i novšie akademické štúdie.

Predkladaná práca sa preto nechala inšpirovať koncepciou *literárneho poľa* formulovanou Pierrom Bourdieu. Podobne ako on, práca sa snaží do svojho záberu zahrnúť všetkých činiteľov a nevytvárať dopredu určité kategórie, do ktorých by činiteľov zaradila. Naopak sa pokúsila sledovať, ako sa pole chová a aká literatúra vzniká, a až na základe týchto pozorovaní činiteľov a ich literárnych štýl pomenováva. Tu už však možno vypozerovať dve roviny analýzy: štúdium štruktúry literárneho poľa a štúdium literárnej produkcie, ktoré síce súvisia, ale sú koncepčne a metodologicky inak uchopiteľné. K uchopeniu tohto problému poslúžila koncepcia „čítania z diaľky“ a „čítania z blízka“ od Franca Morettiho (2005). Jedná sa o komplementárne prístupy, ktoré sa navzájom osvetľujú. Preto i dve najzásadnejšie kapitoly tejto práce sú takto rozdelené a k tejto koncepcii odkazujú.

Kapitola II. predstavila historický kontext obdobia. Predstavila dôvody a udalosti spojené s Incidentom 2.28. Poukázala na spoločenské problémy, ktoré viedli ku vzniku Incidentu a jeho potlačením rozhodne nezmizli, ale naopak zostali v táiwānskej spoločnosti i naďalej prítomné: priepasť medzi Táiwāncami a prisťahovanými Číňanmi; personálne obsadzovanie v rámci provinčnej administratívy; ekonomická situácia na ostrove a strach z možného komunistického nebezpečia. Dôraz v tejto kapitole bol kladený na uvedenie rôznych záujmových skupín v poli moci. Takýto pohľad za jedno odhaľuje plasticnosť celkového obrazu, prekonáva stereotypné zobrazenie Táiwāncov a Číňanov a zároveň i poukazuje na komplexnosť skúmaného problému. Druhá kapitola teda svojím pohľadom na historické udalosti rezonuje s nasledujúcimi kapitolami venovanými literárnemu poli a literárnej produkcii v rane povojnovom období.

Kapitola III. predovšetkým na základe sekundárnej literatúry predstavila kultúrnu scénu. Jej cieľom bolo predstaviť ako celkovú situáciu, tak i hlavných hráčov, o ktorých bude reč v nasledujúcich kľúčových kapitolách práce. Vývoj v rane povojnovom období je sledovaných v dvoch obdobiach oddelených Incidentom 2.28, ktorý narušil stávajúcu štruktúru kultúrneho a literárneho poľa. Z geografického pohľadu nám vystupujú dve výrazné centrá: Táiběi a Táizhōng. V Táiběi sa koncentruje väčšina vládnych a kultúrnych inštitúcií a preto priláhuje i väčší počet činiteľov, ktorí buď s vládou nejakým spôsobom spolupracovali, alebo voči nej stáli v opozícii. V Táizhōngu sa naopak kultúrne dianie koncentruje okolo postavy Yáng Kuí a jemu blízkych spolupracovníkov. Z tejto kapitoly tiež vyplýva, že vedľa relatívne slabej knižnej produkcie, je veľmi výrazná produkcia periodík, ktoré v rane povojnovom období vychádzali. Pri predstavení niektorých z nich bol kladený dôraz predovšetkým na charakter periodika, prípadne jeho príloh, ale i na ľudí, ktorí tvorili redakciu daného periodika.

Onú alternatívu, ktorá má doplniť stávajúci pohľad na rane povojnovú literárnu scénu a literatúru, predstavuje kapitola IV. „Čítanie z diaľky“ – štruktúra literárneho poľa. Táto kapitola odpovedá na otázku, ako možno rekonštruovať literárne pole, ako zistiť, kto boli činitelia a aké štruktúry vytvárajú. Vzhľadom na to, že vydávanie periodík bola najhorúčkovitejšou aktivitou v povojnovom období, pozornosť sa zamerala týmto smerom. Táto kapitola, aby sa vyhla súdobým projekciám chápania minulosti, vychádza z kvantitatívnej analýzy. Do analýzy bolo zahrnutých 48 periodík (časopisov, príloh a pravidelných rubriík). Z týchto periodík bolo získaných 3775 mien. Ako periodiká, tak i mená predstavujú najväčší záber v doterajšom štúdiu povojnového obdobia. Analýza týchto sa sústredila na tri oblasti: 1) identifikáciu a charakterizáciu činiteľov s najvyššou frekvenciou plošného výskytu. Táto analýza ukázala, aký typ činiteľov sa tešil dominantnej pozícii v poli a v čom pravdepodobne spočíval symbolický kapitál tej doby; 2) Pohľad smerom k periodikám však ukazuje iný obraz. Činitelia najviac aktívni v rámci jedného periodika málokedy preniknú do ďalších periodík. Títo činitelia sú menej známi a preto i ťažšie identifikovateľní. Prípadová štúdia prílohy *Qiao* však ukázala, že charakter týchto činiteľov je výrazne iný než u činiteľov s najvyššou frekvenciou plošného výskytu; 3) zhluková analýza mala za cieľ odhaliť štruktúry, ktoré činitelia cez časopisy vytvárajú. S dostupnými dátami bolo možné jasne vydeliť 6 rôznych pozícií.

Okrem toho štvrtá kapitola nám pomohla pochopiť pole ako také: 1) len veľmi málo činiteľov publikuje v rôznych časopisoch. To je buď dané tým, že pozície v poli sú jasne vymedzené a akosi nedovoľujú migráciu činiteľov, alebo že činitelia publikovali v rámci svojich sietí medziľudských vzťahov, ktoré neprekračovali; 2) literárne pole je minimálne alebo

vôbec nie je autonómne. Činitelia s najvyššou frekvenciou výskytu sú často buď politické osobnosti, alebo vysokopostavení úradníci. Mnohí ďalší činitelia sú taktiež aktívni v politike (či už vládu podporujú, alebo voči nej vystupujú). Medzi činiteľmi nie je ani jeden, ktorý by bol profesionálny spisovateľ a len málo z nich tvorí literárne diela. Tieto závery sú takmer v opozícii so sekundárnou literatúrou, ktorá v povojnovom období vidí obrodu táiwánskej literatúry.

Výsledkom tejto analýzy však nie je (a ani nemôže byť) konečná odpoveď, ktorá by úplne uspokojivo odpovedala na všetky otázky, ktoré boli na začiatku položené. Ale na druhej strane ukazuje spôsob, ako na tieto, a podobné, otázky hľadať odpovede. Ďalšími krokmi, kadiaľ by sa analýza mohla vydať sú: V prvom rade zohľadnenie počtu príspevkov jedného činiteľa v danom periodiku a nie len ich výskyt. Tento pohľad by nám eliminoval nepodstatné činitele, čo sa vyskytujú len raz v jednom periodiku. Viac prepracovaný model by však musel zohľadniť fakt, že činitelia s vysokým symbolickým kapitálom nikde nepublikujú masovo. Druhým krokom je rozšírenie parametrov analýzy objektov (časopisov) o regionálny a diachrónny aspekt. Predkladaná analýza totiž predsa len ťažko zachycuje posuny štruktúr v danom čase. Všetky parametre by sa ďalej mali hierarchizovať, pretože nie všetky majú rovnakú dôležitosť. A v neposlednom rade treba zapracovať na vizuálnej prezentácii výsledkov, ktorá v súčasnej podobe nie je dostačujúca. K vypracovaniu takéhoto prepracovaného modelu je však nutné sa vrátiť k pôvodným periodikám a zber urobiť ešte raz, pretože pri prvotnom zbere mi tieto možnosti a ich dôležitosť neboli zrejmé.

Pridávaním parametrov analýzy v budúcnosti môže dôjsť k ešte jemnejšiemu rozvrstveniu a tak i ďalšiemu poznaniu princípov literárneho poľa v povojnovom období. Tento model sa ďalej môže rozšíriť i na ďalšie sféry kultúrneho (divadlo, film, výtvarné umenie) a akademického života, čím by sa dosiahol kompletnejší obraz táiwánskej spoločnosti. Ďalšou možnosťou je diachrónny pohľad, kedy rozšírením časovej osy môžeme presne zistiť, odkiaľ sa činitelia regrutovali a kam ďalej smerovali. To však prekračuje momentálne možnosti individuálneho projektu.

Napriek hore zmieneným problémom a možnostiam do budúcnosti sa domnievam, že sa podarilo navrhnúť spôsob, ako uchopiť a popísať literárne pole pomocou kvantitatívnych metód. Ten sa javí ako funkčný, pretože pomocou neho sa podarilo definovať šesť dôležitých pozícií, okolo ktorých sa združovali činitelia literárneho a kultúrneho poľa, ktoré zatiaľ nikto v takejto miere neidentifikoval. Tiež sa podarilo definovať niekoľko parametrov, ktoré vytvárali kultúrny kapitál v povojnovom období.

Komplementárnym pohľadom k analýze v Kapitole IV. je kapitola V. „Čítanie z blízka“ – Činitelia kultúrneho poľa v rane povojnovom období. Jedná sa o sériu prípadových štúdií, ktorá sa zameriava na charakterizáciu štyroch rôznych pozícií v poli a literárneho štýlu, ktoré tieto pozície prinášali. Kým predchádzajúca kapitola ukázala kto a kde v kultúrnom poli vystupoval, táto kapitola predstavuje, čo bolo obsahom ich príspevkov. Tieto štyri pozície sú: *oficiálna línia*, časopis *Zhèng jīng bào*, literárna príloha *Qiáo* a príloha *Táiwān fūnǔ*. Prvé dve pozície spadajú do prvého obdobia (1945-47), kedy sa za jedno formovala oficiálna kultúrna politika (*oficiálna línia*), a zároveň sa začala formovať i opozícia k nej (časopis *Zhèng jīng bào*). Oboje je veľmi dôležité pre vyhranenie pozícií po Incidente 2.28, kedy sa *oficiálna línia* rozpadla.

Oficiálna línia nie je len štruktúra inštitúcií, ktoré boli politicky a personálne naviazané na spolupracovníkov okolo guvernéra Chén Yího. Jedná sa hlavne o kultúrnu a jazykovú politiku, ktorá ňou bola presadzovaná. Táto politika, ktorá si kládla za cieľ odstránenie japonských kultúrnych prejavov a nahradenie ich čínskymi, bola formulovaná už pred príchodom na Táiwān. I keď základné rámce kultúrnej politiky boli jasné už počas vojny, konkrétna formulácia, čo je táiwānská kultúra a v akom vzťahu je k čínskej kultúre, sa ďalej vyvíjala až po príchode na Táiwān. *Oficiálna línia* si ako platformu pre artikuláciu svojich stanovísk vybrala úvodníky oficiálneho denníka *Táiwān Xīnshēng bào*.

Podobne ako v iných oblastiach i v otázkach literatúry sa pre Táiwān hľadal štandard, ktorý mali Táiwānci nasledovať. I keď zo začiatku bola zdôrazňovaná predovšetkým didaktická funkcia literatúry, založením Táiwānského provinčného úradu pre publikácie a preklad a angažovaním jeho riaditeľa, Xǔ Shòuchánga, tento štandard získal jasnejšie kontúry. Vychádzajúc z kultúrnej politiky *oficiálnej línie* nová literatúra na Táiwāne mala odkazovať na Májové hnutie a akcentovať národný rozmer. Xǔ Shòucháng ďalej definoval ideál spisovateľa, ktorý identifikoval s ikonou literatúry Májového hnutia, Lǚ Xùna. Tento trend potvrdzuje a zosobňuje zbierka poviedok *Zbierka rozprávok Dračia brána*.

Časopis *Zhèng jīng bào* je predstaviteľom súkromného periodika, v čele ktorého stáli výrazné osobnosti táiwānského pôvodu. Nejedná sa o literárny časopis, ale medzi jeho príspevkami možno nájsť literárne diela a články pojednávajúce o Táiwāne a jeho kultúre. Na príklade článkov tohto časopisu tiež možno sledovať postupné chladnutie nadšenia táiwānských činiteľov z Chén Yího vlády. Pre celkový diškurz je však dôležité, že sa v tomto časopise artikuluje koncepcia Táiwānu, ako národne uvedomelého územia. Prispievatelia a redaktori tak odmietali diškurz *oficiálnej línie* o menejcennom postavení danom japonským kultúrnym vplyvom. Ďalej výber predkladaných diel a spisovateľov dokladuje, že redaktori

kládli do popredia činiteľov opozičných, ktorí v predchádzajúcom období výrazne vystupovali proti japonskej vláde, čím vytvorili základ pre „ideálneho“ táiwānského intelektuála, ktorý je v kultúrnom poli uznávaný. Opäť to potvrdzuje, že symbolický kapitál v tomto období sa odvodzuje od vzťahu k poľu moci. Výber literárnych diel dokazuje, že Táiwānci majú svojbytnú literárnu tradíciu, ktorá je schopná sa po formálnej stránke vyrovnáť požiadavkám *oficiálnej línie*. Časopis tak vlastne vytvára vlastnú definíciu táiwānskej kultúry a literatúry, ktorá sa formuje v opozícii k *oficiálnej línii*, na ktorú nadviažu i neskorší činitelia.

Ako zo sekundárnej literatúry, tak z Kapitoly IV. vyplýva, že literárna príloha *Qiáo* je jedným z najdôležitejších periodík v skúmanom období. Z kvantitatívnej analýzy vieme, že pre činiteľov, ktorí sa objavovali v tejto prílohe a periodikách jej príbuzných, je typické, že boli v opozícii voči *oficiálnej línii*. Táto opozícia mohla mať politický rozmer, ale i rozmer literárny. Literárna príloha *Qiáo* poskytla priestor v rámci diskusií o podstate táiwānskej literatúry. Diskusia sa rozpadla na niekoľko menších tém, ktoré riešili funkciu literatúry, jej formu, obsah i vzťah k literatúre čínskej. Väčšina účastníkov volá po literatúre realistickej, ktorá by odrážala táiwānské špecifiká. Do diskusií sa zapojila celá plejáda činiteľov (od pedagógov až po študentov; od konzervatívnych činiteľov až po ľavicových radikálov). Ak sa však oprostíme od konkrétnych obsahov príspevkov, je zrejmé, že činitelia sa snažili presadiť relatívne extrémne definície (od čistej literatúry až po literatúru proletársku), ktoré boli podporené i emocionálne podfarbeným štýlom článkov. Tento jav je skôr typický pre menej známych činiteľov, ktorí sa snažili v diskusiách presadiť. Naopak činitelia, ktorí sú súčasťou establishmentu, do diskusie príliš neprispievajú. Diskusie na stránkach *Qiáo* sú nielen zaujímavé rôznymi pohľadmi na táiwānsku literatúru, ale i z pohľadu literárneho štýlu činiteľov.

Táto časť si však všíma i literárneho štýlu diel publikovaných v rámci prílohy, kde nachádza niekoľko tendencií: Kým v prvom období, to je do diskusie ohľadom charakteru táiwānskej literatúry, prevládajú diela čínskych autorov (či už skutočne pôsobiacich na ostrove alebo nie), v druhej polovine prevládajú jednoznačne autori, ktorí na Táiwāne žili. Okrem toho sa výraznejšie začína profilovať skupina miestnych spisovateľov. Tí dostávajú priestor predovšetkým preto, že redakcia umožňuje diela prekladať. Druhým faktorom je, že sa zapája mladá generácia študentov, ktorí študujú v čínskom jazyku na univerzitách, takže môžu požívať čínštinu ako jazyk literatúry. Výraznou zmenou v priebehu vydávania prílohy je záujem o zobrazenie Táiwānu a jeho špecifik. Tie nadobúdajú podobu jedinečnej historickej skúsenosti ostrova, ktorá podmienila súdobú podobu táiwānskej spoločnosti. Diela taktiež prejavujú

stúpavú tendenciu v ich kritickom až radikálnom postoji, ktorý sa implicitne vymedzuje voči súdobej vláde.

Pohľad na stránky prílohy však zároveň dáva tušiť, že literatúra, hlavne literárna tvorba, si postupom času našla svojich priaznivcov. Tento vývoj bol príslubom rozvoja autonómnej literárnej tvorby, ktorá mala korene práve v aktivitách okolo prílohy *Qiáo*.

Príloha *Táiwān fūnǔ* je úplne iný typ prílohy než literárna príloha *Qiáo*. Je to príloha, ktorá stojí na periférii literárneho poľa, čo koniec koncov potvrdila i zhuková analýza, ktorá ju nedokázala spojiť s ďalším blízkym periodikom. Príloha však stojí i na okraji záujmu súčasných bádateľov, pretože predstavuje periodikum organizácie, ktorá bola zložená prevažne z členiek pochádzajúcich z Číny. Literárne diela v prílohe nespĺňajú požiadavku, ktorá je pre táiwänské štúdiá i v súčasnosti dosť zásadná, a to je, či sa jedná o literatúru odrážajúcu *sociálne vedomie*, či *národný diskurz*. Ale podobne ako ženská literatúra 50. rokov, i literatúra na stránkach prílohy *Táiwān fūnǔ* vypovedá o problémoch svojej doby, i keď z inej (ženskej) perspektívy. Predkladá tak alternatívny pohľad, ktorý je komplementárny s pohľadom prílohy *Qiáo*. Kým poviedky prílohy *Qiáo* často čerpali svoj námet v minulosti, príbehy v prílohe *Táiwān fūnǔ* sú aktuálne. Ich pohľad je tiež kritický, i keď sa venuje len výseku problémov spoločnosti. Z tohto pohľadu sa pozícia oboch príloh približuje. Kritika prílohy *Táiwān fūnǔ* však nemá politické ambície a pravdepodobne odpovedá dobovému literárnemu štýlu. To je dokreslené i vizuálnou podobou prílohy.

Výsledky prípadových štúdií prinášajú ojedinelý pohľad na literárne diela napísané v tomto období, ktorým v sekundárnej literatúre nebýva venovaná pozornosť. Obe predkladané čítania, „z diaľky“ i „z blízka“, tak vytvárajú unikátny pohľad na dynamiku rane povojnového obdobia a dopĺňajú existujúce výklady tohto obdobia. Zároveň i otvárajú ďalšie smery budúceho výskumu, ktorý i naďalej bude prepájať výsledky kvantitatívneho a následne kvalitatívneho výskumu. Kvantitatívna analýza by mala v budúcnosti zohľadniť počet príspevkov v danom periodiku a nie len ich výskyt. Tento pohľad by eliminoval nepodstatné činitele, čo sa vyskytujú len raz v jednom periodiku. Viac prepracovaný model by však musel zohľadniť fakt, že činitelia s vysokým symbolickým kapitálom, nikde nepublikujú masovo. Druhým krokom je rozšírenie parametrov analýzy časopisov o regionálny a diachrónny aspekt. Tým by sa podarilo zachytiť posuny štruktúr v danom čase a priestore. Všetky parametre by sa ďalej mali hierarchizovať, pretože nie všetky majú rovnakú dôležitosť. A v neposlednom rade treba zapracovať na vizuálnej prezentácii výsledkov, ktorá v súčasnej podobe nie je dostačujúca. Pridávaním parametrov analýzy sa v budúcnosti môže dôjsť k ešte jemnejšiemu rozvrstveniu

a tak i ďalšiemu poznaniu princípov literárneho poľa v povojnovom období. Tento model sa ďalej môže rozšíriť i na ďalšie sféry kultúrneho (divadlo, film, výtvarné umenie) a akademického života, čím by sa dosiahol kompletnejší obraz táiwánskej spoločnosti. Ďalšou možnosťou je diachrónny pohľad, kedy rozšírením časovej osy môžeme presne zistiť, odkiaľ sa činitelia regrutovali a kam ďalej smerovali. To však prekračuje momentálne možnosti individuálneho projektu.

Najväčším prínosom práce je nová metodológia kombinujúca kvantitatívnu a kvalitatívnu analýzu, ktorá predstavuje v kontexte štúdia rane povojnovej literárnej scény nový prístup. Ten nielenže dopĺňa predchádzajúce práce, ale i v mnohých prípadoch poskytuje alternatívny pohľad na skúmanú tému.

Príloha I: Zoznam periodík a ich príloh zahrnutých do analýzy táiwänského literárneho poľa v rane povojnovom období.

Periodikum	Príloha	Obdobie zahrnuté do analýzy	Počet čísel zahrnutých do analýzy
一陽週報 楊達	—	1.9. 1945 – 9.12.1945	6,5 ²⁴¹
<i>Zhèng jīng bào</i> 政經報	—	25. 10. 1945 – 25. 7. 1946	11
<i>Dà tóng</i> 大同	—	12. 11. 1945	1 ²⁴²
<i>Táiwān qīngnián</i> 三民主義青年團中央直屬台灣區團部籌備處	—	12.11. 1945 – apríl 1946	7 ²⁴³
<i>Xīn fēng</i> 新風 王清	—	15.11. 1945–15.1. 1946	3 ²⁴⁴
<i>Xīn Xīn</i> 新新	—	20. 11. 1945 – 5. 1. 1947	7
<i>Xiàndài zhōukàn</i> 現代週刊	—	10.12. 1945–15.12. 1946	29 ²⁴⁵
<i>Zhōnghuà</i> 中華	—	20.1. 1945–30.4. 1946	3 ²⁴⁶
<i>Rìyuè tán</i> 日月譚	—	1.4. 1946 – 26.8. 1946	22 ²⁴⁷
<i>Táiwān zhī shēng</i> 臺灣之聲	—	1. 6. 1946 – apríl 1949	30 ²⁴⁸

²⁴¹ Informácia získané z nepublikovaného výskumu: Cáituán fāren Táiwān wénxué fāzhǎn jījīn huì (2011). Číslo: 3, 7, 8, 9, 10, 12.

²⁴² Informácia získané z nepublikovaného výskumu Cáituán fāren Táiwān wénxué fāzhǎn jījīn huì (2011). Číslo: 1.

²⁴³ Informácia získané z nepublikovaného výskumu Cáituán fāren Táiwān wénxué fāzhǎn jījīn huì (2011). Číslo: 1, 2, 3, 4, 7, 8–9,

²⁴⁴ Informácia získané z nepublikovaného výskumu Cáituán fāren Táiwān wénxué fāzhǎn jījīn huì (2011). Číslo: zv.1 č.1; zv.1 č.2; zv.2 č.1;

²⁴⁵ Informácia získané z nepublikovaného výskumu Cáituán fāren Táiwān wénxué fāzhǎn jījīn huì (2011). Číslo: 1, 2, 3, 4, 5/6, 7/8, 9, 10, 11, 12, zv.2: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12; zv. 3: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8

²⁴⁶ Informácia získané z nepublikovaného výskumu Cáituán fāren Táiwān wénxué fāzhǎn jījīn huì (2011). Číslo: 1, 2.

²⁴⁷ Informácia získané z nepublikovaného výskumu Cáituán fāren Táiwān wénxué fāzhǎn jījīn huì (2011). Číslo: 1–22

²⁴⁸ Informácia získané z nepublikovaného výskumu Cáituán fāren Táiwān wénxué fāzhǎn jījīn huì (2011). Číslo: zv. 1: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7,; zv. 2: 2, 3, 5, 7, 9, 10, 11, 12; ročník 1948: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12; ročník 1949: 1, 3, 4.

<i>Qiánfēng</i> 前鋒	—	5. 12. 1945	1
<i>Xīn Táiwan</i> 新臺灣	—	15. 2. 1946 – 1. 5. 1946	4
<i>Zhōnghuá rìbào</i> 中華日報:	Hǎifēng 海風	4. 3. 1946 – 30. 4. 1949	207 ²⁴⁹
<i>Zhōnghuá rìbào</i> 中華日報:	Wényì 文藝 / Wénhuà (13.10.)	9. 5. 1946 – 17. 10. 1946	11 ²⁵⁰
<i>Táiwān Xīnshēng bào</i> 臺灣新生報:	Xīndì 新地	20. 5. 1946 – 29. 7. 1947	46 ²⁵¹
<i>Héping rìbào</i> 和平日報	Xīn qīngnián 新青年	22. 5. 1946 – 3. 6. 1946	2 ²⁵²
<i>Héping rìbào</i> 和平日報	Xīn wénxué 新文學	24. 5. 1946 – 9. 8. 1946	12 ²⁵³
<i>Héping rìbào</i> 和平日報	Xīn shìjì 新世紀	26. 5. 1946 – 21. 10. 1946	20 ²⁵⁴
<i>Táiwān pínglùn</i> 臺灣評論	—	1. 7. 1946 – 1. 10. 1946	4

²⁴⁹ Číslo získané z mikrofišov v Národnej ústrednej knižnici, Táiwānská pobočka. Číslo: (1 nečítelná), 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 146, 147, 148, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, —, 217, 218, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, (288) 2.28, 229, 230, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 308, 307, 309, 310, 311, 312, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426.

²⁵⁰ Číslo získané z archívu *Héping rìbào* v Táinánu.

²⁵¹ Číslo získané z mikrofišov v Národnej ústrednej knižnici, Táiwānská pobočka Guólí zhōngyāng túshū guǎn *Táiwān fēnguǎn* 國立中央圖書館臺灣分館). Číslo: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, [mesiace august a september nie sú] 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, —, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106 špeciálne číslo,

²⁵² Mikrofiše v Národnej ústrednej knižnici, Táiwānská pobočka obsahovali len nasledujúce čísla: 3, 5.

²⁵³ Mikrofiše v Národnej ústrednej knižnici, Táiwānská pobočka obsahovali len nasledujúce čísla: 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14.

²⁵⁴ Mikrofiše v Národnej ústrednej knižnici, Táiwānská pobočka obsahovali len nasledujúce čísla: 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 49, 50, 52, 53, 57, 60, 66, 68, 70.

<i>Xīn zhīshì</i> 新知識	—	15. 8. 1946	1
<i>Táiwān wénhuà</i> 臺灣文化	—	15. 9. 1946 – 1. 12. 1950	26
<i>Zhèngqì yuèkān</i> 正氣月刊	—	1. 10. 1946 – 1. 5. 1947	7 ²⁵⁵
<i>Táiwān yuèkàn</i> 台灣月刊	—	25. 10. 1946 – 10. 4. 1947	5 ²⁵⁶
<i>Dà míng bào</i> 大明報	Dà míng fùkān 大明副刊	5. 11. 1946 – 13. 12. 1946	28 ²⁵⁷
<i>Zhōnghuá rìbào</i> 中華日報	Xīn Wényì 新文藝	17.11 1946 – 24. 8. 1947	12 ²⁵⁸
<i>Táiwān xuéshēng</i>	—	1. 12. 1946 – 10. 5. 1948	7 ²⁵⁹
<i>Lìxíng bào</i> 力行報	Lìxíng 力行	15. 1. 1947 – 17. 11. 1948	89 ²⁶⁰
<i>Wénhuà jiāoliú</i> 文化交流	—	15. 1. 1947	1
<i>Táiwān Xīnshēng bào</i> 臺灣新生報	Wényì 文藝	4. 5. 1947 – 16. 7. 1947	7 ²⁶¹
<i>Táiwān Xīnshēng bào</i> 臺灣新生報	Qiáo 橋	3. 8. 1947 – 18. 4. 1949	103 ²⁶²

²⁵⁵ Informácia získaná z nepublikovaného výskumu Cáituán fāren Táiwān wénxué fāzhǎn jījīn huì (2011). Číslo: zv. 1: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7; zv. 2: 2, 3, 5, 7, 9, 10, 11, 12; ročník 1948: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12; ročník 1949: zv. 1: 1, 2, 3, 4, 5, 6; zv. 2: 2.

²⁵⁶ Informácia získaná z nepublikovaného výskumu Cáituán fāren Táiwān wénxué fāzhǎn jījīn huì (2011). Číslo: 1, 2, 3/4, 5, 6.

²⁵⁷ Tento zachovaný zlomok kópií som získala od prof. Huáng Huizhēn. Príloha nebola číslovaná.

²⁵⁸ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36.

²⁵⁹ Informácia získaná z nepublikovaného výskumu Cáituán fāren Táiwān wénxué fāzhǎn jījīn huì 財團法人台灣文學發展基金會 (2011): zv. 1: 1, 2, 3, 4/5, zv. 2: 6, 7.

²⁶⁰ Kópie nasledujúcich čísel som získala od prof. Chén Fāngmíng. Číslo: 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 48, 49, 51, 53, 54, 55, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 79, 82, 83, 84, 85, 86, 88, 91, 96, 97, 102, 104, 105, 110, 118, 122, 123, 125, 150, 159, 169, 171, 157, 183, 186, 187, 190.

²⁶¹ Číslo získané z mikrofišov v Národnej ústrednej knižnici, Táiwānská pobočka: 1, 2, 3/4, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13.

²⁶² Číslo získané z mikrofišov v Národnej ústrednej knižnici, Táiwānská pobočka: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223.

<i>Táiwān Xīnshēng bào</i> 臺灣新生報:	Táiwān fùnǚ 台灣婦女	31. 8. 1947 – 27. 4. 1949	73 ²⁶³
<i>Héping rìbào</i> 和平日報	Bǎihuā zhōu 百花洲	23. 9. 1947 – 12. 2. 1948	51 ²⁶⁴
<i>Jiànguó yuèkān</i>	—	1. 10. 1947 – 1.9. 1948	12 ²⁶⁵
<i>Héping rìbào</i> 和平日報	Wén lín 文林	17. 10. 1947 – 16. 2. 1948	21 ²⁶⁶
<i>Gōnglùn bào</i> 公論報	Rì yuè tán 日月潭	27. 10. 1947 – 28. 4. 1949	315 ²⁶⁷
<i>Cháoliú</i> 潮流	—	1.1.1948 – apríl 1949	5 ²⁶⁸
<i>Chuàngzuò</i> 創作	—	1. 4. 1948 – 9. 8. 1948	6
<i>Lìxíng bào</i> 力行報	Xīn wényì 新文藝	2. 8. 1948 – 6. 12. 1948	21 ²⁶⁹
<i>Táiwān wénxué cóngkān</i> 臺灣文學叢刊	—	10. 8. 1948 – 15. 12. 1948	3

²⁶³ Číslo získané z mikrofišov v Národnej ústrednej knižnici, Táiwānská pobočka: 1, 2, –, 4, 5, 6, –, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, –, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, –, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 70, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89.

²⁶⁴ Tieto som získala od prof. Huáng Huìzhēn.: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 20, 22, 24, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 52, 57.

²⁶⁵ Informácia získaná z nepublikovaného výskumu Cáituán fāren Táiwān wénxué fāzhǎn jījīn huì (2011). Číslo: zv. 1: 1,2, 3, 4, 5, 6; zv. 2: 1,3, 4, 5, 6

²⁶⁶ Mikrofiše v Národnej ústrednej knižnici, Táiwānská pobočka obsahovali len nasledujúce čísla: 1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23.

²⁶⁷ Tieto kópie som získala od prof. Huáng Huìzhēn. Číslo: 2, 5, 7, 15, 16, 17, 18, 24, 29, 30, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 321, 332, 333, 334, 335, 337, 338, 340, 341, 342, 343.

²⁶⁸ Informácia získaná z nepublikovaného výskumu Cáituán fāren Táiwān wénxué fāzhǎn jījīn huì (2011). Číslo: 1948: 2,3,4; 1949: 1, 2.

²⁶⁹ Tento zachovaný zlomok kópii som získala od prof. Huáng Huìzhēn. Číslo: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 26.

<i>Táiwān shīxué cóngkàn</i>	—	10.10.1948 – 30.11.1948	2 ²⁷⁰
<i>Nánfāng zhōubào</i> 南方週報	—	11.1. 1948 – 10. 2. 1948	2 ²⁷¹
<i>Chuánzuò yuèkàn</i> 創作月刊	—	1. 4. 1948 – september 1948	6 ²⁷²
<i>Táiwān shībào</i> 臺灣詩報	—	1. 1. 1949 – 1.2. 1949	2 ²⁷³
<i>Táilǚ yuèkàn</i> 台旅月刊	—	10.2.1949–apríl 1949 ²⁷⁴	3 ²⁷⁵
<i>Rénmín dǎo bào</i> 人民導報:	Nán hóng 南虹	???	??

²⁷⁰ Informácia získaná z nepublikovaného výskumu Cáituán fārén Táiwān wénxué fāzhǎn jījīn huì (2011). Číslo: 1, 2.

²⁷¹ Informácia získaná z nepublikovaného výskumu Cáituán fārén Táiwān wénxué fāzhǎn jījīn huì (2011). Číslo: 2, 3.

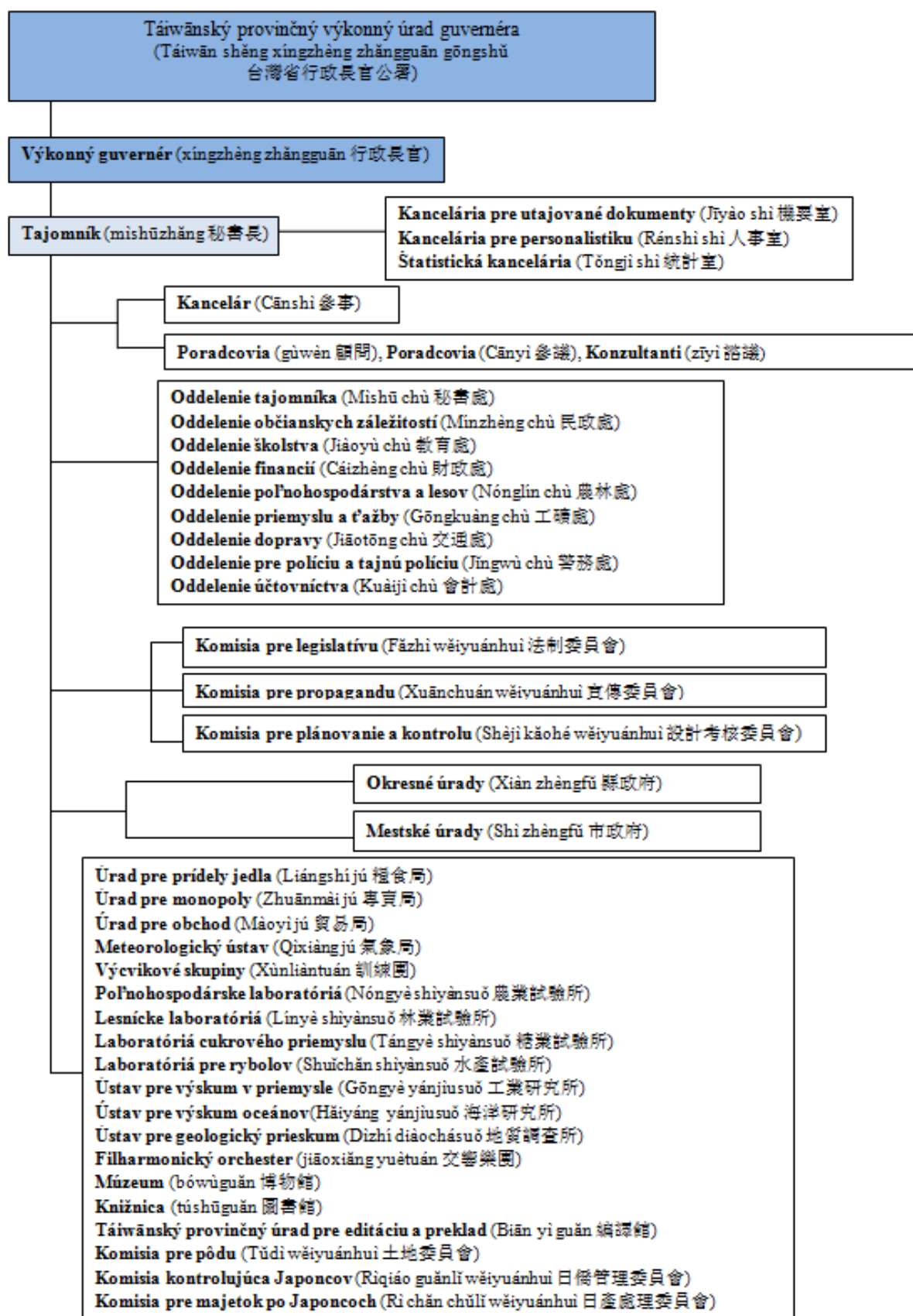
²⁷² Informácia získaná z nepublikovaného výskumu Cáituán fārén Táiwān wénxué fāzhǎn jījīn huì (2011). Číslo: zv.1: 1, 2, 3/4, 5/6.

²⁷³ Informácia získaná z nepublikovaného výskumu Cáituán fārén Táiwān wénxué fāzhǎn jījīn huì (2011).

²⁷⁴ Časopis pokračuje až do 15. 10. 1949, celkom má asi 7 sedem čísel (*Wénxùn* 2011, 369)

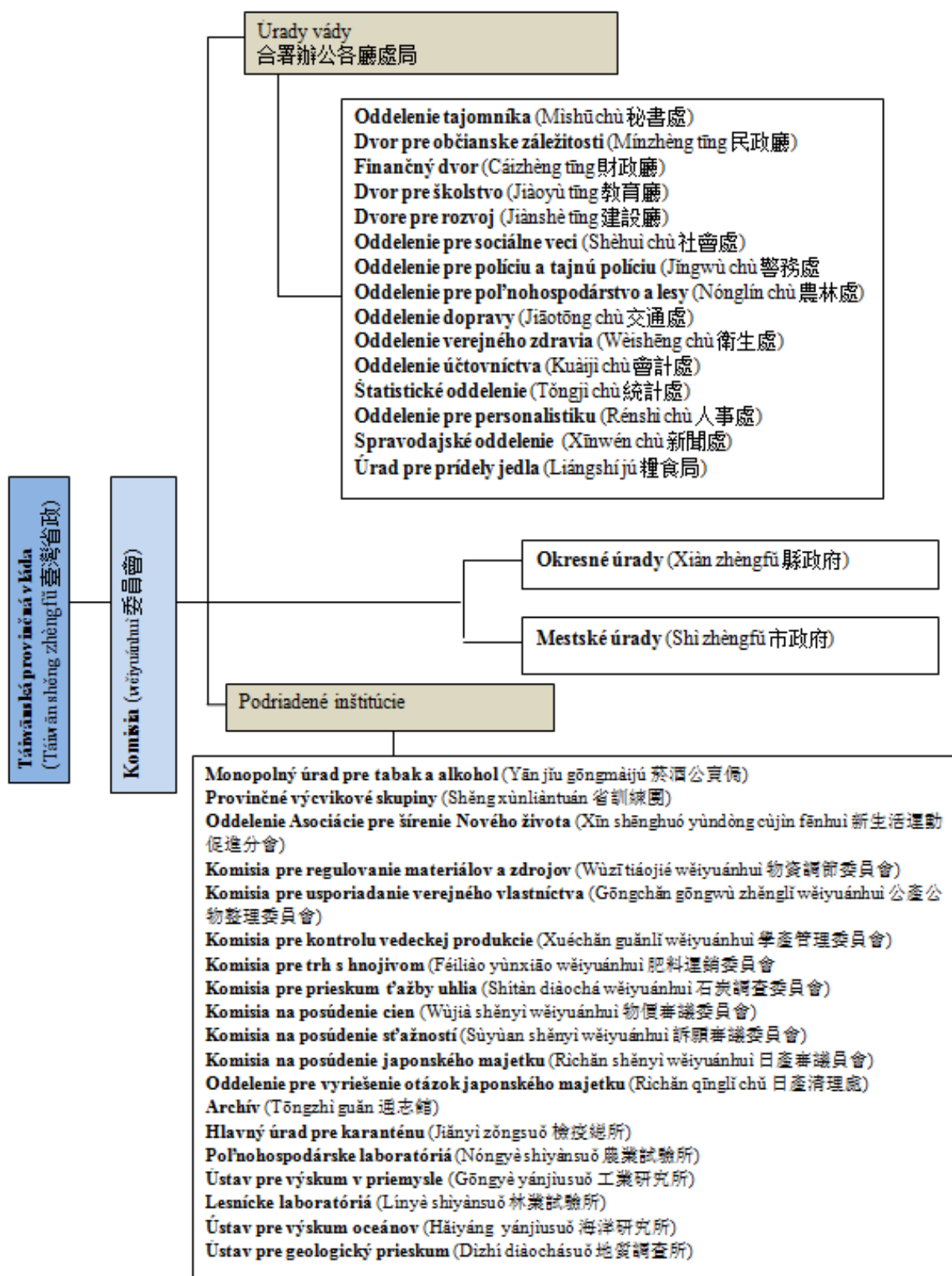
²⁷⁵ Informácia získaná z nepublikovaného výskumu Cáituán fārén Táiwān wénxué fāzhǎn jījīn huì (2011). Číslo: zv.1: 1, 2, 3.

Príloha II: Organogram Úradu guvernéra do 1947

Zdroj: Huáng Yīngzhé 2007, 33.

Príloha III: Organogram provincnej vlády od mája 1947

Zdroj: Huáng Yīngzhé 2007, 113.

Príloha IV: Zoznam novín vydávaných do Incidentu 2.28.

Názov periodika	Vydávajúca inštitúcia	Miesto	riaditeľ/ podporovateľ	Dátum založenia
<i>Mín bào</i> 民報 [Ludový denník]	Spoločnosť pre <i>Mín bào</i> (Táiwān Mín bàoshè 臺灣民報社)	Táiběi	Lín Màooshēng 林茂生/ Chén Wàngchéng 陳旺成	10. 10. 1945
<i>Xīng Tái xīnbào</i> 興台新報 [Nové noviny pre prosperujúci Táiwān] (týždenník; neskôr denník)	Spoločnosť pre <i>Xīng Tái xīnbào</i> (Xīng Tái xīnbào shè 興台新報社)	Táinán	Chén Ruìqìng 沈瑞慶	22. 10. 1945
<i>Táiwān Xīnshēng bào</i> 台灣新生報 [Táiwānský Nový život]	Komisia pre propagandú, Úrad guvernéra (Zhǎngguān gōngshù Xuānchuán wěiyuánhui 長官公署宣傳委員會)	Táiběi	Li Wànjū 李萬居	25. 10. 1945
<i>Guāngfù xīnbào</i> 光復新報 [Reštaurácia – nové noviny] (raz za tri dni, neskôr denník)	Spoločnosť pre <i>Guāngfù xīnbào</i> (Guāngfù xīnbào shè 光復新報社)	Píngdōng	Céng Guóxióng 曾國雄/ Huáng Jīndiàn 黃金殿	11/ 1945
<i>Kūn shēng bào</i> 鯤聲報 [Hlas Leviathana] (mesačník; neskôr raz za 5 dní)	Spoločnosť pre <i>Kūn shēng bào</i> (Kūn shēng bào shè 鯤聲報社)	Táinán	Gāo Huáiqīng 高懷清	12/ 1945
<i>Rénmín dǎobào</i> 人民導報 [Sprievodca ľudu]	Spoločnosť pre <i>Rénmín dǎobào</i> (Rénmín dǎobào shè 人民導報社)	Táiběi	Sòng Fěirú 宋斐如— Wáng Tiāndēng 王添燈	1. 1. 1946
<i>Mín shēng bào</i> 民聲報 [Hlas ľudu] (týždenník – denník)	Spoločnosť pre <i>Mín shēng bào</i> (Mín shēng bào shè 民聲報社)	Táizhōng	Xǔ Gēngnán 許庚南— Xú Cāngzhōu 徐滄州	1/ 1946
<i>Dōng Tái rìbào</i> 東台日報 [Denník východného Táiwānu]	Spoločnosť pre <i>Dōng Tái rìbào</i> (Dōng Tái rìbào shè 東台日報社)	Huālián	Chén Dǔguāng 陳篤光/ Wú Wàngōng 吳萬恭	1. 2. 1946
<i>Zhōnghuá rìbào</i> 中華日報 [Čínsky denník]	Ústredné oddelenie propagandy Národnej strany (Guómíndǎng Zhōngyāng xuānchuán bù 國民黨中央宣傳部)	Táinán	Lú Guānqún 盧冠群	21. 2. 1946
<i>Táiwān jīngjì rìbào</i> 台灣經濟日報 [Denník táiwánskej ekonomiky]	Spoločnosť pre <i>Táiwān jīngjì rìbào</i> (Táiwān jīngjì rìbào shè 台灣經濟日報社)	Táiběi	Xiè Hànrú 謝漢儒	1. 3. 1946
<i>Dàmíng bào</i> 大明報 [Svetlo]	Spoločnosť pre <i>Dàmíng bào</i> (Dàmíng bào shè 大明報社)	Táiběi	Lín Zǐwèi 林子畏/ Ài Lùshēng 艾璐生	máj 1946
<i>Guó shì rìbào</i> 國是日報 [Denník o štátnych udalostiach] (večerník)	Provinčné oddelenie propagandy Národnej strany (Táiwān shěng Dǎng bù Xuānchuán chǔ 臺灣省黨部宣傳處)	Táiběi	Lín Zǐguì 林紫貴	1.5. 1946
<i>Gōngshāng rìbào</i> 工商日報 [Komerčný denník]	<i>Gōngshāng rìbào</i> 工商日報	neznáme	Lín Mènglín 林夢林/ Zhāng Yíng 張榮	1.5. 1946
<i>Hépíng rìbào</i> 和平日報 [Denník mier] (Táiwānské vydanie)	Oddelenie pre propagandu pri Ministerstve obrany (Guófáng bù xuānchuán chǔ 國防部宣傳處)	Táizhōng	Lǐ Shànggēn 李上根	5.5. 1946
<i>Táiwān rìbào</i> 台灣日報	Spoločnosť pre <i>Táiwān rìbào</i>	Táizhōng	Zhāng Zhàohuàn 張兆煥	pred

[Denník Táiwān]	(Táiwān ribào shè 台灣日報社)			júnom 1946
<i>Dàtóng ribào</i> 大同日報 [Denník Dàtóng]	Spoločnosť pre <i>Dàtóng ribào</i> (Dàtóng ribào shè 大同日報)	neznáme	Rèn Xiānzhì 任先志	pred júnom 1946
<i>Guó shēng bào</i> 國聲報 [Hlas štátu]	Spoločnosť pre <i>Guó shēng bào</i> (Guó shēng bào shè 國聲報社)	Gāoxióng	Tiān Wángshǎng 天王賞	jún 1946
<i>Ziqiáng bào</i> 自強報 [Sebaposiľňovanie]	Noviny blízke 70. armády v Táizhōngu (駐台中 70 軍)	Jílóng	Zhōu Zhuāngbó 周莊伯/ Gù Péigēn 顧培根	6. 8. 1946
<i>Zìyóu ribào</i> 自由日報 [Slobodný denník] (večerník)	Spoločnosť pre <i>Zìyóu ribào</i> (Zìyóu ribào shè 自由日報社)	Táizhōng	Chén Mào lín 陳茂林 / Huáng Wùchén 黃悟塵	1. 12. 1946
<i>Zhōngwài ribào</i> 中外日 報 [Denník o domácich a zahraničných (udalostiach)]	Spoločnosť pre <i>Zhōngwài ribào</i> (Zhōngwài ribào shè 中外日報社)	Táiběi	Lín Zōngxián 林宗賢 / Zhèng Wénwèi 鄭文蔚	1. 2. 1947
<i>Chóngjiàn ribào</i> 重建 日 報 [Denník rekonštrukcia]	Asociácia pre rekonštrukciu (Chóngjiàn xiéhuì 重建協會)	Táiběi	Kē Táishān 柯台山 / Sūtàikǎi 蘇泰楷	1. 3. 1947

Spracované podľa Táiwān shěng xíngzhèng zhǎngguān gōngshǔ, Xuānchuán wěiyuánhui
1946, 26-33; a Hé Yílín 1996)

Príloha V: Zoznam časopisov, ktoré vychádzali na Táiwāne do Incidentu

2.28.

Názov časopisu	Vydávajúca inštitúcia	Miesto	Vydavateľ/editor	Dátum, založenia
<i>Yīyáng zhōubào</i> 一陽週報)	neznáme	Táizhōng	Yáng Kuí 楊逵	9/1945
<i>Táiwān mínzhǔ pínglùn</i> 台灣民主評論	neznáme	Táiběi	Neznáme	1.10. 1945
<i>Qiánfē</i> 前鋒 (mesačník)	Liúxué guó nèi xuéyǒu huì 留學國內學友會, Qiánfēng chūbǎn shè 前鋒出版社	neznáme	Lín Jīnbō 林金波, Liào Wényì 廖文毅	25.10. 1945
<i>Zhèng jīng bào</i> 政經報 (dvojtyždenník)	Táiwān zhèngzhì jīngjì yánjiū shè 台灣政治經濟研究社	neznáme	riaditeľ: Chén Yìsōng 陳逸松, šéfredaktor: Sū Xīn 蘇新, redaktori: Wáng Báiyuān 王白淵, Yán Yǒngxián 顏永賢, Hú Jīnróng 胡錦榮	25.10. 1945
<i>Mínshēng bào</i> 民生報 (1x za 10 dní)	neznáme	Miáoli	Xiè Dēngjùn 謝登俊 (Xiè Jīnjùn 謝金俊) Xiè Zēngdé 謝增德	11/1945
<i>Xīnfēng</i> 新風 (mesačník)	Táiběi chāngmíng zázhì shè 台北昌明雜誌社	Táiběi	Wáng Qīngkūn 王清燿 (bez hory), Wú Mànshā 吳漫沙	15.11. 1945
<i>Táiwān tōngxùn</i> 台灣通訊	Xíngzhèng zhǎngguān gōngshù xuānchuán wěiyuánhui 行政長官公署宣傳委員會	neznáme	Xià Tāoshēng 夏濤聲	11/1945
<i>Ziqiáng xúnào</i> 自強旬報	Qī shí shī zhèngzhì bù 七十師政治部	neznáme	editor: Zhōu Hànyí 周漢儀, vydavateľ: Lǐ Xiǎnglín 李享霖	11/1945
<i>Xīnxīn</i> 新新 (mesačník), (8. čísel)	Xīnxīn zázhì shè 新新雜誌社	Xīnzhú	Huáng Jīnsuì 黃金穗	20.11. 1945
<i>Dàtóng</i> 大同	Dàtóng gǔfèn yǒuxiàn gōngsī wénhuà bù 大同股份有限公司文化部	Táiběi	Vydavateľ: Zhōng Lóngyún 鍾龍雲; hlavný editor: Liú Wénshuò 劉文碩	12.11. 1945
<i>Táiwān qīngnián</i> 台灣青年 (dvojtyždenník), 10. čísel	Sānmín zhǔyì qīngnián tuán 三民主義青年團	neznáme	Lǐ Yǒubāng 李友邦	12.11. 1945
<i>Xīn qīngnián</i> 新青年 (dvojtyždenník)	neznáme	Zhōngli	riaditeľ: Guō Qǐxián 郭啓賢, editor: Fāng Qìngqīng 方慶清	30.11. 1945
<i>Xīn shēng</i> 新聲	Xuānchuán wěiyuánhui 宣傳委員會	Táiběi	Ueda, Tomitarō 植田富太郎	12/1945
<i>Xiàndài zhōukān</i> 現代週刊	Shěng lì Táiwān túshū guǎn 省立台灣圖書館 ²⁷⁶		Wú Kègāng 吳克剛 ²⁷⁷	10.12. 1945
<i>Shí cháo</i> 時潮	neznáme	Táiběi	Dèng Jìnyì 鄧進益, Wú Mànshā 吳漫沙	1/1946 ²⁷⁸
<i>Táiwān huàbào</i> 台灣畫	Tái wān shěng dǎng bù xuānchuán		Lín Zǐguì 林紫貴	1/1946

²⁷⁶ Iný zdroj uvádza: Xuānchuán wěiyuánhui 宣傳委員會

²⁷⁷ Iný zdroj uvádza: Gōngshù cānyì 公署參議

²⁷⁸ Iný zdroj uvádza: 25.10. 1945

報	chù 台灣省黨部宣傳處			
<i>Xīn Táiwān huàbào</i> 新台灣畫報	Zhǎngguān gōngshǔ xuānchuán wěiyuánhui 長官公署宣傳委員會	Táiběi	Xià Tāoshēng 夏濤聲	1/1946
<i>Yì huá</i> 藝華	neznáme	Táiběi	Huáng Zōngkuí 黃宗葵, Jiāng Shàngwén 江尚文	1.1. 1946
<i>Táiwān jǐngchá</i> 台灣警察	Zhǎngguān gōngshǔ jǐngchá chù 長官公署警察處	Táiběi	Hú Fúxiàng 胡福相	1/1946
<i>Táiwān jīnróng jīngjì yuèkān</i> 台灣金融經濟月刊	Táiwān yínháng 台灣銀行	Neznáme	Neznámý	1/1946
<i>Zhōnghuá</i> 中華 (mesačník) (2. číslo)	neznáme	Neznáme	editor: Lóng Yīngzōng 龍瑛宗, vydavatel: Chén Guózhù 陳國柱	20.1. 1946
<i>Táiwān huàbào</i> 台灣畫報	國民黨台灣省黨部	Neznáme	hlav. editor: Lán Yīndǐng 藍蔭鼎, riaditel: Línzǐguì 林紫貴	
<i>Xīn Táiwān huàbào</i> 新台灣畫報	Zhǎngguān gōngshǔ xuānchuán wěiyuánhui 長官公署宣傳委員會	Neznáme	Editori: Bái Kè 白克, Liǔ Jiàn xíng 柳健行, Xià Tāoshēng 夏濤聲	
<i>Xià fēng</i> 夏風	Qīngnián wénhuà shè 青年文化社	Neznáme	Guō Xiùcóng 郭琇琮	2/1946
<i>Xīn Táiwān zhōukān</i> 新台灣週刊	Táiwān shěng dǎng bù 台灣省黨部	Neznáme	Lín Zǐguì 林紫貴	2/1942
<i>Hǎijiāng</i> 海疆	Neznáme	Táiběi	Ōuyáng Kěliàng 歐陽可亮	15.2. 1946
<i>Fēngshēng bào</i> 風聲報 (týždenník)	Neznáme	Fengyuan (okr. Táizhōng)	Lín Jìróng 林濟榮	3/1946
<i>Mín shēng bào</i> 民聲報 (týždenník)	Neznáme	台中	Zhōng Huǒ 鍾火	3/1946
<i>Táiwān shěng xùnliàn tuántuán kān</i> 台灣省訓練團團刊	Táiwān shěng xùnliàn tuán 台灣省訓練團	Neznáme	Fāng Yáng 方揚	3/1946
<i>Mínquán tōngxùnshè jiǎzhǒng gāo</i> 民權通訊社甲種稿	Mínquán tōngxùnshè 民權通訊社	Neznáme	Xiè Hàn rú 謝漢儒	1.3. 1946
<i>Táiwān gōnglùn</i> 台灣公論	neznáme	Gāoxióng Fèngshān 高雄鳳山	Zēng Guóxióng 曾國雄	4/1946
<i>Rì yuè tán zhōubào</i> 日月潭週報	Shěng xùn tuán 省訓團	Neznáme	Hán Pǔxiān 韓浦仙	1.4. 1946
<i>Zhèngqì yuèkān</i> 正氣月刊	Zhèngqì chūbǎn shè 正氣出版社	Neznáme	Kē Yuǎnfēn 柯遠芬, Zēng Jīnkě 曾今可	1.4. 1946
<i>Xiàndài bīng xué yuèkān</i> 現代兵學月刊	Zhèngqì chūbǎn shè 正氣出版社	Neznáme	Kē Yuǎnfēn 柯遠芬, Lú Yúnguāng 盧雲光	1.6. 1946
<i>Qīngnián zhōubào</i> 青年週報	Huālián sān qīng tuán 花蓮三青團	Neznáme	Xǔ Xīqiān 許錫謙	6/1946
<i>Xūn fēng</i> 薰風	Rì qiáo guǎnlǐ wěiyuánhui 日僑管理委員會	Neznáme	Zhōu Yīè 周一鄂	6/1946
<i>Zhú shēng</i> 竹聲	neznáme	Táizhōng?	neznáme	6/1946
<i>Táiwān zhī shēng</i> 台灣之聲	Táiwān guǎngbò diàntái 台灣廣播電臺	Neznáme	Lín Zhōng 林忠	1.6. 1946
<i>Táiwān pínglùn</i> 台灣評	Táiwān pínglùn zázhi shè 台灣評論	neznáme	Lín Chúnqīng 林純青	7/1946

論	雜誌社			
<i>Xīn shēng bào</i> 心聲報	Neznáme	Xīnzhú	Huáng Tāobào 黃濤豹, Xǔ Guānghuī 許光輝	7/1946
<i>Jiàoyù yuèkān</i> 教育月刊	Táinán xiàn jiàoyù kē 台南縣教育科	Xīnzhú	Yuán Guóqīn 袁國欽, Yáng Yì 楊毅	7/1946
<i>Guómín jiàoyù zhǐdǎo yuèkān</i> 國民教育指導月刊	Zhǎngguān gōngshǔ jiàoyù chù 長官公署教育處	Táiběi	Fàn Shòukāng 范壽康	8/1946
<i>Xīn Táiwān yīngwén zázhi</i> 新台灣英文雜誌	Xīn Táiwān yīngwén zázhi shè 新台灣英文雜誌社	Táiběi	Zhèng Nánwèi 鄭南渭	8/1946
<i>Túshū yuèkān</i> 圖書月刊	Shěng lì túshūguǎn 省立圖書館	Neznáme	Fàn Shòukāng 范壽康	15.8. 1946
<i>Táiwān fùnǚ yuèkān</i> 台灣婦女月刊	Táiwān shěng fùnǚ huì 台灣省婦女會	Neznáme	Yáo Mǐnxuān 姚敏瑄	1.9. 1946
<i>Táiwān yīngwén zázhi</i> 台灣英文雜誌		Táiběi	Chén Guóqīn 陳國欽	9/1946
<i>Táiwān wénhuà</i> 台灣文化	Táiwān wénhuà xié jìn huì 台灣文化協進會	Táiběi	Yóu Míjiān 游彌堅	9/1946
<i>Zìzhì tōngxùn</i> 自治通訊	Gōngshǔ míngzhèng chǔ 公署民政處	Neznáme	Zìzhì tōngxùn biānjí wěiyuánhui 自治通訊編輯委員會	9/1946
<i>Jiàoyù xīnwén</i> 教育新聞	Neznáme	Táiběi	Ài Lùshēng 艾路生	5.9. 1946
<i>Mínshēng bào</i> 民生報	Neznáme	Xīnzhú	Xiè Dēngjùn 謝登俊, Xiè Lizhèng 謝立正	18. 9. 1946
<i>Dàgōng jīngjì tèbào</i> 大公經濟特報	Dàgōng qīyè 大公企業	Neznáme	Chén Xīn 陳焯	22. 10. 1946
<i>Xīn xuéshēng</i> 新學生	Chénggōng chūbǎn shè 成功出版社	Neznáme	Chén Huáiquán 陳懷泉, Yáng Xuǎntáng 楊選堂	10/1946
<i>Táiwān yuèkān</i> 台灣月刊	Neznáme	Neznáme	Shěn Yúnlóng 沈雲龍(ed.), Zhāng Niè 張臬(vyd.)	25.10. 1946
<i>Jiùjì zǒng shǔ Táiwān fēnshǔ</i> 救濟總署台灣分署	Jiùjì zǒng shǔ táiwān fēnshǔ 救濟總署台灣分署	Neznáme	Qián Zōngqǐ 錢宗起	11/1946
<i>Shíshì jiěshuō</i> 時事解說	Zhōnghuá bàoshè 中華報社, Táiwān yìshù shè 台灣藝術社	Neznáme	neznáme	1.12. 1946
<i>Nèiwài yàowén</i> 內外要聞	Táiwān wénhuà xié jìn huì 台灣文化協進會	Táiběi	neznáme	11.11. 1946
<i>Táiwān hǎiyuán</i> 台灣海員	Táiwān hǎiyuán yuèkān shè 台灣海員月刊社 (Zhōnghuá hǎiyuán gōnghuì táiwān fēnhuì 中華海員工會台灣分會)	Neznáme	Wú Guóxìn 吳國信 riaditel' Lín Héngdào 林衡道 hlav.editor	12/1946
<i>Xīn értóng</i> 新兒童	Neznáme	Táinán	Hóng Bōlàng 洪波浪 ved. odd. školstvo	
<i>Nóng yú</i> 農漁	Xíngzhèng yuàn jiùjì zǒng shǔ 行政院救濟總署	neznáme	neznáme	12/1946
<i>Táiwān xuéshēng</i> 台灣學生	Táiwān xuéshēng zázhi shè 台灣學生雜誌社	neznáme	Lǐ Dōnghuī 李東輝, Gōng Tiānjìn 龔天進	1.12. 1946
<i>Tiān nán</i> 天南	Neznáme	Táiběi	neznáme	5.12.1946
<i>Gāoxióng wénhuà</i> 高雄文化	Neznáme	Gāoxióng	neznáme	1/1947

<i>Wénhuà jiāoliú</i> 文化交流		Táizhōng	Yáng Kuí 楊逵	1/1947
<i>Fèndòu</i> 奮鬥	Táiběi shì wénhuà yùndòng wěiyuánhui 台北市文化運動委員會	Táiběi	Yáng Xīnzī 楊鑫茲, Wú Mànshā 吳漫沙	1.1. 1947
<i>Táinán Yī zhōng xiàokān</i> 台南一中校刊	Neznáme	Neznáme	Táinán Yīzhōng 台南一中	1/1947
<i>Gōngrén yuèkān</i> 工人月刊	Gōngrén yuèkān shè 工人月刊社	Neznáme	Neznáme	1.1.1947
<i>Gōng shēng yuèkān</i> 工聲月刊	Gōng shēng yuèkān shè 工聲月刊社	Táizhōng	Neznáme	1.1. 1947
<i>Táiwān zázhì</i> 台灣雜誌 (mesačník)	Táiwān zázhì shè 台灣雜誌社 ²⁷⁹	Neznáme	Lián Zhèndōng 連震東 redaktor: 林知命	1.1. 1947
<i>Shí yǔ cháo bàn yuèkān</i> 時與潮半月刊	Neznáme	Neznáme	Qí Shìyīng 齊世英 Zhèng Liánxī 鄭蓮溪 vyd.	1.1. 1947
<i>Xīn hǔwěi zhōukān</i> 新虎尾週刊	Neznáme	Huwei, okr. Yunlin	Neznáme	14.1. 1947
<i>Diàn yóu</i> 電友	Táiwān diànlì gōngsī 台灣電力公司		Neznáme	

Zpracované podľa Táiwān shěng xíngzhèng zhǎngguān gōngshǔ, Xuānchuán wěiyuánhui 1946, 26-33; Zēng Jiànmín 2006, 192-193; Zhuāng Huìdūn 1999, 77-81; Cài Shūmǎn 2002)

²⁷⁹ Iný zdroj uvádza: Táiběi wénhuà yùndòng wěiyuánhui 台北文化運動委員會.

Príloha VI: Symbolický kapitál

Meno	TW?	Čína?	Stúdium v Jap.?	Učiteľ?	Študent?	Novinár?	Editor?	Establishment?	Profesionálny spisovateľ?	Lit. diela?	Politicky činný?	Ľavicové názory?	Op. k vláde
Yáng Kuí 楊逵	1	0	1	0	0	0	1	0	0	1	1	1	1
Huáng Róngcàn 黃榮燦	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1
Xǔ Shòuchāng 許壽裳	0	1	1	1	0	0	0	1	0	0	?	?	?
Lín Shùguāng 林曙光	1	0	1	0	1	1	1	0	0	1	0	0	0
Xiāo Jīndū 蕭金堆	1	0	1	0	1	0	0	0	0	1	?	1	?
Léi Shíyú 雷石榆	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	1	1	1
Máo Wénchāng 毛文昌	0	1	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	1
Yáng Yúnpíng 楊雲萍	1	0	1	1	0	0	1	1	0	1	0	0	0
Máo Yībō 毛一波	0	1	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Zhū Shí 朱實	1	0	1	0	1	0	0	0	0	1	?	?	1
Lǚ Sùshàng 呂訴上	1	0	1	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0
Fàn Shòukāng 范壽康	0	1	1	1	0	0	0	1	0	0	?	0	0
Lín Zǐguì 林紫貴	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0	1
Jiǎng Zhōngzhèng 蔣中正	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0
Chén Fényuán 陳逢源	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Wáng Sīxiáng 王思翔	0	1	0	0	0	1	1	0	0	0	?	?	1
Yè Shítāo 葉石濤	1	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0
Yáng Fēng 揚風	0	1	?	?	?	?	?	?	0	1	1	1	1
Yáng Nǎifān 楊乃藩	0	1	1	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0
Lóng Yǐngzōng 龍瑛宗	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	?	?	?

Meno	TW?	Cina?	Stúdium v Jap.?	Učiteľ?	Student?	Novinár?	Editor?	Establishment?	Profesionálny spisovateľ?	Lit. diela?	Politicky činný?	Lavicové názory?	Op. k vláde
Zēng Jīnkě 曾今可	0	1	1	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0
Zēng Jīkūn 曾紀焜	0	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0
Mèngzhōu 夢周	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0
Xiè Qīng 謝青	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0
Lóu Xiàn 樓憲	0	1	1	0	0	1	1	0	0	0	1	0	1
Guō Fēng 郭風	0	1	0	0	0	1	1	1	0	1	1	0	0
Zhū Xiàoqiū 朱嘯秋	0	1	0	0	0	1	1	0	0	1	0	0	0
Yáng Yáng 楊揚	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Lín Mào shēng 林茂生	1	0	1	1	0	1	0	1	0	0	1	0	1
Wáng Báiyuān 王白淵	1	0	1	0	0	1	1	0	0	1	1	0	1
Zhāng Yànxūn 張彥勳	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	?	?
Ziqián 子潛, Xǔ Yùchéng 許育誠,	1	0		0	1	0	0	0	0	1	0	0	0
Wú Yíngtāo 吳瀛濤	1	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0
Huáng Désǐ 黃得時	1	0	1	1	0	0	1	0	0	1	0	0	0
Chén Yí 陳儀	0	1	1	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0
Huáng Sùqiū 黃肅秋	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	?	?	?
Lán Yīndǐng 藍蔭鼎	1	0	1	0	0	0	0	1	0	1	?	?	?
Hé Xīn 何欣	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0
Lí Lièwén 黎烈文	0	1	0	1	0	1	1	1	0	1	?	?	?
Lín Jīngnán 林荊南									0				

Meno	TW ?	Čína ?	Štúdium v Jap.?	Učiteľ?	Študent?	Novinár?	Editor?	Establishment?	Profesionálny spisovateľ?	Lit. diela?	Politicky činný?	L'avicové názory?	Op. k vláde
Hé Róng 何容	0	1	0	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0
Zhāng Guójiàn 張國鍵	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0
Lín Zhìhuì 林子惠									0				
Lín Xiàntáng 林獻堂	1	0	1	0	0	0	0	1	0	1	1	0	1
Wèi Qīngdé 魏清德	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Qián Gēchuān 錢歌川	0	1	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Wáng Shīláng 王詩琅	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0
Yè Qīngbǐng 葉慶炳	0	1	0	1	1	0	0	1	0	0	1	0	0
Lài Zǐqīng 賴子清	1	0	?	1	0	0	0	0	0	1	?	?	?
Huáng Chūnqīng 黃純 書	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0
Lǐ Yìzhōng 李翼中	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0
Lǐ Jìgǔ 李季谷	0	1	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Xiè Zūnwǔ 謝尊五	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0

Príloha VII. Predstavenie aktérov a organizácií

Poznámka k zdrojom v tejto časti:

Táto časť sa snaží predstaviť historické osobnosti, ktoré sa v práci objavujú. Vzhľadom na to, že sa jedná o obdobie, z ktorého sa dochovali len kusé informácie, v niektorých prípadoch je veľmi komplikované získať presné a overené informácie. Zdroje, z ktorých v tejto časti vychádzam, sú rôzneho druhu. Samozrejme že prioritu získavajú zdroje overené a autorské. Ale v niektorých prípadoch sa mi takéto zdroje nepodarilo nájsť. Keďže príloha predkladá v podstate základné biografické informácie a nie hodnotenie úlohy týchto osobností, niekedy využívam neoverené informácie z internetu.

A

Āruì 阿瑞, vlastným menom Líu Qìngruì 劉慶瑞 (neznáme)

Podľa Yóu Shèngguàn (1993, 30) pochádzal z pevniny. Lín Shǔguāng (1994, 21) uvádza, že nedoštudoval Provinčnú táiwānskú univerzitu.

B

Bái Chóngxǐ 白崇禧 (1893–1966)

Bái Chóngxǐ pochádzal z významného rodu, ktorý svoj pôvod odvodzoval od moslimskej národnostnej menšiny. Rodina žila v provincii Guǎngxī a skôr, než vstúpil do Národnej strany, bol militarista. Avšak kvôli vojne s Japoncami a vnútornému nebezpečenstvu zo strany komunistov sa spojil s Čankajškom. Napriek tomuto aktu si stále udržiaval od Národnej strany ako myšlienkovú, tak i vojenskú nezávislosť. Na Táiwān prišiel prvýkrát ako minister obrany vyslaný na inšpekciu po udalostiach Incidentu 2.28. Po príchode vlády Národnej strany na Táiwān zastával Bái Chóngxǐ síce vysoký úrad, ale zostal bez faktickej moci. Bái Chóngxǐ je otec známeho táiwānského spisovateľa Bái Xiānyōnga (1937–). (Dluhošová 2006, 215)

Bái Dízhōu 白滌洲 (neznáme)

Editor prílohy *Guóyǔ* 國語 oficiálnych novín *Táiwān Xīnshēng bào*.

Bái Kè 白克(1914 – 1964)

Režisér, pochádzal z mesta Guilín, provincia Guǎngxī v Číne. Študoval na Štátnej univerzite v Xiàméne. Po absolvovaní sa začal venovať filmu. V období vojny zastával niekoľko významných postov v rámci kultúrnych inštitúcií. V roku 1937 bol vyslaný do Sovietskeho zväzu, aby sa zúčastnil divadelného festivalu. V období proti japonského odboja pôsobil v Komisii pre kultúru v rámci juhozápadnej bojovej oblasti, kde

mal na starosti film, divadlo a propagandu. (Zhāng Zìhuì 2009, 16) V roku 1945 prišiel s prvou vlnou úradníkov, ktorí mali prevziať Táiwān. Na starosti mal prevzatie filmových prístrojov, materiálov a ateliérov, ktoré zostali po Japoncoch. V periodiku *Rénmín dǎo bào* zastával pozíciu editora. V prílohe *Diànyǐng Xìjù* 電影戲劇 oficiálnych novín *Táiwān Xīnshēng bào* mal pravidelnú rubriku.

V roku 1956 natočil film v táiwänskom dialekte *Potomkovia Žltého cisára* (黃帝子孫), za ktorý bol kritizovaný a musel opustiť táiwänské filmové ateliéry. Potom sa venoval tvorbe táiwänsky hovoriacich filmov, ktoré boli skôr „ľudového“ charakteru. V roku 1962 ho veliteľstvo tajnej polície obvinilo zo špionáže, prinútili ho sa priznať. Na základe stanného práva, ktoré na Táiwáne platilo, bol odsúdený k trestu smrti. Zomrel 22. 2. 1964.²⁸⁰

Bù Jīn 埔金 (neznáme)

V rane povojnovom období bol študentom Pedagogického inštitútu. Prispieval do študentského časopisu *Lóng'ān wényì* a do časopisu *Cháoliú* vydávaného v Táizhōngu. (Cài Shūmǎn 2002, 28 a 32)

C

Cài Déběn 蔡德本 (1925–)

Rodák z Jiāyì; strednú školu študoval v Japonsku, v rane povojnovom období bol študentom Pedagogického inštitútu, kde absolvoval obor anglistika. V roku 1953 bol príjemcom americkej pomoci a strávil rok na Indiana University. Po návrate sa stal profesorom na rôznych stredných školách v Táináne. Cài Déběn obdržal niekoľko literárnych cien, predovšetkým za svoj podiel na rozvoji táiwänskej literatúry.

Cài Déběn sa najskôr profiloval autor poviedok, ktoré vznikali v japonskom jazyku počas jeho štúdií. V povojnovom období začal prispieval do študentského časopisu *Lóng'ān wényì* a literárnej prílohy *Qiáo*. Výrazne sa angažoval v dramatických krúžkoch Pedagogického inštitútu, ktoré presadzovali divadlo v táiwänskom jazyku. Počas *bieleho teroru* bol prenasledovaný. Strávil 13 mesiacov vo väzení a potom sa vzdal literárnej tvorby. (Cài Shūmǎn 2002, 28 a 32; Fēng Dépíng 2008, 1277–78)

²⁸⁰ *Bái Kè* 白克. [online]. Wikipedia, 2007 [11. 1. 2013]. Dostupné z: <http://zh.wikipedia.org/wiki/%E7%99%BD%E5%85%8B>

Cài Cuìshuǐ 蔡粹水 (neznáme)

V rane povojnovom období bol študentom Pedagogického inštitútu. Prispieval do študentského časopisu *Lóng'ān wényì* a literárnej prílohy *Qiáo*.

Chén Chūndé 陳春德 (1915–1947)

Výtvarník navštevujúci reštauráciu Shānshuǐ tíng (Cài Shūmǎn 2002, 58) a významný prispievateľ japonsky písaného časopisu *Xīn xīn*, ktorý najskôr vychádzal Xīnzhú, ale potom sa presunul do Táiběi. Redakcia časopisu bola napojená na reštauráciu Shānshuǐ tíng, ktorá v tomto období fungovala ako umelecký salón.

Chén Dìngguó 陳定國 (neznáme)

Pochádza zo Xīzhǐ, okres Táiběi. Otec známeho spisovateľa Chén Shàoxīn. Za japonskej vlády zastával vysokú pozíciu a po vojne sa stal predsedom Zhromaždenia za okres Táiběi. Potom pôsobil v lesníckom priemysle v okrese Gāoxióng. (El.zdroj: Chén Jingyú 2009)

Chén Dìngguó 陳定國 (1923–1999)

Pochádzal zo Xīnzhú na Táiwāne. V roku 1945, spolu s ďalšími, založil spolok Xīngāo mànhuà jítuán 新高漫畫集團, ktorý sa zameriaval na rozvoj táiwānského manga. Členovia tohto spolku potom vytvorili základ redakcie časopisu *Xīn xīn*. (El.zdroj: Chén Yùrén 2009)

Chén Féngyuán 陳逢源 (1893–1982)

Ekonom a básnik starých básní. Pochádzal z Tánánú. Vyštudoval na Oddelení štátneho jazyka, na Škole štátneho jazyka u Úradu guvernéra. Po škole sa zamestnal u Mitsui Bussan (三井物產), čo ho primälo k štúdiu ekonómie. V 20. rokoch 20. Storočia začal pôsobiť v Táiwānskej kultúrnej asociácii. V roku 1923 sa na krátko dostal do väzenia. Od roku 1926 pôsobil vo firme, ktorú založil Chén Xīn. Od roku 1932 zároveň pôsobil ako vedúci ekonomického oddelenia novín *Táiwān shin minpō*. Po vojne zastával pozíciu riaditeľa v niekoľkých podnikoch a bankách. V tomto období bol členom niekoľkých básnických spolkov, ktoré sa zameriavali na tradičné žánre. (El.zdroj: Xiè Guóxìng 2009)

Chén Jiāpéng 陳家鵬 (neznáme)

Pochádzal zo Xīnzhú na Táiwāne. V roku 1940, spolu s ďalšími, založil spolok Xīngāo mànhuà jítuán 新高漫畫集團, ktorý sa zameriaval na rozvoj táiwānského manga. Členovia tohto spolku potom vytvorili základ redakcie časopisu *Xīn xīn*. (El.zdroj: Chén Yùrén 2009)

Chén Lìfū 陳立夫 (1900–2001)

Pochádzal z provincie Zhèjiāng. Po štúdiách v Shànghǎi, prešiel na univerzitu do Tiānjīnu. Po jej absolvovaní získal magisterský titul na University of Pittsburgh. Jeho strýc mal veľmi blízky vzťah s Čankajškom a tak Chén Lìfū a jeho brat Chén Guǒfū 陳果夫(1892–1951) mali zabezpečenú silnú pozíciu v rámci Národnej strany. Chén Lìfū bol tajomníkom Čankajška, hlavným tajomníkom Národnej strany, ministrom školstva, miestopredsedom parlamentu.²⁸¹ V rámci vnútrostraníckeho delenia bol významným členom kliky Central Club. Po stiahnutí vlády na Táiwān sa usadil v USA.

Chén Shào xīn 陳紹馨 (1906–1966)

Pochádza zo Xīzhǐ, okres Táiběi. Po absolvovaní verejnej školy v Xīzhǐ, študoval Odbornú obchodnú školu u Úradu guvernéra. V roku 1927 začal študovať v Japonsku. Tam sa začal zapájať do spoločenského diania organizovaného krajanmi a táiwānskými študenti. Vyštudoval právo na Tohoku University 東北大學. Po návrate do Táiwān, pretože získal sociologické vzdelanie, sa venoval štúdiu táiwānských prísloví a prednášal na Cisárskej univerzite v Táiběi. Po vojne pokračoval ako profesor na Táiwānskej provinčnej univerzite. (Chén Jingyú 2009) Bol predseda Výskumnej komisie, Táiwānskej kultúrnej asociácie a editor jedného čísla *Táiwān wénhuà* (č. 1, zv. 5). (Huáng Yīngzhé 2007, 136)

Chén Wénbīn 陳文彬 (neznáme)

V povojnovom období dôležitý prispievateľ novín *Rénmín dǎo bào*. Po roku 1945 bol menovaný ako riaditeľ Táiběiskej strednej školy Jiàngúo, ktorej zriaďovateľom bola provinčná vláda. Bol prenasledovaný v období po Incidente 2.28. (El.zdroj: Xǔ Xuějī 2009 a)

Chén Wàngchéng 陳旺成 (?–1978)

Pochádzal zo Xīnzhú na Táiwāne. Po absolvovaní Odbornej obchodnej školy u Úradu guvernéra, pôsobil v Xīnzhú ako učiteľ. V roku 1918 však učiteľstvo opustil a nechal sa zamestnať v obchode. V 20. rokoch sa začal venovať osvete a v roku 1926 vstúpil do Táiwānskej kultúrnej asociácie a po jej rozpade v roku 1927 sa stal členom táiwānskej politickej strany *Táiwān mínzhòng dǎng* 台灣民衆黨 [Táiwānská ľudová strana]. V 30. rokoch pôsobil ako novinár pre noviny *Táiwān shin minpō* a v roku 1936 bol zvolený ako poslanec do Mestského zastupiteľstva mesta Xīnzhú. Po vojne sa najskôr

²⁸¹ *Chén Lìfū* 陳立夫. [online]. Baidu Bǎikē 百科. [11.1.2013]. Dostupné z: <http://baike.baidu.com/view/60333.htm>

angažoval v Mládežníckých jednotkách Troch ľudových princípov, v táiwánskej oblastnej pobočke a neskôr stal hlavným editorom periodika *Mín bào*. Po Incidente 2.28 sa stiahol do Shànghäie. (El.zdroj: Xǔ Xuějī 2011)

Chén Xǐ 陳洗 (neznáme)

Vlastným menom Chén Zhèngkūn 陳正坤, bol hlavným editorom novín *Héping rìbào*, ktoré vychádzali v Táizhōngu.

Chén Xiàyǔ 陳夏雨 (1917–2000)

Pochádzal z Táizhōngu. Otec bol vedúcim v systéme vzájomného ručenia *bǎojiǎ* a matka pochádzala z bohatej rodiny. V roku 1930 nastúpil na Strednú školu Dànjiāng, kedy sa rozhodol venovať sa sochárstvu. V roku 1935 nastúpil na Tōkiō Bijutsu Gakkō 東京美術學校. Počas štúdia v Japonsku vystavoval niekoľko svojich diel. V roku 1941 sa stal prvým vyštudovaným táiwánskym sochárom. Vstúpil do Asociácie japonských sochárov. V roku 1946 sa vrátil na Táiwān. Stal sa členom hodnotiacej komisie Provinčnej výstavy výtvarného umenia a profesorom na Pedagogickom inštitúte v Táizhōngu. (El.zdroj: Xuē Yánlíng 2009) V povojnovom období navštevoval reštauráciu Shānshuǐ tíng.

Chén Xīn 陳忻 (1893 – 1947)

Chén Xīn bol rodák z Dàjiǎ v okrese Táizhōng. Po absolvovaní Pedagogického inštitútu v Táiběi odišiel na štúdiá do Japonska, kde študoval finančníctvo. Doktorát z ekonomiky získal na Columbijskej univerzite v USA. Po návrate na Táiwān sa venoval pozornosť organizácii spoločnosti Dàdōng xìntuō 大東信託, ktorá pomáhala Táiwāncom čeliť zlej ekonomickej situácii pod japonskou nadvládou a preto bola i vyhlásená ako nezákonná. V tesne povojnovom období bol spolu Lín Xiàntángom v delegácii, ktorá bola pri predávaní Táiwānu Číne. Bol členom Táiwánskej kultúrnej asociácie. V októbri vydával ekonomicky časopis *Dàgōng jīngjì tèbào* 大公經濟特報. Chén Xīn sa ztratil po tom, čo ho odvliekli ozbrojené zložky po Incidente 2.28. Jeho trust Dàdōng xìntuō bol zlúčený s bankou Huánán yínháng. (El.zdroj: Rèn Yùdé 2009)

Chén Xùnguì 陳遜桂 (neznáme)

Editor periodika *Dà míng bào*. Váznený po Incidente 2.28.

Chén Yí 陳儀 (1883–1950)

Pochádzal zo Shàoxīngu v provincii Zhèjiāng. V Japonsku študoval vojenskú akadémiu a v tomto období sa i oženil. V roku 1917 sa vrátil do Japonska, aby študoval Ri-

kugun Daigakkō 陸軍大学校 [Vysoká škola vojenská], kde bol prvým čínskym študentom. Po návrate do Číny v roku 1920 zastával rôzne pozície v rámci armády ako v provincii Zhèjiāng, tak i Fújiàn, kde nakoniec bol i guvernérom. V rámci Armády Čínskej republiky sa stal druhostupňovým generálom. V rámci Národnej strany nepatrilo však do vojenskej kliky, ale do kliky Zhèngxué. Ešte pred koncom vojny bol poverený riešením otázok súvisiacich s prinavrátením Táiwānu po vojne. Bol poverený Čankajškom, aby koordinoval Komisiu na skúmanie Táiwānu (Táiwān diàochá wēiyuánhui 臺灣調查委員會). Po skončení vojny sa stal guvernérom Táiwānu a vo svojich rukách sústreďoval ako exekutívu, tak i velenie všetkých ozbrojených zložiek. Spôsob, akým Táiwān prešiel pod správu Číny, sa stretol s nesúhlasom miestnych obyvateľov, čo nakoniec vyústilo v Incident 2.28. Pre nezvládnutie situácie okolo Incidentu bol Chén Yí zo svojho postu odvolaný. V roku 1948 bol znovu dosadený ako guvernér provincie Fújiàn. V roku 1949 bol menovaný ako guvernér provincie Zhèjiāng. V rovnakom roku však bol zatknutý a obžalovaný z vlastizrady. Bol popravený v roku 1950 na Táiwāne. (El.zdroj: Xuē Huàyuán 2009 a)

Chén Yisōng 陳逸松 (1907–1999),

Táiwānský právnik, rodák z Yílánu. Strednú i vysokú školu absolvoval v Japonsku. Počas 13-ročného pobytu v Japonsku sa zoznámil s Lín Xiántangom a s Cǎi Péihuōm, ktorí organizovali zahraničných študentov a stáli za vznikom študentských aktivít v Japonsku a neskôr i po príchode na Táiwāne. V japonskom období sa moc neangažoval v kultúrnom dianí. V roku 1937 bol zvolený do Táiběiského mestského zastupiteľstva. Od roku 1942 sponzoroval periodikum *Táiwān wénxué* 台灣文學, ktoré editoval spisovateľ Zhāng Wénhuán. V roku 1945 bol v delegácii, čo v Nankingu navštívili Čankajška pri príležitosti prinavrátenia ostrova. Vydával a financoval opozične orientovaný periodika *Zhèng jīng bào*. Po Incidente 2.28 sa stal členom Komisie na preskúmanie Incidentu 2.28. Potom pracoval pre Zkušobný dvor a v Centrálnej banke. Politicky sa rôzne približoval a vzdľaloval ako Národnej strane tak i Komunistickej strane Číny. (Hé Yílín 1995, 6-7)

Čankajšek (Jiǎng Jièshí 蔣介石 [1887–1975])

Generalissimo, predseda Národnej strany a prezident Čínskej republiky. Pochádzal z provincie Zhèjiāng. V roku 1908 začal študovať na Tokyo Shinbu Gakko 東京振武學校, čo bola cisárska vojenská akadémia. Tam sa zoznámil s revolucionármi, ktorí si kládli za cieľ odstrániť dynastiu Qīng (1644–1911). V tom istom roku sa Čankajšek

stal členom spolku Tóngménghuì, aliancie, ktorá si kládla rovnaké ciele a predchodcu Národnej strany. Do Číny sa vrátil v roku 1911 a účastnil sa Wùchāngského povstania (10.10. 2011), ktoré odštartovalo pád dynastie. Od roku 1922 sa prehlbuje dôvera medzi Sunjatsenom a Čankajškom. V roku 1924 posielala sunjatsen Čankajška do Sovietskeho zväzu, aby študoval pod Komiternou, ktorá pomáhala budovať Národnú stranu. Po návrate sa stal veliteľom Vojenskej akadémie vo Whampoa, čo bola nielen elitná škola, ale i liaheň mladých kádrov pre Národnú stranu. Po smrti Sunjatsena v roku 1925 postupne získava prevahu v rámci ústredia Národnej strany. Po tom, čo v roku 1926 získava hlavné slovo, nielen že podniká Severný pochod, aby zničil miestnych militaristov a zjednotil Čínu pod vládou Národnej strany, ale zároveň robí i čistku v strane, aby zabránil vzostupu ľavicového krídla. Tým sa začalo 10 ročné obdobie občianskej vojny (1927–1937), kedy oproti sebe stáli vojská Komunistickej a Národnej strany. Okrem občianskej vojny však Čínu sužoval i tlak Japonska, ktoré postupne obsadzovalo čínske územie zo severo–východu. Obdobie občianskej vojny bolo ukončené Xi'ānským incidentom v roku 1937, kedy predstavitelia oboch strán dohodli na spoločnom fronte proti Japonsku. Počas druhej svetovej vojny sa jemu a jeho žene podarilo získať podporu západných mocností. Ich pomoc bola znásobená po útoku na Pearl Harbour a otvorení frontu v Ázii. V roku 1946 sa pod vedením Národnej strany podarilo presadiť novú ústavu, ktorá vstúpila v platnosť v roku 1947. V roku 1948 bol Čankajšek prvýkrát zvolený za prezidenta. Po skončení Druhej svetovej vojny sa však v Číne rozohorela ďalšia občianska vojna, ktorej výsledkom bolo stiahnutie vlády Národnej strany na Táiwān. Tu Národná strana v čele s Čankajškom zaviedla tvrdý policajný režim, ktorý je známy ako *biely teror*. V roku 1960 došlo k úprave ústavy, aby Čankajšek mohol nastúpiť tretie volebné obdobie. V roku 1966 došlo k ďalšej úprave ústavy. V roku 1971 Čínska republika ztratila právo reprezentovať Čínu, ktoré získala Čínska ľudová republika. Tieto medzinárodné prehry spoločne s vnútroštátnou situáciou boli dôvodmi pre neskoršie opozičné hnutie. Čankajšek zomrel v roku 1975 vo funkcii prezidenta. (El.zdroj: Xuē Huàyuán b)

E

Ér Shēng 而生 (neznáme)

V rane povojnovom období bol študentom Pedagogického inštitútu. Prispieval do študentského časopisu *Lóng'ān wényì* (Cài Shūmǎn 2002, 28) a literárnej prílohy *Qiáo*.

F

Fàn Shòukāng 范壽康 (1894–1983)

Pochádzal z provincie Zhèjiāng. V Japonsku študoval na Tōkijskej cisárskej univerzite filozofiu a pedagogiku. Po návrate sa stal profesorom na Štátnej Zhōngshānskej univerzite, dekanom Fakulty literatúry na Provinčnej univerzite v Ānhuī a profesorom na Štátnej univerzite vo Wūhàne. Okrem toho zastával i vysoké politické posty týkajúce sa vzdelávania. Po skončení vojny bol menovaný ako vedúci Oddelenia vzdelávania pri Úrade guvernéra, kde zaviedol školskú reformu a zasadil o šírenie štátneho jazyka. (Zhāng Zīhuì 2009, 66–67)

Féng Yùxiáng 馮玉祥 (1882–1947)

Pochádzal z provincie Ānhuī. Bol militaristom spriazneným s Národnou stranou a maršalom Národnej revolučnej armády. Pôvodne bol vojakom qīngskej armády a slúžil v armáde Yuán Shìkǎi 袁世凱 (1859–1916). Počas Xīnhàisekej revolúcie (1911) sa pridal na stranu revolucionárov. V 20. rokoch sa postupne zvyšoval jeho vplyv a bol naviazaný na kliku Zhǐlì, ktoré pôsobila v dnešnej provincii Héběi. Ale v roku 1924 zradil kliku a v rámci Pekingského puču dosadil do Pekingu Sunjatsena. Od tej doby podporoval Národnú stranu, ktorej sa stal členom a udržiaval tesné vzťahy s Čankajškom. To sa zmenilo v 1933. Ku konci vojny Féng Yùxiáng podporoval ľavicové krídlo Národnej strany a netajil sa kritikou voči Čankajškovi. Pretože však mal tesné napojenie na armádu, zastával síce vysoké, ale len nominálne posty. Okolo roku 1940 člen vtedajšej najvyššej komisie v národnej bezpečnosti a veliteľ území postihnutých vojnou. Po vojne odišiel do Ameriky, kde i naďalej kritizoval vládu. Zomrel v roku 1948 na Čiernom mori, keď smeroval do ZSSR. (Liú Shàotáng 1992, zv.2, 204–206)

G

Gù Péigēn 顧培根 (neznáme)

Vydavateľ večerníka *Zìlì wǎnbào*

Gū Zhènfū 辜振甫 (1917–2005)

Obchodník a politik, ktorý pochádzal z veľmi bohatej rodiny v mesta Lùgǎng. V roku absolvoval Cisársku univerzitu v Táiběi a 1937 sa začal starať o rodinný podnik. Po skončení vojny spoločne s ďalšími vyhlásili v auguste 1945 nezávislosť Táiwānu. Za to bol na 19 mesiacov väznený a po prepustení utiekol do Hong Kongu. V roku 1949

sa vrátil späť na Táiwān. Venoval sa správe rodinných podnikov a politickej kariére. Prepracoval sa až do Ústrednej komisie Národnej strany a neskôr zastával významnú funkciu predsedu Nadácie pre výmenu cez Táiwānskú úžinu, ktorá fakticky od 90. rokov vedie rokovania o zblížovaní Táiwānu s Čínou. (El.zdroj: Zhèng Tiān'ēn 2009)

Guō Fēng 郭風 (1921–2002; vlastným menom Lù Nóngyán 陸農延)

Pochádzal z provincie Jiāngsū. Absolvoval politológiu na univerzite Chízhi dàxué 持志大學. Na Táiwān prišiel spolu s vojskami v apríli 1949. Bol členom Politického oddelenia Revolučného experimentálneho ústavu. Zároveň bol hlavným tajomníkom pobočky Mládežníckych oddielov Troch ľudových princípov, tajomníkom Oddelenia pre politické záležitosti, nakladateľom pre Vojenské noviny. Bol dopisovateľom Zhōngyāng rìbào 中央日報 [Ústredného denníka], hlavným redaktorom Zhōngguó wǎnbào 中國晚報 [Čínskeho večerníka] a novin Zhōnghuá rìbào. Zároveň pôsobil vo Zväze táiwānských spisovateľov. Ziskal niekoľko cien od štátom podporovaných inštitúcií. Vo svojej tvorbe sa zameriaval na prozaické žánre, predovšetkým eseje a reportáže. (Fēng Dēpíng 2008, 935–936)

Guō Xuěhú 郭雪湖 (1908–2012; vlast. menom Guō Jīnhuǒ 郭金火)

Bol významný maliar, ktorý sa presadil už počas japonskej éry, kedy sa ako jeden z troch mladých autorov zúčastnil Táiwān měishù zhǎnlǎn huì 台灣美術展覽會 [Táiwānskej umeleckej výstavy] v roku 1927. Zároveň bol jedným z najvýraznejších predstaviteľov japonského štýlu na Táiwāne. V 30. rokoch sa vydal do Japonska, kde zostal do konca vojny. Po vojne bol jedným z členov hodnotiacej komisie Provinčnej výstavy výtvarného umenia. Túto pozíciu zastával 22 rokov. (El.zdroj: Zhān Qiányù 2012)

Guō Yímín 郭彝民 (neznáme)

Od januára 1934 až do konca roku bol zamestnanec generálneho konzulátu na Táiwāne.

Gē Léi 歌雷 (vlastným menom Shǐ Xíméi 史習枚, 1926–1994)

Pochádzal z provincie Jiāngxī alebo Jiāngsū. Absolvoval žurnalistiku na Univerzite Fùdàn a pri príchode na Táiwān mal 20 rokov. Začal redigovať prílohu *Qiáo*, ktorá okolo seba združovala činiteľov, ktorí často boli v opozícii k vláde. Príloha na čele s Gē Léiom iniciovala diskusiu a niekoľko stretnutí o táiwānskej literatúre. Sám sa účastnil diskusií v rôznych mestách. Pri Incidente 4.6 bol zatknutý. Ale pretože jeho bratranec, generál Niǔ Xiānmíng, bol zástupca veliteľa tajnej polície, Gē Léi bol prepustený a úplne opustil literárne kruhy. Neskôr pôsobil v rámci Národnej strany ako

človek organizujúci zvolenie vybraných kandidátov Národnej strany do Národného zhromaždenia. (Lín Shǔguāng 1994)

Guō Xiùcóng 郭琇琮 (1918–1950)

Rodák zo Shílínu (Táiběi), študent a organizátor proti–amerických demonštrácií na Táiwāne. Bol členom Komunistickej strany Číny. Na štúdium medicíny na Táiběiskej cisárskej univerzite nastúpil už počas japonského obdobia. Počas štúdia sa vďaka svojmu učiteľovi učil štandardnú čínštinu a zoznamoval sa s čínskou modernou literatúrou. V roku 1944 spolu so spolužiakmi založili študentskú protijaponskú organizáciu a po odhalení boli odsúdení na 5 rokov väzenia. Po Incidente 2.28 vstúpil do KSC a bol členom Táiběiskej komisie. V roku 1950 bol po dlhom prenasledovaní chytený a odsúdený k trestu smrti. (El.zdroj: Shěn Huáiyù 2009)

H

Hé Róng 何容 (1893–1990; vlast.menom Hé Zhàoxióng 何兆熊)

Pochádzal z provincie Héběi. Na Pekingskej univerzite sa zameriaval na štúdium lingvistiky a gramatiky. Po štúdiách aktívne pôsobil v rôznych inštitúciách, ktoré sa zaoberali šírením štátneho jazyka. V 30. rokoch potom prednášal na Pekingskej univerzite. Keď minister školstva Chén Lifū v roku 1941 zriadil Komisiu pre šírenie štátneho jazyka, stal sa jej členom a z tejto pozície sa zapojil i do prípravy jazykovej politiky po prevzatí kontroly nad Táiwānom. Po príchode na Táiwān bol zástupca vedúceho Komisie pre šírenie štátneho jazyka u Oddelenia školstva na Táiwāne a neskôr i stál v jej čele. Zároveň sa podieľal na tvorbe prílohy *Guóyǔ*, ktorá sa transformovala na periodikum *Guóyǔ rìbào* 國語日報[Denník so štátnym jazykom]. Hé Róng stál v čele i tohto periodika. Je autorom pojednaní o gramatike súčasnej čínštiny. Jeho syn je Hé Xīn. (Zhāng Zīhuì 2009, 22)

Hé Xīn 何欣(1922–1998); pseudonym **Jiāng Sēn** 江森

Prvorodený syn významného zástupcu predsedu Provinčnej komisie pre šírenie štátneho jazyka a šéfredaktora prílohy *Guóyǔ*, Hé Rónga. Študoval na štátnom Xīběiskom pedagogickom inštitúte anglický jazyk a literatúru. V máji 1946 nasledoval s rodinou otca na Táiwān. Najskôr pracoval v rámci Provinčnej komisie pre šírenie štátneho jazyka, potom pôsobil ako učiteľ na Prvej strednej dievčenskej škole v Táiběi. V roku 1950 začal pracovať pre znovu obnovený Úrad pre editáciu a preklad. Neskôr sa stal profesorom na Ústave západných jazykov Univerzite Zhèngzhì. Pracoval pre mnohé

periodiká ako editor: príloha *Wényì* periodika *Táiwān Xīnshēng bào*; *Bànyuè wényì* 半月文藝 [Dvojtyždenník *Wényì*], *Xiàndài wénxué* 現代文學 [Moderná literatúra] a zastával funkciu vedúceho oddelenia dokumentov pre periodikum *Guóyǔ rìbào* 國語日報 [Štátny jazyk]. Počas svojej kariéry napísal veľké množstvo kritických príspevkov a esejí. Zároveň bol uznávaným prekladateľom, za čo bol i v roku 1965 ocenený Čínskou kultúrnou asociáciou 中國文藝協會 a predstavoval západnú literatúru táiwānskému publiku. (Fēng Dèpíng 2008, zv.1, 210; Zhū Shuāngyī 2011)

Hóng Cháomíng 洪朝明 (neznáme)

Člen reakcie časopisu *Xīnxīn*.

Hóng Ruilín 洪瑞麟 (1912–1996)

Táiwānský výtvarník narodený v Táiběi v rodine, ktorá sa venovala produkcii čaju. Maľbe sa venoval už od detstva. V Táiběi navštevoval ako základnú, tak strednú školu, i ateliér Ishikawy Kinnichiro. V roku 1931 odišiel študovať do Japonska, kde sa učil západnej maľbe. Po návrate sa presťahoval do baníckej oblasti vo Ruifāngu na severe ostrova, kde s priateľmi založil Umeleckú asociáciu *Mouve*. Tá organizovala prednášky, stretnutia a výstavy. Medzi baníkmi, ktorí tvorili námet jeho tvorby, žil až do roku 1961, kedy sa presťahoval do Táiběi, kde začal prednášať na Provinčnej odbornej umeleckej škole až do svojho dôchodku v roku 1972. Potom sa za rodinou presťahoval do USA. (El.zdroj: Bái Xuělán 2009)

Hú Jǐnróng 胡錦榮 (neznáme)

Novinár píšuci japonsky a zároveň jeden z editorov časopisu *Zhèng jīng bào*.

Huáng Cháoqín 黃朝琴 (1897–1972),

Huáng Cháoqín bol významnou postavou kultúrnej scény v 20. rokoch 20. storočia. Vystupoval ako zástanca literárneho jazyka *báihuà* (白話文). Neskôr odišiel do USA, kde študoval medzinárodné právo. Po štúdiách odišiel do Číny, kde bol zamestnaný na Ministerstve zahraničných vecí. Politicky patril do kliky *Zhèngxué pài*. Po skončení vojny na Táiwáne zastával niekoľko významných postov na provinčnej úrovni a v rámci Národnej strany, mimo iného i primátora Táiběi. Od 50. rokov je vnímaný ako výrazný predstaviteľ *polovičných horalov*. (Liú Shàotáng 1992, 256-258; Zhāng Zīhui 2009, 116)

Huáng Chúnqīng 黃純青 (1875–1956)

Básnik pochádzajúci z mesta Shùlín v Táiběi. Keď mal šesť rokov účastnil sa najnižšieho stupňa úradníckych skúšok. V veku 23 rokov zastával funkciu predsedu oblasti Shùlín, neskôr poslanca a člena komisie pri Úrade guvernéra a manažéra niekoľkých podnikov. Vo veku 33 rokov si založil likérku. Po vojne bol predseda Roľníckeho družstva pre provinciu Táiwān, kontrolór Tǔdì yínháng a Pokladne družstva. Okrem toho pôsobil i v Táiwānskej kultúrnej asociácii ako kontrolór, predseda správnej rady novín *Guóyǔ rìbào* 國語日報 [Denník Štátny jazyk], člen plánovacej komisie pre noviny *Táiwān Xīnshēng bào* atď. Bol otec Huáng Déshího. (El.zdroj: Lǐ Lìkāng 2009)

Huáng Déshí 黃得時 (1909–1999)

Rodák z mesta Shùlín v Táiběi. Odborník na čínsku a táiwānskú literatúru, novinár, spisovateľ a prekladateľ. V mladosti získal tradičné vzdelanie. Potom sa dostal na Druhú strednú školu a Vyššiu odbornú školu pri Úrade guvernéra. Absolvoval Cisársku univerzitu v Táiběi, kde študoval východoázijskú literatúru. Už počas svojich štúdií sa začal zapájať do kultúrneho života, napríklad Táiwān wényì xiéhuì 台灣文藝協會 [Táiwānská asociácia umelcov], ktorá vynikla na podnet mladých táiwānských pokrokových intelektuálov. V roku 1937, po skončení univerzity, sa stal hlavným redaktorom prílohy periodika *Taiwan shinpō* 台灣新報 [Táiwānské nové noviny]. V roku 1940 vstúpil do Táiwān wényìjiā xiéhuì 臺灣文藝家協會 [Asociácia umelcov Táiwānu], ktorú založil Nishikawa Mitsuru 西川滿 (1908–1999) a redigoval ich časopisy. Po vojne sa stal zástupcom šéfredaktora novín *Táiwān Xīnshēng bào*. Tiež sa podieľal na aktivitách Shěng wénxiàn huì 省文獻會 [Provinčných archívov], bol členom komisie pre Táiběi shì wénxiàn huì 臺北市文獻會 [Mestské archívy Táiběi] Bol členom dozorčej rady periodík *Táiwān Xīnshēng bào* a *Guóyǔ rìbào*. Od decembra 1945 bol až do dôchodku profesorom na Táiwānskej provinčnej univerzite. (El.zdroj: Wénxué lèi gōngzuò xiǎozǔ 2011)

Huáng Jiālín 黃家霖 (neznáme)

Člen Komisie pre šírenie štátneho jazyka u Ministerstva školstva v Číne, ktorý bol poverený vypracovaním návrhu jazykovej politiky pre Táiwān po roku 1945.

Huáng Jīnsuì 黃金穗 (1915–1967)

Narodený 1915, v roku 1937 absolvoval Tókijskú cisársku univerzitu, obor filozofia. Od roku 1941 pracoval pre Yánbō shūdiàn 岩波書店. Po vojne pôsobil ako učiteľ na

Xīnzhūskej strednej škole. V 50. rokoch začal učiť na Táiwānskej provinčnej univerzite na Katedre filozofie. Bol menovaný docentom. (Huáng Yīngzhé 1995)

Huáng Kūnbīn 黃昆彬 (1925 –)

Narodil sa v meste Táinán. V rane povojnovom období bol študentom Katedry anglistiky, Pedagogického inštitútu. Potom absolvoval skúšky na Súdnom dvore a pôsobil ako prokurátor. Neskôr sa usadil v Huāliánu, kde sa živil ako právnik. V povojnovom období prispieval do japonsky literárneho stĺpiku v novinách *Zhōnghuá rìbào*, ďalej do literárnej prílohy *Qiáo* a študentského časopisu *Lóng'ān wényì*. (Xǔ Shìxuān 1999, 25)

Huáng Róngcàn 黃榮燦 (1916 – 1952)

Huáng Róngcàn narodený v Chóngqìng, známy čínsky a táiwānský drevorezbár. Od roku 1938 študoval Sīchuánskú odbornú umeleckú školu v Kūnmíngu a v roku sa stal vedúcim kūnmíngskej pobočky *Zhōnghuá quánguó mùkèjiè kàngdí xiéhuì* 中華全國木刻界抗敵協會 [Celočínskej asociácie drevorezbárov v boji proti nepriateľom]. Od roku zastával funkciu hlavného editora prílohy venovanej drevorezbe periodika *Liǔzhōu rìbào* (柳州日報). Už v Číne bol známy ako veľký nasledovník a propagátor Lǚ Xùnových názorov o umení a drevorezbe. V tomto období tiež organizoval niekoľko výstav. Po roku 1945 prišiel s ďalšími výtvarníkmi na Táiwān, kde sa hneď zapojil do aktivít kultúrnej scény. Publikoval príspevky v prílohe *Xīn dì* a *Qiáo* oficiálneho periodika *Xīn shēng bào*, *Táiwān pínglùn*, v prílohe *Hóng nán* denníka *Rénmín dǎo bào*, kde bol i editorom. Po Incidente 2.28 prispieval i do kultúrnej prílohy *Rì yuè tán* súkromných novín *Gōnglùn bào* a do časopisu *Táiwān wénhuà*. Okrem písomných príspevkov možno v týchto periodikách nájsť i jeho výtvarné diela. Tie sa mu podarilo publikovať i v USA, napríklad v časopise *Life*, alebo ako ilustrácie ku knžke Pearl S. Buckovej *China Black and White*. V roku 1948 začal Huáng Róngcàn pôsobiť ako pedagóg na Mestskej odbornej pedagogickej škole (Táiběi shīfàn zhuānkē xuéxiào 臺北師範專科學校). V roku 1951 spolu s ďalšímu usporiadali spoločnú výstavu, ktorá bola chápaná ako výstava prvej vlny modernistov. V júli 1951 bol Huáng Róngcàn uväznený, v nasledujúcom roku bol obvinený zo špionáže a vo veku 36 rokov popravený. (EL. zdroj: Méi Dīngyǎn 2009; Huáng Yīngzhé 2007, 146; Yokochi 2002)

Huáng Shǎogu 黃少谷(1901–1996)

Pochádzal z Húnánu. V roku 1923 absolvoval Pekinskú pedagogickú univerzitu, v roku vstúpil do Národnej strany a v roku 1927 vstúpil do Féng Yùxiángovej armády. V armádnych kruhoch zastával vysoké postavenie. V 40. rokoch bol členom politickej sekcie vojenskej komisie. Po roku 1949 v rámci Čínskej republiky zastával vysoké funkcie ako minister zahraničných vecí, člen Politbyra Národnej strany, zástupca premiéra, predseda Justičného dvora apod.

Huáng Sùqiū 黃肅秋 (1911–?)

Pochádzal z Héběi. Po absolvovaní Pekinskej univerzity pôsobil na mnohých miestach ako stredoškolský a vysokoškolský pedagóg. V povojnovom období najskôr pôsobil po prednášajúci na Právnickej a obchodnej akadémii, potom sa stal docentom Táiwānského provinčného pedagogického inštitútu, Ústav čínskeho jazyka a profesorom na Provinčnej táiwānskej univerzite. V roku 1949 sa vrátil do Číny. (Zhāng Zīhuì 2009, 135–136)

J

Jiāní 迦尼 (neznáme)

Najviac publikovaný autor prílohy *Qiáo*. Podľa informácií uvedené na konci niektorých básní pôsobil Shànghǎi. Gē Léi (1949) v jeho editorskom stĺpiku „Editor, spisovateľ, čitateľ“ vo februári 1949 hovorí, že Jiāní pôsobí ako učiteľ v Hángzhōu.

Jiāng Mòliú 江莫流 (neznáme)

Editor prílohy *Xīn wényì* oficiálnych novín *Zhōnghuá rìbào*.

Jiāng Qí 姜琦 (1886–1951)

Pred príchodom na Táiwān pôsobil ako profesor na niekoľkých univerzitách. Po príchode zastával funkciu vedúceho Oddelenia pre školstvo Táiběiského magistrátu a editora Úradu pre editovanie a preklad.

Jiǎng Wèichuān 蔣渭川 (1896–1975),

Jiǎng Wèichuān bol mladší brat Jiǎng Wèishuǐ 蔣渭水 (1891–1931), známeho politika z obdobia japonskej okupácie. Jiǎng Wèichuān bol bývalý predseda Táiběiskej obchodnej komory, ktorá mala väzby na kliku CC. V čase japonskej správy ostrova vlastnil nakladateľstvo *Rì guāng táng shūdiàn* 日光堂書店, ktoré bolo po vojne premenované na *Sān mǐn shūjú* 三民書局. Stál v čele organizácie Asociácie politickej rekonštrukcie (*Zhèngzhì jiànshè xiéhuì* 政治建設協會). Asociácia vznikla koncom roku

1945, aby pomohla ústrednej vláde s rozvojom provincie a s nastolením politických reforiem. Jej členovia boli predovšetkým študenti rôznych vyšších stredných a vysokých škôl. Bol významnou osobnosťou udalostí po Incidente 2.28. Ako člen Komisie preskúmanie Incidentu 2.28 vystupoval výrazne kriticky a zastupoval i názory študentov. (viď napr. list adresovaný Chén Yímu 4. 3. 1947 citovaný v Lai–Myers–Wou 1991, 116). Po príchode čínskych vojsk na Táiwān, bol na neho vydaný zatykač. I keď on sám unikol, bola zabitá jeho dcéra a zranený jeho syn. (El.zdroj: Yú Qìngjùn 2009)

Jiǎng Wèishuǐ 蔣渭水 (1891–1931)

Jiǎng Wèishuǐ bol významnou postavou na politickom a kultúrnom poli. Bol jedným zo zakladajúcich členov *Táiwānského kultúrneho spolku* (台灣文化協會 Táiwān wénhuà xiéhuì) v roku 1921. Vystupoval ako jeden z hlavných predstaviteľov za autonómiu Táiwānu a stál za petičnými aktivitami, ktoré mali vyústiť vytvorením voleného Táiwānského parlamentu. Vďaka svojmu kritickému postojovi voči japonskej koloniálnej vláde bol viac ako desaťkrát väznený. Po rozpade *Táiwānského kultúrneho spolku* založil *Táiwānskú ľudovú stranu* (Táiwān mínzhòng dǎng, jap. Táiwān Minsyuto, 台灣民眾黨), prvú politickú stranu na Táiwáne. Jiǎng Wèishuǐ sa taktiež zapojil do roľníckeho i robotníckeho hnutia na Táiwáne. (El.zdroj: Jiāng Jiājīn 2009)

Jiāng Xiàoméi 江肖梅 (1899–1966, vlastným menom Jiāng Shàngwén)

Narodil sa do literárskej rodiny v Xīnzhú. V detstve od otca získal tradičné vzdelanie. V deviatich rokoch nastúpil do verejnej školy a v roku 1913 sa dostal na učiteľský odbor pre výučbu japonského jazyka. Od absolvovania sa venoval učiteľstvu. Bol členom rôznych básnických spolkov tradičných žánrov, ale od roku 1922 začína tvoriť básne voľného štýlu. Okrem poézie tvoril detskú literatúru a divadelné hry. V roku 1941 nastúpil do mesačníka *Táiwān yìshù / Taiwan Geijucu* 台灣藝術 ako editor a prispievateľ. Od roku 1928 sa venoval zbieraním ľudových pebiehov, ktoré publikoval v povojnovom období. (El.zdroj: Hú Shàngqíng 2009 a) V rane povojnovom období bol dôležitý prispievateľ časopisu *Xīnxīn*.

K

Kē Yuǎnfēn 柯遠芬 (1908–1997)

Člen generálneho štábu a vojenskej kliky Národnej strany. S Chén Yím spolupracoval už v provincii Fújiàn, kde spolupracovali na potlačenie vplyvu kliky CC. Na Táiwáne

zastával funkciu veliteľa ozbrojených síl a zo svojho postu riešil udalosti po Incidentu 2.28. 28. februára vyhlásil výmočný stav, ktorý však bol ďalší deň guvernérom Chén Yím odvolaný. Stal sa členom Komisie na preskúmanie Incidentu 2.28. Na rozdiel od Chén Yího v Incidinte vidiel aktivity komunistov a v tomto zmysle informoval svojich nadriadených v Číne. Výsledkom bolo pozvanie vojska, aby ukludnilo situáciu na ostrove. (viac v Chén Cuilián 1995, 232)

Kē Táishān 柯台山 (1914 –)

Pochádza z táiwänského mesta Jiāyì. V mladosti, pretože nechcel chodiť do japonských škôl, utiekol do Chángshā v provincii Húnán. Najskôr študoval v americkej misionárskej škole, potom na univerzite. Pretože však mal japonský pas, bol na krátku dobu zadržaný. V roku 1939, keď doštudoval, začal sa venovať odboju. Zapojil sa do aktivít Táiwänskej revolučnej aliancie a pre vládu vypracovával správy o Táiwáne. Taktiež vstúpil do výcviku táiwänských kádrov pri Táiwänskom výbore Národnej strany. V roku 1945 založil nadáciu, ktorá podporovala, aby sa „poloviční horali“ vrátili na Táiwān. V roku 1950 odišiel do USA, kde na Georgetown University študoval medzinárodné právo. Po návrate bol hlavný tajomník magistrátu v Táiběi a vedúcim oddelenia občianskych záležitostí. (El.zdroj: Jìndài Zhōngguó shǐ yánjiū suǒ 1997)

L

Lài Hé 賴和 (1894 – 1943; vlast. menom Lài Hé 賴河)

Táiwänský spisovateľ narodený v Zhānghuà. V mladosti získal tradičné vzdelanie; v šestnásti rokoch sa dostal Lekársky inštitút v Táiběi. V roku 1916 sa vracia do rodného mesta, kde si zakladá vlastnú nemocnicu. V roku 1919 odchádza na prax do Xiàménu. A po návrate, od roku 1921, sa začína angažovať vo verejnom živote. Vstúpil do Táiwänskej kultúrnej asociácie zoloženej v roku 1921. V roku 1923 sa prvýkrát dostáva do väzenia. V roku 1925 publikuje svoju prvú čínsky písanú báseň. Venoval sa tvorbe poézie, poviedok a esejí. Býva označovaný za „otca modernej táiwänskej literatúry,“ pretože je nielen autorom prvej autorskej básne a poviedky, ale jeho tvorba býva porovnávaná s tvorbou Lǚ Xùna. V roku 1941 sa znova dostáva do väzenia, kde napísal „Yù zhōng rìjì“ [Denník z väzenia]. Po 50 dňoch bol kvôli chorobe prepustený a rok na to zomiera. (El.zdroj: Chén Jiànzhōng 2009 a)

Lài Zǐqīng 賴子清

Pochádzal z Jiāyì, tiež bol známy pod menom Hèzhōu 鶴洲, čo bolo jeho zdvorilostné meno. Počas vojny a v povojnovom období bol vystupoval ako literát a prispieval do

Taiwan nichinichi shinpō 台灣日日新報, kde pôsobil ako redaktor a novinár. Po vojne sa živil ako učiteľ klasickej čínštiny. Do povedomia sa dostal ako básnik tradičných žánrov (Hé Yilín 2012, 42)

Lán Yīndǐng 藍蔭鼎 (1903–1979)

Bol maliar a esejista. Narodil sa v táiwänskom meste Yílán. Študoval na verejnej škole, a potom odišiel na štúdiá do Japonska. Po návrate bol profesorom estetiky na vyššej strednej škole. Bol vydavateľom časopisu *Táiwān huà bào* 臺灣畫報 a hlavným redaktorom časopisu *Táiwān huà kàn* 臺灣畫刊, člen rady Čínskej asociácie pre estetiku, predseda Asociácie vodovej maľby. Neskôr pôsobil ako profesor na Zhōngguó wénhuà dàxué 中國文化大學 [Čínska umelecká univerzita] a Zhènggōng gàn xiào 政工幹校 [Škola pre politických kádrov]. Tiež pôsobil i na Ministerstve školstva a bol riaditeľom Čínskej televíznej spoločnosti. (Fēng Déping 2008, zv. 3, 1423)

Léi Shíyú 雷石榆 (1911–1996)

Pochádzal z provincie Guāndōng. Študoval v Japonsku, kde sa zoznámil s táiwänskými básnikmi. Po príchode na Táiwān najskôr učil na Táiwänskej provinčnej univerzite. V tomto období sa oženil so známou táiwänskou tanečnicou Cài Ruìyuè 蔡瑞月. Ešte keď bol v Číne publikoval ako eseje, poviedky, tak i poéziu. V júni 1946 bol úradmi zadržaný a po troch mesiacoch prepustený. Začiatkom septembra ušiel, kým jeho manželka zostala na Táiwáne. (Xǔ Shíxuān 1999, 28)

Lǐ Chúnqīng 李純青 (neznáme)

Pochádzal z Číny, v povojnovom období patril medzi významných prispievateľov oficiálneho denníka *Taiwā Xīnshēng bào*. (Cài Shūmǎn 2002, 72)

Lǐ Jìgǔ 李季谷 (1894 – ?)

Pochádzal z mesta Shàoxīng v provincii Zhèjiāng. Študoval v Japonsku na Pedagogickom inštitúte v Tókiu, potom získal titul z histórie na Univerzite v Cambridge. Neskôr prednášal na Nánkāi dàxué, Běijīng dàxué, Běipīng shīdà a Yānjīng dàxué. Profesorom a vedúcim katedry bol na univerzitách: Běipīng dàxué 北平大學, Xī-běi liándà 西北聯大, Zhōngshān dàxué 中山大學, Sìchuān dàxué 四川大學. Pred príchodom na Táiwān tiež pôsobil i na Ministerstve školstva. Po príchode sa stal dekanom na Provinčnom pedagogickom inštitúte. (Zhāng Zīhuì 2009, 34)

Lí Lièwén 黎烈文 (1904–1972)

Študoval v Japonsku na Tókijskej univerzite a vo Francúzsku. Po návrate pôsobil ako editor *Shāngwù yìnshū* 商務印書 v Shànghǎi. V roku 1932 hlavný editor prílohy *Zìyóu tán* 自由談 periodika *Shēnbào* 申報 taktiež v Shànghǎi. V roku 1935 spolu s Lǚ Xùn, Máo Dùn a inými založili *Spoločnosť pre preklad literatúry* (Yìwén shè 譯文社). V období protijaponskej vojny prijal pozvanie Chén Yí a vo Fújiàn sa podieľal na kultúrnej a vzdelávacej činnosti. Po skončení vojny pôsobil ako zástupca vydavateľa *Táiwān xīshēng bào* a v roku 1947 sa stal profesorom na Provinčnej táiwānskej univerzity. (El.zdroj: Wénxué lèi gōngzuò xiǎozǔ 2009 b)

Lǐ Shàngēn 李上根 (1919–)

Tiež známy ako Báishā 白沙, narodený v provincii Zhèjiāng. Vyštudoval na Ústave agronómie na Zhèjiāngskej poľnohospodárskej experimentálnej škole, ďalej na Politickom oddelení Tretej ústrednej vojenskej akadémie. Potom zastával post vojenského dopisovateľa pre Ānhuiskú pobočku Medzinárodnej tlačovej agentúry, ďalej pracoval ako editor pre nasledujúce periodiká *Dōng háng rìbào* 東杭日報, *Zhè xī rìbào* 浙西日報, *Fāng bào* 方報, či ako novinár pre Národnú tlačovú agentúru 民族通訊社, hlavný editor pre *Mínzú rìbào* 民族日報, *Tiān xíng zhōubào* 天行週報, *Zhènzhōng rìbào* 陣中日報; ako vedúci *Sǎodàng jiǎnbào* 掃蕩簡報 v Chóngqìng. Potom sa stal riaditeľom spoločnosti na vydávanie *Héping rìbào* v Táizhōng. (Zhāng Zìhuì 2009, 34) Po zavretí toho periodika pôsobil ako riaditeľ spoločnosti na vydávanie periodika *Táiwān xīnbào* 台灣新報 v Táiběi. V marci 1947 bol uväznený Táiwānskou kanceláriou vojenskej kliky (Táiwān jūntǒng jú 台灣軍統局). Prepustený bol až po 6 mesiacoch.

Lǐ Shíjiāo 李石焦 (neznáme)

Výtvarník navštevujúci reštauráciu Shānshuǐ tíng. Zapojil sa do diskusie, ktorú iniciovala redakcia časopisu *Xīnxīn* v roku 1946 o charaktere a vývoji táiwānskej literatúry.

Lǐ Wànjú 李萬居 (1902–1966)

Lǐ Wànjú bol „polovičný horal“, narodený v táiwānskom Yūnlíne. Po ztrате oboch rodičov odišiel do Číny na štúdiá. Študoval na Shànghǎi guómín dàxué 上海國民大學 a bol žiak Zhāng Tàiyán 章太炎 (1869–1936). Potom odišiel na štúdiá do Francúzska, kde sa venoval sociológii. Po návrate pôsobil ako vysokoškolský pedagóg a prekladateľ. Po vypuknutí vojny sa stal členom Oddelenia pre štúdium medzinárodných otázok

u Vojenskej komisie. Potom pôsobil v Hong Kongu. Po obsadení Fùjiānu Japoncami sa usadil v Quánzhōu a bol informátorom čínskej vlády. Bol člen kliky spolupracovníkov Chén Yího z Fújiānu. Pred koncom vojny pôsobil v Táiwānskej revolučnej aliancii. Po vojne sa vrátil na Táiwān a bol menovaný vydavateľom najväčšieho periodika na Táiwāne, *Táiwān Xīn shēng bào*. 25. Októbra 1947 zakladá noviny *Gōng lùn bào*, ktoré sú známe svojím kritickým postojom.

Lǐ Wànjū bol členom Strany mládeže (Zhōngguó Qīngnián dǎng 青年黨中國青年黨). V roku 1946 úspešne kandidoval do prvých volieb do dočasného provinčného poradného zhromaždenia (Táiwān shěng cānyìhuì 臺灣省參議會), kde sa stal zástupca predsedu. Po Incidente 2.28 bol menovaný ako člen provinčnej Komisie na preskúmanie Incidentu 2.28. Za to bol perzekvovaný v rámci čistiek po Incidente. Po zrušení dočasného provinčného poradného zhromaždenia a založení provinčného zhromaždenia (Táiwān shěng yìhuì 台灣省議會) je znovu zvolený. V roku 1950 spolu s ďalšími zakladá stranu Čínsku demokratickú stranu (Zhōngguó mínzhǔ dǎng 中國民主黨), ktorá však nemala dlhého trvania. Od roku 1953 bol štyrikrát (až do svojej smrti) zvolený ako poslanec. Politicky sa profiloval ako kritik Národnej strany. Po roku 1960 sa voči nemu začali podnikať kroky, aby prišiel o akcie v periodiku *Gōng lùn bào*. (Liú Shàotáng 1992, zv. 4, 118-119)

Lǐ Yǒubāng 李友邦 (1906–1952).

Lǐ Yǒubāng, „polovičný horal“, patril do vojenskej kliky Jūntǒng 軍統. Po prevzatí ostrova získal vysoké postavenie v rámci Národnej strany, ale v roku 1952 bol popravený za vlastizradu. Bol obvinený so stykov s Komunistickou stranou, ktoré sa datovali práve do obdobia Táiwānských dobrovoľných jednotiek. Tieto styky mal pestovať nielen on sám, ale i jeho manželka. (Jacobs 1990, 30-31)

Lǐ Yìzhōng 李翼中 (1895 – ?)

Pochádzal z provincie Guāndōng, študoval politológiu na štátnej Zhōngshān dàxué. Už počas štúdií vstúpil do Národnej strany. Venoval sa štúdiu odkazu Sunjatsena a Trom ľudovým princípom. Vyhradzoval sa proti reakčným tendenciám v rámci strany. V roku 1927 sa stal členom Ústredného výboru strany. Po príchode na Táiwān bol predseda táiwānskej provinčnej Výkonnej komisie Národnej strany. (Zhāng Zīhuì 2009, 40)

Liǎng Háncao 梁寒操 (1899–1975)

Pochádzal z provincie Guāndōng. V roku 1923 ukončil štúdium na provinčnom Pedagogickom inštitúte v Guāndōngu (predchodca Zhōngshān dàxué) a stal sa stredoškol-

ským učiteľom čínskeho jazyka a literatúry. Vstúpil do Národnej strany a začal sa venovať miestnej politike. V roku 1926 sa zapojil do Severného pochodu a keď sa vláda usadila v Hánkou, stal sa tajomníkom na Ministerstve dopravy. V roku 1927 bol menovaný ako hlavný tajomník ústredia Národnej strany. V roku 1928 sa stal tajomníkom na Ministerstve železníc, rok na to bol na rovnakom ministerstve menovaný ako poradca. V roku 1931 bol vybraný ako člen Výkonného výboru Národnej strany. V roku 1933, keď Sūn Kē bol predsedom parlamentu, Liǎng Hāncāo bol nielen poslancom, ale i hlavným tajomníkom. V prvej polovici 30.rokov zastával dôležité pozície v rámci Národnej strany. V rovnakom čase sa venuje šíreniu odkazu Sunjatsena. V roku 1943 je menovaný ako minister pre propagandu a hlavným editorom série venovanej Trom ľudovým princípom. V roku 1944 sa stal príslušníkom stotisícovej „armády mládeže“, ktorú sformoval Čankajšek, kvôli čomu odmietol menovanie na post ministra zahraničných vecí. Potom pôsobil v Komisii národnej obrany. Najskôr sa presunul do Hong Kongu a až neskôr na Táiwān a stal sa predsedom rady Spoločnosti pre vysielanie. V roku 1972 odišiel do dôchodku. (Liú Shàotáng 1992, zv. 3, 169–170)

Liào Hàrchén 廖漢臣 (1912–1980, pseudonym Yùwén 毓文)

Básnik predovšetkým tradičného žánru *cí*. Narodil sa v Táiběi. V roku dokončil verejnú školu a zamestnal sa v obchode ako brigádnik a nakoniec ako novinár. I keď nedosiahol vyššieho vzdelania, zaoberal sa literatúrou písanou ako v klasickej čínštine, tak i v japončine. Pod vplyvom priateľov z literárnych kruhov začal tvoriť v jazyku blízkeho hovorovej čínštine a v roku 1930 sa zapojil do diskusie o starej a modernej literatúre na Táiwāne. V roku 1933 pracoval ako novinár pre Nītaka nippō 新高日報 a pre Tōa shinpō 東亞新報. Pre prvé noviny písal v klasickej čínštine, pre druhé japonsky. V rovnakom roku spolu s Zhū Diǎnrénom, Wáng Shīlángom a inými založil Táiwānskú umeleckú asociáciu (Táiwān wényì xiéhuì 臺灣文藝協會) a podieľal sa na tvorbe časopisov ako *Dì yī xiàn* 第一線 [Prvá línia] a *Xiānfā bùduì* 先發部隊 [Avantgarda]. Od roku 1935 začal spolupracovať s Yáng Kuíom na časopise *Táiwān xīn wénxué* 台灣新文學 [Táiwānská nová literatúra]. Po vojne sa Liào Hàrchén začal venovať štúdiu histórie. V roku 1948 sa stal hlavným redaktorom v Provinčnom archíve, kde pracoval ďalších 28 rokov. (El.zdroj: Hú Shànqíng 2009 b)

Liào Wényì 廖文毅 (1910–1986)

Sa narodil roku 1910 v Yúnlíne. Potom, čo absolvoval verejnú školu, nastúpil na strednú školu v Dànshūi, kde študoval jeden rok, prešiel na japonskú strednú školu. V roku

1928 sa presunul do Číny, kde v Nankingu študoval na Jinlíng dàxué 金陵大學. Keď v roku 1932 absolvoval, odišiel do USA, kde na Michigenskej univerzite získal magisterský a v roku 1935 i doktorský titul z chémie. V roku 1936 sa vrátil do Číny, kde pôsobil ako profesor na Zhèjiāngskej univerzite. V roku 1939 sa však kvôli chorobe otca vracia na Táiwān. Po roku 1945 pracoval pre Úrad guvernéra. V auguste 1946 sa zúčastnil skúšok pre civilných úradníkov, ale neuspel. V časopise *Qiánfēng* poukázal na nerovnoprávnosť v správe Táiwānu a ostatných provincií. Ešte než vypukol Incident 2.28, 25. 2. 1947 z obavy pred perzekúciou aj s bratom utiekli do Shàghǎie. Jeho obavy neboli neopodstatnené, pretože sa jeho meno dostalo na zoznam vzbúrencov, ktorý pripravil Chén Yí a publikoval 18. apríla 1947. V lete sa Liào Wényì dostáva do Hong Kongu, kde organizuje Ligu za znovu oslobodenie Táiwānu (Táiwān zài jiěfàng liánméng 臺灣再解放聯盟). V roku 1948 potom odchádza do Japonska, kde v roku zakladá Stranu táiwānskej demokracie a samostatnosti (Táiwān mínzǔ dúlì dǎng 台灣民主獨立黨). (Zhāng Yánxiàn 1997, 60).

Lín Bóqiū 林博秋 (1920–1998)

Pochádza z Táoyuánu. Na konci japonskej éry bol známym autorom divadelných hier, režisérom. Po vojne presadzoval filmy v táiwánskom jazyku. Tiež sa zapojil do diskusie o charaktere a smerovaní táiwánskej literatúry iniciovanej redakciou časopisu *Xīn-xīn*. (El. zdroj: Zhāng Jiāháo 2009)

Lín Hēngtài 林亨泰 (1924 –)

Rodák z Táizhōngu, V roku 1933 zanechal štúdií na súkromnej strednej škole v Táiběi. V roku 1942 mu vyšla prvá zbierka japonsky písaných básní. Po vojne nastúpil na Pedagogický inštitút a cez spisovateľa Zhū Shího, aktívneho v japonskom období, sa dostal do znovu oživeného Spolku strieborných zvoncov. Svoje básne publikoval v časopise *Cháoliú*. Vďaka Spolku a časopisu sa podľa vlastných pamätí spoznal s Yáng Kuíom. Počas svojich štúdií prispieval do študentského časopisu *Lóng'ān wényì* a do literárnej prílohy *Qiáo*. Po Incidente zo 6. apríla 1946 sa spolok rozpadol a Lín sa vrátil do Táizhōngu. V 50. a 60. rokoch sa opäť vracia na literárnu scénu, kde spolu s Ji Xiánom 紀弦(1913–), modernistickým básnikom pochádzajúcim z Číny, zakladajú významný básnický spolok *Lì* (Lì shī shè 笠詩社). (Fēng Dépíng 2008, zv. , 424-425)

Lín Jiè 林界 (neznáme)

Riaditeľ tlačiarne denníka *Táiwān Xīnshēng bào*, ktorý bol zabitý v čistkách po Incidente 2.28. (Lai–Myers–Wou 1991, 162-163)

Lín Jīnjīng 林金莖 (1923–)

Sa narodil 1923 v okrese Táinán. Získal klasické vzdelanie a až po vojne bol v roku 1946 na štátne útraty poslaný na Štátnu Fùdànskú univerzitu. V roku 1948 prešiel na práva na Táiwānskej univerzite. V roku 1962 získal v Japonsku magistra a v roku 1965 i doktorát v právach. V roku 1988 získal na Ázijskej univerzite doktorát z medzinárodného práva. V rokoch 1950–1952 sa po skúškach stal úradníkom štátnej správy. Neskôr pôsobil ako diplomat. Viac ll.zdroj: Jìndài Zhōngguó shǐ yánjiū suǒ 2003 [Ústav moderných dejín, Academia sinica]

Lín Màooshēng 林茂生 (1887–1947)

Lín Màooshēng, narodený Táináne; študoval filozofiu na Tókijскеj univerzite a ako prvý na Táiwáne získal titul v humanitnom obore. Po návrate pôsobil na strednej škole v Táináne. V roku 1927 bol vyslaný do USA, kde v roku 1928 najprv získal magisterský a v roku 1929 doktorský titul. Stal sa prvým táiwānským doktorom filozofie (Columbia University). Po roku 1945 bol člen komisie pre prevzatie Táiběiskej cisárskej univerzity; tiež sa stal dekanom Fakulty čínskeho jazyka a literatúry Provinčnej Táiwānskej univerzity. Nezvestný od 11. 3. 1947. (El.zdroj: Xǔ Xuějǐ 2009 b)

Lín Shǔguāng 林曙光 (1926–2000, vlast. menom Lín Shēncháng 林身長)

Pochádzal z Gāoxióngu. Získal tradičné vzdelanie, ale už vo veku 12 rokov bol vyslaný na štúdiá do Japonska, kde vyštudoval strednú školu. Po vojne sa vrátil na Táiwán a prihlásil sa na Ústav histórie, Princného pedagogického inštitútu. V rovnakom čase bol pomocným redaktorom *Guó shēng bào* 國聲報 v Gāoxióngu. Toto periodikum bolo zavreté po udalostiach Incidentu 2.28. Cez Yáng Kuí sa spoznáva s Gē Léiom a stáva sa pomocným editorom literárnej prílohy *Qiáo*, kde zároveň pôsobí ako prekladateľ z japončiny a sprostredkováva táiwānskú literatúru v čínskom jazyku. Bol členom Spolku strieborných zvoncov. V roku 1948 spolu s ďalšími členmi zakladá a stáva sa šéfredaktorom časopisu *Lóng'ān wényì*. Ďalej jeho príspevky možno nájsť v prílohe *Xīn wényì* novín *Lìxíng bào*, kde pôsobil i Yáng Kuí. Ďalej prispieval do prílohy *Rì yuè tán* periodika *Gōnglùn bào*. Príspevky v časopise *Táiwān wénhuà* a literárnej zbierke *Táiwān wénxué cóngshū* potom svedčia o stabilnej a uznávanej pozícii na rane povojnovom literárnom poli. Po zatýkaní študentov v rámci Incidentu 6.4 v apríli 1949, sa Lín Shǔguāng určitú dobu skrýval. Po Incidente sa zastavila výučba na oboch tái-

běiských univerzitách. Po obnovení výučby však Lín Shǔguāngovi už nebolo znovu umožnený zápis. (Lín Shǔguāng 1994)

Lín Xīlù 林西陸 (neznáme)

Spoluoracoval so Xiè Xuēhóng. Po Incidente 2.28 bol prenasledovaný. Viac informácií sa nepodarilo zistiť.

Lín Xiàntáng 林獻堂 (1881–1956)

Je známa osobnosť z japonského obdobia. Pochádzal zo známej rodiny Lín z Wùfēngu okres Táizhōng. Získal tradičné vzdelanie. V roku 1904 odišiel do Japonska. Tam sa angažoval ako v Spolku nových občanov tak i Táiwānskej kultúrnej asociácii. V aktivitách pokračoval i po presune na Táiwān. Po rozštiepení asociácie spolu zakladal prvú táiwānskú politickú stranu, Táiwān mínzhòng dǎng 台灣民眾黨, angažoval sa v hnutí sa samosprávu Táiwānu a v hnutí na založenie táiwānského parlamentu. Po vojne aktívne vystúpil, a snažil sa udržať poriadok, než prišla Chén Yího vláda. Zúčastnil sa ceremónie predávania Táiwānu Číne. V roku 1946 kandidoval Provinčného poradného zhromaždenia. (Liú Shàotáng 1992, zv. 2, 80-82) Ale ako sa ukázalo, bolo miesto bez reálnej moci. Po neúspechu Incidentu 2.28 a po tom, čo vláda ohlásila pozemkovú reformu, čo by ohroilo jeho majetok, nakoniec odišiel do Japonska, odkiaľ propagoval myšlienku nezávislosti Táiwānu.

Lín Zhōng 林忠 (neznáme)

Lín Zhōng bol *polovičný horal* a patrilo medzi mladých členov Národnej strany. Študoval v Japonsku a v Číne, kde i vstúpil do Národnej strany (Táiwānské oddelenie), kde mal na starosti rozhlasové vysielanie. Po príchode na Táiwān sa stal riaditeľom Táiwānského rozhlasového vysielania.

Lín Zhōngxián 林忠賢 (neznáme)

Vydavateľ periodika *Zhōngwài rìbào* 中外日報, ktorý bol uväznený po udalostiach Incidentu 2.28. (Cài Shèngqí 2005, 228-229)

Lín Zǐguì 林紫貴 (neznáme)

Stál v čele provinčnej pobočky Národnej strany (Táiwān shěng Dǎng bù 台灣省黨部) a z toho titulu pôsobil v niekoľkých oficiálnych periodikách. Bol vydavateľom periodika *Guó shì rìbào* 國是日報, ktoré boli vydávané od roku 1946 v Táiběi Oddelením propagandy provinčnou pobočkou Národnej strany. Ďalej stál v čele periodika *Táiwān*

huàbào 台灣畫報 a *Xīn Táiwān zhōukān* 新台灣週刊, ktoré boli vydávané taktiež v roku 1946 rovnakou inštitúciou. (Hé Yilín 1996)

Liú Chūnmù 劉春木 (neznáme)

Pôsobil už v japonskom období a prispieval do časopisu *Taiwan Geijucu* 台灣藝術. (Wénxué lèi gōngzuò xiǎozhǔ 2009 a). Novinár novín *Dà míng bào*, ktorý sa zapojil do diskusie o charaktere a smerovaní táiwänskej literatúry iniciovanej redakciou časopisu *Xīnxīn*.

Liú Qǐguāng 劉啓光 (1905–1968?)

Polovičný horal, v Hong Kongu pracoval ako zapisovateľ pre Táiwänskú pobočku Národnej strany. Neskôr bol zvolený ako zástupca okresu Xīnzhú.

Liú Yǔqīng 劉雨卿 (1892–1970)

Pochádzal z provincie Sichuān. Získal vzdelanie na Strednej vyššej vojenskej akadémii, generálporučík pozemnej armády a generálny veliteľ spojených vojsk. V roku 1947 bol generálom 21. pluku, ktorý bol vyslaný na Táiwān, aby utišil situáciu po Incidente 2.28.

Lóng Yīngzōng 龍瑛宗 (1911–1999)

Spisovateľ národnosti Hakka, ktorý pôsobil ako v japonskom období, tak i v povojnovom období. Narodil sa v meste Xīnzhú. Študoval verejnú školu a potom vyššiu odbornú školu. V roku 1927 nastúpil na Táiwänskú odbornú obchodnú školu. Potom, čo v roku 1930 doštudoval, pracoval v banke. Svoju prvotinu publikoval v roku 1937, za ktorú získal cenu japonského časopisu. Odvtedy tvoril ako poviedky, tak i poéziu v novom štýle, eseje a polemiky. V roku 1940 vstúpil do Táiwān wényìjiā xiéhuì 臺灣文藝家協會 [Asociácia umelcov Táiwānu], ktorú založil Nishikawa Mitsuru 西川滿 (1908–1999) a v roku 1942 bol vybraný, aby reprezentoval Táiwān na prvej Panázij-skej konferencii literatúry. Vo svojej tvorbe sa však snažil vyhnúť vojnovéj téme. V jeho poviedkach sa často objavujú postavy mladých intelektuálov ale i žien. Po vojne redigoval japonsky písané stĺpiky časopisu *Zhōnghuá* a novín *Zhōnghuá rìbào*. Potom, čo v roku 1946 bolo zakázané používanie japončiny v médiách, sa vrátil späť k finančníctvu. V roku 1976, keď sa odobral na dôchodok, sa opäť vrátil k literatúre. Postupne preložil svoje predchádzajúce poviedky čínštiny a od roku 1980 začal znovu tvoriť. (El.zdroj: Zhū Jiāhuì 2009)

Lóu Xiàn 樓憲 (1918–1997; pseudonymy: Yīn Gēng 尹庚, Zhāo Yáng 朝陽, Yuè nǚ 越女, Luò fū 洛夫, Guǎn míng 管明)

Vlastným menom Lóu Xī 楼曦, tiež známy ako Yīn Gēng 尹庚, sa narodil v Zhè-jīāng. Študoval v Japonsku, po návrate v roku 1932 sa zapojil do Guó jì fǎn dì dà tóngméng 国际反帝大同盟 [Medzinárodnej protiimperialistickej aliancie]. V rovnakom čase vstúpil Zhōngguó zuǒ yì zuò jiā liánméng 中国左翼作家联盟 [Ligy čínskych ľavicových spisovateľov] a stal sa člen organizácie Ligy pre severnú Čínu, kde sa spoznal s mnohými spisovateľmi, literárnymi kritikmi. Editoval *Tiān mǎ cóngshū* 天马丛书 a časopis *Xiànré wénxué* 现实文学. Spolu s Lǚ Xùn 鲁迅 zbilierku *Mén wài wéntán* 门外文坛, kde Lǚ Xùn publikoval niektoré zo svojich článkov. Tiež sám písal a prekladal. V období protijaponskej vojny sa v 1937 zapojil do Shànghǎi zhí yè qīng-nián zhàn shí fú wù tuán 上海职业青年战时服务团 [Shànghǎiského služobného zboru mladých zamestnaných v období vojny]. Tiež pracoval ako editor *Hángzhōu shì bào* 杭州市报 a hlavný editor shànghǎiských *Qúnzhòng xīnwén* 群众新闻. V Guìlín 桂林 sa potom spolu s ďalším významným ľavicovým spisovateľom, Bā Jīn 巴金 (1904 – 2005) venoval vydavateľskej činnosti. Po vojne odišiel na Tái wǎn, kde sa stal zástupcom šéfredaktora a aktívne sa staval proti občianskej vojne. Bol spätý so periodikami: *Hé píng rì bào*, kde pôsobil ako manažér, a *Xīn zhī shì*, ktoré spolu editoval s Yáng Kuí 阳葵 a Wáng Sī xiáng 王锡祥. Po Incidente 2.28 bol prenasledovaný ozbrojenými zločkami a preto sa vrátil späť na pevninu. Neskôr venoval kultúrnej a pedagogickej činnosti. (Zhū Shuāng yī 2011; El.zdroj: Nèi méng gǔ xīn wén wǎng 2007)

Lú Guānqún 盧冠羣 (1908 – ?)

Pochádzal z provincie Guǎngdōng. Potom, čo v Guǎngzhōu ukončil prípravný kurz v rámci univerzity Zhōngshān dà xué, nastúpil na univerzitu Xiàmén dà xué a nasledujúci rok prestúpil na štátnu univerzitu Jì'nán dà xué v Shànghǎi. Štúdium ukončil v roku 1933 a odišiel študovať do Japonska na Cisársku univerzitu do Tókia, kde diaľkovo študoval ekonómiu v poľnohospodárstve. Do Číny sa vrátil po vypuknutí vojny a zapojil sa do odporu proti Japoncom. Bol politickým vyučujúcim na Štvrtej pobočke Ústrednej vojenskej akadémie, v školiacom stredisku kádrov v provincii Fújiàn, ďalej učil i v Hong Kongu. Neskôr bol členom Špeciálnej ústrednej komisie pre propagandu a vedúci Štatistického úradu. V roku 1946 bol vyslaný na Tái wǎn

Ústredným oddelením pre propagandu Národnej strany, kde zastával pozíciu vydavateľa oficiálnych novín *Zhōnghuá rìbào* (Zhāng Zǐhuì 2009, 160-161)

Luòtuo Yīng 駱駝英 (1917–1985), vlastným menom Luó Tiěyīng 羅鐵英

Zúčastnil sa debaty o charaktere táiwānskej literatúry. Svoje závery podložil argumentáciou vychádzajúcej z marxistickej dialektiky.

Lǚ Hèruò 呂赫若 (1914 – 1951)

Lǚ Hèruò sa narodil v Táizhōngu. V roku 1934 absolvoval Pedagogický inštitút v Táizhōngu a potom pôsobil ako učiteľ. V roku 1935 publikoval svoju prvú poviedku, ktorá bola písaná v japonsky. V roku 1940 odišiel do Japonska študovať hudbu, v roku 1942 nastúpil ako editor do periodika *Táiwān bungaku* 台灣文學. Zaoberal sa divadlom, hudbou a literatúrou. Po Druhej svetovej vojne sa pripojil k Táizhōngskej pobočke Mládežníckej organizácii Troch ľudových princípov (pôvodne založená Táiwāncami na pevnine), ktorú nakoniec i viedol. Po roku 1947 vstúpil do Komunistickej strany Číny, ktorá bola tajne založená v Jílóngu v júli toho roku, a začal redigovať dizident-ské periodikum *Guāngmíng bào* 光明報 a viesť nelegálnu tlačiareň Dàān (Dàān yìnshuāchǎng 大安印刷廠), ktorá propagovala myšlienky socializmu. V roku 1949 sa stal učiteľom hudby na Prvej dievčenskej strednej škole v Táiběi. Od augusta 1949 začali byť postihovaní prívrženci Komunistickej strany ako Jílóngu tak i v Táiběi a Lǚ Hèruò sa dal na útek. Skrýval sa v jaskyniach, kde sa ukryli mnohí táiwānski komunisti. Tam zomrel na uštiknutie hada. (El.zdroj: Wáng Jiànguó 2009)

Lǚ Rùnbì (呂潤璧, 1914–2000)

Vyštudovala Meiji University v Tókiu, Ústav ekonómie a politológie. Bola riaditeľkou Oddelenia sociálneho zabezpečenia a členka Táiběiskej pobočky Kultúrneho oddelenia Čínskej ženskej proti-komunistckej asociácie (*Zhōnghuá fùnǚ fǎngòng liánhé huì*, Táiběi shì fēnhuì 中華婦女反共聯合會臺北市分會). Bola členkou Asociácie zahraničných Číňanov (*Huáqiáo xiéhuì* 華僑協會), Menciovej a Konfuciovej asociácie (*Kǒng Mèng xiéhuì* 孔孟協會), členkou komisie Čínskej kultúrnej a ekonomickej asociácie (*Zhōngguó wénhuà jīngjì xiéhuì* 中國文化經濟協會), Asociácie čínskeho umenia (*Zhōngguó wényì liányìhuì* 中國文藝聯誼會), riaditeľka Asociácie starších občanov (*Zīshēn gōngmín xiéhuì* 資深公民協會). Po dve obdobia zastávala funkciu mestskej zastupiteľky pre Táiběi. Najskôr bola editorkou *Táiwān fūnǚ*, v októbri 1958 sa-

ma založila –týždenník *Zhōngguó fùnǚ* 中國婦女, ktorý sa zameriaval na ženskú literatúru a zprávy o umení. Tento týždenník mal 2 067 čísel a vychádzal viac ako 40 rokov.

Lǚ Sùshàng 呂訴上 (1915–1970)

Rodák Zhānghuà. Študoval na Japonskej univerzite v bakalárskom programe umenie, potom nastúpil na univerzitu Waseda, kde študoval politickú ekonómiu. Po návrate sa stal členom rady Asociácie miestneho divadla, zástupca predsedy Komisie pre divadlo pri Čínskej umeleckej asociácii. Od roku 1938 sa angažoval v organizovaní divadelných skupín. V roku 1947 propagoval zmenu v divadelných predstaveniach na Táiwāne. V roku 1950 dal dohromady Divadelnú skupinu v táiwānskom jazyku, s ktorou 11 mesiacov jazdil okolo Táiwānu. Jeho literárne dielo pozostáva predovšetkým zo scenárov a diskusií o divadle. Tie sa delia buď na recenzie, alebo historické štúdie. (Fēng Dēpíng 2008, zv.1, 268–269)

M

Mǎ Ruìchóu 馬銳籌

Hlavný editor periodika *Dà míng bào* 大明報. Väznený po udalostiach okolo Incidentu 2.28. (Cài Shèngqí 2005, 228-229)

Máo Wénchāng 毛文昌 (neznáme, pseudonymy: Xiǎobīng 小兵, Jiāngfēng 江楓)

Bol šéfredaktorom časopisu *Chuàngzuò* 創作, ktorý vznikol v apríli roku 1948 a prispievali do neho študenti a profesori táiběiských univerzít. Pochádzal z provincie Zhèjiāng, okresu Jiāngshān. V povojnovom období bol študentom Ústavu čínskeho jazyka a literatúry, Provinčného pedagogického inštitútu. (Xǔ Jùnyǎ 1997, 637)

Máo Yībō 毛一波 (1901–1996)

Pochádzal z mesta Zìgòng v provincii Sīchuān. Na Táiwān prišiel v roku 1947 a stal sa hlavným prispievateľom novín *Héping Ribào* a *Sǎodàng bào*. Potom sa skôr preorientoval na štúdium histórie: bol členom komisie a predsedom Shěng wénxiàn huì 省文獻會 [Provinčných archívov]. Ďalej vyučoval táiwānskú históriu na Wénhuà xuéyuàn 文化學院 a Dànjiāng xuéyuàn 淡江學院. Okrem toho pôsobil ako editor a prispieval do mnohých časopisov, zaoberajúcich sa miestnou históriou.

Mèngzhōu 夢周 (1925 – ?, známy ako Yáng Mèngzhōu 楊夢周, pôvodným menom Yáng Sīduó 楊思鐸)

Mèngzhōu prišiel na Táiwān v roku 1946. Publikoval v periodikách ako Táiwān ribào 台灣日報, Táiwān wénhuà 台灣文化, Rénmín dǎo bào 人民導報, Zhōnghuá ribào 中華日報, Xīnshēng bào 新生報, Zìqiáng ribào 自強日報. Na Táiwāne napísal viac ako 30 článkov, poviedok, esejí a polemík. Ako jeden z prvých vo svojom diele zobrazuje udalosti Incidentu 2.28 a ešte pred debatou v prílohe *Qiao* propaguje myšlienku masifikácie literatúry. V roku 1948 opustil Táiwān. Najskôr pôsobil v Hong Kongu a od 50. rokov pôsobil ako editor v provincii Fújiàn. (Yokochi 2006)

Mùmǎ 木馬 (1914–?)

Vlastným menom Lín Jīnbō 林金波, bol najstarší syn Lín Sōngshòu 林嵩壽, zo známej rodiny Lín z Bǎnqiáo, narodil sa však 1914 v Xiàméne. Študoval na súkromnej akadémii, potom na na Čínsko–anglickej strednej škole. V roku 1932 nastúpil na Vysokú školu technickú v Xiàméne. Zapojil sa do Literárneho spolku Lùhuá (Lù huá wényì shè 鷺華文藝社). V roku 1934 odišiel do Shànghǎie, kde nastupuje na Univerzitu Sv. Jána (Shèng Yuēhàn dàxué 考聖約翰大學). V roku 1935 zomiera otec a preto sa vracia na Táiwān. Po skončení vojny spolu s Liào Wényì 廖文毅 zakladajú Spolok Táiwānských absolventov vyštudovaných v Číne (Táiwān liú xuéshēng guónèi xuéyǒu huì 台灣留學生國內學友會) a založili periodikum asociácie *Qiánfēng* 前鋒. (Zhāng Yánxiàn 1997, 57)

P

Péng Míngmǐn 彭明敏 (1923–)

Rodák z táiwānkého mesta Dàjiǎ. Študoval v Japonsku, ale nedokončil štúdiá. V roku 1948 dokončil štúdiá na politológii na Táiwānskej univerzite. Magisterský titul získal v Kanade na McGill University a doktorát Parížskej univerzite. V roku 1961 sa stal vedúcim Ústavu politológie na Národnej táiwānskej univerzite. Tiež navštívil zhromaždenie Spojených národov, kde vystupoval ako poradca delegácie Čínskej republiky. V 60. rokoch spolu s ďalšími dvoma študentmi spísali manifesto, Deklaráciu sebaspasenia Táiwānu, kde upozorňujú na vnútroštátne a medzinárodné problémy, ktorým Táiwān v tom období čelil. Tento dokument, ktorý vyšiel samizdatom, sa však nedostal na verejnosť. Péng Míngmǐn bol spolu s ďalšími zatknutý a odsúdený k 8 rokom väzenia. I keď sa vláda snažila prípad zamlčať, Deklarácia vyšla v Japonsku a na prípad Péng Míngmǐna bol upozornený ako Červený kríž, tak i Amnesty International. I keď bol

Péng Míngmǐn rok na to prepustený, stále zostal pod dohľadom tajnej polície. V roku 1970 utiekol z krajiny. (El.zdroj: Chén Yíshēn 2009)

Q

Qián Gēchuān 錢歌川 (1903–1990, pseudonym Wèigǎn 味橄, Kǔguā sànrén 苦瓜散人)

Pochádzal z provincie Húnán. Doma od otca získal tradičné vzdelanie. Kvôli otcovmu zamestnaniu sa často sťahovali po rôznych častiach provincie Húnán. Nakoniec v Chángshā absolvoval ako základnú, tak i strednú školu. V roku 1919 odišiel do Japonska a o rok na to nastúpil, za pomoci štipendia z provincie Húnán, na obor angličtina na Vyššiu pedagogickú školu v Tókiu (Tōkyō Kōtō Shihan Ga-tsukō 東京高等師範学校). V roku 1926 dokončil vysokoškolské štúdiá a po návrate začal vyučovať na strednej škole Míngdé v Chángshā. Potom, čo vojská Severného pochodu dorazili do provincie, nastúpil ako tajomník veliteľa 29. armády. V roku 1929 sa vrátil do Chángshā a v roku 1930 odišiel do Shànghǎie, kde pracoval ako stredoškolský učiteľ a začal publikovať v časopisoch. V roku 1936 dostal povolenie, aby mohol na vlastné náklady študovať na London University. Po troch rokoch začal pracovať pre vydavateľstvo Zhōnghuá shūjú 中華書局. Neskôr kvôli vojne sa vrátil k pedagogickej činnosti a na Univerzite v Sichuáne, neskôr vo Wǔhàne. V roku 1943 začal v Chóngqìng spracovávať pre Veľkú Britániu správy a editoval periodikom *Shì shuō* 世說. Potom pracoval ako prekladateľ pre americkú tlačovú agentúru. Po skončení vojny Qián Gēchuān nastúpil na Ministerstvo školstva. V tom čase dostal pozvanie od Chén Yího, aby prišiel na Táiwān. Qián Gēchuān však dal prednosť diplomatickej kariére. Do Japonska však neodcestoval, a vrátil sa na Ministrstvo školstva. V auguste 1946 prišiel na Táiwān, aby nastúpil ako rektor Táiwānskej univerzity. Nakoniec sa však stal dekanom Fakulty literatúry (humanitných štúdií). (Lǐ Dōnghuá 2005, 295-296)

Qián Zōngqǐ 錢宗起 (1928–)

Člen Komisie na skúmanie Táiwānu; bývalý spolupracovník Chén Yího z Fújiànu.

Qiánshēng 潛生 (vlastný menom: Gōng Shūlín 龔書林)

V povojnovom období pôsobil ako prekladateľ niektorých poviedok táiwánskych autorov. Neskôr pôsobil ako profesor na Teologickom inštitúte (Táinán shén xuéyuàn 台南神學院). (Yè Shítāo 1987, 78)

Qū Niàntái 丘念台 (1894–1967)

Narodil sa v Táizhōngu. Jeho otec bol Qiū Féngjiǎ 丘逢甲(1864–1912), známy literát a jeden zo zakladateľom Táiwānskej republiky v roku 1895, kedy Japonsko obsadzovalo ostrov. Qiū Féngjiǎ s rodinou neskôr utiekol do Číny, kde sa zúčastnil Xīnhàiskej revolúcie a bol členom Sunjatsenovej vlády. Qīu Niàntái študoval na Prvej prípravnej škole, na Štvrtej vyššej škole a nakoniec inžinierstvo na Cisárskej univerzite. Tam sa zoznámil so študentmi z Táiwānu v Japonsku. Po návrate Bol členom Národnej strany a patril ku klike CC Člen Komisie na skúmanie Táiwānu, patriaci ku klike Central Club (CC).

R

Rūan Zhāorì 阮朝日(1900–1947)

Pochádzal z Číny a bol hlavným manažerom denníka *Táiwān Xīnshēng bào*. Po čistkách po Incidente 2.28 bol zabitý. (Lai–Myers–Wou 1991, 162-163)

S

Shěn Zhòngjiǔ 沈仲九 (neznáme)

Člen Komisie na skúmanie Táiwānu, člen politickej kliky Zhèngxué; bývalý spolupracovník Chén Yího z Fújiānu.

Shěn Yúnlóng 沈雲龍 (neznáme)

Pochádzal z Číny, v povojnovom období patril medzi významných prispievateľov oficiálneho denníka *Taiwān Xīnshēng bào*. (Cài Shūmǎn 2002, 72)

Sòng Fěirú 宋斐如 (1903–1947; vlastným menom Sòng Wénruì 宋文瑞)

Pochádzal z Táinānu. Vyštudoval Vyššiu odbornú školu v Táiběi a potom odišiel na štúdiá do Číny. Študoval ekonomiku na Pekingskej univerzite. V tomto období si zmenil i meno a začal redigovať periodikum *Shàonián Táiwān* 少年臺灣. Po skončení univerzity našiel za pomoci Féng Yùxiánga prácu učiteľa. V roku 1942 mal na starosť výcvik táiwānských kádrov pri Táiwánskom výbore Národnej strany. Po vojne sa stal zástupcom vedúceho na Oddelení školstva pri Úrade guvernéra, kde pracoval ako jediný Táiwānec. V decembri v 1945 spolu s ďalšími začal vydávať periodikum *Rénmín dǎo bào*. Vzhľadom na to, že periodikum publikovalo materiál týkajúci sa Komunistickej strany, tak sa v roku 1946 Sòng Fěirú vzdal svojej pozície vydavateľa. 22. 2. 1947 bol odvolaný z Oddelenia školstva. Keď vypukol Incident 2.28 verejne kritizoval vládu. Pri potlačovaní Incidentu bol jeden z prvých, ktorých zavrli. (El.zdroj: Lǐ Xiǎofēng 2009)

Sū Chūnjiē 蘇春皆 (neznáme)

Vydavateľ periodika *Chóngjiàn rìbào* 重建日報, väznený po incidente 2.28. (Cài Shèngqí 2005, 228–229)

Sū Dàn 蘇旦(1923–1998, vlastným menom Wèi Duān 魏端)

Vyštudoval žurnalistiku na Univerzite Fùdàn v Shàghǎi. Neskôr bol redaktorom novín *Xīnshēng bào* v Táiběi a vedúci reportérov pre južné vydanie rovnakého periodika v Táináne. Ďalej pôsobil ako zástupca šéfredaktora a vedúci príloh pre noviny *Táiwān xīnwén bào*. Bol členom literárnej spoločnosti Qīngxī xīn wényì xuéhuì 青溪新文藝學會 v Gāoxióngu a predsedom Klubu redaktorov novinových príloh taktiež v Gāoxióngu. (El.zdroj: Guóli Táiwān wénxué guǎn, a).

Sū Xīn 蘇新 (1907 – 1981, pseudonym Sū Shēn 甦牲)

Sū Xīn narodil sa v Táináne. Po tom, čo v roku odišiel z pedagogického inštitútu v Táináne, nastúpil na strednú školu v Tókiu, potom na Tókijskú školu cudzích jazykov. V roku 1927 sa stal členom Asociácie mladých Táiwāncov v Tókiu (Dōngjīng Táiwān qīngnián huì 東京台灣青年會) a v roku 1927 sa stal členom japonskej Komunistickej strany a potom i v Táiwānskej komunistickej strany – tókijská pobočka (iná než šanghajská, ktorá tiež založila Komunistickú stranu na Táiwáne a ktorá bola vedená Xiè Xuěhóng). V roku 1928 sa zúčastnil zakladajúcej schôdze Táiwānskej komunistickej strany. Pôsobil ako robotník a angažoval sa v robotníckom hnutí. V roku 1931 bol odsúdený na 12 rokov väzenia, ale v roku 1943 bol prepustený. Po roku 1945 sa pôsobil v periodikách *Zhèngjīng bào*, kde ako editor napísal väčšinu úvodníku, a *Rénmín dǎo bào*. Sū Xīn potom pracoval pre periodiká ako *Táiwān pínglùn* 台灣評論 [Táiwānská revue] a *Zìyóu bào* 自由報 [Sloboda], až nakoniec skončil ako editor časopisu *Táiwān wénhuà* [Táiwānská kultúra], ktorý vydávala Táiwānská kultúrna asociácia a v periodiku *Táiwān dàzhòng shíbào* 台灣大眾時報. Po Incidente 2.28 Sū Xīn utiekol do Hong Kongu, kde sa zapojil do Asociácie za znovu oslobodenie Táiwānu (Táiwān zài jiěfàng liánméng 台灣再解放聯盟). V marci 1949 sa presunul do Pekingu, kde zastával rôzne funkcie. V roku 1967 som poslaný na pracovnú prevýchovu, z ktorej sa vrátil v roku 1978. V tomto období sa tiež stáva členom v Ligy za demokratickú samosprávu Táiwānu (Táiwān mínzhǔ zìzhì tóngméng 台湾民主自治同盟), čo je politická strana založená roku 1947 Táiwānskými komunistami, ktorí uprchli z Táiwānu; ďalej bol členom Čínskeho ľudového poradného zboru (Zhōngguó rénmin

zhèngzhì xiéshāng huìyì 中国人民政治协商会议) a iných organizácií, ktoré sa zaoberali Táiwānom. (Hé Yílín 1995, 6-7)

Sūn Dárén 孫達人 (Neznáme)

Pochádzal z Číny. V povojnovom období študoval Táiwānskej univerzite. (Péng Ruìjīn 1997)

Sūn Kē 孫科 (1891–1973)

Bol synom Sunjatsena, jeho kariéra bola spätá s ústredným výborom Národnej strany, kde zastával rôzne významné posty. (Viac v Zhèng Zǐ 1994, 37.)

T

Tateishi Tetsuomi 立石鐵臣 (1905–1980)

Výtvarník navštevujúci reštauráciu Shānshuǐ tíng. (Cài Shūmǎn 2002, 58)

Tián Bīng 田兵

Nie je známa žiadna bližšia informácia.

W

Wáng Báiyuān 王白淵 (1902–1965)

Wáng Báiyuān pochádzal z Zhānghuà na Táiwāne. Po absolvovaní Táiběiskej pedagogickej školy v roku 1923 odišiel na štúdiá do Japonska, kde študoval na Štátnej tókijскеj umeleckej akadémii. Po návratu na Táiwān sa venoval pedagogickej činnosti ako na Táiwāne tak neskôr i v Shànghǎi. V roku 1932 spolu s japonskými umelcami založil Táiwānskú asociáciu na štúdium umenia (Táiwān yìshù yánjiū huì 台灣藝術研究會). Zo Shànghǎie bol deportovaný späť na Táiwān a strávil 6 rokov vo väzení. Po skončení Druhej svetovej vojny sa písal do nasledovných periodík: *Zhèng jīng bào*, *Táiwān Xīnshēng bào*, *Mín bào*. Bol vedúci redaktorov *Táiwān Xīnshēng bào*, člen rady Táiwānskej kultúrnej asociácie a pôsobil i ako editor periodika *Táiwān wénhuà*. V roku 1950 bol kvôli podozreniu na prepojenie s Komunistickou stranou uväznený na 4 roky. Wáng Báiyuān je známy i ako spisovateľ a básnik. (El.zdroj: Zhāng Wénxūn 2009)

Wáng Chǎngxióng 王昶雄 (1916–2000, vlastným menom Wáng Róngshēng 王榮生)

Pochádza z Táiběi. V Japonsku študoval na zubára a zároveň publikoval svoje diela v časopisoch vydávaných krajanmi. Po návrate sa venoval zubnej medicíne a zároveň

editoval časopis *Táiwān wénxué*. Wáng Chǎngxióng písal hlavne poviedky, ale v jeho diele možno nájsť ako poéziu, tak i eseje a pojednania. (Fēng Dépíng 2008, zv.1, 82)

Wáng Fúguó 王孚國 (neznáme)

Hlavný prispievateľ periodika *Dà míng bào*. Väznený po Incidente 2.28. (Cài Shèngqí 2005, 228-229)

Wāng Gōngjì 汪公紀 (1909 – ?),

Tajomník ústrednej exekutívnej komisie Národnej strany v prvej polovici 40. rokov. (Zhèng Zǐ 1994, 63)

Wáng Huā 王花 (vlastným menom Wáng Chāoguāng 王超光)

Je prvý výtvarný dizajnér na Táiwāne. V roku 1945 spolu s Chén Dìngguóm, Chén Jiāpéngom 陳家鵬, založili prvý spolok táiwánskej mangy, Xīngāo mànhuà jítuán 新高漫畫集團. V roku 1946, keď sa zo štúdií vrátil späť na Táiwān, stal sa členom redakcie časopisu *Xīnxīn*. (El.zdroj: Fàn Bǎolián 2009)

Wáng Jǐngquán 王井泉 (1905–1965)

Rodák z Táiběia, majiteľ reštaurácie Shānshuǐtíng, kde sa stretávali doboví intelektuáli. Bol mecenášom a podporovateľom výtvarného umenia už od japonskej éry. V povojnovom období podporoval vydávanie periodika *Táiwān wénxué* (台灣文學), financoval vydávanie novín *Rénmín dǎo bào*, kde fungoval i ako vydavateľ. Objavuje sa medzi členmi Spolku Shèngfēng pre štúdium hrania a divadla. Po Incidente 2.28 čelí finančným problémom. Jeho podnik je nakoniec zavretý v roku 1955. (Cài Shūmǎn 2002, 56-59)

Wáng Mòchóu 王莫愁 (1924–1985); Pseudonym Wáng Yùdé 王育德)

Rodák z Táinānu, brat Wáng Yùlína. Študoval na japonskej cisárskej univerzite, ale pretože skončila Druhá svetová vojna, tak sa vrátil na Táiwān. Prispieval do denníka *Zhōnghuá rìbào*, predovšetkým do jej japonského stĺpika *Wényì lán*. Po Incidente 2.28 sa pripojil k divadelnej skupine hrajúcej v táiwánskom dialekte na Pedagogickom inštitúte v Táiběi. Potom, čo sa jeho brat „stratil“ v rámci čistiek po Incidente 2.28, Wáng Yùdé utiekol do Japonska. Spolu s Liào Wényìm organizujú politické hnutie za nezávislosť Táiwānu. (Lín Shǔguāng 1994).

Wáng Quánshēng 王泉笙 (1886–1956)

Nie je známa žiadna bližšia informácia.

Wáng Sīxiáng 王思翔 (1921– ; Pseudonymy: Zhāng Yǔ 張禹, Yǒu Xiáng 有翔, Yú Rén 于人 atď.)

Pochádzal z Zhèjiāngu. Podobne ako Lǐ Shànggēn vyštudoval Tretiu ústrednú vojenskú akadémiu. V Gànzhōu pôsobil ako zástupca editora periodika *Qīngnián bào* 青年報, ako hlavný editor mesačníku *Wénhuà fúwù* 文化服務. Vo Wēnzhōu zastával funkciu hlavného editora *Zhènzhōng rìbào* 陣中日報. (Huáng Huìzhēn 2009, 291) 1. februára 1950 vstúpil do Táiwānskej demokratickej ligy za samoprávu (doteraz existujúca politická strana nasledujúce direktívy Komunistickej strany Číny), kde zastával funkciu ústredného tajomníka. Na Táiwáne pôsobil v meste Táizhōng, kde pôsobil ako hlavný prispievateľ v novinách *Héping rìbào*, v časopisoch *Xīn zhīshì*, *Wénhuà jiāoliú*, ktoré i editoval.

Wáng Shīláng 王詩琅 (1908–1984; pseudonym Wáng Jīnjiāng 王錦江)

Získal tradičné vzdelanie a od mladosti sa zaujímal o legendy a poviedky. Vyštudoval verejnú (základnú) školu a v tomto období sa zoznamuje s myšlienkami socializmu a nacionalizmu. V roku 1926 sa zúčastňuje anarchistického hnutia. V období od 1927 až do 1935 bol kvôli svojim politickým postojom trikrát vo väzení. Neskôr sa začína venovať literatúre, píše ako poéziu tak i prózu, predovšetkým poviedky so sociálne kritickým odkazom. V období vojny pobýval v Číne, kde sa zapojil do odboja. Po vojne bol redaktorom novín *Mínbào* a hlavným prispievateľom novín *Héping rìbào*. Začal sa venovať detskej literatúre. V neskoršom období sa stal členom Táiběi shì wénxiàn huì 臺北市文獻會 [Mestské archívy Táiběi] a začal sa venovať miestnej histórii a zbieraniu ľudových príbehov. Z toho titulu v roku 1961 začal redigovať časopis *Táiwān shěng tōngzhì* 台灣省通志 a neskôr písal pre *Táiwān fēngwù* 台灣風物. (El.zdroj: Lín Shimíng 2009 a)

Wáng Tiāndēng 王添燈 (1901–1947)

Vstúpil do verejného života už počas japonskej správy ako hlavný predstaviteľ Táiběiskej pobočky Táiwānskej ligy za miestnu samosprávu (Táiwān dìfāng zìzhì liánméng 臺灣地方自治聯盟). Úspešne začal obchodovať s čajom a povojnovom období sa stal jedným z významných činiteľov na politickej scéne. Vstúpil i do novinárskych kruhov: od júna 1946 sa zapája do vydávania novín *Rénmín dǎo bào*, od augusta 1946 figuruje ako zástupca vydavateľa *Zìyóu bào*, ktoré mali kritický postoj. Bol zvolený ako zástupca do Táiběiského mestského poradného zboru (marec 1946) a neskôr i do

Provinčného zastupiteľstva (apríl 1946). Stal sa členom Národnej strany, i keď jeho názory často boli v opozícii s hlavnou líniou strany. Počas udalostí Incidentu 2.28 sa stal aktívnym členom Komisie na riešenie otázok okolo Incidentu 2.28, ďalej hovorcom a predsedom podvýboru pre propagáciu. Ako najvýraznejší krok možno chápať jeho vystúpenie v rádiu 2. marca 1947, kedy po vystúpení guvernéra Chén Yího dementoval jeho zmierlivé slová a volal po samospráve ostrova. Po príchode vojsk bol zatknutý a upálený. Ako Phillips podotýka, označenia, ktoré s ním bývajú spojované (ako komunista, člen Národnej strany, alebo advokát nezávislosti), bývajú zjednodušujúce. (Phillips 2007, 116a119 a el.zdroj: Lín Shimíng 2009 b.)

Wáng Yùchuān 王玉川 (neznáme)

Člen Rady pre šírenie štátneho jazyka u Ministerstva školstva v Číne, ktorý bol poverený vypracovaním návrhu jazykovej politiky pre Táiwān po roku 1945. (príloha *Gúoyǔ* č. 24 [19. november 1946])

Wèi Dàomíng 魏道明 (1899–1978)

Bol čínsky politik a diplomat. Narodil sa v Jiāngxī. Doktorát získal v Paríži roku 1925. Po návrate najskôr pôsobil ako právnik. Ale potom vstúpil do Národnej strany a zastával rôzne funkcie. V roku 1928 sa stal vo svojich 28 rokoch ministrom spravodlivosti na reorganizovanom ministerstve. V roku 1930 bol špeciálne menovaným primátorom Nankingu. V apríli roku 1935 bol vyslaný do Európy aby šírili medzinárodnú propagandu. Neskôr pôsobil ako hlavný riaditeľ troch peridiík. V roku 1941 bol vyslaný ako veľvyslanec do Francúzska a rok na to prevzal miesto veľvyslancu po Hú Shím v USA. Počas jeho pôsobenia bola zrušená nerovnoprávna zmluva s USA a bola podpísaná dohoda o spolupráci. Po Incidenc 2.28, kedy bol guvernér Chén Yí odvolaný, bol Wèi Dàomíng vyslaný na Táiwān. Táiwānský provinčný výkonný úrad guvernéra reorganizoval na provinčnú vládu a postavil sa do jej čela. (Liú Shàotáng 劉紹唐 1992, zv. 3, 370–371)

Wèi Jiàngōng 魏建功 (1901–1980)

Pochádza z provincie Jiāngsū. V roku 1921 nastúpil na Pekingskú univerzitu na Katedru čínskeho jazyka a literatúry. Študoval u Qián Xuántóngu 錢玄同 () a taktiež bol ovplyvnený myšlienkami propagovanými Hú Shím a Chén Dúxiùm. Po ukončení univerzity v roku 1925 odišiel vyučovať do Kóreje. Vrátil sa v čase Severného pochodu a nastúpil ako profesor na Běipíngskú univerzitu. Okrem toho sa podieľal na projektoch Ministerstva školstva týkajúcich sa tvorby slovníkov. V období vojny

odišiel na juhozápad, kde sa venoval šíreniu štandardnej čínštiny. Neskôr sa stal členom Komisie pre šírenie štátneho jazyka u Ministerstva školstva v Číne, ktorá bola poverený vypracovaním návrhu jazykovej politiky pre Táiwān po roku 1945. Po vojne sa stal predsedom provinčnej Komisie pre šírenie štátneho jazyka a bol editorom prílohy *Guóyǔ* pri oficiálnych novinách *Táiwān Xīnshēng bào*. (Zhāng Zìhuì 2009, 168-169) Podrobnejší životopis Wèi Jiàngōnga v Huáng Yīngzhé (2007, 45-49)

Wèi Qīngdé 魏清德 (1886–1964)

Básnik pochádzajúci z Xīnzhú, člen táiwānskej kultúrnej scény, predovšetkým jej básnických spolkov. V mladosti získal tradičné vzdelanie a u Úradu guvernéra vyštudoval pedagogický smer Školy štátneho (japonského) jazyka. Počas japonského obdobia a v rane povojnovom období sa živil ako učiteľ klasickej čínštiny. (Xǔ Jùnyǎ 2012, 363)

Wén Yě 文野 (neznáme)

Editor peridika *Dà míng bào*; väznený po Incidente 2.28.

Wēng Jùn míng 翁俊明 (1893–1943)

Pochádza z Tánánu. Tradičné vzdelanie získal od otca. V roku 1909 nastúpil na Lekársku školu do Táiběi a v roku 1910 ako prvý Táiwānec vstúpil do Tóngménghuì a založil na škole revolučnú bunku. V roku 1913 spolu s Dù Cōngmíngom 杜聰明 chceli v Pekingu nakaziť prezidenta Yuán Shikǎia choleroou, čo sa im nepodarilo. V roku 1916 sa odsťahoval do Číny, kde sa živil ako lekár. Zároveň sa angažoval v krajanských spolkoch. Nakoniec v roku 1943 sa postavil do čela Táiwānského výboru Národnej strany (Táiwān dǎng bù 臺灣黨部). Zomrel roku 1943, kedy ho otrávil japonská tajná služba. (Liú Shàotáng 劉紹唐 1992, zv. 3, 154-155)

Wú Chūnlín 吳春霖 (1901–?)

Sa narodil v Táiběi a absolvoval japonskú univerzitu Keio, obor ekonómia. Po návrate bol vedúci obchodného oddelenia *Táiwān fǎlǜ xīnbào* 臺灣法律新報 a po vojne riaditeľ pobočiek periodika *Mínbào* v Huāliáne a Jílóngu. Neskôr sa stal hlavným riaditeľom Východnej národnej hliníkovej spoločnosti s ručením obmedzeným (Dōngbāng lǚbó gǔfèn yǒuxiàn gōngsī 東邦鋁箔股份有限公司 a predsedom družstiev mesta Táiběi (Táiběi shì hézuòshè liánhé shè lǐshì zhǎng 臺北市合作社聯合社理事長). (El. zdroj: Táiběi shì yìhuì)

Wú Jīnliàn 吳金鍊(1913 – 1947)

hlavným editorom pre japonskú verziu periodika *Táiwān Xīnshēng bào*. Zomrel počas čistiek po Incidente 2.28. (Lai–Myers–Wou 1991, 162-163)

Wú Kètài 吳克泰 (1925 – 2004)

Vlastným menom Zhān Shìpíng 詹世平, narodený v okrese Yílán na Táiwáne. V ranom povojnovom období stál v čele študentských proti–amerických demonštrácií na Táiwānskej provinčnej univerzite. Zároveň bol jedným z dôležitých prispievateľov novín *Rénmín dǎo bào*. Bol členom Komunistickej strany a Čínskeho ľudového poradného zboru (Zhōngguó rénmin zhèngzhì xiéshāng huìyì 中国人民政治协商会议). Po Incidente 2.28 odišiel do ČĽR, kde pôsobil v Lige za demokratickú samosprávu Táiwānu (Táiwān mínzhǔ zìzhì tóngméng 台湾民主自治同盟), čo je politická strana založená roku 1947 Táiwānskými komunistami, ktorí uprchli z Táiwānu.²⁸²

Wú Mànshā 吳漫沙 (1911–2005; vlastným menom Wú Bǐngdīng 吳丙丁)

Narodil sa v provincii Fújiàn; známy spisovateľ, editor a novinár. V roku 1935 sa s rodinou presťahovali do Táiběi a nasledujúci rok publikoval svoju prvotinu v periodiku *Táiwān shin minpō*; v roku 1937 sa stal členom editorského tímu periodika *Fēngyuè bào* 風月報, ktoré v tom období bolo jediným čínsky písaným periodikom. To sa neskôr premenovalo na *Nánfāng* 南方 a bolo známe pre svoje kritické postoje (až do 1944). Po roku 1945 sa stal na žiadosť Lǐ Wànjūho (riaditeľa spoločnosti) čínsky píšucim novinárom pre oficiálny denník *Táiwān Xīnshēng bào*. Neskôr pracoval v periodikách *Mínzú wǎnbào* 民族晚報 a *Liánhé bào* 聯合報. (El.zdroj: Wáng Wēizhì 2011)

Wú Xīnróng 吳新榮 (1907–1967)

Táiwānský básnik a odborník na miestnu literatúru. Narodil sa v Táináne. V roku 1928 sa dostal na Odbornú lekársku školu v Japonsku. Počas štúdia v Japonsku sa začal angažovať v krajských spolkoch a literárne tvoriť. V roku 1929 sa zapojil do socialistického hnutia a bol japonskými autoritami na 29 dní zavretý. V roku 1932 a v Táináne začal vykonávať lekársku prax. Po návrate začal aktívne propagovať táiwānskú modernú literatúru a v roku 1941 začal redigovať časopis *Mínsú Táiwān* 民俗

²⁸² Wú Kètài 吳克泰. [online]. Wikipedia, 2007 [11. 1. 2013]. Dostupné z: <http://zh.wikipedia.org/wiki/%E5%90%B4%E5%85%8B%E6%B3%B0>.

臺灣 a venoval sa zberu táiwānského folklóru. Po roku 1945 sa aktívne zapojil do politického života. Po Incidente 2.28 bol však na 3 mesiace zavretý a potom sa z politickej a literárnej scény stiahol. (El.zdroj: Zhāng Liángzé 2009)

Wú Yíngtāo 吳瀛濤 (1916–1976)

Pochádzal z Táiběi. Po dokončení obchodnej akadémie pracoval pre monopolný úrad. V japonskom období sa začal angažovať na kultúrnej scéne. Počas vojny pôsobil v Hong Kongu, kde publikoval svoje čínsky písané básne. Preto po roku 1945 ako jeden z mála publikoval v čínštine. (Xǔ Shīxuān 1999, 25) Jeho práce možno nájsť v časopise *Xīnxīn*, v japonsky písanom stĺpiku novín stĺpiku novín *Zhōnghuá rìbào*, či literárnej prílohe *Qiáo*.

Wú Zhuóliú 吳濁流 (1900–1976; vlastným menom Wú Jiàntián 吳建田)

Známy táiwānský spisovateľ, novinár, básnik a pedagóg. Narodil sa v Xīnzhú. V roku 1920 vyštudoval Pedagogický inštitút v Táiběi a potom pôsobil ako učiteľ na verejných (základných) školách. V roku 1936 publikoval svoju prvotinu v časopise *Táiwān xīn wénxué* 台灣新文學. V roku opúšťa učiteľské miesto a odchádza do Číny, kde v Nankingu pôsobí ako novinár. Nasledujúceho roku sa vracia na Táiwān a pracuje ako novinár u periodika *Taiwan nichinichi shinpō* 台灣日日新報. Počas vojny pracuje na svojom románe *Hú Zhì míng* 胡志明, ktorý vychádza až v roku 1946. Ten sa stal základom neskôr vydaného románu *Yàxià de gū'ér* 亞細亞的孤兒 [Ázijská sirota], ktorý pojednáva o postavení Táiwānu a jeho obyvateľov v období vojny a po nej. V povojnovom období Wú Zhuóliú pôsobil ako novinár pre oficiálny denník *Táiwān Xīnshēng bào* a noviny *Mínbào*. Vrátil sa späť k učiteľskej profesii. V roku 1964 založil časopis *Táiwān wényì* 台灣文藝, kde publikovali významní spisovatelia literatúry rodnej pôdy. (El.zdroj: Chén Jiànzhōng 2009 b)

X

Xià Bāngjùn 夏邦俊 (neznáme)

Významný novinár periodika *Rénmín dǎo bào*.

Xià Tāoshēng 夏濤聲 (1899–1968)

Pochádzal z provincie Ānhuī. Absolvent politológie na Pekingskej univerzite. Významný člen politickej Strany mládeže. V roku 1932 vstúpil ako dobrovoľník do armády v boji proti Japonsku. V roku 1937 sa stal predstaviteľom okresu Putian vo Fújiànu. V roku 1945 stál v čele Komisie pre propagandu pri Úrade guvernéra a bol šéfredakto-

rom časopisu *Táiwān tōng xùn*. Neskôr sa stal poslancom v Národnom zhromaždení Čínskej republiky na Táiwáne, voleným zástupcom v Legislatívnom dvore. V roku 1950 začal redigovať periodikum *Mínzhǔ cháo* 民主潮, ktoré bolo názorovo blízke Léi Zhènovmu 雷震 (1897–1979) periodiku *Zìyóu Zhōngguó* 自由中國.²⁸³

Xiǎo Jīndūī 蕭金堆(1927 –)

Pochádza z táiwänského mesta Zhānhuà. V roku 1946 vstúpil do Spolku strieborných zvoncov a prispieval do kmeňového časopisu *Cháoliú* pod pseudonymom Dànxīng 淡星. V povojnovom období absolvoval obor história na Provinčnom Pedagogickom inštitúte. Potom viac ako 40. rokov pôsobil ako učiteľ. V roku 1951 mu vyšla prvá zbierka poviedok a predstavuje jednu z prvých publikácií, ktoré boli napísané Táiwāncami v čínskom jazyku. (El.zdroj: Guóli Táiwān wénxué guān, b)

Xiè É 謝娥 (1918–1995)

Rodáčka z Táiběi a absolventka Dievčenskej lekárskej školy v Tókiju. V roku 1934 nastúpila na Cisársku univerzitu v Táiběi, na Lekársku fakultu. Pretože sa zapájala do protijaponského odboja, bola v roku 1944 uväznená a pustená až po skončení vojny. Po vojne okrem lekárskej praxe sa taktiež venovala politike. Bola predsedkyňou výboru Provinčnej táiwänskej ženskej asociácie, poslankyňou Národného zhromaždenia, poslankyňou parlamentu. Pri Incidente 2.28 sa snažila ukludniť dav a skončila v nemocnici. V roku 1949 opustila Táiwān a usadila sa v USA, kde v roku 1953 získala na Columbia University doktorát. (El.zdroj: Fàn Yànqīū 2009)

Xiè Dōngmǐn 謝東閔 (1908–2001)

Xiè Dōngmǐn sa narodil v Zhānhuà a bol „polovičný horal“. Strednú školu dokončil v Táizhōgu a v roku 1925 odišiel do Číny. V rokoch 1942–43 v Guilíne pracoval pre periodikum *Guǎngxī rìbào* 廣西日報 ako vedúci telegrafického oddelenia a ako hlavný editor. V tomto období vstúpil i do Národnej strany. Po vojne sa stal členom komisie na prevzatie Gāoxióngu (1945–46), potom sa stal voleným zástupcom zhromaždenia okresu Gāoxióng (1946–47). V tomto období tiež zastával post zástupcu vedúceho Oddelenia pre občianske záležitosti pri Úrade guvernéra (október 1946–máj 1947). Po roku 1947 sa stal zástupcom riaditeľa Dvora pre školstvo (máj 1947–1953). V roku 1948 bol menovaný rektorom Provinčného pedagogického inštitútu (súčasná Národná Táiwänská pedagogická univerzita) (1948–49). Bol napojený i na novinársky

²⁸³ Xià Tāoshēng 夏濤聲. [online]. Baidu Bǎikē 百科. [22. 1. 2013]. Dostupné z: <http://baike.baidu.com/view/1030940.htm>.

svet a po roku 1949 sa stal riaditeľom periodika *Táiwān Xīnshēng bào* (1951). Od roku 1952 pôsobil ako zástupca predsedu Čínskych mládežníckych oddielov bojujúcich proti komunizmu a pre záchranu vlasti (Zhōngguó qīngnián fǎngòng jiùguó tuán 中國青年反共救國團, dnešné Čínske mládežnícke oddiely (Zhōngguó qīngnián jiùguó tuán 中國青年救國團). Rovnako úspešný bol i v rámci politickej kariéry a v roku 1953 sa zástupcom tajomníka ústredného oddelenia Národnej strany, neskôr tajomníkom provinčnej vlády (jún 1954–1957); poslancom v provinčnom parlamente (1957–1972); podpredsedom a predsedom provinčného zhromaždenia; predsedom provinčnej vlády (1972–1978); 6. viceprezident Čínskej republiky na Táiwáne (1978–1984) a naposledy prezidentským poradcom (1984–2001). (El.zdroj: Zhāng Huǒmù 2009)

Xiè Nánguāng 謝南光 (1902–1969)

Pôvodným menom Xiè Chūnmù 謝春木. Vyštudoval Pedagogickú školu v Táiběi a v roku 1921 začal študovať v Tókiu, kde sa zoznámil s prednými táiwánskymi intelektuálmi (napr. Lín Xiàntáng, Jiǎng Wèishuǐom, Cǎi Péihuǒm 蔡培火(1889–1983), ktorí sa zapájali do verejného života ako v Japonsku, tak i neskôr na Táiwáne. Xiè Nánguāng sa taktiež stal členom Táiwánskej kultúrnej asociácie a prispieval do významných periodík 20. rokov 20. storočia na Táiwáne. V druhej polovici 20. rokov vstúpil na politickú scénu. Domnieval sa, že Táiwānci sa môžu oslobodiť od japonského útlaku len cez revolúciu. V roku 1928 sa zúčastnil smútočného obradu za Sunjatsena a Táiwāncov informoval o Severnom pochode. V decembri roku 1931 po tom, čo sa priostrila politická situácia na ostrove, odchádza do Číny. Od roku 1932 do roku 1936 pobýval v Shànghǎi a prispieval do rôznych periodík. V roku 1933 sa zmenil meno na Xiè Nánguāng. V období druhej svetovej vojny pôsobil vo Výskumnom inštitúte medzinárodných vecí (Guójì wèntí yánjiū suǒ 國際問題研究所), kde sa venoval dokumentom japonskej tajnej služby. V roku 1940 sa stal tajomníkom tejto inštitúcie. V rovnakom čase sa stal členom stálej komisie Táiwánskej revolučnej aliancie. Po skončení pôsobil ako člen čínskej delegácie v Japonsku. Neskôr bol zástupca vedúceho druhej politickej a ekonomickej skupiny. V roku 1949 sa vrátil na Táiwān a ďalší rok rezignoval na svoje politické posty a vstúpil do komerčnej scény. Pre svoje ľavicové zmýšľanie sa nakoniec vrátil do Číny. Zomrel v Pekingu počas Kultúrnej revolúcie. (El. zdroj: Zhāng Zīwén)

Xiè Qīng 謝青 (1928–)

Pochádza z provincie Jiāngxī. Študoval na Katedre čínskeho jazyka a literatúry na Vysokej škole Dànjīāng. Neskôr editoval noviny *Jiāyì shānggōng rìbào* 嘉義商工日報, *Zhōngguó shìbào* 中國時報 a básnický časopis *Wúgēn cǎo* 無根草. Tiež sa venoval maľbe. Xiè Qīng sa písal predovšetkým poéziu a eseje. Od 50. rokov písal básne moderného štýlu. (El.zdroj: Guóli Tái wān wén xué guān, c)

Xiè Xuěhóng 謝雪紅 (1901–1970)

Bola vedúcou osobou táiwānského komunistického hnutia už za japonskej okupácie. Študovala v Shànghǎi, kde sa pridala ku komunistickému hnutiu, vďaka ktorému sa dostala i na štúdiá v Moskve. V apríli 1928 sa stala jednou zo zakladajúcich členiek Ústredného výboru Komunistickej strany Tái wānu. Po návrate na Tái wān sa zapojila aktivít Tái wānskej kultúrnej asociácie a roľníckych odborov. Začiatkom 30. rokov bola zavretá a oslobodili ju až v 1939 kvôli zdravotným problémom. Po oslobodení pokračovala v organizovaní tajných aktivít KST v Táizhōngu. V povojnovom období sa naďalej podieľala na tajných aktivitách, ale neoperovala v tesnom spojení s pevninskými Komunistami. V Táizhōngu sa po boku ďalších významných osobností (Lóu Xiàn, Wáng Sīxi, Zhōu Mèngjiāng, Yáng Kuí) publikuje do časopisu *Wénhuà jiāoliú*, finančne podporuje časopis *Xīn zhīshì* (Huáng Huìzhēn 2009, 295-296). Spolupracuje tiež s novinami *Héping rìbào*, kde odporúča ďalších činiteľov: Yáng Kèhuāng a či Lín Xīlù. Ďalším odporúčaným bol Cài Tiěchéng 蔡鐵城 (tiež Cài Jīnchéng 蔡金城). (Huáng Huìzhēn 2009, 292). Po Incidente 2.28 sa postavila do čela revoltujúcich v Táizhōngu, kde, ako jediné mesto na Tái wān, kompletne dostalo pod kontrolu ako administratívu, tak i vojenské zložky. Po neúspechu Incidentu utiekla cez Xiàmén a Hongkong do Číny. Tam zastávala vysoké funkcie ako napríklad miesto predsedníčky Zväzu žien a v roku 1954 bola zvolená do Celočínskeho zhromaždenia ako zástupca Tái wānu. Počas Kultúrnej revolúcie bola označená za pravičiarčku a prežila niekoľko kampaní. Viac o Xiè Xuěhóng v Lai –Myers –Wou 1991, 136–137, alebo v komentovanom životopise Chén Fāngmíng 2009.

Xiè Zhēngqiáng 謝掙強 (1915–1979)

Polovičný horal a po vojne zastával funkciu primátora Gāoxióngu.

Xiè Zūnwǔ 謝尊五 (1872 – 1954)

Básnik pochádzajúci z Táiběi. Za japonského obdobia pôsobil v niekoľkých básnických spolkoch. Po vojne učil na Strednej škole Chénggōng. Od roku 1953 bol v rade básnického spolku Yíng shè 瀛社 zaoberajúci sa tradičnými žánrami poézie.

Xú Kūnquán 徐坤泉(1907–1954)

Spisovateľ navštevujúci reštauráciu Shānshuǐ tíng. (Cài Shūmǎn 2002)

Xǔ Nǎichāng 許乃昌 (1906 – 1975)

Bol známy ľavicový intelektuál z japonského obdobia. V roku 1920 odišiel Shànghǎie, kde v roku 1922 nastúpil na vysokú školu, kde spoznal Chén Dúxiù, (陳獨秀, 1879–1942). V roku 1924 odišiel na moskovskú Komunistickú univerzitu východoázijských pracujúcich. Po návrate Shànghǎie sa stal vedúcim Shànghǎiského spolku Táiwānskej mládeže (Shànghǎi táiwān qīngnián huì 上海台灣青年會) a zúčastňoval sa aktivít Federácie Táiwánskych študentov (Táiwān xuéshēng liánhé huì 台灣學生聯合會). Okolo roku 1925 odišiel na štúdiá do Japonska, kde pôsobil v komunite Táiwāncov. Podieľal sa na organizácii komunistických revolučných skupín. V roku 1926 v Tókiu zvolal schôdzu zahraničných študentov a založili (Táiwān xīn wénhuà xuéhuì 台灣新文化學會). Podieľal sa na založení Rady pre štúdium spoločenských vied (Shèhuì kēxué yánjiū huì 社會科學研究會), cez ktorú ďalej šírili myšlienky komunizmu. Po návrate na Táiwān spolupracoval s periodikami ako *Táiwān mǐnpào* 台灣民報, neskôr premenované na *Táiwān shīn mǐnpào* 台灣新民報. V roku 1930 začal spolupracovať s periodikom *Xiàndài shēnghuó* 現代生活, kde hlavnými editormi boli významní táiwánski intelektuáli, vystupujúci na obranu literatúry v čínskom jazyku, Lài Hé a Huáng Chéngcōng 黃呈聰 (1886–1963). V povojnovom období pokračuje ako editor denníka *Mǐnbào*, ale podporuje i nakladateľstvo Dōngfāng chūbǎnshè 東方出版社 a vstúpil i do Táiwánskej kultúrnej asociácie, kde pôsobil ako výkonný tajomník. Po Incidente 2.28 bol Xǔ Nǎichāng zaradený na zoznam nežiaducich osôb a musel sa skrývať. (El. zdroj: Dīng Jiànguó)

Xú Qióngèr 徐瓊二 (neznáme)

Pochádza z Táiwānu; novinár pre oficiálne noviny *Táiwān Xīnshēng bào*. (Cài Shūmǎn 2002, 72)

Xǔ Shēngjī 許聲基 (1914–)

Vlastným menom Lǚ Jīzhèng 呂基正. Výtvarník navštevujúci reštauráciu Shānshuǐ tíng. (Cài Shūmǎn 2002, 72)

Xǔ Shòucháng 許壽裳 (1883–1948)

V povojnovom období bol riaditeľom Táiwánskeho provinčného úradu pre publikácie a preklad. Pochádzal z mesta Shàoxīng v provincii Zhèjiāng. Študoval v Japonsku na Vysokéj pedagogickej škole, kde sa zoznámil ako s Lǚ Xùn om tak i s Chén Yím. Po návrate pôsobil na Druhej pedagogickej škole v Zhèjiāng u, ako vyučujúci oboru translatológie na Pekingskej pedagogickej univerzite, Pekingskej univerzite, Dievčenskom pedagogickom inštitúte a ďalších univerzitách. V rovnakom čase pôsobil i na Ministerstve školstva, v Academii Sinice a v Skúškovom dvore. (Zhāng Zīhuì 2009, 116) Na jar roku 1946 prišiel na Táiwān a stal sa riaditeľom Táiwánskeho provinčného úradu pre publikácie a preklad a taktiež pôsobil ako profesor na Táiwánskej univerzite. Počas svojho pobytu napísal niekoľko článkov vyzdvihujúcu postavu s Lǚ Xùn a význam jeho odkazu pre Táiwān. Bol zavraždený v areálu Táiwánskej univerzity. Viac o jeho živote v Huáng Yīngzhé 1992.

Y

Yán Yǒngxián 顏永賢

Študoval univerzitu v Japonsku a jeden z editorov časopisu *Zhèng jīng bào*.

Yáng Fēng 揚風 (1924 – ?; vlastným menom Yáng Jìngmíng 楊靜明)

Pochádzal z provincie Sichuān. V čase protijaponskej vojny bol členom Mládežníckej armády. V júni 1946 prišiel na Táiwān, zároveň bol novinárom pre nankingské noviny *Xīn zhōnghuá rìbào* 新中華日報. Podľa Huáng Huìzhēn (2009, 317), ktorá v pozostalosti táiwánskeho spisovateľa Yáng Kuí a našla denník Yáng Fēng a, ten prišiel na Táiwān z Hángzhōu, cez Nanking a Shànghǎi. Pred vypuknutím Incidentu 2.28 musel kvôli svojim politickým postojomstrov opustiť. 4. marca 1947 v shànghǎiskom periodiku *Wénhuì bào* 文匯報 publikoval článok, kde kritizuje guvernéra Chén Yího a jeho politiku na Táiwāne, kde zdôrazňuje potlačovanie slobody slova a koloniálne praktiky podobné japonskej správe. V rovnakom roku sa však vracia na Táiwān a v meste Zílán nastuuje ako učiteľ čínštiny na Odbornej poľnohospodárskej škole. 17. júla publikuje zbierku esejí *Tóu qiāng jí* 投鎗集, ktorá sa svojím štýlom podobá Lǚ Xùnovi a ktorá kritizuje čínsku vládu. (Huáng Huìzhēn 2009, 245–246) Bol jedným z troch čínskych intelektuálov, ktorí mali blízky vzťah k Yáng Kuíovi. Z jeho prípevkov je zrejmé, že bol ovplyvnený marxizmom a presadzoval proletársku literatúru.

Yáng Kèhuáng 楊克煌 (neznáme)

Manžel Xiè Xuěhóng, člen Táiwānskej komunistickej strany (1929), počaj japonskej okupácie väznený, člen Komunistickej strany Číny (1946), po Incidente 2.28 pred prenasledovaním utiekol na pevninu

Yáng Kuí 楊逵 (1906–1985)

Významný táiwānský spisovateľ japonského a povojnového obdobia. Po absolvovaní verejnej školy, nastúpil v roku 1922 do Druhej strednej školy v Táináne. V roku 1924 odišiel do Japonska, kde v roku 1925 začal študovať Japonskú univerzitu, obor literatúra a umenie. V tomto období, kedy študuje a zároveň i pracuje, sa zoznamuje s dielami marxizmu a hlási sa k myšlienkam socializmu. V roku 1927, kedy zanecháva školu a vracia sa na Táiwān, vstupuje do Odborov táiwānských roľníkov, do Táiwānskej kultúrnej asociácie a svojím opozičným postojom k vláde sa zapája do verejného života. Za čo bol niekoľkokrát väznený. V roku 1934 publikuje poviedku „Shinbun haitatsu otto“ 新聞配達夫 [Kamelot], ktorá získala druhú cenu (prvá nebola udelená) japonského časopisu *Bungaku hyōron* 文學評論. Po roku 1937 sa utiahol do Táizhōngu, kde sa venoval pestovaniu kvetín. V roku 1943 sa potom zapojil do debaty o táiwānskej realistickej literatúre, ktorá bola kritizovaná japonskými literátmi. V povojnovom období sa okamžite zapojil do aktivít na kultúrnej scéne. Vydával časopis *Yīyáng zhōubào*, prílohu *Xīn wénxué* novín *Héping ribào*, a vlastné periodikum *Lixíng bào* a prispieval do literárnej prílohy *Qiáo* oficiálnych novín *Táiwān Xīnshēng bào*. V povojnovom období bol Yáng Kuí väznený dvakrát: prvý krát na tri mesiace po udalostiach okolo Incidentu 2.28; po druhýkrát na 12 rokov v apríli 1949. Yáng Kuí je v dejinách chápaný ako symbol táiwānskej literatúry. (Fēng Dépíng 2008, zv. 2, 1105-1107)

Yáng Mòyīn 楊漠因 (1922–)

Vlastným menom Chén Yàohuán 陳耀寰. Vyštudoval Zhèjiāngskú univerzitu. V roku 1946 prišiel na Táiwān, kde pracoval pre Táiwānské aerolínie a po večeroch ako editor prílohy *Rénmín dǎo bào*. (El.zdroj: Chén Shùshēng 1999)

Yáng Nǎifān 楊乃藩 (1915–2003)

Študoval na Univerzite Dàxià v Shànghǎi. Potom pôsobil ako učiteľ na stredných školách. Po príchode na Táiwān napísal prvé učebné materiály pre výučbu štátneho jazyka na základných školách. Ako editor a tajomník pôsobil na Táiwānskom provinčnom úrade pre publikácie a preklad. V rovnakom čase bol vydavateľom

periodika *Zhōngguó shíbào* 中國時報 a i jeho hlavným prispievateľom. V jeho tvorbe prevažujú predovšetkým eseje a pojednania. (El.zdroj: Guóli Táiwān wénxué guān, d)

Yáng Sānláng 楊三郎 (1907–1995)

Maliar navštevujúci kaviareň Bolero. (Cài Shūmǎn 2002, 72)

Yáng Shǒuyú 楊守愚 (1905–1959; vlastným menom Yáng Sōngmào 楊松茂)

Pochádza z táiwánskeho mesta Zhānghuà, kde navštevoval Prvú verejnú (základnú) školu. Potom navštevoval súkromnú školu, kde získal tradičné vzdelanie. Bol členom Literárnej a umeleckej aliancie (Táiwān wényì liánméng 臺灣文藝聯盟) a pomáhal s Yáng Kuíovi s editovaním periodika *Táiwān xīn wénxué* 臺灣新文學. Zároveň však bol členom básnického spolku, Yīng shè 應社, ktorý tvoril tradičné žánre, a spolku moderného divadla, Zhānghuà xīnjù shè 彰化新劇社. V povojnovom období bol editorom pre periodikum *Táiwān wénhuà* 臺灣文化. Neskôr si urobil skúšky na učiteľstvo na stredných školách a pôsobil na Priemyselnej škole v Zhānghuà až do svojho dôchodku. (El.zdroj: Guóli Táiwān wénxué guān, e)

Yáng Yáng 楊揚 (1926 – ; vlastným menom Yáng Yùzhāng 楊玉璋)

Pochádza z provincie Héběi a na Táiwān prišiel okolo roku 1949. Vyštudoval históriu na Běipíngskej univerzite. Bol príslušníkom Mládežníckej armády, veliteľom politických učiteľov, vedúcim divadelného súboru u námorníctva, vedúci policajného vysielania, editor a scenárista pre Čínsku filmovú spoločnosť, a člen Rady pre kultúrnu politiku u Výkonného dvora. (Fēng Dépíng 2008, zv. 2, 1103)

Yáng Yì 楊毅 (neznáme)

Redaktor novín *Rénmín dǎo bào*.

Yáng Yúnpíng 楊雲萍 (1906–2000)

Vlastným menom Yáng Yóulián 楊友濂; rodák z Táiběi; významný básnik z japonského obdobia a historik; v roku 1925 spolu založil čínsky písané periodikum *Rénrén* 人人; 1926–1932 študoval v Japonsku; patril k prvej vlně spisovateľov píšucich jazykom blízkym hovorovej čínštine; v 40. rokoch začal pracovať pre *Bungei Taiwan* 文藝臺灣, ktoré bolo vedené známou postavou na táiwánskej scéne v období japonskej éry, Nishikawom Mitsuru 西川滿; po rozhorení Druhej svetovej vojny editoval časopis *Taiwan Fūbutsu* 臺灣風物, spolupracoval s periodikom *Taiwan nichichi shinpō* 臺灣日日新報 a na Táiběijskej cisárskej univerzite (dnešná Národná Táiwān-

ská univerzita) sa venoval výskumu táiwānských dejín, literatúry a jazyka; 1943 bol členom delegácie Druhého zjazdu pan-ázijských spisovateľov; po vojne pracoval pre denník *Mín bào*, kde redigoval prílohu *Xuélín*. Bol zamestnaný v Úrade pre publikácie a preklad pôsobiacom pri Úrade guvernéra, kde zastával post vedúceho Oddelenia pre štúdium Táiwānu; po Incidente 2.28 až do 1977 pôsobil ako profesor histórie na Táiwānskej provinčnej univerzite, kde ako prvý na Táiwāne prednášal o táiwānských dejinách. (El. zdroj: Wēng Shèngfēng 2009)

Yè Hóngjiǎ 葉宏甲 (neznáme)

V roku 1945 spolu s Wáng Huā, Chén Dìngguóm, Chén Jiāpéngom a ďalšími v Japonsku založili prvý spolok táiwānskej mangy, Xīngāo mǎnhuà jítuán 新高漫畫集團. Člen redakcie časopisu *Xīnxīn*. (El.zdroj: Fàn Bǎolián 2009)

Yè Ruìróng 葉瑞榕 (neznáme)

Táiwānec, spisovateľ, pomocný editor prílohy *Qiáo*.

Yè Qìngbǐng 葉慶炳 (1927–1993)

Pochádza z Zhèjāngu. Vyštudoval čínsky jazyk a literatúru na Táiwānskej univerzite, kde potom pôsobil ako asistent, docent, profesor a riaditeľ. Bol i profesorom na Ústavu čínskej literatúry na Univerzite Fūrén. Jeho dielo obsahuje predovšetkým odborné pojednania o klasickej literatúre a eseje. (El.zdroj: Guóli Táiwān wénxué guǎn, f)

Yè Shítāo 葉石濤 (1925–2008)

Narodil sa v Táináne, kde chodil do Druhej strednej školy. Ďalej navštevoval Pedagogický inštitút v Táináne. V roku 1999 získal čestný doktorát na Univerzite Chénggōng. V roku 1943 sa stal pomocným redaktorom periodika *Bungei Taiwan* 文藝臺灣, ktoré bolo vedené známou postavou na táiwānskej scéne v období japonskej éry, Nishikawom Mitsuru 西川滿 a publikoval prvé dve poviedky. Až do dôchodku pôsobil ako učiteľ na základnej škole. Yè Shítāo publikoval i vo všetkých významných literárnych prílohách a literárnych projektoch v povojnovom období: v prílohe *Qiáo* v novinách *Táiwān Xīnshēng bào* vydávaných v Táiběi; v prílohe *Hǎifēng* 海風 novín *Zhōnghuá rìbào* 中華日報 vydávaných v Tainane; v prílohe *Lìxíng* 力行 periodika *Lìxíngbào* 力行報 vydávaných Taizhongu; v prílohe *Rìyuè tán* 日月潭 novín *Gōnglùn bào* 公論報 vydávaných v Táiběi; a jeho poviedky vyšli i literárnej sérii *Tái-*

wān wénxué cóngshū 臺灣文學叢書. Yè Shítāo taktiež napísal prvé dejiny táiwānskej literatúry (1987) a stál za jej znovu objavením v rámci literatúry rodného kraja.

Yóu Míjiān 游彌堅 (1897–1971)

Narodil sa v Táiběi. V mladosti získal tradičné vzdelanie, potom navštevoval verejnú (základnú) školu a školu japonského jazyka pri Úrade guvernéra. Potom pôsobil ako učiteľ na základnej škole. V roku 1924 sa dostal do Tókia, kde na Japonskej univerzite študoval ekonómiu. V roku 1927 sa po škole najskôr vrátil na Táiwān, ale potom odišiel do Číny. Tam pôsobil ako učiteľ na vojenských akadémiách. Chvíľu študoval na univerzite v Paríži, kde sa dostal ako tajomník delegácie k Spojeným národom. Po návrate pôsobil na Ministerstve financií. Počas vojny patril ku skupine *polovičných horalov* a do politickej kliky finančníkov rodín Kǒng a Sòng (Kǒng Sòng pài 孔宋派). V povojnovom období 18. februára 1946 vystriedal Huáng Cháoqína na pozícii primátora Táiběi, zároveň bol predsedom Táiwānskej kultúrnej asociácie. (Liú Shào-táng 1992, zv.3, 233-234)

Yuán Kē 袁珂 (1916–2001; vlastným menom Yuán Shèngshí 袁聖時)

Yuán Shèngshí bol v ranom povojnovom období zamestnancom Úradu pre editáciu a preklad. Neskôr, po Incidente 2.28, sa vrátil naspäť do Číny, kde pôsobil ako výskumný pracovník na Sociologickom ústave v Sìchuáne. Je známy predovšetkým ako filológ a publikoval autoritatívne moderné komentované vydanie *Klasickej knihy hôr a morí* (Shān hǎi jīng 山海經). Medzi jeho záujmy teda spadali i čínske mýty. Bol predsedom Čínskej spoločnosti pre štúdium mýtov, o ktorých publikoval významnú štúdiu, *Zhōngguó gǔdài shénhuà* 中國古代神話.

Z

Zēng Jìkūn 曾紀琨/焜 (1915– ?)

Pochádzal z provincie Fújiàn. Absolvoval štúdiá na Katedre čínskeho jazyka na Zhōngguó gōngxué 中國公學 v Shànghǎi, čo bola jedna z prvých čínskych vysokých škôl. Tiež študoval pedagogiku na Ústave výučby politických pracovníkov zriadenej provinciou Fújiàn. Pracoval ako učiteľ na niekoľkých základných a stredných školách v provincii Fújiàn. V roku 1944 sa stal členom rady redaktorov Mládežníckych jednotiek Troch ľudových princípov. Nasledujúceho roku prišiel na Táiwān, kde sa stal vyučujúcim čínštiny vo výcvikových oddieloch. Ako Zhāng Zìhuì v dobovej biografii z roku 1947 (2009) pripomína, Zēng Jìkūn nedbal na peniaze, mal rád

cigarety a alkohol a voľný čas trávil v spoločnosti básnikov a mladých. (Zhāng Zīhuì 2009, 120)

Zēng Jīnkě 曾今可 (1901– ?)

Pochádzal z provincie Jiāngxī. Študoval v Japonsku na Ústrednej univerzite. Bol členom Južnej spoločnosti (Nán Shè 南社), čo bola najväčšia literárna spoločnosť na konci dynastie Qīng a začiatkom republikánskeho obdobia. Bol členom čínskej pobočky PEN klubu. Zúčastnil sa severného ťaženia a bol politickým tajomníkom ústredného velenia. Po čistkách v strane bol vyslaný do Japonska. V období vojny pôsobil vo vojenských akadémiách ako politický vedúci. Ďalej bol vydavateľom periodík *Kāipíng rìbào* 開平日報 a *Zhèngzhì rìbào* 政治日報. Prispieval do periodík *Mínzhǔ bào* 民主報 a *Dàchéng rìbào* 大成日報. Po vojne prišiel na Táiwān ako dopisovateľ shànghǎiských novín *Shēnbào* 申報. Zároveň bol vyučujúci vo školiacich oddieloch. (Zhāng Zīhuì 2009, 119)

Zhāng Dōngfāng 張冬芳 (1917–1968)

Táiwānský básnik, esejista, dramatik i prozaik. Pochádzal z Fēngyuánu u Táizhōngu. Navštevoval verejnú školu Fēngyuánu, Prvú strednú školu v okrese Táizhōng, Vyššiu odbornú školu v Táiběi a Tókijskú univerzitu, obor Východnej filozofie. Po vojne sa stal profesorom na Táiwānskej provinčnej univerzite. V roku 1946 sa zapojil sa do diskusie o spôsobe vývoja táiwānskej literatúry, ktorú iniciovala redakcia časopisu *Xīnxīn*. Prispieval do periodík: *Xīnxīn* a *Zhèng jīng bào*. Avšak podobne ako Lǚ Hèruò, jeho blízky priateľ, sa za svoju angažovanosť v Incidente 2.28 musel schovávať v horách, v 50. rokoch bol perzekuovaný a literárne sa odmlčal.

Zhāng Guójiàn 張國鍵 (1905 – ?)

Pochádzal z provincie Ānhuī. Študoval na Běipíngskej univerzite a pôsobil ako tajomník Oddelenia civilných záležitostí na provinčnej vláde vo Fújiàn. Neskôr zastával rôzne ďalšie úrady na provinčnej úrovni. V povojnovom období bol vedúci Osobného oddelenia pri Táiwānskom provinčnom výkonnom úrade guvernéra. (Zhāng Zīhuì 2009, 91)

Zhāng Kūnlín 張崑麟 (neznáme)

Nie je dostupná žiadna informácia.

Zhāng Měihuì 張美惠 (neznáme)

Odborný asistent na Taiwanskej univerzite, ktorý sa zapojil sa do diskusie o spôsobe vývoja táiwānskej literatúry, ktorú iniciovala redakcia časopisu *Xīnxīn*.

Zhāng Wénhuán 張文環 (1909–1978)

V roku 1931 nastúpil na japonskú Tōyō daigaku 東洋大學. V roku 1933 spolu s Wáng Báiyuānom a ďalšími založili Študijnú skupinu táiwānského umenia (Táiwān yishù yánjiū huì 臺灣藝術研究會) a vydával časopis *Fuorumusa* フオルモサ. V roku 1935 získal štvrté miesto za poviedku „Chichi no kao“ 父の顔 [Otcova tvár] v časopise *Chūō kōron* 中央公論. V roku 1938 sa vrátil späť na Táiwān a stal sa redaktorom japonskej verzie časopisu *Fēng yuèbào* a pracoval pre Táiwān yìng huà zhūshì huìshè 臺灣文藝家協會 [Táiwānskú filmovú spoločnosť s.r.o]. V roku 1939 spoločne s Wáng Jìngquánom, Chén Yìsōngom, Huáng Déshím a ďalšími zakladajú Qǐ wén shè 啟文社 a vydávajú časopis *Táiwān wénxué* 臺灣文學. V roku 1942 reprezentoval Táiwān na prvej Panázijskej konferencii literatúry. V roku 1946 bol zvolený do okresného zastupiteľstva okresu Táizhōng. V roku 1948 nastúpil do Provinčného archívu ako editor. (El.zdroj: Guólì Táiwān wénxué guǎn, g)

Zhāng Yànxūn 張彥勳 (1925–1995; pseudonym Hóngmèng 紅夢)

Narodený v Táizhōngu, kde i absolvoval Prvú strednú školu. Potom 42 rokov pôsobil ako učiteľ na základnej škole v Nèibù. Zhāng Yànxūn v roku 1942 spolu s Zhū Shím, Xǔ Shìqīngom a ďalšími založil Spolok strieborných zvoncov a bol šéredaktorom ich časopisu *Yuán cǎo* 緣草, ktorý sa v roku 1948 premenoval na *Cháoliú* 潮流. Tento časopis, ktorý vychádzal japonsky, musel kvôli zákazu používania japončiny skončiť a tak sa Zhāng Yànxūn na 10 rokov odmlčal. Koncom 50.rokov píše poviedky a detskú literatúru. Zároveň pôsobil ako auditor Pobočky Zväzu táiwānských spisovateľov v Táizhōngu a Asociácie detskej literatúry. Bol členom významného básnického spolku Lì 笠, básnického spolku japonskej tanky Táiběi gētán 臺北歌壇 a Táiwānského PEN klubu. Získal prvýkrát udeľovanú cenu táiwānskej literatúry, medailu za čínsky písanú literatúru a cenu Ministertva školstva za detskú literatúru. (El.zdroj: Guólì Táiwān wénxué guǎn, h)

Zhì Zhēn (neznáme)

Nie je o ňom žiadna informácia.

Zhèng Mínglù 鄭明祿 (1902 – ?)

Rodák z Wànlǐ 萬里, absolvent Pekingskej univerzity, pred rokom 1945 pracoval pre chóngqìngskú vládu v utajení. Po roku 1945 stal riaditeľom Dievčenskej strednej školy v Jílóngu. Od 1. januára 1949 vydával noviny *Rénmín dǎo bào*.

Zhèng Shìfán 鄭世璠 (neznáme)

Dôležitý prispievateľov časopisu *Xīxīn*.

Zhōng Lǐhé 鍾理和 (1915–1960; pseudonym Jiāng Liú 江流)

Potom, čo absolvoval verejnú (základnú) školu v Yánbù, nastúpil do súkromnej akadémie, kde získal tradičné vzdelanie. V rovnakom čase sa začína zoznamovať s dielami táiwánskej modernej literatúry. V roku 1932 sa zoznamuje Zhōng Píngmèi, sk ktorou sa kvôli rovnakému priezvisku nemôže oženiť. Preto spolu v roku 1940 odchádzajú do Mandžuska a neskôr sa usadzujú v Pekingzu. Tam Zhōng Lǐhé začína tvoriť a vydáva svoju prvú zbierku poviedok. V roku 1946 sa vracajú na Táiwán a v okrese Píngdōg pracuje ako učiteľ čínštiny na nižšej strednej škole. Pretože však trpí pľúcnou chorobou, v roku 1947 odchádza zo školy a dvakrát podstupuje operáciu pľúc. Potom saracia do svojho rodiska. V roku 1953 mu vychádza poviedka „Yě mángmáng“ 野芒芒 a román *Lìshān nóngchǎng* 笠山農場, ktorá nesie meno rodinnej poľnohospodárskej usadlosti. V roku 1957 s ďalším významným táiwánskym spisovateľom Zhōng Zhàozhèngom vydávajú časopis *Wén yǒu tōngxùn* 文友通訊. Jeho literárne dielo pozostáva ako z poviedok, tak i esejí. V roku 1956 získal druhú Čínsku umeleckú cenu za román. (El.zdroj: Huáng Huìzhēn 2009)

Zhōu Mèngjiāng 周夢江 (1922–)

Pôvodným menom Zhōu Dàchuān 周大川, rodák z Pingyangu v Zhèjiāngu. Bol bratranec Wáng Sīxiánga. (Huáng Huìzhēn 2009, 292). Editoval časopis *Wénhuà jiālǐú* a bol jedným z editorov novín *Héping rìbào*, ktoré vychádzali v Táizhōgu. Po udalostiach po Incidente 2.28 sa vrátil do Číny, kde pôobil ako univerzitný profesor. (Qín Xiáncì 1997b)

Zhōu Qīng 周青 (1920–)

Vlastným menom Zhōu Chuánzhī 周传枝, narodený v Táiběi. V roku 1937 absolvoval (台北市成渊大学). Od roku 1946 pôsobil ako novinár v periodikách ako *Rénmín dǎo bào*, *Dà míng bào*, *Mín bào*, *Zhōngwài rìbào* 中外日报. Príspevky tiež vydával v prílohe *Xīndì* oficiálnych novín *Táiwān Xīnshēng bào*. Tiež bol predsedom Umeleckého spolku Táiwánských rodákov (Táiwān xiāngyīn yìshù tuán 臺灣鄉音藝術團). Po Incidente 2.28 utiekol do Shànghǎie, kde sa stáva funkcionárom Asociácie Táiwánských rodákov v Shànghǎii (臺灣旅沪同鄉會), Pracovnej komisie pre štúdium Táiwānu pri Východočínskej kancelárii Ústredného výboru Komunistickej strany

(Zhōnggòng huádōng jú Táiwān gōngzuò wěiyuánhùi 中共华东局台湾工作委员会), v Oddelení Jednotného frontu pri Východočínskej kancelárii Ústredného výboru Komunistickej strany (Zhōnggòng huádōng jú tǒngzhàn bù 中共华东局统战部). Ďalej bol výskumným pracovníkom Hēběiského oddelenia pre politické vedy, Ústavu sociológie (Oddelenie pre výskum Táiwānu). Pôsobil i v Lige za demokratickú samosprávu Táiwānu, Celočínskej asociácie Táiwāncov a Celočínskej asociácie pre výskum Táiwānu. Od roku 1942 publikoval svoje literárne diela a v roku 1984 sa stal členom Zväzu čínskych spisovateľov.²⁸⁴

Zhōu Yīè 周一鶚 (1922 –)

Pochádza z Fújiānu. Po absolvovaní Vyššieho pedagogický inštitút v Pekingu a odišiel študovať do Francúzska, kde získal magisterský titul z biológie. Potom bol profesrom na Univerzite vo Wūhàne a Zhōngfǎ dàxué 中法大學. (Zhāng Zīhui 2009, 48) Neskôr sa stal členom Komisie na skúmanie Táiwānu a bol bývalým spolupracovníkom Chén Yího z Fújiānu. Po príchode na Táiwān zastával funkciu riaditeľa Oddelenia pre občianske záležitosti pri Úrade guvernéra (Táiwān shěng xíngzhèng zhǎngguān gōngshǔ Míngzhèng chǔ 台灣省行政長官公署民政處). Po Incidente 2.28 bol členom Komisie na preskúmanie Incidentu 2.28.

Zhōu Zìrú 周自如 (neznáme)

Pochádzal z pevniny, hlavný editor denníka *Táiwān Xīnshēng bào*. (Cài Shūmǎn 2002, 72)

Zhū Diǎnrén 朱點人 (1903–1949)

V roku 1918 dokončil verejnú (základnú) školu Lǎosōng v Táiběi a nastúpil ako zamestnanec na Odbornú lekársku školu a ako asistent na Ústav tropických chorôb, kde sa venoval štúdiu baktérií. V roku 1930 vydal svoju prvotinu, „Denník nešťastne zaľúbeného“ (Yī gè shīliàn zhě de rìjì 一個失戀者的日記) v opozičnom časopise *Wǔ-rén bào* 伍人報. Od tej doby pravidelne publikoval a zapájal sa do aktivít na kultúrnej scéne. V roku 1933 spolu s Liào Hànchénom, Wáng Shīlángom a inými zakladá Táiwānskú umeleckú asociáciu (Táiwān wényì xiéhuì 臺灣文藝協會). Spolu s Cài Déyīnom hodnotili rukopisy poviedok a divadelných hier. V roku 1941 na doporúčanie

²⁸⁴ Zhōu Qīng 周青. [online]. Baidu Bǎikē 百科. [22. 1.2013]. Dostupné z: <http://baike.baidu.com/view/489327.htm>

Wáng Shīlánga odišil do Gǔangzhōu, kde pôsobil v periodiku *Guǎngdōng xùn bào* 廣東迅報 ako redaktor. (El.zdroj: Guóli Táiwān wénxué guǎn, ch)

Zhū Shí 朱實

Podľa spomienkového článku od Jīn Liána (1992) býval Zhū Shí v Zhānghuà. Bol členom Spolku strieborných zvoncov. Písal prózu. V určitom období nastúpil na Pedagogickú univerzitu a neskôr z Táiwānu odišiel.

Zhū Xiàoqiū 朱嘯秋 (1923 –)

Absolvoval vysokú školu v provincii Fújiàn. Pracoval ako novinár, editor a redaktor. V roku 1961 začal vydávať štvrťročník *Shī – Sǎnwén – Mùkè* 詩· 散文· 木刻 [Poézia, eseje, drevoryt] a od roku 1962 mesačník *Qīngnián jùlèbù* 青年俱樂部 [Klub mladých]. V roku 1972 sa stal riaditeľom Čínskych filmových ateliérov. Produkoval správy a dokemntárne filmy. V roku 1978 prevzal redakciu mesačníku *Wéntán* 文壇 [Literárna scéna] a stal sa členom rady Čínskeho umeleckého zväzu a Čínskej akademickej asociácie Qīngxī pre moderné umenie. (Fēng Dépíng 2008, zv. 1, 187)

Zǐlóng 子龍 (?)

Neznámy autor publikujúci v literárnej prílohe *Qíáo*.

Zǐqián 子潛 (vl. menom Xǔ Yùchéng 許育誠)

V rane povojnovom období bol študentom Pedagogického inštitútu. (Xǔ Shīxuān 1999, 29) Prispieval do študentského časopisu *Lóng'ān wényì*, ďalej sa objavuje v prílohe *Xīn wényì* periodika *Lìxíng bào* 力行報 a prekvapivo v prílohe *Táiwān Fùnnǚ*.

Organizácie

Komisia národnej obrany (Guófáng wēiyuánhui 國防委員會),

V prvej polovici 40. rokov najvyšší čínsky úrad pri chongqingskej vláde, ktorý zastrešoval stranickú, politickú a vojenskú moc.

Komisia na skúmanie Táiwānu (Táiwān diàochá wēiyuánhui 臺灣調查委員會),

oficiálne spadala pod správu Ústredného štatistického úradu (Zhōngyāng shèjì jú 中央設計局). Bola založená 17. apríla 1944

Mládežnícke jednotky Troch Pudových princípov, Táiwānská oblastná pobočka (Sānmín zhǔyì qīngnián tuán Táiwān qū tuán 三民主義青年團臺灣區團),

Organizácia, ktorá vznikla na podnet Zhāng Shidého a Chén Yisōnga. Jednalo sa o polovojenskú jednotku, ktorá združovala mladých nezamestnaných, často bývalých vojakov japonskej armády. Tieto jednotky brali právo do svojich rúk, za čo sa dostávali do konfliktu predovšetkým s políciou a vojskom. Nakoniec boli zakázaní.

Spolok Shèngfēng pre štúdium hrania a divadla (Shèngfēng yǎnjù yánjiū huì 聖烽演劇研究會)

Jednalo sa o organizáciu pozostávajúcu predovšetkým z táiwánskych činiteľov. Spolok pripravil hru *Stena* (Bì bì), ktorá bola pre svoj krtický charakter voči vláde zakázaná. Medzi členov Spolku patril i Wáng Jǐngquán.

Spolok strieborných zvoncov (Yín líng huì 銀鈴會)

Organizácia založená už v japoskom období, ktorá združovala mladých poéтов v meste Táizhōng. Po vojne sa jej činnosť znovu obnovila a do jej čela sa postavil Yáng Kuí.

Táiwānská kultúrna asociácia (Táiwān wénhuà xiéjìn huì 臺灣文化協進會)

Táiwānská kultúrna asociácia bol založená 16. júna 1946, ale jej členmi boli významní predstavitelia všetkých skupín kultúrneho poľa, predovšetkým však prvej a druhej skupiny. Asociácia mala okolo 400 členov s pôsobnosťou na celom Táiwāne. Periodikum *Táiwānská kultúra* (Táiwān wénhuà 臺灣文化), vydávaný od 15. 9. 1946 – 1.12. 1950) bol v ranom povojnovom období najdlhšie vydávaným periodikom. Šéfredaktorom prvého čísla bol Sū Xīn, druhého zväzku Táiwánský kultúrny pracovník pracujúci pre vládne kultúrne úrady, Yáng Yúnpíng. Viac o Táiwánskej kultúrnej pokrokovej asociácii v Huáng Yīngzhé (1992, 125-128).

Táiwānské oddiely dobrovoľníkov (Táiwān yìyǒng duì 臺灣義勇隊),

sa sformovali v roku 1943. Pôvodne boli nezávislou organizáciou, ale neskôr sa spojili s Národnou stranou a predovšetkým s ich vojenskou klikou a s Mládežníckou organizáciou Troch ľudových princípov (Sānmín zhǔyì qīngnián tuán 三民主義青年團).

Táiwānská revolučná aliancia (Táiwān géming tóngméng huì 臺灣革命同盟會),

ktorá v októbri 1938 vznikla spojením deviatich najväčších krajanských spolkov. I keď Aliancia bola finančne podporovaná Národnou stranou, oficiálne nepatrila do jej štruktúr. Naopak sa jednalo o pomerne nesúrodú skupinu, ktorá združovala táiwānských krajanov s odlišnými politickými názormi. (Jacobs 1990, 21-24)

Táiwānský výbor Národnej strany (Táiwān dǎng bù 臺灣黨部)

organizácia *polovičných horalov*, ktorá však mala silný politický charakter. Výbor sa skladal z Oddelenia zapisovateľov, ktorá sa staralo o komunikáciu medzi centrom a Táiwānom, Oddelenie pre propagandu, Oddelenie administratívy a Oddelenie pre vzdelávacie programy, ktoré bolo na ostatných troch oddeleniach relatívne nezávislé. (Jacobs 1990, 34-35)

Použitá literatúra:

Primárna literatúra:

TWXSHB = *Táiwān Xīnshēng bào* 臺灣新生報

TWXSHBQ = *Táiwān Xīnshēng bào* 臺灣新生報, *Qiáo* 橋 [Most]

TWXSHBGY = *Táiwān Xīnshēng bào* 臺灣新生報, *Guóyǔ* 國語 [Štátny jazyk]

TWXSHBTF = *Táiwān xīnshēng bào* 台灣新生報, *Táiwān fùnǚ* 台灣婦女 [Táiwānská žena]

TWXSHBWWY = *Táiwān xīnshēng bào* 台灣新生報, *Wényì* 文藝 [Literatúra a umenie]

TWXSHBGY = *Táiwān xīnshēng bào* 台灣新生報, *Guóyǔ* 國語 [Štátny jazyk]

A

Anonym (1945 [1998]). *Běn bào gǎo yuē* 本報稿約 [Dohoda o publikovaní manuskriptov v našom periodiku]. *Zhèng jīng bào* 政經報. **1**(2) [10. november], 23.

———— (1946). *Zhēngǎo qǐshì* 徵稿啓事 [Výzva na podávanie manuskriptov]. *TWXSHB*, *Xīndì* 新地. 65.

———— (1946 b). *Biān hòuji* 編後記. *Zhèng jīng bào* 政經報. **2**(4) [25. marec], 5.

———— (1948). *Tuījiàn* 推薦 [Odporúčanie]. *Táiwān wénxué cóngshū kān* 台灣文學從書刊. **1** [10. august], 26.

ĀRUÌ 阿瑞 (1948 a). ‚*Yǔsǎn*‘ *dú hòu* 〈雨傘〉讀后 [Po prečítaní poviedky ‚*Yǔsǎn*‘]. *TWXSHBQ*. 113 [12. máj].

———— (1948 b) *Táiwān xūyào yī gè* ‚kuáng tái yùndòng‘ 臺灣需要一個「狂飈運動」 [Táiwān potrebuje hnutie, búrky a vzdoru]. *TWXSHBQ*. 114 [14. máj].

B

BÁI SUI 白穗 (1947). *Jiā* 家 [Rodina]. *TWXSHBTF*, **4** [31. august].

Běn bào xùn (1945). *Chén zhǎngguān dì yī hào mìnglìng* 陳長官第一號命令 [Prvé nariadenie guvernéra Chéna]. *TWXSHB*. 26. október, 2.

Biānjí shěnchá zǔ 編輯審查組 (1946). *Guóyǔ zhōukān dúzhě cèyàn wèntí* 國語周刊讀者測驗問題 [Problémy s testovaním čitateľov týždenníka *Guóyǔ*]. *TWXSHBGY*. **24** [19. november].

C

CHÉN Péiqín 陳培琴 (1947). *Chūnjīn jiě* 純金姐 [Sestra Chūnjīn]. *TWXSHBTF*. **21** [28. december].

CHÉN Yìsōng 陳逸松 (1945a [1998]). *Chuàngkān cí: Mínzú yìshí zhī fāyáng jí zhěnggè zhǐdǎo zhōngxīn* 創刊詞—民族意識之發揚及整個指導中心 [Úvodné slovo: Rozvíjanie národného vedomia a podstata celého učenia]. *Zhèng jīng bào* 政經報. **1**(1) [25. október], 3.

———— (1945 b [1998]). Shèlùn: Mùqián jǐnjí de zhèngzhì zhū wèntí 社論: 目前緊急的政治諸問題 [Úvodník: Súrne politické problémy súčasnosti]. *Zhèng jīng bào* 政經報. **1**(2) [10. november], 3.

CHÉN Yuánzhāng 沈嫻璋 (1947). Dēng hóng jiǔ lǜ lèi tōu dàn 燈紅酒綠淚偷彈 [Hýrenie a plač]. *TWXSHBTF*. 4 [31. august].

D

DUĀNMÙ Huá 端木華 (1948 a). Mǎtóu 碼頭 [Mólo]. *TWXSHBQ*. 118 [26.august].

———— (1948 b). Āméi, nǐ hé chù qù? 阿梅，你何處去? [Āméi, kde si išla?]. *TWXSHBTF*. 52 [8. august].

———— (1948 c). Ānán xiānshēng 阿南先生 [Pán Ānán]. *TWXSHBQ*. 165 [12.september].

———— (1948 d). Yī gè gēnǚ de rìjì 一個歌女的日記 [Denník speváčky]. *TWXSHBTF*. 62 [17. október].

F

FÀN Shòukāng 范壽康 (1946 [1994]). Běnsǎng jiàoyù shìyè de xiànzuàng jí jīn hòu de qūxiàng 本省教育的現狀及今後的趨向 [Situácia vzdelávania v provincii a ďalšie trendy]. *Táiwān wénhuà* 臺灣文化. **1**(1) [15.september], 2-4.

G

GĒ Léi 歌雷 (1947). Kān qián xù yǔ 刊前序語 [Predhovor k prvému vydaniu prílohy]. *TWXSHBQ*. 1 [1.august].

———— (1948 a). Guānyú Táiwān wénxué de tèshū xìng jí qí yīng yǒu de sān zhǒng nǚli 關於臺灣文學的特殊性及其應有的三種努力 [O špecifikách táiwānskej literatúry a tri druhy nutného úsilia]. *TWXSHBQ*. 101 [9. apríl]

———— (1948 b). Wǒ dú Kūnbīn de „Yǔsǎn“ 我讀昆彬的〈雨傘〉 [Moje čítanie poviedky „Yǔsǎn“]. *TWXSHBQ*. 109 [5.máj].

———— (1949). Biānzhě•zuòzhě•dúzhě 編者•作者•讀者 [Editor, spisovateľ, čitateľ]. *TWXSHBQ*. 214 [18.február].

GUŌ Mòruò 郭沫若 (1945 [1998]). Tóng xīn tóng dé yī róng yī 同心同德一戎衣 [Jednej mysli, (v mene) jednej morálky, pod jednotnou uniformou]. *Zhèng jīng bào* 政經報. **1**(5) [25. december], 19.

H

HÉ Xīn 何欣 (1947a). Biān hòu jì 編後記 [Po editovaní]. *TWXSHBQWY*. 1 [4.máj].

———— (1947b). Yíng wényì jié 迎文藝節 [Privítajme sviatok umenia]. *TWXSHBQWY*. 1 [4.máj].

———— (1947c). Biān hòu jì 編後記 [Po editovaní]. *TWXSHBQWY*. 4 [25.máj].

HUÁNG Kūnbīn 黃昆彬 (1948 a). Yǔsǎn 雨傘 [Dáždnik]. Preklad Lín Shǔguāng 林曙光. *TWXSHBQ*. 109 [3. marec].

- (1948 b). Liúqiú de hái zǐ men 琉球的孩子們 [Deti Ryūkyū]. Preložil Lín Shùguāng 林曙光. *TWXSHBQ*. 110 [7. marec].
- (1948 c). Měizi yǔ zhū 美子與豬 [Yoshiko a prasatá]. Preložil Anon. *TWXSHBQ*. 159 [30. august].
- HÚ Shào zhōng 胡紹鍾 (1948). Jiàn shè xīn Tái wān wén xué zhī lù 建設新臺灣文學之路 [Budovanie cesty novej táwānskej literatúry]. *TWXSHBQ*. 117 [24. máj].

J

- JIĀNÍ 迦尼 (1947 a). Zuó tiān 昨天 [Včera]. *TWXSHBQ*. 2 [3. august].
- (1947 b). Xīng xīng 星星 [Hviezdy]. *TWXSHBQ*. 10 [22. august].
- (1947 c). Huǒ 火 [Oheň]. *TWXSHBQ*. 11 [25. august].
- (1947 d). Shǒu wàng 守望 [Na stráži]. *TWXSHBQ*. 28 [8. október].
- (1947 e). Shēng mìng de sàn lùn 生命的散論 [Úvaha o živote]. *TWXSHBQ*. 31 [15. október].
- (1947 f). Shì 誓 [Prísaha]. *TWXSHBQ*. 41 [10. november].
- (1947 g). Mái zàng 埋葬 [Pohreb]. *TWXSHBQ*. 42 [12. november].
- (1947 h). Lèi 淚 [Slzy]. *TWXSHBQ*. 44 [17. november].
- (1948 a). Jiǎ rú wǒ hái huó zhe 假如我還活著 [Ak ešte žijem]. *TWXSHBQ*. 63 [5. január].
- (1948 b). Shēng huó sàn lùn 生活散論 [Úvaha o žití]. *TWXSHBQ*. 67, [14. január].
- (1948 c). Lǐ xiǎng sàn lùn 理想散論 [Úvaha o ideálu]. *TWXSHBQ*. 69 [19. január].
- (1948 d). Duì wǔ 隊伍 [Oddiely]. *TWXSHBQ*. 138 [12. júl].
- JIĀNG Mò liú 江莫流 (1947) Zào chéng wén yì kōng qì 造成文藝空氣 [Vytvorme umeleckú atmosféru]. *TWXSHBQ*. 7 [18. jún].
- JIĀNG Qí 姜琦 (1946). Lì xíng guó yǔ pǔ jí 厲行國語普及 [Tvrdo presadzujme šírenie štátneho jazyka]. *TWXSHB*. 2. február.
- JIĀNG Wèi shuǐ 蔣渭水 (1946 [1998]). Sòng Wáng jūn rù jiān yù xù 送王君入監獄序 [Predhovor k Odprevadenie pána Wáng a do väzenia]. *Zhèng jīng bào* 政經報, 2(6) [25. júl], 4.

L

- LÀI Hé 賴和 (1945 a). Yù zhōng rì jì (1) 獄中日記 (一) [Denník z väzenia I.]. *Zhèng jīng bào* 政經報. 1(2) [10. november], 11–15.
- (1945 b). Gǎo yí: Yù zhōng rì jì (2) 稿遺: 獄中日記 (二) [Dochovaný manuskript: Denník z väzenia II.]. *Zhèng jīng bào* 政經報. 1(3) [25. november], 17–20.
- (1945 c). Gǎo yí: Yù zhōng rì jì (3) 稿遺: 獄中日記 (三) [Dochovaný manuskript: Denník z väzenia III.]. *Zhèng jīng bào* 政經報. 1(4) [10. december], 14–16.

- (1945 d). Gǎo yí: Yù zhōng rìjì (4) 稿遺：獄中日記（四） [Dochovaný manuskript: Denník z väzenia IV.]. *Zhèng jīng bào* 政經報. 1(5) [25. december], 16-17.
- LÁN 藍 (1947). Wáng tàitai 王太太 [Pani Wáng]. *TWXSHBTF*. 18 [7. december].
- LÁN Zōng 藍棕 (1948). Yī gè gùshì 一個故事 [Príbeh]. *TWXSHBTF*. 25 [25. január].
- LÉI Shíyú 雷石榆 (1948 a). Nǚrén 女人 [Žena]. *TWXSHBQ*. 109 [3. máj].
- (1948 b). Táiwān xīn wénxué chuàngzuò fāngfǎ wèntí 臺灣新文學創作方法問題 [Otázky týkajúce sa spôsobov literárnej tvorby novej táiwánskej literatúry]. *TWXSHBQ*. 120 [31. máj].
- Lǐ Wànjūn 李萬君 (1946 [1998]). Táiwān mínzhòng bìng méiyǒu Riběn huà“ 臺灣民衆並沒有日本化 [Táiwānský ľud vôbec nebol pojapončený]. *Zhèng jīng bào* 政經報. 2(3) [10. február], 4.
- LIÁN 蓮 (1948). Tā yě yǒu fǎnnǎo 她也有煩惱 [Tiež má problémy]. *TWXSHBTF*. 64 [11. marec].
- LIÁN Zhèndōng 連震東 (1946 [1998]). Táiwān rén de zhèngzhì lǐxiǎng hé duì zuò guān de guānniàn 臺灣人的政治理想和對做官的觀念 [Ideály Táiwāncov o politike a ich názor na úradníkov]. *Zhèng jīng bào* 政經報. 2(2) [25. január], 4.
- LIÀO Wényì 廖文毅 (1945 [1998]). Gào wǒ Táiwān tóngbāo: Fā kān cí 告我臺灣同胞：發刊辭 [Mojim táiwānským krajanom: Pozdrav k úvodnému číslu]. *Qiánfēng* 前鋒. 1 [25. október], 2-3.
- LÍN Shǔguāng 林曙光 (1948). Táiwān wénxué de guòqù, xiànzài yǔ jiānglái 臺灣文學的過去，現在與將來 [Minulosť, prítomnosť a budúcnosť táiwánskej literatúry]. *TWXSHBQ*. 102 [12. apríl].
- LÍN Zǐguì 林紫貴 (1946). Chóngjiàn Táiwān wénhuà 重建台灣文化 [Rekonštrukcia táiwánskej kultúry]. *Táiwān wénhuà* 臺灣文化. 1(1) [15. september], 17-18.
- LÚ Guànrún 盧冠群 (1945). Táiwān wénhuà chóngjiàn zhī lù 臺灣文化重建之路. *TWXSHB*. 23.november.
- LÚ Xībái 陸晞白 (1948). Chūfā 出發 [Odchod]. *TWXSHBQ*. 163 [13. september].
- Lǚ Xùn (2005). *Lǚ Xùn quánjí* 魯迅全集 [Úplné spisy Lǚ Xùna], 18 zv. Běijīng: Rénmín chūbǎnshè.
- LU Sūn [Lǚ Xùn] (1951). *Vřava – Polní tráva*. Z čínštiny preložili Jaroslav Průšek a Berta Kresbová. Praha: Nakladatelství Svoboda.
- (1956) *Ranní květy sebrané v podvečer – Staré příběhy v novém rouše*. Z čínštiny preložila Berta Kresbová. Praha: SNKLHU.
- LUÒTUO Yīng 駱駝英 (1948). Lùn „Táiwān wénxué“ zhū lùnzhēng 論「臺灣文學」諸論爭 [Debata o „táiwánskej literatúre“]. *TWXSHBQ*. 146, 147, 148, 149 [30. júl, 2.august, 4. august, 6.august].
- Lǚ Hèruò 呂赫若 (1946a [1998]). Gùxiāng de zhànshì (yī): Gǎi xìngmíng 故鄉的戰事：改姓名. *Zhèng jīng bào* 政經報. 2(3) [10. február], 12-13.

———— (1946b [1998]). Gùxiāng de zhànshì (èr): Yīgè jiǎngpǐn 故鄉的戰事：一個獎品 [Odmena]. *Zhèng jīng bào* 政經報. 2(4) [25. marec]

Lǚ Rùnbì 呂潤璧 (1948a). Biān hòu 編後 [Po editovaní]. *TWXSHBTF*. 47 [4. júl].

———— (1948 b). Biān hòu 編後 [Po editovaní]. *TWXSHBTF*. 49 [18. júl].

———— (1948 c). Biān hòu 編後 [Po editovaní]. *TWXSHBTF*. 50 [25. júl].

———— (1948 d). Biān hòu 編後 [Po editovaní]. *TWXSHBTF*. 62 [17. október].

M

MÀi Fāngxián (1948). Bù suàn pīpíng—„Zhīgē zībó“ dú hòu 不算批評—「知哥仔伯」讀後 [To nie je kritika: Po prečítaní 'Zhīgē zībó']. *TWXSHBQ*. 140 [16. júl].

Mín (1948). Zhǔfù rìjì 主婦日記 [Denník ženy v domácnosti]. *TWXSHBTF*. 63 [24. október].

MùMǎ 木馬 (1946). „Nán hóng“—yíng xīnnián 南虹—迎新年人 [Južná dúha: Privítajme ľudí nového roka]. *Rénmín dǎo bào* 民導報. 1 [1. január].

O

ŌUYÁNG Màngāng 歐陽漫岡 (1948). Guānyú `Táiwān xiāngtǔ wénxué xuǎnjí' 關於「台灣鄉土文學選輯」 [O Vybore táiwānskej literatúry rodnej pôdy]. *Zhōnghuá rìbào* 中華日報, *Hǎifēng* 海風. 316 [1. júl].

ŌUYÁNG Míng 歐陽明 (1947). Táiwān xīn wénxué de jiànshè 台灣新文學的建設 [Budovanie novej táiwānskej literatúry]. *TWXSHBQ*. 40 [7. november].

P

PÉNG Míngmǐn 彭明敏 (1948). Jiànshè Táiwān xīn wénxué, zài rènshi Táiwān shèhuì 建設臺灣新文學，再認識臺灣社會 [Vybudujme novú táiwānsku literatúru a spoznajme táiwānsku spoločnosť]. *TWXSHBQ*. 112. [10. máj]

Q

QIÁN Gēchuān 錢歌川 (1948). Rúhé cùjìn Táiwān de wénxué yùndòng 如何促進臺灣的文學運動 [Ako presadiť literárne hnutie na Táiwáne]. Reprint in: *Táiwān wénxué wèntí lùn yì jí: 1947–1949 臺灣文學問題論議集: 1947—1949* [Eseje o problémoch táiwānskej literatúry: 1947–1949]. Chén Yìngzhēn 陳映真, Céng Jiànmin 曾健民, eds.. Táiběi: Rénjiān 人間, 260-262.

S

SHÈLùn 社論 (1945 a). Jiànshè Táiwān xīn wénhuà 建設臺灣新文化 [Budovanie novej táiwānskej kultúry]. *TWXSHB*. 6. november.

———— (1945 b). Guóyǔ wèntí 國語問題 [Otázky štátneho jazyka]. *TWXSHB*. 8. november.

———— (1945 c). Rènshi běngúo, rènshi Táiwān 認識本國，認識臺灣 [Poznat' túto zem, spoznat' Táiwān]. *TWXSHB*. 13. december.

- (1945 d). Sùqīng sīxiǎng dúwù 肅清思想毒素 [Odstráňme jed v myslení]. *TWXSHB*. 17. december.
- (1946 a). Jìniàn „Wǔsì“ 紀念「五四」 [Spomienka na Májové hnutie]. *TWXSHB*. 4. máj.
- (1946 b). Lùn běn shěng wénhuà jiànshè 論本省文化建設 [O budovaní miestnej kultúry]. *TWXSHB*. 19. jún.
- (1946 c). Táiwān de tèdiǎn 臺灣的特點 [Špecifika Táiwānu]. *TWXSHB*. 5. júl.
- SHĒN Míng 沈明 (1947a). Zhǎnkāi Táiwān wényì yùndòng 展開台灣文藝運動 [Zahájme táiwānské literárne a umelecké hnutie]. *TWXSHB*. 4 [25. máj].
- (1947 b). Wǒmen yào zhèyàng de xīn wényì 我們要這樣的新文藝 [Potrebujeme takéto umenie]. *TWXSHB*. 9 [2. júl].
- SHǒUYÚ 守愚 [Yáng Shǒuyú 楊守愚] (1945 [1998]). Xù xù 序 [Predhovor]. *Zhèng jīng bào* 政經報. 1(2) [10. November], 11.
- SÒNG Àirú 宋艾如 (1946). Rúhé gǎijìn Táiwān wénhuà jiàoyù 如何改進臺灣文化教育 [Ako zlepšiť táiwānské kultúrne vzdelanie?]. *TWXSHB*. 14. január.
- SÒNG Fěirú 宋斐如 (1945 [1998]). Mínzú zhǔyì zài Táiwān 民族主義在臺灣 [Nacionalizmus na Táiwáne]. *Zhèng jīng bào* 政經報. 1(4) [10. december], 3-4.
- SŪ Dàn 蘇旦 (1947). Sònglǐ 送禮 [Obdarovanie]. *TWXSHBQ*, 36 [29. október].
- (1948). Èmèng 惡夢 [Nočná mora]. *TWXSHBQ*, 82 [23. február].
- SŪ Xīn 蘇新 (1945 a [1998]). Biānjí hòujì 編輯後記 [Poznámka po editovaní]. *Zhèng jīng bào* 政經報. 1(2) [10. november], 23.
- (1945 b [1998]). Biānjí hòujì 編輯後記 [Poznámka po editovaní]. *Zhèng jīng bào* 政經報. 1(5) [25. december], 24.
- (1946 a [1998]). Biānjí hòujì 編輯後記 [Poznámka po editovaní]. *Zhèng jīng bào* 政經報. 2(1) [10. január], 16.
- (1946 b [1998]). Biānjí hòujì 編輯後記 [Poznámka po editovaní]. *Zhèng jīng bào* 政經報. 2(2) [25. január], 14.
- SŪN Dáren 孫達人 (1948 a). Rúhé jiànli Táiwān xīn wénxué 如何建立臺灣新文學 [Ako vybudovať táiwānskú literatúru]. *TWXSHBQ*. 101 [9. apríl].
- (1948 b). Lùn qiánjìn yǔ hòutuì: ‘Jiànshè xīn Táiwān wénxué zhī lù’ dú hòu 論前進與後退: 「建設新臺灣文學之路」讀後 [O pokroku a úpadku: Po prečítaní „Postavme cestu novej táiwánskej literatúry“]. *TWXSHBQ*. 119 [28. máj].

T

- Táiwān shěng Xíngzhèng gōngshǔ Mìshū chù biānjí shì 臺灣省行政公署秘書處編輯室, ed (1946 a). *Táiwān shěng xíngzhèng gōngshǔ gōngbào* 臺灣省行政公署公報 [Verejná vyhláška Táiwánskeho provinčného výkonného úradu guvernéra]. 17 (jar).
- Táiwān shěng Xíngzhèng gōngshǔ Mìshū chù biānjí shì 臺灣省行政公署秘書處編輯室, ed. (1946 b). *Táiwān shěng xíngzhèng gōngshǔ gōngbào* 臺灣省行政公署公報

[Verejná vyhláška Táiwānského provinčného výkonného úradu guvernéra]. 19 (leto).

Táiwān shěng Xíngzhèng gōngshǔ Xuānchuán wēiyuánhui 臺灣省行政公署宣傳委員會, ed. (1946). *Táiwān yī nián lái zhī xuānchuán* 臺灣一年來之宣傳 [Správa o prvom roku na Táiwāne]. Neznáme: Táiwān yìnshuā zhǐ yè gōngsī Dì sān yìnshuā chǎng 臺灣印刷紙業公司第三印刷廠.

TIÁN Bīng 田兵 (1948). Táiwān xīn wénxué de yìyì 臺灣新文學的意義 [Význam táiwānskej literatúry]. *TWXSHBQ*. 118 [26. máj].

W

WÁNG Báiyuān 王白淵 (1945 a [1998]). Wǒ de huíyì lù (I.) 我的回憶錄(一) [Moje vzpomienky 1.]. *Zhèng jīng bào* 政經報. 1(2) [10. november], 17.

———— (1945 b [1998]). Wǒ de huíyì lù (II.) 我的回憶錄(二) [Moje vzpomienky 2.]. *Zhèng jīng bào* 政經報. 1(3) [25. november], 21.

———— (1945 c [1998]). Wǒ de huíyì lù (III.) 我的回憶錄(三) [Moje vzpomienky 3.]. *Zhèng jīng bào* 政經報. 1(4) [10. december], 18.

———— (1945 d [1998]). Dìshǔ 地鼠 [Krtko]. *Zhèng jīng bào* 政經報. 1(5) [25. december], 19.

———— (1946 a [1998]). Gào wàishěngrén zhūgōng 告外省人諸公 [Adresované pánom z pevniny]. *Zhèng jīng bào* 政經報. 2(2) [25. január], 1.

———— (1946 b [1994]). Zhùlì zài Yángzǐ jiāng biān 佇立在楊子江邊 [Stojím u brehu Dlhej rieky]. *Táiwān wénhuà* 臺灣文化. 1(1) [15. september], 22.

WÁNG Jīnjiāng 王錦江 (1947). Táiwān xīn wénxué yùndòng shǐ 台灣新文學運動史 [Dejiny táiwānského hnutia za novú literatúru]. *TWXSHBWF*. 9 [2. júl].

WÁNG Xīsēn 王溪森 (1945 [1998]). Huānyíng wǒ jūn gē 歡迎我軍歌 [Pieseň vítajúca našu armádu]. *Zhèng jīng bào* 政經報. 1 (3) [25. novembra], 16.

———— (1946). Yù zhōng bié tóngzhì 獄中別的同志 [Rozlúčenie sa so súdruhmi vo väzení]. *Zhèng jīng bào* 政經報. 2 (3) [10. február], 7.

WÚ Āzhū 吳阿珠 (1947). Wǒ de shēnghuó 我的生活 [Môj život]. *TWXSHBTF*. 9 [5. október].

WÚ Mǐn 吳敏 (1947). Sòng háizi shàngxué 送孩子上學 [Doprevádzanie dieťaťa do školy]. *TWXSHBTF*. 20 [21. december].

WÚ Péngbó 吳鵬博 (1946). Chūyù yǒu gǎn 出獄有感 [Pocity pri odchodu z väzenia]. *Zhèng jīng bào* 政經報. 2 (3) [10. február], 7.

Wú Xīnróng 吳新榮. Wénhuà zài nóngcūn 文化在農村 [Kultúra na dedine]. *Táiwān wénhuà* 臺灣文化. 1(1) [15. september], 21.

X

XIĀO Dí 蕭荻 (1948). Liáojiě, shēnggēn, hézuò — Zhānghuà wényì cháhuì bàogào zhī yī 瞭解、生根、合作—彰化文藝茶會報告之一 [Porozumenie, zapúšťanie koreňov,

spolupráca: Prvá správa o čajovom stretnutí venovanému umeniu v meste Zhāng-huà]. *TWXSHBQ*. 121 [2. jún].

XIÀ Tāoshēng 夏濤聲 (1945). Xuānchuán wèiyuánhuì zhī shǐmìng 宣傳委員會之使命 [Misia Komisie pre propagandu]. *TWXSHB*. 1. november.

Xǔ Shòucháng 許壽裳 (1946 [1994]). Lǔ Xùn de jīngshén 魯迅的精神 [Duch Lǔ Xùn]. *Táiwān wénhuà* 臺灣文化. 1 (2) [1. november], 2-4.

———— (1947 a [1994]). Lǔ Xùn de réngé hé sīxiǎng 魯迅的人格和思想 [Osobnosť a myšlienky Lǔ Xùn]. *Táiwān wénhuà* 臺灣文化. 2(1) [1. januára], 1-3.

———— (1947 b). Táiwān xūyào yīgè xīn de Wūsì yùndòng 臺灣需要一個新的五四運動 [Táiwān potrebuje nové Májové hnutie]. *TWXSHB*. 4. máj.

Y

YÁNG Fēng 揚風 (1947 a). Zǒuchū xiàngyá zhī tǎ lái 走出象牙之塔來 [Opust' me slonovino-vú vežu]. *TWXSHBQ*. 40 [7. november].

———— (1947 b). Duàn le xián de qín 斷了絃的琴 [Citera s pretrhnutou strunou]. *TWXSHBQ*. 56 [17. december].

———— (1948a). „Wénzhāng xià xiāng“ tán zhǎnkāi Táiwān de xīn wénxué yùndòng 「文章下鄉」談展開臺灣的新文學運動 [„Literatúra na vidiek“: O započatí nového literárneho hnutia na Táiwāne]. *TWXSHBQ*. 117 [24. máj].

———— (1948 b). Wūsì wényì xiězuò——bùbì xiàng ‘wūsì’ kànqí, ”五四文藝寫作——不必向「五四」看齊 [Literatúra Májového hnutia: Nie je nutné napodobovať Májové hnutie]. *TWXSHBQ*. 124 [7. jún].

———— (1948 c). Xīn xiěshí zhǔyì de zhēnyì 新寫實主義的真意 [Pravý význam nového realizmu]. *TWXSHBQ*. 132 [28. jún].

———— (1948 d). Cóng jiēshòu wénxué yíchǎn shuō qǐ 從接受文學遺產說起 [O preberaní literárneho dedičstva]. *TWXSHBQ*. 136 [7. júl].

YÁNG Kuí 楊逵 (1948 a). Rúhé jiànli Táiwān xīn wénxué 如何建立臺灣新文學 [Ako vybudovať táiwānskú literatúru]. *TWXSHBQ*. 96 [29. marec].

———— (1948 b). Qiáo de lù—dì yī cì zuòzhě cháhuì zǒng bàogào 橋的路—第一次作者茶會總報告 [Cesta prílohy *Qiáo*: Celková správa z prvého čajového stretnutia spisovateľov]. *TWXSHBQ*. 100 [7. apríl].

———— (1948 c). ,Táiwān wénxué‘ wèndá 「臺灣文學」問答 [„Táiwānská literatúra“: Interview]. *TWXSHBQ*. 131 [25. jún].

———— (1948 d). Zhīgē zībó 知歌仔伯 [Pán Zhīgē]. Preložil Lín Shǔguāng 林曙光. *TWXSHBQ*. 138 [11. júl].

———— (1948 e). Wú yī cūn 無醫村 [Dedina bez lekára]. *TWXSHBQ*. 176 [20. október].

YÁNG Yúnpíng 楊雲萍 (1945 a). Wǒmen de děng lù — Táiwān de wényì yǔ xuéshù (shàng) 我們的等路—臺灣的文藝與學術 (上) [Cesta, na ktorú čakáme: Táiwānské umenia a akademické kruhy I.]. *Mín bào* 民報. 54 [2. december].

- (1945 b). Wǒmen de děng lù — Táiwān de wényì yǔ xuéshù (xià) 我們的等路—臺灣的文藝與學術 (下) [Cesta, na ktorú čakáme: Táiwānské umenie a akademické kruhy II.]. *Mín bào* 民報. 55 [3. december].
- (1946 [1994]). Táiwān xīn wénxué yùndòng de huígù 臺灣新文學的回顧 [Ohliadnutie sa za hnutím za táiwānskú novú literatúru]. *Táiwān wénhuà* 臺灣文化. 1(1) [15. september].
- Yáo Yún 姚筠 (1948). Wǒ yě dú Huáng Kūnbīn de „Yūsǎn“ 我也讀黃昆彬的〈雨傘〉 [Tiež som prečítal poviedku „Yūsǎn“ od Huáng Kūnbīna]. *TWXSHBQ*. 112 [10. máj].
- Yè Shítāo 葉石濤 (1948 a). 1941 nián yǐhòu de Táiwān wénxué 一九四一年以後的臺灣文學 [Táiwānská literatúra po roku 1941]. *TWXSHBQ*. 104 [16. apríl].
- (1948 b). Hé pàn de bēijù 河畔的悲劇 [Tragédia na brehu rieky]. Preložil Lín Shǔguāng 林曙光. *TWXSHBQ*. 125 [9. jún].
- (1948 c). Lái dào Táiwān de Táng Fēn 來到臺灣的唐·芬 [Táng Fēn, čo prišiel na Táiwān]. *TWXSHBQ*. 132 [28. jún].
- (1948 d). Pēnghú dǎo de sǐxíng 澎湖島的死刑 [Trest smrti na ostrovoch Pēnghú]. Preložil Qiánshēng 潛生. *TWXSHBQ*. 142 [21. júl].
- (1948 e). Wāng Hūnpíng·māo hé yīgè nǚrén 汪昏平·貓和一个女人 [Wāng Hūnpíng, mačka a žena]. Preložil Qiánshēng 潛生. *TWXSHBQ*. 154 [18. august].
- (1949 a). Sān yuè de Māzǔ 三月的媽祖 [Marcová Māzǔ]. Preložil Chén Xiǎntíng 陳顯庭. *TWXSHBQ*. 212 [11. február].
- (1949 b). Língdīng nǚ 伶仃女 [Opustená]. Preložené Qín ? 秦□. *TWXSHBQ*. 217 [24. február].
- (1949 c). Tiān shàng shèngmǔ de jìdiǎn 天上圣母的祭典 [Obet' svätej Matke na Nebesiach]. Preložil Lín Shǔguāng 林曙光. *TWXSHBQ*. 222 [28. marec].
- (2004) *Sān yuè de Māzǔ: 1940 niándài Yè Shítāo xiǎoshuō jí* 三月的媽祖：一九四〇年代葉石濤小說集 [Marcová Māzǔ: Zbierka poviedok Yè Shítāo v 40. rokoch]. Gāoxióng shì 高雄市: Chūnhuī 春暉出版社.
- Yóu Míjiān 游彌堅 (1945). Táiwān wénhuà xié jìn huì chuànglì de zōngzhǐ 「台灣文化協進會」創立的宗旨 [Cieľe formulované pri založení Táiwānskej kultúrnej asociácie]. *TWXSHB*. 20. novembra.
- (1946). Wén xié de shǐmìng 文協的使命 [Úloha Táiwānskej kultúrnej asociácie]. *Táiwān wénhuà* 台灣文化. 1(1) [15. september].
- Yù Yù 玉 (1948). Méi de hèn 梅的恨 [Nenávist' Méi]. *TWXSHBTF*. 23 [11. január].
- YÚWÉN 毓文 (1947). Dǎpò jiānmò tán 'wén yùn' 打破緘默談「文運」 [Rozbijme utíchnutú debatu o ‚literárnom hnutí‘]. *TWXSHBWF*. 7 [23. november].
- YUÁN Shèngshí 袁聖時 (1947). *Lóngmén tónghuà jí* 龍門童話集 [Dračia brána, zbierka rozprávok]. Táiběi: Táiwān shūdiàn 臺灣書店. 70. Guāngfù wénkù 光復文庫 [Edícia *Knižnica reštaurácie*], 8.

Z

- ZHÀO Nǎichuán 趙迺傳 (1945). Táiwān jiàoyù shèshī zhī qūxiàng 臺灣教育設施之趨向 [Trend v návruhú táiwānského školstva]. *TWXSHB*. 9. november.
- ZHĀNG Dōngfāng 張冬芳 (1945 [1998]). Yīgè xīshēng—bèi qiáng chéng dào Nányáng sǐqù de yīgè péngyǒu 一個犧牲—被強懲到南洋死去的一個朋友 [Obet': priateľ, ktorého dostihla smrť v juhovýchodnej Ázii]. *Zhèng jīng bào* 政經報. 1(5) [25. december].
- ZHĀNG Wàng 張望 (1946) Guàngài, gēngyún— wǒmen jiàn gè Táiwān xīn wénhuà de Miáopǔ 灌溉. 耕耘——我們建個台灣新文化的苗圃 [Zavlažujme, pluhujme: Budujeme jadernisko táiwānskej novej kultúry]. *TWXSHB*, *Xīndì* 新地. 13 [17. jún].
- ZHĀNG Wénhuán 張文環 (1945 [1998]). Lín Shuǎngwén yǔ Dàlǐ zhuāng de tǔdì wèntí 林爽文與大理庄的土地問題 [Lín Shuǎngwén a otázka pôdy na usadlosti v Dàlǐ]. *Zhèng jīng bào* 政經報. 1(5) [25. december].
- ZHĀNG Zhàohuàn 張兆煥 (1945). Fāyáng mínzú jīngshén 發揚民族精神 [Rozvíjanie národného ducha]. *TWXSHB*. 12. december.
- Zhèng jīng bào* 政經報 (1998). Táiwān jiù zázhi fùkè xiliè 4 zhī 4 台灣舊雜誌覆刻系列 4 之 4. Reprint. Táiběi: Chuán wén wénhuà shìyè yǒuxiàn gōngsī 傳文文化事業有限公司.
- ZHÈNG Mùzhī 鄭牧之 (1947 a). Hǎi 海 [More]. *TWXSHBQ*. 13 [3. september].
- (1947 b). Shāo kāishuǐ de rén 燒開水的人海 [Muž, čo varí vodu]. *TWXSHBQ*. 39 [5. november].
- (1948 a). Chuī kǒushào 吹口哨 [Pískanie]. *TWXSHBQ*. 106 [26. apríl].
- (1948 b). Dǎkāi nǐ de chuāngzi 打開你的窗子 [Otvor svoje okno]. *TWXSHBQ*. 156 [23. august].
- (1948 c). Táifēng 颱風 [Tajfún]. *TWXSHBQ*. 159 [30. august].
- (1948 d). Pò Chéng sì 破成寺 [Zničený chrám Chéng]. *TWXSHBQ*. 162–163 [10. september a 13. september].
- (1948 e). Jiǔdiàn lǐ de shēnshì 酒店裏的紳士 [Páni v bare]. *TWXSHBQ*. 173 [13. október].
- (1948 f). Fēng quǎn: Huánghūn xiǎo jì zhī èr 瘋犬：黃昏小記之二 [Besní psi: Druhý zápis za súmraku]. *TWXSHBQ*. 174 [15. október].
- (1948 g). Niúchē tuōjìnle xiǎo xiàng 牛車拖進了小巷 [Kravský povoz vtiahnutý do uličky]. *TWXSHBQ*. 178 [27. október].
- ZHì Zhēn 稚真 (1947 a). Yè 夜 [Noc]. *TWXSHBQ*. 7 [17. august].
- (1947 b). Lǐmào 禮貌 [Zdvorilosť]. *TWXSHBQ*. 10 [22. august].
- (1947 c). Yīgè nǚfàn 一個女犯 [Kriminálnička]. *TWXSHBQ*. 16 [10. september].
- (1947 d). Lùn chún wényì 論純文藝 [O čistom umení]. *TWXSHBQ*. 38 [3. november].

- Zhōngyāng shè Chóngqìng niànjǐu rì diàn 中央社重慶廿九日電 (1945). Jiēguǎn Táiwān jiàoyù dāngjú nǐdìng jìhuà 接管臺灣教育當局擬定計劃 [Plán navrhovaný autoritami týkajúci sa prevzatia táiwánskeho školstva]. *TWXSHB*. 30. október.
- Zhōngyāng shèxùn 中央社訊 (1948). Suǒwèi ‘jiànshè Táiwān xīn wénxué’ Qián Gēchuān shuō yǒu yǔ bìng, zhǎnkāi wénxué yùndòng zé yǒu bìyào 所謂「建設臺灣新文學」錢歌川說有語病，展開文學運動則有必要 [Podľa Qián Gēchuāna „budovanie novej táiwánskej literatúry“ je nevhodný termín, preto je potrebné začať literárne hnutie]. Reprint in: Chén Yìngzhēn 陳映真, Céng Jiànmin 曾健民, eds (1999). *Táiwān wénxué wèntí lùn yì jí: 1947–1949* 臺灣文學問題論議集:1947—1949 [Eseje diskutujúce problematiku táiwánskej literatúry: 1947–1949]. Táiběi: Rénjiān 人間, 263–264. ISBN 957–8660–56–1.
- ZHŪ Shí (1948). Běnsǎng zuòzhě de nǚlì yǔ xīwàng—xīn wénhuà yùndòng zài Táiwān de yìyì 本省作者的努力與希望—新文化運動在臺灣的意義 [Úsilie a snaha miestnych spisovateľov: Význam Hnutia za novú kultúru na Táiwáne]. *TWXSHBQ*. 106. [23. apríl]
- ZǐLÓNG 子龍 (1948 a). Mìngyùn, mìngyùn“ 命運 • 命運 [Osud, osud]. *TWXSHBQ*. 115 [15. máj].
- (1948 b). Cǎiniáng 彩娘 [Cǎiniáng]. *TWXSHBQ*. 145 [28. júl].
- (1948 c). Xiǎonǚ Liányíng xiàoxiàng 小女蓮瑩肖像 [Portrét slečny Liányíng]. *TWXSHBQ*. 208–211 [5., 7., 8., 10. február].

Sekundárna literatúra

- BOURDIEU, Pierre (1993). *The Field of Cultural Production: Essays on Art and Literature*. Preložil a editoval Johnson, Randal. Cambridge, New York: Polity Press, Columbia University Press. ISBN 978-0231082877.
- (1996). *The Rules of Art: Genesis and Structure of the Literary Field*. Preložil Emanuel, Susan. Cambridge: Polity Press. ISBN 0-8047-2627-2.
- (2010). *Pravidla umění: Vznik a struktura literárního pole*. Preložili Petr Kyloušek a Petr Dytrt. Brno: Host. ISBN 978-80-7294-364-7.

C

- CÀI Shéngqí 蔡盛琦 (2005). Zhàn hòu chūqí Táiwān de túshū chūbǎn – 1945 zhì 1949 戰後初期臺灣的圖書出版—1945至1949年 [Vzdávanie kníh v rane povojnovom období na Táiwāe: 1945–1949]. *Guóshǐguǎn xuéshù jìkān* 國史館學術季刊. 5(marec), 210-251. ISSN 1726-7331.
- CÀI Shūmǎn 蔡淑滿 (2002). *Zhàn hòu chūqí Táiběi de wénxué huódòng yánjiū* 戰後初期台北的文學活動研究 [Štúdium literárnych aktivít v Táiběi v rane povojnovom období]. Táoyuán xiàn 桃園縣. Nepublikovaná magisterská práca. Guóli zhōngyāng dàxué 國立中央大學. Zhōngguó wénxué yánjiū suǒ 中國文學研究所.
- Cáituán fǎrén Táiwān wénxué fāzhǎn jījīn huì 財團法人台灣文學發展基金會 (2011). *Táiwān wénxué qíkān shǐ biānzhuǎn jì cángpǐn quánhì jìhuà (dì èr jiēduàn): Xiūdìng hòu zǒng chéngguǒ bàogào* 台灣文學期刊史編纂暨藏品詮釋計劃 (第二階段) : 修訂後 總成果報告 [Projekt na kompiláciu a anotáciu archíválií k dejinám táiwānských literárnych periodík (druhé obdobie): Zrevidovaná správa]. Zadávateľ: Guóli Táiwān wénxué guǎn 國立台灣文學館. Poskytnuté časopisom Wénxùn.
- CHANG, Doris T. (2009). *Women's Movements in Twentieth-Century Taiwan*. Urbana – Chicago: University of Illinois Press. ISBN 978-0252033957.
- CHANG, Sung-sheng Yvonne (2004). *Literary Culture in Taiwan: Martial Law to Market Law*. New York: Columbia University Press. ISBN 978-0231132343.
- CHÉN Cuìlián 陳翠蓮 (1995). *Pàixì dòuzhēng yú quánmóu zhèngzhì: 228 bēijù de lìng yī miàn* 派系鬥爭與權謀政治: 二二八悲劇的另一面 [Boj klík a politika taktizovania: iná tvár tragédie Incidentu z 28. februára]. Táiběi: Shíbào chūbǎnshè 時報出版社. ISBN 9571315788.
- (2002). Qù zhímín yǔ zài zhímín de duìkàng: yī 1946 nián “Táiwān nùhuà” lùnzhàn wéi jiāodiǎn 去殖民與再殖民的對抗: 以一九四六年「臺灣奴化」論戰為焦點 [Konfrontácia de-kolonizácie a opätovnej kolonizácie: Zameranie na diskusiu o „zotročení Táiwānu“]. *Táiwān shǐ yánjiū* 臺灣史研究. 9(2), 145-201. ISSN 1024-2805.
- (2008). *Táiwānrén de dīkàng yǔ rèntóng: 1920–1950* 台灣人的抵抗與認同: 1920–1950 [Odpor Táiwāncov a identita: 1920–1950]. Táiběi: Yuǎnliú 遠流. ISBN 978-9573263425.

- Chén Fāngmíng 陳芳明 (2001 a). *Táiwān xīn wénxué shǐ: dì jiǔ zhāng: Zhàn hòu chūqī wénxué de chóngjiàn yǔ dùncuò* 臺灣新文學史：第九章：戰後初期文學的重建與頓挫 [Dejiny táiwānskej novej literatúry: 9. kapitola: Znovu vybudovanie a znechutenie literatúrou v ranom povojnovom období]. *Liánhé wénxué*. **17**(5), 150-163. ISSN 1017-0898.
- (2001 b). *Táiwān xīn wénxué shǐ: dì shí zhāng: Èrèrbā shìjiàn hòu de wénxué rèntóng yǔ lùnzhàn* 臺灣新文學史：第十章：二二八事件後的文學認同與論戰 [Dejiny táiwānskej novej literatúry: 10. kapitola: Identita literatúry a literárne debaty po Incidente 2.28]. *Liánhé wénxué* 聯合文學. **17**(6), 162-175. ISSN 1017-0898.
- (2009). *Xiè Xuěhóng píngzhuàn* 謝雪紅評傳 [Komentovaný životopis Xiè Xuěhóng]. Táiběi: Màitián 麥田. ISBN 9789861734699.
- CHÉN Guóxiáng 陳國祥 a ZHÙ píng 祝萍 (1987). *Táiwān bào yè yǎn jìn sìshí nián* 臺灣報業演進四十年 [Vývoj táiwānských novín za posledných 40. rokov]. Táiběi: Zili wǎnbào 自立晚報.
- CHÉN Jiànzhōng 陳建忠 (2007). *Bèi zǔzhòu de wénxué: Zhàn hòu chūqī (1945–1949) Táiwān wénxué lùnjí* 被詛咒的文學：戰後初期臺灣文學論集 [Prekliata literatúra: Zborník esejev o táiwānskej literatúre v rane povojnovom období (1945–1949)]. Táiběi: Wǔnán 五南. ISBN 9789571145839.
- CHÉN Shùshēng 陳樹升 (1999). *Cóng xiěshí dào yǐnyù: Èrèrbā niándài Táiwān bǎnhuà chūtàn* 從寫實到隱喻——二二八年代臺灣版畫初探 [Od reality k metafore: o tlačí generácie Incidentu 2.28]. In: *Shídài de tā zhě: Èrèrbā niándài dì měishù jiànzhèng* 時代的他者：二二八年代的美術見證 [Tí druhí v čase: Svedectvo ousmení generácie Incidentu 2.28]. Táizhōg: Táiwān shěng lì měishùguǎn 臺灣省立美術館, 11-24.
- CHÉN Yǐngzhēn 陳映真 a ZÈNG Jiànmin 曾健民, eds. (1999). *Táiwān wénxué wèntí lùnì jí: 1947–1949* 臺灣文學問題論議集：1947—1949 [Eseje diskutujúce problematiku táiwānskej literatúry: 1947–1949]. Táiběi: Rénjiān 人間. ISBN 957-8660-56-1.

D

- DLUHOŠOVÁ, Táňa (2006). *Medzi svetmi: Bai Xianyong a identita v taiwanskej literature*. Praha: DharmaGaia, 234. ISBN 80-86685-67-5.
- (2010). Early Postwar Debates on Taiwan and Taiwanese Literature. In: HEYLEN, Ann a SOMMERS, Scott (ed.) *Becoming Taiwan: From Colonialism to Democracy*. Wiesbaden: Harassowitz, 18. ISBN 978-3447063746.
- (2011). Taiwan funü in the Early Post-war Period (1945–1949) Literary Field. *Archív orientální*. Praha: Orientální ústav AV ČR. **79**(3), 357-377. ISSN 0044-8699.
- (2013). Does ‘Dominating’ Mean ‘Mainstream’? — Official Taiwan Literature in 1945–47. *Studia Orientalia Slovaca*, Bratislava: Univerzita Komenského, **11**(1), 5-26. ISSN 1336-3786.

Dirlik, Arif (1975). The Ideological Foundations of the New Life Movement: A Study in Counterrevolution. *The Journal of Asian Studies*. 34(4), 945-980. ISSN 0021-9118.

E

Èrèrbā mínjiān yánjiū xiǎozǔ 二二八民間研究小組, ed (1992). *Èrèrbā xuéshù yánjiū lùnwén jí (1991)* 二二八學術研究論文集 (1991) [Zborník akademických esejov o Incidente 2.28]. Táiběi: Zili wǎnbào wénhuà chūbǎn bù 自立晚報文化出版部.

F

FENG Déping 封德屏, ed (2008). *Táiwān zuòjiā zuòpǐn mùlù: 2007* 臺灣作家作品目錄 • 2007 [Táiwānskí spisovatelia: katalóg 2007]. 3 zv. Táinán shì: Táiwān wénxué guǎn 臺灣文學館. ISBN 978-9860147421.

Findeisen, Raoul David (2009). Newspaper Supplements as Literary Playground: The Case of *Chenbao fukan* (1921-1928). *Studia Orientalia Slovaca*. 8, 63-110. ISSN 1336-3786.

G

GU, Edward a GOLDMAN, Merle (2004). Introduction: The transformation of the relationship between Chinese intellectuals and the state. In: *Chinese Intellectuals Between State and Market*. London a New York: Routledge Curzon. ISBN 978-0415325974.

H

HÉ Yilín 何義麟 (1996). Zhàn hòu chūqī Táiwān bàozhǐ zhī bǎocún xiànkàng yǔ shǐliào jiàzhí 戰後初期臺灣報紙之保存現況與史料價值 [Uchovanie a historická hodnota novín z rane povojnového obdobia]. *Táiwān shǐliào yánjiū* 台灣史料研究. 8, 88-97. ISSN 1024-8331.

————— (1997). Zhàn hòu chūqī Táiwān chūbǎn shìyè fāzhǎn zhī chuánchéng yǔ yízhí (1945–1950): zázhi mùlù chūbiān hòu zhī kǎochá 戰後初期台灣出版事業發展之傳承與移植(1945–1950) —雜誌目錄初編後之考察 [Tradície a presadenie táiwānského vydavateľského priemyslu v rane povojnovom období (1945–1950: po editácii zoznamu časopisov)]. *Táiwān shǐliào yánjiū* 台灣史料研究. 10, 3-24. ISSN 1024-8331.

————— (1998). *Zhèng jīng bào yǔ Táiwān pínglùn jiěti* 《政經報》與《台灣評論》解題 [Predstavenie časopisov *Zhèng jīng bào* a *Táiwān pínglùn*]. In: *Zhèng jīng bào*. Reprint. Táiwān jiù zázhi fùkè xiliè 4 zhī 4 台灣舊雜誌覆刻系列4之4. Táiběi: Chuán wén wénhuà shìyè yǒuxiàn gōngsī 傳文文化事業有限公司.

————— (2012). Líng huó de biānjí fāngzhēn — *Xīnxīn jiǎnjiè* 靈活的編輯方針 — 《新新》簡介 [Čulá editorská politika: Krátke predstavenie *Xīnxīn*]. *Wénxùn* 文訊. 318, 98-99. ISSN 1019-9128.

HEYLEN, Ann a SOMMERS, Scott, ed. (2010) *Becoming Taiwan: From Colonialism to Democracy*. Wiesbaden: Harassowitz, 18. ISBN 978-3447063746.

HOCKX, Michel, ed (1999). *The Literary Field of Twentieth-Century China*. Surrey: Curzon Press.

- (2003). *Questions of Style: Literary Societies and Literary Journals in Modern China, 1911–1937*. China Studies; Vol.2. Leiden, Boston, Köln: Brill. ISBN 978-9004129153.
- HSIAU, A-chin (2000). *Contemporary Taiwanese Cultural Nationalism*. London a New York: Routledge. Routledge Studies in the Modern History of Asia. ISBN 978-0-415-22648-6.
- HSIAU, A-chin a MAKEHAM, John, ed. (2005). *Cultural, Ethnic, and Political Nationalism in Contemporary Taiwan: Bentuhua*. New York: Palgrave Macmillan. ISBN 978-1403970206
- HUÁNG Jùnjié 黃俊傑, ed. (2005). *Guāngfù chūqī de Táiwān sīxiǎng yǔ wénhuà de zhuǎnxíng* 光復初期的臺灣思想與文化的轉型 [Myslenie na Táiwāne a transformácia kultúry v ranom období po reštaurácii]. Táiběi: Guóli Táiwān dàxué chūbǎn zhōngxīn 國立臺灣大學出版中心. ISBN 9860008752.
- HUÁNG Huìzhēn 黃惠禎 (2005) *Zuǒyì pīpàn jīngshén de duànjiē: Sìlíng niándài Yáng Kuí wénxué yǔ sīxiǎng de lìshǐ yánjiū* 左翼批判精神的鍛接：四〇年代楊逵文學與思想的歷史研究 [Prepojenie ľavicovo kritickým duchom: Dejepisná štúdia Yáng Kuíovej literatúry a myslenia v 40. rokoch]. Taipei. Ph.D. Dissertation. National Chengchi University.
- (2009). *Zuǒyì pīpàn jīngshén de duànjiē: Sìlíng niándài Yáng Kuí wénxué yǔ sīxiǎng de lìshǐ yánjiū* 左翼批判精神的鍛接：四〇年代楊逵文學與思想的歷史研究 [Prepojenie ľavicovo kritickým duchom: Dejepisná štúdia o Yáng Kuíovej literatúre a myslení v 40. rokoch]. Táiběi: Xiùwēi zīxùn kējì 秀威資訊科技. ISBN 9789862212400.
- (2012 a). Jí cānyù chóngjiàn Táiwān de rèqíng — *Zhōnghuá jiǎnjiē* 積極參與重建台灣的熱情 — 《中華》簡介 [Nadšenie z aktívneho zapojenia do opätovného budovania Táiwānu]. *Wénxùn* 文訊. 318, 100-101. ISSN 1019-9128.
- (2012 b). Shèhuì xiànsí zhǔyì de wénxué guān: *Táiwān wénxué cóngkān jiǎnjiē* 社會現實主義的文學觀《臺灣文學叢刊》簡介 [Socialisticko–realistický pohľad na literatúru: Krátke predstavenie *Táiwān wénxué cóngkān*]. *Wénxùn* 文訊. 318, 116-117. ISSN 1019-9128.
- HUÁNG Shíjiā 黃石嘉 (1996). *Táiwān guāngfù chūqī de shīfàn jiàoyù (1945–1949)* 臺灣光復初期的師範教育 [Vzdelávanie na pedagogických školách v ranom období po reštaurácii na Táiwāne]. *Táiběi wénxiàn* 臺北文獻. December. ISSN 1021-0660.
- HUÁNG Yīngzhé 黃英哲 (1992). *Xǔ Shòucháng yǔ Táiwān (1946–48): Jiān lùn Èrèrbā qiánxī Táiwān shěng Xíngzhèng zhǎngguān gōngshǔ de wénhuà zhèngcè* 許壽裳與臺灣（1946–48）：兼論二二八前夕臺灣省行政長官公署的文化政策 [Xǔ Shòucháng a Táiwān (1946–48): O kultúrnej politike Táiwānského provinčného výkonného úradu guvernéra]. In: *Èrèrbā xuéshù yánjiū lùnwén jí (1991)* 二二八學術研究論文集（1991） [Zborník akademických esejov o Incidente 2.28]. Èrèrbā mínjiān yánjiū xiǎozǔ 二二八民間研究小組, ed. Táiběi: Zili wǎnbào wénhuà chūbǎn bù 自立晚報文化出版部.

- (1994). Lǚ Xùn sīxiǎng zài Táiwān de chuánbò (1945–1949): Shìlùn zhàn hòu chūqí de wénhuà chóngjiàn yǔ guójiā rènsī 魯迅思想在臺灣的傳播, 1945–1949: 試論戰後初期的文化重建與國家認識 [Šírenie myšlienok Lǚ Xùna na Táiwāne: O kultúrnej rekonštrukcii a štátnom povedomí v rane povojnovom období]. In: *Rèntóng yǔ guójiā: Jìndài zhōng-xī lìshǐ de bǐjiào* 認同與國家: 近代中西歷史的比較 [Identita a štát: Porovnanie moderných dejín Západu a Východu]. Zhōngyāng yánjiùyuàn Jìndàishǐ yánjiū suǒ 中央研究院近代史研究所, eds. Táiběi: Zhōngyāng yánjiùyuàn Jìndàishǐ yánjiū suǒ 中央研究院近代史研究所. ISBN 9789576712555.
- (1995). *Xīn xīn zǒng mù—zì chuàngkān hào* (1945/11/20) zhì dì èr juǎn dì yī qī (1947/1/ 5) 《新新》總目—自創刊號 (1945 年 11 月 20 日) 至第二卷第一期 (1947 年 1 月 5 日) [Celkový katalóg časopisu *Xīn xīn*: od Úvodného čísla (20. 11. 1945) do Zv. 2 č.1 (5. 1. 1947)]. *Táiwān shǐliào yánjiū* 台灣史料研究. 5, 133-143. ISSN 1024-8331.
- (1997). Zhàn hòu chūqí Táiwān de wénhuà chóngbiān (1945–1947): Táiwānrén ,núhuà‘ le ma? 戰後初期臺灣的文化重編 (1945–1947) : 臺灣人「奴化」了嗎? [Kultúrna rekonštrukcia v rane povojnovom Táiwāne (1945–1947): Boli Táiwānci „zotročeni“?]. In: *Héwèi táiwān? : Jìndài Táiwān měishù yǔ wénhuà rèntóng lùn wén jí* 何謂台灣? : 近代臺灣美術與文化認同論文集 [Čo je Táiwān? Zborník esejev o modernom táiwāskom umení a identite]. Xíngzhèng yuàn Wénhuà jiànshè wěiyuánhui 行政院文化建設委員會, ed. Táiběi: Xíngzhèng yuàn Wénhuà jiànshè wěiyuánhui 行政院文化建設委員會.
- (1999 [1994]). Lǚ Xùn sīxiǎng zài Táiwān de chuánbò (1945–1949) 魯迅思想在臺灣的傳播, 1945–1949 [Šírenie myšlienok Lǚ Xùna na Táiwāne (1945–1949)]. In: NAKAJIMA, Toshio 中島利郎, ed. *Táiwān xīn wénxué yǔ Lǚ Xùn* 臺灣新文學與魯迅 [Nová táiwānská literatúra a Lǚ Xùn]. Táiběi: Qiánwèi 前衛, 147-177. ISBN 9578012233.
- (2001). Huáng Róngcàn yǔ zhàn hòu Táiwān de Lǚ Xùn chuánbò (1945–1952) 黃榮燦與戰後臺灣的魯迅傳播 (1945–1952) [Huáng Róngcàn a šírenie povedomia o Lǚ Xùnovi v povojnovom období na Táiwāne]. *Táiwān wénxué xuébào* 臺灣文學學報. 5 [2001:2], 91-111. ISSN 1608-1692.
- (2007). “Qù Riběnhuà” “Zài Zhōngguó huà”: Zhàn hòu Táiwān wénhuà chóngjiàn, 1945–1947 (「去日本化」 「再中國化」: 戰後臺灣文化重建, 1945–1947) [„De-japanizácia“ a „opätovná sinizácia“: Kultúrna rekonštrukcia v povojnovom Táiwāne]. Táiběi: Mài tián 麥田, Chéngbāng wénhuà chūbǎn 城邦文化出版. ISBN 978-9861733142.

J

- JACOBS, Bruce J. (1990). *Táiwān rén yǔ Zhōngguó Guómíndǎng 1937–1945: Táiwān ,bànshān rén‘ de qǐyuán* 臺灣人與中國國民黨 1937–1945: 臺灣「半山人」的

起源 [Táiwānci a čínska Národná strana, 1937–1945: Vznik táiwānských „polovičných horalov“]. *Táiwān fēngwù* 臺灣風物. **40**(2), 17-54. ISSN 0496-7070.

Jīn Lián 錦連 (1992). Jì Yínlíng huì èr sān shì: Zhū Shí yǔ Shī Jīnqiū 記銀鈴會二三事—朱實與施金秋 [Zopár spomienok na Spolok strieborných zvoncov: Zhū Shí a Shī Jīnqiū]. *Wénxué Táiwān* 文學台灣. 2 [25. marec], 20-23.

L

- LAI, Tse-han, MYERS, Ramon H. a WEI, You (1991). *A Tragic Beginning: The Taiwan Uprising of February 28, 1947*. Stanford: Stanford University Press. ISBN 978-0804718295.
- LÁN Bózhōu 藍博洲 (2000). *Tiān wèi liàng: Zhuīyì 1949 nián 46 shìjiàn (Shīfàn dàxué bùfèn)* 天未亮—追憶一九四九年四六事件 (師範大學部分) [Nerozodní sa: Po stopách Incidentu 4.6 1949 (Časť Pedagogický inštitút)]. Táiběi: Chénxīng 晨星. ISBN 957-5838548.
- (2001). *Màilàng gēyǒng duì: Zhuīyì 1949 nián 46 shìjiàn (Táidà bùfèn)* 麥浪歌詠隊: 追憶一九四九年四六事件(台大部分) [Spievajúca skupina Mǎilàng: Po stopách Incidentu 4.6 1949 (Časť Táiwānská univerzita)]. Táiběi: Chénxīng 晨星. ISBN 957-5839846.
- Lǐ Dōnghuá 李東華 (2005). *Lùn Lù Zhìhóng zhì xiào fēnggé yǔ Táidà Wénxué yuàn (1946.8—1948.5)*. 論陸志鴻治校風格與臺大文學院 (1946.8—1948.5) [O spôsobe vedenia univerzity Lù Zhìhóngom a Fakulta literatúry (humanitných štúdií)]. *Táidà lìshǐ xuébào* 臺大歷史學報. 36, 267-315.
- Lǐ Ruìténg 李瑞騰 (1997). *Guāngfù chūqī Táiwān xīnshēng bào „Wényì“ fùkān yánjiū* 光復初期台灣新生報《文藝》副刊研究 [Štúdiá o prílohe „Wényì“ novín *Táiwān xīnshēng bào* ranom období po reštaurácii]. In: Yǎ Xián 痲弦 a CHÉN Yìzhī 陳義芝, eds. *Shìjiè Zhōngwén bàozhǐ fùkān xué zōng lùn* 世界中文報紙副刊學綜論 [Všeobecné pojednanie o čínsky písaných novinových prílohách vo svete]. Táiběi: Xíngzhèng yuàn Wén jiàn huì 行政院文建會. ISBN 957-0205326.
- Lǐ Xiǎofēng 李筱峰 (1996). *Cóng Mínbào kàn zhàn hòu chūqī Táiwān de zhèng-jīng yǔ shèhuì* 從《民報》看戰後初期臺灣的政經與社會 [Sledovanie politiky, ekonomiky a spoločnosti v rane povojnovom období na Táiwáne cez noviny *Mínbào*]. *Táiwān shǐliào yánjiū* 台灣史料研究. 8 [4.august], 98-122. ISSN 1024-8331.
- LIÁNG Zhìpíng 梁治平 (2003). „Mínjiān“, „mínjiān shèhuì“ hé Civil Society. 「民间」、「民间社会」和 Civil Society. *Yúnnán dàxué xuébào (shèhuì kēxué bǎn)* 云南大学学报 (社会科学版). **2**(1), 56-68. ISSN 0258-7971.
- LÍN Fàn 林梵 (1984). *Ràng tāmen chūtǔ: Táiwān xīnshēngbào „Qiáo“ fùkān xiǎoshuō xuǎn jiè* 讓他們出土: 臺灣新生報「橋」副刊小說選介 [Nech povstanú z popola: Krátke predstavenie prílohy *Qiáo* novín *Táiwān xīnshēng bào*]. *Wénxué jiè* 文學界. 10, 215-223. ISSN 1673-2111.

- LÍN Hēngtài 林亨泰 (1998). ,Yín líng huì' shǐhuà 「銀鈴會」史話 [Ústne podaná história o ,Yín líng huì']. In: *Lín Hēngtài quánjí* 林亨泰全集 [Zobrané spisy Lín Hēngtài]. Zv. 5, *Wénxué lùnshù juǎn 2* 文學論述卷 2. Zhānghuà: Zhānghuà xiàn lì wénhuà zhōngxīn 彰化縣立文化中心.
- LÍN Shùguāng 林曙光 (1984). Táiwān guāngfù chūqí rìwén xiězuò de huígù 臺灣光復初期日文寫作的回顧 [Ohľadnutie sa za japonsky písanou literatúrou v období prinávratenia Táiwānu]. *Wénxué jiè* 文學界. 10. 147-223. ISSN 1673-2111.
- (1994). Gǎnniàn qí yuán diào Gē Léi 感念奇緣弔歌雷. *Wénxué jiè* 文學界 11[5. úl], 20-23. ISSN 1673-2111.
- LÍN Qiūmǐn 林秋敏 (2003). Táiwān shěng xīn yùn fùnǚ gōngzuò wěiyuánhui yǔ zhàn hòu chūqí Táiwān fùnǚ gōngzuò 台灣省新運婦女工作委員會與戰後初期臺灣婦女工作 [Táiwānská provinčná pracovná komisia Nového ženského hnutia a rane povojnové ženské aktivity]. *Guóshǐ guǎn xuéshù jíkān* 國史館學術季刊. 3, 283-302. ISSN 1726-7331.
- LIÚ Dēnghàn 刘登翰 a kol. (1991). *Táiwān wénxué shǐ* 台湾文学史 [Dejiny táiwānskej literatúry]. Fúzhōu: Hǎixiá wényì chūbǎn shè 海峡文艺出版社. ISBN 7-80534-355-1.
- LIÚ Shàotáng 劉紹唐, ed (1992). *Mínguó rénwù xiǎozhuàn* 民國人物小傳 [Krátko životopisy osobností Čínskej republiky]. 3 zv. Táiběi shì: Zhuànjì wénxué 傳記文學.
- LUTZ, Jassie G. (1971). The Chinese Student Movement of 1945–1949. *The Journal of Asian Studies*. 31(1), 89-110. ISSN 0021-9118.
- Lǚ Zhènghuì 呂正惠 (1995). *Wénxué jīngdiǎn yǔ wénhuà rèntóng* 文學經典與文化認同 [Klasika literatúry a kultúrna identita]. Táiběi: Jiǔ gē 九歌. ISBN 9575603583.
- (2005). Wǔ líng niándài de Lín Hǎiyīn 五〇年代的林海音 [Lín Hǎiyīn v 50.rokoch]. In: *Zhàn hòu chūqí Táiwān wénxué yǔ sīcháo lùnwén jí* 戰後初期臺灣文學與思潮論文集 [Antológia esejev o rane povojnovej literatúre a myslení]. Dōnghǎi Dàxué Zhōngwén xì 東海大學中文係, ed. Táiběi: Wén jīn 文津, 615-636. ISBN 957-668-752-7.

M

- MAKEHAM, John a HSIAU, A–chin, eds (2005). *Cultural, Ethnic, and Political Nationalism in Contemporary Taiwan: Bentuhua*. New York: Palgrave Macmillan. ISBN: 978-1-4039-7020-6.
- MARUKAWA, Tetsushi 丸川哲史 (2005). ,Qù zhímín huà' yǔ ,zǔguó huà': Cóng Xīnshēng bào „Qiáo“ fùkān de lùnzhēng tán qí yì hán“ 「去殖民化」與「祖國化」：從《新生報》「橋副刊的論爭談其意涵. In HUÁNG Jùnjié 黃俊傑, ed. (2005). *Guāngfù chūqí de Táiwān sīxiǎng yǔ wénhuà de zhuǎnxíng* 光復初期的臺灣思想與文化的轉型 [Myslenie na Táiwāne a transformácia kultúry v ranom období po reštaurácii]. Táiběi: Guólì Táiwān dàxué chūbǎn zhōngxīn 國立臺灣大學出版中心. 277-301. ISBN 9860008752.

MORETTI, Franco (2005). *Graphs, Maps and Trees: Abstract Models for A Literary History*. London – New York: Verso. ISBN 978-1844671854.

N

NAKAJIMA, Toshio 中島利郎, ed. *Táiwān xīn wénxué yǔ Lǚ Xùn* 臺灣新文學與魯迅 [Nová táiwānská literatúra a Lǚ Xùn]. Táiběi: Qiánwèi 前衛. ISBN 9578012233.

P

PÉNG Ruijīn 彭瑞金 (1984). Jì yī jiǔ sì bā nián qiánhòu de yīchǎng Táiwān wénxué lùnzhàn 記一九四八年前後的一場臺灣文學論戰 [Spomienka na literárnu debatu okolo roku 1948]. *Wénxué jiè* 文學界.10 [máj], 2-15. ISSN 1673-2111.

————— (1991). Zhàn hòu chūqí de chóngjiàn yùndòng (1945 –1945) 戰後初期的重建運動（一九四五～一九四九） [Hnutie za rekonštrukciu v rane povojnovom Táiwāne (1945–1949)]. In Péng Ruijīn. *Táiwān xīn wénxué yùndòng sìshí nián* 臺灣新文學運動四十年 [40 rokov Hnutia za novú literatúru Táiwānu]. Táiběi: Zili wǎnbào shè 自立晚報社, 33-64. ISBN 9789579347211.

————— (1997). *Qiáo fùkān shǐmò* 《橋》副刊始末 [Začiatok a koniec prílohy *Qiáo*]. *Táiwān shǐliào yánjiū* 台灣史料研究. 9 [máj], 34-47. ISSN 1024-8331.

————— (2004). Zài àn yè lǐ chànggē de zuòjiā——Yè Shítāo zhàn hòu chūqí xiǎoshuō jí *Sān yuè de Māzǔ* chūbǎn 在暗夜裡唱歌的作家——葉石濤戰後初期小說集《三月的媽祖》出版 [Spisovateľ spievajúci v tmavej noci: vydanie zbierky Yè Shítāoových povojnových poviedok *Sān yuè de Māzǔ*]. In *Sān yuè de Māzǔ: 1940 niándài Yè Shítāo xiǎoshuō jí* 三月的媽祖：一九四〇年代葉石濤小說集 [Marcová Māzǔ: Zbierka poviedok Yè Shítāo v 40. rokoch]. Gāoxióng shì 高雄市: Chūnhuī 春暉出版社, 1-14.

PHILLIPS, Steven E. (2003). *Between Assimilation and Independence: The Taiwanese Encounter Nationalist China, 1945–1950*. Stanford: Stanford University Press. ISBN 9780804744577.

————— (2007). Between Assimilation and Independence: Taiwanese Political Aspirations Under Nationalist Chinese Rule, 1945–1949. In. Rubinstein, Murray A. ed. *Taiwan: A New History*. Expanded Edition. Armok – London: M.E. Sharpe, 275-319. ISBN 978-0-7656-1494-0.

Q

QÍN Xiáncì 秦賢次 (1997 a). *Xīn zhīshì* yuèkān dǎoyán 《新知識》月刊導言 [Sprievodca mesačníkom *Xīn zhīshì*]. *Táiwān shǐliào yánjiū* 台灣史料研究. 10, 49-52. ISSN 1024-8331.

————— (1997 b). *Wénhuà jiāoliú* dì yī jì dǎoyán 《文化交流》第一輯導言 [Sprievodca prvým číslom časopisu *Wénhuà jiāoliú*]. *Táiwān shǐliào yánjiū* 台灣史料研究. 10, 53-55. ISSN 1024-8331.

————— (2012 a). Táizhōng zuǒyì zhīshì fēnzǐ hézuò chéngguǒ—*Xīn zhīshì* jiǎnjiè 台中左翼知識分子合作成果—《新知識》簡介 [Výsledok spolupráce ľavicových

intelektuálov v Táizhōngu: Krátke predstavenie *Xīn zhīshì*]. *Wénxùn* 文訊. 318, 104-105. ISSN 1019-9128.

————— (2012 b). *Kāipì xīn shìjiè de yuándì: Táiwān wénhuà jiǎnjiè* 開闢新世界的園地: 《台灣文化》簡介 [Otvorenie svetového priestoru: Krátke predstavenie *Táiwān wénhuà*].]. *Wénxùn* 文訊. 318, 106-107. ISSN 1019-9128.

————— (2012c). *Xīn zhīshì de zàixiàn Wénhuà jiāoliú— jiǎnjiè* 《新知識》的再現《文化交流》— 簡介 [*Wénhuà jiāoliú* je znovuobjavením *Xīn zhīshì*: Krátke predstavenie]. *Wénxùn* 文訊. 318, 109-110. ISSN 1019-9128.

S

SHITAMURA, Sakujirō 下村作次郎 (1999). *Zhàn hòu chūqí Táiwān wéntán yǔ Lǚ Xùn* 戰後初期臺灣文壇與魯迅 [Rane povojnové literárne kruhy a Lǚ Xùn]. Preložil Qū Zhènruì 邱振瑞. In NAKAJIMA, Toshio 中島利郎, ed. *Táiwān xīn wénxué yǔ Lǚ Xùn* 臺灣新文學與魯迅 [Nová táiwānská literatúra a Lǚ Xùn]. Táiběi: Qiánwèi 前衛, 122-145. ISBN 9578012233.

SHÍ Jiājū 石家駒 (1999). *Yī chǎng bèi zhē duàn de wénxué lùnzhēng: Guānyú Táiwān xīn wénxué zhū wèntí dì lùnzhēng* (1947-1949)一場被遮斷的文學論爭: 關於台灣新文學諸問題的論爭(1947-1949) [Prerušená debata: O debate nad otázkami táiwānskej modernej literatúry]. In CHÉN Yìngzhēn 陳映真 a ZÈNG Jiànmin 曾健民, eds. (1999). *Táiwān wénxué wèntí lùnzhēng jí: 1947–1949* 臺灣文學問題論議集: 1947—1949 [Eseje diskutujúce problematiku táiwānskej literatúry: 1947–1949]. Táiběi: Rénjiān 人間, 1-25. ISBN 957-8660-56-1.

T

Táiwān shěng xíngzhèng zhǎngguān gōngshǔ, Xuānchuán wěiyuánhùi 台灣省行政長官公署宣傳委員會 (1946). *Táiwān yī nán lái zhī xuānchuán* 臺灣一年來之宣傳 [Propaganda prvého roku na Táiwāne]. Táiběi: *Táiwān shěng xíngzhèng zhǎngguān gōngshǔ, Xuānchuán wěiyuánhùi*. 34. *Xīn Táiwān jiànshè cóngshū* 新台灣建設叢書, 1.

U

U, Eddy (2003). The Making of Zhishifenzi: The Critical Impact of the Registration of Unemployed Intellectuals in the Early PRC. *The China Quarterly*. 173 [marec], 100-121. ISSN 0305-7410.

W

WAGNER, Rudolf, ed (2007). *Joining the Global Public: Word, Image, and City in Early Chinese Newspapers, 1870-1910*. Albany: State University of New York Press. ISBN 978-0-7914-7117-3.

WANG, David (1992). *Fictional Realism in 20th Century China: Mao Dun, Lao She, Shen Congwen*. New York: Columbia University Press. ISBN 9780231076562.

- WÁNG Límíng (2009). Zhōng yiběn zàibǎn qiányán 中译本再版前言 [Predhovor k d'ášiemu vydaniu čínskeho prekladu]. In: Wáng Ànnà. *Jià gěi gé mìng de Zhōngguó* 嫁給革命的中国 [Vydatá za revolučnú Čínu]. Běijīng 北京: Shēnghuó•dúshū•xīnzhī sānlíán shūdiàn 生活•读书•新知三联书店, 1-8. ISBN 978-7-108-03232-4.
- WÈNG Jiāxǐ 翁嘉禧 (1998). *Táiwān guāngfù chūqī de jīngjì zhuǎnxíng yǔ zhèngcè* 臺灣光復初期的經濟轉型與政策 [Ekonomická transformácia a vládna politika v ranom období po prinavrátaní Táiwānu]. Gāoxióng: Gāoxióng Fùwén 高雄復文. ISBN 9789575554064.
- WÚ Chúnjiā 吳純嘉 (1999). *Rénmín dǎo bào (1946–1947): Jiān lùn qí fǎnyìng chū de zhàn hòu chūqī táiwān zhèngzhì, jīngjì yǔ shèhuì wénhuà biànciān* 人民導報(1946–1947) — 兼論其反映出的戰後初期臺灣政治、經濟與社會文化變遷 [*Rénmín dǎo bào (1946–1947): O odraze politických, ekonomických a spoločenských zmien v rane povojnovom Táiwāne*]. Táoyuán. Nепublikovaná magisterská práca. Guólì Zhōngyāng dàxué 國立中央大學.
- WÚ Yǎqí 吳雅琪 (2008). *Táiwān fùnǚ tuántǐ de cháng qīngshù—Táiwān shěng fùnǚ huì (1946–2001)* 臺灣婦女團體的長青樹—臺灣省婦女會 (1946–2001) [Večne zelený strom táiwānských ženských organizácií: Táiwānská provinčná ženská asociácia (1946–2001)]. Táiběi. Nепublikovaná magisterská práca. Guólì Táiwān shīfàn dàxué 國立臺灣師範大學. Lìshǐ xué xī 歷史學系.
- WÚ Zhuóliú 吳濁流 (1988). *Wúhuāguǒ* 無花果 [Figovník]. Táiběi: Qiánwèi 前衛.

X

- XIÀNG Yáng 向陽 (2012 a). Zhàn hòu Táiwān wénxué chuánbò de xīn jiù jiāotì — *Xīnfēng jiǎnjiè* 戰後台灣文學傳播的新舊交替 — 《新風》簡介 [Výmena starého a nového v oblasti šírenia táiwānskej povojnovej literatúry]. *Wénxùn* 文訊. 318, 96-97. ISSN 1019-9128.
- (2012 b). Yǒngyuǎn zhàoyào quán Tái — *Rì yuè tán jiǎnjiè* 永遠照耀全台 — 《日月潭》簡介 [Večná žiara nad celým Táiwānom: Krátke predstavenie *Rì yuè tán*]. *Wénxùn* 文訊. 318, 102-103. ISSN 1019-9128.
- (2012 c). Zuǒyì wénrén fābiào yuándì: *Nánfāng zhōubào jiǎnjiè* 左翼文人發表園地: 《南方週報》簡介 [Priestor k vyjadreniu ľavicových literátov: Krátke predstavenie *Nánfāng zhōubào*]. *Wénxùn* 文訊. 318, 113. ISSN 1019-9128.
- XIÀO Dí 蕭荻 (2001). Huíyì hé fǎnchú 回憶和反芻 [Spomienky a úvahy]. In: Zēng Jiànmin 曾健民, ed. *Nàxiē nián, wǒmen zài Táiwān... 那些年, 我們在台灣……* [Počas tých rokov, čo sme boli na Táiwāne]. Táiběi shì: Rénjiān chūbǎn shè 人間出版社, 9-22. Sīxiǎng yǔ chuàngzuò cóngkān 思想與創作叢刊, 4. ISBN 957-8660-68-5.
- Xíngzhèng yuàn Wénhuà jiànshè wěiyuánhui 行政院文化建設委員會, ed (1997). *何謂台灣? : 近代臺灣美術與文化認同論文集* [Čo je Táiwān? Zborník esejev

o modernom táiwāskom umení a identite]. Táiběi: Xíngzhèng yuàn Wénhuà jiànshè wěiyuánhui 行政院文化建設委員會.

Xǔ Jièlín 許介麟 (1998). *Zhàn hòu Táiwān shǐjì* 戰後臺灣史記 [Historické zápisky o povojnovom Táiwāne]. 3zv. Táiběi: Wényīng táng 文英堂. ISBN 978-967-8811-04-1.

Xǔ Jùnyǎ 許俊雅 (1997). Bǔbái lìshǐ — *Chuàngzuò yuèkān zàixiàn* 補白歷史—《創作》月刊再現 [Doplnenie histórie: Znovu predstavenie mesačníka *Chuàngzuò*]. *Zhōngguó xiàndài wénxué lǐlùn jìkān* 中國現代文學理論季刊. 8 [december], 630-640. ISSN 1026-9657.

———— (2012). *Zhōng Tái gǔdiǎn wénrén jiāoliú zhī dàchéng: Táiwān shī bào jiǎnjiè* 中台古典文人交流之大成：《臺灣詩報》簡介 [Veľký úspech výmeny medzi čínskymi a táiwānskými literátmi: Krátke predstavenie *Táiwān shī bào*]. *Wénxùn* 文訊. 318, 120-121. ISSN 1019-9128.

Xǔ Shīxuān 許詩萱 (1999). *Zhàn hòu chūqī (1945.8 – 1949.12) Táiwān wénxué de chóngjiàn: Yǐ Táiwān xīnshēng bào „Qiáo“ fùkān wèi zhǔyào tàntǎo duìxiàng* 戰後初期 (1945.8 – 1949.12) 臺灣文學的重建——以《臺灣新生報》「橋」副刊為主要探討對象 [Znovu vybudovanie táiwānskej literatúry v rane povojnovom období (august 1945 – december 1949): so zameraním na prílohu *Qiáo* novín *Táiwān xīnshēng bào*]. Táizhōng. Nепublikovaná magisterská práca. Guóli Zhōngxíng dàxué 國立中興大學.

Xú Xiùhuì 徐秀慧 (2004). *Zhàn hòu chūqī Táiwān de wénhuà chǎngyù yǔ wénxué sīcháo de kǎochá* (1945–1949) 戰後初期台灣的文化場域與文學思潮的考察 [Štúdia o kultúrnom poli a uvažovaní o literatúre v rane povojnovom období (1945–1949)]. Xīnzhú. Nепublikovaná dizertačná práca. Guóli Qīnghuá dàxué 國立清華大學, Zhōngguó wénxué xì 中國文學係.

———— (2007). *Zhàn hòu chūqī (1945–1949) Táiwān de wénhuà chǎng yù yǔ wénxué sīcháo* 戰後初期 (1945–1949) 台灣的文化場域與文學思潮. [Kultúrne pole a uvažovanie o literatúre v rane povojnovom období (1945–1949)] Táiběi xiàn Bǎnqiáo shì: Dàoxiāng 稻鄉. ISBN 9789866913235.

Xǔ Yùchéng 許育誠 (1995). *Yī qún chéngshí qiānxū de péngyǒu: Cānyù Yín líng huì zhī huíyì* 一群誠實謙虛的朋友：參與銀鈴會之回憶 [Skupina poctivých a pokorných priateľov: Spomienky na zapojenie sa do Spolku strieborných zvoncov]. In: Yáng Sùqíng 楊素晴 a Lín Sōngyuán 林松源, ed. *Táiwān shīshǐ „Yín líng huì“ lùnwén jí* 台灣詩史「銀鈴會」論文集 [Dejiny táiwānskej poézie, zberka esejí o Spolku strieborných zvoncov]. Zhānghuà: Táiwān Huángxī wénhuà xuéhuì 台灣磺溪文化學會, 124-132.

Y

Yè Róngzhōng 葉榮鐘 (1985). *Táiwān rénwù qúnxiàng* 臺灣人物群像 [Portréty táiwānských osobností]. Táiběi: Pà mǐ'ěr shūdiàn 帕米爾書店. ISBN 9575838912.

- YÈ Shítāo 葉石濤 (1984). *Liúlèi sā zhǒng de, bì huānhū shōugē—guāngfù chūqí de Táiwān rìwén wénxué* 流淚撒種的，必歡呼收割—光復初期的台灣日本文學 [Oplakaná, zasiata, musíme ju podporit', aby priniesla plody: Japonsky písaná literatúra v ranom období po reštaurácii]. *Wénxué jiè* 文學界. 9. ISSN 1673-2111.
- (1987). *Táiwān wénxué shǐ gāng* 臺灣文學史綱 [Náçrt dejín táiwānskej literatúry]. Gāoxióng: Chūnhuī 春暉.
- YÈ Yòumíng 葉幼明, ed. (1996). *Xīnyì Xīnxù dúběn* 新譯新序讀本 [Čítanka Xīnxù s moderným prekladom]. Táiběi: Sān mín shū jú, 202. ISBN 9789571423883.
- YĪNG Fènghuáng 應鳳凰 (2004). *Wǔ líng niándài Táiwān wénxué lùnjí: Zhàn hòu dì yī gè shí nián de Táiwān wénxué shēngtài* 五〇年代臺灣文學論集：戰後第一個十年的臺灣文學生態 [Sborník esejev o táiwānskej literatúre z 50. rokov: Situácia v prvej dekáde povojnovej literatúry]. Gāoxióng: Chūnhuī chūbǎn shè 春暉出版社, 201-206. ISBN 9789867915511.
- YOKOCHI Takeshi 橫地剛 (2002). *Nántiān zhī hóng: Bǎ èr èrbā shìjiàn kè zài bǎnhuà shàng de rén* 南天之虹：把二二八事件刻在版畫上的人 [Dúha juhu: Incident 2.28 vyrytý do ľudí]. Táiběi: Rénjiān 人間. ISBN 9578660731.
- (2005). *Yī jiǔ sì qī nián de „Wǔsì“ wényì jié— „Jiānmò“ rúhé bèi dǎpò* 一九四七年的「五四」文藝節—「緘默」如何被打破 [Umelecký sviatok Májového hnutia v roku 1947: Ako bolo prerušené „mlčanie“]. In: HUÁNG Jùnjié 黃俊傑, ed. (2005). *Guāngfù chūqí de Táiwān sīxiǎng yǔ wénhuà de zhuǎnxíng* 光復初期的臺灣思想與文化的轉型 [Myslenie na Táiwāne a transformácia kultúry v ranom období po reštaurácii]. Táiběi: Guólì Táiwān dàxué chūbǎn zhōngxīn 國立臺灣大學出版中心. ISBN 9860008752.
- (2006). *Guānyú „Mèng zhōu“* 關於「夢周」 [O „Mèngzhōu“]. In: Rénjiān chūbǎnshè biān wěi huì 人間出版社編委會, Eds. 2.28: *Wénxué hé lìshǐ* 2.28: 文學和歷史 [Incident 2.28: Literatúra a história]. Táiběi 台北: Rénjiān chūbǎnshè 人間出版社, 23. ISBN 957866091X.
- YÓU Shèngguān 游勝冠 (1993). *Zhàn hòu dì yī chǎng Táiwān lùnzhan* 戰後的第一場台灣文學論戰 [Prvá povojnová táiwānská literárna diskusia]. *Táiwān shǐ tiányè yánjiù tōngxùn* 台灣史田野研究通訊. 27 [jún], 26-41. ISSN 0021-8308.
- YUÁN Kē 袁珂, ed. (1985). *Shānhǎijīng jiàoyì* 山海經校譯 [Kanonická kniha hôr a morí, pozbierané a okomentované vydanie]. Shànghǎi: Gǔjí chūbǎnshè, 201.

Z

- ZENG Jiànmin 曾健民, ed (2001). *Nàxiē nián, wǒmen zài Táiwān...* 那些年，我們在台灣……[Počas tých rokov, čo sme boli na Táiwāne]. Táiběi shì: Rénjiān chūbǎn shè 人間出版社. *Sīxiǎng yǔ chuàngzuò cóngkān* 思想與創作叢刊, 4. ISBN 957-8660-68-5.

- (2006). *Guāngfù wénxué de chūfādiǎn: tán Táiwān guāngfù chū zuìzǎo chūxiàn de bàozhǐ fùkān Cíhuá, Yì wén yǔ Xué lín* 「光復文學」的出發點—談台灣光復初最早出現的報紙副刊〈詞華〉、〈藝文〉與〈學林〉 [Počiatok „literatúry reštaurácie“: O prvých novinových prílohách *Cíhuá, Yì wén* a *Xué lín*]. In: Chén Yìngzhēn 陳映真 (ed). *Rì dú shūjiè kàn Lán Bózhōu* 日讀書界看藍博洲 [Ako japonsky čítajúca verejnosť pozerá na Lán Bózhōua]. Táiběi: Rénjiān 人間. Rénjiān sīxiǎng yǔ chuàngzuò cóngkān 人間思想與創作叢刊 11. ISBN 957-8660-95-2.
- ZHĀNG Yánxiàn 張炎憲 (1997). *Qiánfēng zázhi chuàngkānhào* 《前鋒》雜誌創刊號 [Prvé číslo časopisu *Qiánfēng*]. *Táiwān shǐliào yánjiū* 台灣史料研究 10, 56-61. ISSN 1024-8331.
- ZHĀNG Zǐhuì, ed (2009 [1947]). *Táiwān shí rén zhì* 臺灣時人誌 [Záznamy o súdobých osobnostiach Táiwānu]. Táiběi xiàn Bǎnqiáo shì 臺北縣板橋市: Lóngwén 龍文. ISBN 9789866429095.
- ZHÈNG Zǐ 鄭梓 (1994). *Zhàn hòu Táiwān de jiēshōu yǔ chóngjiàn: Táiwān xiàndài shǐ yánjiū lùnjí* 戰後臺灣的接收與重建:臺灣現代史研究論集. Táiběi: Xīnhuá túshū gōngsī 新華圖書公司. ISBN 957-8939-00-0.
- ZHŪ Shuāngyī 朱双一 (2011). *Guāngfù chūqí Táiwān wéntán de Hú Fēng yǐngxiǎng: Yǒuguān Gěng Yōng, Zhèng Zhòng, Lóu Xiàn, Wáng Sīxiáng, Chén Dàyu, Lǚ Yíng, Hé Xīn, Bì Yàn yǔ Yáng Kuí* 光復初期台灣文壇的湖風影響: 有关耿庸 郑重 楼宪 陈大禹 吕荧 何欣 毕彦与杨逵 [Vplyv Hú Fēnga na rané obdobie po reštaurácii Táiwānu: Gěng Yōng, Zhèng Zhòng, Lóu Xiàn, Wáng Sīxiáng, Chén Dàyu, Lǚ Yíng, Hé Xīn, Bì Yàn a Yáng Kuí]. In: Yáng Yànjié 杨彦杰. *Guāngfù chūqí Táiwān de shèhuì yǔ wénhuà* [Spoločnosť a kultúra rané obdobie po reštaurácii na Táiwāne]. Fúzhōu: Fújiàn jiàoyù chūbǎn shè 福建教育出版社, 381-414. Mǐn Tái yuán yánjiū cóngshū, 1. ISBN 9787533456085.
- ZHUĀNG Huìdūn 莊惠惇 (1999). *Zhàn hòu chūqí Táiwān de zázhi wénhuà* 戰後初期台灣的雜誌文化 [Kultúra časopisov v ranom povojnovom období]. *Táiwān fēngwù* 台灣風物 48 (4), 51-81. ISSN 0496-7070.

Elektronické zdroje:

Bái Kè 白克. [online]. Wikipedia, 2007 [11. 1. 2013]. Dostupné z:

<http://zh.wikipedia.org/wiki/%E7%99%BD%E5%85%8B>

Bái Xuělán (2009). *Hóng Ruìlín* 洪瑞麟. [online]. *Táiwān dà bǎikē quánshū* 台灣大百科全書. Táiběi: Wénhuà bù 文化部. [cit. 11.1. 2013]. Dostupné z:

<http://taiwanpedia.culture.tw/web/content?ID=4694>.

CHÉN Jiànzhōng 陳建忠 (2009 a). *Lài Hé* 賴和. [online]. *Táiwān dà bǎikē quánshū* 台灣大百科全書. Táiběi: Wénhuà bù 文化部. [cit. 11. 1. 2013]. Dostupné z:

<http://taiwanpedia.culture.tw/web/content?ID=4548>.

- (2009 b). Wú Zhuóliú 吳濁流. [online]. *Táiwān dà bǎikē quánshū* 台灣大百科全書. Táiběi: Wénhuà bù 文化部. [cit. 22. 1. 2013]. Dostupné z: <http://taiwanpedia.culture.tw/web/content?ID=2219>.
- (2009 c). Zhàn hòu chūqī wénxué zǒng lùn 戰後初期文學總論 [Všeobecné pojednanie o literatúre v povojnovom období]. [online]. *Táiwān dà bǎikē quánshū* 台灣大百科全書. Táiběi: Wénhuà bù 文化部. [cit. 11.1. 2013]. Dostupné z: <http://taiwanpedia.culture.tw/web/content?ID=2196>.
- CHÉN Jìngyú 陳靜瑜 (2009). Chén Shào-xīn 陳紹馨. [online]. *Táiwān dà bǎikē quánshū* 台灣大百科全書. Táiběi: Wénhuà bù 文化部. [cit. 11.1. 2013]. Dostupné z: <http://taiwanpedia.culture.tw/web/content?ID=5687>.
- Chén Lìfū 陳立夫. [online]. Baidu Bǎikē 百科. [11.1.2013]. Dostupné z: <http://baike.baidu.com/view/60333.htm>
- CHÉN Yìshēn 陳儀深 (2009). Péng Míngmǐn shìjiàn 彭明敏事件. [online]. *Táiwān dà bǎikē quánshū* 台灣大百科全書. Táiběi: Wénhuà bù 文化部. [cit. 21.1. 2013]. Dostupné z: <http://taiwanpedia.culture.tw/en/content?ID=3876>.
- CHÉN Yùrén 陳譽仁 (2009). *Xīn xīn zázhì* 《新新》雜誌. [online]. *Táiwān dà bǎikē quánshū* 台灣大百科全書. Táiběi: Wénhuà bù 文化部. [cit. 11.1. 2013]. Dostupné z: <http://taiwanpedia.culture.tw/web/content?ID=13945>.
- DĪNG Jiànguó 丁建國. Xǔ Nǎichāng 許乃昌. [online]. *Guólì Táiwān dàxué, Zhéxué xī*. [cit. 11.1. 2013]. Dostupné z: www.philo.ntu.edu.tw/chinese/files/6.doc.
- FÀN Bǎolián 范寶蓮 (2009). Wáng Chāoguāng 王超光. [online]. *Táiwān dà bǎikē quánshū* 台灣大百科全書. Táiběi: Wénhuà bù 文化部. [cit. 11.1. 2013]. Dostupné z: <http://taiwanpedia.culture.tw/web/content?ID=9582>.
- FÀN Yànqiū 范燕秋 (2009). Xiè É 謝娥. [online]. *Táiwān dà bǎikē quánshū* 台灣大百科全書. Táiběi: Wénhuà bù 文化部. [cit. 11.1. 2013]. Dostupné z: <http://taiwanpedia.culture.tw/web/content?ID=5934>.
- Guólì Táiwān wénxué guǎn 國立台灣文學館 (a). Wèi Duān 魏端. [online]. In: *Táiwān zuòjiā zuòpǐn mùlù: 2007* 臺灣作家作品目錄 • 2007 [Táiwānskí spisovatelia: katalóg 2007]. Táinán: National Museum of Taiwan Literature. [cit. 22.1. 2013]. Dostupné z: http://www3.nmtl.gov.tw/writer2/writer_detail.php?id=2556.
- (b). Xiāo Jīndū 蕭金堆. [online]. In: *Táiwān zuòjiā zuòpǐn mùlù: 2007* 臺灣作家作品目錄 • 2007 [Táiwānskí spisovatelia: katalóg 2007]. Táinán: National Museum of Taiwan Literature. [cit. 22.1. 2013]. Dostupné z: http://www3.nmtl.gov.tw/writer2/writer_detail.php?id=2392.
- (c). Xiè Qīng 謝青. [online]. In: *Táiwān zuòjiā zuòpǐn mùlù: 2007* 臺灣作家作品目錄 • 2007 [Táiwānskí spisovatelia: katalóg 2007]. Táinán: National Museum of Taiwan Literature. [cit. 22.1. 2013]. Dostupné z: http://www3.nmtl.gov.tw/writer2/writer_detail.php?id=2470.
- (d). Yáng Nǎifān 楊乃藩. [online]. In: *Táiwān zuòjiā zuòpǐn mùlù: 2007* 臺灣作家作品目錄 • 2007 [Táiwānskí spisovatelia: katalóg 2007]. Táinán: National Museum of Taiwan Literature. [cit. 23.1. 2013]. Dostupné z:

- http://www3.nmtl.gov.tw/writer2/writer_detail.php?id=1947 .
- (e). Yáng Shǒuyú 楊守愚. [online]. In: *Táiwān zuòjiā zuòpǐn mùlù: 2007* 臺灣作家作品目錄 • 2007 [Táiwānskí spisovatelia: katalóg 2007]. Táinán: National Museum of Taiwan Literature. [cit. 23.1. 2013]. Dostupné z: http://www3.nmtl.gov.tw/writer2/writer_detail.php?id=1959 .
- (f). Yè Qìngbǐng 葉慶炳. [online]. In: *Táiwān zuòjiā zuòpǐn mùlù: 2007* 臺灣作家作品目錄 • 2007 [Táiwānskí spisovatelia: katalóg 2007]. Táinán: National Museum of Taiwan Literature. [cit. 23.1. 2013]. Dostupné z: http://www3.nmtl.gov.tw/writer2/writer_detail.php?id=2051 .
- (g). Zhāng Wénhuán 張文環. [online]. In: *Táiwān zuòjiā zuòpǐn mùlù: 2007* 臺灣作家作品目錄 • 2007 [Táiwānskí spisovatelia: katalóg 2007]. Táinán: National Museum of Taiwan Literature. [cit. 23.1. 2013]. Dostupné z: http://www3.nmtl.gov.tw/writer2/writer_detail.php?id=1258 .
- (h). Zhāng Yànxūn 張彥勳. [online]. In: *Táiwān zuòjiā zuòpǐn mùlù: 2007* 臺灣作家作品目錄 • 2007 [Táiwānskí spisovatelia: katalóg 2007]. Táinán: National Museum of Taiwan Literature. [cit. 23.1. 2013]. Dostupné z: http://www3.nmtl.gov.tw/writer2/writer_detail.php?id=1286 .
- (ch). Zhū Diǎnrén 朱點人. [online]. In: *Táiwān zuòjiā zuòpǐn mùlù: 2007* 臺灣作家作品目錄 • 2007 [Táiwānskí spisovatelia: katalóg 2007]. Táinán: National Museum of Taiwan Literature. [cit. 23.1. 2013]. Dostupné z: http://www3.nmtl.gov.tw/writer2/writer_detail.php?id=331 .
- HÚ Shànqíng 胡善晴 (2009 a). Jiāng Shàngwén 江尚文. [online]. [online]. *Táiwān dà bǎikē quánshū* 台灣大百科全書. Táiběi: Wénhuà bù 文化部. [cit. 22. 1. 2013]. Dostupné z: <http://taiwanpedia.culture.tw/web/content?ID=14488> .
- (2009 b). Liào Hànhén 廖漢臣. [online]. *Táiwān dà bǎikē quánshū* 台灣大百科全書. Táiběi: Wénhuà bù 文化部. [cit. 11.1. 2013]. Dostupné z: <http://taiwanpedia.culture.tw/web/content?ID=14240#> .
- HUÁNG Huìzhēn 黃惠禎 (2009). Zhōng Lǐhé 鍾理和. [online]. *Táiwān dà bǎikē quánshū* 台灣大百科全書. Táiběi: Wénhuà bù 文化部. [cit. 11.1. 2013]. Dostupné z: <http://taiwanpedia.culture.tw/web/content?ID=2218> .
- JIANG Jiājīn 江佳瑾 (2009). Jiǎng Wèishuǐ 蔣渭水. [online]. *Táiwān dà bǎikē quánshū* 台灣大百科全書. Táiběi: Wénhuà bù 文化部. [cit. 11.1. 2013]. Dostupné z: <http://taiwanpedia.culture.tw/web/content?ID=5876> .
- Jìndài zhōngguó shǐ yánjiū suǒ 近代中國史研究所 (1997). Kē Táishān xiānshēng fǎngwèn jìlù 柯台山先生訪問紀錄 [Záznam rozhovoru s pánom Kē Táishān]. [online]. Táiběi: Zhōngyāng yánjiū yuàn 中央研究院. [cit. 22.1. 2013]. Dostupné z: http://www.mh.sinica.edu.tw/PGPublication_Detail.aspx?tmid=3&mid=61&pubid=378&majorTypeCode=1&minorTypeCode=3 .
- (2003). Lín Jīnjīng xiānshēng fǎngwèn jìlù 林金莖先生訪問紀錄 [Záznam rozhovoru s pánom Lín Jīnjīng]. [online]. Táiběi: Zhōngyāng yánjiū yuàn 中央研究院. [cit. 11.1. 2013]. Dostupné z:

http://www.mh.sinica.edu.tw/PGPublication_Detail.aspx?tmid=3&mid=61&pubid=400&majorTypeCode=1&minorTypeCode=3.

Lǐ Lìkāng 李力康 (2009). Huáng Chúnqīng 黃純青. [online]. *Táiwān dà bǎikē quánshū* 台灣大百科全書. Táiběi: Wénhuà bù 文化部. [cit. 11.1. 2013]. Dostupné z: <http://taiwanpedia.culture.tw/web/content?ID=5746>.

Lǐ Xiǎofēng 李筱峰(2009). Sòng Fěirú 宋斐如. . [online]. *Táiwān dà bǎikē quánshū* 台灣大百科全書. Táiběi: Wénhuà bù 文化部. [cit. 22. 1. 2013]. Dostupné z: <http://taiwanpedia.culture.tw/web/content?ID=5370>.

Lín Shímíng 林世明 (2009 a). Wáng Shīláng 王詩琅. [online]. *Táiwān dà bǎikē quánshū* 台灣大百科全書. Táiběi: Wénhuà bù 文化部. [cit. 22.1. 2013]. Dostupné z: <http://taiwanpedia.culture.tw/web/content?ID=6003>.

————— (2009 b). Wáng Tiāndēng 王添燈. [online]. *Táiwān dà bǎikē quánshū* 台灣大百科全書. Táiběi: Wénhuà bù 文化部. [cit. 11.1. 2013]. Dostupné z: <http://taiwanpedia.culture.tw/web/content?ID=6175>.

Méi Dīngyǎn 梅丁衍 (2009). Huáng Róngcàn 黃榮燦. [online]. *Táiwān dà bǎikē quánshū* 台灣大百科全書. Táiběi: Wénhuà bù 文化部. [cit. 15.1. 2013]. Dostupné z: <http://taiwanpedia.culture.tw/web/content?ID=4712>.

Nèiménggǔ xīnwén wǎng 內蒙古新聞網 (2007). Chángmián yú hétào de “zuǒ lián” zuòjiā 长眠于河套的“左联”作家 [Spisovatelia Ligy čínských l'avicových spisovateľov večne odpočívajúci v ohybe Žltej rieky]. [online]. [cit. 21. 1. 2013]. Dostupné z: http://bm.nmgnews.com.cn/article/20071019/160903_1.html.

PÉNG Ruijīn 彭瑞金 (2009). Wénxué jiè 文學界. [online]. *Táiwān dà bǎikē quánshū* 台灣大百科全書. Táiběi: Wénhuà bù 文化部. [cit. 11.1. 2013]. Dostupné z: <http://taiwanpedia.culture.tw/web/content?ID=4627>.

RÈN Yùdé 任育德 (2009). Chén Xīn 陳忻. [online]. *Táiwān dà bǎikē quánshū* 台灣大百科全書. Táiběi: Wénhuà bù 文化部. [cit. 11.1. 2013]. Dostupné z: <http://taiwanpedia.culture.tw/web/content?ID=5662>.

SHÈN Huáiyù 沈懷玉 (2009). Guō Xiùcóng 郭琇琮. [online]. *Táiwān dà bǎikē quánshū* 台灣大百科全書. Táiběi: Wénhuà bù 文化部. [cit. 15.1. 2013]. Dostupné z: <http://taiwanpedia.culture.tw/web/content?ID=5658>.

Táiběi shì yìhuì 臺北市議會. Wú Chūnlín 吳春霖. [online]. Táiběi. [cit. 22. 1. 2013]. Dostupné z: http://www.tcc.gov.tw/bar1/bar1_8/introduction.asp?serno=534&cl=1.

TEKNOMO, Kardi. (2009) Hierarchical Clustering tutorial. [online]. [cit. 11.1. 2013]. Dostupné z: <http://people.revoledu.com/kardi/tutorial/clustering/>.

WÁNG Jiànguó 王建國 (2009). Lǚ Hèruò 呂赫若. [online]. *Táiwān dà bǎikē quánshū* 台灣大百科全書. Táiběi: Wénhuà bù 文化部. [cit. 11.1. 2013]. Dostupné z: <http://taiwanpedia.culture.tw/web/content?ID=4569>.

WÁNG Wēizhì 王威智 (2011). Wú Mànshā 吳漫沙. [online]. *Táiwān dà bǎikē quánshū* 台灣大百科全書. Táiběi: Wénhuà bù 文化部. [cit. 11.1. 2013]. Dostupné z: <http://taiwanpedia.culture.tw/web/content?ID=15311>.

- Wénxué lèi gōngzuò xiǎozǔ 文學類工作小組 (2009 a). *Táiwān yìshù* 台灣藝術. [online]. *Táiwān dà bǎikē quánshū* 台灣大百科全書. Táiběi: Wénhuà bù 文化部. [cit. 21.1. 2013]. Dostupné z: <http://taiwanpedia.culture.tw/web/content?ID=14841>.
- (2009 b). Lí Lièwén 黎烈文. [online]. *Táiwān dà bǎikē quánshū* 台灣大百科全書. Táiběi: Wénhuà bù 文化部. [cit. 22.1. 2013]. Dostupné z: <http://taiwanpedia.culture.tw/web/content?ID=7747>.
- (2011). Huáng Déshí 黃得時. [online]. *Táiwān dà bǎikē quánshū* 台灣大百科全書. Táiběi: Wénhuà bù 文化部. [cit. 15.1. 2013]. Dostupné z: <http://taiwanpedia.culture.tw/web/content?ID=7592>.
- WÈNG Shèngfēng 翁聖峯 (2009). Yáng Yúnpíng 楊雲萍. [online]. *Táiwān dà bǎikē quánshū* 台灣大百科全書. Táiběi: Wénhuà bù 文化部. [cit. 11.1. 2013]. Dostupné z: <http://taiwanpedia.culture.tw/web/content?ID=4550#>.
- Wú Kètài 吳克泰. [online]. Wikipedia, 2007 [22. 1. 2013]. Dostupné z: <http://zh.wikipedia.org/wiki/%E5%90%B4%E5%85%8B%E6%B3%B0>.
- Wú Sānlíán Táiwān shǐliào jījīnhuì (2012). [online] *Chénglì yuánqǐ* 成立緣起. [Cit. 25. 12. 2012]. Dostupné z: http://www.twcenter.org.tw/f01/f01_1.htm.
- Xià Tāoshēng 夏濤聲. [online]. Baidu Bǎikē 百科. [22. 1. 2013]. Dostupné z: <http://baike.baidu.com/view/1030940.htm>.
- XIÈ Guóxìng 謝國興 (2009). Chén Féngyuán 陳逢源. [online]. *Táiwān dà bǎikē quánshū* 台灣大百科全書. Táiběi: Wénhuà bù 文化部. [cit. 11.1. 2013]. Dostupné z <http://taiwanpedia.culture.tw/web/content?ID=5688&Keyword=陳逢源>.
- Xǔ Xuějī 許雪姬 (2009 a). Chén Wénbīn 陳文彬. [online]. *Táiwān dà bǎikē quánshū* 台灣大百科全書. Táiběi: Wénhuà bù 文化部. [cit. 11. 1. 2013]. Dostupné z: <http://taiwanpedia.culture.tw/web/content?ID=5670>.
- (2009 b). Lín Màooshēng 林茂生. [online]. *Táiwān dà bǎikē quánshū* 台灣大百科全書. Táiběi: Wénhuà bù 文化部. [cit. 21. 1. 2013]. Dostupné z: <http://taiwanpedia.culture.tw/web/content?ID=2196>.
- (2011). Chén Wàngchéng 陳旺成. [online]. *Táiwān dà bǎikē quánshū* 台灣大百科全書. Táiběi: Wénhuà bù 文化部. [cit. 11.1. 2013]. Dostupné z: <http://taiwanpedia.culture.tw/web/content?ID=5676>.
- XUÈ Huàyuán 薛化元 (2009 a). Chén Yí 陳儀. [online]. *Táiwān dà bǎikē quánshū* 台灣大百科全書. Táiběi: Wénhuà bù 文化部. [cit. 11.1. 2013]. Dostupné z: <http://taiwanpedia.culture.tw/web/content?ID=5665>.
- (2009 b). Jiǎng Jièshí 蔣介石. [online]. *Táiwān dà bǎikē quánshū* 台灣大百科全書. Táiběi: Wénhuà bù 文化部. [cit. 11.1. 2013]. Dostupné z: <http://taiwanpedia.culture.tw/web/content?ID=5873>.
- XUÈ Yànlíng 薛燕玲 (2009). Chén Xiànyǔ 陳夏雨. [online]. *Táiwān dà bǎikē quánshū* 台灣大百科全書. Táiběi: Wénhuà bù 文化部. [cit. 11.1. 2013]. Dostupné z: <http://taiwanpedia.culture.tw/web/content?ID=4673>.

- YÚ Qìngjùn 余慶俊(2009). Jiǎng Wèichuān 蔣渭川. [online]. *Táiwān dà bǎikē quánshū* 台灣大百科全書. Táiběi: Wénhuà bù 文化部. [cit. 11.1. 2013]. Dostupné z: <http://taiwanpedia.culture.tw/web/content?ID=6027> .
- ZHĀN Qiányù 詹前裕 (2012). Guō Xuěhú 郭雪湖. [online]. *Táiwān dà bǎikē quánshū* 台灣大百科全書. Táiběi: Wénhuà bù 文化部. [cit. 15.1. 2013]. Dostupné z: <http://taiwanpedia.culture.tw/web/content?ID=4670> .
- ZHĀNG Huǒmù 張火木 (2009). Xiè Dōngmǐn 謝東閔. [online]. *Táiwān dà bǎikē quánshū* 台灣大百科全書. Táiběi: Wénhuà bù 文化部. [cit. 15.1. 2013]. Dostupné z: <http://taiwanpedia.culture.tw/web/content?ID=5938> .
- ZHĀNG Jiāháo 張家豪 (2009). Lín Bóqiū 林博秋. [online]. *Táiwān dà bǎikē quánshū* 台灣大百科全書. Táiběi: Wénhuà bù 文化部. [cit. 21.1. 2013]. Dostupné z: <http://taiwanpedia.culture.tw/web/content?ID=6780> .
- ZHĀNG Liángzé 張良澤 (2009). Wú Xīnróng 吳新榮. [online]. *Táiwān dà bǎikē quánshū* 台灣大百科全書. Táiběi: Wénhuà bù 文化部. [cit. 21.1. 2013]. Dostupné z: <http://taiwanpedia.culture.tw/web/content?ID=4575> .
- ZHĀNG Wénxūn 張文薰 (2009). Wáng Báiyuān 王白淵. [online]. *Táiwān dà bǎikē quánshū* 台灣大百科全書. Táiběi: Wénhuà bù 文化部. [cit. 22.1. 2013]. Dostupné z: <http://taiwanpedia.culture.tw/web/content?ID=4553> .
- ZHĀNG Zǐwén 張子文. Xiè Nánguāng (Chūnmù) 1902–1969 謝南光(春木) 1902—1969. [online]. *Táiwān jìyì* 「臺灣記憶」. Táiběi: Guójiā túshū guǎn 國家圖書館. [cit. 11.1. 2013]. Dostupné z: http://memory.ncl.edu.tw/tm/cgi/hypage.cgi?HYPAGE=toolbox_figure_detail.hp&xml_id=0000300727 .
- ZHÈNG Tiān'ēn 鄭天恩 (2009). Gū Zhènǔ 辜振甫. [online]. *Táiwān dà bǎikē quánshū* 台灣大百科全書. Táiběi: Wénhuà bù 文化部. [cit. 11.1. 2013]. Dostupné z: <http://taiwanpedia.culture.tw/web/content?ID=6168> .
- Zhōu Qīng 周青. [online]. Baidu Bǎikē 百科. [23. 1.2013]. Dostupné z: <http://baike.baidu.com/view/489327.htm> .
- ZHŪ Jiāhuì 朱家慧 (2009). Lóng Yīngzōng 龍瑛宗. [online]. *Táiwān dà bǎikē quánshū* 台灣大百科全書. Táiběi: Wénhuà bù 文化部. [cit. 21.1. 2013]. Dostupné z: <http://taiwanpedia.culture.tw/web/content?ID=4580> .